

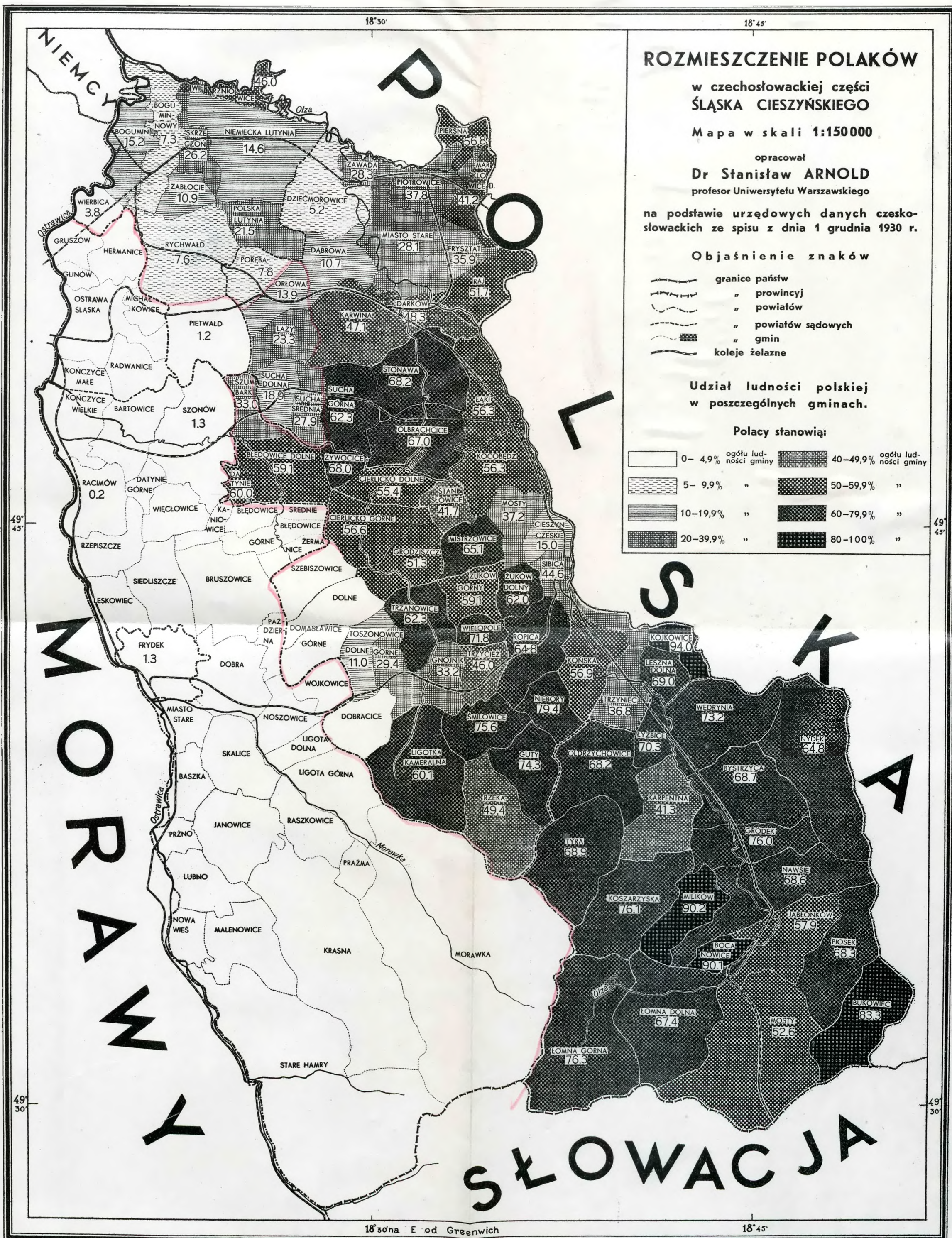
Biblioteka Śląska

R.828

IV

Rekopisy

т.14.

Mapa niniejsza sporządzona na podstawie oficjalnej statystyki czeskiej wykazuje bezsporną większość polską w przynależącej liczbie gmin powiatów Frysztańskiego i czesko-cieszyńskiego na czeskim Śląsku Cieszyńskim.

Siła żywiołu polskiego większa jest jednak znacznie od wykazywanej przez tendencyjny spis czeski. Dowodzą tego wszystkie wybory gminne, które stwierdzają, że na omawianym terenie znajduje się o wiele więcej Polaków, niż wykazuje to mapa niniejsza, mówiąca i tak dosadnie o polskości Śląska Cieszyńskiego.

Zakł. Kart. W. Cukrzyński i S-ka Warszawa.

Tom XIV

Rekopisy

R 828 / IV

MALHOMME Helena, MALHOMME Leon: Materiały ...

T.XIV Fotografie:

1. Wystawa ogrodnicza w Sredniej Suchej s.15
2. Leon Malhomme w rozmowie z kierownikiem polskiej szkoły w Mostach s. 21 20
3. L.Malhomme i wicekonsul Synowiecki z banderzystami na Kozubowej s. 21.
4. Pomordowani i dobiti przez najeźdźców czeskich żołnierze polscy w dniach 24-26 I 1919 r. w Stonawie na Śląsku nad Olzą s.71
5. Dożynki w Bystrzycy w 1934 r. s.150-151.

T.XIV Rękopisy:

1. List do redakcji "Dziennika Polskiego" dot.posła Chobota s.19-20.
2. Mowa posła Emanuela Chobota w parlamencie praskim w dniu 7 XI 1934 r. s.98-103.

Druki dołączone:

1. Na początku doklejono mapę: Rozmieszczenie Polaków w czechosłowackiej części Śląska Cieszyńskiego.
2. Szerszeń. Dodatek humorystyczno-satyryczny "Prawa Ludu". nr 2 1.11.1934.
3. Aby było jasno czyli kto rozbija jedność polską na Śląsku. b.m.w., brw. s.113
4. 60 sprawozdanie Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek w Czeskim Cieszyńsku t.j. za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1933 r. Czeski Cieszyń 1934 Ludowa Drukarnia Symbol i Ska Frysztat Nakład Towarzystwa. ss.13.
5. Sprawozdanie Związku Spółdzielni Polskich (dawniej Związek Spółek Zarobkowych i Gospodarczych na Śląsku Czechosłowackim) w C.Tesine. Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką. za rok 1933. /druk 1934/ Nakładem Związku Spółdzielni Polskich w Ceskem Tesine. Ludowa Drukarnia Symbol i Ska we Frysztacie. ss.35, 1 tabl. s.192
6. Młody Polak Za Granicą. Czasopismo działu młodzieżowego Światowego Związku Polaków z zagranicy. Rok II-gi Nr.9-11. (1934 r.)

Dr. Beneš vyznamenán španělským řádem

Ženeva. - Ministr dr. Beneš odjel včera večer do Prahy. Před svým odjezdem měl delší poradu s francouzským ministrem zahraničí Barthouem, italským delegátem baronem Aloisim a britským delegátem Edenem. Včera v poledne byl ministr Beneš pozván na oběd k španělskému vyslanci Madariagovi, který mu odevzdal velkokříž španělské republiky. Učinil to projevem, ve kterém pravil, že jménem španělské republiky mu dává nejvyšší řád za jeho zásluhy o mír, které vykonal pro Evropu. - Včera večer také odejel ze Ženevy polský ministr zahraničí Beck. Před svým odjezdem odevzdal francouzskému ministru zahraničí

Barthouovi memorandum polské vlády ve věci východního paktu. Text není dosud znám, avšak praví se, že v tomto memorandumu se polská vláda omezuje na výklad o dosavadních jednáních vlády pařížské a varšavské o východním paktu, dále zdůrazňuje nepříznivé stanovisko, které Polsko zaujalo k paktu. Polská vláda si ponechala možnost všeho jednání. Proto polské memorandum nevyvolalo v Ženevě žádného ohlasu. Polské memorandum však obsahuje poznámku nepříznivou Československu v souvislosti s otázkou počtu států, které by se měly po názoru polské vlády paktu zúčastnit.

28. IX. 34.

Polské memorandum o východním paktu

Polsko pokračuje v tajemné politice nejistoty. - Proti účasti Československa ve východním paktu

xx - Ženeva 27. září

Polský ministr zahraničních věcí Beck odevzdal dnes v Ženevě ministrovi Barthouovi memorandum, ve kterém polská vláda vylicila dosavadní vývoj jednání Varšavy s Paříží o východním paktu. Polská vláda nedala konečné odpovědi Francii na návrh východního paktu, avšak memorandum činí celkový dojem záporný. Polská delegace si ponechala toto gesto až na konec ženevských politických porad jen proto, aby získala čas. Zatím si polská vláda libuje v tajemné politice nejistoty o tom, zda se přidá konečně k Německu, zda skutečně nějaké užší sblížení s Maďarskem, ve které v Pešti doufají, či zda se bude pouze pohybovat na hranici chladného přátelství na vzdálenost k Německu i k Francii. V této souvislosti se praví, že Francie ani ostatní státy přímo se zajišťující o myšlenku východního paktu nemají dnes po vstupu Ruska do Společnosti národů a do evropské politiky vůbec náspěch, poněvadž situace se vlivem přátelství Francie s Ruskem právě na východě Evropy značně změnila. Rusko i Francie předpokládají příznivý vývoj svých vzájemných styků a styků s některými balkánskými a středoevropskými státy, což postavení obou velmocí jen upevní.

Proto nepřímé odmítnutí Polska okamžitě nic neznamená a rozhodně nic neznamená na původních plánech Francie a Ruska a ostatních menších států. Přejde doba, kdy stanovisko a politika Polska i Německa budou jasněji řečeny a potom bude čas uskutečnit podněty, které se již delší dobu klidně prodávají s ohledem na předem známý obsah polského memoranda. O polském pamětním spise bude jednat francouzská ministerská rada hned po příjezdu ministra Barthoua do Paříže. Pak také francouzská vláda odpoví na německou notu v této věci. Polsko odpoví na pozvání Francie podmínkami, které lze shrnout asi takto:

1. Východního paktu se musí zúčastnit všechny příslušné státy, tedy i Německo.

2. Pakt musí býti slučitelný s ostatními mezinárodními závazky.

3. Pakt musí vyhovovat zásadám paktu Společnosti národů. Kromě toho se v polském memorandum prohláší, že Polsko dává přednost paktům o neútočení, jež dostatečně zaručují bezpečnost Polska. Východní pakt nemůže prý posílit politické postavení Polska, spíše je může oslabit. Polské memorandum obsahuje též poznámku, která vzbudí pozornost v Československu a budí podiv veškeré ciziny.

Polská vláda přímo nebo nepřímo ve svém memorandumu dává najevo, že účast Československa ve východním paktu není pro Polsko žádoucí. Dosud se neví, jak tento svůj názor polská vláda odůvodňuje, avšak odůvodňuje-li jej vůbec, jistě neuvádí pravou příčinu svého výslovného přání, aby ve východním paktu neuplatňovala mírovou politiku zároveň s Československem. V Ženevě se tomu rozumí tak, jako by Polsko považovalo nějakou otázku mezi Československem a Polskem za otevřenou a chtělo ji snad vyřídit tak, jako vyřizovalo své starosti s Ruskem před svolením ke zřízení stálého křesla v radě Společnosti národů pro Rusko. Nejde-li o takovou taktiku, nutno se domnívat, že Polsku vůbec nejde o taktiku a že sleduje jen dvě možné směrnice: buď chce podmínkou o neúčasti Československa rozbit celé jednání u vědomí, že Francie takovou podmínku nepřijme, nebo že Polsko odhodláno sledovat politiku nepřátelskou k Československu. Ať tak nebo onak, postup a gesto polské vlády se minuly účinkem, jelikož při koncepci francouzsko-ruské politiky se samozřejmě pamatovalo na výstřelky Varšavy. Praví se klidně a obecně v Ženevě, že si musíme zvyknout na určitou dávku negace v kterékoliv politice Polska a jít klidně dále. Vývoj sám ukáže, zda je politika prestiže za dnešní mezinárodní politické situace na místě. Ministr dr. Beneš jednal dne odpoledne s ministrem Barthouem, s ministrem Aloisim a s lordem tajné pečeti Edenem o východním paktu a o problému Rakouska. Ministr dr. Beneš odjel dnes večer v 6 hodin do Prahy.

hlásil polský diplomat, že se bude musit ještě mnoho mluvit o polsko-maďarské společné hranici. Své rozhodnutí si dobře rozmyslíme. Průvodce Beckův pravil ještě, že polský ministr pro zahraničí bývá často ve Vídni, třeba incognito a soukromě, takže o jeho návštěvě někdy neví ani polské vyslanectví.

ČTK - Varšava 29. září

Poloúřední Gazeta Polska považuje za nejdůležitější otázku, jež byla v posledním shromáždění Společnosti národů pro Polsko vyřízena, otázku menšinovou. Protože shromáždění odmítlo polský návrh na zobecnění ochrany menšin na všechny státy, nepokládá se Polsko již vázáno smlouvou o ochraně menšin prostřednictvím Společnosti národů. Polsko navrhlo v Ženevě dvě možnosti: buď rozšířit ochranu menšin na všechny státy, nebo že odmítne součinnost při ochraně menšin v Polsku.

Pepenovy pokyny pro Gömbösovu cestu do Varšavy?

vd - Pešť 29. září

Jak překvapila zpráva o příjezdu německého vyslance v Rakousku Papena do Pešti, tak překvapila i jeho schůzka s ministerským předsedou Gömbösem. V pátek večer prohlásila maďarská vláda, že Papeň vykonal ministerskému předsedovi Gömbösovi návštěvu. Úředně se sice zdůrazňuje jako dříve, že Papeňova návštěva byla čistě soukromá, ale je zajímavé, že na honě, na který Papeň odjede do Petten-du, bude také přítomen ministerský předseda Gömbös. Soudí se, že oba politikové budou rozmlouvat o cestě ministerského předsedy Gömböse do Varšavy a o poměru k Rakousku. Také jiní maďarští politikové se zúčastní honu.

Francouzský tisk odmítá polskou politiku

Polsko nedokáže své velmocnosti ani hrubstvím ani vyzývavostí. - Přejde Polsko k revisionistům?

ČTK - Paříž 29. září

Polská odpověď o stanovisku polské vlády k plánu východního paktu a zejména způsob, jakým byla odevzdána ministru Barthouovi těsně před odjezdem ministra pro zahraničí Becka ze Ženevy, se ostře posuzují ve francouzské politické veřejnosti i v tisku. Vážná slova napsal zejména šéfredaktor Petit Parisien E. J. Bois, který lituje scestí nynějších vůdců polské politiky. Soudí, že jeho příčinou je dočasná dohoda, kterou ujednalo Polsko s Německem. Polsko hledá sváry se svým sousedem Československem, s kterým nemá žádné příčiny k vážnému sporu, osnuje pletichy s odpůrci svých přirozených spojenců, hledá vším možným šikánováním, jak obtěžovat a zničit cizince, kteří mají své zájmy v Polsku, podlamuje všude, kde může, politiku svého spojence Francie a necouvá v tisku ani v soukromých rozmluvách před propagandou snižující vše, co je francouzské. Řeknu přímo: Chce-li Polsko dokázat, že je velmocí, nezvítězí ani arogancí svého chování ani hrubstvím ani znepokojivými manévry ani vyzývavostí. Skutečná hrdost se projevuje jinak a mocnost národa se měří lepšími činy. L'Oeuvre praví, že někdo by nepomýšlel na to, kritizovat Polsko, které má plné právo vést politiku, jakou chce, kdyby tato politika neznamenal úplnou novou orientaci polské zahraniční politiky. Francie položí patrně polské vládě několik otázek k notě, především jaké místo je vyhrazeno francouzsko-polskému spojení v novém polském schématu, který Polsko hodlá uskutečňovat. Také socialistický Populaire soudí, že polsko-německá úmluva je základní osou nynější varšavské zahraniční politiky. Kromě toho očekává, že po Gömbösově návštěvě ve Varšavě přejde Polsko otevřeně do tábora revisionistů. Le Jour praví, že odstavec polské noty o Československu a o Litvě nelze hájit. Obecně vyslovují listy názor, že stanovisko Polska a Německa k plánu východního paktu nesmí odradit zainteresované státy od úsilí o jeho uskutečnění.

Moravskoslezský Deník
30. IX. 34

Polsko se zajišťuje pro případ mobilisace.

Z Varšavy, 29.-9. (PAT.). Dnes byl vydán dekret, presidenta republiky, jímž se zavádí povinná pomocná služba pro případ válečné mobilisace nebo i v době míru, bude-li toho vyžadovat nezbytná obrana státu. Pomocná služba jest povinná pro všechny muže od 17-60 let, pokud nejsou vázáni vojenskou službou ať aktivní, nebo v záloze. Vyjmuti jsou pouze duchovní, poslanci, senátoři a lidé nemocní, kteří však se musí vykázt lékařským vysvědčením. Na podkladě tohoto dekretu možno k pomocné službě povolati i ženy od 19-45 let. Pomocná služba bude pozůstávat z ochrany nádraží, železničních tratí, ze služby nemocniční a technické, z pasivní obrany proti leteckým a plynovým útokům atd. O postavení pomocných formací rozhodnou vojenské úřady.

Lidové Noviny 30. IX. 34

Polsko mezi revisionisty?

Prohlášení Beckova tajemníka ve Vídni o polsko-maďarské společné hranici

E - Vídeň 29. září

Polský ministr pro zahraničí Beck, který ztrávil v pátek odpoledne několik hodin ve Vídni a rychlíkem přes Československo jel dále do Varšavy, poskytl krátce před odjezdem dopisovateli listu Echo stručný interview. Pravil však, že o své politice nemůže mluvit, poněvadž jakékoliv vyjádření by mohlo poškodit jeho program. Tajemník, který provázela ministra Becka, pravil novináři: Ano, tentokrát způsobilo Polsko v Ženevě velkou sensaci. Ale v nedlouhé době způsobí Polsko v Ženevě ještě větší rozruch. Na další dotaz pro-

Veliká manifestace na Těšínsku

Oslava pětadvaceti let státního reálného gymnasia v Orlové

Orlová. — Včera prožila Orlová jeden ze svých slavných dnů, neboť v jejích ulicích shromáždily se tisíce obyvatel ze širokého okolí, aby se účastnili oslav československého státního reálného gymnasia. Právě před 25. lety zahájilo se v něm vyučování. Mši v orlovském kostele oslavili žáci a občanstvo začátek prvního školního roku, když před tím v dubnu na národní slavnosti manifestovalo 10.000 osob pro postavení české střední školy na Těšínsku. Včera v 8 hodin ráno, kdy přesně po 25. letech se opět sloužila v kostele mše a pak se konal na krásném prostranství před budovou ústavu sjezd žáků, abiturientů, nyníšších i bývalých profesorů a za účasti rodičů žáků i veřejných pracovníků. K sjezdu došly pozdravné přípis z českého úřadu v Brně, Ústřední matice školské v Praze, Matice osvěty lidové pro Těšínsko a Hlučínsko, Národní rady, Matice opavské, Obce legionářské, sokolské župy těšínské a jiných. Po slavnostní řeči ředitele ústavu J. Jařabáče proslovili zdravice za okres okresní hejtmán Haering, jednatel ÚMŠ v Praze K. Hocke, který upozornil na to, že ÚMŠ věnovala na ústav do postátnění v roce 1919 celkem 520.519,28 rakouských korun. Za MOL promluvil B. Štětina a za městskou radu orlovskou náměstek starosty Durčák. Pozoruhodný byl projev ředitele polského reálného gymnasia Felixe, který projevil ústavu nejsrdečnější blahopřání za to, že překonal počáteční překážky a nyní se slibně rozvíjí. Připomněl také rakouskou krutou perzekuci ústavu, po níž mu začala ve svobodné republice nová epocha, jež má nejkrásnější budoucnost. O poměru Poláků a Čechů — jak v profesorském sboru, tak i žactva i jich rodičů — konstatoval, že je velmi přátelský a takový též zůstane. »Dva ústavy v Orlové — polský a český — jsou symbolem soužití dvou národů, které v přátelství a ve vzájemné úctě budou žít vedle sebe i v budoucnu.« Velmi nepříjemně a disonančně zazněly do oslavy některé výroky dalšího řečníka poslance Rýpara, který mluvil o Polácích a Čechách a oslavě školy tak, jakoby to bylo na politické schůzi. Velmi vřele a sympaticky byl přijat projev presidenta kr. s. v. v. Šimečka,

jednoho ze zakladatelů ústavu. Po prosloveh zástupce bývalých profesorů, bývalých žáků a nyníšších žáků byl slavnostní sjezd zakončen. Odpolední tábor překonal všechno očekávání. Ve 13 hodin se začaly na náměstí scházet proudy průvodů ze všech obcí kol Orlové, což bylo velkým příjemným překvapením pro pořadatele. Krátce před zahájením tábora bylo na

náměstí na 22.000 osob, k nimž promluvil starosta MOL Holeš a po něm měl pěkný proslov za studenty dr. K. Staňkuš. Nato předalo rodičovské sdružení studentstvu nádherný prapor s obřadností přímo vojenskou. V průvodu z náměstí na cvičiště šlo 9.000 osob a vinul se ulicemi Orlové téměř hodinu. Těšínsko opravdu prožilo včera veliký svátek. -EC-

Duch Času 2. IX. 34

Touhý českých klerikálů. Jeden z účastníků oslav 25. výročí trvání českého gymnasia v Orlové nás upozorňuje na způsob, kterým vystoupili tam řečníci lidové strany. Všichni zástupci stran politických a korporací přednesli své pozdravy a svá blahopřání věčně, až na lidové zástupce, kteří se domnívali, že jsou někde na klerikálním táboru. Pan poslanec P. Rýpar se pustil do politiky a do dnešní vlády, se kterou prý oni nemohou být spokojeni. Oni — rozuměj klerikálové a kněží hlavně — budou usilovati o vládu všennárodní — rozuměj pod vedením katolické církve. Pan poslanec a kněz svojí řečí nijak nepřispěl k uklidnění těžkých pohraničních poměrů na Těšínsku,

Duch Času 2. IX. 34

V Polsku roste opozice

proti plukovnícké gardě.

Varšava, 2. října. Po dvoudenních poradách usneslo se vedení opoziční strany lidové na resoluci, kterou vyslovuje se proti hitlerismu a fašismu a žádá, aby byla udělena amnestie všem poslancům, odsouzeným v brest-litevském procesu, nechť žijí v Polsku nebo v zahraničí. Opoziční lidová strana odsuzuje dnešní polskou zahraniční politiku tím, že ve své resoluci žádá udržení úzkého přátelského svazku s Francií, Československem a celou Malou dohodou. Porada nevzala na vědomí resignaci posl. Witose a zvolila zástupcem dosavadního náčelníka hlavního vedení posl. Walerona. (Tímto usnesením lidové strany byl posílen v Polsku tábor, který je proti diktatuře a fašismu a pro přátelskou spolupráci s demokratickými státy místo přátelství se s hitlerovským Německem a horthyovským Maďarskem. Poz. red.)

Plukovnícká garda chystá

ještě jedno polské překvapení

Polský ministr pro zahraničí Beck, který se na krátký čas zdržel ve Vídni, poskytl stručný interview, v němž se vyhnul tomu, aby přesně formuloval polský zahraničně-politický program. Jeho zdrželivost byla však doplněna jeho tajemníkem, který řekl, že Polsko sice způsobilo v Ženevě velkou sensaci, avšak v brzké době způsobí ještě větší rozruch. Tajemník ministra Becka naznačil, že se bude musit jednat o polsko-maďarské společné hranici, což znamená, že Polsko postupně se přidává k táboru revisionistů. Ale Polsko se přidává také k těm revisionistickým státům, které chtějí býti náležitě připraveny pro případ války. Polský prezident zavede formou nařízení vojenskou výpomocnou službu nejen pro muže — nevojáky, nýbrž také pro ženy ve stáří od 18 do 45 let.

Moravskosleský Deník 2. IX. 34.

— Posílají peníze do Polska. Stále slyšíme od našich Poláků, jak se jim u nás špatně daří, ale na druhé straně čteme v jejich deníku, že jejich mládež chce Polsku darovati letadlo pro challengeový let, nebo že deputace výboru polského Lidového potravního družstva v Karvinně-Solci darovala do rukou p. polského konsula v Mor. Ostravě 1000 Kč na nejoboží postíženě povodní v Polsku a pod. Také odmítnutí české finanční pomoci při stavbě

pomníku pol. letcům u Těrlicka je dokladem, že Polákům se u nás vede tak dobře, že jim zbývá na dary do Polska. Někteří naši Poláci však na to zehrají a doporučují těm, kteří stavějí na odív tak tu štědrost vůči Polsku, že by napřed měli zaplatit ty dluhy, které mají polské spolky, zvláště Macierz, pak že by měli pamatovati na ty, kteří potřebují podpory u nás a nemohou se ničeho u zámožnějších Poláků, hlavně z řad sedláků, doprositi.

Lidové Noviny 2. IX. 34.

Beck u Pilsudského. Za svého návratu ze Ženevy přerušil ministr Beck cestu v malém městě Żywici, aby se tři hodiny radil s maršálem Pilsudským, který je právě na návštěvě v Żywici. United Press

Bogaty plon.

W ostatnich miesiącach byliśmy świadkami wielu wydarzeń, które poruszyły nasze społeczeństwo, roznieciły zapał i podniosły dumę narodową, a których echo dotarło daleko poza granice Polski.

Dawno już emocje, jakie przeżywano w Polsce, nie znalazły tak silnego oddźwięku wśród wychodźstwa, jak podczas ubiegłego lata.

Zaczęło się od zwycięskiego lotu braci Adamowiczów z Ameryki do Polski. Po nieudanych próbach przelotu nad północnym Atlantykiem — sukces Adamowiczów miał znaczenie tem większe, że przypominał, jak wielkie możliwości kryje w sobie lud wychodźczy, jakie są w nim zasoby tężyzny i woli, niedoceniane nieraz przez jego własnych wodzów. Przelot ten — to zwycięstwo „szarego człowieka” — polskiego emigranta, to przejaw ambicji, że niegorszy on od „nordyka”, anglosasa, Niemca, to dowód wreszcie gorącego umiłowania kraju macierzystego.

Wielkie chwile, jakie przeżywał kraj i Polonia Zagraniczna z okazji II Zjazdu Polaków z Zagranicy, Zlotu Młodzieży, Igrzysk Sportowych, wreszcie licznych wycieczek do Polski, trwają ciągle w naszej pamięci. Omawiane wszechstronnie, obecnie z pewnej perspektywy nabierają jeszcze większego znaczenia.

Zjazd Polaków z Zagranicy i towarzyszące mu imprezy — to walne zwycięstwo idei współpracy i współrozwoju sił polskich w kraju i na obczyźnie. To również zwycięstwo długoletnich

wysiłków, by uwagę opinii społeczeństwa zwrócić na życie i problemy Polaków zagranicznych. Zwycięstwo, osiągnięte w całej niemal pełni, o czem zaświadczyć mogą wszyscy Polacy z zagranicy, tak gorąco i bezprzykładnie serdecznie witani i podejmowani w całym kraju.

Kongresy międzynarodowe, jakie niedawno odbyły się w Warszawie, stwierdziły poważną pozycję polską w świecie naukowym, ostatnie zaś tygodnie dały dowody mocarstwowej potęgi Polski. Deklaracja ministra Becka w Genewie tylko dlatego mogła być wypowiedziana i tak wielkie echo wywołała w świecie, że Polska jest silna, że zwyciężyła zapory, dzielące ją od tego, by stanąć w rodzinie wielkich mocarstw, że na arenie międzynarodowej przestała być „ubogim krewnym”.

Wspaniały wreszcie triumf, jaki polskie lotnictwo odniosło na t. zw. Challenge’u — turnieju lotniczym, zajęcie dwóch pierwszych miejsc przez Polaków Bajana i Płoczyńskiego przed Niemcami, Czechami i Włochami, wykazało dobitnie, że w szrankach międzynarodowych nie tylko możemy stawać bez wstydu, ale i zwyciężać umiemy.

Po chwilach radosnych upojeń, po entuzjzmie, jaki ogarnął masy ludu polskiego, w pracy na odcinku w zagranicy przyjąć muszą refleksje na temat rozbudzenia poczucia godności z powodu przynależenia do wielkiego narodu polskiego, zlikwidowania doszczętnie owego osławionego „mniejszościowego człowieka”, który pokutuje jeszcze gdzieś.

Pracowano rzetelnie, budując cywilizację w różnych częściach świata. Zasłużono sobie, aby przestać zbyt przejmować się, czy takie lub inne posunięcie w wewnętrznym wychodźczym życiu narodowo-kulturalnym urazi kogoś, czy nie.

Po wielkich wydarzeniach i triumfach ubiegłych miesięcy — w codziennej pracy i walce dbać trzeba o świadomość naszych wartości i możliwości, wpływających z przynależności do narodu, zdobywającego sobie silną pozycję w świecie.

Pravo Ludu 4. X. 34

Cz. Cieszyn. (10-lecie polskiej szkoły wydziałowej.) Dziesięć lat, to okres krótki, a jednak jak bogaty w przeżycia jest on w obecnych chaotycznych czasach. Jeszcze mamy w żywej pamięci uroczystość otwarcia polskiej szkoły wydziałowej w Cz. Cieszynie, jeszcze przypominamy sobie twarze niektórych pędaków, a oto widzimy ich już jako dorosłe urodne panny i smukłych młodzieńców, którzy schodzą się licznie na zjazd koleżeński, aby tam w miłej atmosferze przypomnieć sobie beztroskie chwile lat szkolnych. Napawa nas dumą, że w tak krótkim czasie nasza polska szkoła wychowała tak liczny zastęp „przyszłości narodu” i z ciekawością podążamy na akademię, aby tam zobaczyć owoce dziesięcioletniej pracy grona nauczycielskiego z jej dyrektorem K. Bergerem na czele. Byliśmy mile zaskoczeni, gdyż to, co nam młodzież nasza pokazała, przechodziło najśmielsze oczekiwania. Po odegraniu hymnów państwowych i odśpiewaniu przez Chór męski pieśni „Gaude mater” p. dyr. Berger w przemówieniu uroczystościowym skreślił historię szkoły. Następowały popisy chórów, rewelersów, orkiestry złożonej z b. wychowanków szkoły, śpiewy solowe, tańce. Na zakończenie odegrano jeden akt bajki scenicznej „Kwiat paproci” w składzie takim, jak na pierwszym przedstawieniu szkolnym w r. 1926. Bardzo liczni widzowie, wypełniający wielką salę „Polonii” po brzegi nie wychodzili z zachwyty, to też po każdym występie sala zagrzmiała burzą oklasków. Nastrój był bardzo wesoły i podniosły i spotęgował się z chwilą, gdy na sali zjawił się p. gen. konsul Malhomme: okrzykom na jego cześć nie było końca. Ostatnim punktem akademii było przemówienie p. dyr. Feliksa, który w serdecznych słowach podniósł zasługi grona naucz. i p. dyr. Bergera, którzy swą ofiarną i owocną pracą dla dobra szkoły przyczynili się do tego, że szkoła nasza spełnia chlubnie swe zadanie. Niemilkące oklaski były dowodem, że wszyscy obecni przyłączyli się do podziękowania zacnym pracownikom za ich pracę około należytego wychowania młodego pokolenia i świetnego rozwoju naszej szkoły, utrzymywanej z ofiarności polskiego społeczeństwa. Po

akademii odbyła się zabawa towarzyska, na której niedawne nasze miłe pędaki wśród najweselszego nastroju rzuciły się w wir tańca. Wszyscy, jak młodzi tak i rodzice odchodzili z rozjaśnionymi twarzami i z życzeniem, aby wrażenia z tak podniosłych chwil nieprędko zatarły się w szarzyźnie życia i by szkoła nasza pod wytrawnym i wszechstronnym kierownictwem p. dyr. Bergera rozwijała się coraz pomyślniej.

Początek końca.

Środowy „M. sl. deník” powołując się na wiadomość „Dziennika Polskiego” o chłodnym przyjęciu przemówienia posła Chobota na uroczystości 25-lecia „Beskidu Śląskiego” na Kozubowej i okrzyków pod jego adresem, dopatruje się w tem sfanatyzowania Polaków cieszyńskich. Myli się deniczek, nie jest to żadne sfanatyzowanie. Zresztą trudno kogoś sfanatyzować, gdy niema do tego „předpokladů”. Jeśli odzywały się tam głosy, niemiłe dla uszu p. posła Chobota, to jest to tylko znak, że ludność nasza nie pozwoli na to, by deptano jej uczucia narodowe i że traci u niej sympatje raz na zawsze każdy, kto nad temi uczuciami przechodzi do porządku dziennego.

— x —

Tylko bez przechwałek.

Ostatni „Robotnik Śląski” donosząc o interwencji w sprawie upaństwowienia gimnazjum orłowskiego, przedstawia sprawę tak, jakby interwencję tę przeprowadzał tylko poseł Chobot, zaś p. dr. Buzek miał brać udział tylko jako członek deputacji, razem z p. dyr. Feliksem i p. dr. Olszakiem.

Otóż stwierdzamy, że interwencję przeprowadzał pos. Chobot łącznie z pos. dr. Buzkiem. Lepiej nie ośmieszać się dziecinnymi przechwałkami, gdyż te jeszcze nikogo nie poratowały.

Germanizace lidnosti na Śląsku českým

MOR. OSTRAVA, 2.10. — Podczas gdy ludność polska w Czechosłowacji nie może doczekać się wykonania słusznych postulatów w dziedzinie szkolnictwa, czesi faworyzują szkolnictwo niemieckie na Śląsku.

W Laskowcu koło Frydku, gminie czysto českéj otwarta została z początkiem bież. roku szkolnego szkoła niemiecka dla kilku dzieci robotníkůw Niemców, przybyłych tam z niemieckich Czech. Szkoła utrzymywana jest przez państwo.

Nacjonalistyczny „Moravsko-Slezský Deník“ uważa to za dowód wpływów, do jakich doszli Niemcy w rządzie českim.

W czechosłowackiej części Górnego, czyli t. zw. ziemi Huczyńskiej tożlerują władze české nielegalną prywatną naukę niemiecką dzieci w wieku szkolnym, która odbywa się w t. zw. szkołach pokątnych. Ze szkół tych korzysta w r. b. 500 dzieci, co w porównaniu z r. 1928 jest wzrostem o 160 dzieci.

Prasa česká nie tak zaniepokojona z faktu germanizowania się morawskiej ludności w państwie czechosłowackim.

...I ZNEĆANIE SIĘ NAD POLAKAMI

MOR. OSTRAVA, 2.10. — W nocy z niedzieli na poniedziałek pp. Henryk Dobrowolski, inspektor szkolny i prezes „Macierzy“ oraz dr. Jan Szczytowski lekarz szpitala krajowego, obaj z Cieszyna polskiego, powracali z jubileuszu szkoły wydziałowej w Cieszynie českim do Cieszyna polskiego. W drodze zauważyli, że policjanci český maltretują trzech osobników, mówiących po polsku. Jak się później okazało byli to obywatele polscy: Edward Bojda, z zawodu tokarz, Franciszek Sikomaż, pomocnik handlowy i ślusarz Werner — wszyscy z Cieszyna polskiego. Dr. Szczytowski zwrócił w sposób grzeczny policjantom uwagę, że nie należy bić aresztowanych. W odpowiedzi został natychmiast aresztowany razem z inspektorem Dobrowolskim. W drodze do urzędu policyjnego został przez jednego z policjantów uderzony pałą w głowę i plecy.

W dn. 1 b. m. konsul generalny Rzplitej w Mor. Ostrawie Leon Malhomme zażądał od urzędu policyjnego w českim Cieszynie wyjaśnienia powodów aresztowania obywateli polskich. Zakomunikowano mu, że jest to drobna sprawa, że pp. Dobrowolski i Szczytowski zostali wypuszczeni na wolność pod warunkiem zgłoszenia się do sądu na wezwanie, zaś trzech pozostałych przekazani zostali do sądu powiatowego w českim Cieszynie. Na skutek następnej interwencji konsul generalny uzyskał możliwość widzenia się z aresztowanymi w obecności sędziego śledczego. (PAT)

NĚMCI NA POLSKÉ TURISTICKÉ SLAVNOSTI.

25 let trvání polského turistického spolku »Bes-

kidu Śląskiego« bylo oslaveno minulou nedělí na Kozubově, kde postavil tento klub turistickou chatu. Je přirozeno, že na slavnosti po zahraničí »První brigády« musil mluvit polský konsul z Mor. Ostravy, který nejen gratuloval k jubileu p. okres. škol. insp. Wójcikovi, ale také pokládal za nutné zdůraznit potřebu harmonické spolupráce všech polských stran v naší republice. Velmi živě aklamován byl mluvčí německého »Beskiden-Vereinu«. I zde nový kurs polské politiky došel svého ohlasu. Pan konsul přijel na Kozubovou koňmo, obklopen selskou jízdou. Je zajímavé, co píše včerejší »Dziennik Polski« o vystoupení posl. Chobota. Jeho vstup na tribunu byl prý přijat hrobovým tichem. Během jeho řeči bylo prý slyšet mezi dělníky šum nespokojenosti a když sestupoval s tribny, ozvalo se v zástupu volání: Do Břešče s ním! Taková tedy nálada panuje dnes mezi zfanatisovanými Poláky na našem Těšínsku. Cítí se více občany polskými a proto by chtěli, aby u nás naši občané české národnosti byli posíláni do Brestu. Ovšem, když budou naši Poláci vychováni ve svém patriotismu takovými »Dzienniky Polskými«, který místo zpráv z naší republiky a o naší republice otiskuje jen zprávy o tom, že pana maršálka Pilsudského i slunce na jeho letním pobytu v Moščenici poslouchá, že Polsko vůči Československu nepřijme žádných závazků, dokud důkladně neprozkoumá celou záležitost, že Polsko především nechce vzít žádnou účast na jakékoliv akci namířené proti Maďarům, že celý polský národ manifestoval na počest min. Becka a pod., pak se nesmíme diviti, že Poláci u nás podléhají takové náladě, jakou u nás šíří lidé z polského zahraničí.

Moravskoslezský Deník 4. X. 34

Tak se chovají polští akademičtí občané.

er — Z Čes. Těšína, 3.-10. Jak jsme již oznámili, v noci na pondělí ve 2 hodiny bylo zatčeno policií česko-těšínskou 5 výtržníků, kteří rušili noční klid v Českém Těšíně. Jsou to vesměs polsko-těšínské občané. Mezi nimi byli dva akademici, jeden lékař a jeden profesor. Po delší potyčce byli dopraveni na policejní úřad, kde byli vsazeni do šatlavy, poněvadž se dopustili přečinu veřejného násilí proti policii a pak pro rušení nočního klidu a proti paragrafu zákona na ochranu republiky. Ještě téže noci intervenoval na policii v Českém Těšíně jistý lékař a ředitel polského gymnasia z Polského Těšína, aby byli zatčení propuštěni. Policie ovšem této žádosti nevyhověla. V pondělí ráno intervenoval telefonicky známý polskotěšínský starosta dr. Michejda u českotěšínského starosty Koždoňa, aby zatčení byli propuštěni a když ne všichni, tedy alespoň lékař a profesor. Na intervenci dr. Michejdy dal starosta Koždoň rozkaz policii, aby dva akademici byli propuštěni. Ostatní tři byli dáni k soudu do Těšína. Včera odpoledne navštívil zatčené u okresního soudu v Českém Těšíně sám konsul Malhomme z Mor. Ostravy. Delší dobu se se zatčenými bavil, nabízel jim cigarety a slíbil jim, že se přimluví, aby byli propuštěni na svobodu.

Lidové Noviny 4. X. 34

Co na to řeknou slovenští polonofilové?

Polské úmysly v zahraniční politice začínají být konečně zřejmější než dosud a vývoj událostí, jak se projevil v posledních dnech v Ženevě, dává za pravdu těm, kteří u nás, ve Francii, v Itálii a v Rumunsku již delší čas sledují zahraniční politiku Polska s velkou nedůvěrou. Polsko se spojilo s Německem, spolčuje se s Maďarskem a vstupuje do tábora revisionistů, kteří chtějí zvrátit pořádek, vybudovaný v Evropě po světové válce mírovými smlouvami, pořádek, který potvrdil vysvobození slovanských národů z rakousko-uherského jáma, z nadvlády Němců a Maďarů, který potvrdil svobodu, samostatnost, neodvislost a sjednocení Čechů a Slováků, Jihoslovanů, Rumunů — i Poláků, potvrdil jejich samostatné státy a jejich hranice. Správně odpověděl v Ženevě polskému zahraničnímu ministru Beckovi francouzský ministr zahraničí Barthou, když ho upozornil, aby se Polsko nezříkalo závaznosti žádného z ustanovení mírových smluv, neboť tyto smlouvy stvořily a zabezpečily i sjednocený a samostatný stát polského národa. Porušení mírových smluv mohlo by se státi Polsku osudným. Maďari a Němci neriskují svými snahami o revisi mírových smluv téměř ničeho, ale Polsko riskuje velmi mnoho, snad i všechno. To si vůdcové dnešní polské politiky, kteří ženou Polsko do společenství s Maďary a Němci, patrně ani neuvědomují. Poláci jako by neznali Němců, když nevidí, že celé to německé přátelství k Polákům je jen zá-

ludný úklad. Polská vláda odpověděla na pozvání, aby přistoupila k východnímu paktu, kterým si mají zúčastněné státy vzájemně zaručit své hranice, že by přistoupila, kdyby k němu přistoupilo Německo a kdyby z něho bylo vyloučeno — Československo! Mimoto polská vláda prohlašuje, že nechce zaručit hranice Litvy a — Československa! To je jistě něco, co nás musí v Československu velmi zajímat. Polsko nechce se patrně zaručit za naše hranice jen kvůli Maďarům, s nimiž má již ujednáno spojení. Maďarský ministerský předseda Gömbös půjde toto spojení potvrdit do Varšavy. Polsko chce pomáhat Maďarům v jejich revisionismu protinám a chce mít patrně i ono při tom kus své kořisti. Heslo společné hranice polsko-maďarské je již dávno zbožným práním imperialistů ve Varšavě i v Pešti. Slovenští polonofilové budou jistě nyní tímto stanoviskem Polska překvapeni. Dosud namítali, že heslo polsko-maďarské hranice bylo heslem jen několika maďaronských a polských zřetěnců. Polská odpověď na pozvání k východnímu paktu zřejmě dokazuje, že se tyto polonofilové klamou. Varšava se přiznala. Bylo by bláhosloví věřiti nyní v dobrou vůli těch Poláků, kteří dnes v Polsku vládou, pokud jde o Československo. Proto každý dobrý Slovák musí být dnes velmi opatrný v projevech přátelství k dnešnímu Polsku.

České Slovo 4. X. 34

Grzybowski o těšínském případě

Zatčení budou propuštěni

P r a h a — Polský vyslanec Grzybowski intervenoval včera u ministra zahraničí dr. Beneše ve věci zlého nakládání s polskými občany, uvězněnými po nočním incidentu, přihodivším se minulou nedělí v Českém Těšíně, jak o tom Čes. Slovo již dvakrát psalo. Bylo dohodnuto, že jednak soudní projednávání případu před československým soudem půjde svou normální cestou, při čemž uvěznění polští občané budou ihned z preventivní vazby propuštěni a jednak vláda provede zjištění viny příslušných úředních orgánů a případně překročení meze jejich pravomoci.

Zároveň polského vyslance

J - Praha 3. října

Polský vyslanec dr. Grzybowski intervenoval dnes u ministra zahraničních věcí dra Beneše pro domnělé zlé nakládání s polskými občany, uvězněnými po nočním incidentu, přihodivším se minulou nedělí v Českém Těšíně. Bylo dohodnuto, že jednak soudní projednávání tohoto případu před čes. soudem proti obžalovaným půjde svou normální cestou, při čemž uvěznění polští občané budou hned propuštěni z preventivní vazby, jednak vláda československá provede šetření, aby se zjistilo, zda příslušné úřední orgány překročily meze své pravomoci.

Zákrok polského vyslance ve prospěch zatčených Poláků v Českém Těšíně

Jak jsme již oznámili, bylo v noci na pondělí zatčeno policií v Českém Těšíně 5 výtržníků, kteří rušili noční klid. Jsou to vesměs polsko-těšínské občany. Mezi nimi byli dva akademici, jeden lékař a jeden profesor. Po delší potyčce byli dopraveni na policejní úřad, kde byli vsazeni do šatlavy, poněvadž se dopustili přečinu veřejného násilí proti policii a pak pro rušení nočního klidu a proti paragrafu zákona na ochranu republiky. Ještě téže noci intervenoval na policii v Českém Těšíně jistý lékař a ředitel polského gymnasia z Polského Těšína, aby byli zatčení propuštěni. Policie o všem této žádosti nevyhověla. V pondělí ráno

intervenoval telefonicky známý polskotěšínský starosta dr. Michejda u českotěšínského starosty Koždoňa, aby zatčení byli propuštěni a když ne všichni, tedy alespoň lékař a profesor. Na intervenci dr. Michejdy dal starosta Koždoň rozkaz policii, aby dva akademici byli propuštěni. Ostatní tři byli dáni k soudu do Těšína. Včera odpoledne navštívil zatčené u okresního soudu v Českém Těšíně sám konsul Malhomme z Mor. Ostravy. Delší dobu se se zatčenými bavil, nabízel jim cigarety a slíbil jim, že se přimluví, aby byli propuštěni na svobodu.

Na těchto intervencích není však dosti. Aby se ukázalo, jak Poláci drží pohromadě, provedl

včera demarši dokonce polský vyslanec Grzybowski u ministra zahraničí dr. Beneše v Praze prý pro špatné zacházení s polskými státními příslušníky, kteří byli zatčeni v Českém Těšíně. Bylo zařízeno, aby soudní projednání tohoto případu šlo svou normální cestou, ale aby zatčení byli ihned propuštěni z vazby. Československá vláda zavedla také úřední šetření, aby se zjistilo, zda úřední orgány nepřekročily svou kompetenci. K čemu takový spěch a úzkostlivost? Jednala snad polská vláda se stejnou pečlivostí, když šlo o bezohledný postup polských úřadů vůči našim příslušníkům při vypovídání z Polska?

Polska Tachodnia 4. X. 34

Bestjalskie pastwienie się Czechów nad Polakami

Morawska Ostrava. W nocy z niedzieli na poniedziałek pp. Henryk Dobrowolski, inspektor szkolny i prezes „Macierzy“ oraz dr. Jan Szczytowski, lekarz szpitala krajowego, obaj z Cieszyna polskiego, powracali z jubileuszu szkoły wydziałowej w Cieszynie czeskim do Cieszyna polskiego. W drodze zauważyli oni, jak policjanci czescy maltretowali trzech osobników, mówiących po polsku, a w szczególności, jak jednego z nich policjant bił pięścią po karku.

Jak się później okazało, bitymi byli obywatele polscy: Edward Bojda, z zawodu to-

karz, Franciszek Sikomaz, pomocnik handlowy i ślusarz Werner — wszyscy z Cieszyna polskiego. Dr. Szczytowski zwrócił w sposób grzeczny policjantom uwagę, że nie należy bić aresztowanych, co spowodowało jego natychmiastowe aresztowanie wraz z inspektorem Dobrowolskim, przy czym w drodze do urzędu policyjnego on sam został przez jednego z policjantów uderzony pałką po głowie i plecach i był ciągle popychany i tarmoszony.

W dniu 1 b. m. konsul generalny R. P. w Mor. Ostrawie zażądał od urzędu poli-

cyjnego w czeskim Cieszynie wyjaśnienia powodu aresztowania obywateli polskich. Zakomunikowano mu, że jest to drobna sprawa, że pp. Dobrowolski i Szczytowski zostali wypuszczeni na wolność pod warunkiem zgłoszenia się do sądu na wezwanie, zaś trzej pozostali przekazani zostali do sądu powiatowego w czeskim Cieszynie. Na skutek dalszej interwencji konsul gen. uzyskał możliwość widzenia się z aresztowanymi w obecności sędziego śledczego.

Morgenpost 4. X. 34

Rezolucja wobec barbarzyństwa czeskiego

Katowice. Stwierdziliśmy z oburzeniem, że w Cieszynie czeskim policja czeska aresztowała bez powodu pięciu Polaków, nad którymi się znęcała w nieludzki sposób, bijąc ich w drodze do więzienia. — Podajemy powyższy fakt z oburzeniem do wiadomości publicznej.

Stwierdzamy uroczyście, że każdy ponowny tego rodzaju wypadek spotka się z natychmiastową retorsją ze strony naszych członków, którzy nie mają zamiaru przy-

glądać się beczynnemu pastwieniu się żandarmerii czeskiej nad naszymi rodakami na ziemi etnograficznie polskiej.

Do władz naszych apelujemy, aby wobec barbarzyństwa czeskiego zarządziły natychmiast środki odwetowe.

Związek Powstańców Śląskich — Zarząd Główny

Związek Peowiaków — Okręg Śląski

Związek Legionistów Polskich — Okręg Śląski.

Der polnische Gesandte bei Dr. Beneš.

Demarche wegen des Těšiner Zwischenfalles.

Prag, 3. Oktober. (E. D.) Der polnische Gesandte in Prag, Grzybowski, intervenierte heute beim tschechoslowakischen Minister des Aeußeren Dr. Beneš wegen der schlechten Behandlung der polnischen Staatsbürger, die nach dem nächtlichen Zwischenfall am Sonntag in Těschin verhaftet wurden. Es wurde vereinbart, daß das gerichtliche Verfahren vor einem tschechoslowakischen Gericht seinen normalen Lauf gehen soll und daß die verhafteten polnischen Bürger sofort aus der Präventivhaft entlassen werden. Die tschechoslowakische Regierung wird auch eine amtliche Untersuchung einleiten, um festzustellen, ob die zuständigen Amtszorgane ihre Kompetenz überschritten haben.

Kurjer Poranny 4. X. 34

Policjanci czescy biją aresztowanych Polaków

MORAWSKA OSTRAWA, 3.10 (PAT). — W nocy z niedzieli na poniedziałek pp. Henryk Dobrowolski, inspektor szkolny i prezes „Macierzy“ oraz dr. Jan Szczytowski, lekarz szpitala krajowego, obaj z Cieszyna Polskiego, powracali z jubileuszu szkoły wydziałowej w Cieszynie Czeskim do Cieszyna Polskiego. W drodze zauważyli oni, jak policjanci czescy maltretowali trzech osobników, mówiących po polsku, a w szczególności, jak jednego z nich policjant bił pięścią po karku.

Jak się później okazało, bitymi byli obywatele polscy: Edward Bojda, z zawodu tokarz, Franciszek Sikomaz, pomocnik handlowy i ślusarz Werner — wszyscy z Cieszyna Polskiego.

Dr. Szczytowski zwrócił w sposób grzeczny policjantom uwagę, że nie należy bić aresztowanych, co spowodowało jego natychmiastowe aresztowanie wraz z inspektorem Dobrowolskim, przy czym

w drodze do urzędu policyjnego on sam został przez jednego z policjantów uderzony pałką po głowie i plecach i był ciągle popychany i tarmoszony.

W dn. 1 b. m. konsul generalny R. P. w Mor. Ostrawie, p. Leon Malhomme zażądał od urzędu policyjnego w Czeskim Cieszynie wyjaśnienia powodu aresztowania obywateli polskich. Zakomunikowano mu, że jest to drobna sprawa, że pp. Dobrowolski i Szczytowski zostali wypuszczeni na wolność pod warunkiem zgłoszenia się do sądu na wezwanie, zaś trzej pozostali przekazani zostali do sądu powiatowego w Czeskim Cieszynie.

Naskutek dalszej interwencji konsul gen. uzyskał możliwość widzenia się z aresztowanymi w dniu dzisiejszym w obecności sędziego śledczego.

Śledztwo przeciw aresztowanym w Cieszynie obywatelom polskim

MORAWSKA OSTRAWA, 3.10 — Śledztwo przeciwko aresztowanym przez policję w czeskim Cieszynie obywatelom polskim Bojdzie, Sikomazowi i Wernierowi, znajdującym się nadal w więzieniu sądu powiatowego, trwa nadal. Węgźnio pozwolono palić papierosy na skutek interwencji konsula generalnego R. P. Malhomme'a, który przesłał i również doraźną pomoc pieniężną.

Na marginesie

Pan Korfanty
w roli czechofila

Od dłuższego czasu zamieszcza katowicka „Polonia“ niesmaczne i napastliwe uwagi na temat stosunków polsko-czeskich. Organ „chrześcijańskich“ demokratów rozplywa się z zachwyty nad masonskimi rządami i posunięciami Pragi, bagatelizując wynaradawianie naszych rodaków przez czeskich szowinistów i przeciwstawiając rzekomy raj mniejszości w Czechach — niedoli polskiej na niemieckim Śląsku. Już kilka razy piętnowaliśmy na łamach „Polski Zachodniej“ ten faryzeizm i brak godności. Przypominaliśmy, że inną miarą trzeba mierzyć postępowanie „Braci-Słowian“, a inną Niemców. Ci ostatni nie deklamowali nam o swej przyjaźni. Jaką rolę odegrali Czesi w sprawie Śląska Cieszyńskiego i w czasie wojny z Rosją, gdy wstrzymywali nam transporty z materiałami dla walczącego na froncie wojska — wszyscy dobrze o tem wiemy. Wiemy również coś niecoś o ukraińskim uniwersytecie w Pradze, o „sympatjach“ czeskich dla dywerzantów ukraińskich w województwach wschodnich i t. d. Krytyczne stanowisko wobec polityki czeskiej zajmuje nie tylko zdrowa opinia polska, ale i świat naukowy. Nie kto inny, tylko wybitny uczonec i przyjaciel Czechów i członek Akademii w Pradze, b. rektor Kutrzeba, ostro potępił politykę czeską wobec Polski w dziełach: „Polityka Zagraniczna“ i „Polska Odrodzona“. Potępił ją nie dopiero dziś czy wczoraj, ale za „narodowych“ rządów w 1924 roku. Ale już najbardziej pikantnym jest fakt, że nie kto inny, tylko sam prezes „chrześcijańskiej“ demokracji rąbał pod adresem Czechów z trybuny Sejmu Śląskiego 12 lat temu, co następuje:

„I tym braciom naszym, którzy wskutek nieogłędnej zagranicznej polityki Rządu warszawskiego*) na Śląsku Cieszyńskim nie mieli szczęścia połączenia się z Macierzą i zostali pod panowaniem czeskim, tym braciom rodakom naszym ślemy również pozdrowienie. Jednym i drugim zaręczamy, że sercem z nimi zawsze będziemy i nigdy o nich nie zapomnimy.“

Warto pamiętać o tym przyczynku do „stałości“ zasad szefa „Polonii“. A może taki obrót w sympatjach o pełne 180% ma jakieś dalsze widoki na oku? Podobno Witos przed „wyjazdem“ do Czech również bardzo ciepło pisywał o braciach z nad Węttawy w swoim „Piaście“? Czyżby Pan Wojciech...?

*) Paderewskiego!

K. Z.

Nasze echa polityczne

Cyfry urojone i prawdziwe

Czeski półoficjalny dziennik „Pragerpresse“ wystąpił z artykułem wstępnym na temat odpowiedzi polskiej, udzielonej rządowi francuskiemu w sprawie Paktu Wschodniego. Zapuszczając się na szerokie wody ogólnopolitycznych dociekań, dochodzi on do konkluzji, jakoby Polska była zainteresowana w utrzymaniu status quo z Rosją i Niemcami, dlatego tylko, że posiada „obszerne terytorja ukraińskie, terytorja z silną mniejszością niemiecką, Korytarz i wreszcie niemal czysto litewski okręg wileńszczyzny“. „Pragerpresse“ snuje te swoje uwagi na marginesie komentarza, w którym analizuje „niechęć Polski angażowania się w szeregu zagadnień naddunajskich“.

Czytamy te uwagi i przecieramy oczy ze zdumienia: „terytorja z silną mniejszością niemiecką, Korytarz i czysto litewski okręg wileńszczyzny“. Któż to podobne bzdury wypisuje? Toć przecie co najmniej niepoważnie, jeśli już zgoła nie na kpiny wygląda argumentacja tak bezsensowna, a w dodatku oparta na tak całkowitej ignorancji, że strony półoficjalnego „Pragerpresse“, który powinien dość dokładnie znać nie wysane z palca, lecz oficjalne zupełnie liczby statystycznego biura czesko-słowackiego, według którego Czesi we własnym państwie stanowią zdecydowaną mniejszość, wynoszącą 40,6 proc. ogółu ludności!!

Jak niepoważnie, skoro mowa o składzie narodowościowym brzmi przytem oficjalna wersja czeskiego statystycznego urzędu, który w arkuszach spisowych operuje nieistniejącym czeskosłowackim językiem, nieznanym filologji, która natomiast odróżnia dwa odrębne języki: czeski i słowacki.

Miał wypisywać duby smalone na temat imaginacyjnego składu

ludnościowego Polski z jej „litewskim okręgiem Wileńszczyzny“ i „prowincjami o silnej niemieckiej ludności“, sięgnąłby lepiej „Pragerpresse“ do ciekawych zestawień niemieckiego mniejszościowego instytutu w Stuttgardzie, aby stwierdzić, że obliczenia tej dość znanej instytucji wykazują na owych „terytorjach z silną mniejszością niemiecką i w Korytarzu“ zaledwie od 7—10 proc. ludności niemieckiej.

Prostując błędne ścieżki dociekań statystycznych „Pragerpresse“ przy pominamy nadto czeskiej półurzędowce, że niema w Europie ani jednego badacza, nie wyłączając uczonych czeskich, którzy nie poddawaliby najostrzejszej krytyce tendencji czeskich spisów ludnościowych, w świetle których, Czesi stanowićby mieli owych oficjalnych 40,6 proc. ogółu ludności własnego państwa. Jak wynika z czeskich dzienników statystycznych (oficjalny rocznik statystyczny, tom IX, zeszyt VI, część I, str. III, tabl. 129 i 130) Słowacy stanowićby mieli w Republice Czeskosłowackiej dalszych 14,9 proc. ludności, Niemcy 23,3 proc., Polacy 0,57 proc., Rusini 3,45 proc., Węgrzy 5,57 proc., Żydzi 1,35 proc., inni 0,19 proc.

Wszystkie te dane są tendecyjnie nieściśle na niekorzyść wszystkich narodowości, zamieszkujących Republikę Czeskosłowacką, z wyjątkiem oczywiście samej mniejszości czeskiej.

Po usunięciu szeregu jaskrawych nieścisłości doszlibyśmy do wniosku, że Czesi w Czeskosłowackiej Republice stanowią mniej więcej 36—37 proc. wszystkich współobywateli.

Czy nie byłoby przezroczniej, w takich żyjąc tarapatkach, nieco sumienniej obchodzić się ze statystyką narodowościową innych państw?

Polska 5/X 34

Interwencja posła Rzplitej w Pradze
w sprawie maltretowania obywateli polskich

PRAGA, 3.10. — Poseł Rzplitej w Pradze, dr. Grzybowski interwenjował dziś u ministra spraw zagranicznych Benesa w sprawie aresztowanych i maltretowanych obywateli polskich w Cieszynie czeskim. W wyniku interwencji ustalono, że bez przerwania normalnego biegu czeskosłowackiego postępowania sądowego pozostający w areszcie prewencyjnym obywatele polscy zostaną natychmiast zwolnieni, a rząd czeskosłowacki zarządzi natychmiast dochodzenie celem ustalenia winy i odpowiedzialności funkcjonariuszy policji miejskiej w Cieszynie. (PAT)

CIESZYN, 3.10. — Obecnie wyszły na jaw szczegóły traktowania przez władze czeskie trzech obywateli polskich, aresztowanych w Cieszynie za to, że stanęli w obronie Polaków, maltretowanych przez policjantów. Policja czeska znęcała się nad aresztowanymi w sposób brutalny. Aresztowanych napół przytomnych naskutek pobicia wtrącono do więzienia, gdzie byli przez dłuższy czas szykanowani przez dozór więzienny. Aresztowany polak Bojda został przez policjantów pobity do krwi. Bojda w czasie widzenia się z konsulem Rzplitej Malhomme'm oddał mu w obecności sędziego śledczego zakrwawioną chusteczkę. Polak Werner został brutalnie pobity pałką po głowie. Stwierdzono, że ma silnie nabrzmiałe policzki i oko oraz nadwyręzoną szczękę. Aresztowany dr. Szczytowski słyszał, jak w sąsiedniej celi bito jednego z aresztowanych. Ofiara władz czeskich wydawała przeraźliwe jęki.

Wiadomości powyższe wywołały w społeczeństwie polskim na Śląsku czeskim wielkie oburzenie. (PAT)

Bestjalstwo czeskiej policji

CIESZYN, 4.10 (ATE). — Obecnie wyszły na jaw szczegóły traktowania przez władze czeskie trzech obywateli polskich, aresztowanych w Cieszynie za to, że stanęli w obronie Polaków, maltretowanych publicznie przez policjantów.

Policja czeska, jak się okazuje, znęcała się nad aresztowanymi w brutalny sposób. Aresztowanych, napół przytomnych naskutek pobicia, wtrącono do więzienia, gdzie byli przez dłuższy czas systematycznie szykanowani przez dozór więzienny.

Aresztowany Polak Bojda został przez policjantów czeskich pobity po głowie i twarzy tak silnie, że w celi, gdzie go zamknięto, można było oglądać przez dłuższy czas kałuże krwi. Bojda w czasie widzenia się z konsulem R. P. Malhomme oddał mu w obecności sędziego śledczego zakrwawioną chusteczkę.

Polak Werner został pobity pałką po głowie. Stwierdzono, że lewy policzek i oko ma silnie nabrzmiałe oraz nadwyręzoną szczękę.

Aresztowany dr. Szczytowski słyszał, jak w sąsiedniej celi bito jednego z aresztowanych. Nieśczęśliwa ofiara nieludzkiego postępowania władz czeskich wydawała przeraźliwe jęki. Wiadomości powyższe wywołały w społeczeństwie polskim na Śląsku czeskim głębokie oburzenie, tembardziej, że policjanci czescy, którzy znęcali się nad aresztowanymi Polakami nie zostali dotychczas ukarani.

Kurjer Poranny 5/X 34

Pobicie obywateli polskich przez policjantów czeskich.

Morawska Ostrawa, 2 października (PAT). W nocy z niedzieli na poniedziałek pp. Henryk Dobrowolski, inspektor szkolny i prezes Macierzy oraz dr Jan Szczytowski, lekarz szpitala krajowego, obaj z Cieszyna Polskiego, powracali z jubileuszu szkoły wydziałowej w Cieszynie Czeskim do Cieszyna Polskiego.

W drodze zauważyli, jak policjanci czescy maltretowali trzech osobników, mówiących po polsku, a w szczególności, jak jednego z nich policjant bił pięścią po karku.

Jak się później okazało, bitymi byli obywatele polscy: Edward Bojda, z zawodu tokarz, Franciszek Sikomaz, pomocnik handlowy i ślusarz Werner — wszyscy z Cieszyna Polskiego. Dr Szczytowski zwrócił w sposób grzeczny policjantom uwagę, że nie należy bić aresztowanych, co spowodowało jego natychmiastowe aresztowanie wraz

z inspektorem Dobrowolskim, przyczem w drodze do urzędu policyjnego on sam został przez jednego z policjantów uderzony pałką po głowie i plecach i był ciągle popychany i tarmoszony.

W dn. 1 bm. konsul generalny R. P. w Mor Ostrawie p. Leon Malhomme zażądał od urzędu policyjnego w Czeskim Cieszynie wyjaśnienia powodu aresztowania obywateli polskich. Zakomunikowano mu, że jest to drobna sprawa, że pp. Dobrowolski i Szczytowski zostali wypuszczeni na wolność pod warunkiem zgłoszenia się do sądu na wezwanie, zaś trzech pozostałych przekazani zostali do sądu powiatowego w Czeskim Cieszynie.

Na skutek dalszej interwencji konsul gen. uzyskał możność widzenia się z aresztowanymi w dniu dzisiejszym w obecności sędziego śledczego.

skich zwalniano z pracy, w najlepszym razie przydzielano im pracę gorszą, mniej płatną i odmawiano im przydziału mieszkań urzędowych oraz przydziału węgla. Stronnictwa polskie postanowiły wtenczas urządzać wiec publiczny dla zaprotestowania przeciw szykanom robotnika polskiego. Władze nie udzieliły pozwolenia na wiec, wymawiając się współudziałem w nim i komunistów, ale głównie chodziło o to, ażeby zahukany robotnik polski nie nabrał nowej otuchy do walki z brutalnym szowinizmem czeskim, ochranianym przez władze.

Pomimo wszelkich szykan nie wypadły tak wpisy szkolne, jak sobie tego życzył dr. Fuerst i jego siepacze. To ich ogromnie oburzyło i zaczęto jeszcze bardziej dukać polskim robotnikom. Delegacja ich udała się do dyrektora dra Tedralla, Francuza, który rzeczywiście gdzie może ochrania upośledzonych robotników. Tutaj w tym wypadku niestety się okazało, że ani on wiele pomóc nie jest w stanie, wszechmocniejszym okazał się chroniony przez władze jego zastępca, który pomimo nie mieckiego nazwiska jest Czechem.

Wobec takich stosunków postanowiono ponownie urządzać wiec, ażeby publicznie wnieść oskarżenie przeciw szykanowaniu polskiego robotnika w hucie trzynieckiej i wszystkich kopalniach, należących do Towarzystwa górniczo-hutniczego. Z napięciem oczekuje się, czy i tym razem weźmie władza szowinistów czeskich w opiekę i czy ponownie zakaze odbycie wiecu.

Robotnicy polscy pod obuchem teroru czechizacyjnego.

Trzyniec, 3 października (żeg). Na szybach i hutach Towarzystwa górniczo-hutniczego rozpoczęto zaraz z wiosną prześladowanie robotników polskich, którzy posyłają swe dzieci do szkół polskich. Starano się ich zastraszyć i skłonić do posyłania dzieci do szkół czeskich.

W sposób najostrzejszy i najbezwzględniejszy prowadzono akcję za szkołą czeską w hutach trzynieckich pod kierownictwem zastępcy dyrektora dra Fuersta, wielkiego wroga Polaków. Przeprowadzono tam dokładny spis, gdzie który robotnik posyła swe dzieci, a posyłających do szkół pol-

Robotnik 5/X 34.

Zła robota

Czterdzieści lat nieprzerwanej, znoonej pracy socjalistów polskich na Śląsku Cieszyńskim o ciężarze gatunkowym najwyższej miary, miało decydujący wpływ przy gruntowaniu się świadomości narodowej ludności polskiej na Śląsku Cieszyńskim i pograniczu ostrawskim. Nie ma więc żadnej przesady w stwierdzeniu prawdy historycznej, że socjaliści wbijali słupy graniczne na zachodniej granicy Polski.

Znane jest stanowisko socjalistów polskich w sporze czesko polskim, kiedy po wojnie światowej powstały nowe państwa: Polska i Czechosłowacja.

Przez okres dwuletni kiedy toczyły się boje czy to na frontach z bronią w ręku, czy przez sześciotygodniowy polityczny strejk górników, socjaliści tworzyli straż przednią, pełną poświęcenia i najbardziej świadomą. Aktywność ludności była tak wielką, że komisja plebiscytowa i później Rada Ambasadorów nie miały możliwości wyznaczenia granicy między Polską i Czechosłowacją nad rzeką Białą, jak to było dawniej postanowione. W plebiscycie, w ustroju kapitalistycznym ostatecznie nie decyduje wola obywateli. Kopalnie, lasy, koleje i własność prywatna poszczególnego magnata waży więcej na szali. Wojna sociecko polska ostatecznie tragicznie zaciążyła na losach Śląska Cieszyńskiego. Pożegnalne posiedzenie Komitetu obwodowego P. P. S., kiedy stanęła granica między dawnymi, długoletnimi towarzyszami pracy była przeżyciem bardzo ciężkim.

Wiedzieli ci, co pozostali po drugiej stronie, jakie na nich spadły obowiązki.

Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza spadkobierczyni P. P. S. sprostała zadaniu. Przez lat czternaście trwa na posterunku razem z „Robotnikiem Śląskim”, w najcięższym okresie kryzysu gospodarczego.

Wiele spraw ważnych jak wybory do samorządu, parlamentu, szkolnictwa wymagają dobrze przemyślanej taktyki, żeby w ogniu walki „nie wylać dziecka z kąpielą”. Żaden odpowiedzialny czynnik nie zaryzykowałby twierdzeniu, że osłabienie Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej nie musi odbić się fatalnie na stronie posiadania ludności polskiej w Czechosłowacji.

Dopiero obóz „sanacji” wypowiedział walkę P. S. P. R. Prowadzi się skoncentrowany atak, posługując się znanymi metodami rozłamowcami, nie bacząc na fakt, że taka robota na terenie Śląska jest wprost zbrodnią. Można znaleźć ludzi, których przekonuje się „czopką, czy popką”. Ci sami rozłamowcy przez lata całe nie widzieli „zdrady narodowej” w P.S.P.R. aż nagle „przejrzeli” i dalej ujadają, wydają odezwy, organizować zebrania.

Zdrada sztandarów pod którymi spędzono długie lata kończy się zawsze hańbą, a posługujący się tymi ludźmi sprzedajnymi nie dadzą im żadnej ochrony, kiedy spełnią oni swięże zadanie. Wyrzuca się ich za nawias, jak to się dzieje zresztą i w Polsce. Bo taki jest los zdrajców. Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza na Śląsku walczy w tej chwili o swoją jedność „Patryjoci”, którzy mają usta pełne frazesów o konieczności porozumienia, palą mosty, bo takie otrzymali

rozkazy, od ludzi krótkowzrocznych albo wprost złej woli. Do tej kategorii rozbijanie organizacji socjalistycznych jest w tej chwili najważniejszą „pracą”, chociaż musi mieć najfatalniejsze następstwa.

Na wiarę „sanacyjną” żaden cud nie nawróci ludności Śląska Cieszyńskiego. Uda się pozyskać kilku, czy kilkunastu ludzi „zmąca” oni „narodową kadź”, ale ryby łowić będzie kto inny.

Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza nie może tolerować żadnej dywersyjnej roboty, wyrzuci każdego, kto się zdecydował łamać szeregi. Pełny Komitet partyjny stwierdził jednomyślnie niemal poprzednią uchwałę Kom. Wykonawczego wykluczającą z partji Augusta Łukasza za wydanie odezwy szkalujących działaczy i całą P. S. P. R.

Oskarżenie poszczególnych działaczy i uzależnianie się od czeskich socjalnych demokratów jest znanym manewrem dywersyjnym, jak dawniej szkalowanie o „marki pruskie”.

Socjaliści utrzymują ścisły kontakt w skali światowej i na ten temat nie przyjmą żadnych uwag.

„Sanacyjny” „Dziennik Polski” i jego opiekunowie zapominają, że taktyka „warszawska” jest dla kresów śląskich zabójczą.

Niewolno dla chwilowej gry politycznej zaprzepaścić interesów ludności śląskiej. I znowu Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza jak dawniej P. P. S. musi rozegrać walkę i wytrwać na posterunku.

Zwolnienie Polaków z więzienia czeskiego

Merawska Ostrawa, 4 października. (PAT.) Naskutek interwencji posła R. P. w Pradze dr. Grzybowskiego u ministra spraw zagr. Benesza, zostali wczoraj wieczorem o g. 19.35 zwolnieni z więzienia sądowego w Cieszyńsku Polacy Bojda, Sikomaz i Werne.

Posel Grzybowski w Warszawie

Wczoraj wieczorem przybył do Warszawy poseł polski w Pradze minister Wacław Grzybowski. Jak wiadomo minister Grzybowski interwenjował onegdaj u ministra Benesza w sprawie ostatnich aktów teroru wobec ludności polskiej w Czechosłowacji. Niewątpliwie przyjazd jego pozostaje w związku z obecnym stanem stosunków polsko-czechosłowackich.

Dziennik Polski 5/X 34

Drzazga robotnicza dla p. Choboty.

My, robotnicy z P. S. P. R., z wielkim zainteresowaniem czytaliśmy sprawozdanie „Dziennika Polskiego” z jubileuszu 25 rocznicy gimnazjum w Orłowej i cieszyliśmy się bardzo, że „Dziennik Polski” nie pominął milczeniem oburzenia naszego, że p. Chobot chwali polską szkołę a swoje dzieci posłał do czeskiej i niemieckiej szkoły. Oburzyliśmy się również sprostowaniem p. Choboty, które na szczęście tak dobrze przyspilił natychmiast strażnik polskości na tym Śląsku, a j. „Dziennik Polski”. Byłem ongiś abonentem „Robotnika Śląskiego”, ale z nim skńczyłem z różnych powodów. Przede wszystkim wolę Dziennik i towarzystwo towarzyszy robotników, którym kurację karlsbadzką zastępuje pot z własnego czoła, gdy w trudzie zarabiają halerze wtedy, gdy do kieszeni naszego rzekomego obrońcy płyną dziesiątki tysięcy koron bez żadnego wysiłku a raczej za wysiłek spreczny z naszym myśleniem.

Stwierdzam z tego miejsca, że okrzyki przeciw p. Chobotowi padały w Orłowej, tylko on ich nie chciał słyszeć. Wie zresztą, że znamy jego mściwość i trudno nam to powiedzieć mu w same oczy. Dobrze, że „Dziennik Polski” p. Choboty się nie boi i boi mu skórę wytrwale, dopóki się nie poprawi, albo nie pójdzie z polskiej widowni.

Ponieważ p. Chobot tak „drzazgi” lubi, przeto musimy mu dostarczyć jednej świeżej. Syn p. Choboty, uczęszczający do czeskiej akademii handlowej w Mor. Ostrawie, w rubryce narodowości ma wpisane urzędowo: narodowość czeska. Przeto my, robotnicy polscy z P. S. P. R., zapytujemy, czy narodowość polską zamienił na czeską tylko syn p. Choboty, czy też zamiana taka nastąpiła w całej rodzinie, a polska opinia publiczna nic o tem niewie? Nic nie słyszeliśmy o tem, by w rodzinie p. Choboty były jakieś rozdźwięki a i p. Chobot nigdy się przed nami nie skarżył, że syn zeszedł na manowce i wbrew jego woli uważa się za Czecha. Czekamy więc jasnej odpowiedzi.

Naturalnie tą drzazgą wbijamy zaczemmu polskowi z całą premedytacją i w mocnem przekonaniu, że usłużny p. sekretarz partyjny będzie miał wiele kłopotu z jej wydobywaniem z ciała poselskiego i wykazywaniem, że aczkolwiek tak, to jednak itd. itd.

Członek P. S. P. R. Af.

Dziennik Polski 5/X 34

Wiadomości z kraju

Pogrzeb ś. p. Heleny z Brannych Górniakowej.

We środę, dnia 3 października odbył się w Sibicy pogrzeb ś. p. Heleny z Brannych Górniakowej. W obrzędzie żałobnym wzięły udział niezliczone rzesze ludu. Kilkunastotysięczny orszak żałobny odprowadził duszę Zmarłej do nieba a śmiertelne szczątki do świeżej mogiły. Kondukt prowadził ks. prof. Wojkowski w asyście liczego duchowieństwa. W orszaku żałobnym prócz bliższych i dalszych krewnych zauważono p. konsula generalnego L. Malhomme z małżonką, najpoważniejsze osobistości z całego kraju i z Polski. Społeczeństwo polskie umiało ocenić zasługi i uczcić pamięć Zmarłej. Pogrzeb ś. p. Górniakowej był potężną manifestacją uczuć wdzięczności dla Jej zacnej pamięci. Podniosłe kazanie wygłosił ks. prałat prof. Tomasek, podkreślając niepospolitą zalety duszy i serca ś. p. Heleny Górniakowej, która przedwcześnie pożegnała ten świat. W kościele i nad mogiłą, śpiewał chór Macierzy Szkolnej z Czes. Cieszyna. Katafalk Zmarłej tonął w nieprzeliczonych wieńcach. Uczestnicy żałobnej uroczystości rozchodzili się po pogrzebie z ciężkim sercem, albowiem ubyla jednostka, niezwykle wartościowa, żałowana powszechnie.

ek.

Po wystawie ogrodniczej.

Srednia Sucha. Wystawa ogrodnicza, która odbyła się w dniach 28 do 30 września w Domu Robotniczym w Sredniej Suchej, wykazała, że lud nasz pod względem kultury ogrodniczej stoi bardzo wysoko. Obszerna sala wypełniona była wspaniałymi wprost okazami z zakresu sadownictwa i warzywnictwa. 76 odmian jabłek i 44 odmian gruszek, nie licząc innych rodzajów owocu, daje już dokładny obraz o wielkiem interesowaniu się sadownictwem, które w przyszłości może dać znaczne źródło dochodu. Okazuje się, że zimowa katastrofa z roku 1929 nie załamala wiary naszego ludu, lecz przeciwnie pobudziła go jeszcze więcej do intensywniej i racjonalnej pracy na polu sadownictwa. Wytrwajmy w tej pracy nadal, a uczynimy nasz kraj jednym z najpiękniejszych i najbogatszych. Podziw wzbudzające okazy różnych warzyw i jarzyn wskazują na racjonalną uprawę tychże przy stosowaniu nowoczesnych sposobów nawożenia. Skonstatować można było wpływ naszych szkół gospodarczych w umiejętnem i gustownem zużyciu owoców ogrodniczych, co przyczynia się do zdrowego odżywiania się naszej ludności. Nie mniej bogatą była i dekoracja z kwiatów doniczkowych i ciętych, a szczególnie z dalij. Była w nich przepiękna różnorodność kolorów,

wielkości i kształtu. Całość wystawy znakomicie wypełniały piękne i nadzwyczaj interesujące stoiska „Ziemi”, „Centralnego Stowarzyszenia w Łazach”, wyroby win owocowych Adolfa Mackowskiego w Karwinie i kilku fabryk środków ochronnych przeciw szkodnikom drzew i roślin. Miłe wrażenie dekoracyjne wywierały obrazy p. Świdra i rzeźby w drzewie p. Nitry. Wystawa nie byłaby zupełną, gdyby brakowało eksponatów z pszczelnictwa. Całość jako też poszczególne części wystawy wzbudzały wielkie zainteresowanie szerokiej publiczności, która przez całe trzy dni napływała masami do sali. Wszyscy zwiedzający, pomiedzy którymi było Państwo Generalne Konsulstwo, p. poseł Chobot, prezes Tow. Rolniczego p. Pawlica, prezes Tow. Ogrodniczego p. Zieliński, p. inżynier Heczko, p. radca sanitarny Heczko, p. burmistrz Sred. Suchej i wiele innych wybitnych osobistości, wyrażali swój podziw i serdeczne zadowolenie z oglądania tak pięknej wystawy. Najbardziej zadowolonym ze swojej pracy może się czuć Komitet wystawy z p. kierownikiem szkoły gosp. K. Cieńciała na czele. Wszyscy członkowie Komitetu przy pomocy nauczycielstwa górnosuskiego spełnili sumiennie swoje zadanie.

Sprawa obywateli polskich, aresztowanych w Cz. Cieszyńskie

„Djablik drukarski“ spletał figla. — Zwolnienie wszystkich aresztowanych.

Wyścigi w Witkowicach

Trafoy będzie biegał.

W nadchodzącą sobotę odbędą się w Witkowicach ostatnie wyścigi jesienne. Punktem kulminacyjnym będzie bieg steeple chase na przeszkodach 3200 m, w którym weźmie udział również koń Trafoy, własność p. konsułowej gen. Malhomme. Jak wiemy, koń ten sprawił wielką niespodziankę w wyścigach poprzednich, bijąc wszystkie inne. Wobec tej niespodzianki Trafoy uważany jest za faworyta biegu. W programie jest 8 różnych konkurencji.

Mor. Ostrawa, 4 października. We wczorajszej naszej notatce, dotyczącej aresztowanych obywateli polskich, „djablik drukarski“ spletał nam niemiłosiernego figla, zniekształcając nie tylko treść, zwłaszcza ustępu końcowego tej notatki. Miał on brzmieć następująco:

„W wyniku interwencji (p. min. Grzybowskiemu u min. Beneša) ustalono, że bez przerywania normalnego postępowania sądowego czechosłowackiego pozostali w areszcie prewencyjnym obywatele polscy, zostaną natychmiast zwolnieni. Rząd czechosłowacki zarządził niezwłoczne dochodzenia, mając na celu ustalenie winnych i ponoszących odpowiedzialność funkcjonariuszów policji w Cz. Cieszyńskie.“

W związku z energiczną interwencją p. konsula generalnego Malhomme i p. posła R. P. dr. Grzybowskiego dowiadujemy się, że władze czechosłowackie błyskawicznie wypełniły polecenie min. dr. Beneša, albowiem jeszcze tego samego dnia, t. j. we środę, 3 października, wieczorem o godz. 7.30 wypuszczono obywateli polskich z więzień w Czes. Cieszyńskie.

Naszych „przyjaciół“ z „Čes. slova“ zapytujemy, kto tedy miał rację, że sprawa aresztowanych obywateli polskich nie jest tak bagatelna, „Dziennik Polski“ czy „Čes. slovo“? I czy opłacało się tyle zmyślać o samym fakcie, by potem tak się skompromitować?

Dziennik Polski 5/X 34.

Wywiad „Mor.-slez. denika“ w Opawie

„Era konsula Malhomme chyli się ku końcowi?“

Mor. Ostrawa, 5 paźdz. Dzisiejszy „Mor.-sl. deník“ przynosi z Opawy następującą wiadomość:

„Jak się dowiadujemy z wiarygodnego źródła, nie jest dalekim już czas, w którym konsul Malhomme odejdzie z Mor. Ostrawy z powrotem do Polski. Jego odwołanie jest nie tylko pragnieniem obywateli czeskich, ale i lojalnych Polaków na Cieszyńsku, którzy są już syści tego szczucia, które przeszkadza w owocnej współpracy Czechów z Polakami. Zda się, że już w ciągu miesięcy zimowych dojdzie do odwołania konsula Malhomme, jego obecność na Cieszyńsku się zupełnie przeżyła, zamiast do pracy nad zbliże-

niem obu słowiańskich plemion zużyła się w niewłaściwych szczuciach.“

„Dziennik Polski“, który podobnych „kaczek“ notował już sporo, zastanawiał się w powyższym wypadku, dlaczego „Mor.-sl. deník“ aż z Opawy przyniósł tę wiadomość. Dlaczego z fabrykacją „kaczki“ wybierał się aż tak daleko do Opawy, skoro mógł spłodzić ją na miejscu w Mor. Ostrawie? Kto może być w Opawie „wiarygodnym źródłem“? W końcu została nam tylko jedna ewentualność i przypuszczenie co do tego źródła. Czyżby to był może „Ustav pro choromyslné“ na Olomunieckiej?

Zajścia w Cz. Cieszyńskie

Przed oczyma naszych przeciwników przewinął się w ciągu czterech dni, od niedzieli do czwartku, ciekawy film „dźwiękowy“, którego taśmę kolejności mieli oni możliwość śledzić tak na łamach „Dziennika Polskiego“, jak i lokalnej prasy czeskiej. Z natury rzeczy w naszym teatrze kinematograficznym, taśmy filmowe zdarzeń, mimo swej dźwiękowości, zamieniają się na filmy „nieme“, albowiem brak nam... aparatury dźwiękowej. Zresztą „Dziennik Polski“ nagrywa tą drogą nie pierwszy film dźwiękowy, dźwięków pozbawiony.

Mimo jednak tej bezdźwięczności naszego filmu i mimo wprost kowbojskiego jego tempa, coś niecoś pozostało w waszej uwadze i dało wam do myślenia. Przedewszystkiem sam zwrot komunikatu oficjalnego, że „władze czeskie wydały zarządzenie celem ustalenia stopnia odpowiedzialności funkcjonariuszy policyjnych w Czes. Cieszyńskie“

Jest to dla nas już pewną platformą, z której wychodząc, pragniemy pod adresem właściwych czynników skierować nasze skromne uwagi. Nie jest to bowiem pierwsze zajście w Czes. Cieszyńskie i nie jest to pierwsze aresztowanie obywateli polskich przez policję czeską.

Skoro tak jest, to z konieczności rzeczy zastanowić się musimy nad faktem, dlaczego tak się dzieje po tej stro-

P. Chobot zawiesza.

P. poseł Chobot zajęty jest obecnie niezwykle gwałtownym „czyszczeniem“ P. S. P. R. Zawiesza jednego po drugim towarzysza partyjnego z niezwykle gorliwością. Przysła obecnie kolej na tow. Siudę i drugiego Łukosza. Jak tak dalej pójdzie, pozawiesza całą P. S. P. R. i zostanie sam ze swym kochanym panem sekretarzem „osa“, który wszak jest mu nieodzownie potrzebnym do wzajemnego wbijania i wyjmowania „drzazg“. Tylko, że „osa“ może łatwo wbić i wyjąć „drzazgę“ p. Chobotowi, a p. Chobot ma zadanie trudniejsze, skoro mógł kuperek „osy“ jest rozmiaśników mikroskopijnych. To zmartwienie zostawiamy jednak obu towarzyszom. Natomiast z tego miejsca musimy podziękować obu naszym kompanom za drugi numer „Robotnika Śląskiego“, poświęcony „Dziennikowi Polskiemu“. Tym razem rozpoczęło się od artykułu wstępnego a skończyło dopiero na „doskonałej cykorji GEC“. Przechodząc z uśmiechem politowania obok poselskiej irytacji z powodu kolejnego i nie do obalenia naszego demaskowania. Doradzamy jednak redaktorom, by się przy kłamstwach bódaj porozumiewali, bo zgrywają się w nich do ostatniej reszty. Np. p. poseł Chobot zaprzeczał stanowczo na łamach „Robotnika Śląskiego“ i w swym urzędowym sprawozdaniu do „Dziennika Polskiego“, że na jubileuszu w Orłowej nie padały przeciw niemu okrzyki, iż chwałę polską szkołę a swe dzieci posyłał do czeskiej i niemieckiej, a tu tymczasem na innym miejscu w tym samym swym organie „Robotniku Śląskim“, nr. 41, strona 3, art. p. t. „Za gałęziówkę“ pisze dosłownie:

„W międzyczasie stwierdziliśmy, że na uroczystości gimnazjalnej w Orłowej gromkie okrzyki wypowiedział niejaki Konderla, który przybył aż z Górnego Śląska demonstrować przeciw Chobotowi, czego potrzebował „Dziennik Polski“.

Tymczasem członek P. S. P. R., autor artykułu „Drzazga robotnicza“, gotów jest podać cały szereg ludzi, którzy wnieśli okrzyki bez „gałęziówki“.

Przy takich metodach postępowania p. poseł Chobot będzie musiał zawiesić wszystkich poważniejszych członków P. S. P. R. w czynnościach. A może jednak przed tem sam zostanie zawieszony? Rozumie się, że sprawa wymaga czasu ze względu na ciężar „wagi poselskiej“, ale czego nie zrobił Karlsbad w kuracji odświeżającej, zrobi powoli cierpliwy czas i ja-koś to będzie.

Trafoy nie będzie biegał

W związku z notatką naszą wczorajszą o wyścigach w Witkowicach, w której donosiliśmy, że w głównym biegu weźmie udział zwycięski koń p. konsułowej generalnej Malhomme, donosimy, iż Trafoy niestety nie będzie mógł w biegu brać udziału. Przyczyną tego jest drobny wypadek, któremu koń w czasie treningu uległ i który dzielnego Trafoya zatrzyma w stajni. Będzie to naturalnie przykry zawód dla widzów, wśród których Trafoy dzięki swemu pięknemu i niespodziewanemu zwycięstwu poprzedniemu uważany był za zdecydowanego faworyta biegu.

nie, skoro przynajmniej za naszej pamięci podobnych zajść po stronie polskiej nie było, aczkolwiek do Polskiego Cieszyńska chodzi codziennie sporo obywateli czeskich, bezpiecznie i bez podobnych „poskramiań“, jakie spotkały inspektora Dobrowolskiego, dr. Szczytowskiego i innych?

Takie zajścia nie przyczynią się do przyjacielskich stosunków między granicznymi, ale i ogólnymi. Każde państwo w honorze swych obywateli strzeże własnego honoru, to rzecz jasna. Ze stosunku do swych obywateli zagranicą wysuwa wnioski ogólne i formuje sobie potem całokształt ustosunkowania. Naszej Czechosłowackiej Republice zależy niewątpliwie na dobrych stosunkach sąsiedzkich z Rzpl. Polską; wskazuje nam na to szybkość, z jaką starano się ten fatalny incydent zlikwidować. Nie są one zupełnie na rękę czechosłowackiej polityce zagranicznej.

Dlaczegoż więc się dzieją?

Jakżesz łatwo wskazać nam na przyczynę! Sprawcą moralnym tych zajść nie jest tylko ten czy ów funkcjonariusz policji, ale cały aeropag naszych panów redaktorów szowinistycznych gazet czeskich, które karmią jadłem nieprzyjaźni do Polaków swych czytelników. Czy można się dziwić, że na takiej karmie powstają potem incydenty, cieszyńskim podobne? Gdy złożyć do gromady antypolską treść takiego „Ducha času“, „Českého slova“, „Lidových novin“, „Mor.-slez. deníka“, „Poledniczka“ itd., to przecie powstaje atmosfera, w której wszystko najnieprawdopodobniejsze urodzić się może.

Odwrotnie w umiarkowaniu i w dyscyplinowaniu społeczeństwa polskiego po tamtejszej stronie granicy widzimy i fakty, że podobnych historii nie notują tam kroniki dziennikarskie. Nie tak dawno aresztowano po tamtej stronie dwu wywiadowców czechosłowackich

bez „poskramiań“, cicho, grzecznie wytransportowano poza granicę, podobnie, jak ongiś jednemu panu z Ostrawy polecono w Bielsku opuścić miasto i jeszcze dano ochronę, by mu jakiej przykrości nie wyrządzono.

„Start Polski do rozwoju gospodarczego“.

Morawska, Ostrawa, 5 października. (PAT) Poczytny w Europie środkowej wśród sfer gospodarczych organ „Morgenztg u. Handelsblatt“ zamieszcza obszerny artykuł o sytuacji gospodarczej Polski.

Dziennik stwierdza na podstawie ostatnio dających się zaobserwować przejawów, że Polska ostatecznie przełamała kryzys gospodarczy. Polska, jako kraj rolniczo-przemysłowy nie odczuła tak dotkliwie depresji gospodarczej, jak inne państwa czysto rolnicze, względnie przemysłowe i dlatego też stosunkowo łatwo przechodzi do koniunktury gospodarczej. Ułatwia jej to w znacznym stopniu przeprowadzona już przed rozpoczęciem się kryzysu stabilizacja złotego, radykalne ograniczenia budżetowe oraz mocne stanowisko Banku Polskiego.

Uzdrowienie systemu walutowego dało możliwość Polsce nieuciekania się do powszechnych w Europie ograniczeń dewizowych i przyczyniło się do poważnego wzrostu oszczędności prywatnej, co uważać należy za „całkowite zwycięstwo nad ciężkim kryzysem zaufania“.

Dzięki celowej akcji rządu polskiego w kierunku obniżenia cen wyrobów kartelowych i monopolowych oraz oddłużenia własności rolnej, rozpętała się nowa fala wzrostu. Przemysł i handel wykazują widoczne symptomy poprawy gospodarczej. Handel zagraniczny, który wykazuje niezwyklej ekspansywności i zdolności dostosowania się do rynków zagranicznych, odciepany od zagranicy przez ograniczenia dewizowe, wykazuje saldo dodatnie 100 milj. zł. w ciągu pierwszych 7 miesięcy br.

Wszystkie te podziwu godne objawy w polskim życiu gospodarczym skłaniają pismo do zatytułowania artykułu nagłówkiem: „Start Polski do rozwoju gospodarczego“.

Morawoslesky Deník 6/X 34.

Jízda koňmo

V neděli vyvrcholení ostravských dostihů.

Pro nedělní ostravské dostihy jsou přihlášky uzavřeny. Jak v závodech klusáckých, tak i v dostihu cvalovém startují vesměs prvotřídní koně mezinárodních jmen. Ostravskou steeple chase jede 7 koní, z toho je 5 plnokrevníků a 2 výborní polokrevníci. Je pochopitelné, že o tento dostih jeví se největší zájem již také proto, že pole steeple dosud nikdy tak dobrými koňmi obsazeno nebylo, jako tentokrát. Slabší koně v startující konkurenci marně by hledali unížení a také z toho důvodu řada majitelů start svých koní pro steeple odvolala. V steeple startují: Si-Si, Jiřík, Bubi, Trafoj, Oreb, Poldi a Etuda. Etuda je známý polokrevník, který v Ostravě již po dvakrát steeple vyhrál. Bude zajímavé, jak obstojí v tempu plnokrevníků. O dostihy jeví se velký zájem a obecnost bude určitě bohatým programem i houževnatými boji našich nejlepších klusáků i koní dostihových plně uspokojeno.

Powrót Marszałka Piłsudskiego do Warszawy

Warszawa, 5 paźdz. We czwartek rano przybył do Warszawy p. Marszałek Józef Piłsudski z krótkiego odpoczynku i gier wojennych w Moszczenicy koło Żywca. Przed wyjazdem z Żywca delegacje miasta i gminy Moszczenicy

wręczyły Marszałkowi dyplomy obywatelstwa honorowego i adresy hołdownicze. Z dworca warszawskiego Marszałek udał się natychmiast do biur swych w Generalnym inspektoracie Sił Zbrojnych.

Česke Slovo 6/X 34.

Kdo vyhraje ostravskou steeple-chase?

Kůň Trafoj favoritem? — Dáma u startu

Zitřejší jezdecké závody, které budou slavnostně zakončeny, přilákají svým bohatým programem jistě rekordní návštěvu. V rovinové jízdě na 1400 m startuje kromě jezdců, které jsme již uvedli, také známá jezdka sl. Šebelová Mili. Jsme právem zvědaví, jak tato ostravská Amazonka se bude držeti s ostatními pánskými jezdci. Její kůň klučina svou kvalitou ji zaručuje úspěch. Vyvrcholením závodů bude velká ostravská steeple-

chase, která jest obsazena: Bubi, por. Folk, Si-Si s kpt. šťastným, Jiřík, por. Beránek, Poldi, Grillik, Oreb, Kotásek Ant., Trafoj, Gattermayer, Etuda, Firley. Jest těžko předem určití vítěze. Kpt. šťastný s ostravským jezdce Gattermayerem svedl jistě úporný boj o první místo. Ostatní jezdci, zejména por. Beránek a Grillik, se budou jistě statečně držeti a není vyloučeno, že překvapí. Totalisátor bude mít u tohoto závodu jistě hodně práce.

TELEGRAMY.

Strugi krwi w celi więzienia w Czeskim Cieszynie.

Jak policjanci czescy katowali aresztowanych Polaków?

Cieszyn, 3 października. (A). Obecnie wyszły na jaw szczegóły traktowania przez władze czeskie trzech obywateli polskich, aresztowanych w Cieszynie za to, że stanęli w obronie Polaków maltretowanych publicznie przez policjantów.

Policja czeska — jak się okazuje — znęcała się nad aresztowanymi w brutalny sposób. Aresztowanych na pół przytomnych na skutek pobicia, wtrącono do więzienia, gdzie byli przez dłuższy czas systematycznie szykanowani przez dozór więzienny.

Aresztowany Polak Bojda został przez policjantów czeskich pobity po głowie i twarzy tak silnie, że w celi gdzie go zamknęto, można było oglądać przez dłuższy czas kałuże krwi.

Bojda w czasie widzenia się z konsulem R. P. Malhomme oddał mu w obecności sędziego śledczego zakrwawioną chusteczkę.

Polak Werner został brutalnie pobity pałką po głowie. Stwierdzono, że lewy policzek

i oko ma silnie nabrzmiałe, oraz nadwyreżoną szczękę.

Nad Polakiem Sikomazem policja czeska znęcała się w ten sposób, że niewypuszczano go z celi nawet do ustępu.

Aresztowany dr. Szczytewski słyszał, jak w sąsiedniej celi bito jednego z aresztowanych. Nie-

szczęśliwa ofiara nieludzkiego postępowania władz czeskich wydawała przeraźliwe jęki.

Wiadomości powyższe wywołały w społeczeństwie polskim na Śląsku czeskim głębokie oburzenie tem bardziej, że policjanci czescy, którzy znęcali się nad aresztowanymi Polakami nie zostali ukarani.

Interwencja dyplomatyczna wróciła im wolność.

Praga, 3 października. (PAT). Poseł R. P. w Pradze dr. Grzybowski interwenjował we środę u min. spraw zagranicznych Benesza w sprawie aresztowanych i maltretowanych obywateli polskich w Cieszynie czeskim.

W wyniku interwencji ustalono, że bez przerywania normalnego biegu postępowania

sądowego czechosłowackiego pozostający w areszcie przewencyjnym obywatele polscy zostaną natychmiast zwolnieni. Rząd czechosłowacki zarządzi natychmiast dochodzenie, mające na celu ustalenie winy i odpowiedzialności funkcjonariuszy policji miejskiej w Cieszynie.

Ilustrowany Kurjer Codzienny 7/X 34.

Niesłychane prowokacje „Maticy” na Śląsku czeskim.

Morawska Ostrawa, 4 października. (PAT). Uroczystości 25-lecia istnienia gimnazjum czeskiego w Orłowie, przekształciły się w manifestację polityczną o wyraźnym charakterze antypolskim.

W czasie uroczystości dyrektor osławionej „Maticy” Szczecina oraz poseł do parlamentu praskiego z ramienia czeskiego stronnictwa ludowców wygłosili ostre antypolskie przemówienia.

Pierwszy z mówców powołał się na niewytrzymującą, jakiegokolwiek krytyki, legendę o spolonizowanych „Morawcach śląskich”, poczem pomimo obecności dyrektora gimnazjum polskiego w Orłowej p. Feliksa dowodził konieczności przeniesienia gimnazjum polskiego z „czeskiej Orłowej” do Cieszyna (!!).

Drugi mówca zajął się krytyką polskiej polityki zagranicznej, zwłaszcza za podpisanie paktu o nieagresji z Rzeszą niemiecką, dowodząc, że Polska zdradziła sprawę słowiańską (!!).

Przebieg tego rodzaju uroczystości odbijał się jaskrawo od przebiegu ostatnich uroczystości polskich, również z okazji jubileuszu 25-lecia gimnazjum polskiego w Orłowej, macechowanych podniosłym i peł-

nym godności nastrojen.

Toteż nawet prasa czeska zareagowała na tego rodzaju wystąpienie antypolskie na uroczystości szkolnej i potępiła je wyraźnie.

„Ceskie Slovo” stwierdziło, że wygłoszone przemówienia nadawały się na wiec polityczny i są nieprzyjemnym dysonansem w obchodzie.

„Duch Czasu” ubolewa, że przebieg uroczystości w żadnym wypadku nie przyczyni się do uspokojenia nastrojów na Śląsku, lecz przeciwnie, spowoduje dalsze zaostrzenie warunków wzajemnego współżycia, wywołując niewątpliwie oddźwięki.

Protest związków wojskowych na Śląsku przeciw barbarzyństwu czeskiemu.

Katowice, 5 października (H). Zarząd gł. Zw. Powstańców Śląskich, okręgowy śląski Zw. Peowików, oraz okr. Zw. Legionistów Polskich uchwaliły w dniu 4 bm. ostry protest przeciwko barbarzyńskiemu postępowaniu policji czeskiej w Cieszynie z 5-ma aresztowanymi obywatelami polskimi. Rezolucja domaga się od władz polskich represyj wobec obywateli czeskich.

Gazeta Polska 6/X 34.

Zwolnienie 3 polaków z więzienia czeskiego

MOR. OSTRAWA, 4.10. — Naskutek interwencji posła Rzplitej w Pradze, dr. Grzybowskiego u ministra spraw zagranicznych Benesza zostali wczoraj wieczorem zwolnieni z więzienia w Cieszynie polacy: Bojda, Sikomaz i Werner. (PAT)

OSTRY PROTEST POLSKICH KOMBATANTÓW

KATOWICE, 4.10. (tel. wł.) — W związku z aresztowaniem 5 polaków w Cieszynie czeskim Związki Powstańców Śląskich, Peowików oraz Legionistów na okręg śląski złożyły oświadczenie, stwierdzające, że każdy tego rodzaju wypadek spotka się z natychmiastową retorsją członków tych organizacji, które nie mają zamiaru beczynnie patrzeć na znęcanie się żandarmów czeskich nad polakami na ziemi etnograficznie polskiej. Organizacje te występują dalej z żądaniem, by władze polskie zarządziły natychmiast środki odwetowe. (K.)

Zmierzch dyktatur partyj.

S. S., Cieszyn.

Telegramy z Tallina przyniosły wiadomość, iż prezydent Estonji w nocy z 2 na 3 października b. r. rozwiązał parlament i że rząd estoński będzie odtąd sprawował władzę bez ustawicznego przeszkadzania mu w pracy przez nadejtych a krzykliwych suwerenów, dbających o interesy własnej kieszeni a nie o interesy państwa. W ten sposób Estonia śladem innych rozumnych państw, które już dawniej zrobiły porządek z nierządem partyjnym, wkracza na drogę rozwoju i pomyślnej przyszłości.

Partje i partyjni dyktatorzy stają się już przeżytkiem w Europie i niedaleki czas, gdy wszystkie wielkości partyjne i parlamentarne będziemy mogli oglądać już tylko w gabinetach figur woskowych, a nie w gabinetach rządowych. Rozwój wypadków we Francji wskazuje też na to, że w krótkim czasie i w tej wielkiej republice zdrowy odruch społeczeństwa zmiecie z powierzchni ziemi zawodowych polityków, żyjących z demagogii i oglupiania mas. — Wzajemne żarcie się partyj ze sobą, interesy i interesiki partyjnych menesów, tuczących się na dostawach rządowych i interwencjach, **obrzydły już do reszty społeczeństwu.**

I my w Czechosłowacji przyglądając się działalności poselskiej, widzimy dużo niestety ciemnych stron w naszym życiu politycznym. Mamy posłów uczciwych, zacnych, dbających o dobro ludności, ale mamy też osobników, którzy powierzony im mandat wykorzystują tylko dla swoich prywatnych celów, czyli mówiąc otwarcie, dla zbijania grosza i robienia majątku.

W naszym polskim obozie posłowie p. dr. Buzek i p. Junga troszczą się i krzątają, gdzie tylko mogą, by cierpiącej bezrobocie i nekanej kryzysem naszej ludności jakoś pomóc. Czynią to cicho, bez żadnego reklamiarstwa.

Nie można tego jednak powiedzieć o trzecim parlamentarnym przedstawicielu polskiej ludności. Należy on do tych właśnie przeżytków ginącego partyjnictwa, którzy w imię dobra życia publicznego winni jak najprędzej sami usunąć się z widowni publicznej. Polska ludność, a zwłaszcza klasa robotnicza nie na tym nie straci, a tylko zyska. Z tej silnej ongiś bojowej PSPR. zrobił obecny jej przywódca narzędzie dla swych osobistych porachunków i celów, które są sprzeczne z interesami tak polskich robotników, jak i całej ludności polskiej. Jest publiczną tajemnicą, na Śląsku Zaolzańskim, że ogromna większość robotników, członków PSPR., ma już dość dyktatorskich zapędów i niedemokratycznego postępowania swego przywódcy. Przez ustawiczne naruszanie regulaminu partyjnego i zawieszanie starych i zasłużonych działaczy robotniczych, rozbija on sam PSPR. Powstała stąd szkoda jest niezwykle wielka, gdyż tak zasłużona i potrzebna polska organizacja robotnicza, jaką jest PSPR., **winna się właśnie w dzisiejszych tak ciężkich dla klasy robotniczej czasach wzmacniać a nie dzięki fałszywej taktyce jej przywódcy, osłabiać.**

Obecny lider PSPR. nie chce tego zrozumieć, iż stanowczo się już przeżył i że winien się sam dobrowolnie wycofać z życia politycznego, nie czekając tej przykłej dla takiego polityka chwili,

li, gdy będzie zmuszony to uczynić. Dyktatura jego w partji już się nieodwołalnie skończyła i czas ustąpić miejsca innym. **Zmierzch partyjnictwa pociąga za sobą zmierzch dyktatorów partyjnych.**

Nowe czasy wymagają nowych ludzi.

Antypolskie demonstracje w Orłowej

MOR. OSTRAWA, 4.10. — Uroczystości 25-lecia gimnazjum czeskiego w Orłowie przekształciły się w manifestację antypolską.

Dyrektor osławionej „Maticy”, Szczecina wygłosił ostre antypolskie przemówienie. Powołał się na niewytrzymującą jakiegokolwiek krytyki legendę o spolonizowanych morawianach śląskich oraz dowodził konieczności przeniesienia gimnazjum polskiego z „czeskiej” Orłowej do Cieszyna.

Drugi mówca poseł do parlamentu praskiego zajął się krytyką polskiej polityki zagranicznej i dowodził, że Polska zdradziła sprawę słowiańską.

Nawet prasa czeska zareagowała na tę antypolską demonstrację i ją potępiła. „Ceskie Slovo” stwierdziło, że przemówienia nadawały się na wlec polityczny i były nieprzyjemnym dysonansem w obchodzie. „Duch Czasu” ubolewa, że przebieg uroczystości w żadnym wypadku nie przyczyni się do uspokojenia nastrojów na Śląsku, lecz spowoduje dalsze zaostrzenie warunków wzajemnego współżycia, wywołując niewątpliwie oddźwięki. (PAT).

Aleksander Tyszyński:

„Zaszumiał bór“

Zaszumiał bór sosnowy,
Coś skrzypnęło, stęкло,
Zaświsnęło w powietrzu,
Wkońcu echem jękło.

I cisza. Wiatr już ustał,
Las przyzywa złudnie,
Do lasu ciągną serca
W skwarne popołudnie.

I jak w baśni ludowej,
W zacisznem schronieniu,
Snuje się nieć miłosna
W cichem zapomnieniu.

Drzewa patrzą się z góry
I stoją na straży,
Broniąc wstępu każdemu,
Kto się wejść odważy.

Słońce czas swój odmierza
I ginie gdzieś w dole,
Zostają ły i smutki
Na ziemskim padole.

Chylą się drzew korony,
Szepcząc sobie w ucho;
Strzegą swej tajemnicy,
Choć pusto i głucho.

Zaszumiał bór sosnowy
Przeciągle i długo,
Noc już nad nim zapadła
Ciemną, czarną smugą.

Kto tego chce?

Pięknie i podniośle brzmią słowa różnych reprezentantów polskich na licznych uroczystościach i obchodach na Śląsku, zachęcające do zgodnej współpracy naszego społeczeństwa. Uznajemy całkowicie potrzebę współpracy stronnictw polskich w sprawach natury zasadniczej, współpracy dla całości polskości niezbędnej. Zastrzegamy sobie jednak zupełną swobodę działania w myśl swego programu, a nikt, choćby kryształowo czysty stoprocentowy Polak, szczególnie z poza naszych szeregów, nie może nam być miarodajnym nauczycielem patriotyzmu, lub sędzią w naszych wewnętrzno-organizacyjnych sprawach partyjnych. Jeżeli w ostatnich czasach do naszego życia społecznego wszczepiane są **nowe** poglądy obliczone na **efekt** danego **ruchu** a używa się w tym celu takich środków, jak publiczne nawoływanie do samosądów nad tym lub owym przeciwnikiem politycznym — to **ruch** taki stawia naszą partję wobec cośkolwiek innych zadań.

W tak zwanym obozie narodowym poczęto hodować kult **nienawiści** do poszczególnych osób w naszej partji. Jest to niezmiernie prosta droga do zdobycia efektu, czy popularności, zwłaszcza w dzisiejszych czasach chaotyizmu myślowego pewnej części społeczeństwa. Niemniej jednak jest to droga wielce **niebezpieczna** dla współpracy ogólnonarodowej. Jest bardzo łatwą rzeczą zorganizować nastroj przeciwko temu lub owemu człowiekowi. (U nas stwarza się nastroj także przeciw tow. Badurze, Wójcikowi i innym działaczom socjalistycznym.) Każdy z czynnych polityków, jak wogóle każdy człowiek na świecie, ma także wrogów, czy nieprzyjaciół, którzy czekają sposobności, aby upuścić swej żółci. I gdybyśmy tak chcieli wśród naszych przeciwników politycznych z obozu narodowego wyszukiwać wrogie nastroje, przeciwko każdemu, **kto pracuje**, moglibyśmy odnaleźć materiał i otoczyć go aureolą nienawiści, **nawet w jego własnych szeregach**. Wystarczy publicznie rzucić jakąś myśl a odrazu zostanie podjęta przez chciwych porachunku osobistego. Nie potrafilibyśmy tego może całkowicie w jednym tylko wypadku, gdyby chodziło o osobę żyjącą samym sobą. Ten, **kto nie pracuje** — **nie popełnia błędów**. Popełniamy je wszyscy, my, którzy pracujemy. A zatem potrafilibyśmy przeciwko każdemu czynnemu politykowi z obozu narodowców na Śląsku publicznie wzniecić ogień nienawiści a to argumentami naprawdę przekonującymi. Nie czynimy tego w przewidywaniu następstw, niebezpiecznie szkodliwych dla ogółu naszych spraw polskich.

W niedzielę podczas przemówienia posła tow. Chobota na uroczystości „Beskidu Śląskiego” dały się zauważyć pojedyncze wykrzykiwania, nie spotykane dotychczas na żadnej uroczystości ogólnopolskiej. Skądkolwiek one wyszły, czy od niedorośliwych akademików z Polski, czy też od podchmielnego sztygara, nic na rzeczy nie mieni. Były to głosy publiczne, wskazujące jakie metody walki politycznej do naszego społeczeństwa w Czechosłowacji wszczepiono.

Widzimy z tego, że **nauka „Dziennika Polskiego” nie poszła w las**. To, co nie stało się przy uroczystości ogólnopolskiej w Orłowej, a życzył sobie mieć „Dziennik Polski”, zapoczątkowano na Kozubowej. O odpowiedni nastrój postarano się należycie. Setny numer „Dziennika Polskiego” napisał co najstosowniejszego, rozsprzedając tego pisma nie zawiodła, młodociani harcerze zdążyli na czas każdego uczestnika zaopatrzyć w potrzebną lekturę.

My, socjaliści, **nie możemy oczekiwać pochwały, czy okłasków**, od naszych przeciwników. Tego też ani **nie chcemy**, bo oznaczałoby to, że pracu-

jemy po ich myśli, a to jest **złe**. Musimy jednak postawić sobie pytanie:

Czy uroczystości ogólnopolskie mają być terenem rozprawy politycznej?

Dotychczas uroczystości ogólnopolskie, jak zjazdy Macierzy, obchody szkolne, jubileuszowe i inne, były bez „gromkich” okrzyków przeciwko mowcom. Jeżeli obecnie należy **inaczej** dać znać o sobie, potrafimy się do tego przystosować.

Tymczasem stwierdzamy: **za zakłócenie ogólnopolskiego obchodu spada i spadnie w przyszłości**

odpowiedzialność na „Dziennik Polski”. Uwaga tego pisma co do przemówienia posła Chobota na uroczystości orłowskiej była wskazówką, jakie „demonstracje” przy takich okazjach powinny się robić. Jeżeli to ma należeć do czynności „podnoszenia na duchu”, dobrze, możemy skorzystać z rady i zastosować ją tam, gdzie uznają to **robotnicy** za najbardziej wskazane.

Nie wolno panom aranżerom zapomnieć, że każdy kij ma dwa końce a jeżeli uchwyci go twardą ręką robotnik, **będzie on ciężko spadał na grzbiety** jego przeciwników.

25 lat „Beskidu Śląskiego”.

W tydzień po uroczystości jubileuszowej gimnazjum polskiego, wspomniano na Kozubowej 25-letnią rocznicę założenia towarzystwa turystycznego „Beskid Śląski”. Z tej okazji zawitało w niedzielę sporo ludności polskiej na szczyt góry, gdzie stoi trwały pomnik ćwierć wiekowej pracy „Beskidu Śląskiego”, okazały przytułek polski, jedno z najpiękniejszych i nowoczesnie urządzonych schronisk.

Uroczystość zagaiono pieśnią „Gaude Mater”, poczem prezes towarzystwa tow. insp. Władysław Wójcik powitał przedstawicieli bratnich organizacji w Polsce, przybyłych gości i masy sympatyków. Po odegraniu hymnów państwowych i oddaniu hołdu na cześć prez. Masaryka, prezes Wójcik wygłosił przemówienie okolicznościowe, zaś goście przynieśli pozdrowienia i życzenia tej placówce. Za posłów polskich i robotników polskich przemówił tow. poseł Chobot, podkreślając w szczególności znaczenie schroniska „Beskidu Śląskiego” dla robotników. W czasie jego mowy padły ulicznikowskie okrzyki ze strony niektórych narodowców polskich, o czym piszemy na innym miejscu. Po przemówieniach tow. Wójcik podziękował mowcom za słowa uznania i zachęty, zaś posłowi Chobotowi za zabiegi w Pradze około uzyskania subwencji dla „Beskidu Śląskiego” i dyr. Feliksowi za pomoc dla Towarzystwa ze strony „Macierzy Szkolnej”.

Zabawa toczyła się do późnego wieczora, przy nadzwyczaj pięknej pogodzie. Szkoda, że w uroczystości nie mogli wziąć udział nasi robotnicy a przynajmniej przez chwilę odetchnąć i napęłnić świeżem górskim powietrzem swą schorzałą pierś proletariusza, a także przypatrzeć się zachowaniu niektórych patriotów, oglądać ich śmieszna czołobitność i inne ich osobliwości.

Partyjne. Na posiedzeniu Komitetu Wykonawczego w dniu 2 b. m. uchwalono zawiesić w prawach członka tow. Antoniego Siudę w Cz. Cieszynie do czasu załatwienia sprawy przez Zarząd Główny za szkodliwą działalność dla partji i podejmowanie prób jej rozbicia.

Na tem samem posiedzeniu uchwalono zawiesić w prawach członka partji tow. Fryd. Łukosza, nauczyciela w Karwinie, tak długo, dopokąd nie odwoła „oświadczeń”, umieszczonych w „Dzienniku Polskim”.

Głosy czytelników.

POD PRĘGIERZ.

Przy każdej sposobności podnosi „Dziennik Polski” swą bezpartyjność. W rzeczywistości sprawa wygląda zupełnie inaczej. Oto przed 14 dniami przesłałem do powyższej redakcji sprostowanie, a panowie nie raczyli go umieścić, bo zawierało prawdę. W liście podnosiłem potrzebę opublikowania mego oświadczenia i wyraziłem nadzieję, że, tak jak zawsze, i tym razem „z obowiązku dziennikarskiego” zechce redakcja artykuł zamieścić. Ponieważ się tak nie stało, jestem zmuszony tą drogą poinformować szeroki ogół. Pisałem dosłownie:

„Przypadkowo dostał mi się do rąk Nr. 71 „Dziennika Polskiego” z dnia 26 sierpnia br., w którym członek wydziału i dyrygent „Siły” Karwina I, Fryderyk Łukosz, pod powyższym tytułem przedstawia sprawę wyjazdu członków Stow. „Siła” na II. Zjazd Polaków z zagranicy. Żeby czytelnicy nie byli mylnie informowani, oświadczam z całą stanowczością, iż rzeczywistość z Suchej Górnej brało udział 9 osób w pochodzie w Warszawie w mundurach „Siły”. Osoby te nie potrafią się wykazać ważnymi legitymacjami „Siły”. Wspomniani są mi dostatecznie znani a daremnie szukałem ich nazwisk w katastrze członków Koła „Siły” w Suchej Górnej. Tak wygląda, w świetle prawdy, nieprzyjemna dla niektórych panów sprawa.”

Do tego należy dodać, iż Fr. Łukosz świadomie kłamie, twierdząc, że znał osobiście umundurowanych, jako członków „Siły”. Przecież w mundurze „siłackim” w Warszawie występowała i pani Łukoszowa z Łąk, o której Łukosz mł. dokładnie wie, iż nie należy do Stow. „Siła”.

Tak samo i p. Żurek z Suchej Górnej oświadczył w „Dzienniku Polskim”, że nie miał nic wspólnego z wyjazdem „niby” „Siłaczy” do Warszawy, a zagroził skargą redakcji „Oświaty”. Ponieważ do dzisiejszego dnia tak nie uczynił, — prawdopodobnie wydaje mu się sprawa oskarżenia redakcji trochę komplikowaną — dlatego chcę mu sytuację ułatwić i daję mu możliwość do zmycia z siebie rzuconego na niego „oszczerstwa”, przez zaskarżenie mojej osoby. Twierdzę bowiem:

Pan Żurek organizował wyjazd „Siłaczy”(??) do Warszawy, przyrzekał im wolne bilety — on sam jechał na wolny bilet a przytem mówił: „No, byłoby dobrze, ażebyśmy jechali w jakichś mundurach. W dresach „Lechji” to niezbyt efektowne, jedźcie chłopcy raczej po „siłacku” — i tak się też stało!

Józef Pollak, Żywocice,
naczelnik SWF. okręgu suskiego,
członek Zarządu Głównego Stow. „Siła”.

Drzazgi.

W święto Wacława odbywała się w Orłowej uroczystość 25-letniego istnienia czeskiego gimnazjum realnego. Przed budynkiem gimnazjalnym były przemówienia reprezentantów władz i różnych organizacji. Przemówienia — prawie wszystkie — były w skali międzynarodowej polityki z punktu widzenia czeskiego. Najlepiej reprezentował się przedstawiciel arcykatolickiej „Strany Lidové”, który, popuściwszy sobie cugli, nagadał tyle pod adresem Polaków, że zbierało się na wymioty. Prawdopodobnie mówiła przez niego chrześcijańsko-katolicka miłość bliźniego do „inrodzców”.

„České Slovo”, przynosząc sprawozdanie o uroczystościach jubileuszowych czeskiego gimnazjum w Orłowej, napisało, że w pochodzie brało udział 9.000 osób. Jest to mocno przesadzone. W pochodzie brało udział 3.833 osób oprócz muzykantów. Tedy niespełna 4.000. W pochodzie w czasie uroczystości polskiego gimnazjum brało udział okragło 3.000 osób a „České Slovo” napisało, że tylko 1.500. Choćby więc tych uśmierconych 1.500 uczestników polskich dodać do swoich 4.000, to jeszcze dużo brakuje do 9.000. Po co tak okłamywać

opinię publiczną?

Rędarktor „Dziennika Polskiego”, przejrzawszy pobieżnie ostatni numer naszego pisma, aż oblizął się z radości. Patrzcie! patrzcie! — powiada — „Robotnik Śląski” prawie w całości poświęcony naszemu jubileuszowemu numerowi! i oblizawszy się po raz drugi, zasiał do czytania. (Nawiasem zaznaczyć trzeba, że było tego o „Dzienniku” dosyć dużo, ale żeby z jednej ósmej zrobić „prawie całość”, to już troszkę za dużo. No, ale cóż na to poradzić? W radości człowiek często nie dowidzi.) Po przeczytaniu pierwszej drzazgi była już radość tam. To to tak! — wrzasnął — my przynosimy i podtrzymujemy świetlany pomysł wybudowania samolotu challenge’owego, a tu ktoś będzie nasz pomysł wyszydzał! To doprawdy żółć może pęknąć! Dalejże więc wyładowywać swą żółć na... posła tow. E. Chobota. Przytoczywszy urywki z „drzazgi”, nie może sobie wyobrazić, że i w partii socjalistycznej też mogą być ludzie, którzy nie zdychają z głodu, których stać na to, że dla poratowania zdrowia mogą sobie pozwolić na spędzenie jakiegoś czasu w uzdrowisku kąpielowym. Panowie! Uderzyliście fałszywie. Nie chodziło o to, kogo do tych „górných dziesięć tysięcy” zaliczycie, ale o tych 150.000. Uwagi na ten temat w poprzednim numerze „Robotnika Śląskiego” napisał robotnik, który — co prawda — z głodu jeszcze nie zdycha, ale który znając te różne systemy zbiórkowe, swoje zapatrywanie na swój sposób wyraził. Atakowanie zaś za to posła tow. Chobota świadczy tylko o waszej bezsilnej wściekłości. Osa.

Występ szowinistów

przy uroczystości czeskiego gimnazjum.

W dniu 28 września br. obchodzono w Orłowej 25-lecie istnienia czeskiego gimnazjum. Obchód zorganizowano na wielką skalę, przybyły pochody z dalekich gmin z orkiestrami i transparentami. Z niektórych napisów w pochodzie było widać, że manifestacja miała charakter polityczny z mocnym zabarwieniem szowinistycznym. Szczególnie nieprzyjemne wrażenie zrobiło przesiąknięte nawskroś szowinizmem przemówienie posła Rypara, który zajął się zbyt gorliwie Polakami.

Imieniem gimnazjum polskiego przemówił na uroczystości p. dyr. Feliks, którego mowę przyjęto nader życzliwie także na łamach „Českého Slova”, niestety, jego gościnności nadużyto, tak, że musiał słuchać nieprzyjemnych dla Polaków uwag.

Ks. Rypar jest posłem czeskiej partii klerykalnej, która pełną parą dąży do zaprowadzenia fałszyzmu. Przedstawiciel tego samego ruchu, na którego cześć pieją hymny nasi niektórzy hurapatrijoci, uznał za wskazane zuchwale napaść polską ludność w Czechosłowacji. Co na to „Dziennik Polski”?

Za gałęziówkę...

W niedzielę odbyła się na Kozubowej uroczystość. Przybyła banderka z p. konsulem Malhommem na czele; „klakierzy”, jak zawsze, przybyli w pełnej liczbie, no i przyszli także niektórzy „zglajchszaltowani” miłośnicy gratisowej warzonki i piwa, znani dostatecznie w Karwinie. W czasie przemówienia posła Chobota, wykrzykiwał niejaki p. Szostek z Karwiny i niektórzy specjalnie do tego najęci: „do Brześcia z nim!” i inne, które wobec groźnej postawy ludzi rozumnych natychmiast ucichły. Po spełnieniu swej roli było widać, jak kręcili się krzykacze koło p. „generała”, gdzie nalewało się piwo i warzonka.

Ciekawem jest, że kiedy Szostek wykrzykiwał, stał obok niego p. Siuda z Cieszyna Czeskiego, zeszły się więc wierne dusze, jeden za warzonkę, drugi z namacalnych względów, gromić Chobota za to, że jako socjalista nie chce dać się zglajchszaltować. Charakterystyczne, że Siuda, który roznosił zaproszenia na konferencję „opozycji PSPP” w Suchej Średniej, nie poszedł na nią, lecz pofatygował się na Kozubową, aby wziąć udział w „gromkich” okrzykach przeciw Chobotowi, które widocznie były zamówione dla „Dziennika

Polskiego". Wszystko wskazywało, że do wykrzykiwania zostały jednostki wynajęte, co u wielu rozsądnych wywołało oburzenie.

W międzyczasie stwierdziliśmy, że na uroczystości gimnazjalnej w Orłowej „gromkie” okrzyki wypowiedział niejaki Konderla, który przybył aż z Górnego Śląska demonstrować przeciw Chobotowi, czego potrzebował „Dziennik Polski”.

Co inni piszą?

„Dziennik Polski” dotąd zawsze głoszący swoją bezstronność, w dalszym ciągu umieszcza oświadczenia p. Fryderyka Łukosza, dyrygenta Koła „Siły” Karwina I, skierowane przeciw stow. „Siła” i pismu „Oświata”, z czego najlepiej jest widoczna ta „bezstronność”. Pan Fryd. Łukosz może sobie w „Dzienniku Polskim” dalej umieszczać swoje oświadczenia i zarzucać kłamstwa innym. Robotnicy polscy, a przede wszystkim „Siłacze”, będą przynajmniej wiedzieli, z kim mają do czynienia. Rozumie się, że tego rodzaju postępowanie będzie musiało pociągnąć za sobą następstwa nieprzyjemne dla autora tych oświadczeń, a zapewne wtedy, kiedy będzie pociągnięty do odpowiedzialności za swoje brednie, będzie znowu krzyczał, że go pokrzywdzono.

Zarząd Główny „Siły” i PSPR. niema powodu polemizować z ludźmi, którzy na jednej stronie głoszą, że są funkcjonariuszami organizacji socjalistycznej, a na drugiej stronie ogłaszają swoje oświadczenia w „Dzienniku Polskim”, który nie jest organem ani „Siły”, ani PSPR. Zarzucać kłamstwa innym, a sam kłamać może tylko ten, kto dał się najać do rozbijania socjalistycznych organizacji. Najlepszą odpowiedzią na oświadczenia Łukosza jest przysłowie „Psie głosy nie idą pod niebiosy!”

Siuda stał się rozbijaczem PSPR.

Jak się dowiadujemy, były sekretarz Siuda, który swego czasu swoją szkodliwą działalnością dla partii postawił się poza nawias PSPR., a który w roku 1932 na własną prośbę został przyjęty do PSPR. z powrotem, po oświadczeniu, że swoje błędy uznaje i ubolewa nad nimi, obecnie przyłączył się do akcji przeciw Zarządowi Głównemu PSPR. i żąda od funkcjonariuszy partyjnych podpisy na jakąś rezolucję w obronie Łukosza. Poza tym zwołuje jakieś konferencje partyjne tak zw. „Opozycji PSPR”. Podobna nielegalna i sprzeczna ze statutem konferencja odbyła się w Karwinie-Sowińcu, a w Suchej Średniej była zwołana, lecz nie doszła do skutku. Nie jest temu tak dawno, jak podejrzewano Siudę o utrzymywanie stosunków z komunistami, obecnie znowu chce się Siuda przyżywić przy akcji Łukosza, co jest złamaniem jego danych przyrzeczeń i przez co postawił się znowu poza nawias partii.

Ostrzegamy funkcjonariuszy Komitetów miejscowych PSPR. przed tym człowiekiem, którego przeszłość i obecna jego działalność jest najlepszym dowodem, że jest on szkodnikiem partii. Nie mamy nic przeciwko temu, jeżeli się Siuda stanie sekretarzem w Partii Łukosza, będziemy mieli sposobność przypomnieć mu jego własne słowa, wypowiedziane przeciwko Łukoszowi wtedy, kiedy Łukosz był przewodniczącym a Siuda sekretarzem partii i kiedy aż ludzie stawali na ulicy przed sekretarjatem i przysłuchiwali się ich konwersacji. Będziemy także mogli zacytować ówczesną charakterystykę Łukosza i Siudy, którzy nawzajem zwalczały się i wyrażali o sobie niebardzo pochlebne zdania. W każdym razie przestrzegamy tych towarzyszy, którzy w dobrej wierze dali się zwać na konferencje Siudy, przed dalszą tego rodzaju szkodliwą działalnością, która jest skierowana przeciwko jednolitości PSPR.

Na szczęście znalazło się dotychczas niewiele jednostek, którzy dali się przez Siudę, względnie przez Łukosza zbałamucić. Spodziewamy się, że i te jednostki po przekonaniu się, że chodzi o akcję w celu rozbicia partii nie będą z nimi utrzymywały nadal stosunków i uczęszczały na ich konferencje.

Z życia partji.

Z OKRĘGU SUSKIEGO. W dniu 28 września br. odbyło się w Domu Robotniczym w Bładowicach Dolnych posiedzenie zarządu Komitetu Okręgowego PSPR. Po podaniu sprawozdania z posiedzenia Zarządu Głównego i dyskusji uchwalono wytrwać na swych dotychczasowych pozycjach i apelować, aby dyscyplinowani członkowie podporządkowali się większości uchwał władz partyjnych. Postanowiono sprawą byłego członka Łukosza więcej się nie zajmować i wysunięto wniosek, że ci towarzysze, którzy dotąd jeszcze sprawy tej nie przejrżeli, jeżeli dają posłuch różnym głosom, pochodzącym z obozu faszystowskiego, działają na szkodę partji. Do dyscypliny organizacyjnej musi dostosować się każdy członek i **podporządkować uchwałom większości.** Inaczej Zarząd Główny musi stanowczo wystąpić. Wniosek ten uchwalono **jednogłośnie.** Następnie omówiono sprawy organizacyjne, sprawę uregulowania wkładek członkowskich, abonowania „Robotnika Śląskiego” i przyjęto do wiadomości sprawozdanie z czynności okręgu i rewizji. Na zakończeniu kursu referentów urządzi się w dniu 21 października okręgowy wieczorek kultury robotniczej, na który będziemy się starali pozyskać, o ile to będzie możliwe, senatorkę tow. Kluszyńską z Warszawy.

* * *

W edelwi List 7/8 34.

Nešťastné mlčení

a nevydání úřední zprávy neprospívá našemu poměru k Polsku

Napjetí mezi Polskem a Československem se v posledních dnech opět přišťřilo. V Českém Těšíně byli podle polských zpráv zatčeni tři polští příslušníci, kteří prý byli zbiti českými policisty. Kromě toho byli zatčeni dva funkcionáři polské Matice školské z Polského Těšína, kteří se do toho vmísili. Na zákrok polského vyslance v Praze, dra Grzybowského, byli všichni zatčeni opět propuštěni na svobodu, vyšetřování s nimi vede se však dále. Dr. Grzybowski odejel do Varšavy, aby informoval polské vládní kruhy o incidentu. Polské listy používají těšínského případu k novým ostrým útokům proti Československu. Neznáme přesně pozadí celého incidentu a nedáváme za pravdu polským listům. Překvapuje nás však mlčení

našich úřadů, které dosud nevydaly úřední zprávu, v níž by byl trapný případ vysvětlen. Vzpírali-li se zatčení a pokoušeli-li se o násilí, měli naši policisté právo jednat s nimi přísně. — V tom případě by byly útoky polského tisku na Československo nezodpovědné. Jestliže však byli zatčeni Poláci ztlučeni bezdůvodně, je povinnost našich úřadů přísně zakročit proti těm, kteří incident vyprovokovali. Ať je tomu tak nebo onak, očekáváme, že bude vydána úřední zpráva, která učiní konec útokům polských listů na náš stát.

Pomůže to našemu vztahu k Polsku?

Brestlitevští odsouzení, polští poslanci Kiernik a Bagiński, kteří, jak známo, uprchli před zatčením do Československa, dostali podle zpráv polských listů v Praze dobře placená místa.

Wystawa Odrodzenia w Średniej Suchej
vide str. 8.

Czeski advocatus diaboli

Powyższe określenie słusznie chyba należy się czeskiej prasie, której troska o wewnętrzne polskie sprawy przeradza się w jakieś chorobliwe manjactwo, polegające na wyszukiwaniu ujemnych cech w naszym państwowym życiu wewnętrznym. Ostatnio prasa czeska zainteresowała się oplakanem położeniem katolicyzmu w Polsce, oraz martwi się ciężko na zapas z powodu mniejszości ruskiej w Polsce, której jakoby grozi już niezadługo kompletna zagłada.

Ostrawski organ „Czeske Slovo“ w Nr. 261 omawia kwestję wypowiedzenia przez Polskę współpracy w kontroli międzynarodowych zobowiązań mniejszościowych i w związku z tem przepowiada w przeraźliwie czarnych barwach przyszłość ukraińskiej mniejszości w Polsce. Píše on, że obecnie 12 do 14 milionów mniejszości narodowych w Polsce będzie odtąd skazanych na łaskę i niełaskę rządu polskiego, opanowanego przez nacjonalistyczny (?) blok rządowy. Największą mniejszość stanowią Ukraińcy — píše dalej „Czeske Slovo“ — bo liczą 7 milionów, i Ukraińcy będą zmuszeni z ostatniego oświadczenia min. Becka w Genewie wyciągnąć odpowiednie konsekwencje. Dla Polski powstanie stąd wielkie niebezpieczeństwo, bo większość w owej mniejszości znajduje się w stosunku do rządu w skrajnej opozycji. Opozycyjna mniejszość niemiecka już się zorganizowała, teraz przyjdzie kolej na mniejszość ukraińską. I słusznie uczyni — konkluduje wspomniany organ min. Benesza — bo Ukraińcy w Polsce nie posiadają dostatecznej ilości szkół, ośrodkiem zaś ukraińskiego ruchu narodowego staje się cerkiew greckokatolicka. Wielka bowiem stosunkowo ilość młodzieży ukraińskiej, z powodu zamknięcia jej dostępu do innych warstw pracy i do urzędów, poświęca się stanowi duchownemu, a która następnie krzewić będzie po wsiach ukraińskich ideę narodową i wyzwolenczą. Teolog taki będzie najpierw Ukraińcem, a potem dopiero kapłanem. Ucisk polski wywołuje tutaj reakcję wśród inteligencji ukraińskiej, chłop ukraiński jest wyzyskiwany i nekany podatkami, słowem źle Ukraińcom w Polsce.

Tak píše „Czeske Slovo“ o Ukraińcach w Polsce. Pominąwszy już to, że gdyby zestawili kwestję ukraińską w Polsce z kwestją słowacką w Czechach, porównanie wypadnie nader kiepsko na rzecz Czechów. Jeżeli w Polsce istnieje nierozwiązana kwestja ukraińska, to przyczyny tego należy szukać nie w stosunku rządu do obywateli ukraińskich, lecz w systematycznym podjudzaniu młodzieży ukraińskiej przeciwko Polsce, w wspieraniu tego ruchu opozycyjnego funduszami oraz wychowywaniem młodzieży tej w nienawiści do Polski. A wszystko to dzieje się zagranicą, w Czechach. Ostatnie lata przyniosły wiele, aż zbyt wiele dowodów, że cały ten ruch t. zw. ukraiński ma swoje źródło w Czechach, że jest stamtąd finansowany i że tam właśnie chroni się emigracja ukraińska, która za wiedzą i zakulisowem poparciem czeskich czynników rządowych rozwija żywą działalność wywrotową na terenie Małopolski Wschodniej. A gdy teraz zestawimy z kwestją ukraińską kwestję słowacką, to widzimy, że system rządzenia czeskiego na Słowaczyźnie jest klasycznym wzorem, na którym mogą się wzorować państwa, pragnące uchodzić za najbardziej tyrańskie w stosunku do swych mniejszości narodowych. Narzekanie prasy czeskiej nad rzekomym uciskiem mniejszości ruskiej w Polsce jest pragnieniem odwrócenia uwagi czeskiego społeczeństwa od tego, co się dzieje na Słowaczyźnie, a równocześnie ma na celu wywołanie wśród szerokich warstw społeczeństwa czeskiego niechęci a nawet nienawiści do Polski.

W sukurs tym narzekaniom idzie katolicki organ czeski „Naszinec“, który stale zamieszcza na swych łamach iście tatarskie wiadomości o strasznych rzekomo stosunkach w

Polsce, co ma znowu na celu zdyskredytowanie Polski w oczach przyjaznych nam Słowaków. Gra jest przejrzysta lecz mocno niehonorowa i przypominająca szczekanie psa z poza opłotków na przechodzącego człowieka. Bo o czym się rozwodzi jeden z ostatnich numerów „Naszinec“? Píše ono, że koła rządowe w Polsce gnębią i tępią katolicyzm, że prześladują księży katolickich, usuwają naukę religji katolickiej ze szkół, słowem, że Polska, to jakiś hulligański Meksyk, który nie ma równego sobie na świecie. Elementarna znajomość stosunków wewnętrznych w Polsce przekonać może, ile tutaj fałszu, i to całkiem chamskiego fałszu, którym posługuje się rzekomo katolicki organ — za jaki chce uchodzić „Naszinec“ — w celu obniżenia naszej wartości w oczach religijnego społeczeństwa słowackiego. Jeżeli pismu temu chodzi istotnie o obronę interesów katolicyzmu, toć przecież tak bogate pole do działania posiada u siebie, w republice czechosłowackiej, gdzie choćby na podstawie ogłaszanych statystyk można się przekonać, jak bardzo tam jest uciskany i poniewierany kościół katolicki. Sprawa Nuncjusza Papieskiego w Pradze, rozrost sekt przeróżnego auto-

ramentu, a którym patronują władze, 900 tysięcy zorganizowanych wolnomyślicieli w specjalnych związkach, Sokol wybitnie antyreligijny, pisma bezbożnicze, usunięcie nauki religji ze szkolnictwa jako przedmiotu obowiązkowego, — wszystko to dostatecznie świadczy, jak bezdennie głupie i śmieszne są

pretensje czeskiego „Naszinec“. Rola tego pisma, jaką odgrywa w bardzo poziomych celach wobec Słowaków, jego starania, by sympatje słowackie do Polski przemienić w zaślepioną nienawiść — sprowadzają to pismo do błazeńskiej roli jakiegoś pokracznego advocatus diaboli.

Polakui Ostravsky Denik 6/X 34.

Kdo vyhraje zítřejší velkou steeple-chase?

Slečna Šebelová startuje v rovínové jízdě. — Kůň Trafoy favoritem?

Zítřejší jezdecké závody, které budou se, která jest obsazena: Bubi — por. Folk, Si-Slavnostně zakončeny, přilákají svým bohatým Si s kpt. Štastným, Jiřík — por. Beránek, Pol-programem jistě rekordní návštěvu. V rovínové jízdě na 1.400 m, startuje kromě jezdců, di — Grillík, Oreb — Kotásek Ant., Trafoy — Gattermayer, Etuda — Fiorley. Jest těžko předem určití vítěze. Kpt. Štastný s ostravským jezdcem Gattermayerem svedou jistě úporný boj o první místo. Ostatní jezdci, zejména por. Beránek a Grillík se budou jistě statečně držet. Její kůň Klučina svou kvalitou ji zaručuje plný úspěch. Vyvrcholením závodu bude velká ostravská steeple-chase.

Prowokacje czeskiej policji wobec Polaków nie zatrzymują się przed bramami kościoła.

Morawska Ostrawa, 8 październ. (PAT). Przed bierzmowaniem w Lutyni Niemieckiej koło Bogumina, którego udzielał ks. kardynał Bertram rozeszła się po parafji pogłoska, jakoby miejscowi Polacy mieli zamiar urządzić demonstrację i nie wpuścić kardynała do kościoła, dopóki nie zgodzi się na powrót przeniesionego niedawno stamtąd a powszechnie lubianego księdza polskiego katechety Olszaka, i nie usunie proboszcza czeskiego ks. Hruszczyckiego.

Do gminy przybyli agenci komisarjatu policji w Boguminie, oraz oddział żandarmerji uzbrojony w karabiny, szable i pałki gumowe.

Do urzędu gminnego wezwano czołowych pracowników polskich i wszczęto dochodzenia. Polacy oświadczyli, że nie wiedzą o przygotowaniach do demonstracji, że przeciwnie ludność polska zamierza godnie przyjąć dostojnika kościelnego.

Mimo zapewnień przy bierzmowaniu asystowały silne oddziały żandarmerji, wprowadzone z całego zagłębia karwińskiego (!).

Aby przynajmniej częściowo usprawiedliwić zbyt gorliwość władz bezpieczeństwa puszczono bajkę, że jednak do zakrytj ktoś wrzucił ulotkę o wybitnie antypaństwowej treści, grożącej zajęciem Śląska przez wojska polskie.

Organ katolików polskich w Czechosłowacji „Nasz Kraj“ podnosi, że zdarzenie to najlepiej charakteryzuje metody walki z Polakami i odzwierciedla położenie polskich katolików.

Przed nowem pokrzywdzeniem Polaków na Śląsku czeskim.

Mor. Ostrawa, 8 października (PAT). W Gruszkowie na Śląsku czeskim, niedaleko

Ostrawy, istnieje od roku 1908 polska szkoła powszechna, przeciwko której miejscowe czynniki czeskie prowadzą zacieklą kampanję.

Szkoła ta jeszcze w roku 1919 liczyła w 10 klasach 530 dzieci. W następnych latach przynależności Śląska do Czechosłowacji, liczba ich wskutek ustawicznego szykanowania robotników i górników polskich stale malała, tak, że w roku bieżącym wynosi 81 dzieci, pomieszczonych w 2 klasach.

Czescy członkowie miejscowej rady szkolnej w Gruszkowie postanowili domagać się w radzie szkolnej krajowej w Bernie Mor. zwinienia jednej klasy i pomieszczenia wszystkich 81 dzieci w jednym lokalu z jedną siłą nauczycielską. Uchwałę uzasadniono tem, że 37 dzieci posiada obywatelstwo polskie oraz że Czesi nie mogą tolerować u siebie mniejszościowych szkół polskich (!), skoro Polska rzuciła z siebie zobowiązania mniejszościowe.

Wiadomość o zamiarze wyrządzenia tak ciężkiej krzywdy szkole polskiej w Gruszkowie wywołała w społeczeństwie polskim wielkie oburzenie, wiadomo bowiem, że na terenie Zagłębia ostrawsko-karwińskiego żyje dziesiątki tysięcy obywateli polskich, którzy przez dziesiątki lat pracowali nad stworzeniem bogactw tego kraju. Wielu z pośród obywateli polskich urodziło się w Zagłębiu, a jednak mimo najusilniejszych zabiegów obywatelstwa czesko-słowackiego otrzymać nie mogą. Obywatelstwo udziela się z reguły tym, którzy wyrzekli się narodowości polskiej.

Manifest

do członków P. S. P. R.! Do polskiej klasy pracującej na Śląsku Cieszyńskim!

Szanowni Towarzysze!

W imieniu starych bojowników ruchu partyjnego, razem z młodszymi klasowo uświadomionymi członkami socjalistycznymi, upoważnieni przez odbytą konferencję w Stonawie, wybrany komitet akcyjny przez komitety miejscowe P. S. P. R., które w liczbie 24 podpisały niżej podaną deklarację przychodzimy do Was, streszczając, zasadniczo stanowisko, wobec ostatnich zajęć w P. S. P. R. i wobec szkodliwego dla partji przeciągania sporu tow. Łukosz-Chobot.

Wydając niniejszy manifest pragniemy ująć całokształt polityki i kierunku sprawiedliwego, zeskupić i scalić wszystkich towarzyszy, którzy się z obecną taktyką gwałtu i dyktatury w P. S. P. R. nie zgadzają w jedną niezachwianą całość. Dzisiejsza taktyka P. S. P. R. pod kierownictwem tymczasowego przewodniczącego doprowadzić musi naszą partję, ongiś tak silną, do powolnej ale pewnej zagłady, jak pod względem jej samodzielności, tak też pod względem jej odrębności i praw kulturalno-narodowych.

Oświadczamy jasno i dobitnie, aby wszyscy ci towarzysze, którzy do dziś może jeszcze powątpiewali w szczerość opozycyjnego kierunku wobec sytuacji partji, aby nas słyszeli i rozumieli:

**„Celem naszym to nie dążność do osłabienia, czy rozbijania, lecz wzmocnienie i konsolidacja partji!“
Wszystkie inne kombinacje są kłamstwem i demagogją.**

Nie chcemy osłabiać partji ani obozu socjalistycznego polskiego, lecz przeciwnie stworzyć chcemy dla tej partji polskiej robotniczej zdrowe podwaliny z wykluczeniem dyktatury jednostek. Pragniemy gorąco, aby P. S. P. R. kierowała się zasadami prawdziwej socjalistycznej demokracji i była wyrazem potęgi i siły polskiego proletariatu socjalistycznego na Śląsku, jak zawsze bywało temu dawniej.

Dotychczasowy przewodniczący Chobot **wykreślił z programu partji naszej demokrację**, zaprowadzając formę dyktatury, czy jak on to chce nazwać faszyzmu i zgleichszaltowania z innymi nie polskimi organizacjami.

Zarzuty jego o rozbijaniu mijają się z celem, jeśli się zważy, że on najmniej ma prawo przemawiania o rozbiciu, skoro wszyscy dobrze wiedzą, że on to był, właśnie on dotychczasowy przewodniczący a poseł, który kilkakrotnie polską socjalistyczną partję na Śląsku rozbijał. Na dowód tego niechaj przejrzy archiwum redakcji „Robotnika Śląskiego“ we Frysztacie i przeczyta autografję o sobie.

Nie możemy ani nie będziemy milczeć z tego względu na gwałt popełniony przez dotychczasowego przew. Chobota na robociarzu tow. Łukoszu, którego on sobie pozwolił bez sądu partyjnego, bez możliwości obrony po 30 latach pocziwej, ofiarnej i bezinteresownej pracy w ruchu robotniczym polskim, wyrzucić.

Stał się tutaj po raz pierwszy w historii polskiego ruchu socjalistycznego niesłychany wypadek, że wyklucza się

robociarza za tak długi okres pracy,

bez podania powodów i skutków rzekomego przewinienia.

Boć nie można przecież argumentację Chobota w „Robotniku Śląskim“, że się przewinił przeciwko „władzom partyjnym“ považać za dowód i uzasadnienie wykluczenia i sprzeniewierzenia się programowi partji. W czym właśnie polega to przewinienie przeciwko „władzom partyjnym“ tego Chobot ani raz jeden nie wytłumaczył i jest winien do dziś sumiennej a rzeczowej odpowiedzi. To też mamy wrażenie, że sprawa ta wykluczenia zastępcy przewodniczącego pachnie zbyt rażąco niesprawiedliwością a jeszcze więcej nienawiścią, pozbawienia się towarzysza partyjnego, który był ambitnemu posłowi niewygodnym, bo miał na tyle cywilnej odwagi powiedzieć jemu w twarz, że jego polityka jest dla robotnika polskiego szkodliwą.

Dla tego spór ten dla uczciwie myślących i uświadomionych członków i socjalistów polskich się nie skończył. Prawda zwyciężyć musi, zaś dla demagogji niema w naszej partji socjalistycznej miejsca.

To też stajemy wobec tych faktów zupełnie w obronie pokrzywdzonego robotnika i uważamy, że wydanie odezwy przez tow. Łukosza było na miejscu wobec takiego stanu rzeczy. Ulotki te by nigdy nie były ujrzały światła dziennego. Niebyć faktu, że mu odmówiono rozprawy przed sądem partyjnym, przewidzianym statutem organizacyjnym art. III, § 11,

W przeciągu 4 tygodni sądu partyjnego nie zwołano! Dlatego całą odpowiedzialność za następstwa z tego sporu nie ponosi wcale tow. Łukosz, lecz odwrotnie dotychczasowy przewodniczący Chobot, który polubowne załatwienie sporu sabotował, czy też lekcewał. Boć powiedzieć trzeba, że gdyby Chobotowi leżał interes partji na sercu, to niebyłby sobie po konferencji karwińskiej wyjechał na wywczasy do Trenczańskich Cieplic, lecz byłby się starał gasić to, co on sam spowodował.

To też nie tow. Łukosz lecz tymczasowy przewodniczący Chobot należy na ławę oskarżonych.

Uchwała pełnego Zarządu partji z dnia 15 września b. r. nie zmienia niczego na naszym stanowisku.

Zatwierdzenie wykluczenia tow. Łukosza przeciwko więcej jak jednej trzeciej części członków, nie jest ani mądrym ani szczęśliwym rozwiązaniem. Przeciwnie uchwała ta wywołała największe rozgoryczenie i huraganowe oburzenie wśród większości członków partji i spotęgowała w następstwie jeszcze większy opór przeciwko tym, którzy podnosili po trzygodzinowym przemówieniu Chobota i jego pionków rękę za wykluczeniem.

Chobot na owym posiedzeniu zdenerwowany i spocony nie przedstawił prawdziwego stanu rzeczy członkom zarządu, nie podał sytuacji zgodnie z prawdą, nie przedstawił nastroje jakie panują i panowały w komitetach miejscowych. **Gdyby był przedstawił rzeczywisty stan rzeczy**, jaki on sam natrafił przed zebraniem zarządu w Komitetach miejscowych, nigdyby zarząd nie był podejmował podobnej uchwały. Zapomniał nasz przyjaciel Chobot powiedzieć chociażby cośkolwiek ze zgromadzenia komitetu miejscowego w Czes. Cieszynie dnia 3 września b. r., gdzie się namagał w pocie czoła w dwugodzinowym referacie pozyskać członków tamtejszego komitetu miejscowego dla siebie. Jego najlepsi przyjaciele, idąc w swym sądzie drogą zdrowego instynktu, uchwalili rezolucję o zwołaniu zjazdu dla zlikwidowania sporu przyczem oświadczyli, że w razie niezłatwienia ich żądania zastawią czynność komitetu. Ani uniżone prośby Chobota nic nie pomogły.

Chobot nie powiedział na Zarządzie głównym o podobnych uchwałach w reszcie komitetów. To też komitety miejscowe dały wyraz swojemu zapatrywaniu na całą sprawę po posiedzeniu Zarządu głównego, które obejmuje następująca

Deklaracja

komitetów miejscowych i członków Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej w Czechosłowacji:

Podpisane komitety miejscowe, które na zgromadzeniach partyjnych uchwały obronne stanowisko w stosunku do osoby tow. Łukosza Augustyna i stanęły za znanymi postulatami, jakoteż członkowie pojedynczy P. S. P. R. własnoręcznymi podpisami stwierdzają:

Jednostronna uchwała Zarządu głównego P. S. P. R., podjęta prawie że połową głosów członków Zarządu głównego P. S. P. R., na posiedzeniu z dnia 15 września 1934, mocą której uważa się tow. Łukosza za wykluczonego z partji, wewnętrzny spór o zdrową linię taktyczną w P. S. P. R., nie zbliżyła do załatwienia, tak koniecznie potrzebnego dla dalszego rozwoju i egzystencji partji i ogólnego polskiego socjalistycznego ruchu robotniczego.

Uchwała ta nie stoi na wyżynie potrzeb partyjnych i wyraża tylko zadowolenie ambicji jednostki. Jest to taktyka przeciągania, stosowana dla kruszenia **mniemanego przeciwnika**, błędna i szkodliwa dla partji jako całości.

To też podpisane komitety i członkowie P. S. P. R., domagają się stanowczo:

1. Cofnięcie uchwały wykluczającej tow. Łukosza Augustyna.

2. Natychmiastowe zwołanie nadzwyczajnego Zjazdu partyjnego (w myśl statutu partyjnego).

Równocześnie podpisani oświadczają, iż dopóki powyższe postulaty nie zostaną spełnione, komitety miejscowe uchwały Komitetu Wykonawczego P. S. P. R. uznawają jako nieobowiązujące.

Podpisy: które dało 24 komitetów miejscowych PSPR.

Jest to daleka większość, jeszcze dziś istniejących komitetów miejscowych obok tego dziesiątki członków z osobna, podpisało tą deklarację, które to oryginały podpisów znajdują się w rękach komitetu akcyjnego. Komitety i podpisy, ze znanych powodów nie podajemy do publicznej wiadomości.

Obok tego w niektórych komitetach powzięto i uchwalono następującą

Rezolucję:

„Zebrani członkowie P. S. P. R. po wysłuchaniu sprawozdania z przebiegu posiedzenia Zarządu gł. P. S. P. R. odbytego dnia 15 września b. r. w Łazach uchwalają:

Sprawozdanie posła Chobota o przyczynach nieporozumień powstałych w łonie PSPR., z których wynikł spór tow. Łukosz — poseł Chobot, zebrani nie przyjmują do wiadomości, jako nieodpowiadający prawdzie, gdyż poseł Chobot podając sprawozdanie nie podał faktyczny stan przyczyn sporu.

Stwierdziwszy to zebrani stanowczo protestują przeciwko wywodom posła Chobota, że obecne stanowisko polskich robotników, w którym bronią spraw kulturalno-narodowych i nagiej egzystencji gospodarczej polskiej ludności w Czechosłowacji, jest aktem nielojalności wobec republiki Czechosłowackiej, bo poseł Chobot sam sobie odebrał prawo występowania jako sędzia w tych sprawach, ponieważ wtenczas, kiedy członkowie PSPR., z samozaparciem podczas zawieruchy ekscesarza Karola na Węgrzech. bronili wspólnie demonstracyjnie młodej republiki Czechosłowackiej, to poseł Chobot ze swoim sztabem psioczył na samorządy demokracji i republikę demokratyczną.

Stanowczo protestujemy przeciwko temu, aby nas nazwał rozbijaczami partji, gdyż sam będąc jej członkiem, tę partję rozbijał kilka razy z temi, którzy się i obecnie jako opiekunowie dla PSPR. narzucają, (w latach 1920, 1921, 1923 i 1927.)

Obecnie kiedy mając tą partję będąc jej przewodniczącym, swoją taktyką szkodliwą dla ludności polskiej w Czechosłowacji PSPR. znów naraża na szwank chcąc ją doprowadzić na bezdroża taktyki politycznej, jaką on sam według osobistych konstelacji i dorywczych osobistych interesów zawsze kroczył, chce na nas rzucić odium rozbicia i mówi wykrętnie, że czyni to jedynie w interesie utrzymania stanu posiadania polskości. Stwierdzamy, że poseł Chobot wobec historii żadnymi fałszywymi oskarżeniami nie potrafi z nas stworzyć rozbijaczy polskości, ani partji.

Stanowczo protestujemy przeciwko temu, aby **sekretarze organizacji zawodowej** mieszały się aktywnie do

tego sporu wewnętrznego PSPR. Jesteśmy członkami wolnych organizacji zawodowych, spełniamy obowiązek według statutu organizacji zawodowych przewidziany, a spór w politycznej partii nie zanosimy do zawodowych organizacji. i dlatego też wypraszamy sobie, **aby nam grożono wykluczeniem ze zawodowych organizacji.** Taksamo protestujemy przeciwko temu, aby kierowników filij spółek spożywczych centralnego stowarzyszenia w Łazach zmuszano do nierozsądnych czynów, które podkopują już i tak zagrożony stan polskiego ruchu spółdzielczego.

Tembardziej protestujemy przeciwko temu, aby poseł Chobot tak jak to uczynił wobec członków zarządu głównego PSPR. w dniu 15 września 1934 gdzie zaznaczał, że jeżeli on będzie musiał ustąpić, że postara się o to, aby inni ze swoich **stanowisk zostali także usunięci.** Przestrzegamy go, aby swoją znaną nam drogą, **wybierał sobie nowe ofiary.**

„Robotnik Śląski“ jako organ partii socjalistycznej wzywamy, aby o przebiegu zebrań partyjnych, sytuacji partyjnej i międzynarodowej pisał zgodnie z prawdą a nie tak jak powszechnie skonstatowaliśmy ostatnim czasem, że podawał sprawy umyślnie kłamliwe. W przeciwnym razie jesteśmy zmuszeni odbiór tegóż pisma odmówić.

Prasę czeską w ogólności zaś wzywamy, aby do wewnętrznego sporu PSPR. się nie wtrącała i jednemu zbytnio nie grała „Hasiča“ a drugiemu nie groziła fatalnymi skutkami.“

Według artykułu VI. § 16. statutu partyjnego zarząd główny jest zobowiązany zwołać zjazd nadzwyczajny, jeśli tego zażąda przynajmniej jedna trzecia część komitetów miejscowych. Powołując się na te postanowienia statutu organizacyjnego konstatujemy, że nie jedna trzecia, lecz dziś już śmiało powiedzieć można, dwie trzecie domagają się zwołania nadzwyczajnego zjazdu. Zarząd powinien się do tego zastosować i jeśli Chobot temu sprawiedliwemu żądaniu nie uczyni zadość, komitety opozycyjne znajdą drogę, aby zjazd taki doprowadzić do skutku.

Wiemy doskonale, czemu Chobot broni się zaciekle oddaniu przewodnictwa. Wspomniał o tem już tow. Łukosz w odezwie, kiedy wskazał na to, że Chobot nie przyszedł do tej partii z pobudek idealnych. Potwierdzenie tego zdania znajdziemy w dalszym ciągu w oświadczeniu Chobota samego, który wyraził się do swych towarzyszy w r. 1929:

„Jeżeli nie zdobędę przewodnictwa partii do rąk a także o ile nie będzie mi zapewniony mandat poselski to pracował w partii nie będę a jestem pewny, że do pół roku partii nie będzie“.

Z tem już wówczas powiedział wszystko, i czemu chciał przewodnictwo względnie partję, na co ją potrzebował i dokąd ją chce doprowadzić, według zasad, którymi się kierował zanim partję opanował.

Wierzmy mocno, że wszyscy rozsądni członkowie partyjni są z nami jednego zdania, że

nie chodzi o to co Chobot chce, ale o to co interes i rozwój PSPR. wymaga i polska klasa pracująca potrzebuje!

Kto jeszcze obecnie przed tą koniecznością, zagrzebuje głowę do piasku i udaje, że nie widzi i nie słyszy, przyczynia się do tego, że walka rozpętana może się potoczyć dalej do już obecnie podnoszonego w niejednym Komitecie żądania **„złożenia mandatu przez posła Chobota“.**

Z obowiązku dla dobrej sprawy partii powiedzieliśmy wszystko, domagamy się, aby nas słyszano póki czas!

Dziękujemy wszystkim tym komitetom, które przestały nam pewne dary na umożliwienie wydania niniejszego manifestu. Wierzmy, że ich szlachetność i ofiarność nie pójdzie na marne.

Komitety miejscowe PSPR., które dotychczas deklaracji powyższej nam nie zasiały, wzywamy, **aby jeszcze dodatkowo deklarację podpisaną zasiały natychmiast na adres podpisanego,** taksamo wzywamy pojedynczych członków PSPR., w komitetach miejscowych, aby tam, gdzie jedynie przewodniczący komitetu stoi na przeszkodzie celem koniecznie potrzebnego dla partii załatwienia poruszonych spraw, **sami utworzyli komitety akcyjne** dla prowadzenia sprawy. aż do nadzw. zjazdu, i aby grupowo podpisane zasyłali nam oświadczenia zgadzające się z wymienioną deklaracją.

Wszyscy do szeregu i pracy dla dobrej sprawy dla polskiego ruchu socjalistycznego!

Niechaj nikt nie zraża się pogrózkami, lecz otwarcie niechaj idzie z nami według własnego przekonania i sumienia!

Jednostkom zaś, które stoją na przeszkodzie do załatwienia tych spraw i konsolidacji partii, dajemy ostatni tydzień do namysłu, w przeciwnym razie, **postąpimy samodzielnie** według uchwał dotychczasowych konferencji, obok tego nie omieszkamy sprawy tej poruszyć z całym dotyczącym materiałem **przed forum egzekutywy Międzynarodówki Socjalistycznej,** gdzie sobie znajdziemy dostęp i niezbić wykazemy, **kto zaprzepaszcza i niszczy socjalizm wśród polskich robotników na Śląsku Cieszyńskim.**

Tembardziej, że ostatni numer „Robotnika Śląskiego“ podaje kłamliwe, wyssane z palca sprawy o dalszych towarzyszach, a Komitet Wykonawczy znów dwóch działaczy zawiesił w czynnościach! Widać kto koniecznie chce rozbić!

Równocześnie prosimy, aby wszyscy mężowie zaufania we wszystkich sprawach kierowali się pod adresem:

Cz. Cieszyn, dnia 6 października 1934.

Antoni Siuda, Cz. Cieszyn, Bezručova 25.

Komitet Akcyjny P. S. P. R.

Nakładem własnym. — Kutzer i sp., Čes. Těšín.

Shanowná Redakce Dnišníka!

Upraszam o umieszczenie następującego artykułu.

Śmiech to zdrowie, - niech p. Chobot dalej robi na śmiech.

Czytać nasz ukochany Dziennik i porównywać z wywodami Prob. Plaskiego tego niemożna niestety. Ku jednemu doprowadzić, żeby się mógł śmiechem rozbawić. - Chcieć sobie reputację poprawić a przy tem się przez przychodzących tak zblaznować - to naprawdę można również pomyśleć - ale - to już ze złosci. - Lecz trudno, tak jest i już inaczej nie będzie a jedno co się przy tem okazało to chyba to, iż nasz Dziennik łami prawdę, czytając.

Dziwić się jednak należy, na czyje zaufanie chce się p. Chobot

porozumieć? Chyba p. Chobot nie dobrze, że tego zaufanie sprawdzić wol ludności
nie miał a jeżeli a roku 1929 został wybrany posłem, to tylko się tak stało
dzięki kilku jednostkom Komitetu Wykonawczego a dla miłej zgody ofiarowali
inni polscy osobistości i organizacje, ale to nie oznacza ogółu. Ogół głosował
bo innej kandydatury nie było, zaś p. Chobot stał się posłem. - Dziś jest
inaczej, a tak jak ludność zgodziła się na głosowanie, tak wielu p. Chobot zgodzi
się na usiedzenie na dworzach, których sam sobie narabiał. - Hasło naj,
lepiej zrobić, jeżeli na czele amerykańskiego Towarzystwa naszych, założony klub
branżowych, który takich kumparów dla siebie dobiera a różnych Harcerskich
Lajgerach i t. p. planować wielkich jeździć kilka razy, którym się śmiać nie chce. -
Hasło miejsce blagujących prostotą może p. Chobot jako Kontroler
C. S. L. napisał coś o tem, kto sproradzić na nasze filje reżisora jaskiego niema,
z którym się sklepami dogadać nie mogli i co się stało i dalej a C. S. L. że kilka
sklepowych urządził kara po 1000 - 4000 zł a ogólny sumie coś przekroczyło 30.000 zł.
Do boju a P. S. P. R. jako organizacji politycznej się tak daleko nie strącamy,
ale C. S. L. jako nasza polska organizacja gospodarcza do podobnego jak a P. S. P. R.
porobienie nie dopuszczamy i wyznaczamy delegatów do sprawowania rydarszeń i obcej
umagi co się poze tem kryje, - gdyż jako członkowie umamy to nie obowiązuje. -

Byleś długoletni P. S. P. R. oświe

Lasy, 2. X. 34

Ondrej Klimoszek Lasy.

1. Razdriora
Konsul Gen. Malhomme u rozmowie z kier. polsk. szkoły u Mostach p. Piechackiem

Bierzmowanie w Niemieckiej Lutyni

Środki ochronne ks. Hruštický'ego.

Naczelny organ Związku Śl. Katolików, „Nasz Kraj“, w ostatnim swym numerze podaje co następuje:

W poniedziałek, 24 września miało się w Niemieckiej Lutyni po południu odbyć bierzmowanie. Przed południem w tym samym dniu otrzymali tamtejsi Polacy, p. Rudolf Pastuszek, p. dyrektor Jan Jeleń, p. kierownik Jan Górniak, p. Szczepan Woska, p. Karol Relli i p. Alojzy Kelner nagłe wezwanie do urzędu gminnego, że tam czekają na nich panowie z komisariatu i mają się natychmiast stawić. Musieli zatem zostawić wszystko, p. kierownik Górniak musiał nawet zostawić dzieci bez dozoru i udali się do wspomnianego urzędu. Tam zastali już urzędnika z Komisariatu Policyjnego w Boguminie p. Weissa, urzędnika z Urzędu powiatowego we Frysztacie, st. komisarza p. Ungera, sekretarza gminnego i dwu żandarmów.

Kiedy się zebrali, począł p. komisarz Weiss prowadzić śledztwo w tym kierunku, że się dowiedzieli, iż Polacy postanowili z okazji przybycia ks. kardynała do Lutyni urządzić demonstrację i nie puścić go do kościoła tak długo, dopóki nie podpisze zezwolenia przyjęcia napowrót na probostwo w Niem. Lutyni ks. Olszaka i nie spełni innych żądań polskich katolików w Niem. Lutyni. P. Pastuszek, p. Jeleń i p. Górniak, zdziwieni niepomiernie, skąd się

taka wiadomość wzięła, odpowiedzieli wszyscy zgodnie, że nietylko że się to nawet żadnemu Polakowi ani nie śniło, znają dokładnie wszystkich katolików i mogą zaręczyć, że coś podobnego nikomu ani nie przyszło do głowy. Pan Jeleń zaś dodał, że Polacy w Niem. Lutyni są tak religijni, że nie dopuściliby nigdy, aby tak wzniosły obrządek religijny był zakłócony, na dowód tego przytoczył, że już od miesiąca polscy katolicy przygotowują chór, aby z okazji pobytu ks. Kardynała uczcić go śpiewem łacińskich pieśni w kościele, bo wiedzą, iż na polskie pieśni by nie pozwolono. P. Pastuszek wskazał na to, że Polacy nie robili dotąd żadnych demonstracji i ze swemi żadaniami udają się zawsze tylko do przynależnych władz.

Po takim oświadczeniu począł ich p. komisarz uspakajać i prosił, żeby oni wpływali na ludność i nie dopuścili do ekscesów, gdyby poza ich plecami coś robiono. Obecni jednak oświadczyli, że to jest wykluczone. Chcieli się potem Polacy dowiedzieć, skąd przyszła ta wiadomość, lecz powiedziano im tylko, że to ktoś powiedział proboszczowi.

Pomimo tego w czasie bierzmowania była z okolicy skoncentrowana w Niem. Lutyni żandarmerja, aczkolwiek nie przydarzył się nawet najmniejszy wypadek.

Podziękowanie.

Rzadką obchodziliśmy uroczystość narodowa na starej ziemi Piastów. Oto jedyny polski zakład średni w Czechosłowacji, polskie gimnazjum realne w Orłowej, założone przed 25-letni laty przez T. S. L. w Krakowie i Macierz Szkolną Ks. Cieszyńskiego, święciło uroczystość 25-lecie swego istnienia. Historyczne to wydarzenie miało przebieg bardzo uroczysty i poważny. Tłumy ludzi przybyły na urządzaną Akademię, setki zjawyły się na nabożeństwach i otwarciu Zjazdu, zwiedzono tłumnie wystawę prac byłych i obecnych uczniów, i co najważniejsze, uformowano imponujący rozmiarami swymi puchód, w którym oprócz młodzieży gimnazjalnej i byłych wychowanków wzięły liczny udział umundurowane stowarzyszenia i korporacje, rodzice oraz szerokie sfery społeczeństwa polskiego na Śląsku. W pochodzie wzięło udział przeszło 5000 ludzi. Ogród Cingra nie mógł pomieścić wszystkich gości i uczestników festynu. Toteż wszyscy uczestnicy uroczystości jubileuszowej powracali do domu z niezatartymi wrażeniami i wspomnieniami na przyszłość.

Uroczystość udała się pod każdym względem a stało się to dlatego, że całe społeczeństwo polskie na Śląsku uprzyjemniło sobie dostatecznie wartość i ważność tego wielkiego święta i już oddawna utwierdziło w sobie przekonanie, że zakład orłowski stara się spełnić w miarę swych sił i możliwości dobrze i świadomie swe postannictwo na kresach żywiołu polskiego. Za to przekonanie i za spełnienie wzniesłego obowiązku przez gremjalne wzięcie udziału we wszystkich imprezach uroczystości jubileuszowych, Dyrekcja gimnazjum i Komitet Zjazdu składają całemu Społeczeństwu polskiemu najserdeczniejsze dzięki i wyrazy głębokiej wdzięczności. Specjalnie dziękują Przedstawicielowi R. P., JW Panu Gen. Konsulowi Dr. L. Malhommowi z Mor. Ostrawy, który razem z innymi członkami Konsulatu zaszczycił swoją obecnością wszystkie imprezy i wygłosił serdeczne przemówienie, dalej dziękują zarówno za przybycie jak i za przemówienia wszystkim Panom Posłom, przedstawicielom Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej i Tow. Szkoły Ludowej, członkom Zastępstwa gminnego miasta Orłowej i gimnazjum czeskiego z p. Burmistrzem Jafabačem na czele, delegacji Seminarjum naucz. w Śl. Ostrawie z p. dyr. Fresslem na czele, reprezentantom Kraj. Rodz. Op. i innych organizacji, Towarzystwu Naucz. Szkół Polskich, Straży Pożarnej, Sily, Sokola i Harcerstwa Polskiego. Temu ostatniemu za

podjęcie się rozsprzedaży biletów na festyn, odznak jubileuszowych, pocztówek oraz Książek Pamiątkowych. Z kolei dziękują za przybycie na festyn wszystkim delegacjom Kół Macierzy Szkolnej, wszystkim Rodzicom za ofiarną pracę w przygotowaniach do festynu i w bufetach na festynie, za wzięcie gremjalnego udziału w pochodzie i za użyczenie noclegów dla przybyłych gości. Dyrekcja gimnazjum i Komitet Zjazdu dziękują również byłym wychowankom za nader liczne przybycie na uroczystość, niekiedy z bardzo odległych miejscowości, dalej wszystkim Przyjaciółom i Sympatykom zakładu tak z tej jak i z tamtej strony Olzy, wreszcie za setki depesz i życzeń gratulacyjnych przesłanych dla zakładu od Władz szkolnych, rozmaitych osób i instytucji zarówno ze Śląska, Czechosłowacji jak i Polski.

Dyrekcja gimnazjum
i Komitet Zjazdu Jubileuszowego.

Konsul Gen. Malhomm i Vicekonsul Synowiecki z banderystami na Kosubowej

Pamiętnienie Konsula Gen. Malhonnue w czasie uroczystości jubileuszowej polskiego gimnazjum w Ostrowej dnia 23. IX. 34r.

Gazeta Polska 10/X 34.

Nowy sposób

Do sądów powiatowych na Śląsku Cieszyńskim wpływają w ostatnim czasie podania kierowników czeskich szkół, którzy w tym celu przedstawiają się jako mężowie zaufania czeskiej socjalnej opieki nad dziećmi, podania o skłócenie matek nieślubnych i wychowawców osierociątych dzieci do posyłania ich do czeskiej szkoły. Uzasadnia się te podania tem, że wychowywanie tych dzieci jest nieodpowiednie, gdyż w polskiej szkole dziecko nie otrzyma potrzebnego wykształcenia i wskutek tego jego przyszłość jest zagrożona. Wyszukuje się specjalnie narazie takie dzieci, które już przedtem uczęszczały do szkoły czeskiej, a wskutek tego, że dla nieznanomości języka czeskiego nie robiły postępów, przeniesione zostały do szkoły polskiej.

Ponieważ sądy opiekuńcze powinny czuwać nad tem, aby dzieci były odpowiednio wychowywane, muszą się tą sprawą zajmować. Ciekawe jest jednak rozumowanie czeskiego kierownika szkoły, wychodzące ze założenia, że tylko czeska szkoła zapewnia dziecku odpowiednią przyszłość. Dla niego nie istnieje przepis ustawy zasadniczej o równem traktowaniu wszystkich obywateli bez względu na język, narodowość i wyznanie, on uważa to już za naturalne, że prawo do życia i do zarabiania na utrzymanie ma tylko wychowanek czeskiej szkoły, dla niego stała się frazesem zasada, głoszona przez najznakomitszego pedagoga czeskiego, że dziecko tylko w macierzyńskim języku wychowane może wyjść na rozsądnego człowieka i obywatela.

Nie chcemy przesądzać załatwienia tych podań, ale sam fakt usiłowania zaangażowania sądów do akcji o szkołę daje nam dużo do myślenia. Przytem należy jeszcze zwrócić uwagę, że taki kierownik, choćby nawet był przekonany o tem, że w sądzie sprawy nie przeprowadzi, liczy na odpowiedni efekt swego podania. Wiadomo bowiem, jakie zdenerwowanie sprawia na ludzie prostym wezwanie do sądu i przesłuchiwanie, a sąd musi przecież przynajmniej strony przesłuchać. Ludzie sądzą, że rzeczywiście dopuścili się jakiegoś przewinienia i nieraz przy przesłuchiowaniach podają rzeczy, które dyktowane są tylko zdenerwowaniem i obawą. Dla niejednego już sama obawa stawiania się przed sądem będzie powodem do zrezygnowania ze swoich praw.

Sprawy te należy dlatego publicznie wyświecić, i mamy nadzieję, że miarodajne władze szkolne zastrzegą się przeciw mieszanu się niekompetentnych czynników w granice praw szkolnictwa polskiego.

Aleksander Tyszyński:

„Tango“

Jaz! Zawodzą cicho skrzypce,
Talerz dźwięcznie drga,
Czasem bęben głośniejszy ryknie,
Murzyn na nim gra.

Suną zwolna ciche pary,
Tango wabi je,
Jakby ginąc gdzieś w oddali,
Znow przybliża się.

Szczęście zbliża twarz do twarzy
I do skroni skroni,
A melodia wciąż porywa
W swoją dziką toń.

Saksofonu bas zagłusza
Smętną piosnkę tę,
Łka gitara i upaja
Słodki fletu ton.

Suną pary jak pijano
I ku sobie lgną,
Usta łączą się z ustami
I namiętnie drżą.

Coraz dźwięczniej biją tony,
Jak niebieski zew...
W tem! Urwała się melodia,
Umiłki tanga śpiew.

Gazeta Polska 9/X 34.

Szykany polaków na Śląsku czeskim nie ustają

MOR. OSTRAWA, 8.10. — Przed bierzmowaniem w Lutyni Niemieckiej koło Bogumina rozszła się pogłoska, jakoby miejscowi polacy mieli zamiar urządzić demonstrację i nie wpuścić do kościoła ks. kardynała Bertrama, dopóki nie zgodzi się na powrót przeniesionego niedawno stamtąd powszechnie lubianego księdza polskiego Olszaka i nie usunie proboszcza czeskiego Hrušczyckiego. Do gminy przybyli agenci policji w Bogumnie oraz oddział żandarmerji. Do urzędu gminnego wezwano czołowych działaczy polskich i wszczęto dochodzenia. Polacy oświadczyli, że im nie wiadomo o żadnych przygotowaniach do demonstracji, że natomiast ludność polska zamierza godnie przyjąć dostojnika kościelnego. Mimo tych zapewnień bierzmowaniu asystowały silne oddziały żandarmerji sprowadzone z całego zagłębia karwieskiego. Aby częściowo usprawiedliwić gorliwość władz bezpieczeństwa puszczono plotkę, że do zakrystji wrzucił ktoś ulotkę o treści wybitnie antypaństwowej, grożącej zajęciem Śląska przez wojska polskie.

Organ katolików polskich w Czechosłowacji „Nasz kraj” podnosi, że zdarzenie to najlepiej charakteryzuje, jakiej broni używa się przeciw polakom oraz odzwierciadla położenie polskich katolików w Lutyni Niemieckiej.

(PAT)

Bierzmowanie w asyście uzbrojonych żandarmerów

Nowa prowokacja czeska

Morawska Ostrawa. O niezwykle zajściu donoszą z Lutyni Niemieckiej pod Boguminem. Przed bierzmowaniem, którego tam udzielał, jak w szeregu innych miejscowości na Śląsku Nadolzańskim ks. kardynał wrocławski Bertram, rozeszły się po parafii pogłoski, jakoby miejscowi Polacy mieli zamiar w związku z przybyciem do wsi ks. kardynała urządzić demonstrację i nie wpuścić go do kościoła, dopóki nie zgodzi się na powrót przeniesionego stamtąd, powszechnie lubianego, księdza polskiego katechety Olszynki i nie usunie proboszcza czeskiego Hruckiego. Do gimny przybyli agenci z komisariatu w Boguminie oraz oddziały żandarmerji uzbrojone w karabiny, szable i pałki.

Do urzędu gminnego wezwano czołowych pracowników polskich i wszczę

to dochodzenia. Polacy oświadczyli, że nie im nie wiadomo o żadnych przygotowaniach do demonstracji, że natomiast ludność polska zamierza godnie przyjąć dostojnika kościelnego. Mimo tych zapewnień, asystowały przy bierzmowaniu silne oddziały żandarmerji — sprowadzone z całego zagłębia karwińskiego.

Aby częściowo przynajmniej usprawiedliwić zbytnią gorliwość władz bezpieczeństwa, puszczono bajkę, że jednak do zakrystji wrzucił ktoś ulotkę o treści wybitnie antypaństwowej, grożącej zajęciem Śląska przez wojska polskie.

Pismo „Nasz Kraj” podnosi, że zdarzenie to najlepiej charakteryzuje, jakiej broni używa się przeciwko Polakom oraz odzwierciadla położenie polskich katolików w Lutyni Niemieckiej, jak również sytuację czeskiego proboszcza,

który drży przed własnymi parafjanami i potrzebuje ochrony ze strony żandarmerji.

Niszcza polskie szkolnictwo.

Morawska Ostrawa. W Gruszwie na Śląsku Nadolzańskim niedaleko Ostrawy istnieje od 1908 roku polska szkoła powszechna, przeciwko której miejscowe czynniki czeskie prowadzą zacieklą kampanję. Szkoła ta jeszcze w roku 1919 liczyła 10 klas i 530 dzieci. W następnych latach przynależności Śląska do Czechosłowacji, liczba ich, na skutek ustawicznych szykan, stale malała, tak, że w roku bieżącym wynosi 81 dzieci, pomieszczonych w 2 klasach.

Czescy członkowie miejscowej Rady Szkolnej postanowili domagać się w Radzie Szkolnej Krajowej w Brnie zwrócenia jednej klasy i pomieszczenia wszystkich dzieci w jednym lokalu z jedną siłą nauczycielską. Uchwałę uzasadniającą tem, że 37 dzieci posiada obywatelstwo polskie i że Czesi nie mogą tolerować u siebie mniejszościowych szkół polskich, skoro Polska zrzuciła z siebie zobowiązania mniejszościowe.

Wiadomość o zamiarze wyrządzenia tak ciężkiej krzywdy szkole polskiej w Gruszwie, wywołała w społeczeństwie polskim wielkie oburzenie. Wiadomo bowiem, że na terenie Zagłębia Ostrawskiego jest 10 tysięcy obywateli polskich, którzy przez dziesiątki lat pracowali nad wzmoczeniem bogactwa tego kraju. Wielu obywateli polskich urodziło się tam, a jednak mimo najusilniejszych zabiegów obywatelstwa czechosłowackiego otrzymać nie mogą. Obywatelstwa udziela się z reguły tym, którzy wyrzekli się narodowości polskiej.

Czas 9/X 34.

Kurs antypolski w Czechach

Morawska Ostrawa, 8 października.

(PAT.) O niezwykle zajściu donoszą z Lutyni niemieckiej pod Boguminem. Przed bierzmowaniem, którego tam udzielał podobnie jak w szeregu innych miejscowości na Śląsku nadolzańskim ks. Kardynał wrocławski Bertram, rozeszła się po parafii pogłoska, jakoby miejscowi Polacy mieli zamiar w związku z przybyciem do wsi ks. kardynała urządzić demonstrację i nie wpuścić go do kościoła, dopóki nie zgodzi się na powrót, przeniesionego niedawno stamtąd powszechnie lubianego ks. polskiego katechety Olszaka i nie usunie proboszcza czeskiego Hruszczyckiego. Do gminy przybyli agenci komisariatu policji w Boguminie oraz oddział żandarmerji uzbrojony w karabiny, szable i pałki gumowe. Do urzędu gminnego wezwano czołowych pracowników polskich i wszczęto dochodzenia. Polacy oświadczyli, że nie wiadomo im o żadnych przygotowaniach do demonstracji, że natomiast ludność polska zamierza godnie przyjąć dostojnika kościelnego. Mimo tych zapewnień przy bierzmowaniu asystowały silne oddziały żandarmerji, sprowadzone z całego zagłębia karwińskiego. Aby częściowo przynajmniej usprawiedliwić zbytnią gorliwość władz bezpieczeństwa puszczono bajkę, że jednak do zakrystji wrzucił ktoś ulotkę o treści wybitnie antypaństwowej, grożącej zajęciem Śląska przez wojska polskie. Organ katolików polskich w Czechosłowacji „Nasz Kraj” podnosi, że zdarzenie to najlepiej charakteryzuje, jakiej broni używa się przeciwko Polakom oraz odzwierciadla położenie polskich katolików w Lutyni niemieckiej, ale zarazem i sytuację czeskiego proboszcza, który drży przed własnymi parafjanami i potrzebuje ochrony ze strony żandarmerji.

Česke Slovo 10/X 34.

— Škůdcové českého života na Těšínku to byli, kteří způsobili přeložení českého říd. uč. Jüngera ze Stonavy a dali se ovlivnit několika články v polském tisku na Těšínku. Česká veřejnost nese nelibě toto rozhodnutí a žádá stejnou míru pro všechny a spravedlnost v rozhodování našich úřadů. —ík—

Lidové Noviny 9/X 34.

Beckův postup v Ženevě byl nařízen Pilsudským

United Press - Varšava 8. října
Ministr pro zahraničí Beck, který byl včera ve Vilně na slavnosti 20letého trvání prvního polního dělostřeleckého pluku legií, vrátil se dnes opět do Varšavy. Beck ve Vilně prohlásil: Všichni víte, že nás nyní stále vede maršálek Pilsudski, jako nás vedl v bojích za války. Stejně tomu bylo v Ženevě. Velitel mně dal rozkaz a já jsem jej provedl.

Ad akce

Lieszyn, dnia 6. X. 1934.

Za troskliwą opiekę, którą
JW Pan Konsul, podczas ciężkich
chwil, przebycia w więzieniu w
czeskim Lieszynie, pod torturą
szowenistów czeskich, nam okazał,
dozwalał mi sobie, tą drogą sto-
żyć na ręce JW Pana Konsula
serdeczne staropolskie: "Bóg
zapłać". Ponadto uodzięja,
iż podczas rozprawy jak i zlikwi-
dowania zającia, zyerliwaśc
JW Pana Konsula nam nadal
pozostaje.

Z należytym

poważaniem
Kerney, Wiktoras Bojda

Duch Času 9/X 34.

Duch Času 5/X 34.

O menšinových školách v Polsku přiná-
ší zajímavé údaje Ed. Parma v pojed-
nání »Menšiny v Polsku«. Uvádí se v něm,
že nárok na zřízení menšinové školy v
Polsku má jen menšina, která podle po-
sledního sčítání lidu dosáhla v obci (gmi-
ně) 25 % a je-li v obci nejméně 40 školou
povinných dětí. Poněvadž česká menšina
nedosahuje na Volyni v žádné obci přede-
psaných 25 %, nemá právního nároku na
žádnou »českou« školu, ač mnohé místní
osady jsou buď zcela české, nebo mají as-
poň českou většinu. Žádají-li však rodiče
20 dětí, a to bez zřetěle na svou národ-
nost, aby se ve škole učilo polsky, stane
se menšinová škola dvojjazyčnou, a to bez
ohledu na počet dětí menšiny. Poněvadž
pak získat rodiče 20 dětí není ničím ne-
snadným, a české osady jsou roztroušeny
mezi ukrajinskými, není na čisté menšino-
vé školství v Polsku žádných vyhlídek. V
jedno-, dvoj- a trojtřídních menšinových
školách soukromých i státních jest polšti-
na povinným předmětem. V čtyř-, pěti- a
šestitřídních školách menšinových, stát-
ních i soukromých, vyučuje se od 4. škol-
ního roku zeměpisu, dějepisu a občanské
nauce ve státním jazyce. Ale ustanovení
toto se v praxi provádí od 4. školního
roku i na školách jedno- až trojtřídních,
takže ve skutečnosti jazyk menšiny a
polština jsou si jako jazyky vyučovací na
těchto školách úplně rovny. Menšinové
školy jsou tudíž školami utrakvistickými.

Společné tažení Německa a Polska pro-
ti Československu projevuje se také v
poslední době ve způsobu psaní polského
a německého tisku o menšinách v Česko-
slovensku. Naši veřejnosti je přece jen
částečně známo, jaké báje, nesmysly a
nepravdy rozšířil už šovinistický tisk
»Rzecz Pospolitej« o útisku a pronásledo-
vání Poláků v Československu. Proti
těmto úmyslným nesmyslům a lžím
nepomohou nic číslice, dokazující pravdu.
Protože výsledek jeho akce není takový,
jakého chtěl docílit, postupuje s ním ny-
ní hitlerovský tisk ruku v ruce. Říšsko-
německé hitlerovské noviny nezmeškají
nyní žádnou příležitost, aby nepřipome-
nuli svému čtenářstvu možnost stále šir-
ší německo-polské spolupráce a společ-
ných zájmů. Ačkoli Berlín i Varšava mají
dost starosti se svými menšinami, pro-
jevuje se společný zájem o menšiny v ci-
zině, zejména v Československu. »Berli-
ner Boersenzeitung« uveřejnila toto úte-
rý prudký útok na Československo a ne-
věcnou kritiku jeho menšinové politiky.
Nejpříznačnější na tomto projevu byl za-
čátek, uváděný touto větou: »V Českoslo-
vensku se úřady a šovinistické organisa-
ce právě připravují zase k novým šika-
nům proti německým a polským menši-
nám«. Co k tomu říci? Věříme, že polský
národ bude se jednou z duše stydět za
spojenectví s dnešním hitlerovským Ně-
meckem...

O hospodářské sblížení s Polskem

Pro Moravu a Slezsko bude Gdyně vždy nejpohodlnějším přístavem

S rostoucím napětím mezi Polskem a Československem poklesly také styky obou států, pokud se jednalo o využití přístavu Gdyně Československem. V podstatě však tato otázka je pořád aktuální. Zajímavý článek o tom napsal zástupce čs. vyslance ve Varšavě J. Smutný do »Gazety Handlowej«, který píše, že prohloubení hospodářských styků Polska s ČSR je pořád velmi populární. Československo mělo by raději svoji vývozní basí u bratrského slovanského národa, než aby bylo odvislé od Německa. Téma čs. vývozu

přes gdynský přístav neztratilo na aktualitě. Německé přístavy byly používány dříve pro nízké ceny. To však nevedlo, aby se v budoucnosti nevěnovalo více pozornosti Gdyni. Když se vezme v úvahu průmysl na Moravě a ve Slezsku, Gdyně vždy bude nejpohodlnějším vývozním přístavem, který mohou Češi vždy s hrdostí zvát slovanským přístavem. K tomu se dovidáme, že v brzké době v Mor. Ostravě opět k určitým změnám v hospodářském poměru k Polsku, při čemž Ostrava bude hrát důležitou roli.

Jak jsou Poláci v Karvině utiskováni svědčí tento případ: Na některých dolech se přijímají »pod Firmu« mladší dělníci. Tisíce chlapců českých havírů jsou bez práce již několik roků a nemohou být přijati. Poslední dobou byli přijati »k firmě« 3 chlapci polské národnosti, kteří jsou cvičenci »Sily«. Pan Malhomme o tom neví, jakou protekci mají jeho přívrženci na jámě Jindřich »pod Firmou«. Trochu více ohledu na sedřené české havíře by se mělo brát. -fa-

W obroně pravdy 7/8 34

Kurier Poranny 9/8 34.

Niezwykłe bierzmowanie. Znalazł się awanturnik, chcący dokuczyć niewiadamo czy Polakom, czy Czechom i puścił w obieg plotkę, że zanosi się na niewpuszczenie kardynała do kościoła. Ludność polska chce w ten sposób wymóc na kardynale spowodowanie powrotu księdza Olszaka do Lutyni. Zjawili się tajni z Komisarjatu Policji w Boguminie, oraz oddział żandarmerji, uzbrojonej w karabiny, szable i bendreki. Wezwani czołowi pracownicy Polacy do urzędu gminnego i badani przez urzędnika Komisarjatu oświadczyli, że o niczem nie wiedzą i pragną jedynie wraz z rodakami z Polskiej Lutyni puścić doostojnika kościelnego pieśnią łacińską „Ecce sacerdos magnus“. Z zadowoleniem przyjęto oświadczenie to do wiadomości, chociaż nie zrezygnowano z zastosowania środków ostrożności i pogotowia. Po skończonem bierzmowaniu rozeszli się i tajni i żandarmi.

Paniczne nastroje Czechów na Śląsku

MOR. OSTRAWA, 8.10 — PAT. — Przed bierzmowaniem w Lutyni Niemieckiej koło Bogumina, którego tam udzielał, podobnie jak w szeregu innych miejscowości na Śląsku Nadolziańskim, ks. kardynał wrocławski Bertram, rozeszła się po parafii pogłoska, jakoby miejscowi Polacy mieli zamiar w związku z przybyciem do wsi ks. kardynała urządzić demonstrację i nie wpuścić go do kościoła, dopóki nie zgodzi się na powrót przeniesionego niedawno stamtąd powstanie lubianego księdza polskiego, katechety Olszaka i nie usunie proboszcza czeskiego Hruszyczkiewicza. Do gminy przybyli agenci Komisarjatu Policji w Boguminie oraz oddział żandarmerji uzbrojony w karabiny, szable i pałki gumowe.

Do urzędu gminnego wezwano czołowych pracowników polskich i wszczęto dochodzenia. Polacy oświadczyli, że im nie wiadomo o żadnych przygotowaniach do demonstracji, że natomiast ludność polska zamierza godnie przyjąć doostojnika kościelnego. Mimo tych zapewnień asystowały przy bierzmowaniu silne oddziały żandarmerji sprowadzone z całego zagłębia kar-

wińskiego. Aby częściowo przynajmniej uspokoić zbytnią gorliwość władz bezpieczeństwa puszczone bajkę, że jednak do zakrytj wrzucił ktoś ulotkę o treści wybitnie antypaństwowej, grożącej zajęciem Śląska przez wojska polskie.

Organ katolików polskich w Czechosłowacji „Nasz Kraj“ podnosi, że zdarzenie to najlepiej charakteryzuje, jakiej broni używa się przeciwko Polakom oraz odzwierciadla położenie polskich katolików w Lutyni Niemieckiej ale zarazem i sytuację czeskiego proboszcza, który drży przed własnymi parafjanami i potrzebuje ochrony ze strony żandarmerji.

Masinec 5/8 34

Poledny Ostravsky
Deník 5/8 34

Nač to provokační dráždění? V Německé Lutyni na našem Těšinsku bylo dne 25. září birmování, které uděloval vratislavský arcibiskup kardinál Bertram. Birmování dělo za asistence četnictva. Četnictvo z Něm. Lutyně totiž zjistilo, že tamější polští katolíci se usnesli, že p. kardinála do kostela nepustí, dokud nebude český farář z Něm. Lutyně odstraněn, na jehož místo musí prý přijít nedávno z Něm. Lutyně přeložený polský kaplan. Do Něm. Lutyně bylo proto z okolí soustředěno četnictvo a tímto včasným zákrokem nedošlo k nějaké provokaci. Zato na druhý den byl vhozen do sakristie kostela štvavý leták, v němž bylo Čechům spíláno a vyhrožováno polskými legiony, které prý přijdou, Čechy vyženou a na Těšinsku udělají pořádek. V Něm. Lutyni již delší dobu trvají štvance proti českému faráři a proti Čechům, které vyvolávají jistí polští činitelé u nás. — U příležitosti 25. jubilea polského reálného gymnasia v Orlové byly v hlavní den oslav v neděli vyvěšeny na budově gymnasia dva prapory, jeden ve státních barvách naší republiky a druhý v barvách polských. Po hlavním aktu náš prapor zmizel a zůstal jen polský. Totéž se opakovalo dvakrát v poslední den oslav v pondělí.

K incidentu v Českém Těšíně.

Na zákrok polského vyslance v Praze Grzybowského pro noční výtržnost v Českém Těšíně, byli skutečně zatčeni tři výtržníci propuštěni z vazby. Jsou to dva polští státní příslušníci: 34letý Eduard Beida ze Štruměně v Polsku a Ed. Sikomec, soukromý úředník v Polsku, a čsl. státní příslušník 24letý Emil Werner, bytem v Polském Těšíně. Podle vyličení městské policie v Čes. Těšíně jsou tito tři muži německé národnosti, ale předstírali, že jsou Poláci. Při předvádění na strážnici se zadržení vzpírali a tu jim přispěli na pomoc polský státní školní inspektor Jindřich Dobrowolski a nemocniční lékař dr. Jan Szysztkowski. Výroky, které zadržení pronášeli o našem státě, se trestají u nás podle zákona na ochranu republiky několika měsíci žaláře. Na zákrok polského vyslance byli však výtržníci propuštěni z vazby.

Moravskoslezsky Deník 5/8 34.

Éra konsula Malhomma chýlí se ke konci?

p — Z O p a v y, 4. Jak se dovidáme z důvěryhodného pramene, není daleká již doba, kdy konsul Malhomme odejde z Mor. Ostravy zpět do Polska. Jeho odvolání je nejen přáním českých občanů, ale i loyálních Poláků na Těšinsku, kteří jsou již syti stálých štvanců, jež nepřispívají k zdárné spolupráci Čechů s Poláky.

Snad již během měsíců podzimních dojde k odvolání konsula Malhommea, jehož přítomnost na Těšinsku se úplně přežila a energie, určená k pozitivní práci pro sblížení obou slovanských kmenů, se vybila v nechutných štvanicích.

Moravskoslezský Deník 9/X 34

POMĚRY V NAŠÍ POLSKÉ MENŠINĚ SE PŘIOSTRŮJÍ.

Pod titulem »Soumrak diktatur stran« Dziennik

Polski otiskuje v nedělní úvodník, kde se dokazuje na příkladech z poslední doby, zvláště pak na Estonsku a Francii, že se vlády, kde rozhodují více zájmy stran než zájem státu, přežívají. Remeslná politika, z níž žijí jen demagogové, ohlupování mas, těžení ze státních dodávek a intervencí jednotlivými stranickými machry, se prý hnusí již kdekomu. Také mezi našimi Poláky vidí úvodníkář D. P. poslance poctivé, vzácné, dbající o dobro lidí, ale také osoby, které z pověřeného mandátu jen těží pro své soukromé cíle, čili, otevřeně řečeno, které se obohacují. Aby nebylo nikomu nejasno, kdo je těmi hodnými a nehodnými polskými poslanci míněn, je připojeno hned vysvětlení, dle něhož pánové dr. Buzek a Junga jsou označeni za ty, kteří se starají nezištně o své polské spoluobčany. Není prý však to možno říci o třetím parlamentním představiteli polského obyvatelstva. Ten prý patří k těm přežitkům hynoucího stranicství a měl by v zájmu polského obecného dobra co nejdříve odejít z veřejného života. Ze silné někdy PSPR. udělal prý nynější vůdce nástroj osobních výpočtů a cílů a pod. — Úvodníkem D. P. je vypovězen tedy boj polských nacionálních radikálů, vedených konsulem Malhommem a dr. Wolfem, posl. Chobotovi na život a na smrt.

Jak však můžeme čísti na druhé straně v »Robotniku Śląském«, nechce se posl. Chobot jen tak bez boje vzdáti svého místa. Opírá se o své věrné v PSPR. a tělocvičných jednotách »Sila« a dále o své konsumy, jež jsou dnes nejlépe vybudovanou hospodářskou organizací našich Poláků. Poslanec Chobot dokazuje, že více pro naše Poláky udělal než ti, kteří šlhalí za hranice a kteří svou nešťastnou politikou spíše Poláky v Československu jen poškozují. Posl. Chobot obviňuje ty, kteří mu vypověděli z polského tábora nepřátelství, že podlehli vlivům polského zahraničí, jež žádá bezpodmínečné podrobení se všech našich Poláků směrnicím, jež vydává Varšava a jejímž vykonavatelem je konsul Malhomme a mluvčím Dziennik Polski, který je udržován z prostředků, jejichž původ je poslanci Chobotovi dobře znám.

Dochází tedy u nás jistě k velmi zajímavému boji, v němž — což je pro naše poměry příznačné — uplatňují se zahraniční vlivy tou měrou, že by to v jiném státě nebylo prostě možné.

Dr. Wolf a kněz Machay u Hlinky.

Na oslavy Hlinkovy do Ružomberku přijeli prý neočekávaně — nikým nepozváni — Poláci, aby složili hold bratrskému národu slovenskému a jejich vůdci. Ze Slezska přijeli posl. Dąbrowski, prof. Ligoń a Jan Przybyla, z Poznaně prelát Bilko, Bross a red. Kisielewski, z Krakova kněží redaktori dr. Piwowarczyk a Dlugosz, kanovníci Zdebski a Hokeszauer, jakož i kněz dr. Machay, pocházející z Oravy, který byl kdysi Hlinkovým kaplanem v Ružomberku a za plebiscitu stál v popředí protičeského odboje na Oravě. Jmenovaní přijeli neohlášení, poněvadž nechtěli prý vyvolat podezření, že přišli pro politickou demonstraci. Také Hlinka, který velmi vřele Poláky uvítal, zdůraznil, že Poláků nevyhledával, ani jich nezval, ale že přišli z vlastního popudu, puzení prý slovanským bratrstvím k Slováckům, čehož si prý tím více cení. Přesto, že jak Poláci, tak i Hlinka tvrdí, že došlo k setkání zcela neočekávanému, bez politického zámeru, nevěříme tomuto tvrzení, a to tím spíše, že vedle prof. Ligoně z Katovic, který není zrovna nejlepším přítelem Čechů, promluvil na hostině v Ružomberku jménem Poláků v Československu poslanec (!) dr. Wolf z Fryštátu. Ten jistě nejel do Ružomberku bez jistého úmyslu. Setkání se dvou polských exponentů z dob plebiscitu, a to dr. Wolfa, bývalého člena Rady narodowe, která řídila polské plebiscitní přípravy na Těšínsku, a kněze Machaye, jenž opět vedl agitační přípravy pro Poláky na Oravě, u Hlinky, nebyly jistě jen tak nahodilé a nevinné.

Také účast preláta Bilko, rodáka z Těšínska, nenavědčuje tomu, že by jeho vztah k Hlinkovi nebyl podložen ničím jiným, než

úctou k spoluknězi a k vůdci slovenského národa. Jeho článek, uveřejněný ve slavnostním čísle »Slováka«, aspoň tomu nenavědčuje. X

Moravskoslezský Deník 6/X 34

Proč odejel pan Grzybowski do Varšavy?

Včera jsme oznámili, že polský vyslanec Grzybowski odejel z Prahy do Varšavy. Krakovský »Czas« soudí, že jeho návštěva ve Varšavě je v bezprostřední souvislosti s nynějším stavem česko-polského poměru a poznamenává, že následovala ihned po intervenci polského vyslance u ministra Běneše ve věci posledních aktů teroru vůči polskému obyvatelstvu v Československu! — Zdá se, že se strany polské dějí se opět pokusy o zneklidnění poměru česko-polského některými činiteli polskými. V Českém Těšíně šlo přece o zcela obyčejný případ rušení nočního klidu, a to ještě občany německé národnosti, z nichž jeden byl zcela československý příslušník. Bylo pak přímo neslýchanou opovázlivostí, když v našem státě cizí státní příslušníci — a to ještě inteligenti (!) — zapletli se do výkonu orgánů naší bezpečnostní služby. Není také divu, že se pak dostali tam, kde se jim pobyt stal krajně nepříjemným a odkud jim pak musil pomáhati ostravský pan konsul. V Polsku by jistě naše státní příslušníky v podobném případě nestihl lepší osud. Jestliže tedy tuto věc vzal si polský vyslanec v Praze za záminku k zákroku u našeho ministerstva zahraničních věcí, pak je to jen dokladem snahy, vyvolávaní nesoulad v poměru nás a Poláků za každou cenu. Proto mohou také polské listy v souvislosti s touto »aférou« psáti o novém projevu teroru polského obyvatelstva v Československu. X

Moravskoslezský Deník 5/X 34

— Něco o polských školách, udržovaných Macierzi szkolnou. Máme po ruce mnoho dokladů, že většina těchto škol zeje prázdnotou a že na třídu mnohdy nepřipadá ani dvacet žáků, místy ještě i o mnohem méně. Pak se přirozeně není co divit, že je to zbytečnost, hlavně pokud jde o počet tříd a žactva na třídu, ale i tak, že Macierz tone v úzkých, jak uhraditi tento vysoký náklad. Bylo by na místě, aby o stavu těchto škol, co do počtu dětí byla vydána vši veřejnosti přesná statistika. O některých údajích jsou silné pochybnosti, odpovídají-li skutečnosti a pravému stavu školy i jejího žactva.

Moravskoslezský Deník 9/X 34

Dr. Jaromír Pelc:

Mezinárodní ochrana menšin

Třebaže čin Polska v zasedání Společnosti národů, ve kterém předložilo svůj návrh na zevšeobecnění mezinárodní ochrany menšin, se může vykládati především jako akt prestižní, v němž nové »enfant terrible« evropské politiky zkomplikovalo ostatní politické jednání, přece, ač vzalo svůj návrh zpět, zůstane Polsku nepopíratelná zásluha, že otázka mezinárodního režimu minoritního nebude již zapomenuta a že se asi již k bývalému systému (v jeho úplnosti) nevrátíme. Prozatím ovšem nastalo v těchto otázkách politické příměří, aby se jimi jiná politická jednání ještě více nezkomplikovala. Nás přirozeně bude zajímat, jakým směrem se systém mezinárodní ochrany minorit vyvine a bude-li nám příznivější než dosud. Z důvodů oportunních stojíme na stanovisku legálním, respektujícím platné závazky. Status quo není ovšem pro nás ideálním řešením, protože je nespravedlivý a nevyhovující a souhlasíme-li s ním dočasně i nyní, je to jen pro-

to, abychom zamezili řešení ilegální v mezích dnešního systému a proto, aby nenastaly komplikace při řešení na širším podkladě (při přistoupení velmocí a ostatních států k systému minoritnímu), neboť k této reformě není doba dosud zralá.

Minoritní úprava nynější je vlastně teprve poválečná, uzavřená kolektivními smlouvami velmocí s některými státy (Polskem, Jugoslavií, CSR., Rumunskem a Řeckem). Není to tedy úprava všeobecná a spravedlivá, protože zvláštními smlouvami minoritními byla jim tato ochrana vnucena. Velmocí a ostatní státy jsou v příčině ochrany menšin ex obligo (dokonce i Německo kromě bilaterální smlouvy s Polskem pro Horní Slezsko a pro Klajpedu). Pohnutky, jež vedly velmocí k tomu, aby byla zavedena ve zmíněných státech ochrana minorit, velmocem vyhovující, při čemž tyto samy zůstaly stranou, byly různé. Hlavní pohnutkou byla nedůvěra velmocí k novým státům, vzniknuvším na základě mírových smluv, jež pramenila z obavy, že by se vytvořily silné národní státy, jež by i velmocem byly jistým nebezpečím a že by bez ochrany minorit došlo k častým sporům mezi státy chránícími své menšiny. Spojené a sdružené velmocí si představovaly střední Evropu jako Balkán, kde bude třeba silné jejich ruky, aby se poměry vyvíjely tím směrem, kde je chtěly mít. Po válce bylo třeba jisté opatrnosti se strany velmocí, v dnešní době je však systém ten již nevyhovující. Naše domácí zákonodárství zaručuje menšinám více práv než je k tomu povinno podle tak zv. malé smlouvy st.-germainské. Naproti tomu domácí zákonodárství západních států (Francii nevyjímajíc) pojmu ochrany minorit vůbec nezná, ač menšiny v těchto zemích fakticky existují. Nejsou tedy menšiny chráněny v těchto zemích ani domácím ani mezinárodním právem. Je tudíž minoritní režim režimem výjimečným, vnuceným malým státům. Aby se velmocí zbavily výtky své intervenční politiky ve věcech menšinových, byly garancie svěřeny Společnosti národů. Prakticky vzato, má hlavní slovo ve věcech menšin Rada, jejíž stáli členové jsou opět velmocí. Rada má povinnost zahájit svou činnost v případě nastalého nebohrozičího porušení závazků vůči menšinám; právo upozornit Radu má jen člen Rady, nikoliv každý člen Shromáždění, z čehož vyplývá, že stížnost státu v Radě (počet členů je vymezen) nezastoupeného nemůže mít právního účinku. Stížnost je možná jen prostřednictvím státu v Radě zastoupeného, takže se prakticky zase dostává do začarovaného kruhu velmocí. Tyto mezery na úkor malých států činí dnešní systém nevyhovující. Protože zevšeobecnění minoritní ochrany je stavem ideálním, k němuž v dohledné době sotva dojde, zůstaneme při řešení polovičatém, skýtajícím mnoho nebezpečí, jež ostatně ukázala poslední rozprava v Ženevě. Při dalším jednání bude naší zásadou: nenechat si zasahovat do suverenity státní a bránit uznání menšin za právnícké osoby, jež by se mohly tím stát i subjekty mezinárodního práva s možností samy podávat stížnosti, čímž by ovšem zmatek vyvrcholil.

Česke Slovo 10/X 34.

Poláci ohlašují nový protest

Proti projevu posl. Rýpara při oslavách jubilea orlovského reálného gymnasia.

Od vzniku československo-polského napětí čekají Poláci na příležitost, aby mohli poukázat, že na oficiálních místech u nás se šve nebo útočí proti Polsku. Naděje jsou ovšem marné. Českoslováci, ačkoliv byli polským usměrněným tiskem často tupeni a haněni nejhorším způsobem, nenechali se vyprovokovat k něčemu podobnému, ačkoliv veřejnost přímo poukazovala na to, že vůči Polákům příliš postupujeme. Jak je snaha Poláků zjevna, o tom svědčí článek, který přináší německý zahranič-

ní tisk v souvislosti s odjezdem vyslance Grzybowského z Prahy do Varšavy, kde odejel podat hlášení o nedávném incidentu v Čes. Těšíně. V článku, datovaném z Varšavy, se praví, že česko-polské napětí neoslabeje. Při jakési gymnasiální slavnosti v Mor. Ostravě byly prý pronесeny protipolské řeči. Ředitel gymnasia mluvil prý o nebezpečí polonizace na Slovensku a prohlásil prý, že Polsko se podpisem paktu s Německem dopustilo zrady na slované věci. Článek končí: Očekává se, že v Praze budou podniknuty nové protestní kroky, jel-

kož ředitel gymnasia pronesl řeč ve funkci státního úředníka.

Údaje v článku jsou zmatené. Jedná se o oslavy jubilea českého reálného gymnasia v Orlové, na kterém však o Polsku nemluvil ředitel gymnasia, nýbrž známý lidovecký poslanec Rýpar. Tento mluvil sice velmi nevhodně o politice při příležitosti oslav ústavy, ale vůbec se nedotkl polsko-německého paktu. Celá příprava k novému protestu vypadá proto velmi záhadně.

-L-

Česke Slovo 9/X 34.

Záhada ve vraždě min. Pierackiho

Záhadný článek polského listu připomíná vraždu generála Zagórského

Od smrti polského ministra Pierackiho utekla již řada měsíců, ale po vrahovi není dosud stopy. Pozoruhodný je proto článek, který nyní přinesl v nápadné úpravě Kurjer Poznaňski. List píše: »Kde je vrah? Jaké je jeho jméno? Jaký byl motiv jeho činu a z čího popudu vraždil? Ministr spravedlnosti před několika týdny prohlásil úředně, že vrah asi nebude dopaden, neboť je již asi za hranicemi. Veřejnost se táže, jestli další pátrání mělo výsledek. Kde je vrah? — volá svědomí národa. Není ho?

Zhynul? A co je s jeho společníky? Ministr spravedlnosti se zmiňoval o jakýchsi ukrajinských teroristech v Krakově. Co se s nimi děje? Kdy bude ukončeno vyšetřování? Kdy na ně sáhne rameno spravedlnosti? Kdy bude přelíčení, které vyjeví pravdu? Tyto otázky mučí veřejnost. Odpověď musí přijít! Veřejné mínění nezapomene tragického a tajemného skonu Bronisława Pierackiho, jako nezapomene nikdy tajemného zahynutí generála Zagórského.«

K tomuto článku polského listu nutno si přimyslet, že v Polsku se

musí psát velmi opatrně, aby tím více vynikla nápadnost těchto otázek. Generál Zagórski byl v armádě opozičníkem proti Pilsudskému a zmizel. Přijeli do Vilna pro něho důstojníci, aby ho zatkli a cestou se jim ztratil. Byl pak nalezen jen bezhlavý trup v generálské uniformě. Veřejné mínění si brzy domyslílo, proč Zagórski zmizel. Článek polského listu, který stavi nápadně Pierackiho vedle Zagórského, vnáší nyní ovšem do celého případu trochu nového světla. Po-
-L-

28. Česko Slovo 6/X 34.

Dvojí loket polských úřadů

Jak měří svým příslušníkům, kteří chodili do českých škol

Na Ostravsku žije již několik desetiletí 50letý Josef Bereta, polský příslušník. Nyní je v pensii a od šachty dostane měsíčně 200 Kč. Má čtyři děti, které jsou polskými příslušníky po otci, ale chodily na Ostravsku do českých škol. Nyní jedna dcera onemocněla a leží v nemocnici. Lékaři jí doporučili horský vzduch a pobyt v lesích. Bereta si podal žádost k městu Mor. Ostravě, ale byla odmítnuta, protože Bereta je polským státním příslušníkem. Obrátil se tedy na polský konsulat, aby mu ten vyhověl. Tam mu však řekli, že neměl posílat děti do českých škol, a že mu nemohou vyhovět. Bereta je zoufalý a nešťastný po tomto rozhodnutí. Připomíná si tu zvlášť, že nic nepomohlo

v jiném případě našemu příslušníku v Polsku, byť se v Polsku narodil a vychodil tam jen polské školy, aby nebyl vypovězen. Tento dvojí loket, kterým měří Poláci, překvapuje, ale je pochopitelný, když se vidí, jakou politiku tím sledují. re.

Moravskoslezsky Deník 7/X 34.

Kdy už konečně bude zjednána náprava?

Bířmování za asistence četnictva.

JAK SE POLÁKŮM NA TĚŠÍNSKU KRIVDÍ.

V obci Mostech na Těšínsku u příležitosti posledního sčítání lidu se zapsalo asi 10% obyvatelstva jako Češi-Šlondzáci, a byli to polští poslanci, kteří u nás na rozhodujících místech zakročovali v tom smyslu, aby tento počet Čechů-Šlondzáků byl Čechům odečten a připočten Polákům. Jejich přání bylo vyhověno, ale českým zájmům státním a samotným těmto českým lidem se tím ublížilo, protože dodnes nesouhlasí s tím, aby byli počítáni za Poláky, když jimi ve skutečnosti nejsou. Tímto rozhodnutím se také stalo, že obec Mosty mohla mít dnes českou většinu o 56%, ale tak se stala menšinou 46%. Leč na věci je nejhorší to, že naši lidé pozbývají důvěry v rozhodnost našich odpovědných úřadů a jsou tvrzením Poláků uvedeni v pochybnost, že se jim ve vlastním státě dostane příslušné morální opory od těch, k nimž se bezvýhradně a cele hlásí i přiznávají. bf.

—z.— Z Lutyně, 26.-9. V Německé Lutyni již po delší dobu závodí komunisté s Poláky ve štvání proti místním českým pracovníkům. Zdá se však, že Poláci chtějí mít v tomto štvání primát a chtějí předstihnouti komunisty. Komunisté si vzali za cíl svých útoků správního komisaře Nikla, zatím co Poláci vytvářejí štvou proti místnímu českému faráři, kterému pramálo záleží, jak ho také každý občan zná, na tom, jaké je národnosti věřící a který, jest po stránce národnostní nanejvýš spravedlivý. A snad právě proto si na něho polští věřící tolik troufají a stále se domáhají toho, aby z Něm. Lutyně přeložený pater Olszak přišel zpět do Něm. Lutyně. Že za těmito provokacemi se skrývá někdo jiný, než sami věřící, jest samozřejmé, ti jenom vykonávají slepě rozkazy jim dané z vyšších míst.

A tak jsme především, kdy bylo bířmování v Něm. Lutyni, byli svědky toho, že bíř-

mování se dělo za asistence četnictva, které bylo za tím účelem soustředěno do Něm. Lutyně z větší části Těšínska. Četnictvo z Něm. Lutyně zjistilo, že polští katolíci se usnesli, že nepustí arcibiskupa do kostela dříve, dokud nebude z Něm. Lutyně odstraněn český farář, na jehož místo prý musí přijít polský kněz pater Olszak. Na štěstí však včasným zákrokem obezřetného četnictva nedošlo k nějaké provokaci Poláků a jejich úmysly byly závčas zmařeny. Hned však druhý den na to, byl hozen do sakristie kostela štvavý leták, kde je Čechům spíláno hrubými slovy. Češi i české spolky budou prý již brzy vyhnány polskými legiony za Ostravici a přijdou sem Poláci, kteří konečně udělají pořádek na Těšínsku. Tak štvou a provokují neustále Poláci proti českému občanstvu, které marně pořád volá po nápravě, které se pořád nemůže dočkat.

Kdo chce u nás fašisovat? List polského konsulátu v Mor. Ostravě »Dziennik Polski«, jenž se dosud omezoval na šovinistické rodmychávání nacionálních vášní mezi příslušníky polské menšiny v Československu, dokazuje stále zjevněji, že jeho choutky jdou ještě dále. Domnívá se, že bude u nás svobodně agitovat také pro fašism, nechť již jde o fašism druhu Hitlerova, anebo fašism ražení polské plukovnícké gardy. V nedělním úvodníku si list polského konsulátu libuje, že prý také ve Francii začíná kurs doprava, jak dávno před tím činil to již tisk fašistický. List polského konsulátu, chtěje zdiskreditovat československé zákonodárné sbory, mluví o poslancích, kteří prý svých mandátů zneužívají jen k osobnímu prospěchu. »Dziennik Polski« sice tyto poslance nejmenuje, ale ihned prohlašuje, že mezi ně nepatří pánové Buzek a Jung, kteří prý pracují zejména pro věc polské menšiny obětavě a nezištně. — Tahle chvála pánů Buzka a Junga nepřekvapí nikoho, kdo je informován o tom, v jakém vztahu žijí oba k polskému konsulovi Malhomovi a či politiku nyní svou celou činností sledují. Chválí-li je za to list polského konsulátu, přispívá jen k tomu, aby československé veřejnosti bylo jasno. Pokud jde o fašistické choutky »Dzienniku Polskiego«, nemáme nic proti tomu, aby je projevoval tam, kde jde o vnitřní věci Rzeczy Pospolitej, ale do vnitřních poměrů Československa upíráme tomuto listu mluvit, jsouce přesvědčení, že nebyl založen proto, aby sloužil zájmům polské menšiny v Československu, nýbrž proto, aby na našem území zaséval nesvár a vyvolával nepokoj. Jde zde věrně ve šlépějích lidí, shromážděných okolo p. konsula Malhome, jejichž činnost v poslední době nabývá zase rázu nanejvýš provokativního. Tak se zdá, že bude třeba, abychom se zase touto činností zabývali podrobněji.

Aresztowania Niemców w Czechach

Morawska Ostrawa, 9 października.

(PAT.) Władze bezpieczeństwa na Śląsku czeskim zwróciły uwagę na partję „Schlesische Heimatsfront“, kierowaną przez posła Henleina, w szeregach której zgrupowani są członkowie partji niemieckich narodowych socjalistów, rozwiązanej w swoim czasie przez władze. Niedawno aresztowano 5-ciu członków tej partji, ostatnio zaś osadzono w więzieniu jednego z przywódców tej organizacji na Śląsku huleczyńskim, Ottona Bezdieka, oraz Alfreda Burgerta z Opawy. Aresztowani będą odpowiadali za naruszenie ustawy o ochronie republiki, t. j. za spisek przeciwko państwu. Dochodzenia przeciwko członkom tej organizacji, którzy w ostatnim czasie rozwijają rzekomo również ożywioną działalność w miastach na Śląsku nadolziańskim, trwają w dalszym ciągu, w związku z czem spodziewane są dalsze aresztowania.

Na Śląsku huleczyńskim aresztowano nadto niejakiego Maksa Heidera, który kolportował przemyczone z Niemiec tekst piosenki „Freiheitslied der hultschiner“, masowo w tym kraju rozpowszechnianej. Pieśń została wydana w Raciborzu przez „Deutsche Ostfront“. Zapowiada ona rychłe oswobodzenie Śląska huleczyńskiego z pod panowania czeskiego.

Čas 10/X 34.

Duch Času 10/X 34

Znów fałszywe informacje prasy czeskiej o transporcie morskim polskiego węgla.

Mor. Ostrawa, 10 października. (PAT) W związku z omawianym przez prasę austriacką projektem transportu węgla polskiego do Austrii drogą wodną z Gdyni dookoła Europy i Dunajem do Wiednia — prasa Zagłębia Ostrawskiego żywo zainteresowanego rynkiem austriackim, wyraża zdziwienie, że tak daleka droga może się rentować, mimo, że linja kolejowa z Gogumina do granicy czesko-austriackiej wynosi zaledwie 200 klm.

W związku z tem „Ceske Slovo“ nazywa ten sposób transportu prostą demonstracją. „Pisano już wiele — czytamy w tym dzienniku — na jak nędznych warunkach pracują robotnicy na statkach polskich. Węgiel polski przywozi się z ośrodka węglowego w Katowicach do Gdyni prawie zadarmo po nowej magistrali, która — wybudowana jako linja strategiczna — nie rentuje się obecnie. W każdym razie chodzi tu o komedję gospodarczą, która jest charakterystycznym zja-

wiskiem, oświetlającym politykę gospodarczą niektórych państw“.

Niewybredny atak wspomnianego pisma czeskiego jest tembardziej charakterystyczny, że następuje już po obszernych i autorytatywnych wyjaśnieniach, umieszczonych w fachowej prasie polskiej, a z których wynika, na podstawie ścisłej kalkulacji, że transport naokoło Europy jest tańszy od transportu lądowego przez Czechosłowację. Zbędną jest rzeczą dodawanie, że informacje co do pensyj marynarzy polskich są z gruntu fałszywe, gdyż — jak wiadomo — płace marynarzy polskich są jedne z najwyższych w Europie. Pozatem stwierdzić należy, że transporty polskiego węgla do Budapesztu naokoło Europy odbywały się na statkach pod obcą banderą.

Zważywszy to wszystko, jeszcze raz wypada stwierdzić, że ataki prasy czeskiej nie tylko są pozbawione podstaw, lecz celowo usiłują wprowadzić w obłąd opinię.

Pravo dudu 11/12 34

Dziennik Polski 11/12 34

Bezdomne polskie dzieci.

Radjo w Mor. Ostrawie wysłało w dniu 8 b. m. odczyt radjowy p. Karola Fiali p. t. „Bezdomne dzieci“. Z odczytu tego dowiedzieliśmy się wstrząsających szczegółów o życiu 80 bezdomnych dzieci w Mor. Ostrawie w przeważającej większości, jak sam prelegent zaznaczył, dzieci polskich.

Są to dzieci bez dachu nad głową, mieszkają w ruderach i rozpadających się budach poza miastem, zdobywają środki na życie z żebraniny, a jak p. Fiala twierdzi, również z kradzieży. W głodzie i chłódzie pędzą te biedne upadłe istoty w wieku od 6 do 14 lat swój nędzny żywot. Rodzice ich to bezrobotni Polacy, którzy dziś swym dzieciom kawałka chleba dać nie mogą, bo sami nie mają. Bezdomne te dzieci są częstokroć chore i okryte ranami i życie ich przypomina raczej — jak stwierdza prelegent — żywot bezdomnych zwierząt, nie ludzi.

Radjo ostrawskie spełniło dobry czyn, przedstawiając w pełnem a tak ponurem świetle życie i los bezdomnych polskich dzieci. Jako stacja pograniczna, radjo ostrawskie poinformowało całe społeczeństwo polskie o tragicznym losie tutejszych polskich dzieci.

Wobec nagich faktów, cóż znaczyłyby nasze komentarze nawet wtedy, gdyby ówówek cenzora je przepuścić zechciał?

Nie drukujemy więc swych uwag w tej sprawie, natomiast pod adresem tej prasy czeskiej w Mor. Ostrawie, która nie tak dawno atakowała w sposób niewybredny filantropijną akcję „Polskiego Komitetu Pań“ w Mor. Ostrawie, sprawowaną nad polskimi dziećmi na Śląsku i Morawach — wyrażamy życzenie, by sobie przy takich odczytach mocniej nakładała słuchawki na uszy i słuchała... słuchała.

Nie wszędzie ten Komitet Pań przynieść może pomoc i ulgę. Trudno mu w całości objąć opieką nad nieszczęściem, zwłaszcza gdy opieka ta do kogo innego z urzędu należy.

Biedne, bezdomne polskie dzieci..

Pan Smyczek się denerwuje.

Jabłonków. Troskliwie zajęcie się osobą p. Smyczka z Jabłonkowa na łamach jednego z największych dzienników polskich „Gazety Polskiej“ w Warszawie bardzo nie w smak poszło redaktorowi „Naszego Ślązaka“, którym jest ów p. Smyczek. W ostatnim numerze tego swego pisma miota się nerwowo ów p. Smyczek za słowa przykrej prawdy, jakie wyczytał w „Gazecie Polskiej“. Musiała to być bardzo bolesna prawda, skoro ów pan Smyczek aż na dwóch stronach swego „Ślązaka“ odpowiada na stawiane sobie zarzuty. Jakoś bardzo nie lubi słowa Nordmark, coś mu widocznie przypomina i psuje mu reputację u jego obecnych chlebobawców. Der Fluch der bösen Tat. Psują nerwy p. Smyczkowi niedobrzy Polacy nawet i ci zza Olzy. Biedny ten p. Smyczek. Podobno na nerwy dobrze działa kino. Gdy do Jabłonkowa zawita francuski film wytwórni Gaumont p. t. Renegaci, bardzo doradzamy mu zobaczenie go. Film ten jest bardzo pouczający i wskazuje, jaki koniec czeka każdego odszczepieńca.

St. Miasto. (Po Wieczorze Pieśni.)

Jedną z bardzo ważnych i potrzebnych placówek polskości w Starem Mieście to założony przed 3 laty chór mieszany »Przyjaźń« przez p. kier. i dotychczasowego dyrygenta R. Wojnara. Chór ten skupia w swem gronie około 30 śpiewaków i śpiewaczek, jako też całą masę gorliwych i miłych sympatyków. Urządzony 30 września b. r. jubileuszowy »Wieczór Pieśni« był dla naszych śpiewaków dniem triumfu. Bo też to po ciężkim i żmudnym okresie prób i ćwiczeń mieliście drodzy śpiewacy ten zaszczyt powitać swą pieśnią powitalną wszystkich obecnych gości z miejsca a przede wszystkim bardzo liczna polonia śpiewająca z Karwiny i Stonawy, którzy nie szczędząc czasu, przyszl, aby zadokumentować, że chóry te chcą nawiązać pomiędzy sobą wzajemne stosunki, dążąc do tego, by ta pieśń polska dotarła do wszystkich zakątków naszej ziemi śląskiej. Starannie przygotowany program nowszej Uroczystości, przeplatany popisami pojedynczych chórów (w liczbie 10-ciu), artystycznym odśpiewaniem partii solowych przez p. A. Trzaskalikówną i p. H. Ciompiankę, Koncert Jankiela, deklamowany przez p. kier. R. Wojnara z akomp. fortepianu oraz przez wspólny występ połączonych chórów w liczbie około 150, wzniosły wartość »Wieczoru Pieśni« na poziom pierwszorzedny. Na zakończenie odegrało miejscowe Kółko amatorskie operetkę w 1 akcie p. t. »Papugi naszej babuni«, co również wszystkim nadzwyczaj się podobało. Nie mając fachowych zdolności do ocenienia poszczególnych chórów i innych punktów, wiem napewno, że wszystko to udało się znakomicie ku ogólnemu zadowoleniu wszystkich obecnych gości. Jako uczestnik i jako członek chóru miejscowego, składam ta drogą imieniem całego Komitetu jak najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia tak pięknej uroczystości, w szczególności zaś przezacnym gościom w osobach: pp. gen. konsula L. Malhomme, dyr. P. Feliksa, Dr. L. Wolfa, R. Kobieli, którzy zaszczytili nas swą obecnością, wkońcu wszystkim P. T. chórom z Karwiny i Stonawy za gremjalne przybycie i wzbogacenie nam programu przez swoje występy. Cześć Wam za to najdrożsi Śpiewacy! Niech ta pieśń polska, podobnie jak przed 20-tu laty, tysięcznym echem odbija się o nasze polskie Beskidy, rozbrzmiewa ślicznymi akordami daleko i szeroko i niechaj stanie się w przyszłości pochodnią, świecą wam w chwilach smutnych i wesołych! Polskiej Pieśni Cześć! Słuchacz.

Czy nie przedwczesna radość?

„Moravsko-slezský deník“ zwraca coraz żywszą uwagę na stosunki w obozie polskim. Przyzwyczajony jest oceniać wszystko według własnego charakteru i sądzi, że także w obozie polskim prowadzi się politykę tylko dla interesu poszczególnych przewodców polskiego ruchu. W sporze między posłem Chobotem i Lukaszem, za którym ujęły się niektóre czynniki z obozu narodowego, widzi rozbięcie obozu polskiego, a cieszy się, że ten obóz zostanie jeszcze bardziej rozbity, gdy poseł Chobot udowodni, że polski ruch narodowy w Czechosłowacji zupełnie jest uzależniony od kierunków, dyktowanych przez Warszawę i przez konsula Malhomme i że „Dziennik Polski“ jest utrzymywany ze środków jakichś nadzwyczajnych. Dziwna rzecz, skąd ci „działacze“ czescy przyszli na takie mniemanie o charakterze pana posła Chobota.

Że generalny konsul Malhomme, który każdą rzecz nazywa po imieniu i nie zna obłudy, przez co sobie też zyskał wielką wziętość u naszego ludu, jest cierniem w oku szowinistów z „Mor.-slez. den.“, o tem wiemy, świadczą też o tem już kilkakrotnie jego zapowiedzi, że Malhomme opuszcza stanowisko. Psie głosy nie idą pod niebiosa. Że może wobec niego jest także p. poseł Chobot nieprzychylnie usposobiony, jest też możliwe, powodów nie będziemy tu wyluszczać. Ale ani „Mor.-slez. den.“, ani p. Chobot nie udowodni nam, że nasza polityka jest uzależniona od wymogów Warszawy lub skąd inąd z zagranicy. Dużo mówi się o jakimś „zgleichszaltowaniu“ partii politycznych na Śląsku Cieszyńskim. Jest to wyraz nowy, któryśmy czytali w artykułach p. Chobota. Ale sprawa sama jest stara. Może „Mor.-slez. den.“ sobie przypomni, że już w roku 1923 były wszystkie polskie stronnictwa przy wyborach gminnych połączone w jeden obóz, gdzie wszyscy mieli jednakię prawa, byli zatem „zgleichszaltowani“. Pan poseł Chobot wtedy jeszcze do tego „zgleichszaltowanego“ obozu nie należał. Ale już w roku 1925 sam brał udział w doprowadzeniu do wspólnego frontu przy wyborach do Narodowego Zgromadzenia. Przypominamy, że wtedy nie mogliśmy sobie brać wzoru ze „zgleichszaltowania“ w Polsce, bo wtedy w Polsce kwitło w najwyższym stopniu partyjniactwo a przewrót majowy, który był według pojęć pewnych ludzi początkiem ery „zgleichszaltowania“, nastąpił dopiero w r. 1926.

Naprzekór stworzenia wtedy w Polsce jednego obozu rządowego myśmy się między sobą pokłócili i nie było już „zgleichszaltowania“ w r. 1928 przy wyborach do zastępstwa krajowego. Pokazało się, że to źle, nie dlatego, że w Polsce było inaczej, ale dlatego, że tam, gdzie się dwaj klóca, trzeci korzysta, a skorzystały czeskie stronnictwa. Toteż przed wyborami w r. 1929 znówu stworzyliśmy Komitet Międzypar-

tyjny, który wedle zasad „zgleichszaltowania“ przeprowadził z dobrym wynikiem wybory w roku 1929.

Jeżeli zaś chodzi o stosunek nasz do czeskich stronnictw to aż do przeszłego roku staliśmy się w obronie naszych praw szukać zbliżenia, chociaż serdeczności w tem zbliżeniu nigdy nie było, bośmy widzieli, że z drugiej strony to zbliżenie jest obłudne, że wykorzystuje się go do odwrócenia uwagi naszego ludu na jego sytuację gospodarczą i narodową.

Sprawa Cierlicka była tą ostatnią kroplą, która przepelniła kielich możliwości. Wtedy to ocknął się naprzód lud, a przewodcy musieli iść za nim i to spowodowało rozwój wypadków, których ostatniem epilegiem było wystąpienie posła dra Buzka z koalicji rządowej. Przypominamy, że wtedy, kiedy nastąpiło zerwanie w sprawie cierlickiej, kiedy lud poczał ostro występować przeciw umizgom w zbliżeniu, kiedy już stronnictwa nasze podejmowały uchwały zerwania z dotychczasową polityką pochybłą i kiedy już się rozluźniały węzły czesko-polskich klubów, wtedy nie było jeszcze nic słychać o jakiejś manifestacyjnej mowie dr. Michejdy w Gieszyńcu, ani także wtedy jeszcze nie było cen. konsula Malhommea w Mor. Ostrawie a z Polski wtedy słychać było tylko wieści o fraternizowaniu rozmaitych towarzystw czeskich z polskimi o wspólnych obiadach i gościnach.

Naturalnie „Mor.-slez. den.“ uważa naszą ludność i jej przewodców za ludzi pozbawionych wszelkiego rozumu, bo takby to najlepiej pasowało do jego kramu. Dziennik ten tak nauczył się operować gołosłownemi twierdzeniami, że prosto nie jest w stanie nigdy wejść w sedno rzeczy. Struś chowa głowę do piasku i twierdzi, że go nie widać. „Mor.-slez. den.“ wpakował całą swoją wiadomość w śledzenie postępowania generalnego konsula Malhommea i twierdzi, że niema kwestji polskiego ludu w Czechosłowacji i że straszakiem jest tylko konsul Malhomme. Jeżeli „zgleichszaltowanie“ oznacza porozumienie do współpracy dla dobra ludu, a o takim tylko może być u nas mowa, to niema przewodców polskich stronnictw, którzyby nie byli przekonani o konieczności takiego porozumienia i którzyby się od niego wstrzymali, nie potrzeba do tego zewnętrznych wpływów. Możemy to stwierdzić, choć wyrzadzimy tem „Mor.-slez. den.“ wielką przykrość.

Przeświadczoną o tem jest i P. S. P. R. a jeśli innego zdania jest p. Chobot, to jego rzecz, na której zakończy swą karierę polityczną.

Deník Moravskoslezský 12/8 34.

Případ zatčení polských výtržníků v zastupitelstvu města Čes. Těšina

Městské zastupitelstvo v Čes. Těšině konalo v úterý schůzi za předsednictví starosty Koždoně, který vzpomněl smrti člena komise Schuberta a strážmistra ve výslužbě Oveslého. Sdělil, jaké přípravy jsou vykonány k oslavě 28. října, podal zprávu o některých záležitostech, týkajících se německých škol a ustavení se výboru na obranu proti leteckým útokům. Vzata byla na vědomí zpráva o intervenci v Brně a o zřízení katolické světské fary v Čes. Těšině, jejíž funkci dosud zastávala řádová fara jezuitů. Na dotaz radního Blechy podal starosta zprávu o nedávném zatčení pěti občanů městskou policií pro noční výtržnosti, z nichž čtyři byli státní občané polští. Dva z nich, lékař a školní inspektor, byli propuštěni na revers, že na předvolání čsl. úřadů se dostaví, ostatní tři odevzdáni byli soudu. O této věci objevily se v polském a částečně i německém tisku zprávy naprosto falešné. Starosta záležitost sám vyšetřil po dvakráte a shlédal, že městská policie vedla si řádně a nelze jí činiti výtky. — Interpelant žádal pak, aby starosta zakročil na ochranu cti policie u okresního úřadu. Předsedající sdělil, že nechtěl předbíhati soudnímu vyšetřování, které je v proudu, že však neopomine dle přání zakročiti. Polský Těšín chystá

se k zařízení vlastního vodovodu, což dotýká se značnou měrou nynějšího společného vodovodu. Starosta podal zprávu, co městský úřad zařídil pro tento případ. — Schváleny byly dotávky pro stavbu nemocnice, a to: sterilizační zařízení zadáno firmě Krčil, desinfekční firmě Aurich z Krnova. Schváleno bylo zřízení horečného pavilonu. — Dlaždičskému mistru Pierniczce prodána stavební parcela, čímž bude umožněno dodláždění náměstí. Zamítnuta jedna žádost o odpis dávky z přírůstku hodnoty. Vyhověno naproti tomu rekursu majitelů domu č. 2. ve Frýdecké ulici proti výši příslušných obecních dávek. Schválena byla změna tarifu obecních dávek při novostavbách, prodloužení vybírání poplatků za používání veřejného místa. Proti rušení poslechu radia usnesena pravidla, která budou veřejně vyhlášena. — Předseda právní a personální komise dr. Parma podal zprávu o výsledku vyšetření místa správce policejního úřadu. Po delší debatě schválen návrh komise a zvolen p. Spáčil, úředník státní policie v Karvině. Dále schváleno pensionování jednoho úředníka a jednoho zřízence, jakož i obsazení místa profesora na německé obchodní škole. Po vyřízení řady domovských žádostí schůze skončena.

Sprostowanie.

Na podstawie paragrafu 11 ustawy prasowej Dz. U. P. 126-34, żądamy o umieszczenie następującego sprostowania prasowego odnośnie do umieszczonej w „Dzienniku Polskim” z dnia 19 września b. r. notatki p. t. „Nieprawdopodobna uchwała Zarządu P. S. P. R.” „Nie jest prawdą, że oprócz Augustyna Łukosza wykluczono z P. S. P. R. dalszych dwóch członków Zarządu, lecz prawdą jest, że poza Łukoszem nikogo z Zarządu P. S. P. R. nie wykluczono.” Za Komitet wykonawczy P. S. P. R.: E. Chobot.

Gdzie leży prawda?

Czyniąc zadość wymaganiom ustawy prasowej, umieszczamy powyższe sprostowanie z tem, że należało je w pierwszym rzędzie skierować do tych pism czeskich, które najpierw opublikowały te wiadomości a „Dziennik Polski” na całkowitą ich odpowiedzialność powtórzył ją, pisząc wówczas tak:

„Prasa czeska z dnia wczorajszego, m. in. „Lidové noviny” i „Polední ostr. den.” przynosi wiadomość, iż na posiedzeniu zarządu P. S. P. R. w sobotę, 15 b. m. po burzliwej dyskusji wykluczono z partji vicepr. P. S. P. R. A. Łukosza, oraz dwóch innych członków zarządu...”

„Wiadomość ta brzmi tak nieprawdopodobnie, iż pedajemy się na całkowitą odpowiedzialność prasy czeskiej.”

Rzecz tak jasna i prosta, że trudno się domyśleć, czego właściwie chce p. Chobot. Kłamstwo ma jednak krótkie nogi. Chcieliśmy powiedzieć kłamstwo i faryzeuszczostwo, albowiem leiborgan p. Chobota i „osy” (z żądlem na stronie odwrotnej) przyniósł w swym 41 numerze przecież wiadomość, że wykluczono z partji tow. Siudę i tow. Fr. Łukosza. Kto więc kłamie a kto prawdę pisze?

Komu i w jakim celu hospitant czeskiego klubu chce mydlić oczy? Polskiemu społeczeństwu, czytelnikom „Dziennika Polskiego”? Szkoda trudu, miły hospitanie!

Jeżeli zaś sprostowania podobne mają służyć reklamie p. hospitanta czeskiego klubu poselskiego i rozszerzać mocniej dotychczasową „sławę”, to proszę... proszę...

Chciesz czy nie szkoda trudu, skoro my i tak o panu posłańcu ani na chwilę nie zapominamy, przynajmniej do chwili, kiedy zniknie z polskiej widowni politycznej.

Chwila ta zaś zbliża się siedmiomilowemi krokami. Doradzamy to dobrze rozważyć, bo „Dziennik Polski” to już nie „osa” kasająca tylko, ale w tym wypadku niezawodna brzytwa i przedsiębiorstwo pogrzebowe dla faryzeuszowskiej polityki.

Jesteśmy spokojni, że z pod naszego pióra wyjdzie klepsydra polityczna nie tylko p. „osy”, ale także i dziarskiego letnika, który na tym zjadliwym owadzie chciał bujać w powietrzu sławy, słowarzszeń i najsmaczniejszej w świecie „cykorji GEC”.

Nasz Ślązak 4/11 34.

Obrazek kultury z poza Olzy.

Otrzymaliśmy od nieznanego nadawcy wycinek „Gazety Polskiej”, w której pisze niejaki Gustaw Morcinek o Jabłonkowie jako „Osobliwym miasteczku”. Jesteśmy nadawcy wdzięczni za nadesłanie tego, ponieważ to przedstawia nam znowu kawałek kultury z poza Olzy. Umieszczamy opis jednej części artykułu tego, aby ludzie mogli ocenić zdolności korespondenta Gustawa Morcinka i stopień jego polskiej kultury. Tak pisać potrafi tylko korespondent a la Morcinek.

Pisze:

„Na cmentarzu, wśród nagrobków o polskich napisach, o przepięknych śląskich nazwiskach, szarżeje pomnik legionistów, co zmarli w Jabłonkowie. Biały orzeł z rozciągniętymi skrzydłami. Patrzy w kierunku polskich Beskidów. Pogniewali się o to Czesi, bardzo się pogniewali, w prasie mocno przymawiali Jabłonkowie i Komitetowi, poco orzeł patrzy się w kierunek Polski. (Ani kogut nie zapiał o tem, że na cmentarzu stawiają orła białego, który dla ludności śląskiej jest obojętnym i nie ma żadnego znaczenia. Red.)

Domorośli politycy czescy i biegli w symbolice wykoncypowali z wielkiem przerażeniem, że to widomy znak, iż tamten kamienny orzeł polski przywołuje Polskę na pomoc, że będzie wielka wojna między Czechami a Polską o Śląsk, ale że

25-ta konfiskata

Wczorajszy nasz numer 109 skonfiskowany został za artykuł p. t. „Bezdomne polskie dzieci”. Konfiskata ta nastąpiła w południe dnia wczorajszego, wobec czego nie wydaliśmy już drugiego nakładu. Poprzednich konfiskat nie natyfikowaliśmy naszym czytelnikom, tą jednak, jako 25-tą, wspominamy ze spokojem i dla dokładności. Nie tak dawno obchodziliśmy skromny jubileusik setnego numeru „Dziennika Polskiego”, ten zaś jest pewnego rodzaju jubileuszem innego gatunku.

Kdyż Poláci u nás ztropí výtržnost

Polský incident v městské radě.

dnešní schůzi městská rada v Čes. Těšíně. Starosta Koždoň přečetl policejní protokol a podle něho zjistil, že policie si počínala vůči hostům z Polska slušně a jednala korektně. Bylo usneseno, protestovati proti štvanicím zahraničního tisku. Byly po zatčení tři Poláci zahájeny.

Ve schůzi městského zastupitelstva bylo také usneseno, aby místo policejního konfisaře v Čes. Těšíně u městské policie bylo obsazeno adj. státní policie Spáčilcem z Karvinné.

Český Těšín, 10. října. (Přev. zpráva „Ducha času“.) Duch času referoval o incidentu, který nedávno ztropili v Čes. Těšíně tři občané z Polska, vesměs lidé, kteří chtějí patřiti do řad polské inteligence. Poláci, kteří byli v ráži, nejen že uráželi Československou republiku, nýbrž sáhli také k násilí proti městské stráži. Byli ovšem zatčeni, ale na zákrok policejního diplomatického zástupce v Praze propuštěni.

Incidentem Poláci se zabývala ve

„chrom a peklo!... Slezska ne damy Polakom“.

(Czy nie graniczy to na idyotyzm! Red.)

I roszczał się krzyk w prasie czeskiej!...

Ne damy Slezska!... Ne damy!...

Nie muszą dawać, boć Śląsk jest wciąż nasz, aczkolwiek nie nasz. (Dlatego więc tyle krzyku o stan posiadania! Red.)

Najsroższy larum podniósł organ jabłonkowski p. t. „Nasz Ślązak”.

Ów „Nasz Ślązak” jest największą osobliwością Jabłonkowa. I to nie tylko Jabłonkowa, ale chyba pół Europy.

Przed wojną, kęs przed wojną światową wyrósł przy krowach w jednej z polskich wsi na Śląsku (zresztą innych wsi niema, jak polskie) niedaleko Skoczowa taki sobie chłopczyzna co nazywa się Smyczek, Poszedł do seminaryum i stał się nauczycielem. Polska Macierz Szkolna w czasie nauki wspierała go swoim wdowim groszem. (Kłamstwo, lecz chociaż nie honorowo, to zdrowo, staropolskie przysłowie. Red.) Po wyjściu ze szkoły był t. zw. „pierońskim Polokiem”. Potem jednak coś rozkleiło się w jego głowie i w ciągu jednego dnia stał się Niemcem. Założył w czysto polskiej gminie hakatystyczny związek t. zw. Nordmark. (Zły z Morcinka patryota polski, jeżeli nie znaje ani własnego kraju. On jeszcze węgiel na nalepie gryzł, a w Ustroniu już dawno istniały niemieckie towarzystwa. Red.) Stał się filarem wo-

jującej niemczyzny na polskim Śląsku (gdzie ludność o Polakach ani słyszeć nie chciała! Red.) Aż do skończenia wojny. Wtedy to się sownie rentowało. (Sądzi prawdopodobnie według siebie! Red.) Po przedziale Śląska udał się do Czechów i stał się kierownikiem czeskiej szkoły w Jabłonkowie. W tym samym Jabłonkowie, gdzie nie było dotąd ani jednego Czecha (a Polaków mógł na palcach policzyć. Red.)

Mało, że został kierownikiem czeskiej szkoły. Stał się redaktorem „Naszego Ślązaka”, pisma gadzinowego, plugawego, redagowanego w języku polskim (tutejsi Polacy znowu twierdzą, że to nie jest język polski! Red.) a w duchu szowinistycznym czeskim. Jest to organ czeskiego stronnictwa ludowców tak zwanych agraryuszy i za ich pieniądze pismo to wiedzie suchotniczy żywot (lecz ma więcej odbiorców jak n. prz. „Nasz Kraj”. Red.) Wziąć je do dłoni i ścisnąć, to ma się wrażenie, że pocieknie gnojówka i ekstrementy. (Pisarz tego musi trudnić się z takimi rzeczami, gdyż je tak dobrze zna! Red.) Treścią jego, to szkolenie wszystkiego co polskie, zohydzenie Polski w języku polskim (co w Polsce wolno pisać o Polsce, to u nas jest zohydzenie Polski. Nasza ludność nie ma prawdy dowiedzieć się i myśleć sobie, że za Olzą to raj! Red.), mieszanie z błotem wszystkiego, co Polakowi może być świętem, nawoływanie w języku polskim, by polska ludność na Śląsku oddawała dzieci do czeskich szkół, radowanie się z każdego sukcesu na terenie walki o dziecko polskie i o szkołę polską — słowem plugawe zaprzaństwo i podłość ostatniego gatunku.

Naturalnie Czesi za to płacą takiemu Smyczkowi. Grubo płacą. (Czy może sądzi według systemu polskiego. Red.) Sami uważają, że to robota brudna, lecz jeżeli ktoś chętny w błocie tym tać się za pieniądze, to warto zapłacić. (Prawdopodobnie jest to tak z polską irredentą! Red.) Za to co roku „Nasz Ślązak” z triumfem głosi, że do „naszych szkół” zapisało się tyle a tyle dzieci, a do polskich tylko tyle i że niezadługo nadejdzie kres polskim szkołom, bo lud przegląda na oczy (to ma prawdę! Red.) i oddaje dzieci swoje do swoich szkół” (to znaczy do czeskich szkół).

Gorącymi propagatorami tamtego „plugawca” — jak to pismo nazywa Ślązak (a przecież mają przed nim strach! Red.), to poza miejscowymi Czechami jest zgraja podobnych Smyczkowi renegatów, pracujących również za pieniądze Maticy Osvěty Lidovej. Najwybitniejszym między nimi jest leśniczy Szkandera w okolicy Jabłonkowa.

Panie Szkandera, jakże może pan (został za Olzą! Red.) nakłaniać podwładnych sobie ludzi, by posyłali swoje dzieci do czeskiej szkoły? ... — pytam się nowoczesnego Judasza śląskiego.

Hm, bo teraz tako polityka, wiedzą? Jo teraz ciągnę za powróż czeski, a jakby Polocy byli panami, to bym ciągnął za polski powróż! ...

Na cmentarzu jabłonkowskim pachnie macierzanka (a Morcinkowa głupota! Red.) Na obszernej mogile szarzeje polski orzeł wykuty w kamieniu. Orzeł rozpościera skrzydła i patrzy w kierunku polskich Beskidów. Szkandera nieufnie patrzy na orła (jest mu przynajmniej podobny? Red.), wykutego w kamieniu i w swej zakutej pale waży niespokojnie, czy naprawdę nie przyjdzie kiedyś

„ciągnąć za polski powróż”. Smyczek zaś nosi rewolwer w tylnej kieszeni od spodni, omija cmentarz z polskim orłem na mogile polskich legionistów i łypie wystraszonymi ślepiami, czy ktoś za nim nie biegnie. Cierpi na manię prześladowczą. Lęka się wyjść o zmroku na dwór (Morcinek zweekolował stosunki polskocieszyńskie z jabłonkowskimi! Red.) Jabłonkowie mówią, że lęka się swojego sumienia i nazywają go „plugawą dziwłą polityczną. Plują mu pod stopy (dzieci ale w czeskiej szkole mu ciągle przybywa, to rzecz ciekawa! Red.) A on chyłkiem się przemyka i dotyka trzęsącymi paluchami rewolweru w tylnej kieszeni od spodni.

Czesi zaś odpowiadają na jego ukłony, nawet rękę mu podadzą na powitanie, lecz za plecami mają na niego dosadne określenie: usmravec! ... (Według siebie sądzą ciebie, co? Red.)

To obrazek kultury polskiej z „Gazety Polskiej”. Będziemy wdzięczni, jeżeli nieznany nadawca nam od czasu do czasu takie „obrazki” nadeśle. Ludność śląska będzie wdzięczna, gdyż pozna stopień oświaty w prasie polskiej jak jest „Gazeta Polska”!

Na Kozubowej!

W niedzielę obchodziło polskie towarzystwo turystyczne „Beskid Śląski” 25. rocznicę założenia. Uroczystość obchodzono we schronisku polskim na Kozubowej, które schronisko jest własnością wspomnianego towarzystwa. Prezesem towarzystwa tego jest inspektor szkolny Wójcik. Na festynie górskim nieśmiało brakować polski konsul Malhomme, co zresztą nas nie dziwi, bo nie jest temu tak dawno, co czechosłowacki inspektor szkół Wójcik jeździł z polskim konsulem, zwiedzając polskie szkoły. Niejednemu wtedy nasuwało się pytanie: „Co jest właśnie ten pan Wójcik, jest to czechosłowacki urzędnik państwowy lub jest to służbista polskiego konsula, resp. konsulatu, a więc polskiego państwa! Pan Malhomme przyrąbował sobie na Kozubową na koniu otoczony wierną gwardyją-banderyą. Wygłosił tam przemówienie, musiał zachęcać do dalszej wspólnej pracy „wszystkich Polaków” na niwie narodowej, przecież to musi być, bo w razie przeciwnym mógłby zapał do pracy tej zgasnąć. Z wielkim zapałem przyjął także przemówienie zastępcy niemieckiego „Beskidenvereinu”. Inaczej niemógłby to ani być! Przecież według wzoru Piłsudski-Hitler!

Na festyn górski przybył także polski poseł stronnictwa socjalnie demokratycznego Chobot. W czasie ostatnim prowadzi się silny bój przeciwko posłowi temu ze strony polskich narodowców, lub jak powszechnie nazywa się: Malhomowców. Chobotowi zarzuca się, że wstąpił do stronnictwa czeskich socjalnych demokratów, Chobot to zaprzecza. Mniejsza o to, ile prawdy jest na tem, głównem jest, że poseł Chobot niechciał tak trąbić do rogu polskich narodowców, lepiej polskich faszystów, jak oni sobie tego życzyli, więc za każdą cenę musi zostać usunięty z życia politycznego. Każdego, który zjawił się na trybu-

nie, przywitano burzą oklasków, tylko w chwili, gdy poseł Chobot zjawił się na trybunie, zapanała grobowa cisza. Chobot przemawiał do zgromadzonych uczestników festynu, ... a gdy skończył a opuszczał trybunę ... to znowu panowała grobowa cisza, przerwana nareszcie wykrzykiem: do Brześcia z nim!

Do tego stopnia zfanatyzowano pewną garstkę naszej śląskiej ludności. „Do Brześcia” chcieliby własnych ludzi posyłać dlatego, że zbliżyli się do czeskiego stronnictwa. Co czyniliby ci ludzie, gdyby tak mieli „władzę” w swoich rękach? Możemy sobie łatwo wyobrazić! Byłby to drugi plebiscyt, byłaby to „Kalwarya” dla naszej ludności!

Z pewną satysfakcją i radością pisze o „klęsce” Chobotowej na Kozubowej „Dziennik Polski”, który pod niebiosy wychwala Polskę a wogóle zapomina, że żyje w Czechosłowacji. I to jest dobre! Czas krótki ukaże nam, że ani te hymny nic nie pomogą! Lud śląski wszystkiemu nie wierzy.

*Lysiecka Komna u tow. ceterków cześkiego
klubu Komnego u Mor. Ostravie*

X. 34.

Odpowiedź na hyenizm "Robotnika Śląskiego"

Do polskich robotników, członków P.S.P.R.!

Od wyłonienia się sporu w PSPR, niemożna inaczej nazwać pisanie "Robotnika Śląskiego" stojącego pod dyktando Chobota. Wszyscy, którzy mają choć trochę odmienne zdanie od Ch. są w piśmie tym odsądzani od socjalizmu, zdolności i czci osobistej.

Tow. Łukosz Augustyn wytaka niezliczone błędy taktyczne Ch., które on się bez pytania partji, wbrew woli partji i większości członków popełnia a Ch. jego za 30 lat pracy partyjnej w polskim ruchu robotniczym bez sądu partyjnego wyrzuca, ma on dochodzenie dyscyplinarne a Ch. w dodatku bez pytania się komitetu miejscowego w Łąkach, żąda od "Wydziału pow. we Fryskacie pozbawienia Łukosza mandatu we Wydziale gminnym w Łąkach. Żąda się jego wykluczenia z organizacji zawodowej kolejarzy i znosi się spór do zawodowych organizacji.

Tow. Łukosz Fryderyk wobec oszczerstw wypowiedzianych przez Ch. piętnuje go jako kłamcę a Ch. się nie usprawiedliwia z napiętnowanych kłamstw ale zawiesza tow. Ł. F. w czynnościach i znosi spór do stowarzyszenia "Siła".

Tow. Siuda podpisuje odezwę akcyjnego komitetu na podstawie podpisanych deklaracji 24 komitetów miejscowych PSPR, /dalsze podpisy stale nadchodzą komitety w rezolucji podanej w odezwie krytykują metody niewłaściwej walki Ch. z opozycją PSPR, a "Rob. Śl." nie rozprawia się z treścią rezolucji/milczeniem potwierdza brudne prowadzenie walki/i karmi członków pytaniem "za czyje pieniądze" i że Siudę przepędzają z domów. Nie mówi o składkach dobrowolnych komitetów miejscowych. Za fałszywe sprawozdania z zebrań komitety miejscowe zasyłają sprostowanie a "Rob. Śl." ich nie umieszcza. "Inicjatywa demokracji, którą w własnych szeregach się depce!

Naiwnym wmawia się, że to polski faszyzm zagraża polskim robotnikom.

Kto to są ci "rozłamowcy" o których aż "Robotnik" warszawski z 5. października b.r. pisze pod tytułem "Zła robota na Śląsku czeskim".

PYTAMY SIĘ F.P.S. w Polsce, czy znajdzie albo zcierpi dla siebie takiego przewodniczącego lub posła, któryby:

1/w dniu 18 marca poszedł na spólny polski wiec przemawiać, a na 25. marca b.r. zwoływał protestujące zgromadzenia przeciwko tem samym szowinistom, z którymi tydzień przed tem spólnie wiecował?

2/polskie sprawy szkolne niby popierał a w najkrytyczniejszej sytuacji ludności polskiej spółudział na przedszkolnych zgromadzeniach odmówił?

3/jako parlamentarny zastępca wybrany przez polskich górników i hutników, kiedy ci mają być wyrzucani z pracy urządził sobie wywczas i w tak krytycznej sytuacji się nie ukazał?

4/jako wódz "ogł. dny" partyjny, żądał aby członków odmiennego od niego zdania wyrzucano z zawodowych organizacji w tak krytycznej chwili i t.p.

Nie jest to nałogowe siedzenie na dwóch krzesłach!

Po co więc szukać wrogów i rozłamowców poza PSPR, czy członkowie tej partji nie mają pod tym względem dosyć doświadczeń? Przyjdźcie i popatrzcie się, zobaczycie a będziecie inaczej myśleć.

Członków wzywamy, aby nie dali się wziąć na kawał ani obietnicami "ugody" bo Ch. ugodę inaczej rozumie. Chcemy uczciwego załatwienia otwartych kwestyj według koniecznych potrzeb polskiego ruchu robotniczego. Z dalszym wyczekiwaniem i milczeniem doczekalibyśmy się tego, że nadejdzie "zgleichszaltowanie" naszego "Robotnika Śl." z "Naszym Ślązakiem" jak to Ch. raz już przeprowadził a wtenczas dopiero reszta członków otworzy oczy. Dlatego żadne wykręty, ni groźby załatwić spór a skończyć ze zdradą polskiego socjalizmu!

Odbudować starą Polską Socjalistyczną Partję Robotniczą!

Czes. Cieszyn, 12/X. 1934.

Za: Komitet akcyjny P.S.P.R.
A. Siuda.

Odkryli przyłbicę

Teraz już wiemy, z kim mamy do czynienia. Niedzielną „Dziennik Polski“ w artykule pod tyt. „Zmierzch dyktatur partyj“ odkrył przyłbicę obozu, którego jest rzecznikiem. Nareszcie zdobył się na artykuł, w którym bez ogródek wypowiada się przeciw parlamentaryzmowi i ustrojowi demokratycznemu a za absolutyzmem faszystowskim. Powołując się na Estonję, gdzie prezydent nieprawnie rozwiązał parlament, pieje hymny na cześć takiego zarządzenia:

„Partje i partyjni dyktatorzy stają się w Europie przeżytkiem i niedaleki czas, gdy wszystkie wielkości partyjne i parlamentarne będziemy mogli oglądać już tylko w gabinetach figur woskowych, a nie w gabinetach rządowych“.

W taki sam sposób wyraża się Hitler i jego prasa, z temi samemi „argumentami“ idzie faszizm, usiłujący zawojować cały świat, ażeby przedłużyć istnienie bankrutującego ustroju kapitalistycznego. Pod hasłem walki z partyjniactwem organizuje się kampanję faszystów przeciw ruchowi socjalistycznemu, przytem oczywiście parlamentaryzm musi być znienawidzony, gdyż zdobywają w nim wpływy masy proletariatu, a nad tem nie można przejść do porządku dziennego.

Nikt z nas nie twierdzi, że parlamentaryzm w dzisiejszej formie jest idealnym, trzeba go udoskonalać, tego przecież także u nas socjaliści żądają. Współpracownicy „Dziennika Polskiego“ są zbyt mało związani z życiem proletariatu w Czechosłowacji, aby mogli nam wmówić, że dla ludności robotniczej będzie lepiej, że mniejszość polska może oczekiwać poprawy swego losu od rządów absolutyzmu faszystowskiego w Czechosłowacji.

„Precz z dyktaturą partyj!“ — woła dalej „Dziennik Polski“. — „Partje są wszystkiemu złemu winne, partje tuczą się w rządzie, zbijają grosze, partje obrzydły do reszty społeczeństwu.“ Nie myślimy bronić wypadków nadużywania stanowisk w partji socjalistycznej, a jeżeli takowe wyjdą na wierzch, dzięki parlamentaryzmowi, to piętnujemy je. Zdaniem faszystów tylko w ich „bezpartyjnej“ partji tego wszystkiego nie ma. Pismak zarzuca socjalistom demagogię, a czy nie jest prawdziwą obłudą twierdzić, że obóz faszystowski czy hitlerowski nie jest partją? W Polsce wyrazem „bezpartyjności“ jest „Bezpartyjny Blok Współpracy z rządem“, który jest niczem innem, jak także partją, z tą tylko różnicą, że wielu obywateli należy do niej pod przymusem. Pan S. S. wie o tem, że członkostwo to podlega dyktatorowi w najskrajniejszej formie. I p. S. S. mu podlega.

Tak więc „Dziennik Polski“ wypowiada walkę partjom a zatem PSPR i wszystkim pozostałym partjom polskim!

O uczciwości w „bezpartyjnej“ partji, zwać się w Polsce „sanacją“, mówi nam najlepiej afery żyrardowska, gdzie „uczciwi“ „bezpartyjni“ posłowie zawierali układy z zagranicznymi akcjonariuszami kapitalistycznymi na milionowe szkody państwa i robotników. Afera wyszła na jaw tylko dzięki osobistym nieporozumieniom. O tem „Dziennik Polski“ nie napisze a prasie socjalistycznej nie pozwala pisać wszystkiego „bezpartyjność“ — a jaka tu jeszcze wygoda, że nie ma parlamentaryzmu, w którym mogliby posłowie odkryć kulisy obrzydliwych afer „bezpartyjnych“. Zamiast mieszać się do spraw naszej partji, niech „Dziennik Polski“ zajmie się własnem podwórkiem „sanacyjnym“ w Polsce. Jedni zwolennicy „bezpartyjności“ napadają tam na drugich i „czyszczą“ się tak gruntownie, że zapach tej „czystki“ dochodzi aż do nas w Czechosłowacji.

Argumenty „Dziennika Polskiego“ są dla nas

bardzo cenne. Prawie cała ludność polska w Cześć. stoi na gruncie demokracji, jest wrogo usposobiona do faszizmu i w swej walce politycznej wychodzi ze założenia, że ustroj parlamentarny najbardziej odpowiada potrzebom narodowym polskim. Tej zasady broni i o utrzymanie demokratycznej konstytucji w Czechosłowacji na odcinku polskim w Cześć. walczy PSPR. Słuszność tego stanowiska potwierdza i to, że nawet „sanacja“ w Polsce stawiała dorobek mniejszości polskiej w Cześć. za wzór (patrz sprawozdania Rady Org. Polaków z Zagranicy — przyp. red.). My chcemy tylko dodać, że jest to zasługą właśnie „partyjniactwa“ polskiego w Cześć., w pierwszym rządzie socjalistów. Dotychczas linja ta odpowiadała ogółowi ludu polskiego, zgodnie szły po niej stronnictwa polskie, jak: katolicy, ludowcy, tak ewangelicy, a nawet „Prawo Ludu“ nie miało innego zdania. Ustępstwo od tej zasady byłoby dla polskośći w Cześć. szkodliwe i PSPR od niej nie ustąpi. Dziś już nie ulega najmniejszej wątpliwości, że pod hasłem walki z partyjniactwem zorganizowano w obozie „Dziennika Polskiego“ akcję, zmierzającą do rozbicia PSPR i polskiego ruchu socjalistycznego, jako głównej opory demokracji. Dowodzi tego fakt, że „Dziennik Polski“ bierze codziennie w obronę ludzi, którzy dopuszczają się zbrodni wobec PSPR. Nie dziwimy się już wydanym ulotkom i podszywaniu się współpracowników „Dziennika Polskiego“ pod członków PSPR (patrz artykuł „Dz. P.“ w nrze 104). Zrozumiałe są już także codzienne ataki na przewodniczącego PSPR. Obóz, kryjący się za „Dziennikiem Polskim“ przyszedł nauczać nasz lud „bezpartyjności“. Próby rozbijania uroczystości ogólnopolskich też do takich początków należą.

Komu jest potrzebne zniszczenie partji socjalistycznej na Śląsku, władzom PSPR czy też panom, zapowiadającym walkę „partyjniactwu“ i demokracji? Czy nie ukrywa się tu chęć stworzenia nowej „bezpartyjnej“ partji? Pomyślmy, jak uśmiecha się tu droga dla triumfatorów, mogących po zdruzgotaniu partyj polskich spocząć na laurach, jak wabi tu tęsknota do szybkiej kariery, jak zachęcająco może działać sama myśl, że na komendę proletariusz z klerykałem zacznie śpiewać „my czwarta brygada“ i wołać do nieprzytomności „niech żyje nasz pan generał!“

Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza w Czechosłowacji nie myśli rewidować stosunku swego do wszelkich dyktatur. Szczerą demokracją jest warunkiem swobodnego rozwoju mniejszości polskiej w Czechosłowacji i o to zawsze chcemy walczyć, uważając parlament z woli ludu wyszły za najlepszą trybunę dla tego ludu. Kto jest innego zdania, jest przeciw nam i przeciw potrzebom polskośći. Robotnik polski jest dobrym patriotą, lepszym stokrotnie od tych, którzy patriotyzm wyznawają z urzędu, a nie pozwoli z siebie zrobić kozła ofiarnego dla czyjejś osobistej kariery. Niezależna Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza jest potrzebna dla dobra polskiego ludu pracującego a nasz lud robotniczy jej potrzebuje, widząc w niej najskuteczniejszą ostoję przed naporem wrogów.

Prawdopodobnie także pozostałe stronnictwa polskie zareagują na czynność obozu, ukrytego za „Dziennikiem Polskim“ i wypowiedzą się, czy ich członkom i zwolennikom odpowiada „demokracja“, choćby w dotychczasowej odmianie, czy też należy odstąpić od tej zasady i przyjąć „bezpartyjność“ „Dziennika Polskiego“, uwydatniającą się w zachwalaniu i budowaniu „bezpartyjności“, jaka istnieje w państwach, gdzie rządzi absolutyzm faszystowski. Jak wiadomo, Komitet Międzypartyjny stronnictw polskich posiedzeń nie zwołuje. My dziś wołamy stanowczym głosem:

Precz z próbami wszczęcia „bezpartyjnego“ faszizmu do szeregów naszego ludu! Nie zostaniemy przyjaciółmi Hitlera i Goemboesa. W społeczeństwie polskim w Czechosłowacji niech żyje idea szczerzej demokracji, jakiej wszyscy pragniemy i jaką przewiduje program socjalistyczny. Niech żyje jedność polskiego ludu pracującego miast i wsi w Czechosłowacji!

Wytrwać na posterunku!

Proletariat socjalistyczny w Polsce za jednością P. S. P. R. — Podkreślenie zasług Socjalistów śląskich dla polskośći.

Zorganizowanie zamachu na całość polskiego ruchu socjalistycznego w Czechosłowacji przez obóz, ukrywający się za parawanem „bezpartyjności“, a którego rzecznikiem codziennym jest „Dziennik Polski“, odbiło się głośno wśród proletariatu w Polsce. Polska Partja Socjalistyczna, nauczona doświadczeniem, widzi jaką krecią robotę robią niektórzy karierowicze dla łamania szyków socjalizmu a zarazem świadoma jest niebezpieczeństwa, jakie dla polskiego stanu posiadania w Czechosłowacji grozi ze strony obozu, zangażowanego w pracy dla zniszczenia PSPR, stowarzyszenia „Siła“, a co zatem idzie, organizacji zawodowej i konsumów robotniczych.

Dlatego też z pełnem zadowoleniem przeczytaliśmy artykuł w centralnym organie PPS „Robotniku“ w numerze z dnia 5 października pod tyt. „Zła robota na Śląsku czeskim“. Artykuł ten podkreśla zasługi PSPR dla polskośći, jest ostrzeżeniem przed zgubnem wszczepianiem metod „sanacyjnych“ do naszego społeczeństwa a zarazem stwierdzeniem, że w walce o całość naszego ruchu i byt robotnika polskiego w Czechosłowacji nie jesteśmy osamotnieni. Artykuł ten zamieszczamy dosłownie:

„Czterdzieści lat nieprzerwanej, znoonej pracy socjalistów polskich na Śląsku Cieszyńskim o ciężarze gatunkowym najwyższej miary, miało decydujący wpływ przy gruntowaniu się świadomości narodowej ludności polskiej na Śląsku Cieszyńskim i pograniczu ostrawskim. Nie ma więc żadnej przesady w stwierdzeniu prawdy historycznej, że **socjaliści wbijali słupy graniczne na zachodniej granicy Polski.**”

Znane jest stanowisko socjalistów polskich w sporze czesko-polskim, kiedy po wojnie światowej powstały nowe państwa: Polska i Czechosłowacja.

Przez okres dwuletni toczyły się boje, czy to na frontach z bronią w rękę, czy przez sześciotygodniowy strejk górników, socjaliści tworzyli straż przednią, pełną poświęcenia i najbardziej świadomą. Aktywność ludności była tak wielka, że komisja plebiscytowa i później Rada Ambasadorów nie miały możliwości wyznaczenia granicy między Polską i Czechosłowacją nad rzeką Białą, jak to było dawniej postanowione. W plebiscycie, w ustroju kapitalistycznym ostatecznie nie decyduje wola obywateli. Kopalnie, lasy, koleje i własność prywatna poszczególnego magnata waży więcej na szali. Wojna sowiecko-polska ostatecznie tragicznie zaciążyła na losach Śląska Cieszyńskiego. Pożegnalne posiedzenie Komitetu obwodowego P. P. S., kiedy stanęła granica między

dawnymi, długoletnimi towarzyszami pracy, było przeżyciem bardzo ciężkiem.

Wiedzieli ci, co pozostali po drugiej stronie, jakie na nich spadły obowiązki. Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza, spadkobierczyni P. P. S., sprostowała zadaniu. Przez lat czternaście trwa na posterunku razem z „Robotnikiem Śląskim“, w najcięższym okresie kryzysu gospodarczego.

Wiele spraw ważnych, jak: wybory do samorządu, parlamentu, szkolnictwo, wymagają bardzo dobrze przemyślanej taktyki, żeby w ogniu walki „nie wylać dziecka z kąpielą“. Żaden odpowiedzialny czynnik nie zaryzykowałby twierdzeniu, że osłabienie Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej nie musi odbić się fatalnie na stanie posiadania ludności polskiej w Czechosłowacji.

Dopiero obóz „sanacji“ wypowiedział walkę P. S. P. R. Prowadzi się skoncentrowany atak, posługując się znanymi metodami, rozłamowcami, nie bacząc na fakt, że taka robota na terenie Śląska jest wprost zbrodnią. Można znaleźć ludzi, których przekonuje się „czopką, czy popką“. Ci sami rozłamowcy przez lata całe nie widzieli „zdrady narodowej“ w PSPR, aż nagle „przejrzeli“ i dalej ujadają, wydawać odezwę, organizować zebrania.

Zdrada sztandarów, pod którymi spędzono długie lata, kończy się zawsze hańbą, a posługujący się tymi ludźmi sprzedajnymi nie dadzą im żadnej ochrony, kiedy spełnią oni swoje zadanie. Wyrzuca się ich za nawias, jak to się dzieje zresztą i w Polsce. Bo taki jest los zdrajców. Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza na Śląsku walczy w tej chwili o **swoją jedność**. „Patrioci“, którzy mają usta pełne frazesów o konieczności porozumienia, palą mosty, bo takie otrzymali rozkazy, od ludzi krótkowzrocznych, albo wprost złej woli. Do tej kategorii rozbijanie organizacji socjalistycznych jest w tej chwili najważniejszą „pracą“, chociaż musi mieć najfatalniejsze następstwa.

Na wiarę „sanacyjną“ żaden cud nie nawróci ludności Śląska Cieszyńskiego. Uda się pozyskać kilku, czy kilkunastu ludzi, zmacą oni „narodową kadmę“, ale **ryby łowić będzie kto inny.**

Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza nie może tolerować żadnej dywersyjnej roboty, wyrzuci każdego, kto się zdecydował łamać szeregi. Pełny Komitet partyjny stwierdził jednomyślnie niemal poprzednią uchwałę Komitetu Wykonawczego, wykluczając z partji Augustyna Łukosza za wydanie odezw, szkalujących działaczy i całą PSPR.

Oskarżenie poszczególnych działaczy i uzależnianie się od czeskich socjalnych demokratów, jest zwykłym manewrem dywersyjnym, jak dawniej szkalowanie o „marki pruskie“.

Socjaliści utrzymują ścisły kontakt w skali światowej i na ten temat nie przyjmą żadnych uwag.

„Sanacyjny“ „Dziennik Polski“ i jego opiekunowie zapominają, że taktyka „warszawska“ jest dla kresów śląskich zabójczą.

Niewolno dla chwilowej gry politycznej zaprzepaścić interesów ludności śląskiej. I **znowu Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza, jak dawniej P. P. S., musi rozegrać walkę i wytrwać na posterunku.**”

* * *

Zapewniamy towarzyszków w Polsce, że uczynimy wszystko co w naszych siłach, aby jedność polskiego ruchu socjalistycznego utrzymać i odeprzeć skoncentrowany przeciw niemu atak. Użyjemy wszelkich możliwości, aby polski stan posiadania, opierający się głównie na świadomości zorganizowanego robotnika i chłopca, nie stał się igraszką w rękach ludzi nieodpowiedzialnych, którzy dziś podjudzają a jutro ich djabli zbiorą, zostawiając na pastwę losu najbiedniejszy nasz lud. Idziemy do walki z hasłem: „Precz z rozbijaczami socjalizmu i polskośći!“ Niech żyje jedność i zgoda społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji!“

Drzazgi.

Jeżeli jakiś narwany agent faszyzmu lub ktoś inny ma chęć bić się z polskimi socjalistami na Śląsku, radzę mu, by wystąpił otwarcie, a nie podszywał się pod miano członka PSPR., bo co by tak ktoś powiedział, gdyby tak robociarz puścił stosowną drzazgę z podpisem naprzykład: „Urzędnik z Konsulatu“?

* * *

W nrze 104 „Dziennika Polskiego“ w sprawozdaniu z pogrzebu pisze pan „ek“: „Kilkunastotysięczny orszak żałobny odprowadził duszę Zmarłej do nieba a śmiertelne szczątki“ itd. Znać postęp. Nietylko śmiertelne szczątki odprowadza się na mogiły, ale i duszy można już towarzyszyć na miejsce jej nowego pobytu. Panie sprawozdawco, czy nie można było skorzystać z okazji i zostać w niebie, zamiast wracać na ten padół płaczu i zgrzytania zębami?

* * *

Z pewnej uroczystości: Ty i ja wy wszyscy z graniatami głowami, słuchajcie... (Na odchodną od bufetu: Wiwat! Hura! Cześć! (kapelusze w powietrzu), Niech żyje! (huraganowe oklaski).

Za czyje pieniądze?

W ub. tygodniu wydał znowu p. Ant. Siuda w Cieszynie ulotek przeciwko PSPR i Chobotowi. Chaotycznymi zwrotami i jego deklaracjami nie myślimy się zajmować. Na uwagę zasługuje jedynie, że podpisał go w imieniu jakiegoś „Komitetu akcyjnego PSPR.” i że „24 komitetów” dało mu podpisy. Które komitety to były i czy najruchliwszym nie był z nich komitet w Mor. Ostrawie i w Cieszynie Czeskim, tego p. Siuda nie podaje. Mniejsza o to. Zachodzi jednak pytanie, kto pokrywa koszt wydania tej ulotki, co nie jest rzeczą podrzędną, temwięcej, że o ile wiemy, pan Siuda żyje bardzo biednie i całkiem napewno nie nadbysza mu na tak nadzwyczajne wydatki.

Towarzysze nasi i robotnicy polscy przejrżeli już na oczy i Siudę przepędzają ze swych domów, jako szkodnika jedności polskiego proletariatu, nie poprzestając oczywiście śledzić, kto ma interes na wniesieniu zamętu wśród polskiego społeczeństwa.

Glosy czytelników.

KARWINA-SOWINIEC. W sobotę, dnia 6 października odbyło się w Domu Robotniczym zgromadzenie członków organizacji miejscowej PSPR pod przewodnictwem tow. Świątka w obecności przeszło 20 członków. Za Zarząd Główny przybył tow. poseł Chobot, który w dłuższym treściwym referacie przedstawił obecną sytuację polityczną i omówił ostatnie zajścia w partji. Tak samo sekretarz tow. Kotarba w swem przemówieniu omówił stanowisko Zarządu Głównego do ostatnich zająć i wskazał na uchwały ostatecznego posiedzenia Zarządu Głównego. Rozwinęła się obszerna i rzeczowa dyskusja, w której kilka członków, a zwłaszcza tow. Mikszan, zabierał głos, poczem jednomyślnie uchwalono przyjąć sprawozdanie tow. posła Chobota i uchwały Zarządu Głównego do wiadomości. Wyrażono także życzenie, żeby powstałe nieporozumienie w gronie partji zostało załatwione polubowo. Następnie przewodniczący tow. Świątek zakończył zgromadzenie z okrzykiem „Niech żyje Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza!”, który obecni członkowie powtórzyli i wyrazili radość z tego powodu, że organizacja partyjna na Sowińcu, po zastoiu w ostatnim czasie, spowodowanym przejściowym zamknięciem Domu Robotniczego, będzie znowu mogła rozwijać owocną działalność. Dom Robotniczy na Sowińcu, po przeprowadzeniu potrzebnych adaptacji, został znowu otwarty i stoi do dyspozycji miejscowych polskich organizacji robotniczych.

SUCHA ŚREDNIA. W dniu 30 września odbyło się u nas posiedzenie zarządu Komitetu miejsc. PSPR, przy pełnym udziale członków (z wyjątkiem jednego), na którym między innymi omawiano dosyć obszernie i rzeczowo ostatnie zajścia w naszej partji. Po rozważnem omówieniu z ubolewaniem stwierdzono fakt powyższego incydentu w łonie naszej partji, który życzylibyśmy sobie załatwić ugodowo. Po obiektywnem osądzeniu postępowania p. Łukosza Aug., który przez wydawanie szkodliwych dla naszej partji ulotek postawił się poza nawias partji, uchwalono podporządkować się w tej sprawie uchwałom Zarządu Głównego. Ze zdziwieniem przyjęto również wiadomość, że pan Siuda zaczął się tak nagle opiekować naszą partją, iż fatyguje się i osobiście chodzi do naszych funkcjonariuszy z gotowymi protestami i deklaracjami i namawia do podpisywania i wnoszenia tychże przeciwko Zarządowi Głównemu. Skonstatowano nakoniec potrzebę bronięcia całości naszej organizacji przed różnemi napaściami i odrzucono również szkodliwą opiekę niepowołanych i nieodpowiedzialnych czynników. —ok.

Co inni piszą?

W „Prawie Ludu” w notatce pod tyt.: „Tylko bez przechwałek” anonimowy autor polemizuje ze sprawozdaniem o interwencji tow. posła Chobota w sprawie upaństwowienia polskiego gimnazjum w Orłowej, umieszczonem w „Robotniku Śląskim”. Złości się na nas za to, że — w czasie kiedy różni „patrioci”, którzy przy piwie w POLONJI „bronią” spraw polskich, a wykonywanie pracy pozostawiają socjalistom i ich

przedstawicielom — stwierdziliśmy faktyczną prawdę. Podobnie jak Hitler fałszem i obłądą stara się wywołać u ludności niemieckiej nienawiść do socjalistów, tak i jego nowoupieczeni wielbiciel z obozu polskiego u nas na Śląsku, chcieliby rzucaniem kłamstw oraz oszczerstw z jednej a przemilczaniem rzeczywiście wykonanej pozytywnej pracy dla spraw narodowych przez socjalistów z drugiej strony, wywołać u ludności polskiej wrogi nastrój. Autorowi napaści w „Prawie Ludu” tym razem sztuczka napewno się nie udała. Dla ilustracji sposobu jego pisanja podajemy następujące fakta do osądzenia ludności polskiej. Tow. poseł Chobot sam ze swojej inicjatywy, po rozmowie z prezesem Macierzy Szkolnej p. dyr. Feliksem, wyjechał z końcem sierpnia do Pragi w celu interwencji za przyspieszeniem upaństwowienia orłowskiego gimnazjum i wystarania się o przyjęcie deputacji Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej u ministra. Ponieważ minister dr. Krčmař był wówczas na urlopie, umówił tow. poseł Chobot z sekretarzem p. ministra dr. Nydrem, że natychmiast po jego powrocie zawiadomi go o tem, czy i kiedy minister deputację przyjmie. Na to otrzymał od sekretarza dra Nydra na polecenie ministra dra Krčmařa list z dnia 6 października br. l. 2586—34, w którym minister żąda przedłożenia na piśmie żądań Macierzy Szkolnej, które deputacja ma przedstawić, jak również nazwiska członków deputacji, przyczem żądał, żeby deputacja składała się najwyżej z 2 osób. O treści tego listu zawiadomił tow. poseł Chobot p. dyr. Feliksa a także p. posła dra Buzka, którzy żądali, ażeby tow. poseł Chobot ponownie sam wyjechał do Pragi i starał się o przyjęcie deputacji, składającej się z trzech panów, a mianowicie: p. dyr. Feliksa, posła dra Buzka i dra Olszaka. Tow. poseł Chobot ponownie sam wyjechał do Pragi dnia 19 września br. a w sprawie upaństwowienia gimnazjum pertraktował z szefem prezydium p. radcą dr. Dvořakiem a później także z ministrem dr. Krčmařem, który pierwotnie oświadczył, że deputacji z powodu braku czasu przyjąć nie może i że deputacja ma sprawę przedstawić odnośnym referentom. Tow. poseł Chobot domagał się jednak stanowczo przyjęcia deputacji Macierzy Szkolnej przez samego ministra, poczem minister na przyjęcie deputacji się zgodził i polecił sekretarzowi oznaczenie terminu. Na to otrzymał tow. poseł Chobot od sekretarza ministra list z dnia 20 września l. 2586, którego treść podał znowu do wiadomości wyżej wymienionym członkom deputacji. W liście tym sekretarz ministra wyraźnie pisze do tow. posła Chobota, że minister przyjmie jego wraz z 3 wymienionem członkami deputacji Macierzy Szkolnej we wtorek, dnia 25 września br. o godzinie 10 przedpołudniem. Oryginał tego listu widział p. dyr. Feliks i p. poseł dr. Buzek. W tym czasie też nastąpiło przyjęcie deputacji przez ministra dra Krčmařa.

Nasze sprawozdanie, zaczepione przez autora „Prawa Ludu” odpowiada więc rzeczywistości. Dla charakterystyki prawdomówności autora podajemy, że p. dyrektor Feliks osobiście i imieniem Macierzy Szk. podziękował tow. posłowi E. Chobotowi w obecności p. dra Buzka za jego interwencję a przede wszystkim za wystaranie się o przyjęcie deputacji u ministra. Stwierdzamy to nie dla chwalenia się, lecz dla stwierdzenia prawdy i dla scharakteryzowania autora napaści w „Prawie Ludu”, a zatem więc należy skierować pod jego adresem końcowe słowa jego własnej notatki: „Lepiej nie ośmieszać się dziecinnymi przechwałkami, gdyż te jeszcze nikogo nie poratowały”.

* * *

„Nasz Kraj” przynosi sprawozdanie z uroczystości ku uczczeniu 70-lecia ks. A. Hlinki w Ružomberoku. „Z ramienia Związku Śląskich Katolików przybyli na uroczystość do Ružomberoka prezes p. dr. Wolf, ks. Smyczek i p. Knobloch, którzy naprzód prywatnie a potem na akademji złożyli ks. Hlince życzenia imieniem polskiej ludności na Śląsku.”

* * *

„Česke Slovo” niedzielne przynosi notatkę z ironicznym tytułem: „Jak są uciskani Polacy w Karwinie”, złośliwie pisząc o „firmie” na szybie Henryka, która przyjęła do pracy trzech chłopców, członków „Siły”: „tysiące chłopców czeskich górników jest już kilka lat bez pracy a nie mogą być przyjęci. — Pan Malhomme nie wie o tem, jaką protekcję mają jego zwolennicy na szybie Henryka „pod firmą”. Trochę więcej względu należałoby wziąć na zdartych czeskich górników.”

Ciekawe, że autor tej notatki „fa” nie widzi, jak różne firmy zatrudniają różnych przywandykowców, natomiast alarmuje, jeżeli przyjmie się do pracy kilku

Przygwożdżenie kłamstwa

List następującej treści został wysłany do redakcji „Dziennika Polskiego”, który go z „obowiązku dziennikarskiego” nie umieścił. Czynimy to my, bez obowiązku!

W sprawie brania udziału nieczłonków „Siły” w mundurach na II. Zjeździe Polaków w Warszawie, opublikował „Dziennik Polski” oświadczenia nauczyciela Łukosza Fryd., w którym zarzuca kłamstwa redakcji „Oświaty” i posłowi Chobotowi. W imię prawdy stwierdzam:

1. Zarząd Główny „Siły” posiada dowód wysłania listu poleconego do Rady Organizacyjnej w sprawie wyjaśnienia wycieczki pod firmą „Siły”. Ten fakt Łukosz nazywa kłamstwem.

2. Sam Łukosz Fryd. na zgromadzeniu partyjnym w dniu 25 sierpnia br. w Karwinie oświadczył, iż w części przez niego organizowanej wycieczki „Siły” naliczył 3 nieczłonków, teraz temu zaprzecza i chce nazwisk, aczkolwiek on sam ich dobrze zna.

3. Tow. Chobotowi zarzuca fałsz, iż rozszerza „pogłoskę”, że na jego zaręczynach w Łakach był obecny konsul p. Malhomme — a sam się tem chwalił i szczycił, tak, jak się chwalił, że w Warszawie przemawiał za „Siłę” w obecności marszałka.

W Suchej Górnej stał się w tej sprawie kozłem ofiarnym niedoświadczony Bonczek Emanuel, który w „Dzienniku” z dnia 28 września oświadcza, iż niby on był organizatorem grupy górnosuskiej, w której pono niebyło żadnych nieczłonków „Siły”.

Ze względu na to niezgodne z prawdą oświadczenie, stwierdzam publicznie, że

ŻUREK Władysław, Bajger Józef i Michejda Adolf

nie są członkami „Siły”

a brali udział w mundurach „Siły” w Warszawie.

W razie potrzeby możemy posłużyć dalszymi nazwiskami nieczłonków „Siły” w rachubę wchodzącej grupy. Z niechęcią wymieniam powyższe trzy nazwiska, lecz tego widocznie, — za pośrednictwem p. B. — żądali pewni panowie. Na przyszłość: Nie wywołuj wilka z lasu.

Jawerek Teodor, Błędowice Dolne,
członek Kom. Kontrol. Zarządu Głównego Stow. „Siła”.

Dziennik Polski 13/8 34.

Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza.

(Dla „Dziennika Polskiego” specjalnie napisał robotnik, członek zarządu P. S. P. R.)

Ktokolwiek nieuprzedzony bada i śledzi wypadki, jakie dzieją się obecnie w naszej Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej a przeciw którym tak ostro wystąpił ostatnio „Dziennik Polski” jako strażnik siły i zwartości obozu polskiego z ČSR., ten przede wszystkim kieruje swój wzrok ku przyczynom, które wypadki te spowodowały. Długo bowiem czas w naszym obozie pracowała dość składowo, o ile składowością nazwać można było te ubiegłe lata stałych klęsk robotnika polskiego, bezsilnej obrony przed ustawicznym redukowaniem, zmniejszaniem skali życiowej, redukcją robotniczej siły partyjnej itp. Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza była na tutejszym terenie w stałym cofaniu się i stałym pomniejszaniu. Znosiliśmy jednak ten krzyż cierpienia, bo rozumieliśmy, że cierpienia nasze nie są naszym „monopolem”, ale że są równocześnie cierpieniami całego ogółu polskiego, tak dobrze robotnika polskiego, jak polskiego rolnika, kupca czy inteligenta. Rozumieliśmy, że cierpimy nieraz z powodu jednej literki w nazwie partyjnej i cierpieliśmy spokojnie pod tym samym sztandarem, jaki ożywia i inne partje polityczne.

Rzecz jednak zmieniła się zasadniczo z początkiem bieżącego roku. Na tle zaostrenia się sytuacji gospodarczej i po-

litycznej, na tle wypadków socjalnych i narodowych, na tle memoriałów Komitetu Międzypartyjnego, stanowiska klubów czesko-polskich, na tle wystąpienia posła dr. Buzka z klubu parlamentarnego czeskich soc. dem. itp., wyrastało i olbrzymiało niewłaściwe stanowisko reprezentanta naszej partji, któregośmy obdarzyli szeregiem wpływów i godności, do poselskiej włącznie, który jednak w najkrytyczniejszym momencie zbagatelizował fakt, iż my robotnicy, organizując P. S. P. R., przedewszystkiem i na pierwszym miejscu napisaliśmy: Polska S. P. R.

Ten przymiotnik naszej partji umieściliśmy tylko w tym celu, by wobec całego społeczeństwa podkreślić fakt, że polskość zajmuje w naszej partji naczelne stanowisko i że nie jest ona tylko jakimś frazesem, ale faktem, który pieczętowaliśmy równie dobrze naszym potem robotniczym, jak i serdeczną krwią.

My, prości robotnicy, nie znamy kompromisów co do polskości. Nie posyłamy naszych polskich dzieci do czeskich i niemieckich szkół. Nie paktujemy ze stronictwami, które znieważają godności imienia i honoru polskiego.

I tu nastąpiło załamanie „szczytu”, kiedy szczyt samowolnie własną drogą zdyżać począł, a nie tą, którą idzie zdrowa, prosta i mocna masa robotnicza. I to było przyczyną tych zająć w P. S. P. R., zająć, oby w jak najkrótszym czasie zlikwidowanych na korzyść i dobro partji i polskiego robotnika.

Polski robotnik i polski górnik to zasadniczy filar polskości Śląska, starej ziemi Piastowej. Nigdy i w żadnym wypadku nie pozwoli on na przeformowanie tych wielkich walorów. Ta jego silna wola jest powodem toczącego się fermentu. Już do dziś 24 komitetów partyjnych jasno zadeklarowało swe stanowisko. Mamy nadzieję, że uczyni to cały ogół komitetów a wtedy pierwszą część nazwy naszej partji zająśnie dawny i pełny blaskiem.

Zbiórka na samolot challengeowy postępuje szybko

Jak się dowiadujemy, prace młodzieży naszej około zbierania funduszy na samolot challengeowy 1936 postępuje rażąco naprzód. Dalsze składki przyniosły pokaźną kwotę 1153 Kcz. Powstają najrozmaitsze komitety sympatyków tego pomysłu i zapewne w zbliżającym się sezonie zimowym zdołają zgromadzić znacznie większe kwoty. W naszej redakcji biedny robotnik p. A. M. ze Śl. Ostrowy, złożył na ten cel 5 Kcz.

Ludzie i ludziska

Są mózgi, które mogą wchłaniać tylko do pewnej granicy pojęcie i zasady, a jeżeli tę granicę przekroczą, to w głowie takiej powstaje bezładny chaos i wtedy posiadacz tej głowy nie liczy się z uporem swych pierwotnych wyobrażeń, nie liczy się też ani z prawdą ani z sensem tego, co się wokoło niego dzieje. Można mu namacalnie udowodnić, że wokoło niego dzieje się zupełnie coś, niż on to sobie wyobraża, można mu prawdę wykazywać a on tego wszystkiego nie rozumie, a że zbyt uprzejmością nie grzeszy i chętnie fakta przekręca, więc coraz uporczywiej broni swoich wierzeń i nawet w imię ich chce organizować opinię społeczną.

Prawdziwa rzeczywistość mówi mu za wielkim poetą: Miałeś, chamie, złoty róg . . . Miałeś lud u swoich nóg . . . Miałeś władzę w rękach swych . . . Coś działał? — Coś, prócz niedołęstwa, trochę

demagogii, ignorancji i bezsilny wyka-
zał?...

A on zmruży swe szkliste i chytne o-
czy i szepce słowami filozofa — demo-
kracja, demokratyzm, sam będąc nie-
demokratycznym!

Oburzające szczegóły walki boga- tego p. Chobota z dzielnym dzia- łaczem robotniczym, a biednym robotnikiem Łukaszem

Jak się z niezwykłym oburzeniem do-
wiadujemy, p. Chobot w walce z p. A.
Łukaszem poszedł już tak daleko, że
spowodował starostwo do usunięcia go
z rady gminnej w Łakach. W piśmie
starostwa wyraźnie zaznaczono, że usu-
nięcie p. Łukasza nastąpiło na katego-
ryczne życzenia zarządu P. S. P. R.
czyli p. Chobota. Do takich rzeczy już
ucieka się p. Chobot! Wypada tylko
zaznaczyć, że w gminie tej p. Łukasz był
jedynym obrońcą naszej wspólnej spra-
wy i teraz pole „pracy“ dla p. Jury sta-
nęło otworem. P. Chobot podnosi przył-
bicę całkowicie i staje przed społeczeń-
stwem polskim w całej swej „krasie“.
Nadejdzie jednak dzień zapłaty a se-
dziarni będzie społeczeństwo polskie.

Nowości z Karlsbadu

Trafiła „kosa“ na kamień.

Wszystkim tym, którzy przysłali nam wy-
razy uznania za akcję oczyszczania polskiego
życia społecznego z niepewnych elementów,
redakcja „Dziennika Polskiego“ dziękuje ser-
decznie. Nie jest to żadną naszą zasługą, ale
twardym obowiązkiem, który spełniamy z ca-
łym przekonaniem. Cieszy nas przedewszyst-
kiem uznane tej szarej rzeszy robotniczej, któ-
rej z sercem zdajemy wielki kamień, którą sy-
stematycznie uwalniamy od teroru, jakiemu
bezsilnie ulegać musiała tylko dlatego, że do
tej pory nikt się nie mógł odważyć ściągnąć
pulchne „bóstwo“ partyjne z piedestału, na
który się wdrapało i dobrowolnie zejść nie
chce.

I w tym tygodniu nieszczęsny głośnik p. Cho-
bota, „Robotnik Śląski“, stoi pod znakiem wy-
bielania najczarniejszym czernidłem drukar-
skim swego chwilowego pana. Na niecały ty-
siąc wierszy tego tygodnika, ponad pięćset
padło ofiarą konwulsji przeciw „Dziennikowi
Polskiemu“. Skoro odliczy się nagłówki, ogło-
szenia (doskonałej cykerji GEC nie zapominaj-
cie!) i partyjne komunikaty, to widać, że cały
numer jest jednej maści, przeznaczony wyłąc-
nie dla wybielania p. hospitańta klubu czes-
kiego. Numer zaś sam kończy się uwagą od re-
dakcji:

„Szereg artykułów o jednakiej treści zmu-
szeni byliśmy odłożyć. Tak samo artykuł p. t.
„Na żołdzie?“, część drugą drzazgów i inne.“

Czyli, że tyle tego mieli przeciw „Dzienniko-
wi Polskiemu“, że aż musieli odłożyć. Szkoda!
Zal nam specjalnie odłożonej części „drzaz-
gów“, bo p. posłaniec gotów je schować do tyl-
nej kieszeni spodni i przez pomyłkę sięść na
nie. Znowu robota dla badurowatej osy, za-
trudnionej już i tak ponad siły.

Z pełną satysfakcją osobistą może „Dziennik
Polski“ po zdenerwowanym tonie dyskusji dyk-
tatorów z „Robotnika Śląskiego“ oświadczyć, że
operacja pacjenta już w niedługim czasie zo-
stanie zakończoną. Kogo wściekłość ogarnia, kto
pogrózkami i wymyślaniem dyskutuje, w żad-
nym wypadku nie obali zarzutów „Dziennika
Polskiego“ a przedewszystkiem zarzutów szarej
masy robotników polskich. Idą wprawdzie w
sukurs p. Chobotowi również pisma czeskie.
Rozumia doskonale, co oznacza wyrzucenie p.
Chobota poza nawias polskiego życia politycz-
nego. Ale i ta pomoc jest dla nas właśnie do-
wodem, że uderzamy słusznie i „odkryliśmy
przyłbicę“ patrioty, który aż tak ofiarnie dla
polskości cierpił, że posłał swe dzieci do czes-
kiej i niemieckiej szkoły.

— (Nocna awantura.) W nocy z
niedzieli na poniedziałek około 1/2 godz.
szli trzej młodzi ludzie, obywatele polscy,
a to Bojda, Werner i Sikomas z hotelu
„Slezský dům“, gdzie się byli bawili, przez
Saską Kępę, w kierunku na główny most.
Ponieważ trochę zbyt głośno nucili pio-
senkę, wezwał ich policjant Sm., by się
uciszyli i nie naruszali spokoju nocnego.
Usłuchnęli początkowo, ale idąc dalej, zwró-
cił się jeden z tych trzech, a to Bojda w
tył i odezwał się głośno w sposób obra-
żający do idącego opodal policjanta. Na to
tenże wezwał go do wylegitymowania się,
a ponieważ ten się sprzeciwiał, wezwał po-
licjant wszystkich trzech, by poszli z nim
na odwach policji. Ponieważ ci trzej mło-
dzieńcy nie chcieli usłuchać, powstała kłót-
nia, w trakcie której wspólnicy B. usiłowali
umożliwić swemu towarzyszowi, by zbiegł.
W kilka chwil zjawiał się na miejscu też
jeszcze i stróż nocny i drugi policjant, a
później i trzeci. Podczas szamotania się
policji z tymi trzema nocnymi gośćmi, zbli-
żyli się do grupy tej jeszcze dwaj inni aby-
watele polscy, powracający z akademii, któ-
ra się tegoż wieczoru odbywała, a to le-
karz szpitala krajowego, p. dr. Szczytowski
i inspektor szkolny, p. prof. Dobrowolski.
Obaj interwenjowali u policji na rzecz trzech
innych, a to w sposób, o którym policja
twierdzi, że było to wtrącanie się w czyn-
ność urzędową. Ostatecznie odprowadzono
wszystkich pięciu na odwach policyjny, rów-
nież i lekarza i inspektora. Tych dwóch
ostatnich dlatego, że mimo kilkakrotnego
wezwania nie odeszli, owszem, chociaż nie-
czynnie, utrudniali przytrzymanie tych trzech.
Dr. Sz. jak i insp. Dobrow. zostali wszak-
że rano po spisaniu protokołów wypuszcze-
ni na wolność, zaś trzech innych oddano
do sądu powiatowego.

Zajście to narobiło, jak już to na po-
graniczu bywa, wiele hałasu. Niektóre cze-
skie gazety, np. „České Slovo“, podały o
zajściu sprawozdania niezupełnie zgodne z
rzeczywistością. Odpowiedziała też i prasa
polska, interwenjował gen. konsul p. Mal-
homme z Ostrawy, następnie też i polski
minister, ambasador dr. Grzybowski z
Pragi.

Zdałoby się, że zajście to nie może
mieć takiego znaczenia, by i ambasadora
polskiego mobilizowano do jego załatwie-
nia. Wszak to nie poraz pierwszy ktoś w
nocnej porze śpiewał na Saskiej Kępie.
Zwyczajnie kończy się to tem, że hałas-
ujący prześpią się na policji a rano, zapła-
ciwszy kilka koron, odchodzą do domu.
Na temby się też zajście to było skoń-
czyło, gdyby na nieszczęście nie byli prze-
chodzili drogą dwaj panowie z polskiej in-
teligencji. Przy zdarzeniach popółnocnych
zawsze trudno stwierdzić, ile przypisać na-
leży na konto alkoholu a ile na inne nie-
szczęśliwe okoliczności.

Kurier Poranny 14/8 34.

Represje wobec Polaków w Czechosłowacji

MOR. OSTRAWA, 13.10 — PAT. laków, których z tego powodu zwol-
— W dn. 7 lipca r. b. wnieśli robot-
nicy polscy do dyrekcji hut żelaz-
nych w Trzyńcu zażalenie na po-
stępowanie czeskich majstrów i in-
żynierów, stosujących represje wo-
bec tych Polaków, którzy nie posy-
łają dzieci do szkół czeskich. Zaża-
lenie wymienia nazwiska wielu Po-
niono.
Z Gruszowa donoszą o nowym a-
taku na tamtejszą ochronkę polską.
Tym razem chodzi o samowolne wy-
stąpienie miejscowego burmistrza
czeskiego dr. Willerta, który zażę-
dał bez wiedzy rady gminnej, od-
kierownictwa ochronki tymczaso-
wego jej zamknięcia.

Nowe przykłady brutalnych szykan antypolskich ze strony Czechów

Każdy dzień przynosi nowe szczegóły prześladowań Polaków przez Czechów, nowe szykany antypolskie. Tak np. w dniu 29 września br. zgłosili się w Cieszynie „odszipasowani” przez władze czeskie Maria Michalska, urodz. w Chropini pow. Kromerizu w Czechosłowacji, lecz przynależna do Makowiska pow. Jasło oraz Franciszek Dalik, również zamieszkały od urodzenia w Czechosłowacji, przynależny do Ptaszkowej koło Grybowa.

Oboje wymienieni mieszkali od urodzenia, a nawet urodzili się w Czechosłowacji i wogóle pojęcia nie mieli, że są tam — obcokrajowcami! Michalska pracowała w fabryce Baty w Zilinie, przedtem była służącą. Z fabryki „Baty” wydano ją dlatego, że jest obywatelką polską, (dobrze to zapamiętać!), i że nie miała paszportu, o czym Michalska, jak już powiedziano, nie wiedzia-

ła wcale. Niedosć tego, że ją wydano z fabryki, ale jeszcze nałożono na nią grzywnę — 500 koron. W dniu 26 września zgłosiła się w Starostwie w Przerowie z paszportem, wydanym jej tymczasem przez Konsulat Polski w Morawskiej Ostrawie, z prośbą o przyjęcie odwołania w sprawie nałożonej kary, lecz tam jej nie wysłuchano. Paszport jej odebrano (!) nie pozwalając jej dojść do słowa, przyczem referent powtórzał stale, że „wkrótce wszyscy Polacy wyszipasowani zostaną do Polski”. Niedosć tego Michalską z miejsca odstawiono do aresztu, a stamtąd w dniu 29 września br. do granicy Polski.

Podobne są losy Dalika, który również w Czechosłowacji przebywał od urodzenia, tam pracował spokojnie, aż nagle przed miesiącem w Nachodzie, gdzie pracował, przybył do niego żandarm, żądając paszportu,

ponieważ go zaś Dalik nie miał, stąd osadzono go w areszcie, a potem odesłano szpasmem do Cieszyna. Paszportu Dalik nie wyrabiał dlatego, ponieważ i on wogóle nie wiedział o tem, że jest obywatelem polskim. W Czechosłowacji pozostawił żonę i 2-letnie dziecko oraz umeblowanie.

Oto dwa krótkie, ale jakże wymowne fakty z tysiąca podobnych! Świadczą one o niebywalej zaciekleści i nienawiści, z jaką władze czeskie odnoszą się do wszystkiego co polskie. Krzywdzi się, przytem ludzi Bogu ducha winnych, poto tylko, żeby zaznaczyć swe antypolskie stanowisko. Wątpimy czy Czesi tą drogą coś wskórają, ale, że wzajemne stosunki podobnemi ukłuciami psują i to gruntownie, to pewna. Czy istotnie na tem gruntownem zepsuciu zależy Czechosłowacji, tak bardzo?

Ilustrowany Kurjer Cod. 16/X 34

Kurjer Poranny 13/X 34.

Rząd czechosłowacki utrudnia polskim stowarzysz. poświęcenie sztandarów.

Z Czeskiego Cieszyna donoszą: Rząd krajowy w Bernie Mor. nie pozwolił Czytelnii w Czeskim Cieszynie na poświęcenie sztandarów, ponieważ ta organizacja niema wspomnianie w statutach, że ma prawo posiadania własnego sztandaru. Rząd czechosłowacki postępuje tutaj gorzej niż rząd b. Austrii, który zezwalał na posiadanie i poświęcenie sztandarów bez zaznaczenia tego w statutach, a w najgorszym razie domagał się dodatkowego wstawienia tego przepisu do statutow, nie czyniąc z tego kwestji zasadniczej.

Czytelnia katolicka w czeskim Cieszynie musiała wskutek tego kroku rządu krajowego w Bernie, poświęcenie sztandarów odłożyć na czas nieograniczony. Jest to nowy sposób walki z Polakami.

Czechizacyjne szkoły w pałacach a słowackie w stodółach.

Z Karwiny donosi (al): Praska „Narodni Politika” donosi, że na Słowaczynie we wsi Dolna Breznica w puchowskim powiecie, była umieszczona szkoła słowacka, do której uczęszczało 200 dzieci, w stodole, prowizorycznie na szkołę przebudowanej. Ponieważ właściciel stodóły tę dla siebie potrzebował, wypowiedział umowę z gminą. Tylko część dzieci znalazło umieszczenie w szkole sąsiedniej wioski Lednickie Rovne, a reszta do szkoły nie uczęszcza wcale.

W czasach, gdy na Słowaczynie niema szkół dla słowackich dzieci, albo te szkoły są prowizorycznie i niedostatecznie poumieszczane po stodółach i szopach — pobudowano na Śląsku Cieszyńskim na szkoły czeskie dla dzieci polskich, dla których jest dosyć miejsca w szkołach polskich, olbrzymie gmachy dla czechizowania dzieci polskich i wychowania ich w duchu wrogości dla narodu polskiego i do państwa polskiego.

Czesi—wrogami szkoły polskiej

MOR. OSTRAWA. Ostatni Nr. „Dziennika Polskiego” został skonfiskowany za artykuł p. t. „Walka ze szkołą polską”, w którym oświatłono kampanję czeskich członków miejscowej Rady Szkolnej w Gruszowie na Śląsku Nadolziańskim przeciwko tamtejszej szkole polskiej. Wrogowie szkoły polskiej

domagają się, jak wiadomo, zwinięcia jednej klasy i pomieszczenia wszystkich 81 dzieci w jednym lokalu. Polscy członkowie miejscowej Rady Szkolnej wniosli przeciwko zamierzonemu pokrzywdzeniu szkoły rekurs do Krajowej Rady Szkolnej w Bernie.

Ilustrowany Kurjer Codzienny 14/X 34.

Z pomocą dla biednej diatwy polskiej z za Olzy.

(v) W Morawskiej Ostrawie przy konsulacie R. P. istnieje komitet pań pod przew. p. Heleny Malhomme, który w miarę możliwości finansowej opiekuje się dziećmi polskimi na Śląsku czeskim. Korzystając z ofiarności społeczeństwa polskiego, komitet pań w r. b. urządził „Święcone” dla 856 osób, umundurował 34 dzieci z sierocińców, zaopatrzył w odzież letnią 1994 dzieci szkolnych i wysłał 116 dzieci na kolonje do Polski.

Obecnie komitet pragnie zaopatrzyć dzieci w odzież zimową (przedewszystkiem w praktyczne swetry), na co potrzebuje około 30.000 k. cz. W związku z tem komitet zwraca się do społeczeństwa naszego, by — jak już niejednokrotnie — przybyło mu z pomocą. Wszelkie datki na ten piękny i dobry cel pomocy biednym dzieciom polskim przyjmuje nasza Redakcja. Nie wątpimy, że na apel ten popłyną liczne datki „dla dzieci polskich z za Olzy”.

Ilustrowany Kurjer Codzienny 15/X 34.

Rząd czeski głuchy na skargi polskich robotników.

Mor. Ostrawa, 13 października (PAT). W dn. 7 lipca br. wniosli robotnicy polscy do dyrekcji hut żelaznych w Trzyńcu na Śląsku nadolziańskim zażalenie na postępowanie czeskich majstrów i inżynierów, stosujących represje wobec tych Polaków, którzy nie posyłają dzieci do szkół czeskich.

Zażalenie wymienia nazwiska wielu Polaków, których z tego powodu zwolniono, przeniesiono na emeryturę, względnie do gorszego rodzaju pracy.

Od daty wniesienia zażalenia upłynęło przeszło 3 miesiące, stosunki w hutach trzyńskich nie zmieniły się, ani też skarżący nie otrzymali dotychczas odpowiedzi.

Zamach na ochronkę polską w Gruszowie.

Mor. Ostrawa, 13 października (PAT). Je-

szcze nie przebrzmiały echa oburzenia opinii polskiej na kampanję czeską przeciwko szkole polskiej w Gruszowie, a znów donoszą z tej miejscowości o nowym ataku na tamtejszą ochronkę polską.

Tym razem chodzi o samowolne wystąpienie miejscowego burmistrza czeskiego dr Willerta, który zażądał bez wiedzy rady gminnej, od kierownictwa ochronki tymczasowego jej zamknięcia, ponieważ rada gminna dotychczas nie załatwiła podania kierownictwa ochronki o korzystanie z lokalu będącego własnością gminy.

Fakt ten uważany jest powszechnie za nowy dowód wrogiego ustosunkowania się do Polski miejscowych czynników czeskich.

Polonia 14/X 34.

Stosunki polsko - czeskie za Olzą

(Korespondencja własna „Polonii“)

W ostatnich dniach stosunki nad Olzą znów się zaogniły. Wpłynęła na to atmosfera, wywołana wystąpieniami ministra Becka w Genewie, a zwłaszcza odpowiedź, wystosowana do rządu francuskiego w sprawie Lokarna Wschodniego. Ludność polska na Śląsku Czeskim czuje się niedobrze od chwili, gdy decyzją Rady Ambasadorów ustalono nad Olzą granicę państwową. Chociaż przystosowania do nowych warunków nie ułatwiali jej Czesi, zwłaszcza czynniki miejscowe, wśród których przewodzą socjaliści i narodowi demokraci, jedni i drudzy mocno owiani nacjonalizmem, — mimo to przez szereg lat zdawało się, że pomiędzy obu państwami dojdzie do porozumienia, jeżeli chodzi o warunki życia mniejszości polskiej. Zwłaszcza, że mniejszość ta sama weszła na drogę współdziałania z Czechami i zachowywała się stale lojalnie, czego dowodem było choćby wstąpienie jej posła dra Wolfa do klubu agrariuszy w parlamencie czeskim.

Stosunki się zmieniły, gdy odszedł konsul Rippa, po zawarciu umowy polsko-niemieckiej. Obecnie więc, zarówno ogólna polityka polska, jak zachowanie się obecnego konsula polskiego w Mor. Ostrawie zdają się zapowiadać zmiany w ustosunkowaniu się Polski do Czechosłowacji na przyszłość.

Z okazji 20-letniej rocznicy założenia gimnazjum realnego w Orłowej, p. konsul w przemówieniu swoim wyraził nadzieję, że Polacy z Cz. Śląska wreszcie przestaną eksportować inteligencję, że inteligencja ta będzie mogła pozostać na miejscu (ludność polska na cz. Śląsku wydaje sporo inteligencji, która chleba szukać musi przeważnie na ziemiach polskich). Takie itp. enuncjacje czynników oficjalnych budzą w ludności polskiej na Cz. Śląsku daleko idące nadzieje i przeważna część tej ludności z rządami sanacyjnymi w Polsce łączy ich realizację.

Wyjątek pewien stanowią socjaliści z posłem Chobotem na czele.

Gdy poseł dr. Buzek wycofał się z klubu czeskich socjalistów w związku ze zjawiskami pierwszego okresu nieporozumień polsko-ceskich na wiosnę b. r., poseł Chobot pozostał nadal w tym klubie, a nawet stosunek swój do

czeskich socjalistów umocnił. Dziś na całej linii wre walka przeciwko socjalistom polskim, zwłaszcza przeciwko posłowi Chobotowi, prowadzona przez „Dziennik Polski“ w Mor. Ostrawie, uchodzący za organ sanacji na terenie Cz. Śląska. Pos. Chobot się broni i ludzi ze swojej partii, którzy rozpoczęli z nim walkę, jak Łukosza i Siudę, socjalistyczne władze partyjne bezceremonialnie wyrzuciły ze stronnictwa. „Dziennik Polski“ podnosi przeciwko posłowi Chobotowi różne zarzuty. Poseł ten napewno nie jest bez winy, ale te same czynniki, które dziś uderzają w niego, niedawno wyjednały mu wysokie odznaczenie polskie („Polonia Restituta“). To też odnosi się wrażenie, że walkę wśród Polaków na Cz. Śląsku wywołały koła sanacyjne, ryzykując rozbięcie obozu polskiego, który przez 14 lat zdołał przetrwać w jedności i zgodzie.

W ten sposób do obozu, kierowanego przez polską sanację na Cz. Śląsku, przymknęli dawni ludowcy i narodowi demokraci z posłem drem Buzkiem na czele i dawni zwolennicy ks. Londzina (Związek Śl. Katolików), którym przewodzą dr. Wolf, adwokat z Frysztatu, były poseł do parlamentu czeskiego i poseł do sejmiku krajowego (morawsko-śląskiego) Junga, rolnik z Żukowa, b. poseł do Sejmu ustawodawczego.

Opozycję w stosunku do sanacji tworzą do pewnego stopnia polscy socjaliści. Ponieważ jednak znaczny procent ludności robotniczej stanowią komuniści, w praktyce ci staczają najzaciejsze walki z socjalistami i w wielu okolicach zdołali ich zupełnie zlikwidować. Komunistom przewodzi poseł do parlamentu czeskiego Śliwka, Polak z pochodzenia, absolwent gimnazjum polskiego w Cieszynie, nawet b. legionista.

Na tem tle łatwo zrozumieć zdarzenia podobne, jak to z niedzieli na poniedziałek, gdy 5 obywateli, wracających z Cz. Cieszyna, zostało aresztowanych przez policję czeską. Dwóch z nich insp. szkolnego Dobrowolskiego i dr. Szczytowskiego, lekarza szpitala śl., Czesi niebawem zwolnili, nie mogąc im nic zarzucić poza próbą interwencji na rzecz trzech innych: Bojdy, Wernera i Sikomasa, których podobno w stanie nieco „pod gazem“ aresztowano za zakłócanie spokoju nocnego, a jak inni twierdzą,

za obrazę policji czeskiej. Obecnie także ci ostatni są na wolności. Zapewne nie ostatni to wypadek z życia pogranicza czeskiego, któryby wymagał interwencji posła polskiego u ministra Benesza. Stosunki się zaogniają pod wpływem fatalnej atmosfery, jaką przynosi nasza polityka czesko-polska. Nad obu narodami ponownie, zdaje się, zawisło jakieś fatum złowrogie i, zamiast zespalać siły zachodniej słowiańszczyzny i tworzyć ośrodek przeciwko nawale germańskiej, coś pcha nas do wzajemnej walki.

Kto wie, czy właśnie w chwili obecnej, przy rozropnej polityce obu państw, nie dałoby się rozwiązać spornych kwestyj granicznych sprawiedliwie i na tym gruncie oprzeć współżycie obu narodów. Dążeń takich niestety obecnie się nie spostrzega, przeciwnie, wiele jest oznak, które raczej zapowiadają niepokój i burzę.

B. K.

Dziennik Polski 15/X 34.

Policja usunęła dzieci z ochronki

Gruszów, 15 października. W dniu dzisiejszym z polecenia burmistrza dr. Wilenta 2 policjantów usunęło z polskiej ochronki zebrane dzieci polskie w wieku od 3 do 5 lat. Ochronka ta mieściła się w budynku, stanowiącym własność miasta i była utrzymywana przez Macierz Szkolną w Czechosłowacji.

—:—:—

Ilustrowany Kurjer Codzienny 18/X 34.

Policjanci czescy usunęli dzieci z ochronki polskiej w Gruszowie.

Morawska Ostrawa, 15 października (PAT) W poniedziałek rano do ochronki polskiej w Gruszowie na Śląsku nadolziańskim przybyło 2-ch umundurowanych policjantów, którzy zwrócili się do kierownika szkoły polskiej z żądaniem rozpuszczenia dzieci i oddania kluczy od lokalu. Ponieważ kierownik nie zastosował się do tego żądania, policjanci przeprowadzili natych-

miast, nie czekając na zakończenie lekcji, opróżnienie lokalu przez 20 dzieci w wieku od 3—5 lat.

Dla wyjaśnienia dodać należy, że ochronka w Gruszowie utrzymywana była przez gminę, aż do roku bieżącego. Gdy gmina odmówiła utrzymania ochronki, przejęła ją Macierz Szkolna. Ochronka mieściła się

nadal w mieszkaniu szkolnym, będącym własnością gminy, która jednak dotychczas nie załatwiła wniesionego w odpowiednim czasie podania Macierzy o użyczenie lokalu ochronce.

Ta okoliczność posłużyła najwidoczniej władzom czeskim za pozór do wystąpienia przeciwko ochronie polskiej.

Do

Światowego Związku Polaków

w W a r s z a w i e.

Na łamach "Robotnika Śląskiego" i "Oświaty" pojawiły się informacje, jakoby w Zjeździe Polaków z Zagranicy w Warszawie wzięła także udział pod firmą i w mundurach "Siły" wycieczka nieczłonków/ ? / tej organizacji. W ostatnim zaś numerze "Oświaty" nr. 9 za wrzesień b.r. dowiedziałem się, że Zarząd Główny stow. "Siła" wystosował do Rady Organizacyjnej list, w którym prosi o wyjaśnienie w sprawie grupy Polaków z Zagranicy, występującej pod firmą "Siły" a składającej się z nieczłonków. / ? /

Jako główny organizator wspomnianej wycieczki mam zaszczyt podać do wiadomości Rady Naczelnej Światowego Związku Polaków co następuje:

Informacje, puszczane w obieg na łamach "Robotnika" i "Oświaty" całkowicie mijają się z prawdą. Natomiast prawdą jest, że w wycieczce wzięło udział 37 umundurowanych członków "Siły", którzy mogą wykazać się legitymacjami członkowskimi. Łamliwe informacje sprostowałem na łamach "Dziennika Polskiego" dwukrotnie. W załączeniu pozwalam sobie przesłać obydwie sprostowania.

W związku z powyższem zaznaczam, że Zarząd Główny naszego stowarzyszenia, które jest jak wiadomo organizacją socjalistyczną, skupiającą wyłącznie młodzież polską, nie zorganizował jeszcze ani jednej wycieczki do Polski, nawet na słynną P.W.K., w której wzięło udział przeszło 1.000 Polaków z Czechosłowacji, Zarząd Główny nie wysłał wycieczki "Siły". W roku bieżącym pomimo wysokich kosztów nie wahał się skierować wielką wycieczkę do Pragi, na międzynarodową olimpiadę, ale znowu pominął Zjazd Polaków z Zagranicy i nie przygotowywał żadnej wycieczki. Przewodniczący Głównego Zarządu, prof. J. Badura / prof. polskiego gimnazjum Macierzy / nie podał nawet do wiadomości kół miejscowych treści druków i okólników, otrzymanych z biura Zjazdu / widziałem je osobiście u niego /. Wobec tego, że młodzież "Siły", która w odróżnieniu od innych organizacji polskich dotychczas nie miała sposobności widzieć i poznać Polskę, a wielka jej część paliła się do wzięcia udziału

w Zjeździe i wobec negatywnego stanowiska Zarządu Głównego, a zwłaszcza jego prezesa prof. Badury, w stosunku do Zjazdu, uważaliśmy za wskazane połączyć i zorganizować wycieczkę tych członków "Siły", którzy do Warszawy koniecznie chcieli pojechać. W ten sposób zorganizowaliśmy w ostatniej chwili wycieczkę, złożoną z 37 osob, składającą się z członków kół miejscowych Karwina, Sucha Górna i Łąki. Ponieważ obrano mnie jej kierownikiem, przyjmuję za nią całkowitą odpowiedzialność.

Fakt, że wbrew woli posła Chobota, który w ostatniej chwili wycofał swój udział w Zjeździe i jego głównego popiecznika, prof. Badury, pomimo wszystko doszła do skutku wycieczka socjalistyczna na Zjazd, doprowadziła tych panów do paroksyzmów wściekłości. Przypuszczając prawdopodobnie, że ulegniemy się ich pogróżek i że nie przyznamy się publicznie do zorganizowania wycieczki, puścili w swojej prasie wyssane z palca informacje, jakoby wycieczkę tę zorganizowali nieczłonkowie, rozbijacze "Siły", podszywający się pod jej firmę.

Na zebraniu członków "Siły" w Karwinie I przedstawiłem całą sprawę i wobec wszystkich członków napiętnowałem kłamstwa prof. Badury i sekr. Goetzego, który w roli obserwatora z ramienia p. Chobota prywatnie pojechał do Warszawy, przyłączając się nie do naszej socjalistycznej wycieczki, lecz do wycieczki "Sokoła" /!/.

Zebranie skończyło się kompromitacją obydwu panów, którzy zapomnieli języka w gębie.

Nadmieniam jeszcze, że opanowany przez p. Chobota "Robotnik Śląski" zjazdu zajął stanowisko niewyrażne i dwuznaczne, a niejednokrotnie wprost wrogie. Tak n.p. nr. z dnia 1.VIII. w artykule p.t. "O łączność wszystkich Polaków" przedrukował artykuł paryskiego "Prawo ludu", w którym kwestjonuje się ważność obrad Zjazdu Polaków z Zagranicy. W tym samym nrze w artykule "Uchwały Zjazdu Polaków z Zagranicy" "Robotnik Śląski" potępia wniosek w sprawie odznaki honorowej dla Polonji zagranicznej. W obszernym artykule p.t. "Polacy zagranicą to samo pismo z 18.VIII, piszę, że "organizatorzy Zjazdu pominęli całkowicie przedstawicieli Polski robotniczej, ruchu socjalistycznego i chłopskiego, a przecież Polacy z zagranicy to przygniatająca większość robotników i chłopów.

Tak piszą ci panowie, którzy Zjazd samowolnie zbojkotowali.

Na szczęście p.Chobot i jego czechofilska klika, która chwilowo partję opanowała, to jeszcze nie partja ani klasa robotnicza, która z nimi w najbliższym czasie zrobi porządek. Po oczyszczeniu partji z elementów, którzy całkowicie idą na pasku czeskim, nie już nie będzie stało na przeszkodzie, aby także socjalistyczni robotnicy polscy z Czechosłowacji utrzymywali jak najściślejszy i szczery kontakt z resztą narodu, szczególnie zaś z Światowym Związkiem Polaków w Warszawie.

(-Fryderyk Lukon.

członek Zarządu i dyrygent
Koła "Siły" w Karwinie I.

Karwina, dnia 27 września 1934r.

„Dziennik Polski” 17/X 34.

/ Gazeta Polska 16/X 34.

Przegląd prasowy

„Smutek Europy a Polski Konsulat w Ostrawie.”

„Przyjaciele” nasi z „Čes. slova” nie ustają w robocie zbliżeniowej ani na chwilę. Niema prawie dnia jednego, by to pismo nie spłodziło jakiejś napaści na „bratni naród słowiański”. Już spostrzegli to i nasi czytelnicy, że „Dziennik Polski”, który z początku gwoździł natychmiast każde kłamstwo „przyjacielskie” tego pisma, machnął ręką na znaczną część tej karzełkowatej bezczelności w myśl zasady, że „psie głosy nie idą pod niebiosa”.

Tym razem jednak robimy pauzę w milczeniu. Wymaga tego interes publiczny. „České slovo” w nr. z dnia 16 października odważyło się bowiem skłamać, że Konsulat R. P. w Mor. Ostrawie zlekceważył „smutek Europy” i z racji zgonu króla Aleksandra i min. Barthou nie wywiesił żałobnych chorągwi, względnie wywiesił je w nieodpowiedni sposób i w niewystarczającym czasie. Aczkolwiek byliśmy przekonani, że ta wiadomość „Čes. slova” jest kłamstwem takim samym, jak wszystkie dotychczasowe, to jednak zwróciliśmy się do polskiego Konsulatu z prośbą o wyjaśnienie prawdziwego stanu rzeczy. Objasniono nas, że notatka „Čes. slova” jest zmyśleniem, albowiem w myśl zwyczajów międzynarodowych, sztandar Rzeczypospolitej zwisał tak w dniu po tragicznym zejściu, t. j. 10 października, jak i w dniu pogrzebu ś. p. min. Barthou, t. j. 13 października w opuszczeniu do połowy masztu. Doniesienie „Č. sl.” nie tylko co do tego faktu jest nieprawdziwe, ale także i odnośnie tego, że dnia 11 października sztandar polski powiewał u „szczytu masztu”.

Kuźnia kłamstw „Čes. slova” jest rzeczywiście niezwykła. Polski Konsulat może się tylko cieszyć, że takiemu „Čes. slovu” nie przyszło np. na myśl, donieść na własnym drucie, że mordercy króla Aleksandra i min. Barthou byli obywatelami polskimi i zaopatrzeni w polskie paszporty, wydane w konsulacie w Mor. Ostrawie! Byłoby to również szczytem kłamstwa, ale przynajmniej w wielkim stylu.

České Slovo 7. X. 34

— Jak jsou Poláci v Karvinné utiskováni svědčí tento případ: Na některých dolech se přijímají »pod Firmu« mladší dělníci. Tisíce chlapců českých havírů jsou bez práce již několik roků a nemohou býti přijati. Poslední dobou byli přijati »k firmě« 3 chlapci polské národnosti, kteří jsou cvičenci »Sily«. Pan Malhomme o tom neví, jakou protekci mají jeho přívrženci na jámě Jindřich »pod Firmou«. Trochu více ohledu na sedřené české havíře by se mělo brát.

-fa-

Najście policji czeskiej na polską ochronkę

MOR. OSTRAWA, 15.10. — Dziś rano do ochrony polskiej w Gruszowie na Śląsku nadolziańskim przybyło 2 umundurowanych policjantów, którzy zwrócili się do kierownika szkoły polskiej z żądaniem rozpuszczenia dzieci i oddania kluczy od lokalu. Ponieważ kierownik nie zastosował się do tego żądania, policjanci przeprowadzili natychmiast opróżnienie lokalu przez 20 dzieci w wieku od 3—5 lat.

Dla wyjaśnienia dodać należy, że ochronka w Gruszowie utrzymywana była przez gminę aż do roku bieżącego. Gdy gmina odmówiła utrzymania ochrony, przejęła ją Macierz Szkolna. Ochronka mieści się w lokalu należącym do gminy. Ta okoliczność posłużyła najwidoczniej władzom czeskim za pozór do wystąpienia przeciw ochronie polskiej. (PAT)

„Dziennik Polski” 17/X 34.

Te same historie.

Nieborzy. My, Nieborowianie, pracujący w hucie trzynieckiej, mamy do zanotowania stale te same historie, które się dzieją i w innych gminach I my musimy niejedno znieść od naszych przełożonych za to, że posyłamy swe dzieci do naszej polskiej szkoły. Najróżniejsze szyskany, stosowane wobec nas, bez względu na to, że spełniamy nasze obowiązki jak najdokładniej i najsumienniejszą, są na porządku dziennym. Nie pomagają interwencje i skargi. Dyrekcja, która jest za wszystko odpowiedzialna, jest jakby głucha. Różni majstrowie, inżynierowie a nawet inspektorowie robią swoje. Lecz nie myślcie, panowie, że w ten sposób coś osiągniecie. Przeciwnie, bo sami przecież uznacie, że to tak dalej być nie może, gdyż i my jesteśmy ludźmi, których prawa należy szanować. Każdy z was jest tak samo człowiekiem jak i każdy z nas. A cierpliwość ma także swoje granice. Zawróćcie więc z waszej błędnej drogi i szanujcie także nas jako ludzi, abyście kiedyś nie musieli się wstydzić swojego niecnego postępowania. Oświadczamy wam bowiem, że my, jako uświadomieni obywatele, przy swej polskości narodowości wytrwamy aż do końca. Nasze dzieci będziemy nadal posyłać do szkoły polskiej, bo wiemy, czym jest nauka w języku ojczystym dla naszych dzieci. Nasze dzieci, to nasz najdroższy skarb, którego za nic nie damy, ani za tych parę srebrników, które ofiarujecie zaprzańcom. A wy, bracia, którzyście ulegli swym przełożonym, przejrzyjcie jak najrychlej na oczy i naprawcie swój błąd, aby dzieci wasze nie czyniły wam kiedyś gorzkich wyrzutów, żeście ich duszami frymarczyli. Trzymajmy się razem! Po naszej stronie jest prawo i sprawiedliwość.

Skonfiskowany przez cenzurę.

Dziennik Polski 17/X 34.

Rozrost „Dziennika Polskiego“

Powiększamy objętość numeru niedzielnego.

Dzięki poparciu całego społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji, które „Dziennik Polski“ uznaje za swoje sztandarowe pismo, stwierdzamy z zadowoleniem, że możemy uczynić pewien krok naprzód. Oto, poczynając od bieżącego tygodnia, zwiększamy nasz numer niedzielnym z 4 stron na 6 stron, by dać czytelnikom naszym na dzień świąteczny dostateczną ilość „strawy duchowej“. Przez odpowiedni dobór treści postaramy się uczynić niedzielnym nasz numer jak najbardziej zajmujący. Wysoki poziom kulturalny czytelników polskich pozwala utrzymać dziennik nasz zdaleka od niezdrowej sensacji, jaką dzienniki inne „łapią“ czytelników. Już dzisiaj drukujemy „Dziennika Polskiego“ więcej, aniżeli niejedno „łapacz sensacji“.

Naturalnie ten nasz krok naprzód nie może być spoczynkiem na laurach. W planach „Dziennika Polskiego“ znajduje się jeszcze dużo więcej udoskonalień i postępów. Chcielibyśmy np. by móc wydawać „Dziennik Polski“ w poniedziałek dla tych tak licznych polskich rzesz sportowych na Śląsku. Inowacja ta jednak jest zbyt kosztowna i jeszcze dziś brak nam na to sił. Wierzymy natomiast, że społeczeństwo polskie na Śląsku, znane ze swej wytrwałości i przywiązania do polskości, nie ustanie w udzielaniu nam poparcia. Stałe poparcie naszego pisma przez czytelników zapewni nam stały wzrost, byśmy z czasem pokazali, że ludność polska w Czechosłowacji ma doskonały i wzorowy swój dziennik.

Kongres matematyków w Pradze bez Polaków

Żal prasy praskiej.

Praga, 16 października. Prasa czeska omawia nieobecność polskich matematyków na ostatnim kongresie matematyków słowiańskich w Pradze, podając za „Gazetę Warszawską“, że władze polskie odmówiły delegatom polskim paszportów do Czechosłowacji na ten kongres. Z lubością cytuje wspomniana prasa wrzót o pozycyjnej „Gazety Warszawskiej“, że odmówienie paszportów jest skandalem.

Naszem zdaniem skandal był, ale znacznie

wcześniej na sławnym kongresie filozofów w Pradze, gdzie nie dopuszczono polskich uczonych do głosu. Pisał już o tem obszernie „Dziennik Polski“. Zapewne ten skandal był powodem, że rząd polski polecił zrezygnować polskiemu matematykowi z jazdy do Pragi. Skoro na kongresach praskich uczonych polskich nie dopuszczają do głosu, to zupełnie słusznym jest, że uczeni polscy nie powinni w takich kongresach brać udziału.

Zwołanie parlamentu czechosłowackiego

Początek jeszcze w tym miesiącu.

Praga, 16 października. Pan Prezydent Republiki pismem do prezydenta ministrów Malypetra zwołał parlament oraz senat na sesję jesienną, rozpoczynającą się z dniem 25 października. Wiadomość ta kładzie kres pogłoskom, że rząd nie jest jeszcze gotów z poszczególnymi przedłożeniami i nie powziął decyzji co do zwołania sesji.

Jak wiemy, ludność polską w Czechosłowacji reprezentować będzie bez zależności od jakiegokolwiek partii czeskiej, jedynie poseł dr. Buzek. P. poseł Chobot w czasie sesji nadchodzącej będzie figurował w parlamencie jako hospitant klubu posłów czeskiej socjalnej demokracji.

České Slovo 10/X.34.

Polský rozhlas proti nám

Poláci nepřestávají před veřejností urážeti československý národ

Se všech stran nás docházejí stížnosti radiových posluchačů, kteří v těchto dnech poslouchali polský rozhlas, aby se dověděli, jak polské radiové stanice komentují marseilleskou vraždu. Jednotlivé polské radiové stanice si neodpustili příležitosti, aby před celou veřejností nezaútočily na Československo a neobvinily ho přímo z účasti na marseilleském atentátu. Když v úterý přišly první zprávy o strašlivém atentátu, jedna z polských radiových stanic v komentáři prohlásila, že Francie a Jugoslavia se neustále bratřily s československým

národem a státem a viděly v něm své bratry, zatím co tento národ za jejich přízeň a příchynost odvděčil se tak, že ve svém středu vychoval vrahy, kteří zprovodili se světa dva nejlepší a největší muže obou zemí. Také při vysílání ostatních zpráv o průběhu vyšetřování neopomněly polské radiostanice využití všeho, cožkoli by mohlo vrhnouti špatné světlo na československý národ a stát. Po tom všem, co Poláci v poslední době pouštěli do světa proti československému národu, ani tato urážka a osočení československého národa a státu nás neudivuje.

-H-

Nasimec 10.X.34.

Těšínsko 600 let polské? Podle úřední rakouské statistiky bylo na celém nerozděleném Těšínsku roku 1831 116 škol českých a 3 německé. Polská žádná. Roku 1843: 84 škol českých, 17 německých a 27 českoněmeckých. Roku 1848: 86 českých, 15 německých, 37 českoněmeckých. Roku 1865: 45 českých, 17 německých, 90 polských a 1 polsko-německá. Roku 1874: 48 českých, 18 německých, 9 česko-německých, 136 polských, 3 polsko-německé. Roku 1887: 50 českých, 22 německých, 5 česko-německých, 131 polských, 7 polsko-německých. Roku 1900: 55 českých, 21 německých, 8 česko-něm., 143 polských, 10 polsko-něm. Roku 1910: 70 českých, 41 německých, 5 česko-něm., 154 polských, 22 polsko-něm. Z uvedené statistiky vidět, že ještě v roce 1848 nebylo na celém nerozděleném Těšínsku ani jediné polské školy. Zato již roku 1865 bylo jich 90. Tehdy začíná příliv přistěhovalců z Hali-

če, kteří přicházeli na Těšínsko za práci a za chlebem. V roce 1869 bylo na Těšínsku domovsky příslušných do Haliče 4547 osob, v roce 1910 — 58.545. A pro tyto přistěhovalce se zřizovaly polské školy a pro ně byli ustanovováni polští kněží v kostelích. Tak mluvení o staleté polskosti Těšínska jest zbytečné.

Polonia 17.X.34.

— ZE SZKOLNICTWA POLSKIEGO W CZECHOSŁOWACJI. Szkolnictwo polskie na Śląsku Czeskim systematycznie wzrasta, o czym świadczą ostatnie zapisy do szkół. Jakkolwiek naturalny przyrost maleje, szkoły polskie wykazują pewną zwyżkę dzieci. Nieco gorzej jest w zagłębiu węglowym, gdzie kryzys i terror boleśnie się odczuwa; mimo to w Karwinie na 250 nowowstępujących dzieci, 160 zapisało się do szkół polskich. (gar)

sta Koždoň o těšinské otázce

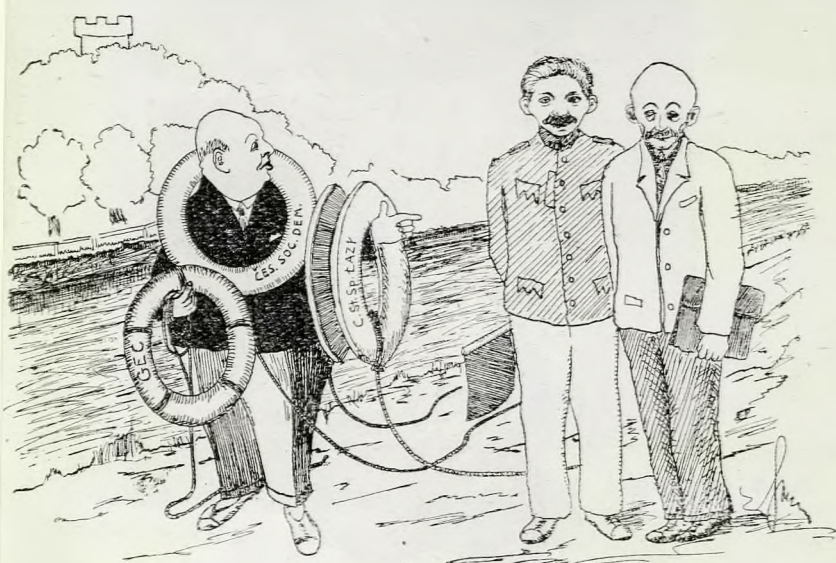
ského zastupitelstva Čes. Těšina
nulé schůzi městského zastupitelstva

Stvaní jako řemeslo - českotěšinský případ

—mn— Pro úplné a správné objasnění celé intervenoval tedy p. Malhomme nejen při ná-
lé všední noční události, ve které polský tisk na- vštěvě zatčených ve vězení v Čes. Těšíně, ale ji-
šel hned surrovosti a hostilné vý- má Mor. nec-ky? vysl-é a-ění to-ích-ča-má-list-pří-pol-ed.)-lců-ob-ěci-ín-jíž-sul-po-
pá-vůj-se byl-ilo. do-
am

SZERSZEŃ

DODATEK HUMORYSTYCZNO-SATYRYCZNY „PRAWA LUDU“.

August i Antón: Manuś, co ty wyrobiosz za ku-
medje?

Manuś: Jak mie zmusicie do złożenia mandatu,
to skoczę do Olzy.

Dąb i jemiola.

Rosnąca na dębie jemiola

Nagle do niego zawoła:

»Ja jestem twoją chluba i ozdoba!

Winienesz mię czcić, żem stale jest z toba. . .«

Na to dąb rzecze: »Cicho pasożycie!

Wciąż uragasz, choć z moich soków czerpiesz
życie.«

Sens tej bajeczki zgadliście pewnie już:

Dąb — robotnik polski, jemiola — karlsbadzki ku-
racjusz.

* * *

Wójt, odjeżdżającym saperem ze wsi po akcji powodzi-
wej wydał takie poświadczenie dla ich dowództwa: »Po-
świadczam, że kapral Geloszyński ze swemi sapyrami pra-
cowali rzetelnie i przyczynili się bardzo wiele do naszego
nieszczęścia.«

A narzeczonej tego kaprala, który w czasie pobytu we
wsi już zdołał się zaręczyć, wystawił świadectwo moralności
tej treści: »Wszystkim tu wiadomo, że Anna Mercipka, osoba
porządna, uczciwa, z chłopcami lub jakimi włóczęgami, po
nocach żeby się włóczyła, aby wiele nie słyhać, albo żeby
co z nimi wyprawiała i wogóle z moralnością niema nic
wspólnego.«

* * *

— Cóż to, od roku już jesteś mi pan winien 100 zł i
nawet się mi nie kłaniasz?

— Jakiego to diabła pan jeszcze chcesz? Nakłaniałam
się dosyć, zanim dostałam od pana te głupie 100 złociaków:
teraz na pana kolej kłaniać mi się, żeby je odemnie wydębić.

W koszarach.

Kapral: »A czem jest twój ojciec, infanterist Moczy-
morda?«

Rekrut: »Panie kaprol, melduję posłusznie, co ma handle
z wedlinami...«

Kapral: »E, to jest łatwo tak gadać, to trzeba udo-
wodnić!«

Czary na i pod Jaworowym.

»Česke slovo« przyniosło dwa razy sensacyj-
ną wiadomość o jakimś okultystycznym cudzie.
Mianowicie raz obrzucany był kamieniami w biały
dzień namiot trampów na Jaworowym, drugi raz
ten sam los spotkał jakąś chałupę w Gutach. I w
jednym i drugim wypadku daleko szeroko nikogo
nie było widać, i stąd przypuszczenie, że chodzi o
jakąś tajemniczą siłę, której »Č. sl.« oczywiście do-
tychczas nie wykryło. Dlatego chceme mu pomóc
w dociekaniach. Naszem zdaniem w rachube wcho-
dzą dwie możliwości: Albo tajemnicze te kamienie
wyrzucone zostały z wulkanu na Praszywej — o
czem w czerwcu b. r. »Č. sl.« donosiło — i do-
piero teraz spadły z przestworzy, albo też śpiący
pod Czantorją rycerze obudzili się i zabawiali
trochę rzucaniem kamieniami, aby rozruszać kości.

* * *

Dokładny płatniczy.

— Panie płatniczy — zwraca uwagę gość — ależ w tem
jajku, które mi podano, jest kurcze!

— Tak jest — odpowiada uprzejmie płatniczy, pisząc
w dalszym ciągu rachunek — a więc: kurcze gotowane raz
— trzy złote...

* * *

— Mój interes prosperuje znakomicie.

— No, no, w tych czasach?

— Założyłem instytut poprawy dla mężów, w którym
muszą przebywać przez cztery tygodnie bez żon.

— I co?

— Żaden z nich nie chce wracać do domu.

Tonący chwytą się brzytwy.

Sprostowanie: Nie jest prawdą, że mam jedno
oko większe, ale natomiast jest prawdą, że mam jedno
oko mniejsze.

Posel Tudyk.

* * *

Dobra rada.

— Tak mi życi obmierzło, żebych se nejraczy
śmierć zrobił. Jeny się nimogę zdecydować, jaki
sposób samobójstwa obrać, aby był doprowadz do sku-
teczny.

— Synku, jo ci poradzę. Idź ty ku werku, jak
robotnicy pują z roboty, a krzyknij głośno: »Niech
żyje Chobot!«

Wskazanie do Tatr po naprawie kłopotu...
...przez... zmuszono...

vy a misky. v prednášce se uvedlo mi-
že jsou mezi žebrajícími dětmi také děti
státních příslušníků, kteří byli často již
území vyhoštění a stále se sem vracují.
přednášky byl uveden jako příklad zlo-
zneužívání, případ jakéhosi Komárka,
nyslně jitril ránu na noze, aby budil tím

neobjektivní. Ujímá-li se »Dziennik Polski« pod-
vodníka a žebračka z povolání, který ovšem dělá
Polákům jenom ostudu, je to jeho věc. Ale jestliže
těchto svých fantasií používá k štvání a rozšiřo-
vání nepravdivých a smyšlených zpráv, pak ovšem
je to věc státního zastupitelství. To také věřejší
číslo zabavilo.

ské škole se vyučuje bez urečného povolení
pan inspektor Wójcik i naše úřady to mlčky
rpí. Zkrátka, pro Poláky naše zákony prostě
neplatí. Přesto vše křičí, že jsou utiskováni.

Rozrost „Dziennika Polskiego“

SZERSZEN

ELDES

Satyra na „ślimtoka“.

Do najstarszych zwierzątek politycznych, występujących w dorzeczu Olzy a częściowo i Ostrawicy, należy niewątpliwie często spotykany ślimtok. Istota to płochliwa i bardzo niepokązna, sięga jednakże swoim rodowodem napewno czasów najstarszej epoki kamiennej.

Niewiadomo dokładnie, kiedy i jak nauczył się ślimtok chodzić na tylnych łapach, dosyć że to ostatnie zbliżyło go wyglądem dużo do człowieka. Człowiekiem wszakże ślimtok nie jest. Przy dokładnym i fachowym śledzeniu stwierdza się, i to z dużą pewnością, że zwierzątko to powstało przez skrzyżowanie prapraczłowika z małpą i baranem. Byłby to więc pewnego rodzaju barano-małpo-lud. Od barana różni się ślimtok tem, że nie ma rogów, od małpy tem, że nie łązi po drzewach, a od człowieka najbardziej tem, że na każdym kroku zdradza swój małpi ciąg i barani rozum.

Na wszystko nowe i cudze wywala ślimtok oczy jak »wół na świeżo malowane wrota,« coby znowu kazało przypuszczać, że wół był ślimtokowi przynajmniej chrzestnym ojcem. Ilekroć ślimtok uvidzi coś świecącego, lub usłyszy jakiś szwargot obcy, któremu nic zgoła nie rozumie, to zawsze zagapi się tak sromotnie, że mu aż ślina obfita ściekać pocznie po brodzie. Stąd prawdopodobnie jego nazwa »ślimtok«. A ponieważ kraj nasz zalany jest wprost obcym blichtrzem i cudzym szwargotem, więc też nieszczęsny ślimtok musi chodzić prawie że nieustannie z palcem w otwartej gębie, a uślimtany niekiedy aż gdzieś za kolana, że czasem i ciężko stwierdzić, skąd ta wszystka wilgoć się bierze.

Wskutek balwochwalczego uwielbiania wszystkiego co obce, posyła ślimtok swoje latorośle zasadnicze do obcej szkoły. A jakże! Przecie jego zdrowy barani rozum mu wyraźnie prawi, że wszystko, co obce i cudze, jest fajniejsze! Więc dlaczego nie miałby ślimtok-ojciec przyczynić się, aby jego zacne odnogi nie »naciągły« trochę tą fajnotą i nie wyrosły w szachetniejszą odmianę pyrcoków, przeskoczków i szkopyrtoków. Jakaż to rozkosz dla ojca barano-małpo-luda, widzieć, że jego dzieci nie są mu całkiem podobne, że straciły już coś ze znamion barana i małpy, bo na przykład nie kapie im z nosa i gęby, gdy coś fajnie, bildowanego zauważa, ale że sami po cudzemu umia szwargotać i nawet jakieś nieznane całunki lub inne zprawodaje habonirują. Że przytem nauczą się wstydić ojca starego i wogóle swojego pochodzenia, to mniejsza. Taka już chyba wola i dopust boży. . . .

Ślimtok jest naogół nieszczęściem wielkiem dla kraju, w którym żyje. »Jak cię widzą, tak cię piszą« — powiada przysłowie, a im więcej kraj posiada ślimtoków, tem bardziej go różni przybysze lekceważą i tem chętniej robią z niego kolonię afrykańską wyzysku i swawoli. Czarnego dzikusa zjednywał sobie kiedyś biały najeżdźca tem, że pozwolił mu popatrzeć do lusterka, ślimtoka zaś kupi sobie i dziś pokazaniem czegoś do lusterka podobnego, czegoś ze swej, a ślimtokowi obcej »kultury«. Sam rozum przecie mówi ślimtokowi, że co obcy to pan, zaś on sam oraz naród miejscowy, któremu wstyd tylko przynosi, od tego jest na świecie, aby mu każdy przybłęda mógł rozkazywać, a w razie upodobania, na grzbiecie i drzewo rabać.

Ślimtok jest hańbą demokracji. Albowiem ta przedobra matka zachowuje się tu jak matka głupia, która uwzięła się ubierać niemowlę swoje do portek. Niemowlę nigdy nie uzna obowiązków swoich wobec tej części ubrania, nie zrozumie ich też ślimtok wobec zasad demokracji. Więc zatruwał będzie stale atmosferę kraju wydzielinami swojego małpiego instynktu i baraniego rozumu. Jak wół będzie wyciągał z błota cudzy pański interes. Jak mucha da się złapać byle machnięciem, i nawlec na wędkę, aby zgubę i śmierć przyniósł rybie wolno żyjącej w swoim żywiole.

Ślimtok w obecnych czasach to tyle, co dziura w dachu za wielkich deszczów, albo wybite okno w czasie mrozów, albo wyrwa w wale nadrzecznym za powodzi, albo spróchniała poręcz nad urwiskiem, albo złamane koło u wozu biedaka, albo dziura w moście podczas burzliwej nocy, albo też tyle, co źle zamknięte drzwi przed złodziejem.

Największe atoli znaczenie ma ślimtok dla zoologii politycznej, t. j. dla nauki o mniej lub więcej niepożytecznych stworzeniach, przypominających tylko na oko — Obraz Boży.

artykuł powyższy rostał z całości
przez cenzurę skoufi skouany.

— Nie urągaj i dziękuj Bogu, że masz jeszcze dach nad głową.

* * *

Nauczyciel: — Powiedz mi, dlaczego mówisz zawsze o języku macierzyńskim a nie ojcowskim.

Uczeń: — Dlatego, ponieważ ojcowie muszą w domu milczeć i nie wolno im mówić.

* * *

— Jaka jest najkrótsza droga do Cieszyna? Śpiesz mi się i nie chciałbym zbaczać z drogi.

— Na jadą se szykownie za mną — jo też jadę do Cieszyna.

německých, 5 česko-něm., 154 polských
22 polsko-něm. Z uvedeně statistiky vi-
dět, že ještě v roce 1848 nebylo na celém
nerozděleném Těšínsku ani jediné polské
školy. Zato již roku 1865 bylo jich 90.
Teďdy začíná příliv přistěhovalců z Hali-

kazují pewną zwyczaję dzieci. Nieco gorzej jest
w zagłębiu węglowem, gdzie kryzys i teror
boleśnie się odczuwa; mimo to w Karwinie na
250 nowowstępujących dzieci, 160 zapisało się
do szkół polskich. (gar)

Starosta Koždoň o těšinské otázce

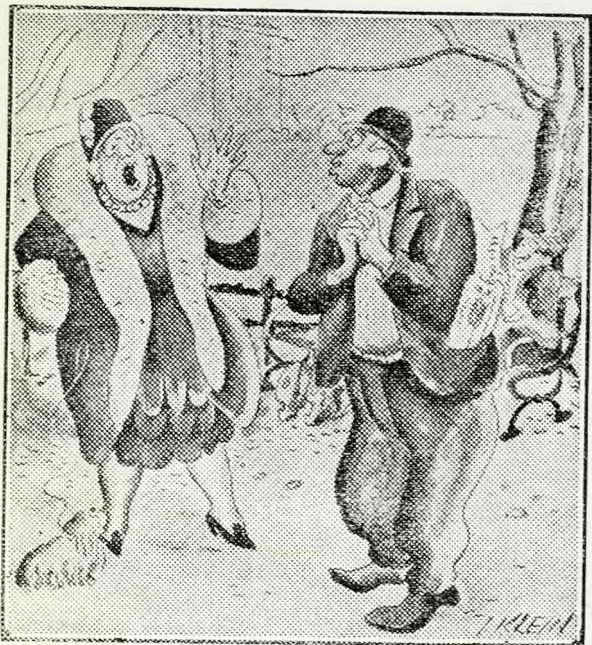
Z městského zastupitelstva Čes. Těšina
Na minulé schůzi městského zastupitelstva

Stvání jako řemeslo - českotěšinský případ

—mn— Pro úplné a správné objasnění celé intervence tedy p. Malhomme nejen při ná-
té všední noční události, ve které polský tisk na-
šel hned surovosti a bestiální činy proti polským
občanům uvedeme ještě tato fakta. Co se vlast-
to všechno smysl? že by polský konsulat v Mor.

S Z E R S Z E Ň

To ci pochlebca.

Žebrak: Niech się pani užali nad biednym bez-
robotným. Pani mi tak przypomina moją kochaną ma-
musię.

Drzazgi z drzazg pana Drzazgi.

»Rob. Ślaski« z 15 października b. r. w arty-
kule wstępnym píše: »Robotnik polski jest dobrym
patriotą, lepszym stokrotnie od tych, którzy patrio-
tyzm wyznawają z urzędu, a nie pozwoli z siebie
zrobić kozła ofiarnego dla czyjejś osobistej ka-
rjery.« — Patrzcie, patrzcie! Cóż to? Czvyżby już
także do samej redakcji »R. Śl.« zakradła się opo-
zycja?

* * *

Z maleńkiej drzazgi w »Prawie Ludu« p. t.
»Tylko bez przechwałek«, zrobił »Rob. Śl.« całe
rusztowanie dla podtrzymania zachwianego božka.
Czyżby pan poseł Chobot doprawdy nie wiedział,
komu właściwie mamy do zawdziěczenia, iż obiet-
nica upaństwowienia gimnazjum orłow. została na-
reszcie zrealizowana? Jeřli nie wie, to go możemy
objasnić. Jeřli zaś wie, a mimo to przechwala się
listami ministrów, to już to chyba inaczej nazwać
nie można, jak dziecinnými przechwałkami.

* * *

Z pewnego »nieburzliwego« posiedzenia: »Czy
ja tylko ludziom krzywdę robie, czyście wy niědy
w życiu nikomu krzywdy nie zrobili? (Jak można
się tak nieostrożnie przyznawać do krzywdzenia?)

* * *

Gość: — Czy pieczeń jest miękka?

Kelner: — Tak miękka, jak serce pańskiej
zoneczki.

Gość: — W takim razie wolę trzy jajka na
miętko.

* * *

— Czy to prawda, že wujaszek pana cięzko
zachorował i že pan na wszystko musi być przygo-
towany?

— Nie na wszystko — ja dziedzicze tylko
połowe.

— Wczoraj Karol mi mówił, že jestem najpięk-
niejszą dziewczyną, jaką kiedykolwiek spotkał.

— Tem mi nie zaimponujesz. To samo przed
pół rokiem mi powiedział.

— Wiem o tem i stwierdzam tylko, že jego
gust od tego czasu znacznie się poprawił.

* * *

Gość: — Panie gospodarzu, ryba dzisiaj o
wiele gorzej smakuje, niż w ubiegłym tygodniu.

Gospodzki: — To dziwne, przeciež to ta-
sama ryba.

— Tę, Zosienko! Coby tatuś powiedział, gdyby
cię widział taką niegrzeczną?

— Powiedziałby ci: Jaka mać, taka nać.

Podczas rozprawy sądowej sprzeciali się dwaj adwo-
kaci, jeden dużego, a drugi małego wzrostu.

— Mógłbym pana, wraz z całą jego umiejętnością wsadzić do kieszeni — mówi większy.

— Zrób pan to — odpowiada mniejszy. — Wtedy bę-
dzie pan miał więcej rozumu w kieszeni niż w głowie.

* * *

Na cmentarzu spotyka się dwóch żebraków, narzekając
na coraz mniejsze zarobki:

— Swoją drogą, gdybym ja miał pieniądze Rotszylda, to
byłbym o wiele od niego bogatszy.

— Jakto — pyta drugi — w jaki sposób mógłbyś być
od niego bogatszy?

— No — zastanawia się pierwszy — możnaby było so-
bie jeszcze coś niecoś dobrać na boku.

* * *

Baruch Figa i Mielech Atrament usiedli na ławce w
parku i troszkę filozofują.

— Czy widzisz te spodnie? — mówi Figa — to nie są
wcale spodnie, to jest cud! Słuchaj! Wełna pochodzi z owiec,
pasących się w Australji, — angielskie ręce sprzedały ją do
przędzalni; stamtąd poszła do tkalni czechosłowackiej, —
stąd, z wielkich konfekcyjnych domów dostała się do gro-
sistów lwowskich, — a wreszcie do detalisty do Kołomyje. No
i pomyśl Atrament! Z tych spodni żyje więc: właściciel ho-
dowli owiec w Australji, przędzalnik, tkacz, grosista i han-
dlarz. Wszyscy żyją z tych spodni, — a ja Baruch Figa z
Zabłotowa tych spodni nie płaciłem!

ků

zájezd pá-
ně sice svůj
ké úřady se
řšavě nebyl
e prozradilo.
ěšti, kde do-
ženevě, kam
-vb-

ravy

elou středu,
v několika
krále Ale-
posluchače
a důsledné
n je Čecho-
příslušní-
padělán, se
to budou ši-
vrahem byl
návisti proti
ycházející v
azňuje, že
m příslušní-
hledná. Zá-
néno má bý-
y úředně se
ké vyvráce-
neuznal za
ti. Pozname-

ky

co dovoli?
odinná ško-
ní a dívek
t pan insp.
je po živ-
u, mezi ni-
České ob-
inských již
adů na toto
né škole to
sejí poslou-
Kamenitým
školu, aby
cé. Na pol-
o povolení
y to mlčky

mo jiné, že jsou mezi žebrajícími dětmi také děti
cizích státních příslušníků, kteří byli často již
z našeho území vyhoštěni a stále se sem vracují.
Ke konci přednášky byl uveden jako příklad zlo-
myslného zneužívání, případ jakéhosi Komárka,
jenž si úmyslně jitril ránu na noze, aby budil tím

vodníka a žebráka z povolání, který ovšem dělá
Polákům jenom ostudu, je to jeho věc. Ale jestliže
těchto svých fantasií používá k štvání a rozšiřo-
vání nepravdivých a smyšlených zpráv, pak ovšem
je to věc státního zastupitelství. To také věřejší
číslo zabavilo.

rpí. Zkrátka, pro Poláky naše zákony prostě
replatí. Přesto vše křičí, že jsou utiskováni.

SZERSZEN

Ciocia samiec.

Jaś i Zosia dostali parę królików.

— Mamusia, pyta Jaś, który z nich jest samcem, a który samiczka?

— Poczekaj, aż będą miały dzieci. To, które będzie miało małe, będzie samiczką.

W jakiś czas potem przyjechała do rodziców Jasia i Zosi ciocia — stara panna.

— Ciociu, pyta Jaś, czy ciocia miała dzieci?

— Jak śmiesz zadawać mi podobne pytania! — woła przerażona ciotka. Niezrażony tem Jaś pyta dalej:

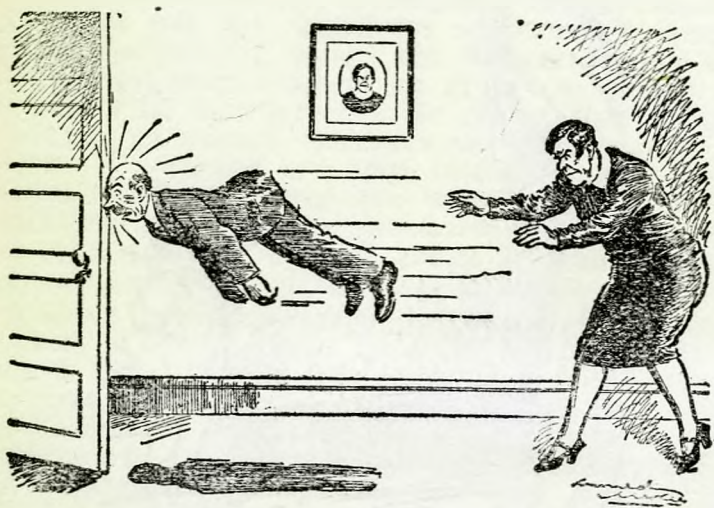
— A czy ciocia będzie miała dzieci?

Ciocia jest wzburzona do głębi:

— Ani nie miałam, ani nigdy mieć me będę! Nie waż mi się nigdy nawet myśleć o czymś podobnym!

Jaś z miną triumfatora biegnie do siostrzyczki i tajemniczo szeptem jej do ucha:

— A nie mówiłem! Ciocia—samiec...

Tym razem zrobiono panu Pawłowi wielką krzywdę, skoro mu nie chciano wierzyć, że podbił sobie oko o róg drzwi!

Napad.

Na szosie podmiejskiej bandyta napadł na kupca.

— Bierz pan pieniądze — mówi przerażony kupiec, — tylko daruj mi życie.

To mówiąc, sięga do kieszeni, by wyciągnąć drobne.

W międzyczasie jednak odzyskuje przytomność umysłu i zwraca się do bandyty:

— Mam do pana prośbę, przypuszczam, że pan nie odmówi mi.

— Co takiego?

— Widzi pan, to nie są moje pieniądze i nikt nie uwierzy, że istotnie zostałem obrabowany. Kupcy pomyślą, że udaję ofiarę napadu, by tylko nie oddawać im pieniędzy. Aby mi wierzone, niech pan będzie łaskaw przestrzelić mi kapelusz. Będzie to dowód, że ktoś mnie napadł.

Z temi słowy kupiec zdejmuję kapelusz i kładzie go na ziemi.

Bandyta strzelił i podziurował kapelusz.

— Pan jest, jak widzę, dobrym człowiekiem — ciągnął dalej kupiec. Że pan mi zabiera pieniądze, to trudno, to jest pański zawód. Każdy musi żyć!... tylko chciałbym pana jeszcze prosić, by mi pan przestrzelił palto, niech wszyscy wiedzą, że się broniłem.

Huknął strzał i na palcie ukazała się dziura.

— Panie złoczyńco, możeby tak jeszcze marynarkę? prosił kupiec.

— Nie mogę! — woła bandyta.

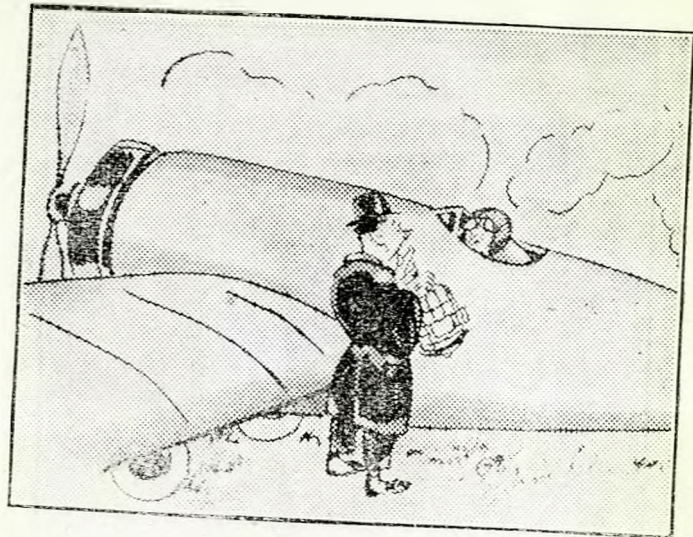
— Mój kochany!

— Nie mogę!

— Ja pana proszę, jeszcze ten strzał, co panu szkodzi — błagał kupiec.

— Już nie mam więcej naboju!

— Co? — krzyczy wściekły kupiec — naboju pan nie masz? I to się nazywa bandyta? Partacz pan jest i nie dostanie pan ani grosza!

— Panie Bajan, czy nie spotkał pan gdzie mojego kanarka?

Bojaźliwe służące.

Rozmowa dwu pań:

Moja służąca jest bardzo bojaźliwa, — jak tylko zaczynają się ściemniać, to już zamyka drzwi.

Druga pani: A moja służąca jest tak bojaźliwa, że skoro się ściemni, to bierze policjanta na całą noc.

W szkole żydowskiej.

— Hej ty Pomeranz, czy chcesz iść do teatru, że tak czyścisz palcem nos? Powiedz mi czy umiesz lekcję?

Pomeranz: — Tak.

— Co znaczy tak? Ty chamuś. Jak się mówi coś do mnie, to trzeba zaraz dodać »panie profesorze«. Rozumiesz? T teraz powiedz mi co Pan Bóg powiedział do węża, który uwiódł Ewę?

— Przeklęty jesteś pomiędzy wszystkimi zwierzętami, panie profesorze, na piersiach swoich się czołgać będziesz panie profesorze, a ziemię jeść będziesz po wszystkie dni żywota twego, panie profesorze!

— Ty głupi! tu nie trzeba tego dodać. Uj, co ja mam za robotę z takimi osłami! Siadać! — Zwraca się do drugiego:

— Powiedz mi, Szwarkiewicz, jakiego grzechu zrobili bracia Józefa, że go sprzedali do niewoli?

— Oni go sprzedali za tanio!

— A dlaczego Józef wyrwał się i uciekł od Putyfary?

— Bo un był jeszcze głupi!

* * *

W wagonie 2-giej klasy z Krakowa do Warszawy jeździ dwóch młodych facetów. W kącie siedzi jakiś starszy Żyd dość porządnie ubrany, na audjencję do ministra.

Faceti, siedzący w wagonie, zaczynają właśnie coś mówić o ministrze, a z rozmowy wynika, że go znają i prawdopodobnie pracują w biurze ministerjalnem.

Żyd przysuwa się do nich, a uchyliwszy kapelusza, pyta:

— Przepraszam, a czy nie mógłbym wiedzieć, czym szanowny pan jest u ministra?

— Prawą ręką ministra — odpowiada facet.

— A pan dobrodziej — pyta zwracając się do drugiego z nich?

— Lewą ręką — odpowiada drugi.

Żyd widzi, że z niego kpią, zwraca się więc jeszcze raz do nich i pyta:

— Przepraszam bardzo, a nie mogliby mnie panowie objaśnić, którą ręką sobie pan minister uciera?

Zagadka ormiańska.

— Co to jest: nie je, nie pije, a chodzi i bije?

— Moja żona na dzieci.

* * *

— Panie Nowobogacki, ile pan ma dzieci?

— Dziewięć sztuk, pięć dziewczuch, czterech chłopców.

— A co oni robią?

— Co robią? Czekają na moją śmierć.

poisko-něm. 1000, 154 německých, 5 česko-něm., 154 polských, 22 poisko-něm. Z uvedené statistiky vidět, že ještě v roce 1848 nebylo na celém nerozděleném Těšinsku ani jediné polské školy. Zato již roku 1865 bylo jich 90. Tehdy začíná příliv přistěhovalců z Hali-

kazují pewną zwyczaję dzieci. Nieco gorzej jest w zagłębiu węglowem, gdzie kryzys i terór boleśnie się odczuwa; mimo to w Karwinie na 250 nowowstępujących dzieci, 160 zapisało się do szkół polskich. (gar)

Starosta Koždoň o těšínské otázce

Z městského zastupitelstva Čes. Těšina

Na minulé schůzi městského zastupitelstva bylo definitivně obsazeno místo vedoucího městské policie Čechem. Většinou hlasů byl přijat za policejního komisaře akt. adj. stát. policie v Karvině Spáčil. — Bylo též jednáno o nedávném incidentu tří polských příslušníků, kteří v noci napadli policejního strážníka, když je upozorňoval, aby nerušili noční klid. O celé záležitosti se roze-psal, jak známo, zahraniční tisk a bylo tohoto případu znovu využíváno. Starosta města Čes. Těšina Koždoň přednesl na schůzi zastupitelstva celý policejní protokol a prohlásil, že jednání měst. policie bylo korektní. Bylo odhlasováno podati ostrý protest proti psaní zahraničního tisku a na kompetentních místech bude rovněž proti tomuto jednání zakročeno. Dále se jednalo také o otázce vodovodu pro Polský a Český Těšín. —kr—

Štvání jako řemeslo - českotěšínský případ

—mn— Pro úplné a správné objasnění celé té všední noční události, ve které polský tisk našel hned surovosti a bestiální činy proti polským občanům, uvedeme ještě tato fakta. Co se vlastně stalo? — Tři polskotěšínské opilci byli zatčeni českotěšínskou policií pro rušení nočního klidu a pro sprostou urážku československé policie. Na jejich obranu přimíchali se do věci dva polskotěšínské akademičtí občané, lékař a školní inspektor. Při zatýkání došlo k surovým násilnostem, ale se strany výtržníků proti policii. Je přece pochopitelné, že policie musela se bránit, dostal-li jeden ze strážníků dokonce políček a druhý byl škrcen zezadu. Je do podrobností zjištěno, že policie postupovala zcela správně a je hloupou smyšlenkou a štváním, hodného jen jistého polského tisku, jako jest Polska zachodnia, známý krakovský Kurjer a samozřejmě i spojitá jejich nádobu u nás Dzienik Polski, že policie zbila zatčené do krve atd. Všechny pět bylo zatčeno, lékař a inspektor pro maření úředních výkonů. Bylo chybou, že městská policie ony dva akademiky příštího dne ráno propustila. Opilci propuštění byli od soudu třetího dne. Je zajímavé, že oni tři, dodání soudu, jsou německé národnosti a jeden z nich patří do ČSR. Za tyto opilce

intervenoval tedy p. Malhomme nejen při návštěvě zatčených ve vězení v Čes. Těšíně, ale i v Praze u vyslance Grzybovského. Jaký má to všechno smysl? Že by polský konsulat v Mor. Ostravě pojednou se ujímal i příslušníků německé národnosti, kteří ani správně neumí polsky. Tomu přece nevěříme. Ale půjde zde asi o úmysl jasný. Zde se jedná jen o to, aby každé hloupé zcela všední události využito bylo pro špinění Čechů a zneklidňování poměrů obou sousedů.

Je polský konsulat v Mor. Ostravě na to, aby kryl vyložené přečiny polských státních příslušníků? Není dále možno, aby polští občané měli nadprávi nad občany našimi. Co si máme mysliti také o tom, když jeden polský list napíše, že bude-li se ještě opakovati takový případ týrání (!) Poláků v zemi etnograficky polské (tím se rozumí naše Těšínsko! — pozn. red.) českými žandarmy, že Svaz slezských povstalců a organizace bývalých vojáků a legionářů v obvodu slezském sáhnou k retorsím! Takové věci zneklidňují a rozhořčují naše občany na Těšínsku a je na čase, aby naše vláda zjednala již pořádek. Dokud bude v Mor. Ostravě konsul Malhomme a jemu podobní konsulové, dotud podobné věci se budou stále opakovati! —

České Slovo 13. X. 34

Moric Mondschein, mluvčí slezských Poláků

Jeho báseň bude na polském pomníku — Nový nápor proti Čechům?

V neděli pořádají Poláci v Polském Těšíně slavnost, na níž má být uctěna památka polských legionářů, padlých v bojích za světové války, později v bojích proti Ukrajincům a patrně také Poláků, padlých za doby plebiscitu na Těšínsku. Při té příležitosti bude odhalen na rohu Hluboké ulice v Polském Těšíně před Piastovským zámkem, tedy několik kroků od mostu přes Olši, který tvoří v těch místech státní hranici mezi Československem a Polskem, pomník obráncům Slezska, dílo profesora Raszki. Na pomníku má být vytesána druhá sloka básně Ondřeje Chmurného, pod titulem: Slezským bojovníkům. Domnělý básník Ondřej Chmurný, jehož část básně bude použita na pomníku, se ve skutečnosti jmenuje Moric Mondschein. Je to žid, který studoval na polském gymnasiu v Polském Těšíně a tam také po převratě delší dobu bydlil. Seznámil se tak s iredentistou Frant. Ungrem, spojil se s ním a byl mu nápomocen v jeho protičeské kampani. Chmurný napsal mnoho krajně protičeských básní, které uveřejňoval zejména v zaniklém již časopise slovácké iredenty Wiadomości polsko-slowacke. Časopis vydával v Pol. Těšíně Unger, byl polskými vládními kruhy finančně podporován a zanikl v roce 1929, neboť slovenské obyvatelstvo, jemuž byl na Slovensko tajně zaslán, jej odmítalo. Mondschein náleží ještě dnes k intimním spolupracovníkům Fr. Ungra, ač je to člověk záhadné existence a nikdo neví, z jakých prostředků žije. Fakt, že právě verše tohoto pomocníka Ungrova a protičeského štváče byly vybrány na pomník, který bude stát vedle československé státní hranice, napovídá, že tu vlastně jde o vzpomínku na plebiscit a že budou oslavováni plebiscitní bojovníci. Tím by se ovšem k uklidnění poměrů na Těšínsku neprospělo, ba

naopak. Podle našich informací má okázalá slavnost v Polském Těšíně býti začátkem nových protičeských projevů. Pozadí polských snah, které chtějí, aby nedorozumění mezi Československem a Polskem, vyvolané uměle se strany polské, trvalo a naopak se stupňovalo, je dnes již jasné. Nová koncepce polské mezinárodní politiky kloní se pravděpodobně, jak již bylo naznačeno, k revisio-

nismu. A v souvislosti s tím byl také zájezd pátera Jehlicky do Varšavy. Úzkostlivě sice svůj varšavský pobyt skrýval a také polské úřady se snažily, aby pobyt Jehlicky v Varšavě nebyl širší veřejnosti znám, ale incognito se prozradilo. Jehlicka přijel do Varšavy z Budapešti, kde dostal instrukce k svému vystoupení v Ženevě, kam jel ze Ženevy. —vb—

Polední Ostravský Deník 13. X. 34

»Dziennik polski« konfiskován.

Včerejší číslo »Dzienniku polského«, vycházejícího v Mor. Ostravě, bylo zabaveno pro nepravdivou zprávu o přednášce red. Karla Fialy v ostravském rozhlase. V přednášce se mluvilo o žebavých a toulavých dětech a jejich podvodcích na veřejné dobročinnosti a o tom, že děti žebrající po ulicích nemají býti podporovány, jelikož žebrají nikoli z bídy, nýbrž aby získaly prostředky k zábavě v biografích a k nákupu různých pamlsků. Autor se zmínil, že mezi dětmi, jež se živí žebrotou, jsou i děti cizích státních příslušníků a jmenoval jeden příklad, kdy podvodnou žebrotou si vydělával na živobytí bez práce a starosti chlapec polského státního příslušníka z Ostravy vyhoštěného. »Dziennik polski« z tohoto případu udělal zástup osmdesáti polských dětí, které se musí mezi námi, nepřátelskými Čechy, živiti žebrotou. Zneužil tak rozhlasové přednášky, jež neměla jiného cíle, než informovati veřejnost o žebavých a toulavých dětech a udělal si z ní »český dokument« o tom, jak jsou polské děti v Mor. Ostravě vystaveny bídě a hladu. Jelikož šlo o zprávu nepravdivou a pobuřující, státní zastupitelství v Mor. Ostravě »Dziennik polski« zabavilo. —kn

Denní zprávy

— Neurážíte nás, Poláci? Po celou středu, kdy katovický polský rozhlas vysílal v několika relacích podrobnosti o atentátu na krále Alexandra a Barthoua, působilo na české posluchače na Těšínsku velmi trapně neustálé a důsledné hlásání hlasatelovo, že vrah Kelemen je Čechoslovákem a československým státním příslušníkem. O faktu, že pas Kelemenův byl padělán, se katovický rozhlas nezmínil. Podle toho budou široké vrstvy v Polsku jistě věřiti, že vrahem byl Čech. Vypadá to jako zvyšování nenávisti proti nám v Polsku. Také polský list, vycházející v Ostravě, s velkou škodolibostí zdůrazňuje, že vrah marseilleský je československým příslušníkem. Tendence těchto zpráv je průhledná. Zájmy Československa a jeho dobré jméno má býti poškozeno. Již ve středu ráno byly úředně se strany jihoslovanské i československé vyvráceny tyto zprávy, ale »Dziennik Polski« neuznal za vhodné tyto úřední zprávy otisknouti. Poznamenáváme, že první případ to není.

České Slovo 15. X. 34.

Polský tisk a dětská bída

»Dziennik Polski« chrání podvodníky a žebráky z povolání — Štvání polského rozhlasu

Včerejší »Dziennik Polski« vycházející v Mor. Ostravě, byl státním zastupitelstvím konfiskován pro nepravdivý článek o přednášce, jež byla pro-slovena v ostravském rozhlase. Přednáška měla název »Bezprizorní v Moravské Ostravě« a zabývala se problémem dětí bez dozoru, jež žebrají po ulicích a živí se i krádežemi. Tyto děti většinou žebrají jenom proto, že si chtějí opatřit peníze na různé zábavy a mlisky. V přednášce se uvedlo mimo jiné, že jsou mezi žebrajícími dětmi také děti cizích státních příslušníků, kteří byli často již z našeho území vyhoštěni a stále se sem vrací. Ke konci přednášky byl uveden jako příklad zlo-myslného zneužívání, případ jakéhosi Komárka, jenž si úmyslně jitril ránu na noze, aby budil tím

větší soucit. »Dziennik Polski« ví, že podvodník Komárek je polský státní příslušník a proto si vymyslel, že všechny žebavé děti v Ostravě jsou Poláci a napsal útočný článek, v němž se tvrdilo, že polské děti v Československu se musí utíkat k žebrotě. Polský tisk překrucuje skutečnosti asi proto, aby mohl štvát proti československým úřadům a zdejší sociální péči, již se jistě nedá vytýkat, že by v čemkoli byla stranická, nebo jen neobjektivní. Ujímá-li se »Dziennik Polski« podvodníka a žebráka z povolání, který ovšem dělá Polákům jenom ostudu, je to jeho věc. Ale jestliže těchto svých fantasií používá k štvání a rozšiřování nepravdivých a smyšlených zpráv, pak ovšem je to věc státního zastupitelství. To také včerejší číslo zabavilo. —wr—

Moravskoslezský Deník 16. X. 34.

— Co si Poláci u nás všechno dovolí? V Orlově jest již řadu let polská rodinná škola, založená svého času Spolkem paní a dívek. Krakově: předsedou kuratoria jest pan insp. Wójcik. Na této škole se vyučuje po živnostensku pro velký počet stravníků, mezi nimiž jsou dokonce i české úřednice České obchodní společnosti. Společenstvo hostinských již drahnou dobu marně si stěžuje u úřadů na toto poškozování živnostníků. České rodinné škole to úřady již zakázaly dávno. Češi musejí poslouchat, Poláci dělají si, co chtějí. Na Kamenitém otevřeli si Poláci polskou soukromou školu, aby konkurovali nově zřízené škole české. Na polské škole se vyučuje bez úředního povolení a pan inspektor Wójcik i naše úřady to mlčky trpí. Zkrátka, pro Poláky naše zákony prostě neplatí. Přesto vše křičí, že jsou utiskováni.

Niepiękna sprawa.

Zaczęło się wyłączeniem tow. Łukosza z PSPR. z powodu osobistych różnic między nim a tow. posłem Chobotem. Ponieważ pos. Chobot stał się miarodajnym w Partji dzięki swojemu sprytowi i opanowaniu socjalistycznych instytucyj gospodarczych, oraz innych socjalistycznych organizacyj, wola jego zadecydowała, postawiono tow. Łukosza, jednego z najzasłużeńszych menérów PSPR., poza nawias tej partji. To chyba nie ulega najmniejszej wątpliwości i nicby nas to nie obchodziło, gdyby nie skutki.

Pretekstem do wyłączenia tow. Łukosza było jego gwałtowne wystąpienie i nietaktowne zachowanie się wobec władz partyjnych, t. z. wobec prezesa pos. Chobota ze sprawozdań „Robotnika Śląskiego” i wydanych przez tow. Łukosza ulotników wynika, że tow. Łukosz zarzucał pos. Chobotowi nieprzestrzeganie programu partyjnego, a jako dowody na to przytaczał między innymi uległość pos. Chobota wobec stronnictw narodowych, przemawianie nad trumną księdza katolickiego, proboszcza Moronia w Ropicy, powitanie faszystowskiego generała polskiego Góreckiego i t. p. Zarzucał także wraz z innymi członkami z PSPR. pos. Chobotowi, jako przewodniczącemu partji, jego dwuznaczne postępowanie w Komitecie Międzypartyjnym w sprawie wieców na temat sytuacji polskiego ludu w Czechosłowacji, co doprowadziło wreszcie do wystąpienia pos. Buzka z klubu posłów czes. soc. demokracji i żądał, aby PSPR. nad tem wystąpieniem przeszła do porządku dziennego.

Posel Chobot to zρέcznie, według swego zdania, wykorzystał; wobec stronnictw narodowych przedstawił, że tow. Łukosz jest przeciwnikiem współpracy z innymi polskimi stronnictwami i występował przeciw przewodniczącemu swej partji dlatego, iż ten współpracował ze stronnictwami narodowymi: wobec czeskich socjalnych demokratów zaś napiętnował Łukosza, jako wroga ich partji i zwolennika gen. konsula Malhomme'a. Pojawiły się wprzód w organach czes. soc. demokracji artykuły tej treści, w których uznano pos. Chobota jako bojownika za zgodą z Czechami, nawet jako członka klubu czes. soc. demokracji, a Łukosza jako irrydentystę, szkodnika w państwie. Za organami czes. soc. demokracji powtórzyły to dzienniki czes. narodowe, pos. Chobot stał się dla nich mężem opatrnościowym, obrońcą przeciw znienawidzonemu przez nich postępowaniu p. Malhomme'a, a Łukosza napiętnowano jako narzędzie i burzyciela zgody. Pos. Chobot, jakkolwiek wiedział, że wskutek tych napaści grozi Łukoszowi zniszczenie egzystencji i jego rodziny, nietylko nie reagował na te niezgodne z prawdą napaści w gazetach czeskich, ale pozwolił na to, że w „Robotniku Śląskim” pojawiły się dalej artykuły, potępiające Łukosza, ba nawet, jak tow. Łukosz twierdzi, zwrócił się pos. Chobot do związku zawodowego kolejarzy z żądaniem wykluczenia Łukosza z tej organizacyi, co by znaczyło pozbawienia możliwości obrony Łukosza w jego walce o egzystencję. Rzeczywiście też nakazało ministerstwo kolei śledztwo przeciw Łukoszowi. Próby Łukosza zaprzeczenia twierdzeniom czeskich gazet, jego sprostowania oraz obrona w ulotkach nie odniosły wobec szowinistycznych czynników skutku. Z treści różnych artykułów w Mor. slezskym deniku i innych jest widocznem, iż cieszą się z tego, że w pos. Chobocie zyskano człowieka, który potrafi zdemaskować politykę tutejszego polskiego obozu, podległego rzekomo wpływowi polskiej zagranicy.

Sympatje ludzi bezstronnych założyły się po stronie Łukosza jako skrzywdzonego. Także ze strony ludzi z obozu narodowego pojawiły się głosy ostre przeciw Chobotowi, poczęto wywlekać na światło dzienne jego postępowanie w przeszłości i krytykować jego stosunek do polskiej i czeskiej narodowości. Ze strony Związku śl. katolików i jego wszystkich głównych czynników przestrzegano ścisłej neutralności. Wprawdzie i dla nas było jasnem, że tu nie jest wszystko w po-

rządku. Lecz znając Łukosza jako partyjnika, którego całe życie przesiąknięte jest ideą socjalistyczną, nie znającą kompromisu, nie mieliśmy z jednej strony powodów do kruszenia kopij w jego obronie, z drugiej zaś strony uważaliśmy to jako spór w łonie partji, który ona miała załatwić sama, chodziło nam też o zachowanie pokoju i zgody w obozie polskim. Lecz ze względu na to, że sprawa przybiera coraz większe rozmiary, że przedewszystkiem czeska prasa coraz silniej używa tego sporu jako atutu przeciw polskiemu obozowi narodowemu i że zachodzi obawa demoralizacji naszego społeczeństwa na skutek środków, używanych w tej rozgrywce, musimy pouczyć także tę aferę, aby nie spadło na nas podejrzenie, że w polityce aprobujemy środki te, jakimi się zwalcza tow. Łukosza.

Ze stanowiska naszego stronnictwa nie mamy najmniejszego powodu do chwalenia lub podnoszenia zasług tow. Łukosza. Lecz ludność nasza wie, że Łukosz całe swoje życie poświęcił stronnictwu PSPR., że także ze swego stanowiska bronił jak mógł polską biedną ludność i stawał w obronie jej praw nietylko społecznych, lecz także narodowych, dalej wie także ten lud, że w ostatnich czasach za takiego samego obrońcę praw społecznych i narodowych przedstawiał się i pos. Chobot. Nagle wybucha kłótnia między nimi, a wtedy nietylko się przekreśla wszystko to, co Łukosz dla stronnictwa zrobił, lecz niszczy się także jego egzystencję, używając do tego pomocy ze strony tych czynników, przeciw którym stronnictwo walczyło. Jakież wyobrażenie o organizowaniu się w stronnictwach wyrobi sobie w tym stanie rzeczy nasz lud? Jakie pojęcie wyrobiłby sobie, gdyby stronnictwa milcząc to aprobowały? Dlatego stanowczo, otwarcie potępić musimy to postępowanie. Także w polityce należy przestrzegać granic uczciwości.

Jesteśmy stronnictwem polskiego ludu, tak jak niem jest PSPR., jest naszym obowiązkiem bronić tego ludu i każdą jego jednostkę bez względu czy ona jest zorganizowana w stronnictwie lub nie. Jeżeli zaś z powodu różnic w przekonaniu lub różnic osobistych ludzie, stojący na czele stronnictwa dążyłyby do zniszczenia egzystencji rodzin, to nazwać to musimy zbrodnią i nieuczciwością, tak jak nieuczciwem i niegodnem postępowaniem nazwać musimy, gdyby ktoś dla zwalczania ludzi ze swego obozu uciekał się pod opiekę przeciwników polskiego ludu i szowinistycznej prasy obcej, lub gdyby w razie roszczenia sobie tej opieki ze strony tych czynników, choćby tylko milcząc, na nią się zgodził.

Nie mamy najmniejszego zamiaru mięszać się do spraw partji lub występować przeciw niej, owszem pragniemy zgody stronnictw i zgody z nią i dlatego właśnie zwracamy uwagę na skutki sporu, który się rozegrał w jej łonie i znalazł podatny grunt w obcych obozach. Dlatego też jest naszym życzeniem, aby w łonie partji ta brzydka sprawa została jak najrychlej załatwiona.

Lidové Noviny 18. X. 34.

Nevhodný polský pomník bude přece odhalen

rh - Český Těšín 17. října

Naděje, že polské úřady upustí aspoň v této době od zbytečných provokací na československém pomezí, se nesplnila. Dnes odpovídne byla na zámecké rampě v Polském Těšíně těsně u čs. hranic na podstavci, o němž už Lidové Noviny psaly, umístěna socha mající oslavovat činy polských legionářů, a to vykonané nejen proti nepřítelům Polska, nýbrž i proti Československu. Vysoce vztyčená pravice třímá meč hrožící proti čs. hranicím.

Iv - Moravská Ostrava 17. října

Dziennik Polski musil být zabaven státním zastupitelstvem pro způsob výběru zpráv o marseilleském zločinu a pro jejich neslušné zhodnocení. Postup ten odsuzuje tentokrát nejen česká, ale i převážná část polské veřejnosti na Těšínsku.

Polak o Polakach

Redakce obdržela český dopis od Poláka a polsky psaný článek. Pisatel se plně podepsal a chce otisknouti své názory v Českém Slově proto, že nejčtenějším listem Poláků na Těšínsku je České Slovo. Chce jim říci několik upřímných slov v jejich mateřštině. Vyhovujeme tomuto přání, ač víme, že na nás provede polský tisk celou kampaň. Rozumné hlasy podobně jako tento opět otiskneme.

W Trzyńcu. — Przyszedłem, zobaczyłem i paterzę! Tak, patrzę na życie Polaków tu zagranicą na Śląsku a o czym się przekonałem nauce, opiszę. Będzie to coś w rodzaju. Polak z kraju o Polakach w Czechosłowacji, dokładniej powiedziane, o Polakach na Śląsku czeskim.

Mam możliwość widzieć życie tutejsze ze wszystkich stron, bezpośrednio, bez potrzeby korzystania z tendencyjnych informacji z jednej albo drugiej strony. I chcę jako że sam jestem bezpartyjnym, powiedzieć swoje wrażenia szczerze i prawdziwie a co głównie, z punktu widzenia Polaka, żyjącego w Polsce »mocarstwowej«.

Pierwsze, co gwałtem rzuca się do oczu, są skargi Polaków na odnarodowanie. Powiem lakonicznie, że niesłusznie. Odnarodować kogoś, kto ma uświadomienie narodowe we swojej krwi, jest niemożliwe. Dowodem niechaj posłużą kolonie emigracji czeskiej. Dużo ich żyje zagranicą, i to niekiedy już przeszło trzysta lat. Są też i u nas w Polsce odrodzonej. W mądrym przekonaniu że, kształceniem w obcym języku nie traci się swojej narodowości posyłają swoje dzieci do szkół polskich, aby się nauczyły władać językiem państwa, którego są obywatelami i zapewnić im przyszłość. Ani korespondent »Dziennika Polskiego« w Nr. 93 nie mógł zaprzeczyć, że rodzice-Czesi w Polsce dobrze wiedzą, że w Czechosłowacji dzieci ich zajęcia pomimo czeskiej narodowości tak samo niedostaną, jako odwrotnie, niedostanie w Polsce Polak, będący obywatelem czechosłowackim. Przystosowali się dobrowolnie, rozumnie uznając autorytet państwa polskiego.

Rodzice więc, świadomi sercem swojej narodowości a zarazem i odpowiedzialności za przyszłość dzieci, posyłają je do szkół, gdzie w języku państwowym będą wykształceni i przygotowani by móc stanąć na równi z większością. Rodzice polscy, wzbudzający u swoich dzieci nienawiść do wszystkiego, co czeskie, wyrządzają im krzywdę, kładąc ich przyszłość ofiarą momentalnego interesu polskiej polityki zagranicznej. Wszystkie państwa i wszystkie przedsięwzięcia w nich, wymagają i to bez pardonu znajomości języka państwowego. A muru głową nieprzebijesz.

Sądzę że mądre głowy przywódców polskich na Śląsku nie wiedzą w rewizję granic czechosłowacko-polskich. Chociaż z drugiej strony nie można pojąć, dlaczego np. »Dziennik Polski« tak uparcie kieruje uwagę Ślązaków do nieistniejącego polskiego »raju« i pośrednio wychowuje ich do niełoyalności wobec republiki. Tam u nas wszystko »bez zarzutu«, tutaj tylko »czeskie, głupie niedołęstwa«. Z taką to tendencją są wybierane sprawy z Polski, Czechosłowacji i z forum międzynarodowego dla Ślązaka tutejszego.

Co prawda, to Polska umie bezwzględnie aniżeli Czechosłowacja zatoczyć z niełoyalnymi obywatelami a nie pięści się z nikim niech sobie należy do jakiej chce narodowości. Pewna kategoria Polaków skarży się na krzywdy znośne z powodu narodowości. Niech lepiej krytycznie przejrzą swoje poczynania a przekonają się że, czyniąc to samo w Polsce jako Polacy, dostali by się w konflikt z zakonem. Na całym świecie mniejszości narodowe tylko wtedy poważane są za równych innym obywatelom, gdy na równi z nimi przystosowują i odnoszą się z poszanowaniem do rządów państwa, jego potrzeb i życia wewnętrznego. Inaczej dostaną się do izolacji, na którą dopłacają narodowościowo i gospodarczo. Doprawdy żal, że Czechom, że ich mniejszości zagranicą są na tak wysokim poziomie kulturalnym i poczucia obywatelskiego że, mógł jeden z ich działaczy, jak przyznaje korespondent »Dziennika Polskiego« (we wrześniu t. r. nr. 93) oświadczyć: »Wykonując uczciwie obowiązki obywatelskie, poważamy Polskę nie za macochę lecz prawdziwą matką i jesteśmy gotowi stanąć w jej obronie.« Do tego stanu podjęcia uczuć obywatelskich i narodowościowych, brakuje wielkiej ilości Polakom na Śląsku jeszcze bardzo dużo. Śląsk czeski jest tylko częścią Republiki Czechosłowackiej a tej należy przede wszystkim posłuszeństwo, aby móc żądać swoje prawa.

-Amen-

Pomník v Polském Těšíně postaven

Ruka s mečem ukazuje na Československo

Poláci připravují v Polském Těšíně slavnost prý na paměť polských legionářů, kteří bojovali za světové války. České Slovo již psalo o pomníku, jehož místo bylo vybráno přímo před Piastovským zámkem, tedy malý kousek od mostu přes Olši, kde je čs. státní hranice. Slavnost se měla konat minulou neděli, ale byla odložena na 28. října. Pomník byl postaven před zámek teprve včera. Zprávy, které tvrdily, že bude provokací proti Československu, se po-

tvrdily. Na podstavci pomníku jsou vyryta všechna jména, kde polské legiony bojovaly a jsou tu jmenovány i obce Orlová, Stonava, Jablunkov, Bystřice, tedy obce, kde bylo nuceno čs. vojsko bránit se proti polským plebiscitním bojůvkám. Socha na podstavci drží v pravé ruce meč, ukazující proti Československu. Případ tento je tím trapnější, že odhalení pomníku má se stát v den 28. října, kdy se u nás oslavuje den národního osvobození.

kr.

Polska Zachodnia 18. X. 34

Inspektor policji czeskiej znęcał się nad Polakiem

MORAWSKA OSTRAWA. W dniu 14 bm. policja aresztowała w Boguminie obywatela polskiego Józefa Leleka za nieprzestrzeganie przepisów paszportowych. W czasie przesłuchania w komisariacie policji Lelek został ciężko pobity przez inspektora policji Koniecznego. Konsul generalny R. P. w Morawskiej Ostrawie Malhomme założył pro-

test u władz miejscowych, poczem Lelek został zwolniony z więzienia. Również poseł R. P. w Pradze Grzybowski interwenjował w tej sprawie u wiceministra spraw zagranicznych, który zapowiedział wdrożenie śledztwa i pociągnięcia winnych funkcjonariuszy policji do odpowiedzialności.

Gazeta Polska 18. X. 34.

Nowy wypadek pobicia polaka przez policję czeską

MOR. OSTRAWA, 17.10. — W dn. 14 b. m. policja aresztowała w Boguminie obywatela polskiego Józefa Leleka za nieprzestrzeganie przepisów paszportowych. W czasie przesłuchania w komisariacie policji Lelek został ciężko pobity przez inspektora policji Koniecznego.

Konsul generalny Rzplitej w Morawskiej Ostrawie Malhomme złożył pretest u władz miejscowych. Również poseł Rzplitej w Pradze Grzybowski interwenjował w tej sprawie u wiceministra spraw zagranicznych Krofty, który zapowiedział wdrożenie śledztwa w tej sprawie, oświadczając, że winni funkcjonariusze policji zostaną pociągnięci do odpowiedzialności. Lelek został zwolniony z więzienia. (PAT)

W Czechosłowacji...

MOR. OSTRAWA, 17.10. — Dziś ukazał się w dzienniku czeskim „Duch Czasu“ artykuł, zniesławiający pamięć króla Aleksandra. Artykuł poddaje ostrej krytyce stosunki polityczne w Jugosławii, dając na ten temat nader niepoehlebną charakterystykę zmarłego króla Jugosławii. (PAT)

...I NA WĘGRZECH

BUDAPESZT, 17.10. — Węgierski minister spraw wewnętrznych zawiesił na 15 dni jeden z tygodników węgierskich za artykuł, uwłaczający pamięci króla Aleksandra. (PAT)

Y. K. C. 19. X. 34.

Walka dzieci polskich w Cierlicku.

Z Karwiny pisze (al): Walka przeciw proboszczowi czeskiej narodowości w Cierlicku ciągle jeszcze trwa. Bierze w niej udział nie tylko ludność dorosła, ale także i dzieci szkolna. Za śp. ks. Zawiszy bywało co niedzieli na nabożeństwie około 200 dzieci, obecnie jest ich 8 do 10. Reszta odbywa długie pielgrzymki do kościołów sąsiednich parafii. Dzieci zbierają się grupami i godzinami wspólnie wędrują na nabożeństwo, chociaż swój kościół mają w pobliżu.

Na naukę religii, której udziela ich proboszcz Czech, chodzą dzieci niechętnie. W wielu klasach musiał proboszcz zrezygnować z udzielania lekcji religii i religii uczą tam nauczyciele. Po nauce religii, udzielanej przez proboszcza, który nie rozumie duszy dziecka polskiego, a widzi w nim przedmiot mu obcy — udają się dzieci na grób śp. ks. Zawiszy i składają na nim kwiaty i bukiety, oraz modlą się gorąco o proboszcza-Polaka, któryby był godnym następcą przez dziatwę kochanego i uwielbianego duszpasterza.

Ostatnio chciał sobie pozyskać ks. Moższek dzieci polskie i rozdzielał obrazki religijne z napisami czeskiemi. Dzieci mu te obrazki zwróciły z uwagą, że domy polskie pragną obrazki z polskimi napisami.

Szowiniści czescy, oczekując zaniechania walki Polaków z proboszczem czeskiej narodowości, liczyli przedewszystkiem na dzieci. Z powyższych faktów widzimy, że zupełnie się przeliczyli. Dzieci polskie okazały się nieugięte.

Y. K. C. 20. X. 34.

Szakale.

Morawska Ostrawa, 18 października.

(PAT) W przeddzień pogrzebu króla Aleksandra ukazał się w dzienniku czeskim „Duch Czasu“ artykuł, zniesławiający pamięć zamordowanego króla Aleksandra. Artykuł poddaje ostrej krytyce stosunki polityczne w Jugosławii, dając na ten temat nader niepoehlebną charakterystykę zmarłego króla Jugosławii. (Zaznaczamy, że jeden z dzienników oraz pewna agencja czeska obrzucała także błotem i oszczerstwami trumnę zamordowanego ś. p. min. Pierackiego. Red.).

Zawieszenie tygodnika węgierskiego.

Budapeszt, 18 października. (PAT) Węgierski minister spraw wewnętrznych zawiesił na 15 dni jeden z tygodników węgierskich za artykuł, uwłaczający pamięci króla Aleksandra.

Francja zmienia zasadniczo swą linię polityczną

Opinia francuska znajduje się obecnie pod wrażeniem dwu niezwykle ważnych oświadczeń najwybitniejszych członków obecnego rządu, t. j. ministra sprawiedliwości Henri Lemery i ministra spraw zagranicznych Laval. Na oświadczenie ministra Laval pragniemy zwrócić specjalną uwagę naszych czytelników. Oświadczenie to złożył minister Laval jeszcze przed objęciem urzędowania, omawiając w „Capital”-u wyniki ostatniej sesji genewskiej. Brzmi ono następująco:

„Dyplomacja francuska wykazała w ostatnich czasach wielkie niedbalstwo i lekkomyślność. Gdy się posiada sojuszników takich jak Polska, pierwszym obowiązkiem jej jest podtrzymanie ich na tych terenach, gdzie ich główne interesy wchodzi w grę. Co do Polski; Francja powinna była wszystko zrobić, by poprzeć jej słuszne żądania w sprawach mniejszościowych. Patronując paktowi wschodniemu (minister Laval słowem „patronując” podkreśla tu fakt, że pomysł paktu wschodniego ukuto nie we Francji — przyp. red.), Francja uznała ten projekt za swój własny i chciała pogwałcić wolę państwa zaprzyjaźnionego. Tymczasem jedynie polski punkt widzenia powinien był orjentować Francję w sprawach wschodu europejskiego. Ten błąd taktyczny Francji nie jest pierwszym. Francja nie przyjęła w stosunku do Polski postawy, któraby odpowiadała wielkiej wspólnej tradycji. Zbyt często Francja zachowywała się jako opiekunka daleka a nieomylna. W ciągu obrad komisji rozbrojeniowej min. Zaleski miał wszystkie zapewnienia z francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych, że Francja nie wysunie w Genewie żadnych projektów bez uprzedniego porozumienia się z Warszawą. Zdarzyło się, że Francja wysunęła swój projekt bez tego uprzedzenia. Ze swobodą w czasie rokowań w sprawie „paktu wschodniego” Francja przypominała sobie o Polsce dopiero po zawarciu porozumienia z Włochami. Te metody są godne pożałowania. Mieliśmy nadzieję, że rząd Doumerguea położy im koniec i że podróż min. Barthou do Warszawy rozpocznie nową erę. Czyżbyśmy się mieli mylić? Czyżbyśmy mieli porzucić prawdziwego i silnego sojusznika — Polskę — dla chimerycznej przyjaźni z bolszewikami? Dumna ze swej wielkiej przeszłości i swego wspaniałego odnowienia Rzeczypospolita Polska chce słusznie grać rolę wielkiego mocarstwa i Francja musi uważać za wielkie mocarstwo kraj, którego ludność w ciągu 12 lat wzrosła z 27 na 33 miliony, bijąc tem wszelkie populacyjne reformy niemieckie — kraj, który stworzył nowoczesne państwo, armję, administrację, finanse i który jest narodem ożywionym ideałami i wiarą!”

*

Panowie Ripka, Valdstein, Handzel et cons. z „przyjacielskiej” prasy powinni sobie to przeczytać uważnie i ze zdrowych rozumowań min. Laval wysnuć dla swej linii postępowania właściwe wnioski.

Sprawa obywatela polskiego Józefa Leleka

Interwencja Konsulatu i Poselstwa R. P.

Jak się informujemy z miarodajnego źródła, dnia 14 października aresztowany został przez policję państwową w Boguminie stale tam zamieszkały obywatel polski Józef Lelek za nieprzestrzeganie przepisów paszportowych.

Przegląd prasowy

„Polskie radio przeciw nam,”

„Polacy nie przestają przed ogółem obrażać nasz naród.”

Pod obu powyższymi tytułami „České slovo” z dnia 17 października przynosi co następuje: „Ze wszystkich stron dochodzą nas skargi słuchaczy radiowych, którzy w tych dniach słuchali polskiego radia, by dowiedzieć się, jak polskie radio komentuje morderstwo marsylskie. Poszczególne polskie stacje radiowe nie opuściły żadnej sposobności, aby przed całym ogółem zaatakować Czechosłowację i obwiniać ją poprostu o współwinę w marsylskim zamachu. Gdy we wtorek przyszedł pierwsze wiadomości o strasznym zamachu, jedna z polskich stacji w komentarzu ogłosiła, że Francja i Jugosławia nieustannie bratały się z narodem i państwem czechosłowackim i widziały w nim swych braci, a zato ten naród za ich przyjaźń i przychylną odwzajemność tak, że w swym łonie wyhodował morderców, którzy zgładzili ze świata dwu największych i najlepszych mężów obu państw. Także przy wysyłaniu ostatnich wyników śledztwa niezapomniały polskie radiostacje donieść wszystkiego, coby mogło rzucić brzydkie światło na czechosłowacki naród i państwo. Po tem wszystkiem, co Polacy w ostatniej dobie puścili w świat przeciw czechosłowackiemu narodowi, nawet ta napaść i oczernienie narodu i państwa nas nie zadziwia.”

Dziennik Polski 19.8.34.

„Pomnik w Pol. Cieszynie postawiony”

„Ręka z mieczem pokazuje na Czechosłowację.”

Pod obu powyższymi tytułami wczorajsze „České slovo” przynosi, co następuje:

„Polacy przygotowują w Polskim Cieszynie uroczystość pamiątkową polskich legionistów, którzy walczyli za czasów wojny światowej. „České slovo” pisało już o pomniku, którego miejsce obrane zostało przed zamkiem Piastów, a więc bardzo blisko mostu przez Olzę, gdzie jest czuła granica państwowa. Uroczystość miała się odbyć ubiegłej niedzieli, ale została odłożoną na 28 października. Pomnik postawiono przed zamkiem dopiero wczoraj. Wiadomości, które zapowiadały, że pomnik bę-

dzie prowokacją, skierowaną przeciw Czechosłowacji, potwierdziły się. Na cokole pomnika wyryto wszystkie nazwy miejscowości, gdzie walczyli polscy legionieści i miejscowości Orłowa, Stonawa, Jabłonków, Bystrzyca, a więc miejscowości, które wojsko czechosłowackie musiało bronić przeciw polskim plebiscytowym bojówkom. Postać na cokole pomnika trzyma w prawej ręce miecz, wskazujący w stronę Czechosłowacji. Fakt ten jest tem przykrzejszy, że odsłonięcie pomnika ma się odbyć w dniu 28 października, w którym u nas obchodzi się narodowe oswobodzenie.”

Wybryk „Ducha času”

„O czem by się i w Jugosławii nie miało zapominać.”

Przed dwoma dniami ostrawski „Duch času” ośmielił się splodzić artykuł, który, choć nas nie dziwi ze względu na psychikę jego redaktorów, ale który powinien się spotkać z odprawą kategoryczną całej prasy w Czechosłowacji bez względu na narodowość. Jako Polacy nie chcieliśmy być pierwsi w karzeniu, czekaliśmy, aż uczynią to inni, bliżsi „Duchowi času” językowo. Nie stało się to dotychczas, więc czynimy to my. Czynimy to zresztą na prośbę kilku Jugosłowian, którzy się w tej sprawie do nas zwrócili.

Piętnujemy więc z całą mocą udzielanie przez „Duch času” nauczek narodowi jugosłowiańskiemu, o które on nie prosi i które nie licują z powagą chwili. U trumny Aleksandra Zjednoczyciela powinny umilknąć wszelkie zacietrzewienia partyjne. A „Duch času” pisze: „Dyktatorski reżim (króla Aleksandra) nie ro-

zumiał, że ucisk wywiera choćby podziemny przeciwcisk, że z gwałtem może się zrodzić tylko gwałt, jeszcze ohydniejszy, jeszcze bardziej szaleńczy i okrutniejszy.” „Królewska dyktatura w Jugosławii nie mogła jednak zlać dążeń własnego ludu do odnowienia swobód demokratycznych. Byłoby się tem prędzej doszło do wzmocnienia jedności narodowej, aniżeli twardą, dyktatorską pięścią.”

Trzeba by przełumaczyć cały artykuł, by okazać całą ohydę tych gentlemanów czeskiej socjalnej demokracji. Wstyd jednak w tem jest się grzebać. Dlatego zadowoliliśmy się cytowaniem wyjątków i napiętnowaniem ich przed całą opinią publiczną.

Nas, którzy pamiętamy ohydą napaść na trumnę s. p. gen. Pierackiego, ta ohyda oburzyła, ale nie zadziwiła.

„Polak o Polakach“

Niezwykła kompromitacja „Čes. slova“

Moment osłupienia przeżywał każdy, kto wczoraj przypadkiem wziął do ręki ostrawskie „České slovo“. **„České slovo“ pisze po polsku!** A więc nareszcie idea zbliżenia czesko-polskiego zatrumfowała całą linię! Już nietylko „Nasz Ślązak“, ale i „České slovo“ pisze po polsku! Nie wypada nam zatem teraz już nic innego, jak rznać sążniste artykuły po czesku. Prawdziwa sielanka braterstwa!

Niestety, różowe nadzieje prysły już po przeczytaniu pierwszego zdania „polskiego“ artykułu, napisanego rzekomo przez „Polaka z Polski“, i to specjalnie dla „Čes. slova“, jako głównego organu Polaków w Czechosłowacji (!). W artykule aż roi się od błędów i Czechizmów. Rzekomy „Polak z Polski“ nie umie poprawnie po polsku, natomiast doskonale włada językiem czeskim. Boć nie trzeba być lingwistą, ale najprzeciętniejszym Polakiem, nawet wychowankiem „morawskiej“ szkoły i „popolszczonym Morawcem“, aby połapać się na tem, że zwroty takie, jak **„na odnarodowanie“, „odnarodować“, „wychowuje ich do nielojalności“, „umie załoczyć z nielojalnością“, „dostaliby się w konflikt z zakonem“** (z jakim? Benedyktynów, Kamedułów czy Karmelitów Bosych?) itd. nie są polskie, lecz żywcem wzięte z języka czeskiego.

Artykuł, napisany w języku czesko-polskim przez „Polaka z Polski“, jest grubą kompromitacją i wielkim blamażem dla „Čes. slova“, które widocznie nie potrafiło odszukać ani jednego Czecha, umiającego poprawnie po polsku. To też jego „Czechopolak“ językiem i treścią niczem nie odbiega od sławetnej polszczyzny „Naszego Ślązaka“, czeskich ulotek przedwpisowych i przedwyborczych, oraz zaproszeń czy afiszów „Maticy“, pisanych po polsku, prawdopodobnie również przez czesko-polskich Polaków z Polski, z których niektórzy, jak np. p. Smyczek, redaktor „Naszego Ślązaka“, rzeczywiście pochodzą z Polski (z Ochab).

Co było powodem, że „České slovo“ wydało na świat swój poroniony „polski“ artykuł? Czeski „Polak z Polski“ z redakcji tego dziennika zdradza nam to wyraźnie, polemizując z reportażem „Dziennika Polskiego“ o Czechach wołyńskich, zamieszczonym w nr. 93 z dnia 21 września b. r. Jest tam mowa o tem, jak inż. czeski Vlad. Činka i mieszkańcy czeskiego Kwasitowa na Wołyniu potępiali przed uczestnikami wycieczki z Czechosłowacji kłamliwe wiadomości prasy czeskiej o „ucisku“ Czechów w Polsce. Właśni rodacy sprawili „Čes. slovu“ największe lanie: **„Gospodarczo kolonistom czeskim prowadzi się znakomicie, rzut oka na ich piękne i dostatnie gospodarstwa, bogate pola, plantacje chmielu i tytoniu, śliczne ogrody i sady, przekonuje odrazu, jak nieładnie kłamało „České slovo“, pisząc o gospodarczej zagładzie Czechów wołyńskich.“**

Reportaż ten był dotkliwym ciosem i położeniem „Čes. slova“ na obie łopatki. Cztery tygodnie głowili się biedni jego redaktorowie, jak tu wyleść z tej matni. Aż oto nagle znaleźli swojego „Polaka z Polski“, który ich wpakował z deszczu pod rynnę. Nie podali jego nazwiska, ani miejscowości, lecz podpisali go **„amen“**. Jakby przewidywali, że „Polak z Polski“, a z nim „České slovo“

jest „amen“, — gotowe, — umarło w butach! Nawet najbardziej naiwny czytelnik nie uwierzy mu już więcej, że mógłby się znaleźć Polak, **nierenegat**, któryby w czeskiej gazecie szkalował polski naród.

Radzimy „Čes. slovu“, aby gdzieindziej szukało szczęścia. A może się zdecyduje w następnym numerze zamieścić dla odmiany artykuł po niemiecku lub madziarsku, napisany przez „Niemca“ lub „Madziara“, piszącego na wszystko, co niemieckie lub madziarskie. Tylko radzimy panom, aby dla uniknięcia nowej kompromitacji tym razem artykuł przed wydrukowaniem dali do poprawienia komuś, co rzeczywiście umie po niemiecku lub madziarsku!

Przegląd prasowy

„Polska propaganda i autonomizm“.

Pod powyższym tytułem cytuje praskie „Pravo lidu“ w nr. 244 tekst przemówienia ministra p. Derera. Tłumaczymy poniżej treść odnośnego wyjątku:

„W ostatniej dobie na Słowacyzynie uwydatnia się polska propaganda. Polska zmieniła swą politykę od tej chwili, w której przystąpiła do politycznego umownego stanu z hitlerowskimi Niemcami. Od tej chwili zauważa się na Słowacyzynie agresywność polonofilskiej polityki słowackich ludowców. My życzymy sobie najlepszych stosunków z Polską. Ale nie możemy solidaryzować się z metodami, jak na Słowacyzynie pewne koła ze słowackiego stronnictwa ludowego. Nie możemy solidaryzować się z polityką, która dla dążeń separatystycznych ludowców ogląda się za pomocą za granicami Słowacyzyny. Potępiamy tę politykę, która swe dążenia autonomiczne chce podeprzeć zasięgiem cudzego wpływu. Taka polityka znamionowałaby początek końca...“

Robotnik Śląski 20 X. 34.

Jezuityzm.

„Nie mamy najmniejszego zamiaru mieszać się do spraw partji lub występować przeciwko niej...“ tak pisze organ Związku Śląskich Katolików „Nasz Kraj“ z ubiegłego tygodnia na zakończenie artykułu o Łukoszu, Chobocie i PSPR, zatytułowanego „Niepiękna sprawa“. Aby przytoczyć obłudę autora, przytaczamy kilka wyjątków:

„Zaczęło się wyłączeniem tow. Łukosza z P. S. P. R. z powodu osobistych różnic między nim a tow. posłem Chobotem... wola Chobota zadecydowała, postawił on tow. Łukosza, jednego z najzasłużeńszych menderów PSPR poza nawias tej partji... nic by nas to nie obchodziło, gdyby nie skutki...“

Już z pierwszych kilku zdań widać, o co autorowi chodzi. Co za powód do obrony rozbijaczy jedności PSPR? Co Związek Katolików może obchodzić, gdy organizacja socjalistyczna wykluczy kogoś ze swych szeregów? Jaki to ma mieć wpływ na Związek Śląskich Katolików? To jest nie mieszanie się do spraw partji?

Zdajemy sobie sprawę z tego, że panowie z „Naszego Kraju“ socjalistów nie lubią, zrozumiałe więc, że przyklasną każdej akcji, która zmierzać może dla rozbicia naszej partji — osłabienie socjalizmu leży w ich interesie. Napiszcie to panowie otwarcie, po katolicku: rozbicie PSPR. leży w interesie ruchu klerykalnego — nie będziemy wam tego brać za złe. Ale nie piszcie, że nie mieszacie się do spraw partji.

W dalszym ciągu autor wspomnianego artykułu posuwa się tak daleko, wmawiając, że PSPR. inspirowane artykuły do czeskiej prasy szowinistycznej, jakoby dążyła do zniszczenia egzystencji rodziny Łukosza a wreszcie wyraża życzenie, by „w łonie partji ta brzydka sprawa została jak najszybciej załatwiona“.

Jest rzeczą jasną, że to co zapoczątkował obóz, który za narzędzie walki przeciw PSPR. użył Łukosza, nie może być obojętne dla czeskiej prasy szowinistycznej, zarówno tak, jak — okazuje się — nie jest obojętne dla polskich klerykałów. (Przepraszamy za pożyczanie wyrażenia z dawnych numerów „Naszego Kraju“.) Lecz pismak

„N. K.” powinien wiedzieć, że tak, jak nie możemy zabronić psu szczekania na księżyc, tak też nie możemy zabronić temu, aby obozy cieszące się z nieporozumienia w PSPR. o tem nie pisały. Prasa czeska może na swój sposób tłumaczyć sprawę, faktem niezaprzeczalnym jednak pozostanie, że nie PSPR. czy Chobot rozpoczęli atak przeciw całości naszej partii, lecz byli to inni, prawdopodobnie także bliscy autorowi „niemiłej sprawy”. W dalszym ciągu uważamy, że „Nasz Kraj” nie ma czego troszczyć się o rodzinę Łukosza, jak nie troszczyli się o to ludzie, którzy Łukosza użyli do gry, której sami otwarcie nie chcieli rozpocząć. Łukosz jest mężczyzną dojrzłym a jego rodzina napewno pomocy u „Naszego Kraju” szukać nie będzie. Nikt z ludzi rozumnych o ludzkim sumieniu nie myśli niszczyć czyjejs egzystencji, a nikt, powtarzamy **nikt z PSPR.** w stosunku do Łukosza sobie tego nie życzy. Jeżeli „Nasz Kraj” wmawia, że tego chce poseł Chobot, jest to podchodzenie przeciwko niemu z drugiej strony, kiedy sprawa posyłania dzieci do szkoły była za „mało przekonywująca”. Takie podchodzenie jest oczywiście **bezgranicznym łajdactwem!**

Wreszcie życzenie „Naszego Kraju”, by „brzydka sprawa w łonie partii została jak najrychlej załatwiona”. Przedewszystkiem w partii niema żadnej sprawy otwartej. Sprawa z Łukoszem, o którą mu widać chodzi, jest definitywnie załatwiona. Potępieniem jego roboty przez większość Zarządu naszej partii i ogółu robotniczego utrzymany został autorytet naszej organizacji. Jest rzeczą naturalną, że z utratą członkostwa w partii traci się funkcje z jej ramienia zajmowane. Naturalnie, dla naszych przeciwników sprawa jest niezałatwiona.

Autor „niepiękną sprawę” daje do zrozumienia, że sam należy do obozu, który zorganizował kampanię przeciwko PSPR., a do tego celu użył za narzędzie dobrodusznego i łatwowiernego Łukosza, aby z jego dobrych zalet zrobić męczennika, i przedstawić jako „skrzywdzonego”. Utwierdza nas dalej w przekonaniu, że akcja Łukosza jest pomysłem wrogów polskiego ruchu socjalistycznego.

Zamieszczenie tego artykułu na łamach „Naszego Kraju” ma dobrą dla nas stronę przez to, że otwarło oczy reszcie członków i sympatyków, którzy przejrza, iż akcja Łukosza jest także akcją niektórych panów ze Związku Śląskich Katolików, to jest naszych przeciwników politycznych, a że słusność zarządzeń jest po naszej stronie. Bo gdyby Zarząd PSPR. był uchwalił po myśli „Naszego Kraju”, to jest na szkodę autorytetu partii i ruchu socjalistycznego, toby napewno ta „brzydka sprawa” nie pozostawała dla Związku Śląskich Katolików otwartą i napewno nie byłby się pojawił w jego organie artykuł „Niepiękna sprawa”. Pozostaje jednak pytanie, czy artykuł ten jest opinią ogółu członków Związku Śląskich Katolików.

Ponieważ jednak „Nasz Kraj” zamieścił ten artykuł, przedstawiając sprawę „po jezuicku”, że niby nie miesza się do spraw naszej partii, my też, nie mieszając się do spraw wewnętrznych „Związku Śląskich Katolików” radzibyśmy dowiedzieli się i podali naszym czytelnikom coś o „osobistych różnicach” między jego prezesem a jego konkurentem. Ciekawi jesteśmy jednak naprzód odpowiedzi, co uczyniłby „Nasz Kraj”, gdyby np. poseł Junga (lub ktoś inny) wydał ulotki przeciw prezesowi Związku Śląskich Katolików, zaś zarząd większością potępiłby to a „Robotnik Śląski”, „nie mieszając się do tych spraw”, umieścił artykuł na obronę wydającego taką publikację?

Na czyim żołdzie?

(Pisze robotnik J. H.)

Takie pytanie musimy postawić, obserwując, jak co tydzień wydaje się nowe ulotki, raz podpisane przez Łukosza, to znów przez Siudę. Dla nas, zdecydowanych członków klasowych organizacji robotniczych, nie trudno zrozumieć o co chodzi w akcji, na czoło której wysunięto Łukosza. To też z obrzydzeniem patrzymy na czynność ludzi, którzy za całą akcją się ukrywają.

Jako członek PSPR stawiam na boku sprawy osobiste Łukosz—Chobot. Śledzę jednakże, jak sztucznie rozdmuchaną akcją interesują się ludzie **niepartyjni**, nauczyciele, majstrzy, sztygarzy i jak różni **nieprzejędani wrogowie** socjalistów biorą w obronę Łukosza i Siudę. Dla nas hutników i górników jest jasne jak słońce, że jawni ci wrogowie socjalizmu nie mogli podpisać sami „manifestu”, bo nie znalazłby posłuchu u robotników. Dlatego użyli Łukosza i Siudę. My, robotnicy, nie wchodzimy w to, czy ulotki były podpisane dobrowolnie, ale wiemy, że były one inspirowane. Chodzi nam o to, czy wydane zostały z troski o dobro partii i nas robotników. Uważam, że **nie**. Dopatrujemy się tu chęci narażenia na szwank opinii naszej partii, jako części składowej Międzynarodówki Socjalistycznej.

Rozbierając treść wydanych ulotek, wyczytamy z nich osobistą nienawiść, przekręcanie prawdy i chęć stworzenia wrogiego nastroju do Komitetu Wykonawczego i Zarządu Główn. PSPR. Widać dalej, że chodzi o próby skierowania taktyki partyjnej na inne tory. Jaka to ma być taktyka, da nam odpowiedź na pytania:

Dlaczego wrogowie ruchu robotniczego biorą w obronę rozbijaczy PSPR?

Dlaczego prasa nierobotnicza stoi w obronie Łukosza, Siudy!

Czemu ulotki dostarczane są przeciwnikom ruchu socjalistycznego i dlaczego nasi wrogowie polityczni je kolportują?

Skąd biedny, jak mysz kościelna, Siuda ma pieniądze na ulotki, na kosztowną opłatę pocztową?

Skąd wzięły się pieniądze u Siudy na kosztowne objazdy całego Śląska?

Kto używa mu maszyny do pisania?

Kto koreguje jego błędy w ulotkach?

Kto to jest ten „komitet akcyjny”, że zakłada aż biuro informacyjne w Cz. Cieszyńskie?

Odpowiedź na wszystkie pytania jest jednaka: **chodzi o potrzeby wrogów robotników, wrogowie robotników stoją za akcją Łukosz—Siuda, chcąc przez nich zniszczyć ruch socjalistyczny.**

PSPR nie śmie i nie będzie słuchać podszeptów patriotów, których życzeniem byłoby, aby poseł Chobot wystąpił z klubu czeskiej socjalnej demokracji. Przez to ucierpiałaby tylko interesy robotnicze i polskie, zwłaszcza w obecnym czasie. Czy kampania „komitetu akcyjnego” przeciw posłowi Chobotowi nie jest skierowana, aby go zmusić do złożenia mandatu poselskiego? Członkowie PSPR nie mogą przyczynić się do osłabienia bloku robotniczego w parlamencie przez oddanie mandatu poselskiego w ręce p. dra Wolfa!

Do czego Łukosz i Siuda dążą, jeżeli polskim sekretarzom zawodowym, jako funkcjonariuszom partyjnym odmawiają współdecydowania w kwestiach partyjnych? Skąd wzięli prawo, aby bić do kierowników filij Centralnego Stowarzyszenia Spożywczego za to, że ci nie chcą kolportować ich odezw i manifestów?

Daremne są wysiłki panów, zmierzających do stworzenia u robotników nieufności do organizacji socjalistycznych. Było już wiele różnych prób rozbicia, zniszczenia organizacji robotniczych, lecz gdy robotnicy spostrzegli się, przepędzili na cztery wiatry wrogów. Także w akcji Łukosza, jeżeli ludziliśmy się czemś na początku, to obecnie po przeczytaniu ulotki Siudy i ten najprostszy, nieorientujący się politycznie robotnik, rozumiał, że **chodzi tu o ciemną grę przeciw PSPR.** Dlatego też niechaj całe „akcyjne towarzystwo” przyjmie do wiadomości, że na Śląsku zaolziańskim o utworzeniu **BB trudno marzyć!**

Robotnik Śląski 20.X.34

W ostatnich czasach w „Dzienniku Polskim“ i w różnych ulotkach stale kolportuje się wiadomość, jakoby w partji naszej panowała jakaś dyktatura osobista przewodniczącego tow. Chobota, zwłaszcza jeżeli chodzi o ostatnie organizacyjne postanowienia władz partyjnych.

My, podpisani członkowie Zarządu Głównego PSPR, wobec tych wiadomości oświadczamy, że o postanowieniach tych decydowaliśmy wszyscy po dokładnem rozważeniu, zupełnie swobodnie głosowaniem, stosownie do brzmienia statutu partyjnego i że odnośne uchwały zapadały kwalifikowaną większością.

Oświadczamy również publicznie, że nikt z nas nie jest autorem napisanego niby przez członka Zarządu PSPR. artykułu w „Dzienniku Polskim“ z dnia 13 października br. pod tytułem: „Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza“.

Wójcik Władysław, m. p. zast. przewodn.

Badura Józef.

Kiszka Jan.

Bartosz Józef.

Kornuta Piotr.

Czechowicz Józef.

Molenda Rudolf.

Goetze Ferdynand.

Ogrocki Gabriel.

Gromnica Alojzy.

Staniek Józef.

Guziur Teodor.

Śniegoń Karol.

Heczko Jan.

Wigłasz Jan.

Łukoszowa „opozycja“ operuje dalej kłamstwami.

W ostatnim czasie rozszerza Łukosz i jego sprzymierzeńcy kłamstwo, jakoby tow. poseł Chobot był spowodował przeciwko niemu śledztwo ze strony władz kolejowych i jakoby był od UNJI kolejarzy żądał jego wykluczenia, żeby go poszkodzić w jego egzystencji. Jest to podłe kłamstwo, za które będzie Łukosz odpowiadał na innem miejscu.

Taksamo nieprawdą jest twierdzenie, jakoby tow. poseł Chobot spowodował usunięcie Łukosza z wydziału gminnego a przez to osłabił polskość w Łakach. Według ordynacji wyborczej, jest logicznem następstwem wykluczenia Łukosza z partji usunięcie go z wydziału gminnego. Na jego miejsce wchodzi zastępca, który jest Polakiem, tak, że polskość nie stała się żadna szkoda.

CO INNI PISZĄ?

„Dziennik Polski w numerze z dnia 16 bm. w notatce pt. „W obronie wodza“ atakuje obecnych redaktorów Robotnika Śląskiego, przyczem powołuje się na artykuły Rob. Śląskiego i Naprzodu z roku 1920, które to roczniki obecny wódz „opozycji PSPR“ swego czasu „odniósł“ nieprawem z archiwum partyjnego i sprzedał za odpowiednie honorarium w czasie wyborów roku 1928 komunistom, którzy je używali w swej agtacji przeciwko liście polskiej. Stwierdzamy, że obecni redaktorzy Robotnika Śląskiego w roku 1920 nie byli redaktorami. Zaznaczamy jednak, że gróźb Dziennika Polskiego, iż będzie 15 lat stare rzeczy rozmazywał, nie trzeba się obawiać, tembardziej, że wówczas autorowie odnośnych napaści byli sądownie ścigani za te kłamliwe obelgi. Jeżeli redaktor Dz. P. chce cytować artykuły z Robotnika Śląskiego i Naprzodu, to dla czego nie zacytuje tych artykułów, które są skierowane przeciwko obecnym wielbicielom Hitlera, prowadzącym „opozycję PSPR“.

Organ niemieckiej bratniej soc. dem. „Volksprese“ przynosi artykuł, omawiający stosunki w naszej partji powstałe w ostatnim czasie z powodu próby rozbicia naszej partji ze strony obozu polskich sprzymierzeńców Hitlera. Przytem jako dodatni fakt przynosi stanowisko karwińskich górników i trzynieckich hutników, którzy stanęli w obronie socjalizmu i wyraża przekonanie, że Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza, zgodnie ze swą dotychczasową tradycją, wytrzyma w walce z jej przeciwnikami. Towarzyszom niemieckim za to ich uznanie wyrażamy serdeczne podziękowanie i zapewniamy ich, że PSPR. w walce z przeciwnikami socjalizmu swoje zadanie spełni.

Drzazgi.

Jestem zdania, że pieniądze przeznaczone na cele humanitarne, powinny być dane właściwej organizacji do dyspozycji, a nie, żeby niemi jakaś pani szafowała.

Nowy kurs.

Każdego, kto przyznaje się do obozu polskiego, należy poddać rewizji. Jeżeli okaże się, że posyłał dziecko do szkoły niepolskiej, należy wyzuć z czci, splugawić lub powiesić. Dziennik Polski zaś zamieści odezwę oprawców: „My bezpartyjne zuchy sanacyjne, powołane jesteście do oczyszczenia rasy polskiej na Śląsku!“

Drżij prezesie Związku Śląskich Katolików i wy wszyscy Polacy, którzy swe córki lub synów powierzyliście czeskim lub niemieckim szkołom! Niech żyje „czysta rasa sanatorów“ na Śląsku w Czechosłowacji! Hurra! Naśladujmy Hitlera!

O ostatnim ulotniku tak zwanej opozycji PSPR, podpisanym przez pana Śiudę, można powiedzieć: Kłamstwo na kłamstwie jedzie i kłamstwem pogania!

W Karwinie, Frysztacie i okolicy wywieszono ogłoszenia w sprawie zgłoszeń poborowych. Ze względów oszczędnościowych wydrukowano afisze tak, by każdy rok z małym dopiskiem można je było użyć. Pomysł nie zły, gdyby nie to wyśmiewanie z języka polskiego: „października, przynależności, potrzeba przedłożenia matryki urodzenia“, które mają corocznie obywatele czytać! Dajemy radę: Schowajcie „ojcowie“ tą „październikową matrykę“ gdzieś.... do muzeum „Našiho Szlonzoka“.

Jak się nazywa indywiduum, które dla zwalczania przeciwnika operuje świadomie kłamstwami i oszczerstwami?

— Według mnie szubrawiec! Bez względu na to, na jakim stanowisku społecznem się znajduje.

Niezmiernie mnie cieszy, że panowie z Dziennika Polskiego tak się interesują drzazgami. Ale o ile zauważyłem, to ci panowie mają kiepski węch przy poszukiwaniu autora tychże. Jak dotychczas, paskudnie pudłują.

Czyżby już dyktatura!

W ostatnim czasie z obozu tak zw. narodowców zarzucano naszym władzom partyjnym dyktat. Tymczasem zdaje się, że do dyktatu zmierzają sami panowie narodowcy. Dowodem tego jest następujący fakt:

Dotąd istnieje u nas Komitet Międzypartyjny, który według swego regulaminu ma także uzgadniać postępowanie stronnictw polskich i usuwać nieporozumienia. Na żądanie któregośkolwiek ze stronnictw powinien prezes K. M. zwołać posiedzenie w terminie określonym regulaminem. Od nowego roku 1934, to jest od czasu, gdy przewodnictwo przewziął prezes Związku Śląskich Katolików p. dr. Wolf, odbyło się dopiero jedno posiedzenie na wiosnę. Prezydium PSPR. już dwukrotnie pisemnie i ustnie przez przewodniczącego żądało zwołania posiedzenia Komitetu Międzypartyjnego, pan prezes Wolf jednak takowego nie zwołał, a w dniu 13 października, kiedy miało się odbyć posiedzenie prezydium K. M., pomimo obecności członków, odmówił zagać posiedzenie, oświadczając, że posiedzenia nie zwoła.

Czyżby Komitet Międzypartyjny podlegał już dyktatowi jednostki? Zapytujemy publicznie, czy regulamin Komitetu Międzypartyjnego jest obowiązujący i czy jego postanowienia obowiązują jeszcze p. prezesa?

Robotnik Śląski 20.X.34.

W sobotę odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego PSPR. w Orłowej, na którego porządku dziennym było załatwienie sprawozdań, sprawy organizacyjne i dokończenie dyskusji politycznej z poprzedniego posiedzenia. Sprawozdania z czynności podali: sekretarz Kotarba i przewodniczący Chobot, z redakcji i administracji Mencner, z kassowości Kornuta, rewizji Delong. Po przedyskutowaniu, sprawozdania przyjęto jednomyślnie do wiadomości.

W dyskusji politycznej stwierdzono **jednomyślnie**, że spór w partii został definitywnie załatwiony. Akcja Siudy jest dalszym ciągiem zapoczątkowanej przed Łukoszem akcji, a ma na celu siać zamęt w szeregi zorganizowanych robotników. Zarząd stoi na stanowisku, że z rozbijaczami i szkodnikami polskiego ruchu socjalistycznego na Śląsku należy postąpić jak najenergiczniej i sięgnąć do źródła, gdzie akcję przeciw PSPR zorganizowano i skąd ona jest dyrygowana. Należy poczynić wszystko, co w siłach partii, dla zachowania **jedności polskiego ruchu robotniczego i zgodnej współpracy całego społeczeństwa polskiego**.

Przebieg obrad i dyskusji ujęty jest w rezolucję następującej treści:

UCHWAŁY ZARZĄDU GŁÓWNEGO PSPR. DO SYTUACJI W PARTII.

1. Zarząd Główny, wysłuchawszy sprawozdania tow. przewodniczącego o sytuacji w partii i ostatnich uchwałach Komitetu Wykonawczego, stwierdza, że sprawa Łukosza w łonie partii jest definitywnie załatwiona a dalsze rozdmuchiwanie jej w organizacjach miejscowych należy uważać za czynność na szkodę partii. Zarząd Główny wyraża ubolewanie, że przez postępowanie Łukosza, sprawa nie mogła być załatwiona polubowo. Do wszystkich Komitetów miejscowych i członków apeluje, ażeby nad sprawą Łukosza dalej nie dyskutowały a zdecydowanie bronili prawomocnych uchwał Zarządu Głównego i zastosowali się do postanowień statutu partyjnego.

2. Zarząd potępia szkodliwą dla partii czynność byłego sekr. Antoniego Siudy z Cieszyna Czeskiego, który przez zwoływanie nielegalnych konferencji, wydawanie i kolportowanie ulotek i podjudzanie członków przeciwko partii i jej funkcjonariuszom, dopuścił się czynu, nie liczącego się z przynależnością do partii. Wobec tego Zarząd zatwierdza uchwałę Komitetu Wykonawczego o zawieszeniu Siudy w czynnościach partyjnych i w myśl postanowień statutu uchwała wykluczyć Siudę z partii. Równocześnie Zarząd przyjmuje do wiadomości zawieszenie członka Fryderyka Łukosza w czynnościach partyjnych za umieszczanie kłamliwych oświadczeń w Dzienniku Polskim przeciwko partii i jej przedstawicielom. O ile Fryderyk Łukosz tych oświadczeń publicznie nie odwoła w przeciągu miesiąca, nastąpi jego wykluczenie z partii.

Zarząd przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości, że prawie wszystkie Komitety miejscowe na swych zgromadzeniach odrzuciły wywrotową czynność Siudy i jego współpracowników a postawiły się na stanowisku uchwał Zarządu Głównego z 15 września 1934. Organizacje, które dotąd zgromadzenia członków nie odbyły powinny takowe urządzić w jak najkrótszym czasie. Tam, gdzieby zarząd miejscowy w ciągu miesiąca tego nie uczynił, poleca się sekretariatowi PSPR. zwołać zgromadzenie członków.

3. Wobec tego, że komuniści chcą wykorzystać ostatnie zajścia w partii dla swych demagogicznych celów i w ulotkach agituja znów za „jednolitym frontem“, Zarząd Główny stwierdza, że tak jak wszystkie dotychczasowe podobne akcje komunistyczne, tak i ta akcja jest nieszczerą i ma na celu obalamucenie robotników polskich. To też Zarząd Główny z całą stanowczością odrzuca ten nowy manewr komunistyczny i wzywa wszystkich mężów zaufania i członków PSPR i Związku Górników, by to samo uczynili w organizacjach miejscowych i żeby na zwoływane przez komunistów posiedzenia i wiece nie uczęszczali. Dla tych robotników komunistycznych, którzy życzą sobie szczerze współpracy z PSPR jest droga do naszej organizacji zawsze otwarta.

4. Zarząd przyjmuje do wiadomości sprawozdanie polityczne tow. posła Chobota, sekretariatu partii, redakcji i administracji „Robotnika Śląskiego“ oraz skarbnika partii, którym wyraża pełne zaufanie i poleca im, aby z całą energią pracowali nad dalszym pomyślnym rozwojem partii, pozyskiwali nowych członków, popierali „Robotnika Śląskiego“ i pracę dla uświadamiania i wychowania socjalistycznego. Apelujemy do wszystkich mężów zaufania i

członków partii, ażeby zdecydowanie bronili partii przed rozbijaczami z prawa i lewa.

Rezolucja ta uchwalona została jednomyślnie przez wszystkich zebranych.

Wobec poczynionych przewodniczącemu zarzutów przez Łukosza i innych, powierzono Chobotowi **wnieść skargę sądową**. Wyjaśniono przytem, że ani poseł Chobot, ani nikt z partii nie wpływał na wykluczenie Łukosza z organizacji zawodowej kolejarzy. Zastanawiano się także nadtem, że zarzut przeciwko Chobotowi pojawił się najpierw w „Naszym Kraju“. Pozbawienie Łukosza A. członkostwa w zastępstwie gminnym w Łakach jest rzeczą zupełnie naturalną, gdyż utrata członkostwa w partii z której listy został wybrany, ma za następstwo utratę funkcji z jej ramienia w ciałach samorządowych, co zresztą przewiduje także ordynacja wyborcza.

Zarząd Główny powierzył Komitetowi Wykonawczemu poczynić odpowiednie zarządzenia dla utrzymania autorytetu partii i apeluje do wszystkich członków, aby odpierali atak naszych przeciwników i przepędzili agitatorów, usiłujących zburzyć jedność naszego ludu.

Pocieszającym jest, że przeciw uchwałom nie padł ani jeden głos. Wszyscy członkowie oświadczyli, że z artykułem w „Dzienniku Polskim“ z dnia 13 bm. nie mają nic wspólnego. Teraz do dalszej pracy! Polska Socjalistyczna Partia Robotnicza musi być **jednolita i silna**. Kto jest zdania innego, niema czego szukać w polskim ruchu socjalistycznym!

Z czynności poselskiej. W tych dniach tow. poseł Chobot przeprowadził w urzędach krajowych w Bernie szereg interwencji w sprawie polskiej szkoły ludowej w Orłowej i różnych innych kwestjach szkolnych, dalej w sprawach obywatelstwa i w sprawach gminnych.

— Uczniowie polskiej szkoły handlowej w Cieszynie przesyłają za pośrednictwem redakcji „Robotnika Śląskiego“ podziękowanie posłowi Chobotowi za skuteczną interwencję w ich interesie przeprowadzoną.

Jeszcze jeden ulotek Siudy. Pan Siuda wydał znowu dnia 12 bm. ulotek, sporządzony na cyklostylu i podpisany za „Komitet Akcyjny“. Jest to dalszy ciąg gry, zmierzającej do wniesienia zamętu w szeregi PSPR. Polemizowanie z tym ulotkiem uważamy poniżej godności socjalisty. Zarzuty podniesione przeciwko przewodniczącemu tow. posłowi Chobotowi będzie miał Siuda możliwość udowodnić przed sądem. Tymczasem z zadowoleniem stwierdzamy, że nawet zwolennicy Łukosza przekonali się o niecznej robocie przeciw PSPR i ulotki Siudy rzucają do pieca. U rozumnego członka partii Siuda niema już wogóle czego szukać.

Sanatorom do kalendarza.

Po naszymu.

Drzazgi podobają się nám hawiryżom okropnie, bo my są ludzie zwykli i nie umiemy dwojako mówić. Kogo mómy radzi — to całem sercem, kogo zaś chcemy bić — to zacisnętą pięścią. Nie tak jak to robi ten inteligenty Dzienniczek, co to na oko udowo naszego kamrata (choć mu „bago“ z daleka smierdzi), Chobota zwalczo, a gdyby tak dejmy na to Chobot postarował się Dzienniczkowi o małowielki inseratek, choćby już żyły tej „Geccykorji“, toby mu za to „bezczelny“ redaktor Dzienniczka — z przeboczynim was starszych — równymi nogami bez namydlenio do..... luify wskoczył.

Podstłyszane.

Idę se roz niedowno tymu wieczór na prube chóru, aż tu z jednej chałupy, co tam miyszkażóm wysłuchały pón werkowy, słyhać małowielki rajwach. Stanym se troche w ciyniu, aby mie przez okno nie było widać i posłóchóm. Baba prawi do chłopą policajskim głosym:

— Piekne wiecy sie dowiadujym o ciebie, ty ślimoku przegrzysżony!

— Co? Kiedy? Kaj? Jako? — odwożył sie nieśmiało spytać chłopisko.

Robotnik Śląski 20.X.34.

— Po górach ci sie zachciwo łazić na stare roki, ożrać sie jak nieboski stwórczyni, krawal robić na polskich uroczystościach, na mowców wyrzaskować!...

— Ale babo, hamuj sie też troche! Dyć ani nie wiysz, jak to było a wrzeszczysz.

— Jo nie wiym, ale insi wiedzą! Cało Karwina o tym mówi! Szwagier Francek nie chcioł mi to wszystko wyklodać, coś tam nawarzył, bo go samego miersko było przedemna, ale prawił mi, że isto cie tam cosi urzekło, boś sie szarpoł i holofil, aż cie insi musieli hamować. Bezma, żeś wyglądoł jak mały usrón, co spóruje, kiej go tata nie chce puścić ku ryngiszpilu...

Nierecht mi sie zrobiło, że baba sztajgra tak mocno kunieruje i poszelech dali.

Kiero brykada to ie?

Gwóli tego sztajgra, byłbych wtedy o mało piyrszy roz nieskoro na śpiew przyszeł. Cały sparzony dolatuje ku lokalu, boć my mieli nową pieśniczke zaczynać, a tu słyszę — już śpiywaja bezemnie. — Sto buczków kłobuczków... myślę se: Kiż djasi... Brykada... aż oknamy trzepie, alech nimóg dosłyszeć kiero. Więcej niż pół kopy haśników i haśniczek śpiywało jakby sie kocury gyzły:

„My ... brykada, schodzimy na dziada, My chcemy jeść, my chcemy pić, A potem się będziemy bić!“

Aż mna sturzyło ze złości. Wpodech do lokalu i dzieproch spozorowoł, że niebyło dyrygenta, tóż se tak jeny na szpas brykali. Długochmy, wtedy jeszcze sami śpiywali insze pieśniczki. Pón dyrygent jednak nie przyszli, bo nimieli czasu. Musieli zmyślać nowe oświadczyńi do dzienniczka.

W „Polonji“.

Po wypłacie w niedziele chciolech se wóm też frajera ustrugać i wlozech do „Polonije“. Siednylech se do ekstrownie i niż mi kelner przyniósł cosi wypić, rozglóndom sie pomalutku. Wedle przy stoliczku siedzioł już jakisi pón i co chwila obracoł ku mnie napisem Dziennik Polski — bez tak redachtor, robił se reklame dlo swoi gazety. Chnetka ale przyszeł ku nimu drugi i bez przywitania podowo mu inszą gazete (mi sie teraz wszycko zdo, że to był Rob. Śl.) i powiada mu:

— Popatrz, co tam znowu ta osa napisała!

Piyrszy na chwile czytoł, faiba na gymbie sie mu mieniła, potem naroz podskoczył, jakby mu drzyzga do zadku wlaźła i gromko zawrzeszczoł:

— Do cholery ciężkiej, to już nie pisała osa, ale szerszeń.

Socjaliści polscy jedyni obrońcy polskości na Śląsku!

Przyznaje to otwarcie i bez ogródek nawet wrogi nam „Dziennik Polski“.

Wiadomo powszechnie, że w stosunku do PSPP prawdę napisze Dziennik Polski tylko wtenczas, gdy się zmyli! Fakt taki, niebywały zresztą dotąd na jego szpaltach, zdarzył mu się w nr. 111, w sam raz jakby na poparcie naszego artykułu: „Wytrwać na posterunku!“ Mianowicie, ubolewając nad tem, że partja nasza zażądała złożenia mandatu w zastępstwie gminnem w Łakach, piastowanego przez p. Aug. Łukosza, który sam przez swą działalność wykreślił się z listy jej członków, redaktor Dziennika Polskiego w świętem oburzeniu pozwolił sobie napisać zdanie o nieocenionej dla nas doniosłości:

„Wypada tylko zaznaczyć, że w gminie tej p. Łukosz był jedynym obrońcą naszej wspólnej sprawy a teraz pole „pracy“ dla p. Jury stańeło otworem.“

B-r-a-w-o! Jedno takie nieopatrzne zdanie w waszym dzienniczku, które my na sto procent

oklaskujemy, obraca w niwecz całą sztucznie stworzoną sieć intryg przeciwko naszej partji i jej działaczom. Cieszyłoby nas naprawdę, żebyście takie oburzające zdania przynajmniej raz w tygodniu o nas pisali!

A teraz druga strona tego oburzającego artykułu. W jak ładnem świetle wobec tego przedstawia się cały obóz narodowy? Na 30 członków zastępstwa gminnego w Łakach jest skład następujący: PSPP 2 członków, Związek Śląskich Katolików 12, komuniści 5. Polacy mają tam w zastępstwie 17 członków i burmistrza a jednak jedynym obrońcą wspólnej sprawy w tej gminie był polski socjalista, a zastępcy z obozu narodowego byli niczem! Że p. Łukosz już nie będzie więcej bronił polskości w Łakach, to już zasługa osób grupujących się koło Dziennika Polskiego, którzy tego co jedynie bronił, używają teraz do rozbijania.

Dziennik Polski 20. X. 34

„Jesienne nastroje“

Do napisania niniejszego artykułu podniętą był mi cytowany onegdaj przez „Dziennik Polski“ artykuł sędziwego wodza Słowaków, ks. Andrzeja Hlinki. Choć ciężkie troski przebiegały w myśli tego bojownika o prawa i lepszą dolę narodu słowackiego, gdy swój artykuł pisał, z którego zresztą nie można było poznać wszystkich myśli autora, albowiem część znaczna jego wynurzeń zamieniła się w białą plamę.

Dziś, obok słowackich „myśli jesiennych“ pragnę umieścić i nasze, w nadziei, że się uzupełnią wzajemnie, a przede wszystkim pozwolą nam w dalszym ciągu zachować nasz skarb duchowy, którym jest wiara we własne siły, wiara w sprawiedliwość i lepsze jutro.

Czynię przeto w jesieni 1934 r. rzut oka na okres ubiegły, okres wielkich zmian politycznych i gospodarczych na całym świecie, a więc okres takich zmian i u nas. Ale pomimo ciężkich czasów, jakie przeżywamy, te nastroje nasze w jesieni są pogodne, zahartowane i podniosłe, wbrew przyrodzonym prawom natury nastroje nasze w jesieni są nastrojami wiosennymi.

Społeczeństwo nasze w okresie tegorocznym przeszło szereg chwil naprawdę podniosłych, choć w trudzie i znoju, oraz ciężkiej walce życiowej borykać się musieliśmy z twardym losem i narażeni byliśmy na ciężkie próby doświadczeń, to jednak stwierdzić należy,

że wyszliśmy z tego wszystkiego zwyciężko, zahartowani i wzmocnieni wewnętrznie. Można rzec, że wstąpił w nas jakby mocny wzmocniony duch solidarności i jedności, który się pojawiał w takich okolicznościach jak wpisy szkolne, czy przeróżne uroczystości i obchody narodowe, dożynki, festyny, czy wreszcie choćby tylko drobne sukcesy sportowe. Wszędzie tu można było zaobserwować niezwykle wzmocnienie polskiego ducha społecznego naszego ludu, dumę z przynależności do swej narodowości, zapał do współpracy i radość życia. W tym okresie wzmoczonego puls życia naszego, powstał także „Dziennik Polski“, który od pierwszej chwili zdobył sobie bezapelacyjną popularność całego społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji.

Żywotność społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji w bieżącym roku okazała w pełnej mierze swą wartość istotną.

Przyrzeknijmy sobie, że z każdym dniem coraz mocniej jeszcze zacieśnimy łączące nas węzły, że wspierać się będziemy wzajemnie, dodawać otuchy i hartować się, bronić spraw naszych wspólnych, nie tracić nadziei, że poprzez najcięższe okresy naszego życia pójdziemy mężnie i odważnie zawsze jedni i zgodni do lepszego jutra, a w tych przetrwamy wszystko szczęśliwie. Historia nas uczy, że czas zgnębił tylko te społeczeństwa, które wykazały za mało spoiwości i hartu ducha, bo w świecie ginie tylko to, co nieumie się bronić.

„Na czym żołądziej?”

Słowo do robotnika polskiego.

Pod takim tytułem zamieszcza wczorajszy „Robotnik Śląski” artykuł, napisany rzekomo przez robotnika. Artykuł zawiera poważne zarzuty. Autor zapytuje: 1. Dlaczego akcją Łukosz-Chobot interesują się ludzie niepartyjni. 2. Dlaczego wrogowie ruchu robotniczego biorą w obronę „rozbijaczy” z P. S. P. R. i dlaczego prasa nie robotnicza stoi w obronę Łukosza i Siudy? Na te pytania odpowiada, że wrogowie robotników, którzy stoją za akcją Łukosz-Siuda, chcą przez nich zniszczyć ruch socjalistyczny (!).

Rozumowanie takie mija się z prawdą. Odpowiedź, zgodna z prawdą, wypadnie inaczej. Na pytanie 1) dlaczego akcją Łukosz-Chobot interesują się ludzie z poza partji, należy odpowiedzieć, że po stronie pokrzywdzonych Polaków stoi całe społeczeństwo polskie, które nie może dopuścić do tego, aby dobrze dla polskości zasłużonych działaczy robotniczych likwidowano i niszczone egzystencyjnie dlatego, że nie chcą być igraszką w rękach dyktatorskiej jednostki, której naczelnym przykazaniem nie jest dobro polskości, lecz wskazówki czynników obcych. Co do drugiego pytania, stwierdzić należy z całym naciskiem, że w obronę opozycji, likwidowanej przez p. Chobota, stoją jedynie Polacy, natomiast występuje przeciw niej zgodnie cała prasa czeska, od soc. demokratycznego „Ducha času” po cząwszy, a skończywszy na nar. demokratycznym „Mor.-slez. den.”. To powinno wystarczyć. Cały lud polski ujmuje się za pokrzywdzonymi, ponieważ uznaje w pełni ich zasługi, natomiast ujadają na nich wszystkie pisma czeskie, które zawsze stają po stronie tego, kto jest im bliższy.

Całkiem naiwnem jest twierdzenie, że tyloletni działacze robotniczy, albo ktoś z rozumnych i uświadomionych Polaków chciałby rozbić Polską Socjalistyczną Partję Robotniczą. Opozycja niejednokrotnie podkreślała, że nie dąży do rozbięcia P. S. P. R. i energicznie przeciwstawi się jakimkolwiek próbom zakładania nowej partji robotniczej. Jeżeli chodzi o Polaków z poza partji, którzy wypowiadają się przeciw postę-

powaniu p. Chobota, to zasadniczą wytyczną ich stanowiska jest dobro sprawy polskiego robotnika. Lud polski ma prawo organizowania się zależnie od swoich zapatrywań w każdym ze stronnictw polskich. Wszystkie te stronnictwa w swojej dziedzinie spełniają ważne zadanie, które składa się na całość obrony ludu polskiego. P. S. P. R. jest w tej pracy stronnictwem koniecznym i nieodzownym, bez której nie można sobie wyobrazić życia polskiego w Czechosłowacji. Zasługi Partji dla sprawy polskiej i dla robotnika polskiego są olbrzymie i nikt z uświadomionych Polaków bez względu na to, do jakiego stronnictwa należy, nie mógłby ich odbierać lub umniejszać. **Rozbijanie P. S. P. R. byłoby zbrodnią z polskiego punktu widzenia, ponieważ osłabienie tej partji wyszłoby tylko na**

korzyść przeciwników ludu polskiego. Dlatego śmiesznem jest twierdzenie, że ktoś, nie zgadzający się z niepolską taktyką p. Chobota, dąży do rozbięcia partji. Przypuszczenie takie może się zrodzić tylko w głowie całkowicie zahukanej i otumanionej przez sprytną argumentację p. posła. Z tych względów zasadniczych także „Dziennik Polski” jako organ wszystkich Polaków nigdy przeciwko partji nie występuje i nie wystąpi tak długo, jak długo będzie partją polską. Zwalczając będzie jednak jednostki, szkodzące sprawie polskiej.

Na zakończenie należy postawić jedno ważne pytanie: Dlaczego wszystkie pisma czeskie w sporze tym stanęły po stronie p. Chobota? Dlaczego p. Chobot wychwalają nawet pisma burżuazyjne z nar. dem. „Mor.-slez. den.” na czele, który w nr. z 9 października b. r. p. posła stawia za wzór wszystkim innym Polakom?

Odpowiedź każdy może sobie łatwo dośpiewać.

Głos prawdziwego robotnika-socjalisty

Od jednego ze starych działaczy partyjnych otrzymaliśmy niniejszy artykuł, który jako znamienity głos robotniczy w wyjątkach przytaczamy:

„Na czym żołądziej?”

W ostatnim numerze „Robotnika Śląskiego” pojawił się artykuł, pisany przez robotnika J. H. Kto to jest ten J. H., to robotnicy trzyniecycy dobrze wiedzą a wiedzą także, dlaczego ten J. H. jest tak bardzo zaprzyjaźniony z czeskimi towarzyszami a co najgłośniejsze, że robotnicy także i to wiedzą, zaco im się tak bardzo wysługuje. Ale mniejsza o to, każdy tak robi, aby mu było dobrze. Ale to pytanie „na czym żołądziej?”, które J. H. skierowuje pod adresem Łukosza i Siudy, powinien w pierwszym rzędzie sobie samemu postawić.

Takie same pytanie można skierować i do tych członków P. S. P. R., którzy na ostatnim zjeździe P. S. P. R. stawiali wnioski na zlikwidowanie polskiej partji socjalistycznej a przyłączenie się do czeskiej soc. dem. Wtedy na czym żołądziej są ci wszyscy, panie J. H.? Dalej takie same pytanie możemy skierować i do samego przew. partji, którego nie tylko czeska prasa soc. dem. bierze w obronę, lecz i czeska prasa nacjonalistyczna pochwała jego postępowanie.

Dalej pyta się J. H., skąd bierze Siuda pieniądze na wydawanie ulotek. Otóż można śmiało oświadczyć, że nie z tego źródła, z którego poszczególne manery partyjni, ale z cięż-

ko zapracowanych składek uczciwych robotników.

Z dalszego pisania J. H. wynika, że jest tego samego zdania, co różni profesorzy, sekretarze, redaktorzy itd., że kto krytykuje postępowanie Chobota, ten rozbił partję. A więc kto nie zgadza się z jego poglądami i działalnością, ten rozbił „Siłę”, ten rozbił organizację zawodową, ten szkodzi „Centralnemu Stow. Spoż.”. Wtedy według tego Chobot jest wszystkim: on jest partją, on jest organizacją zawodową, on jest „Siłą”, on jest „Centralnem Stowarzyszeniem”, czyli jednym słowem, jak Chobot się minie, to z nim znikną także i wszystkie organizacje. Wtedy coż wy nato wszyscy funkcjonariusze wymienionych organizacji?

Nam jest jednak wiadomem, że poszczególni funkcjonariusze wspomnianych organizacji opowiadają zupełnie co innego. Powiadają, że Chobot, który ma więcej jak tuzin różnych funkcji, utrudnia nieraz pracę w poszczególnych organizacjach przez swoje godzinowe opóźniania się na posiedzenia a potem, kiedy przyjdzie, to przez swoje niepotrzebnie długie gadania.

Dlatego też, panie J. H., który dawniej należałeś do jednych z największych wrogów Chobota, nie trzeba utożsamiać Chobota z organizacjami. Nikt też nie życzy sobie, ażeby rozbił P. S. P. R. To tylko Chobot twierdzi ciągle o jakimś zgłajchszaltowaniu partji z innymi stronnictwami a czyni to tylko dlatego, ażeby odwrócić uwagę polskich robotników na swoje postępowanie i swoją działalność.

Orłowa, 19 października 1934.

Hajer.

Znaczny kryzys w górnictwie CSR.

Przykre cyfry Urzędu Statystycznego.

Ogłoszona obecnie statystyka państwowa — jak donosi „Prager Presse” — odnośnie stosunków w górnictwie CSR. zawiera szereg cyfr, których wymowa powinna właściwym czynnikom dać wiele do myślenia i spowodować je do energicznej akcji zaradczej. Ze statystyki tej wynika znacznie zmniejszenie się ilości wydobywanego węgla, zmniejszenie się ilości szycht a co najboleśniej, zmniejszenie się ilości ludzi, zatrudnionych w górnictwie. Cyfry te za rok 1933 są następujące w porównaniu z r. 1929, rokiem względnej konjunktury:

1. Ilość zatrudnionych robotników: w r. 1929 112.745, w roku 1933 — 85.862, czyli 26.883 górników mniej.

2. Liczba przepracowanych szycht: w r. 1929 31.798.000, w 1933 r. 17.902.000, czyli ubytek 13.897.000 szycht roboczych.

3. Zarobki w gotówce: w r. 1929 wypłacono 1.331.731.000 Kcz. w 1933 r. 775.770.000 Kcz, czyli mniej o 555.961.000 Kcz.

Wartość wyprodukowanego węgla wynosiła w r. 1929 3 miliardy 225 milionów Kcz, w 1933 r. tylko 1 miliard 787 milionów Kcz.

„Prager Presse”, omawiając te niepomyślnie cyfry, donosi, że zmniejszyło się również zużycie węgla wewnątrz kraju, co oznacza zmniejszenie się produkcji w tych wszystkich działach wytwórczości, które węglem używają do wytwarzania potrzeb energii. Porównuje ten dziennik cyfry obecne do przedwojennych i podaje, że gdy w ostatnim roku przedwojennym (1913) zużyto na terenie CSR. 21.500.000 ton węgla, to w r. 1932 już tylko 16% milj. ton a w 1933 r. 15% milj. ton węgla. Cytowany dziennik praski kończy uwagę, że „będzie to tylko aktem samoobrony, jeżeli polityka naszego państwa rodzinnemu górnictwu poświęci opiekunozą uwagę przynajmniej w tym stopniu, w jakim poświęcają ją rządy innych krajów swemu górnictwu”.

Przegląd prasowy

Rozmowa z p. Waldsteinem.

Od pewnego czasu ponownie uczepił się „Dziennika Polskiego” udający Czecha p. Waldstein z „Lidových novin”. Dla p. Waldsteina jest rzeczą niemożliwą, by dziennikarz lub dziennik nie był czymś utrzymankiem czy agentem. Tego nie może absolutnie zrozumieć. Dla niego „Dziennik Polski” jest organem Konsulatu R. P. a naczelnym redaktorem bodaj sam p. konsul generalny. Rozumiemy doskonale tę psychikę, albowiem jest to rozumowanie, jędrnie streszczone powiedzeniem: „Kto je flaki, myśli, że każdy taki.” Ale jak wytłumaczyć to dziennikarzowi, który wie z całą pewnością, że na Śląsku i Morawach niema zupełnie Polaków a są „popolszczeni Morawcy”, ci zaś polskiego dziennika czytać by nie mogli! Z takim rzeczywiście trudno na ten temat dyskutować.

Tenże p. Waldstein ma jedno życzenie: żeby „Dziennik Polski” i jego czytelników jak najprędzej „djabli wzięli”. Przypuszcza, że czarnidłem „Lidových novin” dosięgnie celu. Zmyśla więc najrozmaitsze rzeczy a przede wszystkim co do konfiskat „Dziennika Polskiego”. Wia, że z białych plam nikt o treści skonfiskowanej się nie dowie. Przeto bez zająknięcia pisze, że „Dziennik Polski” skonfiskowany został ostatnio trzy razy za: pisanie antypaństwowe, przekraczanie morderstwa marsylskiego i za podburzanie przeciw urzędowi. Wszystko jest kłamstwem bez ryzyka, bo białe plamy „Dziennika Polskiego” mówić nie umia. A może zresztą mówią do czytelników, tylko inaczej, jak spodziewa się p. Waldstein?

Rozmawiając w niniejszej notatce z p. Waldsteinem, radzimy mu, by z pożytkiem dla zdrowia zechciał zmienić temat swego pisania, bo jeżeli ktoś zadużo „kręci” się około tego samego, to łatwo może dostać „świra” i znaleźć się mimowoli w O... Sądźmy, że tyle jest wdziecznych tematów, które może (?) nadwyżone nerwy p. Waldsteina by uspokoiły. Dlatego raz jeszcze radzimy, p. Waldstein, Polskę, Polaków i „Dziennik Polski” zostaw pan w spokoju.

Git?

Dziennik Polski 21/X 34.

Przegląd prasowy

Organ hitlerowców o Marszałku Piłsudskim.

Berlin, 18 paźdz. Naczelnny redaktor „Völkischer Beobachter”, dr. Walter Schmitt, poświęca drugi z cyklu swoich artykułów o Polsce charakterystyce Marszałka Piłsudskiego. Nazwisko Marszałka — pisze — starczy za program. W życiu i postaci jego Polacy widzą ucieleśnienie swych dziejów narodowych oraz najlepszych sił swego kraju. Dr. Schmitt uważa, że wstrzemięźliwość Marszałka Piłsudskiego w stosunku do koncepcyj programowych musi być uznana za dowód jego mądrości. To, co Marszałek Piłsudski uważa za swoje zadanie, streszcza się nazewnątrż w dążeniu do ugruntowania bytu państwowego Polski, nawewnątrż zaś w dążeniu do przerwienia pomostu nad 120-letnim okresem niewoli i stworzeniu pod sztandarami tradycji rewolucyjnej podstaw dla nowej polskiej świadomości państwowej. Tego zadania, konieczności historycznej, nie mógłby spełnić żaden parlamentarzysta. Rezwiażać je może tylko osobistość, która sama stanowi pomost, łączący rewolucję z państwem, i posiadająca bezwzględny autorytet. Cała działalność Marszałka tłumaczy się właśnie tem zadaniem historycznym. Uważa on za konieczne tylko jedno: wzmocnienie Państwa Polskiego. W dziedzinie gospodarczej oznacza to odrzucenie wszelkich eksperymentów. Jako zasadę gospodarczą Piłsudski ogłosił, że Polska przejmować będzie od innych krajów tylko wypróbowane koncepcje i to w granicach konieczności, natomiast trzymać się będzie zdala od wszelkich eksperymentów. W sensie politycznym oznacza to wzmocnienie państwa i rozbudowę armji. Armja chronić ma Państwo Polskie.

Dziś idea Polski jest Marszałek, jego autorytet i jego armja.

„Duch času” na cenzurowanem.

„Dziennik Polski” dał dobry początek, potępiając haniebny wybryk ślepego doktrynera z „Ducha času”, napastującego świeżą mogiłę bohterskiego króla Aleksandra. Wyraziliśmy zdziwienie, że nie znalazł się nikt z prasy czeskiej, kicby napiętnował ohydę niepożytecznego dziennika. Poskutkowało to, albowiem „Polední ostr. deník” z soboty przejechał się po „Duchu času” grubemi czcionkami. A może pomogło w tem i to, że wybryk „Ducha času” obiegił już prasę europejską, wszędzie znajdując mocne potępienie? Dość na tem, że haniebna napaść spotkała się nietylko z naszym potępieniem, ale także i prasy czeskiej. Wszystko jest więc w porządku.

Niewiarygodna pogłoska

Działalność p. konsula generalnego Malhomme w obronie obywateli polskich jest dla wielu naszych „serdecznych przyjaciół” w obozie czeskim solą w oku. Znany z najgorętszych dla nas uczuć p. poseł Špaček uznał czynność p. konsula generalnego za tak „niebezpieczną”, że uważał za wskazane wnieść interpelację parlamentarną, w której w imieniu wzburzonych mas domaga się kategorycznie odwołania go z M. Ostrawy. Były to oczywiście pobożne życzenie, ale niemniej zjednoczeni „przyjaciele” nie ustawali w swoich wysiłkach i wynajdywali nowe sposoby. I oto „Mor.-sl. deník” z dnia 5 b. m. wpadł na „znakomity” pomysł: w artykule z Opawy p. t. „Era Konsula Malhomme chyli się ku końcowi” podaje swoim czytelnikom taką oto kaczkę: „Jak się dowiadujemy z wiarogodnego źródła, nie jest dalekim już czas, w którym konsul Malhomme odejdzie z Mor. Ostrawy zpowrotem do Polski. Jego odwołanie jest nietylko pragnieniem obywateli czeskich, ale i lojalnych Pola-

ków w Cieszyńskim, którzy są już syci tego szczucia, przeszkadzającego w owocnej współpracy Czechów z Polakami.”

Był to oczywiście balonik próbny, gdyż w obozie polskim nie znajdzie się ani jeden szanujący się Polak, któryby podzielał poglądy pp. Špačkůw i redaktorów „Mor.-sl. den.” Nieulega wszakże wątpliwości, że pp. Špaček, Zahradník et cons. gorąco pragnęliby znaleźć przynajmniej jednego Polaka, któryby poszedł na ich pasku.

I rzecz dziwna. W tych dniach rozeszła się na Śląsku pogłoska, jakoby p. poseł Chobot na ostatnim posiedzeniu zarządu P. S. P. R. postawił wniosek, domagający się odwołania p. konsula generalnego z Mor. Ostrawy. Pomimo, że co do działalności p. Chobota mamy pewne zastrzeżenia, nie uważamy, aby był zdolny do tego rodzaju postępków. Absolutnie temu nie wierzymy. W każdym razie należy oczekiwać wyjaśnienia tej sprawy w najbliższym numerze oragnu p. posła „Robotniku Śląskim”.

„Węgry i Polska chcą przetworzyć środkową Europę”

„Polední ostravský deník” o wizycie węgierskiej w Polsce.

Pod powyższym tytułem wczorajszy „Polední ostr. deník” między innemi pisze, co następuje:

„Droga węgierskiego premiera do Warszawy zasługuje na baczniejszą uwagę naszego społeczeństwa, albowiem oznacza w praktyce wzmocnienie sojuszu Polski z Węgrami. Zwłaszcza wywołał rozgoryczenie artykuł, który ukazał się w wojskowym organie „Polska Zbrojna” (organ wyższych polskich kół wojskowych — przyp. red.), który nie wahał się przypomnieć, że biegiem czasu Polacy i Węgrzy wal-

czyli razem przeciw Czechom.”

W innym miejscu tenże sam dziennik pisze następująco:

„Warszawskie polskie czasopismo „Mucha” umieszcza uroczysty poemat, poświęcony węgierskiemu premierowi Juljuszowi Gömbösovi. Węgrów czci się tam tak: Z wami odwaga, z wami jest dzielność, jeden Węgier wystarczy na stu Czechów, więc aczkolwiek historia ciężko was dotkła, słońce wam zaświeci, naprzód! Rycerzom szczęście sprzyja! Eljen Hungaria!”

Polska interesuje się głęboko i poważnie basenem naddunajskim.

Gazeta Polska z racji wizyty premiera Gömbösa.

Półurzędowa „Gazeta Polska“, witając przybywającego do Polski z wizytą premiera Węgier Gömbösa i podkreślając tysiącletnie współzycie przyjazne obu narodów, pisze, co następuje:

„Po wielkiej wojnie Polska i Węgry znalazły się w zasadniczo odmiennym położeniu politycznym. Nastąpił znów jeden z okresów próby, jakie nieraz już wypadło obu narodom w przeszłości przeżywać. Wiele przyczyn w tym okresie pchało do wzajemnego przeciwdziałania. I oto z głębokiego widać instynktu obu narodów zrodził się — nie u wszystkich może świadomy — opór przeciw poddaniu się tym okolicznościom. Uczyniły one wąską i ograniczoną możliwość kolaboracji. Lecz ikwiaca w tradycji nauka dziejów nie pozwoliła żadnemu z narodów dać się użyć przeciw drugiemu narodowi. Być może, że było to mało, lecz zarazem było to bardzo wiele. Stałość tego stanowiska, w czasie wstrząsów, jakie przechodziła powojenna Europa, w licznych okresach ostrych napięć, jakich nie brakło w ostatnich piętnastu latach — była zaiste niezłomna do utrzymania. Skłaniano nas niejednokrotnie do działania przeciwko Węgrom, ale ani w

naszej historii, ani w naszych rozważaniach politycznych nie znajdowaliśmy podstaw do niezyczliwego stosunku. Wolno przypuszczać, że podobne sytuacje przeżywały i Węgry — i podobnie je rozwiązały. W zawilim splecie interesów międzynarodowych taka wzajemna lojalność, dochowywana w najtrudniejszych warunkach — stanowi dorobek bardziej cenny, niżby napozór sądzić było można. Gdyż pomniejszenie ilości niebezpieczeństw, jakie co dnia prawie mijają wypada na wielkim ezłaku historii jest istotnym wzmocnieniem dla każdego narodu.

W tych ogólnych ramach zamyka się oczywiście co dnia inny zakres spraw bieżących. Od dość dawna — i dziś — zagadnienie układu stosunków w basenie naddunajskim stanowi jedno z zagadnień, najszerzej rozważanych w Europie. Polska w zasadzie nie wkracza w sprawy tego rejonu. Ilekroć jednak w poszczególnych wypadkach czyniliśmy to — działaliśmy zawsze w kierunku zacieśnienia współpracy między państwami tam położonymi, w kierunku odprężenia stosunków tam panujących, nigdy zaś dla wzmagania zdrażnień. To

samo stanowisko Polska zajmuje i dzisiaj.

Lecz owa wstrzemięźliwość akcji, podyktowana nade wszystko przez zrozumienie konieczności naturalnego rozwoju stosunków bez nacisków zewnętrznych, jeśli ich ewolucja prowadzić ma do odprężenia i poprawy — nie oznacza bynajmniej, jakobyśmy się nie interesowali głęboko i poważnie tem, co się w basenie naddunajskim dzieje.

Przyjazd premiera Gömbösa jest dowodem tego naszego zainteresowania się basenem naddunajskim. Ale jest zarazem czemś więcej. Są to odwiedziny, które nie rodzą się z przemijających potrzeb dnia codziennego, lecz są przede wszystkim wyrazem wzajemnego, stałego i wśród zmiennych okoliczności — niezmiennego stosunku przyjaźni obu narodów. Dlatego też witamy serdecznie premiera Gömbösa. Tem serdeczniej, że widzimy w nim nie tylko przedstawiciela Węgier, lecz zarazem wybitnego męża stanu, który potrafi oceniać rzeczywistość nie tylko pod kątem spraw bieżących, lecz sięgając wzrokiem dalej — w ciągłość i rozwój procesów dziejowych.

České Slovo 19. X. 34.

Korfanty proti polské politice

Významný projev předního polského politika — Pro úzký poměr k Francii a Malé dohodě — O utvoření tábora opozice

V Bydhošti v Polsku konal se sjezd vedení křesťansko-demokratické opoziční strany, na které měl významný projev Korfanty — jedna z nejvýznamnějších postav poválečné polské politiky. Byl r. ministerským předsedou a prvním bojovníkem pro polské Horní Slezsko. Korfanty prohlásil: »Když slyšíme, že Německo má radost z polských úspěchů, tu máme dojem, že musíme dělat něco nesmyslného. Základem polské politiky může být jen dorozumění s Francií, se kterým váže Polsko vojenský spolek.« Korfanty není spokojen s tím, že nastalo ochlazení v poměru k Francii a Československu. »Zdůrazňuji neustále,« řekl, »že potřebujeme řádný poměr k Německu, ale při sbíratřování, které se nyní děje, nesmíme zapomínat na to, co napsal Hitler v knize Mein Kampf. Polsko nesmí být doménou jedné strany. Kníže Radzwill, který čistil kliky u cara a Viléma, patřil k směrodatným lidem a lidé, kteří úpěli v německých žalářích, úpí nyní opět v žalářích, ale v polských. Vidí záchranu v tom, aby všichni lidé dobré vůle se sjednotili v jednom velkém národním a náboženském táboře. V resoluci se praví, že polský národ je znepokojen

tajnostkářskou politikou ministra Becka, který zahájil taktiku, jež nemůže mít dobrého výsledku. Pólská politika musí se opírat o úzký svazek s Francií a o spolupráci s Malou dohodou. Vláda musí zabránit škodlivé propagandě sanačního tisku, který kalí dobré vztahy k Francii a Československu. Polsko musí mít k Německu přiměřený poměr, který nesmí vyvolávat zdání, že jsme spočeni s Německem proti jiné zemi, nebo s Maďarskem proti Československu! Cesta, kterou nastoupil pan Beck nás poškodila a izolovala Polsko v mezinárodním životě.« L.

Polska Zachodnia 19. X. 34.

Dalsze, brutalne rugi czeskie

Przed paru dniami podaliśmy z długiego łańcucha ogniów antypolskich szykan, stosowanych przez władze czeskie, do wiadomości publicznej dwa fakty wydalenia dwojga ludzi, którzy urodzili się w Czechosłowacji, całe życie tam spędzili i nie wiedzieli nawet, że nie są obywatelami czechosłowackimi, a dowiedzieli się dopiero z chwilą odszupowania ich za granicę polską. Obecnie mamy do zanotowania kilka nowych wypadków.

Oto wydano z pracy niejakiego Łojka Piotra, który od roku 1905 aż do 4. 10. 1934 pracował nieprzerwanie w fabryce sody w Piotrowicach, własności hr. Larischa. Dnia 20. 10. br. otrzymał on niespodziewanie wypowiedzenie z pracy z nadmienieniem, że wprowadzić zarząd fabryki był z niego zadowolony, lecz wydalić go musi, a to z rozkazu Krajowego Urzędu w Bernie, który nakazał zarządowi fabryki zwolnić w najkrótszym czasie wszystkich robotników Polaków, a w miejsce ich zatrudnić Czechów! W dniu 4. 10. b. r. wydano też z fabryki ostatnich 8-miu Polaków, jacy w niej byli zatrudnieni, poprzednio zaś w lutym również z rozkazu Kraj. Urzędu w Bernie wy-

dalono już także 18-tu robotników Polaków i to przeważnie bez emerytury, mimo że np. wymieniony Łojek pracował u Larischa przeszło 33 lat.

W dniu 4. 10. 1934 zawezwano nagle do dyrekcji policji w Morawskiej Ostrawie 87-letnią Barbarę Rysiovą, urodz. w Kojecinie w Czechosłowacji, zamieszkałą od urodzenia i bez przerwy w Czechosłowacji. Rysiova była dwukrotnie zamężna, pierwszy jej mąż, z którym żyła 45 lat, był obywatelem czechosłowackim, drugi — Ryś polskim. Po śmierci Rysia była wymieniona na utrzymaniu córki, a w ostatnich latach „chodziła po pytaniu“ — była żebraczką. Przestraszonej staruszce oświadczone w dyrekcji policji w Mor. Ostrawie, że będzie wydłona. Na nic nie zdały się dowodzenia jej, że przecież jest obywatelką czeską, że od urodzenia przebywa w Czechosłowacji, w Polsce nigdy nie była! Odstawiono ją bezzwłocznie do granicy polskiej.

Oto jak Czesi mszczą się na starcach i staruszkach za swe niepowodzenia, czy nieporozumienia z Warszawą! Wypadki powyższego rodzaju stosunków między obydwojma państwami oczywiście nie poprawią.

Dziennik Polski 21. X. 34.

Pomnik Legionów w Pol. Cieszynie

Otrzymaliśmy następujący komunikat: W Polskim Cieszynie kończy się budowa pomnika Legionów, ku czei poległych w wojnie legionistów, pochodzących ze Śląska Cieszyńskiego. Odsłonięcie pomnika nastąpi w dniu 28 b. m. przy udziale przedstawicieli rządu polskiego i wojskowości. Program uroczystości przewiduje w przeddzień odsłonięcia również capstrzyk, żałobną manifestację nad grobem por. Łyska i uroczystą akademję w teatrze.

Echa pobicia bezbronnego Polaka w Boguminie

Policja czeska przeprasza.

Morawska Ostrawa. W konsulacie R. P. zgłosił się zastępca miejscowego dyrektora policji nadradca dr. Engelhardt, który wyraził ubolewanie z powodu incydentu z pobiciem obywatela polskiego Fr. Leleka przez policję państwową w Boguminie, oświadczając równocześnie, że dyrekcja policji w Morawskiej Ostrawie wniosła przeciwko inspektorowi policji Koniecznemu do-

niesienie karne za obrażenia cielesne i nadużycie władzy urzędowej. Wdrożyła przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne i usunęła go z komisariatu w Boguminie. Należy przytem podnieść, że ta sama dyrekcja policji skonfiskowała „Dziennik Polski” za opublikowanie komunikatu o incydencie bogumińskim.

Kurjer Potanny 21. X. 34

bras 19. X. 34

Prześladowania Polaków w Czechosłowacji

INCYDENT W BOGUMINIE ZLIKWIDOWANY

MORAWSKA OSTRAWA, 20.10—PAT — Do tutejszego konsulatu R. P. zgłosił się zastępca miejscowego dyrektora policji, nadradca, dr. Engelhardt, i wyraził ubolewanie spowodowanego incydentu z pobiciem obywatela polskiego, Franciszka Leleka, przez policję państwową w Boguminie, oświadczając, że dyrekcja policji wno-

siła przeciwko inspektorowi, Koniecznemu, doniesienie karne, wdrożyła postępowanie dyscyplinarne i usunęła go z komisariatu w Boguminie. Należy przytem podnieść, że ta sama dyrekcja policji skonfiskowała „Dziennik Polski” za opublikowanie komunikatu o incydencie bogumińskim.

PROTEST STUDENTÓW-POLAKÓW W BRNIE

MORAWSKA OSTRAWA, 20.10—(PAT.) — Związek studentów Polaków w Brnie Morawskim jednogłośnie uchwalił na nadzwyczajnym swem zebraniu protest pod adresem ministerstwa spraw wewnętrznych w Pradze: 1) przeciwko dokonany z rozkazu dyrekcji policji w Brnie nieuzasadnionym dwukrotnym rewizjom, w dniu 14 lipca i 11 września r. b. w świetlicy związku i w prywatnych mieszkaniach członków zarządu związku,

2) przeciwko konfiskacie ksiąg i korespondencji Z. S. P., 3) przeciw postępowaniu władz policyjnych wobec tego, że związek nigdy nie prowadził działalności sprzecznej z prawem.

Na zebraniu tem był obecny po raz pierwszy od czasu istnienia związku inspektor policyjny. Protest powyższy został w „Dzienniku Polskim” w całości wraz z tytułem skonfiskowany.

ROLNICY POLSCY W CZECHOSŁOWACJI — POWODZIANOM

MORAWSKA OSTRAWA, 20.10—PAT — Delegacja rolników polskich w Czechosłowacji w osobach prezesa polskiego tow. rolniczego, Pawlicy, oraz inż. Heczki, złożyła k. cz. 8.000, jako rezultat zbiórki pośród

rolników śląskich na powodzian rolników w Polsce. Dar ten zasługuje tembardziej na uznanie, że samo rolnictwo na Śląsku nie opływa w dostatki.

Policja czeska usprawiedliwia się z powodu pobicia obywatela polskiego i... konfiskuje dzienniki.

Morawska Ostrawa, 20 października (PAT). W konsulacie R. P. w Mor. Ostrawie zgłosił się zastępca miejscowego dyrektora policji, nadradca dr. Engelhardt, który wyraził ubolewanie z powodu incydentu z pobiciem obywatela polskiego Franciszka Leleka przez policję państwową w Boguminie, oświadczając równocześnie, że dyrekcja policji w Morawskiej Ostrawie wniosła przeciwko inspektorowi policji Koniecznemu doniesienie karne za obrażenia cielesne i nadużycie władzy urzędowej. Wdrożyła przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne i usunęła go z komisariatu w Boguminie.

Należy przytem podnieść, że ta sama dyrekcja policji skonfiskowała „Dziennik Polski” za opublikowanie komunikatu o incydencie bogumińskim.

Konfiskata protestu studentów polskich w Brnie Morawskim.

Mor. Ostrawa, 20 października (PAT). Związek studentów w Brnie Morawskim uchwalił na nadzwyczajnym swem zebraniu specjalnie w tym celu zwołanem, przez aklamację przyjęty następujący protest do ministerstwa spraw wewnętrznych w

Pradze:

Walne zebranie studentów-Polaków w Brnie zakłada stanowczy protest:

1) przeciwko dokonany z rozkazu dyrekcji policji w Brnie nieuzasadnionym dwukrotnym rewizjom, w dniu 14 lipca i 11 września b. r. w świetlicy związku i w prywatnych mieszkaniach członków zarządu związku.

2) Zebrani protestują stanowczo przeciwko konfiskacie ksiąg i korespondencji Z. S. P., co uniemożliwia normalną pracę związku.

3) Postępowanie władz policyjnych jest dla członków Z. S. P. niezrozumiałe, gdyż związek od swego założenia pracował w ramach statutu, zatwierdzonego przez władze miejscowe i nigdy nie prowadził działalności sprzecznej z prawem.

4) Członkowie związku odwołują się przeto do pana ministra spraw wewnętrznych, by zechciał spowodować zmianę postępowania odnośnych urzędów w stosunku do związku i jego członków.

Na zebraniu tem był obecny po raz pierwszy od czasu istnienia związku inspektor policyjny.

Protest powyższy został w „Dzienniku Polskim” w całości wraz z tytułem skonfiskowany.

Kurjer Potanny 22. X. 34.

Odpowiedź na hyenizm "Robotnika Śląskiego"

Do polskich robotników, członków P.S.P.R.!

Od wyłonienia się sporu w PSPR, niemożna inaczej nazwać pisanie "Robotnika Śląskiego" stojącego pod dyktatem Chobota. Wszyscy, którzy mają choć trochę odmienne zdanie od Ch. są w piśmie tym odsądzani od socjalizmu, zdolności i czci osobistej.

Tow. Łukosz Augustyn wytaka niezliczone błędy taktyczne Ch., które on się bez pytania partji, wbrew woli partji i większości członków popełnia a Ch. jego za 30 lat pracy partyjnej w polskim ruchu robotniczym bez sądu partyjnego wyrzuca, ma on dochodzenie dyscyplinarne a Ch. w dodatku bez pytania się komitetu miejscowego w Łąkach, żąda od Wydziału pow. we Fryszacie pozbawienia Łukosza mandatu we wydziale gminnym w Łąkach. Żąda się jego wykluczenia z organizacji zawodowej kolejarzy i zanoszą się spór do zawodowych organizacji.

Tow. Łukosz Fryderyk wobec oszczerstw wypowiedzianych przez Ch. piętnuje go jako kłamcę a Ch. się nie usprawiedliwia z napiętnowanych kłamstw ale zawiesza tow. L.F. w czynnościach i zanoszą spór do stowarzyszenia "Siła

Tow. Siuda podpisuje odezwę akcyjnego komitetu na podstawie podpisanych deklaracji 24 komitetów miejscowych PSPR, /dalsze podpisy stale nadchodzą, komitety w rezolucji podanej w odezwie krytykują metody niewłaściwej walki Ch. z opozycją PSPR, a "Rob. Śl." nie rozprawia się z treścią rezolucji/milczeniem potwierdza brudne prowadzenie walki/i karci członków pytaniem "za czyje pieniądze" i że Siudę przepędzają z domów. Nie mówi o składkach dobrowolnych komitetów miejscowych. Za fałszywe sprawozdania z zebrań komitety miejscowe zasyłają sprostowanie a "Rob. Śl." ich nie umieszcza. "Inię demokracji, którą w własnych szeregach się depce!

Naivnym wnawia się, że to polski faszyzm zagraża polskim robotnikom. Kto to są ci "rozłamowcy" o których aż "Robotnik" warszawski z 5. października b.r. pisze pod tytułem "Zła robota na Śląsku czeskim".

PYTAMY SIĘ P.S.P. w Polsce, czy znajdzie albo zcierpi dla siebie takiego przewodniczącego lub posła, któryby:

1/w dniu 18 marca poszedł na spólny polski wiec przemawiać, a na 25. marca b.r. zwoływał protestujące zgromadzenia przeciwko tem samym szowinistom, z którymi tydzień przed tem spólnie wiecował?

2/polskie sprawy szkolne niby popierał a w najkrytyczniejszej sytuacji ludności polskiej spółudział na przedszkolnych zgromadzeniach odmówił?

3/jako parlamentarny zastępca wybrany przez polskich górników i hutników, kiedy ci mają być wyrzucani z pracy urządził sobie wywczas i w tak krytycznej sytuacji się nie ukazał?

4/jako wódz "ogólny" partyjny, żądał aby członków odmiennego od niego zdania wyrzucano z zawodowych organizacji w tak krytycznej chwili i t.p.

Nie jest to nałogowe siedzenie na dwóch krzesłach!

Po co więc szukać wrogów i rozłamowców poza PSPR, czy członkowie tej partji nie mają pod tym względem dosyć doświadczeń? Przyjdźcie i popatrzcie się, zobaczycie a będziecie inaczej myśleć.

Członków wzywamy, aby nie dali się wciągnąć na kawał ani obietnicami "ugody" bo Ch. ugody inaczej rozumie. Chcemy uczciwego załatwienia otwartych kwestyj według koniecznych potrzeb polskiego ruchu robotniczego. Z dalszym wyczekiwaniem i milczeniem doczekalibyśmy się tego, że nadejdzie "zgleichszaltowanie" naszego "Robotnika Śl." z "Naszym Śląskiem" jak to Ch. raz już przeprowadził a wtenczas dopiero reszta członków otworzy oczy. Dlatego żadne wykręty, ni groźby załatwić spór a skończyć ze zdradą polskiego socjalizmu!

Odbudować starą Polską Socjalistyczną Partję Robotniczą!

Czes. Cieszyn, 12/X. 1934.

Za: Komitet akcyjny P.S.P.R.
A. Siuda.

Strusia polityka

Jest rodzaj polityki, którą nazywają „polityką strusią”. Polega ona na tem, że mimo oczywistości pewnych faktów, dla tego czy innego pragnienia, wzorem strusia chowa się głowę w piasek i powiada, że skoro zamknąłem oczy, głowę wetknąłem w piasek, to wokoło mnie niema nic, względnie jest to, co przed zamknięciem oczu widziałem.

Polityka „strusia” nie należy w rzeczy samej do polityk mądrych. Niemniej jednak spotykamy się z nią nie tylko w historii, lecz także i w czasach dzisiejszych. Że płała ona nieraz bolesne figle tym, którzy politykę taką uprawiają, nie potrzeba podkreślać. Wyjęcie głowy z piasku okazuje zawsze nieprzyjemną rzeczywistość, niejednokrotnie już nie do odrobienia.

Tego rodzaju politykę „strusią” uprawia nieomal cały ogół prasy czeskiej w odniesieniu do polskiej rzeczywistości. Prasa ta, bez różnicy stronnictw, nie widzi i nie chce widzieć polskiej prawdy. Nie widzi i nie chce widzieć, że rząd i system rządów Marszałka Piłsudskiego, oparty na wielkim podłożu tradycji, idei, odniesionych i bohaterskich zwycięstw, wreszcie na całym obrzynie programie mocarstwowego państwa nowoczesnego, ma za sobą jeśli nie 99 procent, to 90 procent całego społeczeństwa polskiego. Jest to rząd serc, dusz, rozumu i pragnień polskich. Rząd nie płynący po wierzchu społeczeństwa, ale rząd tkwiący niewzruszalnymi korzeniami w Polakach epoki dnia dzisiejszego i rodzącego się jutra.

Wspomniana prasa żyje natomiast podpowiedzianą pragnieniem fantazją, że Polska dziś jest wprawdzie dniem Piłsudskiego i Jego ideologii, ale jutro — (i to jutro liczone co do przyjścia na godziny, czy miesiące) — jest jutrem tego, co określają mianem polskiej opozycji.

Dlatego przy wszystkich rozważaniach, kombinacjach i planach, miarodajnym dla prasy czeskiej jest nie to, co myśli, pisze i czyni 99 procent narodu polskiego, ale to, co myśli jeden procent opozycji.

Podobny nonsens obserwujemy także w ocenie przez prasę czeską stosunków pośród ludności polskiej w Czechosłowacji. Dla prasy czeskiej nie jest miarodajnym, co czyni i myśli 99 procent Polaków tutejszych, ale miarodajnym, co myśli i czyni jednostka, walcząca z ideologią polską na koniku bułanym frazeologii o walce antyfaszystowskiej, jakby Don Kichot z wiatrakami.

Oddalanie się od rzeczywistości tak w skali zagranicznej, jak i miejscowej, nie może przynieść pożytecznych rezultatów. W skali międzynarodowej oddala ta „strusia polityka” konieczną dla Czechosłowacji możliwość ułożenia stosunków z potężnym, decydującym na wschodzie i centrum Europy sąsiadem; w skali tutejszej psuje niepożrebnie wzajemne stosunki.

Kilka naszych prób perswazji spełzło na niczem. W artykule dzisiejszym nie próbujemy więc niczego prasie czeskiej perswadować. Chcemy tylko zarejestrować fakta. Albowiem z sumy faktów tworzy się obraz rzeczywistości dnia dzisiejszego i buduje się wnioski na jutro.

My, Polacy w Czechosłowacji, nie mamy zamiaru oddalać się od rzeczywistości.

Wspaniała akademja robotnicza w Górnej Suchej

Posel Chobot zlikwidowany na akademji robotniczej.

W dniu 21 października b. r. odbył się w sali Domu Robotniczego w Górnej Suchej uroczysty wieczór kultury robotniczej, urządzony z okazji zakończenia kursu referentów staraniem „Siły” górnosuskiej oraz okręgu suskiego PSPR.

Akademja, którą zagał przewodniczący „Siły” w G. Suchej p. Rzyman, cieszyła się wielkiem powodzeniem, do czego przyczynił się starannie dobrany i nader obfity program.

Największą sensacją wieczoru była obecność posła Chobota, którego powitano wrogimi okrzykami. Kiedy pomimo to p. poseł pojawił się na scenie i próbował wygłosić przemówienie, robotnicy, nie wyłączając umundurowanych Siłaczy, zażądali kategorycznie, aby opuścił salę. Po kilku nieudanych próbach, kiedy wrzawa na sali, podniecana okrzykami na cześć socjalizmu i na cześć partji a przeciwko Chobotowi, nie ustawała, p. poseł zmieszany, powiedziawszy kilka słów, musiał zejść ze sceny. Obawiając się o całość swojej skóry, której zresztą nie nie zagrażało, p. Chobot bez pożegnania, bez palta i kapelusza, niepostrzeżenie umknął z Domu Robotniczego (okrycie przyniósł mu dodatkowo w chwili, kiedy siedział już w aucie, jeden z ostatnich gwardzystów).

Po odejściu p. Chobota na sali zapanał poważny i podniosły nastrój, który cechował całą dalszą część programu. Wszystkie punkta programu oraz występy chóru „Siły”, popisy rewelersów stonawskich, odegraną sztukę a także przemówienie prof. Badury o zadaniach klasy i młodzieży robotniczej, publiczność nagradzała hucznymi oklaskami.

Akademja górnosuska posiada swoje znaczenie. Jest dowodem, że p. poseł Chobot stracił już resztki wpływów nawet w tych okolicach, które jak okręg górnosuski, jeszcze niedawno uważano za jego główne baszty. Niezadowolenie z jego postępowania ogarnęło już największe masy robotnicze, zorganizowane w PSPR. Jest to jeszcze jeden z dowodów, jaka przepaść dzieli socjalistyczne rzesze robotnicze od p. posła. Poseł robotniczy, który musi chyłkiem zmykać przed swoimi towarzyszami partyjnymi, który nie może przemawiać na własnych imprezach i zebraniach robotniczych, zwoływanych i reklamowanych przez siebie, jest swojego rodzaju rarytasem, jakiego nie znajdziemy daleko, szeroko. Czy nie powinien z tego wyciągnąć wniosku, że zamiast likwidować innych, należałoby mu zlikwidować przede wszystkim samego siebie?

Jak się fabrykuje „Kaczki dziennikarskie”

Jeszcze o Czecho-Polaku z „Čes. slova”.

Występując na arenę ze swoim polskim artykułem, napisanym rzekomo przez Polaka, „Čes. slovo” z 18 b. m. sądziło, że rzuciło ciężką bombę, która w naszych szeregach zrobi straszne spustoszenie. Nadzieje zawiodły na całej linii. Bomba eksplodowała, ale zniszczyła jedynie autorów dziecinnego pomysłu „Čes. slova”, którzy zblamowali się zupełnie.

„Čes. slovo” w niedzielę, 21 b. m. powraca jeszcze raz do swojego „Polaka z Polski”, ale tym razem skromniatko i cichutko na paluszkach. I na dobitkę „Čes. slovo” zaprzecza już temu, co samo puściło w obieg.

Wychodząc ze swoją „bombą”, głosiło bowiem z triumfem, że publikuje artykuł

„Polaka z Polski”. W nr. niedzielnym pisze natomiast, że jest to Polak z Trzyńca, „który dobrze nauczył się po czesku”. (Znamy się na takich Polakach!)

Najcenniejsze jest jednak wyznanie „Čes. slova”, które broniąc p. Smyczka, redaktora „Naszego Ślązaka”, uważanego przez nas za Czecho-Polaka, upiera się stanowczo przy tem, że jest on czystej krwi Polakiem i wyraża zdziwienie, jak taki „Polak z Polski” może być dla „Dziennika Polskiego” zbyt mało polski!

Brawo, „České slovo”! Nareszcie mamy przyznanie, na które tak długo czekaliśmy. A więc p. Smyczek wraz z „Naszym Ślązakiem” i swoją partją są Polakami! Czyli, że przy spisie ludności powinni byli znaleźć się w rubryce narodowości polskiej. Dlaczego jednak zapisali się jako Ślązacy-Czechołowacy i zaliczyli się do narodowości czeskiej? Bardzo bylibyśmy „Čes. sl.” wdzięczni za wyjaśnienie, do jakiej rubryki narodowościowej przy spisie ludności zakwalifikowano p. Smyczka?

Na zakończenie jedna uwaga: Pp. redaktorzy „Čes. slova” chcieliby nas pouczać o kwestiach językowych, ale sami zdradzają w nich całkowite nieuctwo. „Čes. slovo” twierdzi, że wyraz „amen” jest łaciński i że jego znaczenie poda nam słownik łaciński. Smutne doprawdy iż nie znalazł się nikt, kto by ich pouczył, że „amen” jest wyrazem hebrajskim. I tacy panowie chcieliby uchodzić za najmądrzejszych!

Wszak kolega Valdstein mieszka w Ostrawie i niewątpliwie zna się na hebrajszczyźnie i byłby chętnie służył pouczeniem językowym.

Wrażenia z wesela.

Nawisie. W sobotę, dnia 20 października odbyło się w naszej gminie wesele p. Jana Tacińskiego, rolnika, z p. Elwą Stonawską. W weselu wzięła udział liczna rodzina nowożeńców. Wielką i bardzo miłą niespodzianką było dla wszystkich, że grono zaproszonych gości weselnych raczył powiększyć pan konsul generalny R. P., Leon Malhomme wraz z czcigodną swą małżonką. Tak zaczęli goście mieli bodaj że pierwszy raz sposobność do poznania tutejszych polskich zwyczajów weselnych, oraz oryginalnych śląskich tańców. Brali także udział w uroczystości zawarcia ślubu małżeńskiego w tutejszym ewangelickim kościele. Nastrój tak na ślubie, jak i na weselu w domu państwa Stonawskich był bardzo poważny i serdeczny, a przytem podczas pięknych ludowych śląskich tańców weseli i swobodny, że państwo gen. konsultstwo zachowują te miłe chwile, spędzone na śląskim weselu ludowym, z pewnością na długo w pamięci. Mogliśmy to wyczuć z tych gorących słów, jakie pan konsul generalny wypowiedział pod adresem młodej pary i wszystkich gości weselnych, zwłaszcza gdy wspominał o sztuce, napisanej przez prof. Ligonia p. t. „Wesele śląskie” i o tem, jak miłe wrażenie ona na niego wywarła. Jak pięknie jest wesele śląskie, mógł się przekonać i teraz na weselu w Nawisie. Pan starosta weselny podziękował serdecznie tak miłym i zachęcającym gościom za obecność na weselu a tem samem za zaszczyt, jaki spotkał ich dom, poczem miejscowa orkiestra zagrała „Pierwszą Brygadę”. Pod wieczór państwo gen. konsultstwo odjechało z wesela, które trwało jeszcze do późnej nocy.

Sprawy śląskie w prasie polskiej

W ostatnich czasach cała prasa polska w Polsce bardzo żywo interesuje się zdarzeniami na tutejszym Śląsku, poświęcając im wiele uwagi i to na naczelnych miejscach. Największe dzienniki polskie: „Ilustr. Kurjer Codzienny”, półurzędowa „Gazeta Polska”, „Kurjer Poranny”, „Polska Zachodnia” i wiele innych dają obszernie komentarze zdarzeń na terenie Śląska.

Česko slova 16. 5. 1934

Smutek Evropy a polský konsulát v Ostravě

Státní vlajku spustili na půl žerdi jen na jediný den

Dnes je tomu již týden, co se roznesla světem zpráva o tragické smrti jugoslávského krále Alexandra a francouzského zahraničního ministra Barthoua, kteří padli rukou vraha v Marseille. Celá kulturní Evropa se zachvěla nad tímto zločinem. Co nejostřeji ho odsoudila a zároveň projevila nejhlubší smutek. Ve většině evropských států objevily se na úřadech státních i soukromých budovách černé prapory, stažené na půl žerdi. Také u nás v Ostravě je na sta černých praporů a nechybí ani na vysokých těžních věžích, charakteristických průmyslový ráz kraje a nad továrnami Vítkovických železáren. Jen jedno v Ostravě zaráží. Že totiž ostravský polský konsulát, jehož přednostou je konsul Malhomme, vyvěsil den po

atentátu, ve středu 10. t. m. na své budově v Johannyho třídě polskou státní vlajku na půl žerdi jen na jediný den, 11. t. m. dopoledne již vlajka byla na vrcholu stožáru. Tento nedostatek piety je veškerým ostravským obyvatelstvem odsuzován.

-vb-

Koroldec 18. 5. 1934

— Ještě jeden doklad, jak jsou Poláci na Těšínsku utiskováni. V Orlové jest polská obecná škola, kterou navštěvují jen 103 žáci. Přesto je škola stále organizována jako pětiletá a vyučuje se ve všech třídách. Třídy na českých školách jsou s bezpříkladnou rychlostí zrušovány, jakmile klesne počet dětí pod padesát a je celá řada škol, kde ve třídách jest 50 až 60 dětí. Platí pro Poláky zákony? Který úřad drží Polákům palec a udržuje protizákonný stav?

— Roztržka v polské soc. demokracii. Polská sociálně demokratická strana (PSPR) svolala na sobotu schůzi do Dělnického domu v Horní Suché, kde o roztržce ve straně premiéruval poslanec Chobot. Do schůze však přišli opozičníci, kteří se snažili schůzi rozbit, ale nepodařilo se jim to.

Česko slova 24. 5. 1934

Polední list 20. 5. 1934

Nová polská intervence v Praze?

Podle zprávy „Gazety Polské“ zatkla bohumínská policie polského státního občana Josefa Lelka pro nedodržení pasových předpisů. Při výslechu na policii byl prý Lelka zbit policejním inspektorem Konečným. Polský vyslanec v Praze dr. Grzybowski intervenoval prý v této věci u zástupce ministra zahraničních věcí dr. Krofky, který slíbil, že bude v této věci zahájeno vyšetřování. K této zprávě polského listu dodáváme, že naše úřady nevydaly dosud o případu zprávu.

Koroldec 25. 5. 1934

— Polsko-český klub v Katovicích se rozešel. Z Katovic se hlásí, že Polsko-československý klub v Katovicích na poslední schůzi, v pondělí 22. t. m., se rozhodl a následujícím: Vzhledem na napjaté poměry mezi Polskem a Československem, Polsko-československý klub v Katovicích nevidí možnost skutečné realizace cílů klubu na půdě vojvodství slezského. Z toho důvodu klub odkládá realizaci cílů až do doby, ve které nastanou poměry, umožňující kontinuitu práce. O tomto rozhodnutí byl uvědomen československý konsulát v Katovicích.

Koroldec 16. 5. 1934

— Je třeba polštiny jako vyučovacího jazyka na hospodářské škole v Českém Těšíně? Jak jsme oznámili, v minulém zasedání zem. zastupitelstva počal polský člen Karel Junga návrh, aby na odborné zemské škole hospodářské v Českém Těšíně bylo zavedeno vyučování v polském jazyce. Tato otázka je podle vyšetření Zemským úřadem v tomto stadiu: Zemský výbor v r. 1933 sice projevil zásadní souhlas, aby na jmenované škole byly zřízeny pobočky s vyučovacím jazykem polským, ale s podmínkou, bude-li dostatečný počet žáků polské národnosti, a to buď v obou (?) nebo jen v některém z obou ročníků. Ředitelství jmenované školy bylo proto uloženo, aby podle předběžného výsledku zápisu konalo přípravy pro případné otevření polských poboček a předložilo zprávu o očekávaném počtu žactva polské národnosti. Zároveň bylo požádáno ministerstvo zemědělství, aby uvolnilo profesora státní odborné školy hospodářské v Kravařích inž. A. Hruše pro těšínskou školu, bude-li ochoten přestoupiti do služeb země Moravskoslezské. Jelikož se při zápisu na školní rok 1933-34 přihlásilo do prvního ročníku jen 11 žáků a do druhého ročníku 7 žáků polské národnosti, nedošlo v téměř školním roce k aktivování polských poboček. Doufáme, že ani letos nebude větší zájem polských rolníckých synků o těšínskou školu, ale nejen to, země nemá také peněz, aby mohla hraditi nové výdaje na polské vyučování pro nepatrný počet polských žáků, když na druhé straně musí pronikavě šetřit na českých hospodářských školách.

odložena (patrně pro nevhodný čas pro tendenci způsob oslavy), přičítá se na polské straně veliký význam. A jako tomu bylo po únorových událostech, tak i nyní šíří se k nám nemožné zprávy, přímo tatarské, jejichž účelem je hodně zneklidnit obyvatelstvo na naší straně. Je jisté, že osnovatelé nenávisť v Polsku proti nám, snaží se, aby v den odhalení pomníku byly svezeny do Pol. Těšína všechny tajné i veřejné organizace, které si vzaly za úkol: Ostravica-hranica. Desetitisíce, ba i přes 100.000 účastníků má prý se seřaditi v Polském Těšíně u památníku. Jak bude mluveno o nás v tento den, který není ještě přesně určen, o tom svědčí jasně slova na desce pomníku: Orlová-Stonava-Bystřice n. O. Jablunkov. To jsou místa, kde bojovaly při těšínském plebiscitu »polské bojůvky« proti českým vojákům. Těšínský lid ví dobře, jaké choutky živí se na druhé straně Olzy, a je si vědom, že právo je na naší straně. Neprovozkujeme nikoho, avšak chceme, aby všechny ty poplašné a nervosní výstřelky, přicházející z druhé strany, které podfukovány jsou i mnohými našimi občany na Těšínsku, konečně již přestaly. Těšínsko po patnácti letech opět má býti naplňováno neklidem, snad i strachem jen proto, že jistým skupinám za Olzou chce se štvát? Právě nyní je povinností našich odpovědných činitelů, aby všimali si více než jindy našeho Těšínska, které potřebuje té spokojenosti a klidu co nejvíce. Ukažme, že jsme doma a že si zde nedáme poroučeti ani nikým z tábora michejdovců, ani z tábora ostravského polského konsulátu. —jr

— Matiční pracovníci na Těšínsku sněmovali. V Čes. Těšíně se sešli zástupci odborů Slezské Matice osvěty lidové kraje českotěšínského, aby rokovali o další kulturní práci. Probrány byly otázky školské a obecní. Zvláštní pozornost věnována byla výstavbě nových menšinových škol a mateřských školek. Stanoven byl program podzimní činnosti. Uskutečněno bude sedm samosprávných kursů, rovněž byly dány směrnice k pořádání oslav 28. října a Dne československo-jugoslávské vzájemnosti. S potěšením přijata zpráva, že brzy započne se stavbou obecné školy v Návsi pod Stožkem a v Bukovci. Otázka staveb nových školních budov na Těšínsku je stále ještě bolestná, schází ještě 29 budov. Minulé období vykazuje velikou práci. Uspořádáno bylo 21 různých kursů o 539 posluchačích, přednáškové cykly vykazuje 4263 návštěvníků, jednotlivých přednášek bylo 71 o 10.169 účastnících, výstav konáno 8 a navštívilo je 5782 dospělých a 1602 dětí.

Koroldec 18. 5. 1934

— Na druhém břehu Olzy. Pomník na památku zakládání polských legií, s jehož stavbou se započalo brzy po únorových polskotěšínských událostech, je již hotov. Stojí pod zámek Píastovců nedaleko českých hranic. Jest postaven ze tří pískovcových hranolů, které spočívají na třech stupních. Nahoře je socha, která v pravé ruce drží meč, obrácena k městu. Pomník je asi 6 m vysoký, kolem něho jest trávník. Po stranách má dva štíty. Směrem k české straně je štít s nápisy: Orlová, Stonava, Bystřice n. O., Jablunkov. Na druhé desce, na straně k Polsku, jsou uvedena jména polských bojišť, kde bojovaly legie. Tak tedy vypadá prozatím památník, o němž se již mnoho psalo a mluvilo od jara, a který dnes už čeká jen na slavnostní odhalení. Této slavnosti, která už byla mnohokrát

Koroldec 18. 5. 1934

Dase kraj 19. 5. 24.

Svatice 25. 5. 24

Lid. noviny 19. 5. 24

Stale jednakowa „žyczliwość“. „Nasz miły przyjaciel“, „Mor. slezsky Denik“ z dnia 16-go października omawia sprawę polskiego języka wykładowego w szkole rolniczej w Czeskim Cieszyne. Dochodzi naturalnie do wniosku, že go nie potřeba, ponieważ tam bylo na pierwszym roczniku 11 uczniów, którzy się zgłosili o polskie wykłady, a na roczniku drugim 7. Zapomina dodać, že na pierwszym roczniku bylo 7 niby Czechůw, a na drugim 5. Znaczna przewaga byla polska, ale według „naszych drogich i žyczliwych przyjaciół“ większości polskiej się nie należą polskie wykłady. Z taką samą „žyczliwością“ ocenia się i inne zagadnienia nasze, a potem się oburžają na nas ludzie z obozu Mor. sl. Denika. Przy takiem postępowaniu nie zlikwiduje się napięcia czesko-polskiego. Niestety!

Telefoni ostravský deník 19. 5. 24

Polsko-madarské přátelství. Varšavský humoristický časopis „Múcha“ uveřejnil oslavnou báseň, věnovanou Juliovi Gombóšovi, v níž se na adresu Madarů praví: „S vámi je odvaha, s vámi je chabrost, je den Madar v dá z a s t a Czechů, nuže, ač dějiny kruté dolehly, slunce nad vámi zasvitne, kupředu! Rytím přije šestá Elien Hungaria!“ — Jak se, my Slovane, dovedeme navzájem rozeštvávat? A k čí radosti?

Polsko zase vypovídá československé příslušníky

Iv - Moravská Ostrava 18. října

V těchto dnech bylo z Polska opět vyhoštěno bez příčiny několik československých příslušníků, řádně se tam žijících a žijících v Polsku již dlouhá léta. Mezi nimi je i mladý dělník František Sonnberger, příslušný do Mnichovic u Kaplice, jenž se v Polsku narodil a pracoval v textilní továrně v Bilsku. Vykonával vojenskou povinnost v Československu, vrátil se nedávno do závodu. Sotvaže však nastoupil práci, byl jeho zaměstnavatel policií donucen ho propustit a Sonnberger musel opustit Polsko. Stejný osud stihl rovněž po splnění vojenské služby v Československu, Emila Pelikána, příslušného do Morávky u Frýdku, a dělníka Kolbe z Rýmařova, a jak se zdá i četné jiné československé příslušníky.

Soudí se, že jde o neoprávněnou odvetu za to, že čs. úřady na pomezí stíhají podezřelé a lidské společnosti nebezpečné osoby, které z Polska přecházejí hranice bez povolení a bez průkazů, a to takovou měrou, že možno mluvit o záplavě. Jeden z nich byl v minulých dnech dopaden v Novém Bohumíně, vzeprel se strážní a musel být násilím odveden na policii. Ačkoliv byl potrestán mírně dvěma dny policejního vězení, ztropila část polského tisku opět poplach a líčí to zase jako útisk Poláků na Těšínsku. Hlavní oporou tohoto štvání je Dzienik Polski, orgán ostravského konsula, který byl mimochodem pro protistátní psaní při hodnocení marseilleského zločinu a pro pobuřování proti úřadům dnes znovu zabaven, tedy třikrát ve třech po sobě jdoucích dnech.

Na celé věci je nápadná jedna stránka. Všichni zadržení polští občané, kteří bez průkazů zaplavují Těšínsko, udávají při výslechu, že utíkají z domova, poněvadž je tam bída, a nemají ani dost peněz, aby si opatřili nákladné osobní průkazy. Podivným příznakem je také tento případ: Desátník jednoho polského pluku, jenž zběhl přes hranice a přišel se přihlásit na policejní ředitelství v Moravské Ostravě, vyprávěl, že jako Polák a Slovan nemohl už snést nepřirozené germánské a protislovenské sympatie nynějšího režimu a že proto prý opustil vlast. Takového smýšlení je prý většina polského národa.

Moravský 19. 5. 24.

3 Čechoslováci vyhoštěni

vk — Právě v jeden den — 15. října t. r. byli z Polska vyhoštěni tři českoslovenští příslušníci a sice Herbert Kolbe, příslušný do Rýmařova a bydlící v Godule u Chebdi, Sonnberger František, příslušný do Mnichovce v okrese Kaplice a bydlící v Bilsku, a Emil Pelikán, příslušný do Morávky na Frýdecku a bydlící v Katovicích. Všichni tři v r. 1932 sloužili na vojně v Československu a pak se opět vrátili do Polska, kde se narodili a kde žijí jejich rodiny. Kolbe již nedostal zaměstnání a bylo mu sděleno, že jako čsl. příslušník práci nedostane, aby do 48 hodin opustil Polsko, Sonnberger byl propuštěn z práce na žádost policejního úřadu a vypovězen. Pelikán místo po návratu do Polska nenašel a rovněž mu bylo naznačeno, že jako Čechoslovák je nenajde a byl 15. října vypovězen. Kolbe udává, že v Godule je 70 československých příslušníků bez práce, žijí ve strašlivé bídě. Polské úřady je nepodporují a dávají jim jen jednou denně talíř polévky. Československý konsulát dává každému z postižených 5 zlotých měsíčně. Všichni tři vypovězení prohlásili, že Polsko se chystá vypovědět ještě další čsl. příslušníky bez ohledu na to, zda se v Polsku narodili a česky třeba vůbec neumí. Polsko nepřestává tedy pronásledovat naše příslušníky.

Polsko dále vypovídá Čechoslováky

Tři českoslovenští příslušníci vypovězeni v pondělí 15. t. m. — Všichni se hlásili v M. Ostravě. — Jak odpovíme Polsku na toto trapné jednání?

vk. — Polské úřady neustávají ve vypovídání československých státních příslušníků a nezastavují se ani před těmi, kteří se v Polsku narodili, mají tam rodiny a rodiče a kteří mnohdy ani česky neumějí. V pondělí 15. t. m. byli opět vypovězeni z Polska tři Čechoslováci, František Sonnberger, Emil Pelikán a J. Kolbe, kteří včera se dostavili do Mor. Ostravy, kde se hlásili na policejním ředitelství a kde s nimi také byl sepsán protokol.

Sonnberger František je 20letý, narodil se v Polsku v Alexandrovicích, posledně bydlil v Bilsku. Patří do Československa, do Mnichovce, okres Kaplice. V Polsku žil od narození. V roce 1932 jako náš příslušník musel nastoupit presenční vojenskou službu. Po jejím skončení vrátil se zpět do Polska. Dostal své místo v Bilsku v textilní továrně, ale v pondělí 15. t. m. dostal se k vedoucímu továrny polský policista, který mu nařídil, že Čechoslovák Sonnberger musí býti propuštěn z práce. Když se tak stalo a když na jeho místo nastoupil polský dělník, bylo Sonnbergovi naznačeno, že v Polsku jako československý příslušník nedostane práci, aby tedy v nejbližších hodinách Polsko opustil.

Emil Pelikán, rovněž 20letý, se narodil v Polsku a bydlil v Katovicích. Patří do Morávky, okres Frýdek. Také on musel v r. 1932 nastoupit v Československu presenční vojenskou službu a když se v březnu tohoto roku vrátil do Katovic, místo již nedostal. Zato v pondělí 15. t. m. dostal pokyn od polských úřadů, aby v nejbližších ho-

dinách opustil Polsko, že v Polsku žádný československý příslušník nenajde zaměstnání. Emil Pelikán Polsko opustil a nyní žije u své matky v Ludgeřovicích.

Herbert Kolbe byl za stejných podmínek vypovězen z Polska. Narodil se v Polsku a patří do Rýmařova. Je 23letý, rodiče a bratry má v Polsku. Také on musel v r. 1932 na vojnu do Československa a když se vrátil, nastoupil opět své místo. Ale osudné pondělí 15. října postihlo také jeho. Kolbe byl propuštěn a rozkázáno mu, aby do 48 hodin opustil Polsko, jinak že bude policií eskortován na hranice. Herbert Kolbe žil v Godule, okres Chebdi. Podle jeho výpovědi je v tomto místě 70 československých příslušníků, kteří nemají zaměstnání a žijí v strašné bídě. Z míst byli propuštěni jen proto, že jsou Čechoslováci. Polský stát je vůbec nepodporuje a jediné, co dostávají, je jedenkrát denně talíř polévky. Peněžitou podporu jim poskytuje pouze čsl. konsulát, ovšem podle svých možností. Každý nezaměstnaný čsl. příslušník dostává 5 zlotých měsíčně.

Z těchto případů a konečně také z výpovědi postižených Čechoslováků je zřejmo, že Čechoslováci jsou v Polsku v nelibosti, jsou střeženi, jako nějací protistátní pracovníci a nastoupili jako českoslovenští příslušníci vojenskou službu, je jim to počítáno k tíži a jsou za to vypovídáni. Kolbe neměl ani času opatřit si nějaké peníze a přišel do Ostravy pěšky. Zde mu byl zakoupen jízdní lístek, aby se aspoň dostal do své rodné obce Rýmařova.

Duch čas 19. 5. 24.

Tři Čechoslováci vypovězeni z Polska.

Vyhoštění jako obtížní cizinci.

vk. — Českoslovenští státní příslušníci: František Sonnberger, Emil Pelikán z Morávky u Frýdku a J. Kolbe z Rýmařova byli v těchto dnech vypovězeni z Polska. Všichni pracovali v Polsku delší dobu, ale jako naši státní příslušníci, mu-

seli jít vykonat do ČSR svou vojenskou službu. Po návratu do Polska byly firmy u nichž pracovali, úřady vyzvány, aby tyto Čechoslováky ze zaměstnání propustily a po výpovědi byli všichni dopraveni na naše hranice.

České slovo 23. X 34

Nezákonný postup kuratoria polské školky v Hrušově

Otevřeli si školku ve školní budově bez schválení obecní rady — Lži polského tisku

Krakovský štvavý list IKC uveřejnil v čísle z 18. t. m. pod palcovým titulkem článek s titulkem: »Čeští policajti vyhnali děti z polské školky v Hrušově«. Zpráva byla dodána z Mor. Ostravy oficiální zpravodajskou kancelář PAT a nepravdivě a tendenčně líčí, že v pondělí 15. t. m. ráno přišli do mateřské školky v Hrušově dva uniformovaní policisté, kteří se obrátili na správce polské školky s žádostí, aby propustil děti ze školky a odevzdal klíče. Poněvadž správce nevyhověl žádosti, »policajti« prý provedli ihned vyprázdnění místnosti, nevyčkavše konce vyučování a vyhnali dvacet dětí ve stáří tři až pět let. Školka v Hrušově prý byla až do tohoto roku vydržována obcí, a když obec odmítla další udržování, vzala je na sebe Macierz Szkolna. Obec, která je majetnicí školy, dosud prý nevyhověla žádosti Macierze o povolení místnosti pro školku. Ve skutečnosti případ vypadá jinak. Výbor polské školky, řídící uč. polské obecné školy Teofil Wojtyla, učitel obecné školy Jiří Mikolajek a krejčí Josef Powrzník, nepožádali zemský úřad v Brně dosud o schválení stanov pro školku.

Obecní rada v Hrušově ve schůzi 18. října se usnesla, že obec převezme závazek s vydržováním mateřských školek i národnostních menšin jen tehdy, bude-li ve školkách nejméně 25 dětí a budou-li veškeré děti čistě národnosti polské neb německé a budou-li to dívky čs. státních příslušníků. Ve školním roce 1933-34 neodmítla obec Hrušov vydržování polské mateřské školy a není pravda, že její vydržování převzala Macierz Szkolna. Obecní rada v Hrušově svým přípisem z 21. října 1933 sdělila komitétu polské mateřské školky, že obecní rada vyhovuje žádosti o udělení subvence pro ni na školní rok 1933-34 a to na každé dítě skutečně národnosti polské 150 Kč ročně. Dále se uvolila poskytnouti zdarma místnost, otop, světlo a inventář. Tato subvence činila pro školní rok 1933-34 při návštěvě 14 dětí 2100 Kč, nepočítajíc v to výlohy s udržováním místnosti, inventáře, otopu a světla. Pro školní rok 1934-35 podalo kuratorium polské soukromé školky v Hrušově obecní radě žádost o umístění školky v obecní budově polské obecné školy s použitím inventáře a jejím subvencováním. Obecní rada o žádosti dosud nejednala. Přesto však byla polská mateřská školka

bez vědomí a souhlasu obecní rady v budově obecné školy polské, majetku obce Hrušova, umístěna a otevřena. Správci polské obecné školy v Hrušově Teofilu Wojtylovi na návrh obecní rady bylo proto přípisem starostenského úřadu sděleno, aby do vyřízení žádosti provoz školky zastavil.

Správce Wojtyla na to vůbec nereagoval. Provoz školky nezastavil a proto starosta Hrušova dr. Willert nařídil obecní policii, aby školku vyklidila a uzavřela, dokud kuratorium nepředloží zemským úřadem schválené stanovy. Správce Wojtyla odmítl školku vyklidit a zastavit provoz a prohlásil, že polské děti z polské školy (patří obci Hrušovu), vyhazovat nebude. Proto policisté vyčkali, až 14 dětí po ukončených hrách a po podělení mlékem školku opustilo a teprve pak místnost uzavřeli a klíče odevzdali ve starostenském úřadě. Není pravda, že dívky byly z místnosti vykázány, jak lživě líčí PAT. Nebýti nezákonného postupu správce školy Wojtyla, že bez schválení stanov a schválení obecní rady sám školku umístil do obecní budovy, nemusilo dojít k úřednímu zakročení.

-vb-

Polední oti. deník 23. X 34

Lid. noviny 24. X 34

Polský tisk má zase aféru z Hrušova

K zavření polské mateřské školky v Hrušově.

vk. — Polský zahraniční tisk široce se rozepisuje o případu, který se stal v Hrušově u M. Ostravy, ale který je líčen v polském tisku zcela jinak a to zaujate proti čsl. policii a úřadům. Polský tisk prohlašuje, že do polské mateřské školky v Hrušově přišli dva policisté, kteří vyvedli děti ze školy ven a školku uzavřeli. Zahraniční tisk z toho hned dělá závěry, že Poláci jsou u nás utiskováni. Případ byl vyšetřen a stal se takto: Polská mateřská školka v Hrušově nepoživá dosud práva veřejnosti, neboť tříletné komitě této školky nepodalo dosud žádost na zemský úřad o schválení stanov pro tuto školku. Trzení, že obec Hrušov odmítla udržování této školky ve školním roce 1933-34, není pravdivé, právě tak, jako že ji vydržuje Macierz szkolna. Ač k žádosti, aby polská soukromá školka byla umístěna v obecní budově polské obecné školy, nedala obecní rada dosud souhlas, přece se tam bez svolení obecní rady polská školka nastěhovala. Správci obecné školy polské, Teofilu Wojtylovi, bylo přípisem sděleno, aby provoz škol-

ky v obecní budově zastavil, jinak že se za následky činí odpovědným. Správce na tento přípis starostenského úřadu nereagoval, proto bylo nařízeno vyklizení policíí. Dostavili se dva policisté, kteří žádali, aby školka byla uzavřena a klíče jim odevzdány. Policisté vyčkali, až si děti donesly a když byly poděleny mlékem a odesly, teprve školku uzavřeli a klíč odevzdali na starostenském úřadě. Na zprávách o nějakém násilí na dětech a utiskování Poláků v Hrušově není tedy ani zbla pravdy.

Teroristické bojůvky na Těšínsku. V různých obcích na Českém Těšínsku se znovu organizují teroristické skupiny na způsob pověstných bojůvek, známých z dob přebiscitních. Jejich úkolem je zatím znemožňovat loyální projevy polské menšiny, přičemž jsou akce namířeny především proti polským sociálním demokratům a dělnickým tělocvičným jednotám Sila. Takový pokus se stal před několika dny v Horní Suché a opakoval se i jinde. Za organizátora tohoto hnutí se označuje bývalý zaměstnanec polského konsulátu v Mor. Ostravě, činný nyní novinářsky. V jednotlivých případech se zjistilo, že členové teroristické organizace jsou odměňováni a hostěni velkými dávkami kořalky.

IV

Jedn. čas. 25. X 34

Kulturní reakce v Polsku.

Diktátoři potřebují analfabety.

V Polsku i za hranicemi vyvolala velký rozruch zpráva o hromadném propadávání polské školní mládeže alkoholu. Podle statistických údajů varšavských úřadů počet dětí, jež holdují alkoholu, nebezpečně roste. Bylo zjištěno, že osm procent školou povinných dívek propadlo úplně alkoholu. U chlapců je poměr ještě horší. — Mnoho dětí přichází do školy již v opilém stavu. Pije se kořalka obyčejná i silnější druhy lihevných nápojů.

Hornoslezský školský inspektor Hrabín praví ve své brožurě, že mimo alkohol požívá mládež narkotických preparátů, zhotovených z cukru, skořice a éteru. Opojný vliv tohoto preparátu je větší, nežli u lihových nápojů.

V Horním Slezsku pije z 9835 dětí 2579 pravidelně denně kořalku, 3890 víno a 4499 pivo.

Velký neklid vyvolala zpráva, že rozpočet ministerstva vyučování má být silně zredukován a povinná návštěva obecné školy snížena se 7 na 3 až 4 léta. Se strany učitelstva se tvrdí, že tímto snížením povinné docházky do školy dělá se průlom do povinné školní návštěvy. Již nyní vedla úsporná opatření k přeplnění tříd a 700.000 dětí je pro nedostatek škol bez vyučování. Schází asi 2000 obecných škol. Místo aby byl počet učitelů o 17.000 rozmnožen a aby byly postaveny nové školy, bylo 5000 učitelských sil odbouráno. Je obava, že počet dětí, jimž se v roce 1935 nedostane vyučování, stoupne na jeden milion. K tomu ještě pomýšlí vláda na zavedení školného ve výši 10 zlotých nebo na zavedení školní daně, která má vyvést 50 milionů zlotých.

— Kdo plní německé školy. Počet dětí na německé škole v Orlavě, vydržované Kulturverbandem, činil ještě před dvěma lety přes 160 dětí. Letos klesl na 24 a ze čtyřtřídky zbyla jednodídky. Slovanští děti přestaly plnit německou přelévárnu. Posud jsou tam však ještě děti, které tam právem nepatří, poněvadž je nelze počítati za děti německé. Je nutno pochýbovati, že by kolébka takových Gibiců a Rotyglů stávala v tentobutském lese. O pannu Barabarovu víme, že se narodil v Polsku z polských rodičů a oba páno-ové Klichové uviděli světo světa v Rychvaldě. Dítě Klichová Elsa i její matka nemějí ani slova německy a Elsa chodila ještě loni do české mateřské školky. Všichni tři poslední jmenovaní jsou úředníky České obchodní společnosti a hrají si jen na Němce následkem setrvačnosti dřívějších domnělů a tlaku.

Moravskoslezská 18. X 34

Haroldenik 24. 8. 34

Gömbös projel Vídní bez zastávky

Plány maďarského ministerského předsedy se hatí.

Z Budapešti, 23.-10. Ještě včera bylo na úředních místech maďarských prohlášováno, že ministerský předseda Gömbös se na zpáteční cestě z Varšavy zastaví ve Vídni, aby tam položil věnec na hrob Neznámého vojína a oplatil kancléři Schuschniggovi jeho návštěvu v Budapešti, ale zatím Gömbös, ač přes Vídeň jel, se v hlavním městě rakouském vůbec nezastavil, totiž lépe řečeno, neopustil na vídeňském nádraží ani železniční vagon. Přijal jen maďarského novináře, kterému prohlásil, že jest s výsledkem své cesty do Polska spokojen. Ve 13. hod. odpoledne byl již Gömbös v Budapešti a ještě odpoledne zúčastnil se schůzky parlamentu. Proč tak nenadále změnil svůj plán a ve Vídni ani nevystoupil z vlaku, o tom

Gömbös ve Varšavě: Na obrázku od leva: polský ministr zahraničí Beck, maršálek Piłsudský a maďarský ministerský předseda Gömbös.

maďarské kruhy zarytě mlčí a také tisk ničeho neprozrazuje.

Také o hlášené cestě do Itálie se nenadále mlčí a jak se zdá i tato bude odložena na delší

dobu. Je tedy vidět, že najednou se Gömbösovy plány hatí. Nenadálá změna v cestovních dispozicích maďarského premiéra se dá vysvětlit jediné tím, že se ve Vídni setkal na nádraží s bývalým ministerským předsedou maďarským Kanyou, který se právě vrací z Říma a který mu asi doporučil, aby se nyní před cestou Lavalovou do Itálie u Mussoliniho raději neukazoval.

Haroldenik 23. 8. 34.

Ukrajinci proti maďarskému revisionismu

Gömbös opět v Pešti — Ohlas jeho návštěvy v Polsku

Krakov. Maďarský min. předseda Gömbös přijel včera o 13. hodině do Krakova. Policie učinila bezpečnostní opatření a přístup na nástupiště byl uzavřen. Po prohlídce pamětihodností města a po návštěvě u krakovského vojvody odjel ve 22 hodin do Budapešti.

Varšava. — Ukrajinský list Dilo zabývá se Gömbösovou návštěvou a maďarským revisionismem. List poznamenává, že pokud jde o vytvoření jednotné fronty polsko-maďarské proti sovětskému Rusku, jsou sympatie na straně polsko-maďarské, ale pokud jde však o revisi čisté maďarskou, a to názor vyslovený některými listy, podle něhož společná hranice s

Maďarskom by odpovídala polským zájmům. Ukrajinci rozhodně jsou proti tomu, neboť zde by byla ve hře Počkarpatská Rus. List pak píše: Srovnáme-li situaci této země pod maďarským panstvím s nynější situací za československé vlády, pak vzniká u nás obava, že by se tam mohl vrátit starý maďarský systém, jehož užívalo Maďarsko proti nemaďarským národnostem. Tento nedostatek důvěry a skutečnost, že ukrajinské obyvatelstvo může se nerušeně v Československu vyvíjet, rozhoduje o našem stanovisku proti maďarskému revisionismu, jakož i k maďarské koncepci ke společné maďarsko-polské hranici.

Potíže v Polsku následkem bratření s Německem

Valná schůze Svazu pro obranu západních hranic odřeknuta

V těchto dnech měla se konat v Katovicích důležitá výroční schůze velké národně-obranné organizace polské. Svaz pro obranu západních hranic, jejíž činnost je namířena proti německé rozpinavosti v západním Polsku. Ve svazu nastaly v posledních měsících v důsledku sbližování s Německem značné změny. Polská vláda snaží se tento spolek ovlivnit, aby zmírnil ostří své sympatičky jen malou částí národa.

Proti německé politice. Proti tomu však vyvstala ve spolku ostrá opozice, takže byly obavy, že spory se přenesou i na veřejné forum valné schůze. Z toho důvodu byla valná schůze odřeknuta. K této zprávě není třeba poznámek. Svědčí nejen o vývoji poměrů v Polsku, ale také o tom, že polské sbližování s Německem je přijímáno s určitou rezervou.

Časopis 21. 8. 34

Brutalné rugy polských robotníků w Czechosłowacji.

Cieszyn, 23 października (H). Do granicy polskiej odstawiono przymusowo Antoniego Rygiela, który pracował w fabryce sody w Piotrowicach pow. Frysztat w Czechosłowacji od r. 1916 aż do dnia 4 października 1934 r. bez przerwy. W dniu 20 września br. Rygiel otrzymał ustne wypowiedzenie z zarządu fabryki z zapowiedzią, że za 14 dni będzie wydany z pracy na polecenie urzędu krajowego w Bernie Morawskim. Fabryka bowiem otrzymała polecenie wydalenia wszystkich obywateli polskich i zatrudnienia w ich miejsce obywateli czechosłowackich.

Tego samego dnia wymówiono również pracę w tej samej fabryce obywatelowi polskiemu Antoniemu Cholewickiemu, urodzonemu podobnie jak i Rygiel, w Czechosłowacji, który w fabryce sody w Piotrowicach pracował od r. 1899, tj. przez pełne 35 lat! Mimo nienagannego zachowania się, Cholewicki musiał odejść, nie otrzymawszy ani grosza emerytury.

Taki sam los spotkał Antoniego Małyśza, urodzonego w Czechosłowacji, obywatela polskiego, zatrudnionego w fabryce sody od r. 1896, tj. przez 38 lat!

Wszelkie interwencje u zarządu fabryki nie nie pomogły. Zaznaczyć należy, że już w lutym b. r. wydano z tej fabryki 18 Polaków, zaś w dniu 4 września 8 Polaków. Powyższe brutalne rugy są czemś niesłychanem, obliczone są widocznie na to, aby nas sprowokować.

Tow. polsko-czeskie w Katowicach zawiesza działalność.

Katowice, 23 października (H). Zarząd Tow. polsko-czechosłowackiego w Katowicach na posiedzeniu 22 bm. powziął nast. uchwałę:

„Ze względu na naprężenie stosunków między Polską i Czechosłowacją, zarząd Tow. polsko-czechosłowackiego w Katowicach nie widzi możliwości skutecznej realizacji na terenie woj. śląskiego celów towarzysztwa w postaci wzajemnego bliższego się poznawania. Z tego powodu zarząd Tow. zawiesza swoją działalność nad realizacją celów Tow. aż do momentu, w którym powstana warunki umożliwiające kontynuowanie pracy.”

O tej uchwale zawiadomiono konsulat czesko-słowacki w Katowicach.

J. W. P. 25. 8. 34

Karelšský deník 24. 8. 1934

4800 českých evangelíků na Těšínsku nemá tolik práv jako 60 Němců

Polští pastoři překážejí důstojné oslavě státního svátku.

Je všeobecně známo, že v evangelických kostelích a. v. na Těšínsku, kde vládnou zcela neobmezeně Poláci, se až dosud nikdy státní svátek 28. října neslavil a že nikdy nebyly v nich konány bohoslužby. Teprve po založení Evangelické matice Třanovského, která sdružuje české evangelíky a. v. na Těšínsku, tedy až po r. 1928, zavedeny byly v některých sborech (Trinec, Návsi) české bohoslužby v den státního svátku a to ještě za určitých podmínek. Ve sborech v Orlové, Komorní Lhotce, Dolních Bludovicích, Bystrici nad Olzou se dosud 28. října bohoslužby nekonaly. V orlovském sboru, kde čeští evangelíci tvoří 49 proc. menšinu, čítající celkem 4800 duší, byly po četných, téměř dvě léta trvajících písemných a ústních žádostech a intervencích a po celé řadě trapných schůzí presbyterstva, konečně koncem minulého roku povoleny — prý až do odvolání! — české bohoslužby pouze čtyřikrát do roka a mimo to i v den státního svátku. Presbyterstvo odmítlo kategoricky žádost českých příslušníků orlovského evangelického sboru, aby české bohoslužby konaly se alespoň jednou neděli v měsíci a to v obvyklou dobu, t. j. v 10. hod. dopol. Nakonec povoleny jen čtyři bohoslužby do roka a v den 28. října, ale jen v 8. hod. ráno! Je zajímavé, kdo rozhoduje o právu 4800 českých evangelíků. Je to presbyterstvo, sbor 90 členů a 10 náhradníků, kteří jsou voleni podle zajímavého volebního řádu.

Ve sboru, čítajícím přes 10.000 evangelíků a. v., je oprávněno voliti jen 241 voličů!

Těmito šťastlivci jsou jen ti, kteří platí t. zv. lavičné, t. j. místo v kostelní lavici. Tohoto privilegia dosáhne ovšem jen ten, kdo je pastorem, který je obvykle předsedou presbyterstva, toto místo prodá. A tak se v Orlové na př. stalo, že z 241 privilegovaných voličů dostavilo se při posledních volbách do presbyterstva jen 120 voličů a ti zvolili sbor 90 členů a 10 náhradníků!

Tím se ovšem stalo, že ani jeden český evangelík se do tohoto říze polského církevního sboru nedostal a podle toho dopadlo také rozhodnutí o žádosti českých evangelíků, domáhajících se českých bohoslužeb.

Letos 16. srpna 1934

bliky, kdy na nátlak členů Evang. matice Třanovského, budou se v kostele v Orlové přece jen konati po prvé české bohoslužby v den státního svátku pro dospělé a děti, žádali čeští evangelíci a. v. o přeložení bohoslužeb v neděli 28. října v obvyklou hodinu hlavních bohoslužeb, t. j. na 10. hod. dopol. Presbyterstvo jednalo sice o této žádosti 14. a 21. října t. r., ale zamítlo ji, přestože předseda E. M. T. během jednání pětikrát intervenoval u předsedy presbyterstva pastora J. Fierly. Přesto, že musila býti podána i písemná žádost, nic to nepomohlo a bohoslužby sianoveny nakonec na půl 9. hod. patrně proto, aby se zvláště české školní děti pro velkou vzdálenost obcí, přifařených do Orlové (mnohé jsou 10—14 km vzdálené), nemohly českých bohoslužeb v den státního svátku zúčastnit. A nejzajímavější na celé věci je to, že hrstce asi 60 Němců byly reformační (!) bohoslužby povoleny v ten den na půl 10. hod. a Polákům na půl 11. hod., tedy na obvyklé hodiny pro hlavní bohoslužby.

Tento stav prostě nemožný a přímo provokativní postup presbyterstva šalamounsky odůvodnilo tím, že by o tomto přesunu bohoslužeb musilo zvlášť uvědomit.

60 Němců nemohlo být tedy o přeložení bohoslužeb uvědoměno, ale 4800 Čechů si troufá presbyterstvo uvědomit? Je to spravedlivé? Čeští evangelíci orlovského sboru právem žalují na tento krajně bezohledný postup presbyterstva a pastora Fierly před celou českou veřejností a táží se: Jak dlouho bude trpěno toho bezpráví, vyplývající z absolutistické nadvlády několika jednotlivců z řad šovinistických Poláků? Žijeme přece v demokratické republice, jejíž zákonodárné sbory vydaly t. zv. přechodná ustanovení pro evang. církve a. v. ve východním Slezsku a r. 1923 menšinový zákon a zákon na ochranu republiky. Poláci se všude dovolávají menšinového zákona, ale tam, kde jsou pány a kde mají možnosti v praxi ukázat, jak mu rozumějí a jak jsou jim práva menšin drahá, po těchto bezohledně šlapou. Vláda a všichni odpovědní činitelé ve státě měli by konečně energicky a bezodkladně zasáhnout do těchto státní nedorozumění a zahanbujících poměrů a zjednatí nápravu.

Polští Zastupitelé 24. 8. 1934

Dalsze, brutalne wydalenie Polaków z Czechosłowacji

Pisma polskie wzbogaciły się o stałą, nową rubrykę: **wydań Polaków przez władze czeskie!** Jest tych wydanych już spora liczba, a każdy dzień przynosi nowe ofiary.

Najbardziej oburzające w postępowaniu władz czeskich jest to, że nie wydają ludzi, którzy na ich terenie znaleźli się w ostatnim czasie, którzy stanowią ewentualnie ciężar publiczny! Wręcz przeciwnie! Ofiarami brutalnych rugów są w ogromnej większości wypadków ludzie, urodzeni w Czechosłowacji, doskonali pracownicy, tacy, którzy pracowali aż do ostatniej chwili.

Podaliśmy już kilka najbardziej drastycznych wypadków, dziś zaś mamy do zanotowania trzy nowe. Chodzi mianowicie o robotników polskich, którzy na rozkaz Urzędu Krajowego w Bernie wyrzuceni zostali z fabryk sody w Piotrowicach, własności hr. Larischa, wyrzuceni z tej jedynie przyczyny, że są obywatelami polskimi.

I tak do granicy polskiej odstawiono przymusowo Antoniego Rygiela, który w powyższej fabryce pracował od r. 1916 aż do dnia 4. 10. br. bez przerwy. Dnia 20. 9.

1934 r. otrzymał nagle ustne wymówienie zarządu fabryki z zapowiedzią, że za 14 dni zostanie wydany z pracy na rozkaz Urzędu Krajowego w Bernie, fabryka bowiem dostała polecenie wydalenia wszystkich obywateli polskich i zatrudnienia w ich miejsce Czechosłowaków.

Tego samego dnia takie same wymówienie dostał obywatel polski Antoni Cholewik urodzony również jak i Rygiel w Czechosłowacji, zatrudniony w fabryce sody w Piotrowicach od roku 1899, tj. przez pełne 35 lat. Pomimo niegannego zachowania się przez te 35 lat i placeniu składek — nie otrzymał Cholewik ani grosza emerytury!

Ten sam los spotkał Antoniego Małysza, urodzonego również na terenie Czechosłowacji, zatrudnionego w fabryce sody od roku 1896 aż do 4. 10. 1934 r. tj. 40 lat! I z niego zarząd fabryki był zadowolony, gdy zaś nadszedł rozkaz wydalenia go, zarząd fabryki kilkakrotnie zwracał się do Urzędu Krajowego w Bernie z prośbą, by Małyszowi pozwolono pozostać. Nie zdało się to na nic. Również Małysz utracił emeryturę.

Zaznaczyć należy, że już w miesiącu lutym 1934 r. wydano z powyższej fabryki 18-tu Polaków, w dniu zaś 4. 10. br. 8-miu pracowników. Powyższe brutalne rugi są czemś niesłychanym, obliczone są widocznie na to, aby nas sprowokować. Ano — mówi stare przysłowie, że czem kto wojuje — od tego ginie!

W. Z.

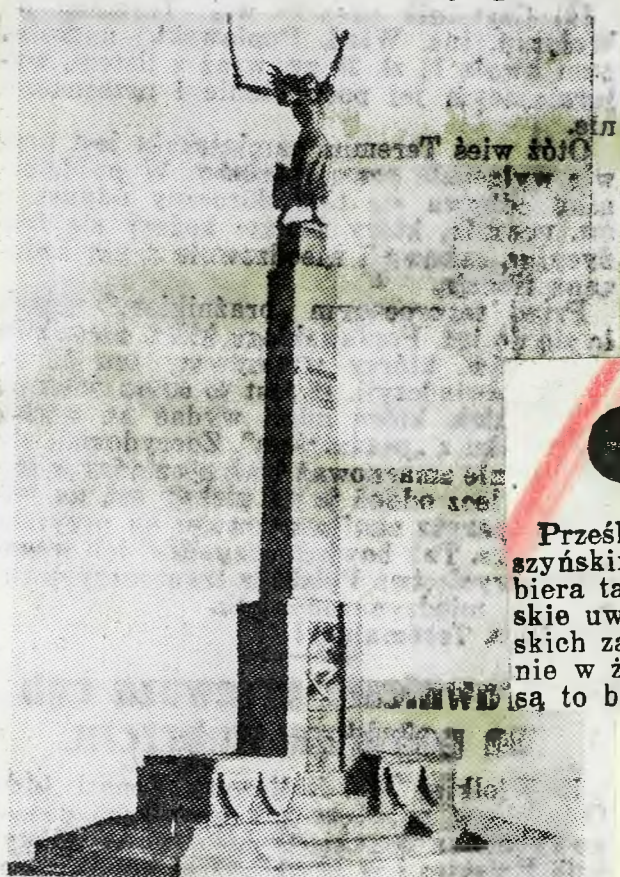
J. H. C. 28. 2. 1934

Jolanna, 20. 5. 34

Odsłonięcie pomnika ku czci poległych Legionistów w Cieszynie.

W niedzielę w Cieszynie odbędzie się uroczyste odsłonięcie pomnika ku czci Legionistów ze Śląska Cieszyńskiego, poległych w bojach o niepodległość Polski.

Pomnik ten stanął u wylotu ul. Głębokiej w Cieszynie, mając za tło zamek wraz z wieżą Piastowską, tuż przy głównym

Pomnik poległych legionistów w Cieszynie.

przejściu przez Olzę na czeską stronę. Nie wiasta stojąca na szczycie kopuły w stroju śląskim, uosabia Polskę stojącą na straży granic swojego państwa. Na pomniku mieści się napis: „Poległym Legionistom-Ślązakom za Polskę”. U dołu znajduje się płaskorzeźba przedstawiająca portretowanego ś. p. porucznika Jana Łyska na czele kompanii wojska. Na tarczach znajdujących się poniżej płaskorzeźby wyrzeźbione zostały napisy wszystkich bitew legionowych wraz z datami.

Niemądra demonstracja

Towarzystwo Polsko - Czechosłowackie prosi nas o ogłoszenie, że zawiesiło swoją działalność spowodowaną silnym zadrażnieniem stosunków między Polską a Czechosłowacją. Zdawałoby nam się, że zdrowy rozsądek z wyżej podanej przyczyny nakazywałby tem żywszą działalność tego towarzystwa. Czynimy zadość prośbie Towarzystwa Polsko-Czechosłowackiego i donosimy o jego „ważnej” uchwale, ponieważ nie chcemy przeszkadzać ludziom, którzy się chcą za wszelką cenę... blamować.

Instytut Kurjer Cieszczy
28/X 34.

Święto narodowe Czechosłowacji

Z okazji święta narodowego czechosłowackiego w niedzielę 28 b. m. Konsul Czechosłowacki w Katowicach przyjmować będzie obywateli czechosłowackich i innych gości w tym dniu pomiędzy godz. 10 a 12 w południe w Konsulacie, przy ul. Mickiewicza 14. Tegóż dnia Konsulat dla stron nie jest czynny.

Czeskie szyskany.

Prześladowanie Polaków na Śląsku Cieszyńskim, który przypaść Czechom, przybiera takie rozmiary, że społeczeństwo polskie uważa te „wyczyny” nasłanników czeskich za jakąś przemysłaną i systematycznie w życie wprowadzaną prowokację. Nie są to bowiem wypadki oddzielne, pojedyn-

cze, ale jest to masowa nagonka na wszystko, co polskie, co polskość przypomina.

Do wielu wypadków dołączamy jeszcze jeden. Oto dnia 19 b. m. przejeżdżał przez granicę polsko-czeską w Istebnej wójt sąsiedniej wioski p. Paweł Stańko w towarzystwie siostry i siostrzeńca p. Jerzego Jechacego, słuchacza med. U. P., jadąc do Cieszyna. Na granicy zawiadamia strażnika czeskiego, że wiezie pewną ilość pieniędzy, dlatego prosi o poświadczenie, ażeby w czeskim Cieszynie, gdy będzie przez most przechodził, nie robiono mu trudności.

— Pan komisarz jeszcze śpi, a zresztą nie potrzeba poświadczenia, możecie iść — odpowiada strażnik.

W Cieszynie na moście, zaraz po przybyciu p. Stańka, biorą go do budki i rewizują. P. Stańko wyjmując z kieszeni portfel z pieniędzmi, kładzie na stole, zaznaczając: „Jest tam 800 Kč i coś drobnych złotych”. Nie pamięta ile. Strażnik rewizuje i znajduje jeszcze w portfelu kilka dolarów, o których p. Stańko zapomniał wspomnieć.

To jest wystarczającym powodem, aby p. Stańka zabrać do urzędu celnego. P. inspektor w urzędzie celnym, zdenerwowany, że strażnik nie spisał zaraz w budce protokołu, wysyła go ponownie na most, celem spisania protokołu. Po spisaniu posyła biedaka znowu do urzędu celnego i ostatecznie na dworzec, gdzie przesiedział od godz. 9 rano do 5-tej popołudniu. Naco? Poco?

O godz. 5-tej zamykają go w areszcie w Cieszynie, w którym przebywał całą noc aż do południa na drugi dzień. Następnie strażnik zabiera go ponownie na dworzec i tutaj dochodzi do tego, że p. Stańko zmuszony jest sam kupić sobie bilet do Opawy! Za własne pieniądze!! Po drodze do Opawy strażnik opowiada, jak to Polacy gnębią i prześladują tych wszystkich, którzy towar z Czech do Polski przemycają! Pyta się, kiedy będzie poświęcenie pomnika Legionistów w Cieszynie (28 b. m. — to ich boli!) i t. d. i t. d.

W Opawie zamykają p. Stańka w celi więziennej, ponieważ kierownikowi urzędu tamtejszego nie ma kto pisać — i dziś tej sprawy nie może załatwić! Na drugi dzień protokoły — protokoły — czytanie ustaw, których p. Stańko nie rozumie i ostatecznie zmuszenie, aby zrzekł się tych pieniędzy, bo inaczej czeka go sąd, 6-miesięczne więzienie, kary — i Bóg wie — co jeszcze.

Oto czeskie metody.

Czerwony Zarodowiec 15/X 34.

Baniebna maskarada lojalności.

Na marginesie gimnazjalnych imprez w Orłowej. — Skandaliczne postępowanie dyrekcji przeciw posłowi tow. Śliwce. — Bezprzykładna bezcharakterność „polskich Polaczków” patriotycznych na czeskiej akademii!

Dyrekcja gimnazjum polskiego w Orłowej urządziła 25lecie gimnazjum polskiego w Orłowej, zaprosiła ogół w większości proletariacki ze Śląska na tę „bezpartyjną” uroczystość i sprosila, jak na akademie tak i na dopołudniową gadaninę 23. IX. całą czeredę księży, bigotów i pucybutów inteligenckich a prócz tego „3 posłów polskich” Junge, Buzka i Chobota. Kiedy wymieniono, aby także zaprosić posła Śliwkę, to w dyrekcji patrzyli aż posiniali ze strachu. Wniosek ten kategorycznie odrzucono! Natomiast Chobot i konsul Malhomme musiał być, choć z gimnazjum nie ma nic wspólnego! Jest to jeszcze jeden dowód więcej, że z tą bandą patriotyczną, która w swej duszy jest najzagorzalszym wrogiem polskich komunistycznych robotników i komunizmu wogóle, musi proletariacki polski rozprawić się tak, aby im ich bezczelność antykomunistyczna wyparowała!

Ich „charakterność” poznał każdy na uroczystości czeskiego gimnazjum, kiedy na czołobitne oświadczenia Feliksów, Wójcików itp. wystąpił kłecha Rypar i Sterzina z obelgami przeciw nim samym, to oni udawali warjatów, jakby tego nie słyszeli, nie zdobywszy się nawet na odruch protestu. Gdzie honoru ani charakteru niema, tam też nie można doszukać się obrazy honoru!

Sytuacja w PSPR.

Wala wszystkich przeciw wszystkim. — Pozycja Chobota nie do utrzymania. — Przyjacielskie rady „Dziennika Polskiego” swemu b. druhowi z międzypart. komitetu!

Walka czesko-fasz. skrzydła chobotowego w PSPR z drugim bogoojczyźnianem opozycyjnem skrzydłem lukoszewem przybiera formy coraz to ostrzejsze. Pozycja Chobota w partji jest beznadziejna. „Broni się jeszcze wódz Alpuhary, ale w Grenadzie zaraza”! Jeśli Chobot nie ustąpi, lub PSPR nie

przyjmie naszego wniosku jednności a jego doradcy go do tego nie zmuszą, będzie PSPR doszczętnie rozbita i to w krótkim czasie. Nie bez zasługi Chobota, który przecie wyhodował sobie ludowców i kler na swoich sojuszników i swoją współpracą wyniósł ich na piedestał obrońców ludu! Ale poznali jego słabości i grzechy, których ma bez liku, a teraz go kąpią i czochtają w jego własnej niepięknej przeszłości!

Gwoździem do trumny jego niesławnej sławy jest afera z Łukoszem, który mu zadał cios kilku swojemi odezwaniami a który ostatnio otrzymał wielki moralny sukurs w odezwie starego PSPrówca Siudy Ant. Ten wydał obszerny ulotek przeciw Chobotowi z miażdżącą krytyką jego działalności, z którego wynika, że już 24 komitetów PSPru podpisało deklarację opozycji a reszta (12) pozostałych komitetów PSPR się jeszcze waha. Jest to druzgocąca dla Chobota i jego dotychczasowej polityki. Do tego doprowadza polityka schlebiana polskiemu faszyzmowi, Ripom, „zagranicznym zjazdom warszawskim” itd. Do tego doprowadza polityka antykomunistyczna panie Chobocie! Opozycja przerzuciła się i na teren zawodówki przeciw Goetzemu i Gromnicy oraz na pole spółdzielni przeciw Chobotowi i jego kumpanom! Najbliższa przyszłość przyniesie jeszcze ciekawsze rewelacje i niespodzianki z PSPR!

Tyle od informatora! Od redakcji zaznaczamy, że jak obóz Chobota tak i Łukosza nie jest niczem innem, jak odbiciem wpływów czeskiego imperjalizmu burżuazji a z drugiej strony (Łukosz) polskiej burżuazji faszystowskiej. Zadaniem naszym jest proces ten w PSPR skierować na koleje klasowej walki przeciw faszystowskiemu kierunkowi a robotniczy element PSPru zyskać w akcji jednnościowej w międzynarodowym braterstwie do boju za słuszne żądania gospodarcze i kulturalne!

amen! Jedyną prawdę z tego wszystkiego jest stwierdzenie, że „Dziennik Polski” wychodzi za pieniądze obywateli czechosłowackich (Polaków, przyp. red.), co zresztą znowu zaprzecza innym twierdzeniom tego dziennika, że „Dziennik Polski” wychodzi za pieniądze z „tajemniczego” źródła.

Tylko do władz czechosłowackich należy ocena naszej działalności, a nie do „Čes. slova”. Na całe szczęście „Čes. slovo” nic tu nie ma do gadania!

Podobne artykuły wydobywają jednak prawdziwe sztydło z worka.

Nie jest trudno zgadnąć, o co właściwie chodzi „Českému slovu”!

Dla nas i dla społeczeństwa polskiego jest sprawa zupełnie jasną. W grę weszły względy konkurencyjne. „Dziennik Polski” ma rosnący coraz bardziej nakład, powoli dostaje się do większej części rąk polskich czytelników. Wiadomo, który dziennik przez rozwój „Dziennika Polskiego” poniósł największe straty. Wie o tem na Śląsku każde dziecko. Tu leży sedno rzeczy i powód do gniewu i rozpacz „Čes. slova”.

Dziennik Polski 26/8 34.

Amen.

„Oni smí všchno?”

Kto nie ma racji i argumentu, zazwyczaj popada w gniew. Kto w gniew popada, czyni i pisze przeważnie głupstwa. Stara to prawda i tysiącrotnie potwierdzana.

Słuszność tej prawdy potwierdził dodatkowo wczorajszy numer „Čes. slova” i piękny paszkwilik pod tytułem „Oni smí všchno?”, dedykowany przez redaktorów tego dziennika naszemu pismu.

Jest prawdą, że nasze pióra coraz częściej spotykają się i krzyżują. Jest prawdą, że toczymy wzajemną walkę. Jest także prawdą, że w każdym wypadku zajmujemy jedynie pozycję obronną, nigdy zaczepną. Poważne pismo nie ma w zwyczaju zaczepiek. Ma jednak zawsze pozycję murowaną, gdy się broni, albowiem przy różnicy wzajemnych poziomów kultury dziennikarskiej, poziom nasz, siłą faktu, zawsze wychodzi zwycięsko.

Był w „Čes. slovie” artykuł po polsku p. t. „Polak o Polakach”. Wykazaliśmy jak na dłoni, że jest to fałszyfikat o najzupełniej przejrzytych, „przyjacielskich” zamiarach. Nie trudno było wyciągnąć z tego płodu fałszywe wnętrze, przyszpilić je kompletnie i wykazać całą ich perfidję a przede wszystkim fakt, że nie napisał tego Polak. Zaczzerwieniło się „České slovo” jak mały dzieciak i wzorem dzieciaka usiłowało się upierać przy swym fałszyfikacie.

Ale nawet i pałuszek wyjęliśmy „Českému slovu” z buzi, skoro sumitowało się, że prawdziwość fałszu potwierdzi świadek „łaciński” — amen — . Udowodniliśmy, że dzieciaczek winien z przedszkola dziennikarskiego udać się do wyższej szkółki i dowiedzieć, że słowo amen jest pochodzenia... hebrajskiego. Czy jednak można tego rodzaju publicystykę zapieczętować ma „a m e n”, by kłamstwo umarło w butach?

Nie! „České slovo”, tylokrotnie przyłapane przez nas na fałszu, szuka innych dróg w walce z jedynym polskim dziennikiem w Czechosłowacji. Oto wedle artykułu p. t. „Oni smí všchno” „Dziennik Polski” drukuje każdą drobnośkę z Polski, a pomija sprawy czechosłowackie i sprawy Małej Ententy. Czyni to zdaniem „Čes. slova” za pieniądze czechosłowackich obywateli i za pozwoleniem władz czechosłowackich, które musi respektować.

I to twierdzenie jest fałszem oczywistym. „Dziennik Polski” respektuje władze czechosłowackie, drukuje wszystkie nowości z całego świata i z naszej republiki obiektywnie, pisze o Małej Entencie tak, jak mu to jego sumienie i rozum nakazuje. Trudno, by wzorował się na „mędracach” z „Čes. slova”, którzy nawet nie wiedzą, skąd się wzięło słowo

Stronnictwa polskie potępiają działalność p. E. Chobota

Wzywają P. S. P. R. do delegowania innego przedstawiciela do Komitetu Międzypartyjnego w jego miejsce. — Deklaracja Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików.

Cz. Cieszyn, 31 października.

„Na podstawie zgodnych i jednomyślnych uchwał Zarządów Stronnictw Ludowego i Związku Śląskich Katolików w Czechosłowacji, zwołanych w sprawie zajęcia stanowiska wobec doręczanego przewodniczącemu Komitetu Międzypartyjnego memoriału Zarządu Głównego Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej z dnia 13 października 1934, składają przedstawiciele tych stronnictw w Komitecie Międzypartyjnym następujące

Oświadczenie:

Zarządy Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików, rozpatrzywszy na podstawie memoriału P. S. P. R. sprawy w nim objęte, oraz rozpatrzywszy gruntownie całokształt położenia ludności polskiej w Czechosłowacji i rozwój wypadków we walce tej ludności o byt narodowy w bieżącym roku, doszły do przekonania, że działalność p. posła Chobota, członka Komitetu Międzypartyjnego, jest sprzeczna z najżywotniejszymi interesami ogółu polskiej ludności, zatem zasadniczo niezgodna ze zadaniami i celami Komitetu Międzypartyjnego, powołanego do życia dla zachowania i obrony polskiego stanu posiadania.

W czasie, gdy chodziło o stanowczy protest przeciw systemowi wynaradawiania polskiej ludności i o doprowadzenie do zmiany tego systemu i kiedy koniecznym było, aby cała polska ludność okazała największą solidarność, p. poseł Chobot zajął od początku stanowisko niezdecydowane i dwulicowe. Na posiedzeniach Komitetu Międzypartyjnego zupełnie się zgadzał ze stanowiskiem przedstawicieli innych stronnictw w kierunku ostrego protestu przeciw temu systemowi i zgodził się na urządzenie wspólnego wiecu w Czes. Cieszynie, z drugiej jednak strony usiłował w swoich przemówieniach stanowisko polskie osłabić, ogłosił w swoim organie jako uchwałę wiecu rezolucję, na którą wcale nie głosowano, a która sprzeczna była z rezolucją rzeczywiście uchwaloną i osłabiała sta-

nowisko polskie, oraz dopuścił do zwoływania i brania udziału w zebraniach demonstracyjnych przeciw stanowisku polskiemu wspólnie z czeskimi organizacjami.

Gdy z powodu niszczenia autonomii gminnej, usuwania polskich naczelników gminnych, i to nawet z obozu P. S. P. R., mianowanie komisarzy rządowych dla zarządu gmin, oraz z powodu masowego wydalenia polskich robotników w zagłębiu ostrawsko-karwińskim i hutach trzynieckich, odmówił klub posłów czeskiej socjalnej demokracji podpisu odnośnych interpelacji i interwencji na korzyść polskiej ludności, p. poseł Chobot, aczkolwiek wobec przedstawicieli naszych stronnictw stanowczo potępiał te pokrzywdzenia polskiego ludu i jego stanu posiadania i zapewniał, że wszystko uczyni dla usunięcia tych niewłaściwości, nietylko nie znalazł słowa protestu, ale przez pozostanie w tym klubie okazał, że sprawy te są mu obojętne, że zatem z postępowaniem tem przeciw interesom polskiej narodowości i polskich robotników się zgadza.

Gdy drugi poseł ludności polskiej klub ten na znak protestu opuścił, przedstawił p. poseł Chobot ten krok jako zrobiony z nakazu czynników zewnętrznych, skierowany przeciw Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej.

Gdy w swoim stronnictwie znalazł naskutek tego swego stanowiska sprzeciw, wykluczał w czasie konieczności największej obrony polskiego stanu posiadania, zasłużonych działaczy ze swej partii dlatego, że oni domagali się zmiany postępowania p. posła Chobota i obrony zagrożonych interesów polskiego ludu.

W konsekwencji tego stanowiska, zależnego od stronnictwa czeskiego klubu soc. dem. posłów, prowadził p. poseł Chobot w sprawie Zjazdu Polaków z Zagranicy, mającego wyrazić solidarność Polaków na całym świecie, podwójną grę, gdy z jednej strony brał udział w przygotowaniach Komitetu Międzypartyjnego do tego Zjazdu, a swą nieobecność na Zjeździe usprawiedliwił wobec Rady Organizacyjnej Polaków z

Zagranicy koniecznością kuracji własnej w dniach Zjazdu, z drugiej zaś strony wewnątrz swego Stronnictwa propagował, aby przedstawiciele tego stronnictwa udziału w Zjeździe nie brali, a przeciwko tym członkom swego stronnictwa, którzy pomimo to wzięli w Zjeździe udział, prowadził zacieklą kampanję na łamach swego organu.

W walce, którą zaczęli w swej obronie wykluczeni z P. S. P. R. członkowie, szczególnie p. Lukosz, przeciw p. posłowi Chobotowi, jako sprawcy wykluczenia, a w której po stronie p. Lukosza, jako widocznie pokrzywdzonego stanęły jednostki nietylko z P. S. P. R., ale także z innych obozów, niemogące się pogodzić z postępowaniem p. posła Chobota, p. poseł Chobot wprowadził metody niewłaściwe i niezgodne z obowiązkami Polaka wobec swego ludu i swej narodowości przez:

1. Przedstawienie tej walki jako walki czynników zewnętrznych i Stronnictw polskich przeciw całemu Stronnictwu P. S. P. R., chcąc w ten sposób przedstawić sprawę swoją jako sprawę stronnictwa, a przez to nadać jej cechy walki między polskimi stronnictwami;

2. przez rzucanie podejrzeń nietylko w prywatnych rozmowach i posiedzeniach, ale także publicznie i w prasie, że tę walkę prowadzi się z rozkazu i za poleceniem czynników zewnętrznych celem rozbicia jego stronnictwa, co szczególnie drastycznie przedstawione jest w przedmiotowym memoriale;

3. przez groźbę wyjawienia rzekomej zależności jego przeciwników, oraz stronnictw polskich od wpływów zagranicznych.

Gdy wskutek tych jego poczynań prasa czeska, nietylko czeskiej socjalnej demokracji, ale także narodowa prasa czeska ogłosiła cały szereg artykułów, które potępiają działaczy narodowych, szczególnie działaczy wydanych z partii P. S. P. R., a natomiast p. posła Chobota, uznają za swojego i publikowały, że p. poseł Chobot wyjawia rzekomo przeświadczenia postępowanie polskich czynników narodowych i zawisłość polskiego życia narodowego od zagranicy, p. poseł Chobot, który na najmniejszą ataki ze strony prasy polskiej wnosi nieustanne sprostowania i protesty, na te rewelacje pism czeskich wcale nie reagował, lecz owszem w swoim organie ogłosił, względnie dopuścił do ogłoszenia artykułów, zawierających zwroty z groźbami o wyjawieniu zależności tuższych czynników od zagranicy.

Wszystkie te sprawy nietylko we wysokiej mierze szkodzą i zagrażają interesom polskiej ludności, lecz świadczą także o bezwzględności p. posła Chobota, grożącego, że w osobistych sprawach nie cofnie się nawet przed wyrządzeniem szkody całemu życiu narodowemu polskiej ludności w Czechosłowacji.

Wszystkie te sprawy, jak również treść memoriału w całości, którego opublikowaniem p. poseł Chobot groził, a dalej występowania p. posła Chobota

Wywiad z prezesem Komitetu Międzypartyjnego Dr. L. Wolfem

Wobec relacji przedostatniego „Robotnika Śląskiego“, jakoby na wypadek złożenia przez p. Chobota mandatu poselskiego funkcję tę objął p. dr. Leon Wolf, zwrócił się redaktor nasz do p. dr. Wolfa, jako prezesa Komitetu Międzypartyjnego z prośbą o informację, jak w tym wypadku przedstawiałaby się sprawa obsadzenia wakujującego mandatu.

P. dr. Wolf oświadczył, że w obecnej kadencji pierwsze miejsce na polskiej liście wyborczej do Narodowego Zgromadzenia w myśl umowy stronnictw polskich należy się P. S. P. R., wobec czego tylko socjalista, członek P. S. P.

R., mógłby przejąć ten mandat po p. Chobocie. Powyższe oświadczenie p. dr. Wolfa obala całkowicie wiadomość „Robotnika Śląskiego“, iż p. dr. Wolf pragnie uzyskać mandat poselski po p. Chobocie.

Wobec takiego stanu rzeczy w obecnej kadencji wyborczej wakujujący mandat z kolei obejmie tylko kandydat P. S. P. R., figurujący na liście wyborczej, a nie p. dr. Wolf.

P. dr. Wolf w dalszym ciągu swego wywiadu zaznaczył, iż gotów jest w każdej chwili złożyć pisemne oświadczenie zarządowi P. S. P. R., że w żadnym wypadku na mandat ten nie reflektuje.

przeciw przedstawicielowi państwa polskiego na tutejszym terenie, przez kampanję prasową podsztuczanie przeciw niemu ludności i szerzenie całego szeregu podejrzeń, są tem bardziej potępienia godne, że p. poseł Chobot nie tylko zajmuje stanowisko powierzone mu zaufaniem całego polskiego ludu, ale także dlatego, że p. poseł Chobot jest kawalerem wysokiego polskiego orderu „Polonia Restituta“, którego odznaczenie przyjął, a które nakłada szczególne obowiązki na właścicieli, gdyż przepisy tego orderu wymagają, aby jego właściciel spełniał sumiennie pracę obywatelską, był nieskazitelnego charakteru i aby przez dokonywanie czynów wybitnych i okazywanie niezwykłych zalet umysłu i charakteru zasługiwał się wobec narodu. Przez wniesienie memorjału, skierowanego przeciw interesom ogółu ludności polskiej i zagrożenie jego opublikowaniem, p. poseł Chobot doprowadził swoje postępowanie do granicy, gdzie współpraca z nim dla naszych stronnictw jest niemożliwa.

Zarządy Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików w Czechosłowacji oświadczają, że uznają w całej pełni zasługi Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej w życiu narodowym polskiej ludności w Czechosłowacji i pragną nadal z tem stronnictwem współpracować dla dobra polskiego ludu, lecz ze względów powyższych nie mogą mieć więcej zaufania do p. posła Chobota.

Z tych powodów przedstawiciele obu na początku wymienionych stronnictw uważają dalszą współpracę z p. posłem Chobotem za niemożliwą i wzywają Polską Socjalistyczną Partję Robotniczą o postaranie się, ażeby w jego miejsce do Komitetu Międzypartyjnego wydelegowany został inny delegat z ramienia tego Stronnictwa.

Powyższą deklarację postanowiły oba wymienione stronnictwa doręczyć rządowi P. S. P. R. i opublikować.

Z kraju łez i pa

Teror czechosłowacki

(Oryginalna korespondencja)

Śląsk czechosłowacki, w październiku.

Niema chyba nieszczęśliwszego skrawka ziemi od tej części prastarego polskiego Śląska, który wskutek zdradzieckiego napadu Czechów na tyły polskie w r. 1919 dostał się wraz z 200.000 najdzielniejszej ludności polskiej i wielkimi skarbami naturalnymi pod zabór czechosłowacki.

Każdy dzień to nowy rozdział tragedji spowodowanej tem, że „bracia Słowianie“ z Pragi postanowili krwią i żelazem wytepić na ziemi tej polskość, nie oglądając się zupełnie na środki, jakich do tego przyjdzie im użyć. Ponieważ zaś ludność polska jest już zahartowaną w boju o swoją egzystencję i

broni się rozpaczliwie przed czechizacją,

przeżywa wściekłość szowinistów potęguje się jeszcze bardziej.

Przed tygodniem rozpedzono przy pomocy uzbrojonych od stóp do głów żandarmów ochronkę dla dzieci polskich w Gruszowie. Jest to najdalej na Śląsku wysunięta placówka polskość, utrzymująca polskość niezwykle dzielnie, mimo naporu rozzuchwalonej czechizacji. Polskie kierownictwo szkoły stawia bohaterские boje o każdą drobnostkę, związaną z nauką polską. Gmina ongiś niemal w całości polska, dziś znajduje się w rękach „przywędrowalców“ z okolic Pragi. Czechosłowacki burmistrz nie może zrozumieć, dlaczego mimo lat czechizacji, szkoła jeszcze dalej istnieje. Dążąc do jej likwidacji, a pewny bezkarności, a nawet pochwały miarodajnych czynników praskich (p. Benes jest członkiem czechizacyjnej Matice osvety lidove) — postanowił czechosłowacki burmistrz poprostu

rozpedzić polskie dzieci z ochronki.

W dniu meżnego ataku policji czechosłowackiej 15 października b. r., w przedszkolu bawiło się około 20 dzieciaków polskich w wieku od 3 do 5 lat. Nic dziwnego, że w sercach uzbrojonych od stóp do głów bohaterów czechosłowackich odwaga wprost szalała. Trudno opisać przestroch malusińskich, gdy oto szajka „bohaterów policjantów“ czechosłowackich, zaczęła przemocą wyrzucać „wroga“ z lokalu przedszkola. Nic nie pomogło, że nauczyciel, zaskoczony tym niesłychanym aktem, prosił, by przynajmniej zamknięto klasę po odejściu dzieci. Marsz! Precz!

Rozpoczęło się wyganianie dzieciaków, które pojąć nie mogły, o co idzie. Policja czechosłowacka zatriumfowała całkowicie, odniosła zwycięstwo — bez żadnych strat. — Choć przedszkole mieściło się w gmachu polskiej szkoły, choć są tam cztery wolne lokale i nie dawało podstaw do gwałtu — przemocą wypędzono dzieci i lokal ochronki opieczętowano!

Aktualny ten obrazek, to tylko fragment tragedji szkolnictwa polskiego pod zabo-

Pomnik polskiego legionisty w Trzynie

MORAWSKA OSTRAWA. W dniu Wszystkich Świętych odbędzie się w Trzynie na Śląsku Nadolziańskim uroczystość odsłonięcia pomnika nad grobem legionisty polskiego śp. Józefa Gacka z Pisarzowic pow. Biała który zmarł w r. 1915 podczas postoju legionistów w tem mieście. Pomnik wzniesiono ze składek całego miejscowego społeczeństwa polskiego. Tegoż dnia odbędą się uroczystości złożenia wieńców pod pomniki legionistów w Jabłonkowie oraz na grobach żołnierzy polskich poległych w wojnie z Czechami w r. 1919 w Stonawie i Łakach. W uroczystościach tych weźmie udział konsul generalny Malhomme z Morawskiej Ostrawy.

Česke Slovo 31/XI 34.

Stenární novín:

Dziennik polski nemá včera ani jediného útoku proti Československu!

Iki policjanta.**ki w zaborze śląskim
się z dnia na dzień.**

pondencja „Ilustrowanego Kuryera Codziennego“).

rem czeskim. Są to tragedje codzienne, a wszystko to razem składa się wreszcie na grubą księgę gwałtu, ucisku i przemocy — przy pomocy których zaborca czeski stara się kruszyć polskość prastarej dzielnicy piastowej, zabierając i wynaradawiając przyszłość narodu polskiego: dzieci. Ogół społeczeństwa w Polsce powinien sobie zdać sprawę, że mimo obrony ludności śląskiej, gwałty czeskie szczerbią głębokie rysy w naszym stanie posiadania i że mocarstwowa Polska winna znaleźć jakieś środki na położenie kresu temu terrorowi.

W parze z gwałtami szkolnemi idzie jeszcze straszniejszy gwałt, bo gwałt ekonomiczny. Około 70.000 Polaków, urodzonych na terenie Śląska, Moraw i innych,

**nie posiada do dnia dzisiejszego
obywatelstwa czechosłowackiego.**

Mimo ustaw, mimo wnoszonych podań, rząd czeski nieomal połowę Polaków, mieszkających w Czechosłowacji i związanych z glebą Śląska pozbawia celowo należnego prawa obywatelstwa. Idzie o zmuszenie „opornych“ do wynaradawienia siebie, i swych dzieci obietnicą nadania obywatelstwa. A nadanie obywatelstwa ma pierwszorzędne znaczenie gospodarcze, jest niejednokrotnie sprawą życia i śmierci Polaka. W Czechosłowacji systematycznie, dniem za dniem, ruguje się z pracy ludzi, nie posiadających obywatelstwa czeskiego.

Dzień za dniem, setki Polaków pozbawia się tą drogą pracy. W Pradze rzucono hasło „wziąć emigrantom, dać aspirantom“. Jest to sztandarowe hasło czeskiej socjalnej-demokracji. W praktyce oznacza to: Pozbawcie pracy Polaków, zatrudnijcie w ich miejsce „aspirantów“ czeskich z Pragi z jej okolic. Już około 30 procent Polaków pozbawiono tym podstępny czeskim kruczką pracy i zepchnięto na dno nędzy. Przed kilku tygodniami notowano charakterystyczny fakt, iż nawet rozwozi-cielowi lodów Polakowi na Morawach, władze czeskie odebrały prawo zarobkowania, aczkolwiek w tej samej miejscowości, tą samą drogą zarabkuje obywatel turecki! Typowy okaz szowinizmu nienawiści.

Pozbawiani możliwości zarobkowania

Polacy popadają w straszną nędzę.

Tego żadne pióro opisać nie jest w możności. Urodzeni na terenie Śląska i Moraw, nie mający żadnych łączności z krajem, nie mogą wracać czy jechać do Polski. Muszą więc iść na dno. Jak się to dno nędzy przedstawia, wygadali się sami Czesi. Niejaki Fiala, Czech, miał w radjo ostrawskim interesujący odczyt o bezdomnych dzieciach w tem mieście. Opisywał dantejskie sceny i warunki w jakich dzieci te żyją. P. Fiala popełnił nieostrożność i przyznał, że idzie tu wyłącznie o dzieci polskie. Wiele z tych dzieci niema, już rodziców. Poumierali poprostu z głodu... Żywot tych nieszczęśliwych straszny. Tułają się pod mostami Ostrawy i żyją gorzej od psów. Akcja pełnej niezwykłego poświęcenia konsulowej generalnej p. Malhomme niesie tu małą ulgę. Cała polska akcja ratunkowa dysponuje jedynie kropkami pomocy, gdy nędzy i krzywdy polskiej jest na Śląsku i Morawach całe morze.

Teraz nieco o nastroju na Śląsku pośród ludności polskiej. Jest to osobny rozdział.

Nastroj rozpaczy rośnie, jak lawina. Coraz częściej

**przychodzi na całym terenie
do bijatyk i starć.**

Notowane ostatnio krwawe pobicie przez żandarmerję czeską polskiego obywatela Lelka w Bogumieniu, zabicie i skopanie w Cz. Cieszynie Józefa Bogdana to tylko ostatnie fragmenty. — Tchórzliwa brutalność władz wyładowuje się gwałtownie na bezbronnej ludności polskiej.

Naturalnie i Polacy nie pozostają dłużni. Na Śląsku żaden żandarm czeski nie odważy się chodzić pojedynczo. Chodzi ich teraz po dwu lub trzech. Szpiełów i prowokatorów sprowadzono na pogrom Polaków z całych Czech. Przy bierzmowaniu w Niemiec-

kiej Lutyni skonsygnowanych było około 200 żandarmów, albowiem obawiano się o całość skóry narzuconego księdza czeskiego.

Nienawiść do polskości idzie tak daleko, że Matica osvetle lidove, oczko w głowie p. Benesza, w ostatnich czasach rzuciło hasło, iż Czechom i Czeskom nie wolno zawierać związków małżeńskich z Polakami. Głośniejsi są losy niejkiej Marji Motylowej, służącej. Czeszki, urodzonej Hlasnej, która wyszła za Polaka. Mimo tego, że rozwiodła się z Polakiem — za karę, iż złamała „solidarność“, pedzą ją władze czeskie z miejsce pracy i skazują na ostatnią pozostałą drogę, tj. prostytutkę.

Ludność polska na Śląsku i Morawach jest zrozpaczona. Broni się wszelkimi sposobami i czeka. Wierzy, że sprawiedliwość zatriumfuje nad nienawiścią.

Robotnik 31/X 34.

Przegląd prasy**FAŁSZYWE KARTY.**

W nagance prowadzonej przez prasę serwilistyczną na Czechosłowację pomiędzy innemi zarzutami obwinia się Czechosłowację o to, że w gminach o ludności polskiej odwołuje się proboszczów polskich, a na ich miejsce mianuje się Czechów. Podobny wypadek zdarzył się w Cierlicku, miasteczku, gdzie bohaterską śmiercią zginęli Żwirko i Wigura.

Jak naciągniętem, jak fałszywym jest to oskarżenie, tego dowodzi rozmowa, którą współpracownik „Depeczy“ miał z pewnym politykiem czeskim, który przed paroma dniami bawił w Warszawie.

Rozmowa przeszła na temat proboszcza w Cierlicku.

Na to polityk czeski:

„Ach co to, to nie! Tu niema naprawdę żadnej winy po stronie rządu czechosłowackiego. Proszę nie zapominać, że republika czechosłowacka nie ma stosunków jedwabnych z Watykanem. Mają nas tam wciąż za — husytów. Stąd też pochodzi, że nie możemy np. pozbyć się władzy arcybiskupa wrocławskiego nad częścią jego archidiecezji w obrębie republiki. Stąd pochodzi nieznaski także w stosunku do Niemców. Z jakąś osobliwą logiką nasyła się czeskich dusz-

pasterzy na parafie czysto niemieckie, jak z drugiej strony parafie czeskie są oddawane w dzierżawę klerowi niemieckiemu. Można sobie łatwo wyobrazić — jak budujące wynikają stąd następstwa.

— Ależ to niemożliwe, aby rząd był wobec tych zjawisk bezsilny.

— A przecież tak jest. Racja stanu czechosłowacka wyrzeka się wpływu na układ stosunków w obrębie poszczególnych wyznań religijnych. Od tej zasady nie możemy odstąpić, jeżeli nie chcemy utknąć w powikłaniach, w przeciwnym razie czyhających.

— Więc na czeskiego proboszcza w Cierlicku niema rady?

— Niech Pan tego, co powiem, nie uważa za paradoks. I wam ten proboszcz nie przypada do przekonania, ale nasz wpływ nie sięga do Wrocławia, ani do Watykanu. Natomiast Polska może to zdziałać. Ma doskonałe stosunki w kurji apostołskiej. Ta droga może z łatwością wpłynąć na tak pożądaną zmianę w obsadzie probostwa.

Robotnik Śląski 3/XI 34

Kto rozbija jednolitość ludności polskiej i Komitet Miedzypartyjny?

Jak już podaliśmy w Robotniku Śląskim, obecny prezes Komitetu Miedzypartyjnego Stronnictw Polskich p. dr. Wolf od kilku miesięcy nie zwoływał posiedzeń Komitetu Miedzypartyjnego, pomimo, że w myśl regulaminu domagali się tego przedstawiciele PSPR.

Zarząd Główny PSPR postanowił woseć tego zwrócić się z zażaleniem w memorjale do miano-dajnej w tej sprawie instytucji Światowego Związku Polaków w Warszawie. W następstwie tego p. prezes wprowadził posiedzenie zwołał na dzień 31 października b. r., nie zaproszono jednak tow. Gromnicę, którego Zarząd Główny PSPR wydelegował do Kom. M., a którego p. prezes chce wykluczyć z udziału w posiedzeniach K. M. Jest to jawne naruszenie postanowień regulaminu K. M., obowiązującego wszystkie stronnictwa. W memorjale PPSR domagano się wysłania delegata Światowego Związku Polaków na posiedzenie K. M. Przedstawiciel tego Związku zapowiedział przybycie i skomunikowanie się ze zastępcami PSPR. I rzeczywiście, zastępca Światowego Zw. Pol. przybył na nasz teren, jednak prezes K. M. ze swoim otoczeniem spowodował jego odjazd, zanim on zdążył skomunikować się ze zastępcami PSPR, tak, że na posiedzeniu K. M., zwołanem 31 października br. nie mógł już brać udziału.

Tymczasem dowiadujemy się, że p. prezes dr. Wolf spowodował uchwałę stronnictw polskich, tak zw. narodowych, że posiedzenie to miało tylko służyć do złożenia oświadczenia p. prezesa K. M., godzącego w godność i niezależność PSPR. Takie postępowanie p. prezesa K. M. i jego otoczenia, jest jawnem rozbijaniem K. M.

PSPR stoi jak dotąd nadal na stanowisku utrzymania jednolitości stronnictw polskich i K. M., lecz nie da sobie narzucić dyktatu prezesa i jego inicjatorów. Za te szkodliwe dla polskości następstwa na Śląsku, spadnie w pierwszym rzędzie odpowiedzialność na głowę tych, którzy swoim postępowaniem rozbijają współpracę w K. M.

Wobec powyższych faktów zastępcy P. S. P. R. byli zmuszeni zrezygnować z wzięcia udziału w posiedzeniu, zwołanem w wyżej wspomnianym celu dnia 31 października i zażądali odroczenia posiedzenia, aż Światowy Związek Polaków zajmie stanowisko do memorjału PSPR i wyśle delegata na posiedzenie Komitetu Miedzypartyjnego.

Robotnik Śląski 3/XI 34

Od redakcji.

Z powodu święta, numer dzisiejszy wyszedł z opóźnieniem. Po zamknięciu numeru przekonaliśmy się, iż przypuszczenia co do posiedzenia Kom. Miedzypartyjnego były uzasadnione. „Dziennik Polski” z dnia 1 listopada zamieścił oświadczenie stronnictw polskich przeciw przewodn. P. S. P. R.

Stanowisko P. S. P. R. do tego oświadczenia zajmie Zarząd Główny, a do tej sprawy powrócimy w następnym numerze Robotnika Śląskiego.

Młodzi naprzód!

Od jednego z młodszych towarzyszy otrzymaliśmy artykuł, który poniżej zamieszczamy dosłownie.

Odbywający się w Suchej Górnej przez przeciąg 8 niedziel kurs referentów socjalistycznych jest ukończony. Zakończono go uroczystie w dniu 21 października urządzeniem wieczoru kultury robotniczej w sali Domu Robotniczego w Suchej Górnej. Na uroczystość przybyli wszyscy nasi przedstawiciele organizacyjni.

W czasie, kiedy ze wszystkich stron wzmagają się podstępne ataki przeciw klasie pracującej, urządzenie kursu mowców socjalistycznych było potrzebą chwili. Dawne metody walki kapitalistycznej okazały się już przestarzałymi. Otwarte przyście wśród robotników z programem faszystowskim spotkałoby się z obrzydzeniem. Stąd ta walka kłamstwami, obelgami i oszczerstwami, uprawiana przez najęte, dobrze płatne a nieodpowiedzialne czynniki. Już sam fakt warcholstwa, jakie miało miejsce na akademii robotniczej w Suchej Górnej, świadczy o tem, że musimy być należycie uświadomieni do paraliżowania w zarodku takich wybryków faszystowskich.

Zwolennikiem wspomnianych tu metod na naszym terenie jest Dziennik Polski, który pod płaszczykiem bezpartyjności uprawia swoje nieczyste zamiary. W nrze 119 z 23 października pisze w sprawozdaniu z akademii w Suchej Górnej w jednym miejscu wierutne kłamstwa o „Siłaczach”. W tym samym artykule pisze poniżej: „Niech żyją Siłacze i ich organizacja!” — Czemże są te okrzyki na cześć socjalizmu i na cześć partii, ale przeciwko prawomocnie wybranemu przez robotników przewodniczącemu? Czem byłaby partia socjalistyczna z mianowanym wodzem przez ludzi, grupujących się około Dziennika Polskiego? Bylibyśmy wtedy temsamem narzędziem, jakim są dziś robotnicy, zorganizowani w „narodnim sdrużeniu”. Tam przewodniczącego mianuje kapitalista, zatrzymując dla siebie główne kierownictwo organizacji. Organizacja taka jest potrzebna tylko dla pracodawców, a robotnicy w niej są tylko wykonawcami „różnych zachcianek” swoich „obróńców”. Że organizacje takie wychodzą tylko na szkodę dla robotników, tego jesteśmy świadkami.

To też socjalizm do tego rodzaju walk potrzebuje ludzi uświadomionych, zdolnych, odważnych, zahartowanych bojowników, którzyby z całą energią i poświęceniem szerzyli i pracowali dla wzniosłej idei marksyzmu. Urządzony kurs referentów socjalistycznych w okręgu suskim ma zaradzić dotychczasowym brakom. Należy tylko w zapoczątkowanej pracy nie spocząć i dać możność pracy ochotnym przez uświadamianie się w lekturze robotniczej.

Taniec między jajami.

(Pisze Jan Heczko.)

Tak trzeba nazwać po imieniu artykuły Dziennika Polskiego z dnia 20 października, jak „Słowo do robotnika polskiego”, tak i „Głos prawdziwego(?) robotnika-socjalisty”, wywołanych moim artykułem w Robotniku Śląskim z dnia 20 października pod tytułem: „Na czym żółdzie?”.

Dziennik Polski w swej argumentacji w przeciwieństwie do całego szeregu swych artykułów poprzednich, pokrewnych ze „Zmierzchem dyktatur partyjnych” uznaje obecnie konieczność i nieodzowność silnej PSPR, bez której nie można sobie wyobrazić życia polskiego w Czechosłowacji, natomiast stary (z przeproszeniem) „pan Towarzysz” zarzuca mi za wielkie zaprzyjaźnienie z czeskim Towarzyszami (rozumie z czeską socjalną demokracją), przyczem uważa za potrzebne w

Pracownicy i dopici przez najcięższych żołnierzy polnych
w dniach 24-26 stycznia 1919r. w Stanawie na Śląsku
nad Odrą.

Pracownicy ze szpitalnym probie na cmentarzu katolickim w Stanawie.

Robotnik's Młodzi 3/XI 34.

„bezpartyjnym“ Dzienniku Polskim swą publiczną dyskusję ze mną młodszym prowadzić pod pseudonimem i przez „pan“.

Pan redaktor Dziennika Polskiego „śliskim“ sposobem ominął me pytanie: Czemu uiotki Łukosza i Siudy dostarczane są przeciwnikom ruchu socjalistycznego? Dlaczego nasi wrogowie polityczni kolportują je? itd. „Stary wyga“ polskiego marksyzmu wie, dlaczego istnieje moja przyjaźń z czeskimi Towarzyszami, no i zaco się im tak wysługują. Orłowski(?) Hajer(?) mi na to sam przyznaje patent, „aby każdy robił tak, by mu było dobrze“. Na to godzi starośląskie przysłowie: „Kto jada flaki, myśli, że drugi też taki“, a ono prawdopodobnie temu fałszywemu „Hajerowi“ najbardziej będzie się godzić „do kramu“.

Dodatkowo przeczytając we wspomnianym Dz. P. artykuł: „Co mówi żona Roosevelta o przywódcach robotników“, każdy członek naszych organizacji robotniczych może sobie ocenić wątpliwą wartość nauk moralnych z Dziennika Polskiego i przekonać się, jak miałyby — ich zda-

niem — wyglądać PSZR.

„Naprawiacze PSZR.“ z obozu tak zwanego „narodowego“ i autorzy artykułów o PSZR., uciekający się do pomocy Dziennika Polskiego, mogą przyjąć do wiadomości, że polscy socjalistyczni robotnicy nie obawiają się zwalczania jednostki, „szkodzącej polskiej sprawie“, gdyż autorzy tych pogroźek musieliby najpierw zacząć od niejednego z obozu narodowców.

Zaś polscy robotnicy socjalistyczni, oparci o międzynarodowy ruch robotniczy, tak jak w przeszłości, tak i na przyszłość swą walkę o prawo do egzystencji gospodarczej i narodowej prowadzić będą nadal, tylko z tą różnicą, że o stopień do świadectwa dojrzałości za to nie pójda do „naprawiaczy PSZR“ z obozu narodowców, bez różnicy czy polskiego lub czeskiego.

Jak u drugich ich jezuickie, tak u pierwszych ich psie głosy na członków PSZR. nie pójda pod niebiosy, a tem mniej do sumienia socjalistycznych robotników polskich w CzSR.

Na grobach zmarłych

W dniu dzisiejszym dorocznym zwyczajem zapelnia się cmentarze miejskie i wiejskie tłumami tych, którzy tam przyjdą oddać tradycyjny hołd swym zmarłym. Smutny to dzień, zwłaszcza dla tych, którzy przychodzą popłakać u mogił najdroższych ojców i matek, braci i sióstr lub też i dzieci najdroższych.

Smutny zaprawdę to dzień. Ale w dniu tym my wszyscy mamy możność wobec powagi śmierci, głębiej spojrzeć *życiu w twarz*. Możemy wśród tych darni okrytych mogił uzbierać wiele nieomylnych prawd życiowych. Wśród náočných dokumentów krótkości i znikomości życia ludzkiego zawsze i przede wszystkim nasuwa się nam pytanie, czy ten szmat życia, który mamy za sobą, i ten, który nam jeszcze zostaje, zużyty został przez nas godziwie i uczciwie. Czyśmy użyli pośpiechu krótkich chwil ludzkiego żywota na rzeczy piękne, idealne i jedynie wartościowe, czy też roztrwoniliśmy ten Boski klejnot na marne liezmany pogoni za zyskiem pełnego żłobu, głowy wypychali w jarzmo bezideowości za szczyptę czy garść soczewicy?

Popatrzcie po cmentarzach...

Popatrzcie, które mogiły w sercach waszych najmocniejsze budzą bicie, choćby to były mogiły ludzi, którym nigdy za życia ręki nie uściskaliście. Popatrzcie i powiedzcie, o których to mogiłach powiedzieć można, że ci, co w nich spoczywają, dawali życie za ideje? Koło jakich to mogił w czei najżywszej chyli się wasze czoło?

Cmentarze nasze, to często ewangelja nasza. To balsam na rany serc naszych, bo mamy tam wielu tych, co za ideje oddawali życia. I krzepnie nieraz najgorsze zwątpienie. Mocnieją mdlejące niejednokrotnie ręce. Zaciśnięte w modlitwie usta powtarzają bezwiednie słowa poety...

...walka o ideały, gdy się raz zaczyna,

z dziedzictwem ojca, przechodzi na syna...

robi się nam jakoś weselej i rażniej na duszy. Ręka zakreśla znak Krzyża na piersiach i głowę dźwigamy do góry.

A gdy ta wymowa mogił cmentarnych przekona nas, gdy wzniesiemy się ponad przyziemne, niskie cele, wtedy możemy być spokojni, że Pan Wszechrzeczy, gdy i nasze oczy zamykać się będą na sen wieczysty, przyjmie nas radośnie do Siebie — a ci, których zostawimy po sobie, czcią i szacunkiem nasze otaczają groby.

Przykład formuje życie.

Jedne pokolenia drugim podają z rąk do rąk życie, jak biegacze pałeczkę w biegu rozstawnym. Ludzie podają sobie z rąk do rąk nietylko życie, ale także i to, co najpiękniejszym być w tem życiu może. Podają ideały, z którymi życie, choćby w najtrudniejszych warunkach pędzone, wydaje się jasnym i pięknym. Bo ciało nasze umrze, ale duch nasz, nasze wielkie ideały trwać będą wiecznie.

słowie polscy v sejmie praskim mieli sposobność oświadczyć. Na tem samem stanowisku stoi polska ludność v Czechosłowacji i w obecnym czasie bez vzględu na to, že stósunki polsko-czechosłowackie bez jej winy v ostatnim czasie się poniekąd pogorszyły. Nasza ludność polska uważa obecne naprężenie za zjawisko przejściowe i życzy sobie, ażeby stósunki polsko-czechosłowackie się jak najprędzej naprawiły. Stojąc v obronie svojich ustawą zagwarantowanych praw narodowo-kulturalnych i politických i glosząc się do narodowości polskiej, pragnie ludność nasza rzeczywistego równouprawnienia v ramach ustawodawstwa czechosłowackiego i jest gotowa do współpracy nad rozwojem tego państwa razem z ludnością innych narodowości, zamieszkanych v tym państwie. V tej myśli także jest ludność nasza gotowa do spełniania svojich ustawowych obowiązków wobec państwa czechosłowackiego i jego obrony. Dlatego też ludność polska v Czechosłowacji na równi z ludnością česką obchodí święto państwowe, uważając je także za svoje święto i życzy Republice czechosłowackiej jak najlepszego rozwoju.

České Slovo 25. X. 34.

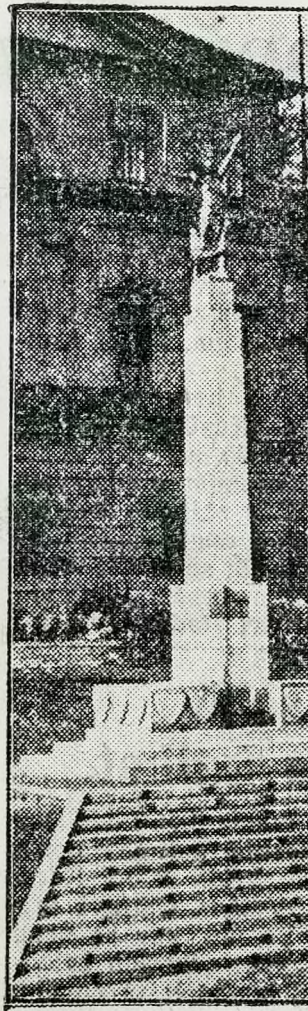
Oni smí všechno?

Provokující a falešné psaní polského tisku

Metody pověstného již Kuryera Codziennego z Krakova zdá se že převzal v Ostravě Dziennik polski, který byl za svého tříměsíčního vycházení více jak dvacetkrát zabaven. Jeho referování v uplynulých dnech má již takový ráz, že činí dojem, jako by opisoval z krakovského Kuryera, který nesmí být dopravován k nám do republiky. Jeho provokaci je již tolik, že češové, ba i mnozí loyální Poláci, se tážou, zda se dovolí všechno tomuto listu, který prahne a tihne jen za republikou polskou a z ní otiskuje kdejakou maličkost, zatím, co věci československých si nevšímá a věci Malé dohody opomíjí. Když si to sám neuvědomuje, měly by mu úřady připomenout, že vychází v Československu za peníze československých občanů a s povolením československých úřadů, které musí respektovat. A jako list, vycházející za takových podmínek, nesmí bagatelisovat naše věci a zatajovat, falšovat události, které jsou nejvýše důležité pro Československo a Malou dohodu. Co se Dzienniku hodí, o tom píše, ale s m í t e n t o l i s t v š e c h n o ? Smí tak často skrytě a potutelně i potměšile napadat věci československé? Pozor na něj!

Denkov 30. X. 34.

Na Těšínsku se jasní.

Odhalení pomníku padlých legionářů v Polském Těšíně mělo klidný průběh. Rečníci se nijak nedotkli Československa, dokonce i starosta dr. Michejda nepoužil svých obvyklých útočných slov. Polský prezident, jenž slíbil účast na slavnosti, přijel až po slavnosti. V Mor. Ostravě navštívil polský konsul policejního ředitele v jeho loži za slavnostního představení a tlumočil mu blahopřání k státnímu svátku. Průběh slavností 28. října na Těšínsku posílil nálaje těch, kdož věří, že musí dojíti k přátelskému vyjasnění.

České Slovo 28. X. 34.

Polská menšina a 28. říjen

Redakce Českého Slova požádala zástupce polské menšiny na Těšínsku, posl. Emanuela Chobota, u příležitosti státního svátku o vyjádření se o tom, jaké stanovisko zaujímá polská menšina k státnímu svátku. Pan posl. Chobot nám sdělil: Mniejszość polska v Czechosłowacji zajmuje od samego początku jej przynależności do Republiki czechosłowackiej lojalne stanovisko do tego państwa i życzy sobie szczerze spokojnego współżycia s ludnością czechosłowacką. To stanovisko już niejednokrotnie po-

Ilustrowany Kurjer Codz. 4. XI. 34.

Česi nie puścili harcerzy polskich do Lwowa.

Morawska Ostrawa, 2 listopada (H). Harcerze polscy w Czechosłowacji przygotowali wycieczkę 30 członków do Lwowa. Wycieczka miała wyjechać 31 z. m. Tymczasem urząd krajowy w Bernie Morawskiem nie uwzględnił podania harcerzy o wydanie zbiorowej przepustki, uprawniającej do przekroczenia granicy do Polski, bez podania motywów. Wobec tego wycieczka nie doszła do skutku.

Pomník v Polském Těšíně

Obrat polských úřadů — Starosta dr. Michejda provokoval znova

IV - Český Těšín 28. října

Ještě před několika dny se zdálo, že proti-

Varšavská veřejnost a Československo

Letošní 28. říjen ve Varšavě

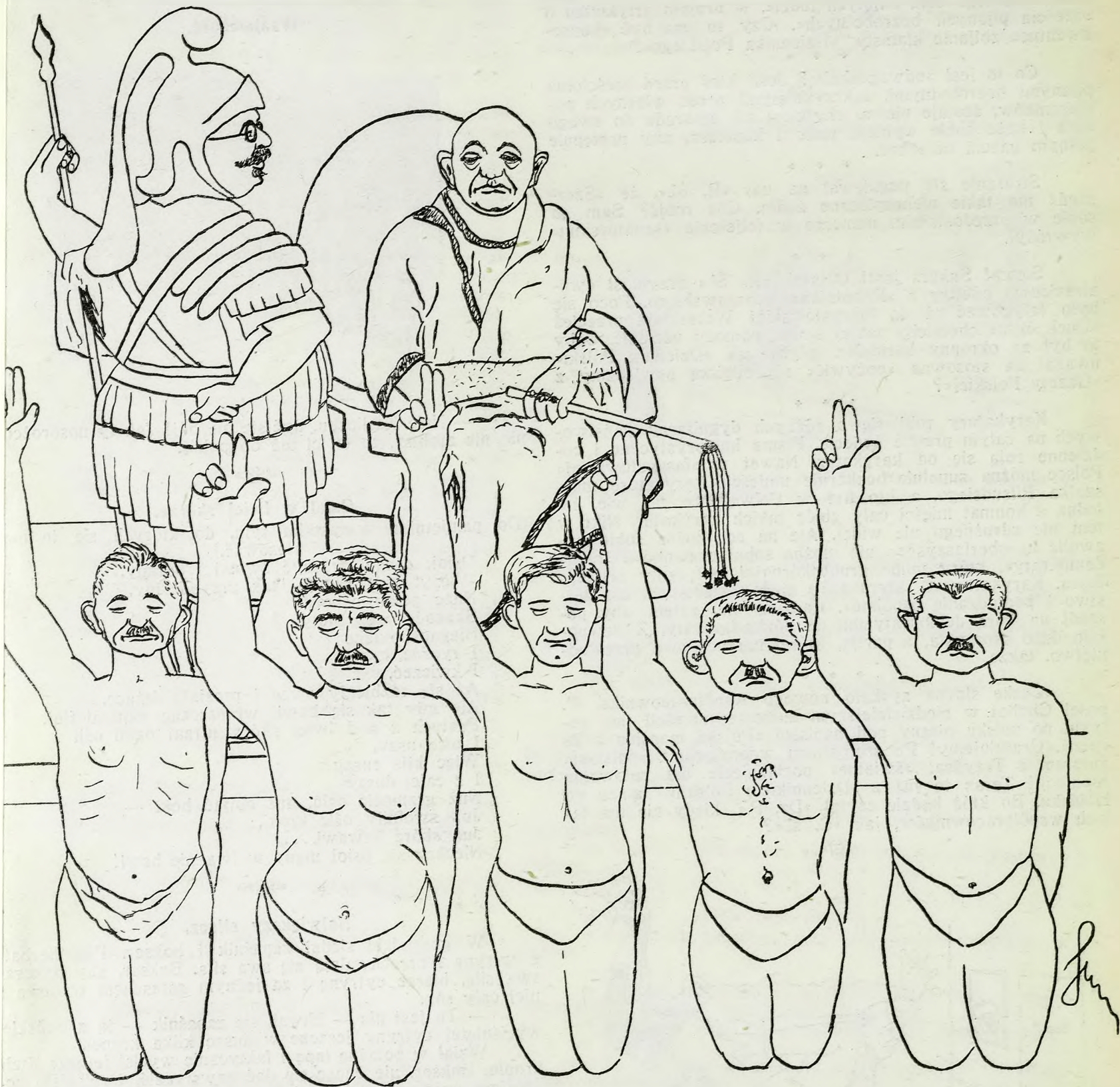
A - Varšava 30. října

Dříve bývalo ve Varšavě oslav čs. státního svátku několik. Pořádala je Československá

SZERSZEŃ

1. 11. 1934.

ODATEK HUMORYSTYCZNO-SATYRYCZNY „PRAWA LUDU“.

— Przysięgamy na brodę Marksa, że nie stoimy pod niczyją dyktaturą i że nigdy żadnego artykułu nie pisaliśmy do „Dziennika Polskiego“!

Przesada.

— Jak się nie wstydzisz, Zosiu, całować z jakimś studentem?

— Mama to zawsze we wszystkim przesadza. Po pierwsze się z nikim nie całowałam; po drugie, to nie był student, tylko szofer, a po trzecie, to nie ja go całowałam, tylko on mnie.

Zawsze roztargniony.

Profesor umiera. Żona jego siedzi przy nim strapiona i pyta się, czyby nie miał jeszcze jakiego życzenia.

Profesor: — Mam! Otóż włóż mi do trumny chustkę z węzełkiem, abym w dniu sądu ostatecznego nie zapomniał przypadkiem wstać.

* * *

rzucione. Z innymi przyrzeczeniami z pewnością nie będzie inaczej. Postępowanie władz w stosunku do Polaków jest niezmiennione. Piękne słowa i obietnice dla delegacji — cyniczna akcja czechizacyjna w terenie...

Na grobach zmarłych

W dniu dzisiejszym dorocznym zwyczajem zapełnią się cmentarze miejskie i wiejskie tłumami tych, którzy tam przyjdą oddać tradycyjny hołd swym zmarłym. W tym dniu zwłaszcza

słowie polscy w sejmie praskim mieli sposobność oświadczyć. Na tem samem stanowisku stoi polska ludność w Czechosłowacji i w obecnym czasie bez względu na to, że stosunki polsko-czechosłowackie bez jej winy w ostatnim czasie się poniekąd pogorszyły. Nasza ludność polska uważa obecne naprężenie zjawisko przejściowe i życzy sobie, ażeby stosunki polsko-czechosłowackie się jak najprędzej naprawiły. Stojąc w obronie swoich ustawą zagwarantowanych praw narodowo-kulturalnych i politycznych i głosząc się do narodowości polskiej, pragnie ludność polska równouprawnienia w ramach ustaw

S Z E R S Z E Ń

Kolce. . .

Mamy różne »dni«: jest »Dzień Matek«, »Dzień Macierzy«, »Dzień Oszczędności« i t. d. A możeby tak, ze względu na wielką popularność, jaką się cieszy p. poseł Chobot, urządzić »Dzień Chobota«? Adoratorów dosyć. Możeby tak pomyśleli o tem.

* * *

Więc jak to było właściwie w tej Suchej. Na jednej i tej samej stronie »R. Śl.« czytamy raz o »trzech specjalnie do tego celu najętych ludzi«, w drugim artykuliku o »sześciu pijanych bezrobotnych«. Czy to ma być »konsekwentne« zbijanie kłamstw »Dziennika Polskiego«?

* * *

Co to jest »odwagheit«? Jeśli ktoś przed sześcioma pijanymi bezrobotnymi, zakrzyknętymi przez własnych popleczników, dostaje pietra, chyłkiem się wykrada do swego auta i każe sobie wynieść palto i kapelusz, aby następnie pełnym gazem odjechać.

* * *

Strasznie się pogniewał na nas »R. Śl.«, że »Szerzeń« ma takie niebezpieczne żądło. Cóż robić? Sam go sobie w przedostatnim numerze w feljetonie »sanatorskim« wywróżył.

* * *

Slawa! Sukurs jest! Ostatni »R. Śl.« przyniósł dwustronicową odbitkę z »Robotnika« warszawskiego. Poco się było fatygować aż do faszystowskiej Warszawy, przecież »Duch času« chętnieby takiej samej pomocy udzielił? Coby to był za okropny harmider, gdyby tak »Dziennik Polski« uważał za stosowne »pożywić« się odbitką powiedzmy z »Gazety Polskiej«?

* * *

Karykatury robi się z różnych dygnitarzy państwowych na całym prawie świecie. Pisma humorystyczne i codzienne roją się od karykatur. Nawet w »faszystowskiej« Polsce można zupełnie bezkarnie umieścić karykaturę marszałka Piłsudskiego, a kto był w Belwederze, ten wie, że jedna z komnat mieści cały zbiór takich karykatur. Nikt w tem nic złego nie widzi. Ale na co można sobie pozwolić u »oberfaszysty«, nie można sobie pozwolić o »oberdemokraty«, który mimo gruboskórności jest czuły jak mima. Karykatury i satyra to u niego »kłamstwo, oszczerstwo i podjudzanie osobiste«. Radzimy mu zatem, aby poszedł na kurs demokratyzmu do Józka-faszysty. Z pewnością dużo skorzysta, a partja, której narzuca swe przewodnictwo, także.

* * *

»Česke slovo« zyskało nowego współpracownika. P. poseł Chobot w niedzielniejszym numerze umieścił tam artykuł po polsku pisany pod napisem »Polská menšina a 28 říjen«. Gratulujemy! Po sromotnym wdepnięciu z »polskim« autorem z Trzyńca, »świetne« pociągnięcie dla ratowania reputacji! Teraz to już z »Dziennikiem Polskim« amen po łacińsku. Bo któż będzie czytał »Dz. P.«, kiedy nie ma takich współpracowników, jak »Č. sl.«?

— Leosz, ratuj! Mi sie źle robi — jo bede rzygoł?

2

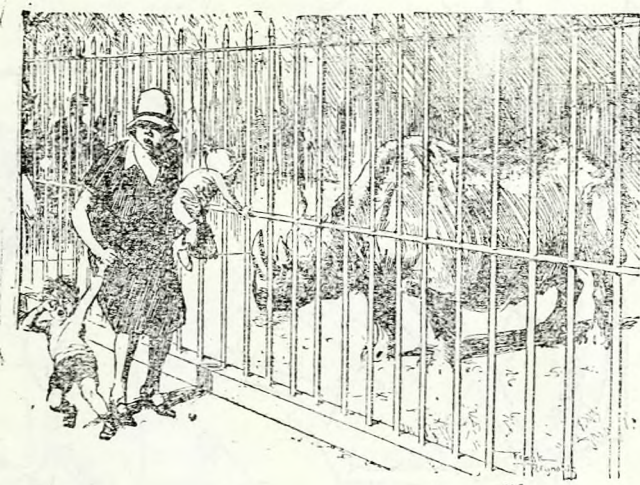
Alibi.

Pani Zbereźnicka przychodzi niespodzianie do biura jej męża, nie zapukawszy wcale — i widzi stenotypistkę na jego kolanach. Przez kilka chwil panuje grobowe milczenie, wreszcie pan Zbereźnicki tak się odzywa do żony:

— Słyszeliśmy, że przychodzisz, więc panna Milcia opróżniła krzesło, abyś sobie mogła usiąść.

* * *

Wzajemność.

— Nale Karliczku, dyć sie nie bój! Jak ty nosorożcowi nic nie zrobisz, to on ci też do pokój.

Osiół w lwiej skórze.

(Do pamiętnika wszystkim tym, do których się to może stosować.)

Osiół, chcąc straszyć świnki i barany,
Włożył lwia skórę i tak przyodziany,
Nuż pełen ochoty
Skakać przez płoty,
Biegać po łące
I ryczeć,
I kwiczeć,
Aż się rozbiegły owce i prosiaki drżące.
Ale gdy tak się bawi, wrzeszcząc najdonioślej,
Pastuch z pod lwiej skóry ujrzał ogon osła
I ośle uszy,
Więc kija ruszy
I z całej duszy
Nuż grzmocić osła, nuż obijać boki —
Już zwolniły ośle kroki,
Już skóra krwawi...
Niechże się osiół nigdy w lwa nie bawi!

Największy siłacz.

W gospodzie siedzi zapaśnik i bokser. Piją herbatę z cytryną i przechwalają się swą siłą. Bokser, aby pokazać swą siłę, bierze cytrynę i za jednym zamachem wyciska z niej cały sok.

— To jest nic — chwali się zapaśnik — ja z pańskiej wyciśniętej cytryny jeszcze wyduszę kilka kropel.

Wziął w potężną łapę i faktycznie wycisł jeszcze dwie kropel. Bokser, nie chcąc się dać zawstydzić, wyciśniętą podwójnie cytrynę ścisną, aż mu żyły nabrzmiwają — ale bezskutecznie.

W tej chwili przystępuje do stołu chuderlawy człeczyna, który się ich pokazom siły przez chwilę przyglądał i prosi, żeby i jemu pozwolono spróbować. Siłacz i bokser w śmiech, wkońcu się zakładają, że już nic z cytryny nie wycieknie. Człeczyna bierze cytrynę, ścisną i po pewnej chwili rzeczywiście spada kropla soku.

— Panie, panie — krzyczą zdziwieni siłacze — kim pan jesteś, że posiadasz więcej siły od nas dwóch?

— Przepraszam bardzo, to nie tylko siła, ile rutyna — jestem egzekutorem podatkowym.

* * *

Wycieczka...
czasem urząd krajowy w Bernie Morawskim nie uwzględnił podania harcerzy o wydanie zbiorowej przepustki, uprawniającej do przekroczenia granicy do Polski, bez podania motywów. Wobec tego wycieczka nie doszła do skutku.

Těšín...
o vyjádření se o tom, jaké stanovisko zaujímá polská menšina k státnímu svátku. Pan posl. Chobot nám sdělil: Mniejszość polska v Czechosłowacji zajmuje od samego počátku jej přiznání do Republiky českosłowacké lojalne stanovisko do tego państwa i życzy sobie szczerze spokojnego współżycia s ludnością czechosłowacką. To stanovisko již niejednokrotnie po-

Pomník v Polském Těšíně

Obrat polských úřadů — Starosta dr. Michejda provokoval znova

IV - Český Těšín 28. října

Ještě před několika dny se zdálo, že protičeská nálada vyvrcholivší postavením pro-

Varšavská veřejnost a Československo

Letošní 28. říjen ve Varšavě

A - Varšava 30. října

Dříve bývalo ve Varšavě oslav čs. státního svátku několik. Pořádala je Československá Beseda jako středisko místní kolonie, Polsko-čs. spolek jako sdružení polské inteligence

S Z E R S Z E Ń

Bajka o maľpach.

W wielkiem mieście pewnego kraju mieli rodzice szkowróznego synalka. Urośł wysoki, wyższy niż sam tata i wielką mieli z tego radość. Wszystko szło jak najlepiej, gdyby synalek miał ochotę do nauki. Głowy tępej on me miał, ale chęci nie było. Zamiast do książek miał ogromną skłonność do maľp, albo jak to mówią, do opic.

Tata synka kunierował, nic nie pomogło. Tata szpekulował, jakby synkowi skóre wygarbować, aż tu synalek czmych, stracił się, uciekł tatom z chaľupy. Długo nie wiedzieli, gdzie jest. Aż tu pewnego poranku przynosi poseł pismo z dalekiej Afryki. Oto synalek pisze tatom, że jest między opicami. Spełniły się jego marzenia.

Ale tata tęsknił za synkiem. List za listem pisał i nalegał, by synek wrócił do domu. Ale synek wcale się nie kwapił. Stawiał zawsze jeden i ten sam warunek. Wróć do was, ale wtedy, jeżeli mi tam w Europie wynajdziecie opice. Ja bez opic żyć nie mogę. Biedny tata. Dniami i nocami nie spał i szpekulował: Gdzie ja tu memu synkowi opice znajduję?

Aż oto pewnego wieczora pocziwy tata, czytając gazety, nagle zerwał się i aż do powały wyskoczył z radości. Wyczytał bowiem w nich, że jest gdzieś w kraju złotogłowca jakaś dziedzina, zwana »rajem«, a w raju przecieź powinno być i opice. Gdy napisał o bliźsze informacje, dowiedział się, że ta dziedzina jest »sto roków za opicami«. »To dla mojego syna« — krzyknął uradowany tata. Jeszcze tej nocy napisał express synowi do Afryki. »Synu, wracaj natychmiast, mam dla ciebie coś. Odkryłem tu świetne egzemplarze opic. Jeżeli nie przyjedziesz, zginą dla nas. Z niecierpliwością na ciebie czekają.«

Nie było wymówki, trzeba było wracać. Synalek siadł na okręt, by odbić od brzegów Afryki. Afrykańskie opice czule go żegnały. Wylazły na najwyższe wierzchołki palm i wyły na pożegnanie: »Niech cię gęś zadnią nogą kopnie.«

Uradowany ojciec z otwartymi rękoma przyjął syna marnotrawnego. Wnet mu się o dobrą posadę postarał. »Płace będziesz miał dobrą, a pracę łatwą. Twoim obowiązkiem będzie tylko pokazywać opicom, co mają robić. Sprawuj się dobrze, to cię i komisarzem zrobią.«

Synalek naździol na nos wielkie okulary i pojechał na służbę do tej sławnej dziedziny. Jeszcze tam nie dojechał, a już na dworcu spotkał jedną taką opicę, która ledwo go ujrzała, wyła z radości i klepiąc go po ramieniu, rzekła: »Bravo, daß Sie gekommen sind, solche brauchen wir.«

I panuje wielka radość między opicami, że mają takiego, co im pokazuje, jak mają wyć i skakać.

— Jak ci się podoba twój nowy szef?

— Wcale nie. Gdy ja się spóźnię, jest zawsze punktualny, ale gdy ja jestem punktualny, jego nigdy niema.

* * *

— Powiedz mi, wiewa ty mosz kamratów we szkole?

— Żodnego.

— Ja tóż czemu?

— Tych, co mi narzną, nimogę wystoć, a ci, co jo im narzną, zaś mie nimogą wystoć.

* * *

— Doczkej, kluku, jo cie nauczę kurzyć!

— Dyć jo już umiem, tatusiu!

* * *

— Nacóż siekosz ty zapalki na same kaszczki?

— Wiesz, doktor mi polecil po każdym obiedzie drzewo rąbać.

* * *

Policjant: — Zdaje się, że pan nie może trafić do dziurki od klucza. Niech pan pozwoi klucz.

Pijany: Nie trzeba. Przytrzymaj pan raczej dom.

* * *

Oprzyszek: — Haw z monetami!

Profesor: — Po pierwsze, nie mówi się haw, tylko »dać tu«, po drugie, monety to obcy wyraz, a po trzecie, nie mam żadnych.

* * *

Teo.

Ten łachman? — nie złoto! — To słońce gra na nim...
A blaski? — to błoto
Gra światła mami...

Marzenia i złudy
Płasające chmurą? —
To śmiecie i brudy
Okryte purpurą!

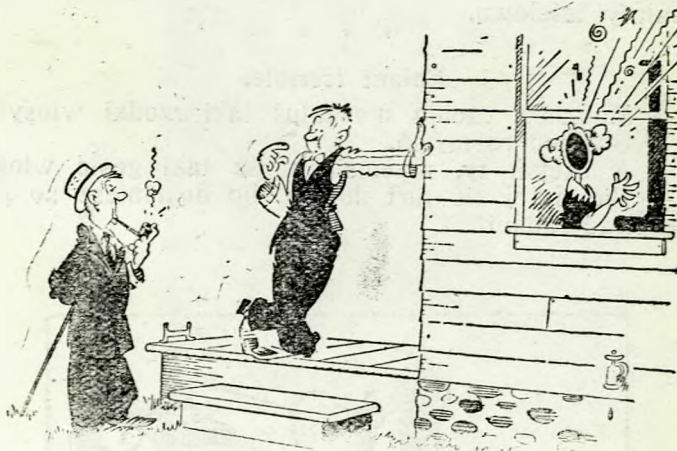
Rzeczywistość.

Szczęście? — czaru słowo,
Marzeniem zmyśłone —
Pomyślećby zdrowo,
Że głupie i płone!

Nie marz więc i złudy
Nie goń w ciemności! —
Lecz zrób złota grudy
Z błota i złości!

Dla wszelkiej pewności.

— Jo dycki wyńdę na pole, jak moja żona śpiywo — ludzie by naostatku myśleli, że ja biję.

* * *

Amerikanin chwali się wobec Szkota swojemi pięknymi górami.

— Tę wspaniałą wiszącą skałę zbudowali moi przodkowie.

— A czy zna pan Morze Martwe? — zapytał po niej kim czasie Szkot Amerykanina.

— Znam.

— No widzi pan, to mój pradziadek je zabił.

* * *

Nauczyciel: — Przypuśćmy, że w koszorze jest 95 owiec, 12 z nich przeskoczy ogrodzenie, ile ich pozostanie w koszorze?

Jurek: — Żadna.

Nauczyciel: — Osioł jesteś, nie masz pojęcia o rachunkach!

Jurek: — Być może. Ale pan też nie ma pojęcia o owcach.

* * *

Jaka jest różnica...

— Icyk, czy ty wiesz, jaka jest różnica od łóżka a zajaca?

— ? ? ?

— To jest tak różnicy, że łóżko szczeli sze z przeszcze radłem, a zajac szczeli sze pistoletem.

— Srul, a ty wiesz, jakie różnice między deszcz a pies?

— ? ? ?

— To jest takie różnice, że deszcz szczeka z rynnem, a pies szczeka piskem.

* * *

Racja.

— Dlaczego psy szczekają w nocy?

— Bo w dzień ludzie oszczekują się wzajemnie.

* * *

Geografia we Francji.

— Dlaczego dostałeś dwóję z geografii?

— Ponieważ nie wiedziałem, gdzie leży Czechosłowacja.

— Wszystko spowodu twojego niedbalstwa. W przyszłości pamiętaj, gdzie co położysz.

* * *

Na grobach zmarłych

W dniu dzisiejszym dorocznym zwyczajem zapelnia się cmentarze miejskie i wiejskie tłumami tych, którzy tam przyjdą oddać tradycyjny hołd swym zmarłym. To dzień zwłaszcza

słowię polscy w sejmie praskim mieli sposobność oświadczyć. Na tem samem stanowisku stoi polska ludność w Czechosłowacji i w obecnym czasie bez względu na to, że stosunki polsko-czechosłowackie bez jej winy w ostatnim czasie się poniekąd pogorszyły. Nasza ludność polska uważa obecne naprężenie za zjawisko przejściowe i życzy sobie, ażeby stosunki polsko-czechosłowackie się jak najprędzej naprawiły. Stojąc w obronie swoich ustawą zagwarantowanych praw narodowo-kulturalnych i politycznych i głosząc się do narodowości polskiej, pragnie ludność polska równouprawnienia w ramach ustaw

S Z E R S Z E Ń

Kosa na kamień.

Żona: — Mężu, daj mi 50 koron, pójdę do salonu piękności.

Mąż: — Tu masz 150 koron.

* * *

Aha!

Janka: — O czem myślisz, Stasiu?

Stas: — O tem samem, co i ty.

Janka: — Ty, ale ja będę krzyczała!

* * *

Przynajmniej coś.

— No, jak ci się darzy z pszczołami?

— Dziękuję, jestem zadowolony. Mioduśmy dotychczas wprowadzić jeszcze nie mieli, zato ale pszczoły już dwa razy skłuty teściową.

* * *

Enfant terrible.

— Mamusiu, czemu mo tatuś taki rzodki włosy?

— Bo moc rozmyślo.

— A czemu ty, mamusiu, mosz taki gęste włosy?

— Nie pytej sie furt dokoła, bo dostaniesz po gębie!

Par se pisać zadani!

* * *

— Piernika! to była gryfno freliczka! Widziołeś ją?

* * *

Nauczyciel: — Kto mi może powiedzieć, co to jest wiatr?

Uczeń: — Wiatr, to jest powietrze, któremu się śpieszy.

Nauczyciel: — A co to jest para?

Uczeń: — Para, to jest woda, która się poci.

* * *

— Mamusiu, je już obiad gotowy?

— Ni, dziepro za pół godziny.

— To je dziwne, to isto mój żołądek idzie o pół godziny naprzód.

* * *

Żona: — Właśnie czytam w gazecie, że niektóre szczepy murzyńskie sprzedają swoje żony. Gdyby zwyczaj taki panował u nas, sprzedałbyś mnie?

Mąż: — Nie! Jabym cię oddał bezpłatnie.

* * *

Małgosia, wywołana przez nauczycielkę, nic nie umie. Sasiadka szepce cicho: — Nauczycielka jest głupią kozą.

— Nie podpowiadać — woła nauczycielka — ona sama na to przyjdzie.

* * *

Bierze na siebie.

Mąż: — Co? Sto koron za kapelusz! Ależ to grzech!

Żona: — Biorę ten grzech na swoją głowę.

Co winna kurka?

Grzebały kury wśród śmietniska

Przy chłopskiej chacie zbliżka

I kogut szary między niemi

Też szukał coś po ziemi...

A kiedy znalazł ziarenko troszki —

Wnet zwoływał kokoszki

I pysznił się z swojej szczodrości

I zapiał w głos z radości...

Nagle gospoia w białej szacie —

Zaczęła stękać w chacie, —

Że ją boleści straszne wzięły —

Że ścierpieć nie ma siły...

Gospodarz, słysząc żony wrzaski —

Poszukał w kącie laski —

I z tą wiśniową laską w dłoni —

Po »babę« na wieś goni...

Wnet przyszła »baba« chorej radzić —

I smarować i kadzić,

A gospodyni scichły jęki —

Ustały bóle, męki...

Znów zapiał kogut u podwórka —

Że przyszła na świat córka —

O zdrowie ojciec Boga prosił —

Na kąpiel wodę nosił...

Znów poszedł ojciec — małej córki —

W podwórko szukać kurki —

Pochwycił tłustą kurkę białą —

Odciał jej głowę całą...

Dla chorej żony rosół będzie

Bo taki zwyczaj wszędzie...

Znów zapiał kogut pośród śmieci —

A głos daleko leci,

Bo i cóż winna biedna kurka,

Że na świat przyszła córka...

A kury dalej po swojemu

Grzebały przy chałupie,

A kogut znowu zapiał — temu, —

Że ludzkie rzędy głupie...

Bo nic nie winna kurka biała,

Nie dała życia córce —

Za to, że baba córkę miała —

Chłop odciał głowę kurce...

Że ludzkie dziwne są natury —

Znów kogut zapiał w szopie —

Bo zamiast uciąć głowę kury —

Utnij se... chłopie...

Służba wolność traci.

— Jak ci się podoba harcerstwo, zuchu?

— Mocno żałuję — gdy jestem na posterunku, nie wolno mi rozmawiać z dziewczynkami.

* * *

skiem nie uwzględnił podania harcerzy o wydanie zbiorowej przepustki, uprawniającej do przekroczenia granicy do Polski, bez podania motywów. Wobec tego wyieczka nie doszła do skutku.

Pomník v Polském Těšíně

Obrat polských úřadů — Starosta dr. Michejda provokoval znova

IV - Český Těšín 28. října

Ještě před několika dny se zdálo, že protičeská nálada vyvrcholivší postavením provokativního pomníku před zámek v Polském Těšíně vytvoří jeho odhalením právě v den státního svátku těsně u československých hranic povážlivou situaci na pomezí. Obavy ty se bohudíky nesplnily. Umírněný tón Dzienniku Polského byl už několik dní příznakem obratu. Ten byl potvrzen včera okázalým gestem generálního konsula Malhomme, jenž za velké pozornosti celého hlediště přišel o slavnostním představení v Národním divadle moravskoslezského do lóže ostravského policejního ředitele složit poklonu a vyslovit osobně blahopřání k státnímu svátku. Tomuto překvapujícímu zjevu na půdě československé odpovídal smířlivým rázem průběh věřejších a dnešních slavností na straně polské v Polském Těšíně. Kromě polsko-těšínského starosty dra Michejdy vyhnuli se všichni úřední činitelé jakékoliv narážce, jež by se mohla vykládat jako útok na celistvost Československa. V poslední chvíli byla z projevů vypuštěna řeč protičeského agitátora učitele Szczurky. Vedle toho byla učiněna všechna bezpečnostní opatření, aby se zamezila jakákoliv protičeská demonstrace.

K tomu přistoupila významná změna pořadu, pokud se týká přítomnosti presidenta polské republiky Moścického, jenž na rozdíl od původních dispozic přijel teprve po slavnosti o 17. hodině do Polského Těšína a vrátil se po kratičkém pobytu autem zase do Wisly. Klid nebyl nikde porušen, ani na území polském ani československém, kde se naopak polská menšina, školy, korporace a spolky činně účastnily oslav 28. října.

rh - Český Těšín 28. října

Odhalení pomníku polských legionářů v Polském Těšíně nebylo spojeno zdaleka s tolika sensacemi, kolik se jich předem hlásalo. Všechny účastníky namnoze uniformovaných z celého okolí bylo asi 8000. Z Československa, kde úřady nečinily vůbec potíží, přišlo asi 500, z významnějších politických osob se dostavil člen zemského zastupitelstva Junga. Z Bílska přibyl pouze jeden zvláštní vlak, jinak byla doprava a také ruch na těšínském mostě úplně normální. V sobotu večer byl lampionový průvod do Hluboké cesty, kterou starosta dr. Michejda přezval ulicí legionářů. Následoval průvod ke kroubu legionáře Lyska, načež se konala v Národním domě akademie. Dnes ráno zazněly s radnice fanfáry, na to se konaly bohoslužby ve chrámech všech vyznání a následovala jednak valná schůze, jednak důvěrná porada polských legionářů. Starosta dr. Michejda nemohl si při tom odpustit, aby nepřčetl přípis Svazu maďarských frontovních bojovníků, v němž se vyslovuje souručenství s polskými legionáři a ochota přijít kdykoliv na pomoc, bude-li toho třeba. Slavnostní řeč před zámek Piastovců pronesl náměstek vojvody katovického dr. Saloni a vojvoda katovický dr. Michał Grażyski odhalil pomník a vzpomněl bez výslovné zmínky o Těšínsku všech, kteří se jako válečníci zasloužili o samostatnost Polska. Taktně ráz těchto projevů porušil pohříchu opět starosta dr. Michejda ve svém proslovu bolestínskou poznámkou, že v minulosti patřilo Polsku celé Těšínsko až po Ostravici. Po těchto proslovech vysílaných katovickým rozhlasem a místními tlapači bylo defilé před vojvodou drem Grażyským. President polské republiky dr. Mościcki k slavnosti nepřijel. Neušlo také, že tentokrát se nedostavil ostravský generální konsul Malhomme, za něhož jako zástupce konsulu byl přítomen pouze tiskový přidělenec.

Varšavská veřejnost a Československo

Letošní 28. říjen ve Varšavě

A - Varšava 30. října

Dříve bývalo ve Varšavě oslav čs. státního svátku několik. Pořádala je Československá Beseda jako středisko místní kolonie, Polsko-čs. spolek jako sdružení polské inteligence zajímající se živěji o kulturní součinnost obou národů, dále obdobná organizace mladšího pokolení Stowarzyszenie młodych Słowian a Jednota akademických přátel Československa. Volně připojovalo se k jejich akcím zasloužilé, ač počtem členů méně bohaté Słowiańskie Towarzystwo kultury i sztuki. Od několika let ustalil se dobrý zvyk, že jako pořadatel vystupuje pouze Towarzystwo polsko-czechosłowackie v roli reprezentanta a členové ostatních čechofilských organizací mu v tom solidárně pomáhají. Na venek se tím dosahuje mohutnějšího i manifestičnějšího vystoupení, zajišťuje se důstojná návštěva a veřejnosti se zdůrazňuje jednotnost ideového pozadí slavností.

Počet hostů a posluchačů odhaduje se tentokrátě téměř na tisíc osob, což je za dnešních okolností jistě velmi příznačné pro náladu varšavského obyvatelstva. Neméně významná je skutečnost, že dostavili se představitelé všech společenských vrstev a zástupci všech slovanských korporací. Byli též oficiální delegáti vlády a zejména ministerstva zahraničních věcí. Průběh akademie byl důstojný a srdečný. Tisk také ve svých nepřehledných, ale zato vřele psaných recenzích výslovně tento skoro manifestačně přátelský dojem zdůrazňuje. A právě m. Z něho nejlépe lze poznati skutečné smýšlení občanstva a jest jím rovněž dokumentován účastný zájem míst úředníků.

Velmi příznivě působil také obsah a tón všech tří řečnických projevů: bývalého dlouholetého polského komisaře v Gdanskú ministra Strassburgera, jehož činná účast v dávnějších československo-polských obchodních smlouvách je obecně známá, dále proslulého učenice světového jména prof. dra Tadeaše Zielińského a československého vyslance dra V. Girsy. Všichni mluvili otevřeně a věcně, nezaměřující nynějších přechodných rozporů polsko-československých. A tato mužná otevřenost účinkovala mocněji, než sebe líbezněji laděné zdvořilostní fráze. Byla posluchačstvem přijata s plným pochopením a působila přesvědčivě. Varšava se vynasnažila, abychom dvacátého osmého října necítili tíži mezistátního napětí a aby Češi odcházeli s pocitem, že mají i dnes nad Vislou opravdové přátele. Dojem ten byl zesílen faktem, že také odpoledne nechyběl ve vyslancově residenci při přijetí československé kolonie i polských přátel téměř žádný z těch, jež jsme tu z polského tábora vidávali jiná léta. Vše to nám přímo vnukalo myšlenku, že se nic v polsko-československých stycích snad nezměnilo, anebo aspoň že kritický bod nedávného ochlazení byl už překročen.

Ilustrowany Kurjer Bodz. 4. XI. 34.

Jak wladzeczescie „wypelniaja” przyrzeczenia?

Z Karwiny donosi (al): W grudniu u. r. uchwalila czechosłowacka Rada ministrów upaństwowienie polskiego gimnazjum realnego w Orłowej. Podezas wakacyj zawiadomiono Macierz szkolna o warunkach przejecia gimnazjum, które okazały sie bardzo ciężkie i prawie niemożliwe do wypelnienia. Dla uzyskania lepszych warunkach udala sie do ministerstwa oświaty w Pradze deputacja Macierzy szkolnej. Przyjęto ją z wyszukana grzecznością, ciężkie warunki przedstawiono jako formalność i przyrzeczono przyznanie obywatelstwa czeskiego jednemu z profesorów, którego podanie dwa lata czeka na załatwienie. Przyrzeczono dalej umożliwienie nostryfikacji egzaminów profesorem, którzy je składali w Polsce po podziale Śląska.

Tymczasem dowiadujemy się, że pierwsze przyrzeczenia, a mianowicie przyznania obywatelstwa profesorowi, który już przyszło 10 lat uczy w Orłowej, nie dotrzymano. Ów profesor otrzymal zawiadomienie, i jego podanie o obywatelstwo zostało odrzucone. Z innymi przyrzeczeniami z pewnością nie będzie inaczej. Postępowanie władz w stosunku do Polaków jest niezmiennione. Piękne słowa i obietnice dla delegacyj — czyniczna akcja czechizacyjna w terenie...

Dělají zrádce z majitele polského řádu

Zuřivá kampaň usměrněného polského tisku proti posl. Chobotovi

Polská socialistická strana v ČSR a její představitelé, hlavně posl. Emanuel Chobot jsou již dlouho předmětem nevybíravých útoků ostatních polských stran, těch, jejichž činnost byla usměrněna po příchodu gen. konsula Malhommeho do Ostravy. Tyto útoky nyní vrcholí. Včera přinesl Dziennik Polski ohromné prohlášení stronnictva ludového a zwązku ślonskich katolików v ČSR, které bylo z velké části konfiskováno a ve kterém se útočí proti posl. Chobotovi nejostřejším způsobem. V článku se praví, že posl. Chobot hrál dvojí hru v záležitosti sjezdu Poláků ze zahraničí ve Varšavě, že sjezd propagoval, ale uvnitř strany nedoporučoval účast na něm, že proti účastníkům sjezdu vedl kampaň ve svém orgánu, že se prohřešil proti zájmům polského národa, dále, že v soukromých hovorech i veřejně tvrdil, že boj proti jeho straně se vede za peníze cizích činitelů za účelem rozbití jeho strany a dále, že hrozil, že prokáže souvislost jeho protivníků se zahraničním vlivem. Když se český tisk ujal posl. Chobota, tu prý posl. Chobot na to nereagoval, ačkoliv na články v polském tisku posílá protesty a pod. Tyto věci velice prý škodí polskému národu (z konsulátu a z DP asi?) a svědčí o bezohlednosti posl. Chobota. Dále se uvádí, že posl. Chobot hrozí uveřejněním memoriálu o stycích polských stran se

zahraničím. V článku se tvrdí, že vystupování posl. Chobota proti představiteli polského státu a štvání obyvatelstva proti němu je prý tím více odsouzeníhodné, jelikož posl. Chobot byl pověřen nejen důvěrou lidu, ale je také rytířem řádu Polonia restituta. Posl. Chobot zašel prý až na nejzazší mez, kde spolupráce stran s ním je nemožnou. Obě strany uznávají zásluhy soc. strany, ale nemohou mít více důvěry v posl. Chobota. Proto žádají, aby do mezistranického komitétu byl vyslán jiný delegát.

Obě strany, jak se zdá, mají špatné svědomí. Jestliže jednaly správně, čeho se mají od posl. Chobota obávat? Na vysvětlenou uvádíme, že polská soc. strana si stěžovala u Svazu Poláků v zahraničí na štvance obou stran v DP, ale zástupci obou stran, místo, aby se obhájili, zahájili otevřený boj. Polská socialistická strana ovšem nemá nalomený charakter. Jistě, že nepodlehne nátlaku, jehož původ je zřejmý a nebude věc řešit tím, že vyšle do komitétu jiného delegáta. Postup posl. Chobota svědčí o tom, že jednal čestně. Nevystoupil ovšem z čs.-polského klubu, jehož je místopředsedou a je pro spolupráci obou národů, kterou jeho protivníci zásadně odmítají, bez udání důvodů. Zajímavě rovněž je, že na stížnost posl. Chobota ke svazu Poláků přijel z Polska do

ČSR delegát, který však jednal patrně, jak jsme zjistili, jen s jeho protivníky. Z celého případu je také patrné, že původci útoku mají strach z přednostního postavení soc. strany, která je z polských stran největší a v poslední době vzrůstá také přílivem z těchto stran. Nyní ovšem se očekává bouřlivá vojna.

-L-

Nasz Ślązak 2. XI. 34 s.

Pragniecie krwi?

Brukowy plátek polskocieszynski „Nowiny śląskie“, o kterých pisały inne poważne gazety nie prawie pochlebną krytykę, przyniosły w nr. 32. pod nagłówkiem „Epigramat“ następujący artykuł:

„Renegacki Nasz Ślązak wydawany z judaszowskich pieniędzy czeskich przez osławionego exagenta Nordmarku a obecnie czechizatora Smyczka, w ostatnim numerze ubolewa, że na festynie „Matice Osvěty Lidové“ w czysto polskim Jabłonkowie(!!!), na który przybył nawet czeski minister Bradáč, nie przyszli Jabłonkowie. Udział we festynie był dosyć słaby, pisze aranżer-renegat Smyczek.

My na to:

To nie był dobry festyn, Smyczku!

Tą prawdę każdy dziś ci powie;

Kiedy zawiśniesz ty na stryczku,

To będzie festyn w Jabłonkowie.“

A. C.

Naszej ludności jako dalszy obrazek kultury azjatyckiej. Pragniecie krwi, wy szlachetni obrońcy chrześcijaństwa? Nam tutaj na Śląsku to nic dziwnego. Znamy was barbarzyńców z czasów plebiscytów! Znamy liczne krwawe ofiary waszego fanatyzmu! Wiemy, że kultura większości narodu polskiego nie zgadza się z waszym barbarzyństwem! Wiemy, że pisarczyk artykułu, nie jest Cieszyński, lecz to tutejszy fanatyk, na którego mógłbyśmy palcem ukazać. Nasze urzędy miałyby poświęcić większą uwagę ukrytej antypaństwowej czynności kilku takich polskich fanatyków. Pytamy się, dlaczego przechodzą tak często niektórzy polscy panowie, stojący w naszej służbie państwowej, do Pol. Cieszyna i tam zgromadzają się w hotelu „Pod jeleniem“?

Ludu śląski, dziękuj Bogu, że żyjesz w państwie demokratycznym, gdzie cię nikt nie prześladowa za twoje narodowe, religijne i polityczne przeświadczenie. Gdzie nie wysyła się na ciebie

wyprawy karne policyi i wojska, jak temu było w Małopolsce na ubogie Ukraińce. Nie wierz tem agitatorom, którzy za pieniądze cię wabiają do obozu antypaństwowego. Za niedługo będzie zaś objeżdżało auto z Mor. Ostrawy nasze wioski i będą z niego wynosić dary dla „polskich dzieci“. Chcą jeszcze w ten sposób kupić naszą ludność. Lecz i to nie pomoże! Gdybyś był Ślązaku kochany, pod sąsiednim rządem, nie zwiedzałyby cię żona państwowego urzędnika, nie nosiłaby ci dary dla twojego dziecięcia, nie znalazłaby cię wogóle. Zapytaj się młodzieży szkolnej zaraz tu za granicą a usłyszysz prawdę. Jeżeli ale oświadczylibyś, że chcesz zostać dobrym Ślązakiem, wtedy najchętniej daliby ci odpłatę za to we formie stryczka (porwoza)!

Ślązaku, pomodlij się każdy dzień: Boże, zachowaj nas od kultury kilku polskich szowinistycznych fanatyków w pograniczu czesko-polskim im znowu przebaczą, ponieważ nie wiedzą, co czynią!

Polska Zachodnia 2. XI. 34.

Poświęcenie pomnika Legionistów w Trzyńcu

Cieszyn. Wczoraj został poświęcony w Trzyńcu na Czeskim Śląsku pomnik ku czci poległego w wojnie światowej legionisty polskiego Karola Gacka. Pomnik ten wystawiła Polonia na Śląsku Czeskim. W uroczystości tej wzięli udział konsul generalny R. P. w Morawskiej Ostrawie Malhomme, poseł Wolf, przedstawiciele poszczególnych organizacji polskich, prócz tego miejscowa i okoliczna ludność w liczbie około 2.500 osób. Odsłonięcia pomnika dokonał przewodniczący komitetu budowy pomnika p. Knobloch.

Dziennik Polski 3. XI. 34.

15.400 koron złożyło społeczeństwo polskie na Śląsku na rzecz powodzian w Polsce

Piękny przykład ofiarności i miłosierdzia. — Składki płyną nieprzerwanie.

Znane ze swej ofiarności społeczeństwo polskie na Śląsku Cieszyńskim złożyło na ręce przedstawiciela rządu polskiego w Mor. Ostrawie, p. konsula generalnego Leona Malhomme, kwotę 15.400 Kcz na rzecz dotkniętych katastrofą powodzi w Polsce. Piękny i szla-

chetny ten gest społeczeństwa polskiego na Śląsku Cieszyńskim zasługuje na szczególne uznanie, bowiem fundusz ten powstał z drobnych ofiar ludzi ubogich, którzy sami mają niewiele, podzielili się groszem z nieszczęśliwymi braćmi w Ojczyźnie.

Zaduszki na grobach Legionistów

Poświęcenie pomnika legionisty Gacka na cmentarzu w Trzyńcu.

W czwartek, 1 listopada dokonano uroczystego poświęcenia pomnika legionisty Józefa Gacka na cmentarzu w Trzyńcu. Mimo ulewnego deszczu i przejmującego zimna, na cmentarzu zebrało się około 2000 osób, które uczestniczyły w poświęceniu i wysłuchały podniosłych przemów. Poświęcenia dokonał ks. prob. Olszak, który również wygłosił piękne przemówienie o bohaterstwie polskich legionistów. Poza tem przemawiali: prezes komitetu budowy pomnika p. Knobloch, konsul generalny Leon Malhomme i prezes Komitetu Międzypartyjnego dr. Leon Wolf. Pomnik odsłonięty jest bardzo piękny i niewątpliwie będzie otoczony przez polską ludność w Trzyńcu troskliwą opieką. Pomnik tonął wśród wieńców i kwiatów.

Tłumnie spieszyła ludność polska również na groby legionistów w innych miejscowościach. W Jabłonkowie, gdzie sypał wilgotny śnieg, kwiecie i wieńce ozdobiły mogiłę polskich bojowników o wolność.

Także w Stonawie, gdzie znajduje się wspólna mogiła 20 żołnierzy polskich, zła pogoda nie zmniejszyła w niczem uroczystości zadusznych. Grób poległych pięknie ocementowany przez ludność, pokryty był dziesiątkami wieńców i bukietów, setki świeczek płonęło i ludność gromadziła się w skupieniu.

Jak się dowiadujemy, na wszystkich wspomnianych mogiłach p. konsul generalny Malhomme osobiście złożył wieńce z szarfami w barwach polskich.

2.

p. Gassermeyer na "Trafoju"

p. Gassermeyer z "Trafojem"
przed wyścigami dn. 28. IX. 34
(patrz tom XIII. strona 189, 191 itd.)

3.

Na pierwszym
zakreście
"Trafoj" prowadzi

Dwulicowość nawet we własnej Partii

Jako dowód nieprzybycia na posiedzenie Komitetu Międzypartyjnego podaje p. Chobot między innymi blahemi przyczynami także to, że nie zaproszono tow. Gromnicę. P. poseł Chobot widocznie zapomniał, że on sam na posiedzeniu prezydium Komitetu Międzypartyjnego w dniu 3 września b. r. się zgodził na to, aby p. Gromnicę na posiedzenia Komitetu Międzypartyjnego nie zapraszano i aby zamiast niego zaprosić p. Kornutę. Stwierdzeniem zostało to w protokole. Zaprzeczyć tego p. Chobot nie może, gdyż oświadczenie to dał w o-

becności wszystkich członków prezydium, zresztą potwierdził to także przy innej sposobności wobec świadków.

P. Chobot chce wszelkimi sposobami zamienić swoją sprawę na sprawę Partji, aby tylko wykazać, że tu chodzi o walkę z P. S. P. R.

Podajemy to do wiadomości tym członkom P. S. P. R., którzy jeszcze do dziś uważają sprawę p. Chobota za sprawę Partji, aby wiedzieli, jakimi sposobami zostali doprowadzeni do tego mniemania.

Jerzy Stanisław Polaczek:

List do Polski

Do Ciebie piszę list ten; list smutny bez daty,
testament mego serca i lez mych oredzie;
może rosą zapłaczą nade mną pól kwiaty,
kiedy im przy pacierzu list mój czytać będziesz.

Nie pamiętam Twojej twarzy, choć widzę ją codziennie
w snach bladych, niespokojnych i złotych jak jesień,
kiedy z stuletnią lipą rozmawiam w ogrodzie,
lub dębom z lat dziecięcych spowiadam się w lesie.

Kiedy słońce zachodem spopieli dnia księgę,
i noc głuchą ciemnością odmierzy ból godzin,
widzę przez łązy tęsknoty Wisły srebrna wstęgę
i bociana, jak w stawie za połowem brodzi.

A świtem, gdy gwiazd roje, muszek świętojańskich
z noszącym dzień nowy giną nieboskłonem,
słyszę, jak dzwony dzwonią pieśń na Anioł Pański
i ktoś śpiewa modlitwę „Pod Twoją obronę“...

W takich chwilach ból smutku spala serce moje
i na piersiach noszone zwiedle zbóż bławatki;
wtedy myślami o Tobie rozpacz moja koje
i pacierzem dziecięciem słyszany od matki...

Kurjer Poranny 3/XI 34.

Szykanowanie Polaków w Czechosłowacji

MORAWSKA OSTRAWA, 2.11. — PAT. — Urząd Krajowy w Bernie Morawskim odmówił wydania wspólnego paszportu wycieczce do Lwowa, zorganizowanej przez Hufiec Harcerstwa Polskiego w Orłowej na Śląsku w dniach 31 października do 4 listopada r. b., motywując tem, że nie widzi „o-

koliczności, godnych specjalnej uwagi“. Zaznaczyć należy, że odmowa nastąpiła tuż przed wyjazdem wycieczki, która liczyć miała 30 harcerzy. Jest to pierwszy wypadek odmowy władz czeskich udzielenia harcerzom polskim zezwolenia na wyjazd do Polski.

Morawoslesky Denik 4/XI 34

Polští Ostravský Deník 26/XI 34

Polák, Čechy urážející

Odsouzen krajským soudem v Mor. Ostravě.

ml. — je víc než desetkrátě trestán a patří do Polska, ale u nás se mu patrně líbí. Je to 36-letý Alois Twardzik, povozník v Orlové. Státní zastupitelství v Mor. Ostravě ho žalovalo pro přečin podle zákona na ochranu republiky. Twardzik totiž v době, kdy došlo k česko-polskému napětí, rozšiřoval v Orlové nepravdivé zprávy. Různým lidem vykládal, že co nejdříve správu Těšínska převezme Polsko, že Poláci přijdou k nám na guláš a podobně. Jednomu sou-

sedovi vyhrožoval, že pak již přestane být Čechem a že ho pověsí na dub, který stojí před jeho domem, aby měl blíž do nebe. Svědkové Otahalík, Kovařík a Šarovský potvrdili jeho výrok a Twardzik byl odsouzen senátem s. r. Kämpfa do tuhého vězení na 6 týdnů a k peněžitému trestu 500 Kč, v případě nedobytnosti na dalších 10 dnů — bezpodmínečně. Útraty řízení jsou dobytne. Trest nepřijal — prý podá rekurs.

— Pan konsul Malhomme se baví. Dne 20. října t. r. konala se v Návsi svatba p. Jana Taciny, kováře, s Evou Stonavskou, dcerou místního hostinského. Této svatby zúčastnil se, jak honorosně sděluje Dziennik Polski ze dne 23. října, i polský konsul z Mor. Ostravy p. Malhomme se svou paní. Čerta nám na tom záleží, jak p. konsul se baví. Není však nápadné, že p. konsul velmi rád vyhledává zábavu s našimi státními příslušníky a promlouvá k nim horoucími slovy. Máme za to, že jeho konsulskou povinností je starati se především o polské státní příslušníky. Těm, zdá se, u nás nic neschází a proto p. konsul stará se raději o příslušníky naše a pilně zúčastňuje se různých zábav a slavností polských.

Polští socialisté v Československu proti polskému konsulovi v Mor. Ostravě

IV - Mor. Ostrava 3. listopadu

Předsednictvo polské strany socialistické v Československu usneslo se podle vydané zprávy na včerejší schůzi zahájit ostré kroky proti činnosti konsula Malhomma a těch, kdož se postavili v zájmu šovinismu do jeho služeb. Výrazem protestu je stížnost podaná Svazu zahraničních Poláků ve Varšavě. V obsáhlém pamětním spise se praví, že neslušným získáváním jednotlivců, vydáváním letáků, svoláváním ilegálních konferencí a v poslední době organizováním útoků na činnosti polské strany socialistické a snahami o její rozvrácení neprospívá se ani polské menšině v Československu, ani dobré pověsti polské republiky. Polská strana socialistická žádá, aby Svaz zahraničních Poláků vyslal do Československa svého zástupce, jenž by tyto stížnosti vyšetřil a zneškodnil zejména další postup bývalého poslance dra Wolfa, jenž jako předseda polského mezistranického výboru v Československu znemožňuje svolávání jeho schůze.

Podle dalších informací zabývala se včerejší schůze mimo jiné i zprávami, že představenstvo polské strany lidové začalo už jednati se stranou Hlinkovou a národní ligou stran společného postupu při nastávajících volbách. Plán ten sliboval by úspěch, jen kdyby se podařilo rozvrátit polskou stranu socialistickou v Československu. Vůdcové její prohlašují, že bylo by možno za hmotné ústupky získat jednotlivce, ale strana jako celek zůstává věrna své tradici a stojí za usnesením předsednictva, jež se postavilo na půdu republiky a odmítá šovinistické psaní a iredentistické rejdy.

Lidové Noviny upozornily právě před několika dny na nápadnou, v posledních týdnech vystupňovanou snahu polských opozičních vrstev sdružených kolem ostravského konsulátu rozložit polské socialisty, na Těšínsku jedinou polskou skupinu v Československu, jež se vzepřela podvratným snahám šířeným ze známých míst. Bylo by na čase, aby si politická veřejnost v Československu zjedнала přesné zprávy o tom, co někteří polští činitelé sledují ještě stále na těšínském území.

Také čs. sociální demokraté proti konsulovi Malhommovi

IV - Moravská Ostrava 3. listopadu

Po referátu poslance Hampla a za účasti 150 členů usneslo se dnes večer župní zastupitelstvo československé sociálně-demokratické strany na Ostravsku na některých významných projevech. Zajímavý je zejména námět, aby se provedla nová pozemková reforma, podle níž by se zabrané a nezaplacené pozemky a nezaplacené zbytkové statky přidělily horníkům a průmyslovým dělníkům na Ostravsku, kteří by se trvale věnovali zemědělství. Nakonec byl na návrh zástupců z Těšínska přijat projev proti iredentě, v němž se praví: Žádáme vládu čs. republiky, aby zamezila zasahování všech zahraničních polských činitelů do vnitřních věcí našeho státu a do života polské menšiny v Československu. Konference protestuje zejména proti činnosti zdejšího konsula Malhomma, který zapomíná na své úřední poslání a zaměřuje svůj úřad diplomatického zástupce s agitátorem zahraničního směru. Nelze trpět aby konsul Malhomme zde užíval poskytovaného mu pohostinství k stálému prohlubování propasti mezi našimi spoluobčany polské národnosti a naším státem.

Moravskoslezsky Deník 4/12 34

— Proč nebylo dosud polské reálné gymnasium v Orlově zestrátněno. V prosinci minulého roku schválila ministerská rada zestrátnění polského reálného gymnasia v Orlově, když bude vyhověno podmínkám, které tehdy kladla. Mezi nimi byla také podmínka, že všichni profesorové budou našimi státními příslušníky a že dosáhnou nostrifikaci ti profesori, kteří podrobili se zkouškám po rozdělení Těšínska. Těmto podmínkám dosud vyhověno nebylo a proto k postátnění ústavu dosud nedošlo.

Mimořádné zasedání Malé dohody po bělehradském pohřbu bylo ovšem politickou událostí, kterou nikdo v Evropě nepodceňoval. Jestliže se maďarský tisk omezuje od královraždy na systematické útoky proti Malé dohodě a speciálně proti Československu, při čemž osobní útoky na ministra zahraničí dr. Beneše vymykají se již každému pojmu slušnosti, možno pozorovat v mezinár. kruzích západ. států pocit ulehčení nad rozvázností jednání a výsledku porad Malé dohody. Jestliže ofic. komuniké nenechává nikoho na pochybnostech o pevnosti a jednotnosti postupu Malé dohody a hlavně velmi rozvázného vyčkávání vyšetřování atentátu, nutno se poohlédnout také trochu jinam, než je problém středo-evropsko-jugoslávský a s ním otázka dohody jugoslávsko-italské, nyní ovšem oddálené do neurčita.

Na obzoru evropské politiky vynořuje se totiž se zvláštní určitostí kombinace německo-polsko-maďarská, jak tomu dosvědčuje i nedávná cesta min. předsedy Gömböse do Varšavy, jež ovšem nevyzněla tak, jak si Maďarsko představovalo a skončila dokonce disonancí ve Vídni, kde nebyl maďarský ministerský předseda ani uvítán, ani nemluvil s rakouskými státníky. Ale základ této dohody nelze podceňovat. Že Německo se snaží již od jara dostat Jugoslávii ve sféru svých vlivů a zájmů, nasvědčovaly časté návštěvy německých vůdců mužů v Záhřebu a Dubrovniku; v poslední chvíli dohodnutá cesta min. předsedy Göringa na pohřeb do Bělehradu nebyla jen cestou kondolenční a pietní. Göring byl v Bělehradě velmi zaměstnán a byl také středem zájmu politických kruhů. Proslýchá se, že neměl příležitosti učinit přímou nabídku Jugoslávii, ale leceos naznačil, o čem se bude dále mezi Bělehradem a Berlínem jednat, i když tím nebudou snad dotčeny společné zájmy Malé dohody. Německo prostě Jugoslávii nadbíhá, právě tak, jako Maďarsko Polsku.

V tomto druhém směru je naše nebezpečí. Účel německo-polsko-maďarské dohody je jasný: je to revisionistický požadavek získání ztraceného území, v kterémžto směru však nenajde Maďarsko faktické podpory Polska, poněvadž by se toto octlo v podivné situaci vůči Německu, z něhož získalo nemalé území. Ale nechť tento proces kvasí sebe déle a je vzájemně kompensován nejrůznějšími ústupky a výměnami i územními, je pro nás velmi nebezpečný, znamená naše faktické obklíčení se všech stran. Československá republika by se octla v kleštích, které by byly volnější jen na poměrně nedlouhé hranici rakouské. Co by to znamenalo pro posílení iredenty v německé, polské a maďarské menšině, netřeba zdůrazňovat! Proto musí být dnes zájmem naší zahraniční politiky, nepřipustit k tomuto bloku, zvláště nyní, kdy se v německo-polské dohodě projevují přece jen jisté úkazy oslabení, protože Polsko v poslední chvíli pošilhává po francouzském systému vojenské kombinace středo-evropské, zahrnující celou Malou dohodu, tedy i vojenskou sílu, s níž nutno počítat pro budoucnost. Bude-li dnes vedena polská politika opravdu rozumem a ne záští, musí nahlédnout, že od Německa získala vše, co bylo možno a více může napříště získat v přimknutí se k politické oblasti francouzsko-malodohodové. Nepopíratelný neúspěch Gömbösovy návštěvy ve Varšavě, zdůrazňující jen kulturní sblížení, by tomu nasvědčoval.

Jde tedy o výsledky Göringovy »diplomatické bitvy« v Bělehradě, kterou chtěl zarazit klín mezi spojence Malé dohody a dostat Jugoslávii na stranu Berlína a ze sféry francouzské politiky. Náš zájem je nejen Malou dohodu udržet, ale rozrazit každou možnost opravdového spolku maďarsko-polského a tím i velké kombinace německo-maďarsko-polské. Jde to i hospodářskými represáliemi. Jestliže Polsko demonstrativně svými uhelnými transporty obchází československou republiku, nemusíme vůbec favorisovat polský přístav ve Gdyni. — Polsko potřebuje Francii a tato může znovu Polsko získat do sféry svých zájmů. Je na nás, abychom takticky i politikou hospodářskou dovedli přesvědčit Polsko o výhodnosti nejen dobrého styku, ale přímého spojení s námi. Neboť i tady jde vždy jen o osobní prospěch toho kterého státu, čímž se řídí i jeho spojení s námi nebo proti nám. —č.

Polští socialističtí dělníci**žádají odvolání konsula Malhoma z ČSR.**

Ačkoli na činnost polského konsula p. Malhoma docházely nás stále četné stížnosti, neuveřejňovali jsme jich, ponechávající si je jako doklady v redakčním stolku. Chtěli jsme věřit, že ti, kdož p. konsula Malhoma do Československa poslali, konečně přece jen pochopí, že ve funkci zástupce sousedního státu není již možný a domnívali jsme se, že i československé ministerstvo zahraničí v zájmu klidu a pořádku ve státě učiní všechno, aby Těšínsko a Ostravsko přestalo být půdou, kde se uměle vyvolává nenávisť k naší republice a iredentistické hnutí. Protože se nestalo prvé ani druhé, nezbyvá, než abychom se činností konsula Malhoma a těch, kdož se jím dali získati, zabývali znova.

Pokusy o zgleichšaltování polské socialistické strany.

Lidé, které kolem sebe shromáždil konsul Malhoma, pokusili se o zgleichšaltování polské socialistické strany v Československu a o její získání pro šovinistickou politiku, kterou začal pěstovat na Ostravsku p. Malhoma. Protože proti snahám o zgleichšaltování polské socialistické strany postavil se posl. soudruh Chobot, byla inscenuována osobní kampaň proti němu. Máme doklady v rukou o tom, jak za vařonku se najímali lidé, aby na schůzích ukřičeli posl. Chobota. Bude-li třeba, posloužíme těmito doklady veřejnosti, nechť již šlo o polskou šovinistickou akci při oslavách 25. výročí polského gymnasia v Orlové, při jubileu »Beskida Slaskiego« na Kozubové a jinde.

V poslední době se pokusy o dobytí nebo rozbití polské socialistické strany v Československu stupňují. V orgánu konsula Malhoma »Dzienniku Polskim« bylo 1. listopadu uveřejněno prohlášení předsednictva Svazu slezských katolíků a polské strany lidové, které je hrubým útokem na polskou socialistickou stranu v ČSR, posl. Chobota a novým pokusem o rozvrácení řad polských socialistů, za to, že postavili se na půdu naší republiky. Nechybíme jistě, když řekneme, že autorem tohoto prohlášení je pan dr. Wolf, předseda katolické strany, takto první náhradník na poslanecký mandát, který nyní zastává posl. soudr. Chobot jakožto představitel pracující lidu v Československu. V prohlášení se vytýká posl. soudr. Chobotovi, že zůstal v klubu čsl. soc. dem. poslanců, ale p. dr. Wolf nepostaral se o to, aby člen jeho strany, člen zemského zastupitelstva vystoupil z klubu českých agrárníků. Ve svém prohlášení také zamlčuje, že již před delší dobou navázal styky se stranou Hlinkovou a s ligisty Stříbrného. Protože posl. soudr. Chobot zná tyto machinace polských šovinistů, je vynakládáno všechno, aby ještě před volbami byl z politického života odstraněn. Nepochybujeme, že pokusy o rozbití polské strany socialistické dějí se z iniciativy konsula Malhoma.

Memorandum Světovému svazu Poláků ve Varšavě.

Předsednictvo polské strany socialistické v

ČSR se usneslo podati proti činnosti konsula Malhoma a těch, kdož postavili se do jeho služeb v zájmu polského šovinismu, stížnost světovému Svazu Poláků ve Varšavě. V této stížnosti, vypracované ve formě obsáhlého memoranda, se poukazuje, že nečestným získáváním jednotlivců, vydáváním a financováním letáků, svoláváním nelegálních konferencí a v poslední době organisováním útoků proti funkcionářům polské strany socialistické a snahami o její rozvrácení neprospívá se ani polské

menšině v Československu ani dobré pověsti Polska. Předsednictvo polské socialistické strany žádá, aby světový Svaz Poláků ve Varšavě poslal do Československa svého zástupce, který by stížnosti, uvedené v memorandu, vyšetřil a znemožnil postup dr. Wolfa, který, jako předseda polského mezistranického komitétu v Československu, již několik měsíců sabotuje svolání schůze tohoto komitétu.

V memorandu poukazuje předsednictvo polské strany socialistické v ČSR na činnost polského konsula Malhoma v Československu a žádá, aby v zájmu polské menšiny v Československé republice, ale také v zájmu dobré pověsti Polska byl pokud možno nejdříve z Mor. Ostravy odvolán. V případě, že na stížnosti a požadavky, obsažené v memorandu, nebude vzat zřetel, usneslo se předsednictvo polské socialistické strany na jeho uveřejnění.

Klika, utvořivší se kolem p. Malhoma se stále ještě domnívá, že podaří se jí polské socialistické hnutí v naší republice ovládnouti nebo rozvrátit. Jsme přesvědčeni, že důvěrníci polské socialistické strany a její příslušníci zůstanou věrni své staré socialistické tradici a nepodlehnu piklům přátel Adolfa Hitlera a maďarského ministra zahraničí Gömböse.

Moravskoslezský Deník 4/XI 34.

POLŠTÍ SOCIALISTÉ U NÁS STĚŽUJÍ SI NA NAŠE POLÁKY VE VARŠAVĚ.

Všecky polské strany u nás vytvořily společný výbor, který se jmenuje »Komitet Międzypartyjny Stronnictw Polskich« (Mezistranický výbor polských stran). Předsedou tohoto výboru je fryštátský advokát dr. Leon Wolf, bývalý člen Rady Narodowej, pak poslanec našeho Národního shromáždění a nyní pravá ruka polského konsula. Od té doby, co Polská dělnická strana socialistická, jejíž předsedou je poslanec Chobot, projevila nesouhlas s opozičním postupem národních stran polských a kdy je těmito napadána zvláště v »Dzienniku Polskim«, nesvolává dr. Wolf tento výbor, ačkoliv se toho polská strana socialistická již několikrát domáhala. Ústřední výbor této strany obrátil se tedy se stížností v memorandu k Světovému svazu Poláků ve Varšavě, který je v této věci směrodatnou institucí. V důsledku toho svolal dr. Wolf v den 31. října t. r. schůzi, ale zástupce polských socialistů na ni nepozval. Proti tomuto postupu protestuje orgán PSPR. a vidí v něm porušení řádu, který zavazuje všechny polské politické strany u nás. V memorandu žádala PSPR. o vyslání zástupce Světového svazu Poláků. Ten také svou účast ohlásil, na schůzi 31. října přijel, ale dr. Wolf to zařídil tak, že zástupce z Varšavy odejel, aniž se mohl se zástupci PSPR. sejít a jejich názory vyslechnouti. Zatím se schůze konala, ovšem bez účasti zástupce polských socialistů. To pokládají polští socialisté za rozbíjení Mezistranického výboru a přesto, že stojí i nadále na stanovisku udržení jednoty polských stran, odmítají diktát předsedy jmenovaného výboru a odpovědnost za případně pro polskou věc škodlivé následky svalují na dr. Wolfa a na ty, kteří svým postupem rozbíjejí prý spolupráci v Mezistranickém výboru. PSPR. obrátila se s novou stížností na Světový svaz Poláků ve Varšavě a žádá o vyslání delegáta tohoto Svazu na schůzi Mezistranického výboru, kde by se celá věc řádně projednala. X

Poláci do voleb s Hlinkovci

Dříve šli s židy — Jak se zachová lidová strana — Známost z Nitry

Čilý ruch v polském nacionalistickém táboře na Těšínsku je vlastně znamením příprav k příštím volbám, do kterých hodlají jít polské stronnictwo ludowe a związek śląskich katolików důkladně připraveny. Proto také dlužno považovati ostrý útok obou těchto stran proti socialistickému poslanci Eman. Chobotovi jako první předvolební čin, ačkoliv volby jsou ještě hodně daleko. Přes domnělou jednotnost v projevu obou stran proti domnělé národní vlažnosti posl. Chobota, jsou mezi oběma stranami neshody, pokud se týče volebního přilepení se na některou jinou stranu. Katolíci, vedení dr. Wolfem, našli si novou orientaci a chtějí jít do voleb společně s Hlinkovou lidovou stranou, kdežto stronnictwo ludowe v čele se zemským přisedicím Jungou gravituje spíše k agrárníkům. Ale, pokud jsme informováni, směr v této straně, který je pro spojení s agrárníky, není v převaze. K lidové straně tíhnou obě strany daleko více. Nutno vzpomenouti zájmu dr. Wolfa o luďáky, který se zúčastnil také oslav Hlinkova jubilea v Ružomberku. V pozadí tohoto příbuzenství jsou také ligisté, spojenci luďáků. Je zajímavé, že toto příbuzenství se datuje již z Nitry z Pribinových oslav, kde se dr. Wolf seznámil s ligistickým posl. Chmelíkem. Také dr. Kahánek, nyní agrárník, našel letos v létě u Poláků na Těšínsku vděčné přijetí a psal pak o nich serie článků. Není dosud známo, jak se k námluvám Poláků postaví luďáci, kteří byli nyní trpce zklamáni slavnostním uvítáním Gömböse ve Varšavě i tónem, jakým tento zájezd vítal Dziennik polski v Ostravě, mluvící obou polských stran. Nesmí se zapomínat, že v pozadí politické činnosti obou polských stran stojí,

což je veřejným tajemstvím, polský konsulat v Ostravě, který tímto nevodným způsobem zasahuje do vnitřních našich věcí. Je mínění, že tímto spojenectvím by se lidová strana, jejíž vůdce veřejně odmítl zasahování vlivů z Polska do poměrů na Slovensku, do jisté míry kompromitovala. V minulých volbách šli Poláci společně s židy, kteréž-

to spojenectví vysvětloval židovský list takto: Dva obchodní cestující jedou za různým cílem do jednoho města. Vlak tam nevede, nutno jeti autem. Proč by si nesedli společně do jednoho vozu, aby ušetřili a pak na místě se rozešli? Při spojení Poláků s luďáky by ovšem nebyl tento cíl tak různý, aspoň pokud se týče polského názoru na věc. L.

Česke Slovo 3/xi 34.

Případ Mečislava Staszyckého

Jak se choval polský konsulat k polskému příslušníkovi

Dostáváme často stížnosti polských občanů, usdlých u nás, na postup polského konsulátu v Mor. Ostravě, kde mají patrně více práce s politisováním, než aby se starali o jejich vlastní lidi. Typickým z těchto případů ubohých polských občanů, kteří na konec po marném dovolávání se pomoci, najdou přátelskou ruku u nás, je případ Mečislava Staszyckého. Tento mladý muž, otec jednoho dítěte, byl zaměstnán ve Vítkovických železárnách a při restrikci v roce 1923 byl propuštěn. Odešel za práci do Bendzina a u Katovic mu vlak ujel obě nohy. Po vyléčení se dožadoval marně protés, až teprve, když se ukázalo, že je dovedným mechanikem, dostal protézy a v Katovicích mu zřídili dílnu, ve které zadarmo, jen za stravu pracoval pro starobinec. Jeho žena však zatím žila u nás v bídě a proto se domáhal, aby ji mohl vzít k sobě. V tom však mu nebylo vyhověno a proto se vrátil do Slezské Ostravy. Ujala se ho naše Ústřední sociální pojišťovna, která mu vyměřila, ačkoliv je polským státním příslušníkem, měsíční podporu 132 Kč. Staszycki zatím žádal konsulat v Ostravě, aby se informoval, co je se soudním řízením v jeho věci, aby dostal úrazovné a rentu. Přišla odpověď, že dráha není vina jeho úrazem. Proto odešel před měsícem na konsulat a žádal, aby mu vystavili pas a dali peníze na cestu, aby se mohl v Katovicích domáhat civilní žalobou náhrady. Dali člověku, který se od nás kdysi dobrovolně hlásil do polské armády za války proti bolševikům a Ukrajincům, 100 Kč. Staszycki žádal o předvedení ke gen. konsulovi Malhommemu a když mu to odepřeli, prohlásil, že na něho počká Z konsulátu ale poslali pro strážníka, který ho odvedl a sepsal s ním protokol. Brzo nato dostal Staszycki policejní pokutu 10 Kč a šel proto na konsulat žádat, aby ji za něho zaplatili, když ho nechali bezdůvodně zjišťovati policií. Bylo mu řečeno, že nesmí býti k nikomu předveden, a když bude příliš obtěžovat, že ho nechají zavřít. Případ by nebyl úplný, kdybychom ještě nedodali, že když letos v květnu žádal Staszycki po konsulátu podporu na dítě, přišla za ním do bytu manželka konsula Malhommeho, ale když zjistila, že dítě chodí do české školy, odešla. Můžeme jen dodat: Na štvavé tiskoviny peníze jsou, pro zmražené polské příslušníky nikoliv. -L-

Poledni Ostravský deník 5/xi 34.

Starý artista a jeho syn musili opustiti Polsko

Poláci s Čechoslováky jednají v ruka vičkách. — Ubohému artistovi, který procestoval celý svět, utekla žena.

vk — Polsko již nevypovídá Čechoslováky takovým způsobem, jako dosud. Nepoužívá k těmto výkonům úřadů, ale jde na to zcela jinak — v rukavičkách, aby se nemohlo na tuto závažnou okolnost poukazovati. Příkladem toho je případ 60letého artisty a bývalého majitele cirkusu Františka Douseka, narozeného v Budapešti, příslušného do Podhradí, okres Jičín v Čechách, člověka, který nikdy nezapíral československou národnost a který je synem dobrého Čecha. Otec Dousekův byl sice jen krejčí, ale pokud byl v Budapešti nebo v Berlíně, vždycky byl v českých spolecích a své děti vychovával uvědoměle. Vždy věřil, že české země budou jednou tvořiti samostatný stát. František Dousek se stal artistou a později majitelem cirkusu. Procestoval takřka celý svět, před válkou byl v Severní i Jižní Americe, také v několika afrických městech a Evropu procestoval celou. V roce 1921 odjel z Vídně do Polska, kde dostal angažmá v cirkus Mroczowského, kterého jako artista se svou ženou a synem,

jemuž dnes je 13 let, byli zaměstnáni až do letošního roku. Pak ale dostali všichni výpověď a byl to právě Svaz artistů ve Varšavě, který mu naznačil, že již jako Čechoslovák nenajde v Polsku zaměstnání, že bude lépe, když Polsko opustí. Ztrápen vypravoval tuto smutnou zprávu své ženě, která si patrně z toho mnoho nedělala, protože následující noci zmizela a jak se Dousek pak dozvěděl, přehla s jiným artistou-Polákem, kterého Dousek sám obětavě vyučil. Zrazen osudem i ženou odjel tedy Dousek se svým 13letým synem z Polska do Mor. Ostravy, odkud byl dobročinnou cestou poslán do obce své domovské příslušnosti. Polsko bude tedy nyní takovým způsobem zbavováti se Čechoslováků. Nebylo by dobře poznamenati, že i u nás je velmi mnoho artistů cizích státních příslušníků, mezi nimiž jsou také Poláci? A nebylo by dobře, kdyby Svaz artistů v Praze jim naznačil, že v Československu musí býti zaměstnáni nejprve domácí lidé a že pro Poláky není u nás místa?

Naše peníze a bratřičkování s Maďary

Naši vývozci přes Gdyni žádají, aby se s nimi korespondovalo česky a nikoliv polsky

Před časem jsme přinesli zprávu o tom, že Polsko hodlá již i do Vídně dopravovati uhlí po vodě, přes sedmero moří a desatero zemí. Dokázali jsme zároveň, že jde jen o demonstraci proti nám a že není možné, aby tato doprava byla levnější, nežli doprava přímo 200 km přes ČSR. Tisk v Polsku se za to na nás vrhl, zapomínaje ovšem, že právě Československo má nejvíce práva, aby podobné jednání ostře kritisovalo. Necháme o tom mluvit jednoho z našich vývozců zboží přes Gdyni, O. H. z Olomouce, který píše:

»Vedoucí pomořského úřadu v Gdyni stěžoval si nedávno na reklamace čs. exportérů, kteří mu vracejí polské přípisy, žádajíce, aby tyto byly vyřizeny v českém jazyku. S německými se to děje ovšem podobně. Tuto svoji nelibost tlumočil slovy: »Vždyť si oba bratrské (nejednou!) národy dobře rozumí a je nesmyslem, přenášeli-li se politické rozdíly na obchodní pole.« Češi prý dobře mohou polským přípisům rozumět. My jsme však docela jiného názoru. Stoupl-li export a import československého zboží, dopravovaného Gdyní o 130 procent, pak máme docela právo žádati, aby bylo korespondováno česky. Nebýti našeho průvozu Gdyní, byl by tento přístav odkázán pouze na Polsko. Polské vagony, dopravující zboží z Gdyně, vidíte u nás v kdejaké zapadlé stanici. Poláci se nám ovšem odvděčují tím, že objíždějí celou Evropu, jen aby nemusili zboží, hlavně uhlí, dopra-

vovati československem a platit nám průjezdní tarif, který jsme stlačili seč to bylo možné. A naše zboží dopravované do Ruska a zpět? Co kdybychom toto dopravovali Podkarpatskou Rusí? Sice ne tak rychle, ale přece bychom ušetřili. A zboží do Litvy, do Lotyšska, Estonska? Máme přece svobodný přístav v Hamburku, Štětíně... V tomto případě nesmíme dáti na dovolávání se bratřičkosti. Musíme žádati vyřizování veškerých přípisů v řeči československé, nosíme-li do Polska hodnotné korunky československé a jsme-li největším průvozcem Gdyní.

K tomuto článku můžeme ještě dodat: My strkáme peníze na vzrůst polského přístavu, v němž

najde obživu tisíce polských dělníků a za to do nás vládní polský tisk kope a štví proti nám. Bratřičkuje se s Maďary, kteří dosud neprojevili ani trochu zájmu o Gdyni. Onehdy si na to stěžoval hakenkrajclerský list z Gdanska, které má stejné zájmy jako Gdyně. Psal, že Maďarsko vozí svoje zboží přes Hamburk, ačkoliv by je mělo vozit přes Gdyni. Gdyně roste naší pomocí na světový přístav, ale to pánové Beck, Grażyński, Malhomme a j., kteří s pýchou mluví o Gdyni — nevidí. Nevidí to ani zaslepenci z šovinistického polského tisku u nás, kteří s nadšením vítali příjezd Gömböse do Polska. Poláci z Těšínska, posuďte sami, na čí straně je pravda! —L-

Kurjer Poranny 4/X 34.

POMNIK KU CZCI LEGJONISTY POLSKIEGO STANĄ NA CZEŠKIM ŚLĄSKU

W dniu 2 b. m. został poświęcony w Trzyniecu na Czeskim Śląsku pomnik ku czci poległego w wojnie światowej legionisty polskiego, Karola Gacka. Pomnik ten wystawiła Polonja na Śląsku Czeskim. W uroczystości wzięli udział konsul generalny R. P. w Morawskiej Ostrawie, Mal-

homme, poseł Wolf, przedstawiciele poszczególnych organizacyj polskich, prócz tego miejscowa i okoliczna ludność w liczbie około 2.500 osób. Odświeżenie pomnika dokonał przewodniczący komitetu budowy pomnika, p. Knobloch.

Ilustrowany Kurjer Codzien. 6/X 34.

Nauka języka czeskiego i niemieckiego w polskich szkołach w Czechosłowacji.

Z Morawskiej Ostrawy donosi (PAT):

Centralne władze szkolne zezwoliły na wprowadzenie w polskich szkołach powszechnych w Czechosłowacji języka czeskiego jako obowiązkowego przedmiotu oraz języka niemieckiego, jako nadobowiązkowego.

Dotychczas można było w szkołach polskich wykładać tylko jeden z tych języków jako nadobowiązkowy, co niektórzy rodzice uważali za rzecz niewystarczającą i dlatego swych dzieci do szkoły polskiej nie posyłali.

Starania o dopuszczenie języka niemieckiego, jako nadobowiązkowego w polskim gimnazjum w Orłowej dotychczas nie odniosły skutku.

Dziennik Polski 6/X 34.

„Także czescy soc. demokraci przeciwko Konsulowi Malhomme“

Pod tym tytułem rozpisują się niedzielne „Lidove noviny“ o zebraniu czeskich soc. demokratów w Mor. Ostrawie. M. in. czytamy w nich, że przedstawiciele czescy ze Śląska Ciesz. postavili tam wniosek przeciwko „irredencie“ polskiej i konsulowi gen. Malhomme.

Znając dobrze, jak bardzo pp. czescy soc. demokraci (np. ekskomisarz Kruta, poeta Kazik i tylu innych) kochają wszystkich Polaków, nie musimy się dziwić, że stanęli w jednym szeregu z czeskim nar. demokratą posłem Špačkem, który w parlamencie postawił analogiczny wniosek. Kruk kru-kowi oka nie wykole.

Wiadomości z kcaju

Po wieczorku harcerskim w Mor. Ostrawie. W ub. niedzielę harcerze ostrawscy obchodzili swe święto. Kilkudniowe gorączkowe przygotowywania i zabiegi przyniosły wkońcu pożadany wynik pracy i poświęcenia. Już w godzinach popołudniowych widzieliśmy młodych harcerzy i harcerki, krzatających się około mającego się odbyć „kominka harcerskiego“. Wieczorem wielka sala Domu Polskiego w Mor. Ostrawie napelnia się publicznością z miejsca i okolicy. Wypełniona sala oczekuje z ciekawością rozpoczęcia się zapowiedzianego programu. Szczególnie zwracały na siebie uwagę dziarskie i zuchowate miny braci harcerskiej, z każdego rozpromienionego oblicza zdaje się mówić „to nasze święto harcerskie“, to dowód przywiązania do naszej polskości, do wielkiego narodu polskiego. Z chwilą zjawienia się na sali p. Konsula Gen. R. P. wraz z czcigodną mał-

zonką, podnosi się kurtyna i bracia harcerska przystępują do porządku dziennego. Zaimprovizowane ognisko skupia wokół szare mundurki harcererek i harcerzy. Następują pieśni harcerskie i deklamacje. Po deklamacjach drużynowy w krótkiej gawędzie przedstawił zadania i życie harcerskie, następnie powitał przedstawiciela R. P., p. Konsula Gen. Malhomme i licznie zebraną publiczność. Po wyczerpaniu pierwszej części programu nastąpiła część druga. Odegrano 2-aktową sztukę ludową p. t. „Swaty“. Zaraz na pierwszy rzut oka dało się zauważyć wprawna i wytrwała rękę kierowniczą. Młodzież występująca na scenie, pomimo tego, że byli to przeważnie początkujący amatorowie, role swe odegrali znakomicie. Na szczególną uwagę zasługują p. G. St. w roli Magdy i p. Ż. M. w roli Joasi, które swą miłą i sympatyczną grą zachwycaly zebraną publiczność. Dalej rezolutna gospodyni Gruszycka p. P. E., wykazała prawdziwy charakter i roztropność gospodyni polskiej. Na szczególniejszą uwagę zasługuje również zawadajka Jambrozy p. W. St., stroškany o los Joasi Staszek p. L. Fr. i Antek p. K. Go-

spodarz p. H. R. swoją powaźną grą zaimponował w kilku momentach, a w szczególności tam, gdzie rozchodziło się o szczęście jego córek, okazał się prawdziwie troskliwym ojcem. I reszta amatorów wywiązała się ze swych obowiązków należycie i bez zarzutu. Nie mniejsze uznanie należy się niestrudzonemu i wytrawnemu reżyserowi i organizatorowi wieczorku p. Kier. Kupcowi. Ostatni wieczorek był dowodem tego, że tutejsza młodzież polska pojmuje należycie swe obowiązki, niech więc ostatni sukces będzie bodźcem do dalszej wytrwałej i intensywnej pracy. Cześć ci, młodzieży harcerska! — Widz.

Okólnik Nr. 15.

Karwina, dnia 31.X.1934.

Do wszystkich Komitetów miejscowych P.S.P.R.

Szanowni Towarzysze!

I. Zupełna jednolitość partji.

Dziś, po szeregu zgromadzeń, konferencyj i innych urządzeń partjimożemy skonstatować, że wszystkie organizacje miejscowe, po wyczerpującej dyskusji nad ostatnimi uchwałami władz partyjnych, uznały stanowisko Zarządu Głównego do taktyki i polityki partyjnej za słuszne i odpowiadające potrzebom polskiego ludu pracującego. Wszystkie zabiegi Siudy, aby zapomocą ulotek i agitacji osobistej w Komitetach miejscowych wnieść do partji nowy ferment i podkopać zaufanie do Zarządu Głównego partji, wszystkie ataki "Dziennika Polskiego" przeciwko partji i jej odpowiedzialnym funkcjonariuszom spełzły na niczem dzięki zdecydowanej postawie przeważnej części naszych mężów zaufania.

Nie ulega wątpliwości, że szkodliwa robota przeciwników PSPR a także chwiejnych i niezdecydowanych jednostek w partji wyrządziła partji szkodę, niemniej jednak partja przez swoje zdecydowane stanowisko wobec wrogów socjalizmu pozyskała sympatję młodszych kadrów uświadomionych członków i funkcjonariuszy, zapomocą których powetujemy ewentualne straty, powstałe przez szkodliwą robotę naszych przeciwników. Dowodem tego jest utworzenie się t.zw.

II. "frontu młodych".

to jest formacji młodszych elementów socjalistycznych, które domagają się radykalniejszego paraliżowania faszystowskich eksperymentów i wogóle wszystkich szkodliwych objawów zagrażających całości polskiego ruchu socjalistycznego. Jak się dowiadujemy "Front młodych" utworzył się już we wszystkich centrach naszego ruchu, a więc w Karwinie, w okręgu suskim, w trzynieckim, orłowskim i frysztackim. Apelujemy do wszystkich Komitetów miejscowych, by ruch ten w każdym kierunku popierały.

III- Kto rozbija jedność polską na Śląsku.

We środę, dnia 31 października b.r. miało się odbyć w Czes. Cieszynie posiedzenie Komitetu Międzypartyjnego stronnictw polskich. Posiedzenie to zwołane zostało na żądanie PSPR celem rozpatrzenia żądań PSPR przedłożonych Komitetowi Międzypartyjnemu w specjalnym memorjale a dotyczących dalszych możliwości wzajemnej współpracy. W posiedzeniu tem miał również wziąć udział przedstawiciel Światowego Związku Polaków z Warszawy p. dyr. Lenartowicz. Tymczasem okazało się, że Związek Śląskich Katolików i Stronnictwo Ludowe pod przewodnictwem prezesa K.M. p. dr. Wolfa przygotowali sobie na to posiedzenie deklarację, w której domagają się złożenia mandatu przez tow. posła Chobota, aby na jego miejsce mógł nastąpić sam dr. Wolf. Oczywiście, że wobec tego jawnego postępu przedstawiciele PSPR postanowili w posiedzeniu tem nie wziąć udziału i zaprotestować u Światowego Związku Polaków przeciwko rozbijaniu jedności polskiej na Śląsku i domagać się od niego zajęcia stanowiska do wysuniętych w memorjale żądań PSPR. Jakby na potwierdzenie naszych dotychczasowych przypuszczeń o zamiarach wrogów naszego ruchu socjalistycznego dowiadujemy się w ostatniej chwili, że istnieje gotowy plan założenia polskiej partji narodowo-socjalistycznej /na wzór hitlerowski/, której głównym zadaniem będzie walka przeciwko socjalistom. Wśród założycieli tej partji figurują również znane Wam jednostki w naszym ruchu socjalistycznym, które lada dzień przestaną być socjalistami, aby równymi nogami skoczyć w objęcia polskiego faszyzmu. Ostrzegamy Was przed nimi i wzywamy do pogotowia. Czekają nas bowiem walka o cześć i przyszłość polskiego ruchu socjalistycznego na Śląsku!

IV. Konferencja skarbników i kolporterów.

.....

V. Rozszerzenie "Robotnika Śląskiego"

.....

Za Komitet Wykonawczy P.S.P.R.

W.Kotarba m.p.
sekretarzJózef Badura m.p.
sekretarz K.W.Em Chobot m.p.
przewodniczący

Proti nepravdám polského listu

ČTK - Praha 5. listopadu

Ilustrowany Kuryer Codzienny uveřejnil ve svých vydáních z 25., 28. a 29. října několik zpráv z Československa, aby jimi ukázal polské veřejnosti, jak je utlačována polská menšina v Československu. Zprávy ty se týkaly zejména případu Pavla Staňko, propuštění polských dělníků v továrně na sodu v Petrovicích a domnělých překážek při udělování státní příslušnosti Polákům na území čs. republiky. Vyžádali jsme si informace od povolaných míst a podle nich konstatujeme:

Případ Pavla Staňka, jemuž se dostalo zásluhou Ilustrowaného Kuryeru Codzienného větší publicity jako dokladu »teroru« proti polské menšině v Československu, měl ve skutečnosti tuto podstatu: Dne 18. října byl zadržen na mostě v Českém Těšíně starosta polské obce Javořiny pan Pavel Staňko. Byl podroben prohlídce a bylo u něho nalezeno 220 dolarů. Proto byl prohlášen finančními orgány za zatčena a uvězněn u okresního soudu v Českém Těšíně. Dne 19. října byl eskortován k finančnímu ředitelství do Opavy, kde byl dán do důchodkové vazby u krajského soudu, dne 20. října bylo s ním provedeno důchodkové řízení upouštěcí a 220 dolarů, které u něho byly nalezeny, bylo prohlášeno za propadlé. Pavel Staňko byl pak ihned propuštěn na svobodu. Ostatní peníze, které měl u sebe v hodnotě 1000 Kč v polské a čs. valutě, byly mu vráceny. Zajisté je těžko možné konstruovati souvislost mezi tímto přestupkem proti devisovému předpisům a národní věcí polské menšiny v Československu, jak činí Ilustrowany Kuryer Codzienny.

Pokud se týče propuštěných polských dělníků Rygiela, Cholowieckého a Malysze z práce v továrně na sodu v Petrovicích, je třeba poznamenati, že není pravda, že jde o dělníky, narozené v Československu. Dva ze jmenovaných dělníků se narodili v Marklovicích, jeden v Zebrzydowicích. Jsou to dělníci, kteří v Československu nesídlili, nýbrž docházeli do Československa na práci, na základě osvědčení pro pohraniční styk. Rozšiřoval-li polský rozhlas zprávu, že tyto tři dělníci byli propuštěni z práce proto, že nechtěli posílati děti do české školy, není tato zpráva pravdivá, což vyplývá již z toho, že rodiny jmenovaných dělníků bydlí trvale v Polsku, kde jejich děti chodí do školy. Šlo tu tedy o postup odůvodněný nedostatkem práce, nikterak o národní šikanu.

Píše-li konečně Ilustrowany Kuryer Codzienny, že 70.000 Poláků, narozených ve Slezsku, na Moravě a jinde nemá stále ještě čs. státní příslušnost, třeba konstatovat toto: roku 1921 bylo na území Československa 85.108 polských státních příslušníků. Za léta 1920/23 byla dána čs. státní příslušnost 59.084 polským státním příslušníkům. Naproti tomu počet československých státních příslušníků, propuštěných do polského státního svazku, byl stále minimální (činil na př. roku 1929 491 případů, roku 1930 867 případů, r. 1931 388 případů, r. 1932 510 případů). Při sčítání z roku 1930 bylo však napočítáno v Československu opět 74.248 polských státních příslušníků; to ukazuje nejlépe, že Československo postupovalo krajně liberálně při poskytování své státní příslušnosti polským státním občanům, zároveň pak že území čs. republiky bylo vždy a zůstává velmi oblíbeným a přitažlivým cílem polské emigrace.

Soudr. Hampl v Mor. Ostravě

„Můžeme se udržet jen jako stát demokratický“

V Moravské Ostravě konala se v sobotu konference župního zastupitelstva strany. Konferenci zahájil posl. soudr. Prokeš a předsedali jí soudruzi Langer, Bernkopf a Binder. Politický referát přednesl předseda strany posl. soudr. Ant. Hampl. Řečník věnoval se především snahám strany ve vládní politice potírati nezaměstnanost a bídu nezaměstnaného dělnictva a pojednal o dalších otázkách koaličního programu. Naším hlavním úkolem je — pravil soudr. Hampl — opatřit všem práci a potírati hlad a bídu. Stejně tak bylo a zůstává naší snahou, abychom, obklopeni fašistickými státy, uhájili demokracii a svobodu dělnické třídy. Pro denní potřeby pracujícího lidu nezapomínáme ani na své konečné socialistické cíle. Udrželi jsme posice socialismu v Československu v příboji fašistického vlnobití, jsouce si vědomi, že Československá republika může se udržeti jen jako stát demokratický. Věříme, že posice socialismu udržíme u nás přes přechodné období fašismu v sousedství. Ale nejen to. Učiníme vše, aby naše strana, organizačně a ideově ztmelená v nerozborný celek, tvrdá v defenzivě a odhodlaná k ofenzivě, byla připravena k socialistickému výboji za konečné cíle socialismu.

Konference přijala pak velký projev, v němž se zdůrazňuje zachování demokratického zřízení republiky a demokratické správy státu, žádá se plánovitě řešení hospodářských otázek a odčinění křivd, spáchaných na samosprávě. Zvláště se zdůrazňuje zásada koaliční svobody a odmítá se organizování nemravného žlutého hnutí, žádá se zahájení investičních a produktivních prací ve smyslu »programu hospodářského oživení«, dále zkrácení doby pracovní, zavedení minimálních mezd a právní ochrana kolektiv. smluv.

Dále se praví: Žádáme provedení nové pozemkové reformy, která by pozemky zabrané, zbytkové statky, které nebyly zaplacený a za výměnu získané státní statky přidělila horníkům a průmyslovým dělníkům, kteří se chtějí výhradně věnovati zemědělskému povolání. Žádáme provedení sanace Bratrských pokladen bez nového zatížení horníků a novelisaci sociálního pojištění, zejména § 126. Přejeme si, aby volby do okresních sociálních pojišťoven byly vypsaný. Současně žádáme, aby byl schválen nový demokratický volební řád pro volby do zemědělských rad, do kterých nechť jsou rovněž volby vypsaný, jakož i do obchodních a živnostenských komor. Jsme pro sjednocení dělnické třídy a socialistických stran. Sjednocení však může býti provedeno vzájemnou dohodou vedení socialistických stran na základě obrany sociálních a demokratických práv pracující třídy. Dosavadní postup a návrhy vedení komunistické strany považujeme v této vážné době za neupřímné manévrování s heslem jednotné fronty. Proto nynější výzvy odmítáme. Nezaměstnanost v celém průmyslovém kraji ostravském, na Valašsku a ve Slezsku, trvá již pátý rok a není naděje, aby v průmyslech železářském, uhelném, lučebním a textilním nastalo větší zlepšení, ba naopak v průmyslu uhelném se stále odbourává a dělnictvo propouští. Proto žádáme, aby pro kraje ostravské župy byly investiční práce vypsaný a zadány, a pokud možno aby s nimi bylo započato ještě v zimním období. Zejména žádáme, aby státní dotávky byly spravedlivě přidělovány ostravským průmyslovým závodům a aby bylo k zadání těchto dodávek přikročeno ještě před Novým rokem.

Projev pak ostře protestuje proti nemístné vnitropolitické činnosti polského generál. konsula v Mor. Ostravě Malhoma. Konsul zapomíná na své úřední poslání a zaměňuje svůj úřad diplomatického zástupce s agitátorem zahraničního směru. Nelze trpěti, aby zneužíval poskytovaného mu pohostinství k tomu, aby stále prohluboval propast mezi našimi spoluobčany polské národnosti a naším státem.

Konference absolvovala velkou politickou debatu. Její jednání bylo úplně jednomyslné.

Kurjer Poranny 7. XI. 34.

Polacy w Czechosłowacji powodzianom polskim

MORAWSKA OSTRAWA, 6.11 — 15.400 korun českých na rzecz dotknętych powodzią w Polsce. Fundusz ten powstał z drobnych ofiar ludzi ubogich.

(PAT.) — Złane ze swej ofiarności społeczeństwo polskie w Czechosłowacji złożyło na ręce konsula generalnego Malhoma w Mor. Ostrawie

Brednie czeskiej prasy o Polsce

Zdenerwowanie, jakie się dało zauważyć w prasie czeskiej w związku z ostatnimi pociągnięciami politycznymi Polski w stosunku do Niemiec i w Lidze Narodów, przybrało charakter nieprzytomnych ataków ze strony czeskiej na Polskę, ataków, które czasami przybierały charakter zwykłej napaści. Pominawszy już tamte niesławne usiłowania pewnego odłamu prasy czeskiej, która starała się zdyskredytować Polskę w oczach społeczeństwa czeskiego, podając wiadomości o przyłapanych t. zw. „polskich” złodziejach na terenie Czechosłowacji, pojawiły się w niej artykuły t. zw. poważne, które w istocie swej są b. niepoważne. Nie można bowiem inaczej sądzić o nich, jeżeli czyta się w tak poważnym piśmie czeskim (wydawan. w języku słowackim) jak „Ludova Politik” — gdzie jakiś domorosły polityk ubolewa rzewnie nad skutkami, jakieby za sobą pociągnęła

rzekoma unia celna i polityczna między Polską i Czechosłowacją.

Autor owego artykułu tłumaczy Słowakom, że niema sensu zastanawiać się nad podobnego rodzaju koncepcją, gdyż z chwilą urzeczywistnienia jej, Polska wygrywałaby na nieporozumieniu słowacko - czeskim, judząc jednych przeciwko drugim i „tucząc się z ich wspólnej pracy mozolnej”. Pomysł owej unii celnej i politycznej omawiał swego czasu „Dziennik Polski”, wychodzący w Mor. Ostrawie i jego trzy artykuły na powyższy temat, dały powód do tamtych zastrzeżeń ze strony czeskiej „Ludovej Politiki”. Ukrytym celem owego artykułu było pragnienie wywołania u Słowaków niechęci do Polski.

Pismu temu wiernie sekunduje nie mniej poważny organ „Czeske Slovo”, które twierdzi z emfazą, że w Polsce nie istnieje wolność słowa i prasy, że rządzi w niej tylko ołówek cenzora i że dlatego prasa polska jest skneblowana. W tym wypadku istotnie „przygania kościół garnkowi, chociaż sam smoli”, gdyż znana jest przecież rzecz, że właśnie w Czechosłowacji zastrzono w ostatnich czasach tak bardzo drastycznie ustawę prasową, że prasa opozycyjna i mniejszościowa stale pojawia się z białymi plamami, uparte zaś pisma, zwłaszcza

pisma słowackie bywają zawieszane,

jak np. słowacki organ „Narodni Noviny”, albo organ t. zw. młodych Słowaków „Nastup”, które ukarano tak dotkliwie tylko za to, że domagały się przyznania Słowakom przyrzeczonej im swego czasu autonomii. Zresztą wystarczy przejrzyć „Dziennik Polski”, — wychodzący w Ostrawie, by się przekonać, jak daleko sięga t. zw. wolność prasowa w demokratycznej republice czechosłowackiej. W ostatnich zaś dniach władze czeskie zawiesiły wydawnictwo jedynego dziennika węgierskiego, wychodzącego w Pradze. Świadomi twierdzą, że ma się tutaj do czynienia z obawą ze strony Czechów, żeby zagranica nie dowiedziała się z prasy opozycyjnej słowackiej czy innej o istotnym położeniu mniejszości narodowych w Czechosłowacji.

Pozatem prasa czeska nie zaniedbuje wychwytywać wszelkiego rodzaju ujemnych objawów społecznego życia

w Polsce, zaopatrując skwapliwie wiadomości te w złośliwe komentarze. Jest to próba odwracania uwagi własnego społeczeństwa od

ujemnych objawów życia społecznego i politycznego w Czechosłowacji.

Prasę tę razi dążenie Polski do zajęcia odpowiedniego stanowiska w rządzie państw europejskich, treść artykułów tych zaś przypomina przekomarzenie się małych chłopców, starających się swego przeciwnika ośmieszyć przez drzeźnianiem i drwinami, nieszkodliwymi zresztą.

Przyjazny stosunek, łączący Czechosłowację z Litwą jest również dowodem, że prasa czeska jest nieprzyjawnie ustosunkowana do t. zw. kwestii Wilna. Wspomniane już wyżej „Czeske Slovo” w Nr. 254 przynosi wiadomość, że władze polskie zniosły kilka szkół litewskich w „okupowanym przez Polskę terytorjum wileńskim”. Olomuński „Naszinec”, podając tę samą wiadomość, dodaje od siebie, że jest to pierwsze następstwo wystąpienia ministra Becka w Genewie w sprawie mniejszości narodowych w Polsce. W związku z tem ubolewa zgóry nad rzekomo oplakanem położeniem mniejszości białoruskiej i ukraińskiej w Polsce, które będą jakoby pierwszymi ofiarami mniejszościowej polityki Polski. Organ dr. Kramarza „Narodni Listy” w Nr. 266, ubolewa zaś, że na skutek zajęcia przez Polskę Wilna, zostali Litwini pozbawieni najlepszych swoich drukarni.

Artykuły te wywołują wrażenie, że Czesi goręcej jeszcze przemawiają za oddaniem Wilna Litwinom, niż sami Litwini to czynią, ustawiczne zaś opiekowanie się ze strony czeskiej mniejszością białoruską, a zwłaszcza ukraińską, świadczy, do czego zmierza czeska polityka zagraniczna.

Ceské Slovo 8. XI. 34.

Papen německý Malhomme?

Víděň — Německý vyslanec ve Vídni šlechtic Papen vykonal v těchto dnech v Korutanech a ve Štyrsku agitační cestu po tamních říšsko-německých koloniích. V Celovci a ve Štyrském Hradci měl řeč, v níž dokazoval, Třetí říše zahrnuje v sobě všechny své syny, také ty, kteří žijí mimo hranice Německa. To, co nazvali novináři a diplomaté »Anschluss«, není prý vůbec nic nebezpečného.

Ilustrovaný Kurjer Godzieńny 6. XI. 34.

Polacy w Czechosłowacji na powodzian.

Mor. Ostrawa, 5 listopada. (PAT) Znanie ze swej ofiarności społeczeństwo polskie w Czechosłowacji złożyło na ręce konsula generalnego Malhomme w Mor. Ostrawie 15.400 koron czeskich na rzecz dotkniętych powodzią w Polsce. Piękny ten gest społeczeństwa polskiego na Śląsku zasługuje na szczególne uznanie. Fundusz ten powstał z drobnych ofiar ludzi ubogich, którzy sami mając niewiele, podzielili się groszem z nie-szczęśliwymi braćmi w kraju.

Polacy w Czechosłowacji na powodzian.

Moravskosleský Deník 8. XI. 34

— Zástupce polského státu klade věnec na hrob protičeských odbojníků. Jak daleko až zachází ve své činnosti obchodní zástupce polského státu, ostravský konsul Malhomme, toho dokladem je skutečnost, kterou nutno veřejně pranýřovati. Dne 1. t. m. odpoledne položil p. Malhomme se zástupci polské menšiny v Československu věnec na hroby polských vojáků, kteří padli r. 1919 v česko-polských bojích ve Stonavě. Tedy uctívá veřejně památku těch, kteří zvedli branný odpor proti naší republice. Patří taková činnost k poslání, které má obchodní zástupce cizího státu u nás? Co mají hroby polských povstalců společného s obchodní misí konsulařního úředníka? Není to nová provokace člověka, který takto rozumí mezinárodním stykům a nejzákladnějším pravidlům taktu a mezinárodní slušnosti? Co řeknou na tuto novou provokaci konsulovu naše úřady?

Dziennik Polski 9. XI. 34

35-a konfiskata

Wezorajszny numer „Dziennika Polskiego” uległ konfiskacie za artykuły „Przedstawicielstwo gminne w Gruszowie domaga się zniesienia szkoły polskiej”, oraz „Produkty polityczne czasopisma Zlin”.

Redakcja.

Dywersyjna robota polonijnego hipopotama

Miało to być z rubryki „Pod lupę“, albo „Migawka“. Jakże jednak wziąć pod mikroskop — bajoro lub hipopotama? A inaczej niż bajorem, bajorem względnie, jeśli personifikować — hipopotamem nie można określić „Polonii“, jej wyczynów z zakresu „polityki zagranicznej“.

Komu służy? Za co? — oto nasuwają się pytania, gdy czytać rozważania jej na tematy, czy to w swoim czasie położenia Polaków w Niemczech, czy Żyrardowa, wizyty Gömbösa w Polsce, czy wreszcie np. stosunków polsko-czeskich!

Czytelnicy zapomnieli już pewnie o istnieniu efemerydy, jaką był tygodnik wydawany w języku polskim w Berlinie p. t. zdaje się „Głos polski z Berlina“. Pismo to — denuncjowało po prostu władze naczelne Polaków w Rzeszy niemieckiej, starało się przywódców Polaków tamtejszych szkalować — w czym interesie? Otóż „Polonia“ stale reklamowała to pismo, stale przynosiła przedruki — w czym interesie? Za co?

Pominąć można tym razem stanowisko „Polonii“ w sprawie Żyrardowa jej złośliwą, zajął obronę kapitalistów francuskich, którym władze polskie poczęły patrzeć na palce, a wreszcie przychwyciły drapieżną pięść. Chodzi tym razem o najświeższy wyczyn hipopotama polonijnego z bajora fiducyjnego!

W nrze 3616 z 4. XI. 1934 przyniosła „Polonia“ art. p. t. „Z polsko-czeskich stosunków na Śląsku“. Wbrew całej opinii polskiej kontynuuje tam „Polonia“ swą kampanję filo-czeską, przeciwpolską, o której była już okazjnie mowa na tych łamach. „Dowodzą“ organ p. Korfantego, że nie tylko Stronnictwo Ludowe posła Buzka (obejmujące przeważnie ewangelików polaków — Red.), ale także „Związek Śląskich Katolików“ Dra Wolfa „poszły zupełnie pod komendę „Ostrawy“, a — „tylko socjaliści wciąż jeszcze pragną być sobą i, jak sobie ludzie z obozu B. B. opowiadają, biorą natchnienia od posła Regera i senatorki Kłuszyńskiej z Polski“. (!) „Polonia“ długo i szeroko mówi o rzekomych próbach likwidacji socjalistycznego posła Chobota, biorąc go w obronę i dowodząc, że „Dziennik Polski“ przedwcześnie się raduje jego upadkiem. Potem następuje napaść na tenże „Dziennik Polski“ i denuncjacja wobec Czechów, że prenumeratorzy, których, jak nawet sama „Polonia“ przyznaje, jest duża ilość, prawdopodobnie nie wszyscy płacą.

Jak widać „Polonia“ wszystko i wszystkich ocenia od strony najbardziej jej zrozumiałej — płacenia! Dochodzi więc do tego, że z nienawiści swej do obozu Marszałka Piłsudskiego hipopotam polonijny denuncjuje własnych rodaków, i co jeszcze ważniejsze dla „Polonii“ —

własnych współwyznawców — Związek Śląskich Katolików! — Oczernia ich przed Czechami, oskarżając ich nieomalże o iredentę! A z drugiej strony bierze w obronę „czerwonego diabła“, socjalistów, których apostołami są według tego katolickiego pisma poseł Reger i żydówka Kłuszyńska! Sprzymierzeńcy pana Korfantego w walce jego z Polakami choćby i katolikami z tamtej strony Olzy!

Wyczyny powyższe są tego rodzaju, że zaczynają zwracać uwagę całego społeczeństwa polskiego, które pyta się — dla kogo ta robota, przedewszystkiem za co?

Nie jest to już branie „Polonii“ „pod włos“. — Niejaki Panie „X“, nie zmieści się też pytanie powyższe pod rubryką „Migawka“ czy „Pod lupę“! Sprawa jest poważniejszej natury. Myśl o tem hipopotamie przywodzi na myśl — błota pińskie!...

Tam chyba trzeba będzie ulokować polonijnego hipopotama, jeżeli się ta proczeska, dywersyjna robota nie skończy.

Dziwne i smutne misje w parafii Cierlickiej

O sposobach nadużywania kościoła do celów politycznych na zaolzańskim Śląsku Cieszyńskim, pisaliśmy już niejednokrotnie na łamach naszego pisma. Ostatnie wypadki w parafii cierlickiej, są chyba ukoronowaniem perfidnej polityki czeskiej, tem więcej, że wyzyskano tu również nieświadomość dwu ojców misjonarzy z zakonu OO. Redemptorystów, rzekomo z Torunia, ks. Bitki i ks. Raczki.

Narzucony przez władzę czeskie, a nie uznany przez ludność polską proboszcz parafii cierlickiej ks. Mojżiszek urządził w dniach 21 do 28 października misje dla „zbuntowanych parafian“. Jaki był cel urządzonych misji, wydało się w dniu 24 października, kiedy to ks. Bitko widocznie odczuł w sobie powołanie do naprawienia krzywdy wyrządzonej przez władze czeskie ludności polskiej i w kazaniu wygłoszonem do matek (spodziewał się widocznie najłagodniejszego oporu z tej strony) z ambony robił wyrzuty ludności, że nie chce uznać ks. Mojżiszka swym proboszczem tylko dlatego, że jest Czechem, podczas gdy na szeregu probostwach siedzą księża Czesi, spełniając obowiązki duszpasterskie ku zadowoleniu ludności polskiej. Pozatem ks. Biłko z ambony wyraził się, że niezawsze księża Polacy byli przykładnymi duszpasterzami, a zmarły ostatni proboszcz parafii cierlickiej ks. O. Zawisza, rzekomo zaniedbał parafię i on jest właściwie odpowiedzialny za panujące w parafii cierlickiej stosunki. Zresztą ks. Mojżiszka zamianował ks. biskup, a zatwierdziły władze i ks. Mojżiszek był, jest i będzie proboszczem w Cierlicku. Po kazaniu a przed komunią św. ten

sam misjonarz zdobył się jeszcze na dalsze posunięcie i zażądał od matek przyrzeczenia, które sformułował w słowach:

„Czy przyrzekacie ks. Mojżiszka uznać za Waszego proboszcza?“

W odpowiedzi, tylko kilka słabych głosów odpowiedziało: „Przyrzekamy“ ks. Biłko widząc zatwardziałość matek-Polek zażądał: „Powiedźcie to głośniej“, a gdy kilka głosów głośniej powiedziało „przyrzekamy“ ogłosił „urbi et orbi“ ks. Mojżiszka ojcem parafii.

Jeśli w parafii cierlickiej panowały zaognione stosunki, to ta niesłychana misja dołala oliwy do ognia. Zebrana delegacja parafian udała się do ks. Mojżiszka, zażądała widzenia się z misjonarzami, by ci wyjaśnili swe postępowanie i natychmiast opuścili parafię. Delegacja zażądała od misjonarzy wyjaśnienia z czyjego polecenia i dla jakich celów prowadzą w kościele podobną pracę, jednak ks. Biłko oświadczył, że delegacja nie jest kompetentna do osadzania ich działalności i z dalszych jego wywodów wynikało, że parafianie mają się ściśle stosować do zasady: „Maul halten und weiter dienen“.

Ludność polska w odpowiedzi na ataki na śp. ks. O. Zawiszę, ubrała jego grób kwiatami, a na pomniku zawiesiła wieniec w formie serca krwawiącego i napis: „Naszemu najukochańszemu i nigdy niezapomnianemu proboszczowi ks. Oskarowi Zawiszemu“.

Fakty, które zasły w parafii cierlickiej nie wymagają komentarzy.

Dziwne to zaiste były misje, a tem smutniejsze, że do perfidnej polityki czeskiej dali się wyzyskać dwaj polscy misjonarze.

České Slovo 9. XI. 34.

Poláci na Těšínku stojí za republikou

Světový Svaz Poláků pro odvolání ostravského konsula Mallhommeho

P r a h a. — O poměrech na našem Těšínku promluvil včera v poslanecké sněmovně polský poslanec mimo strany dr. Buzek, který souhlasí s úsilím dra Beneše a vlády o zachování míru a se zachováním srdečného přátelství s Francií a státy Malé dohody. Přirovnáním poměru k Polsku jsou vinny podle dra Buzka místní poměry ve Slezsku. — Pak po něm promluvil obšírně poslanec polské soc. dělnické strany Chobot. Prohlásil,

že bude hlasovat pro exposé ministerského předsedy Malypetra i ministra dra Beneše a v dalším vložil, jak byl polskými národními činiteli vyzván, aby následoval příkladu poslance Buzka a vystoupil z koalčního bloku. Když tak neučinil, býval napadán a tupen zejména lidmi, seskupenými okolo polského konsula v Ostravě Mallhommeho, kteří usilují o zglajchšaltování všech polských organizací do tak zvaného sanačního bloku. Polská socialistická strana postavila

se však za poslance Chobota a rozhodla se požádati světový svaz Poláků, aby působil pro odvolání generálního konsula Mallhomma z Ostravy. Poslanec Chobot prohlásil, že jeho strana bude i nadále spolupracovat s čs. demokratickými stranami a naznačil pak několik požadavků polské menšiny. Polské obyvatelstvo na Těšínku stojí loyálně na půdě čs. republiky a přeje si, aby napětí čs.-polské ustalo.

Wiadomości z kaju

Orłowa. (8-miesięczny kurs handlowo-komercyjny.) Liczne szeregi naszej młodzieży po ukończeniu szkoły wydziałowej lub klas szkoły średniej nie mogą uzyskać odpowiedniej posady z powodu braku potrzebnego wykształcenia handlowo-przemysłowego i kancelaryjnego, jakie jest dziś wszędzie wymagane, i siedzą beczynnie w domu, zapominając wreszcie i to, czego się dotąd nauczyli. Chcąc młodzież tę uchronić od marnowania czasu a równocześnie przygotować ją na czas polepszenia się konjunktury do objęcia nadarzającej się wolnej posady w różnych instytucjach, w przedsiębiorstwach handlowo-przemysłowych i gospodarczych, oraz wykształcić ją na dobrych skarbników, sekretarzy i kontrolerów w naszych licznych towarzystwach kulturalno-oświatowych i sportowych — Polski Powiatowy Komitet Oświatowy w Orłowej i Macierz Szkolna w Czechosłowacji postanowiły umożliwić chętniej młodzieży nabycie tych wiadomości w krótkim czasie i przy małych kosztach i w tym celu zamierzają urządzić w Orłowej od 12 listopada 1934 do 28 czerwca 1935 8-miesięczny kurs handlowo-komercyjny, jeżeli zgłosi się odpowiednia liczba uczestników. Nauka odbywałaby się 3 do 4 razy tygodniowo od godz. 15 w ilości 16 godzin tygodniowo. Plan naukowy obejmie materiał naukowy w zakresie dwuklasowej szkoły handlowej, a to: rachunkowość kupiecką, naukę o handlu i wekslach, księgowość i korespondencję kupiecką, manipulację biurową i naukę kontroli, wiadomości z prawa handlowego i przemysłowego, pismo maszynowe, język niemiecki i stenografię. Na kurs mogą być przyjęte osoby obojga płci w różnym wieku, z ukończoną szkołą wydziałową lub 3 kl. szkoły średniej — inne osoby na podstawie wstępnego egzaminu z języka polskiego i rachunków. Znane jednoroczne kursa handlowe w Orłowej, prowadzone od r. 1913, ukończyło 430 uczestników i dzięki temu mają dziś posady kantorzystów, korespondentów i pomocników kancelaryjnych u firm handlowo-przemysłowych, w konsumach, w Macierzy w Jabłonkowie p. Józef Badura z rzekome naruszenie ustawy o ochronie republiki, jakiego miał się dopuścić przez opublikowanie w „Moravskoslezském den.“ r. 1932 anonsu polecającego farmę czeskich psów, której właścicielem ma być Karol Smyczek w Jabłonkowie. Ponieważ podejrzenie o autorstwo tego listu rzucono na p. Badurę, poddano jego charakter pisma i charakter pisma wymienionego listu semne lub ustne najdalej do 12 listopada 1934, w którym to dniu zbiorą się uczestnicy o godz. 15 w budynku pol. gimnazjum realnego w Orłowej, gdzie zostaną im podane bliższe informacje. Późniejszych zgłoszeń nie będzie się przyjmowało. Zgłoszenia listowne należy adresować: Polski Powiatowy Komitet Oświatowy w Orłowej (polskie gimnazjum). — Wydział Komitetu.

Produkty polityczne czasopisma „Zlín“

Niezręczny manewr czasopisma „Zlín“.

Od trzech lat wychodzi w Zlinie czasopismo, którego hasłem jest „szerzenie zasad służby dla publiczności“. Właścicielem i wydawcą tego czasopisma jest firma Baťa w Zlinie. Nie zajmowalibyśmy się zupełnie tym oficjalnym organem czechosłowackiego przemysłu obuwniczego, gdyby nie fakt, iż czasopismo „Zlín“, mające szerzyć zasady służenia publiczności, oddaje swe szpalty na usługi antypolskiej propagandzie i w jednym ze swych ostatnich numerów (nr. 44 z 31 października b. r.) zamieszcza artykuł p. t. „Francuska granica na Wiśle“, w którym, w sposób nietaktowny atakuje najwybitniejszych polskich mężów stanu.

Artykuł powyższy nie wyrósł w redakcji czasopisma „Zlín“; jest on przedrukiem z angielskiego pisma „New Statesman and Nation“, które już niejednokrotnie omawiało zagadnienia polityczne Polski współczesnej, pod naciskiem płatnej, wrogiej jej propagandy.

Cytowany artykuł dotyczy stosunków polsko-francuskich. Autor tego skandalicznego paszkwilu politycznego twierdzi, że Polska była wielkim czynnikiem zepsucia francuskiego organizmu państwowego, i że odmowa udziału w pakcie wschodnim Polacy dali do zrozumienia, że nie istnieje dla nich trwałość granic litewskich i czechosłowackich.

„Francuzi“ — pisze autor artykułu — „są tem wszystkiem bardzo rozczerzowani. Myślą sobie, że gdyby nie było Francji, nie byłoby i Polski; gdyby nie wpłynęli na Lord George'a, nie byłoby polskiego korytarza; gdyby nie było gen. Weyganda w r. 1920, Rosjanie zdobyliby Warszawę, a Piłsudski niech sobie mówi co chce... Legenda o franc. granicach na Wiśle nie żyje.“

Czy orzeczenie grafologów jest zawsze trafne i nieomyłne?

Przez sąd okręgowy w Mor. Ostrawie skazany został na 8 dni więzienia i 200 Kcz grzywny nauczyciel szkoły wydziałowej Macierzy w Jabłonkowie p. Józef Badura za rzekome naruszenie ustawy o ochronie republiki, jakiego miał się dopuścić przez opublikowanie w „Moravskoslezském den.“ r. 1932 anonsu polecającego farmę czeskich psów, której właścicielem ma być Karol Smyczek w Jabłonkowie. Ponieważ podejrzenie o autorstwo tego listu rzucono na p. Badurę, poddano jego charakter pisma i charakter pisma wymienionego listu semne lub ustne najdalej do 12 listopada 1934, w którym to dniu zbiorą się uczestnicy o godz. 15 w budynku pol. gimnazjum realnego w Orłowej, gdzie zostaną im podane bliższe informacje. Późniejszych zgłoszeń nie będzie się przyjmowało. Zgłoszenia listowne należy adresować: Polski Powiatowy Komitet Oświatowy w Orłowej (polskie gimnazjum). — Wydział Komitetu.

M. Ostrawa. (Uroczysta Akademia.) Związek Polaków na Morawach i Polski Związek Szkolny w Mor. Ostrawie zapraszają uroczystości P. T. Rodaków na Uroczystą Akademię ku uczczeniu 16 rocznicy odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, która pod protektorem P. Konsula Generalnego Leona Malhomme odbędzie się w niedzielę, dn. 11 listopada 1934 o godz. 12 w sali Domu Polskiego w Mor. Ostrawie (bezpośrednio po nabożeństwach, które Konsulat R. P. urządza o godz. 11 w kościołach katolickim parafialnym i ewangelickim). Program: 1. „Rota“ — Nowowiejski; „Hasło“ — Rutkowski; „Straż nad Wisłą“ — Jarecki (odśpiewa na 3 głosy chór szk. wydziałowej w Mor. Ostrawie). 2. Słowo wstępne prezesa Związku Polaków i Pol. Zw. Szkol. 3. Przemówienie Konsula Gen. R. P. Pana Leona Malhomme. 4. Baryton solista (pan Zenon Dolnicki). 5. „Polonus sum“ — deklamacja solowa (wykona młodzież szk. wyd.). 6. „Dla Ciebie, Polsko“ — deklamacja zbiorowa (wykona mł. szkoły wyd.). 7. „Tańce śląskie“ w oryginalnych kostiumach. Wstęp bezpłatny. Dobrowolne datki na pomoc dla biednej dziatwy szkoły ludowej i wydziałowej w Mor. Ostrawie przyjmuje się z wdzięcznością. — Zarząd Gł. Zw. Polaków i Zarząd Nacz. Pol. Zw. Szk.

Za najbardziej niebezpiecznego męża dzisiejszej Polski uważa autor paszkwilu marszałka Piłsudskiego. Mln. Becka określa jako człowieka żadnego przygód, nie nawiązującego Francji. Paszkwil kończy się następującym zwrotem:

„Jeśli nie będą Polacy ostrożniejsi, może przyjść dzień, w którym nie oni, ale inne państwa wyrównają swe rachunki na ich konto w formie, która przypominać będzie nowy podział Polski.“

Zacytowaliśmy z obowiązku dziennikarskiego artykuł, zamieszczony w angielskim „New Statesman and Nation“, a przedrukowany przez organ firmy Baťa — „Zlín“.

Antypolskim wystąpieniem londyńskiego czasopisma nie jesteśmy bynajmniej zdziwieni; fakty przekonały nas, iż część prasy angielskiej służy wrogiej Polsce propagandzie, opartej na kłamliwych wiadomościach i oszczerstwach.

Natomiast stanowisku redakcji czasopisma „Zlín“ należy się dziwić.

koby był autorem tych listów i przypisuje całą rzecz samemu Karolowi Smyczkowi jako akt zemsty za upadek przy wyborach gminnych w Jabłonkowie. Zarówno znawcy w Mor. Ostrawie, jak i Pradze stwierdzili, że charakter pisma należy do p. Badury. Sąd wzięwszy pod uwagę szereg niejasności, jak np. to, że redakcja „Mor.-slez. denika“, nie wierząc w autentyczność zamówienia, zwróciła się najpierw do Karola Smyczka w Jabłonkowie, czy anons ma być naprawdę opublikowany, a następnie, mimo wykazanej wątpliwości, nie czekając odpowiedzi, anons ten zamieszcza, oraz uwagę obrońcy adwokata Hussa, że Dreyfuss 20 lat siedział niewinnie w więzieniu na podstawie nieścisłego orzeczenia znawcy pisma, wymierzył p. Badurze najniższą karę, jaką dysponował i to z zawieszeniem na 2 lata. P. Badura, czując się całkowicie niewinnym, nie mógł oczywiście, ani nawet tego bardzo łagodnego wymiaru kary przyjąć, wobec czego, zgłosił odwołanie. Odwołanie wniosł również prokurator.

Narodni Polšika 9. XI. 34

Posl. dr. Buzek (mimo kluby) pravi polsky, že se ztotožňuje s úsilím ministra dr. Beneše i československé vlády o zabezpečení bezpečnosti a klidu republiky. Posl. Chobot (pol. soc. dem.) připomněl politické poměry ve Slezsku a pravi: „Není tajemstvím, že politické štvánice ve Slezsku, které zhoršují poměr obou slovanských států, Československa a Polska, vznikly od té doby, kdy v Moravské Ostravě začal působiti nový generální konsul polský Malhomme.“

Stosunki polsko-czechosłowackie w oświetleniu p. min. Beneša

W numerze wczorajszym poinformowaliśmy naszych czytelników o treści exposé ministra spraw zagranicznych dr. Beneša, wygłoszonego przed forum Zgromadzenia Narodowego.

Z przemówienia tego najciekawsze są ustępy, poświęcone Polsce. Mocarstwu temu przypisuje p. minister ogromny ciężar gatunkowy w polityce międzynarodowej. Stwierdza, że w zagadnieniach międzynarodowych najbardziej dyskutuje się o dalszym rozwoju polityki polskiej, o kwestji przyszłych stosunków francusko-niemiecko-polskich, oraz o dalszym rozwoju stosunków francusko-rosyjskich.

W związku z paktem wschodnim, uniemożliwionym przez zastrzeżenia Polski i Niemiec, min. Beneš oświadczył, że rząd polski na życzenie Francji podał na piśmie trzy swoje główne zastrzeżenia, z których jedno dotyczy także Czechosłowacji. Rząd praski odpowiedział na to poufną notą do Francji, której treści p. minister nie chce czy nie może narazie zdradzić.

Ocena bezpośrednich stosunków Polski z Czechosłowacją, wypowiedziana przez p. ministra Beneša, brzmi niemal rewelacyjnie. Dotychczas we wszystkich swoich przemówieniach p. minister podkreślał konieczność i potrzebę współpracy i zbliżenia i wszystkie nieporozumienia uważał za chwilowe. Obecnie po raz pierwszy konstatuje, że wzajemne oziębienie stosunków jest zjawiskiem poważnym i trwałym, z którym będzie trzeba liczyć się i w przyszłości. Powodem tego stanu rzeczy jest nie tylko spór lokalny (?), lecz również różnice poglądów na niektóre ważne problemy ogólnej polityki europejskiej. P. Beneš sądzi, że fakt ten pociągnie dla Czechosłowacji pewne ujemne skutki, ale też i dobre. Podkreśla przytem, że Polsce nie można czynić zarzutów z tego powodu, że prowadzi politykę zgodną ze swoimi interesami, tak jak je rozumie, tak samo, jak to robi Czechosłowacja, której poczymania nie będą skierowane przeciw Polsce. Od tej pesymistycznej oceny stosunków z Polską jaskrawo odbija się optymistyczny pogląd p. Beneša na stan stosunków z Niemcami. Według niego stosunki te są dobre (!). „Nie mając z Niemcami żadnych bezpośrednich sporów, zbliżamy się do nich automatycznie przez każde ich zbliżenie z naszymi przyjaciółmi.“

Zwrot ten daje bardzo wiele do myślenia. P. Beneš uważa stosunki z rządem hitlerowskim za dobre i pragnie z nim dalszego zbliżenia. Co więcej, jest wdzięczny tym przyjaciołom Czechosłowacji, którzy utrzymują dobre stosunki z Niemcami, bo tem samem powodują oni automatyczne zacieśnienie się stosunków pomiędzy Czechosłowacją a Niemcami. W związku z tem należałoby zapytać, jaki jest cel całej kampanji prasy czeskiej przeciwko Polsce, prowadzonej z tego powodu, że Polska rzekomo zanadto zbliżyła się do Niemiec. Jeżeli i Czechosłowacji zależy na dobrych stosunkach z rządem Hitlera, i jeżeli przez zbliżenie do Niemiec przyjaciele Czechosłowacji działają w myśl intencji rządu praskiego, to co oznacza cały ten krzyk papierowy i gromy potępiania, rzucane na Polskę? Chyba, że p. Beneš Polski nie zalicza do przyjaciół swego państwa. Powstałaby wtedy jeszcze ciekawsza konstatacja: przyjaciele (n. p. Francja, Jugosławia) są w porządku, jeżeli zbliżają się do Hitlera. Natomiast biada „nieprzyjacielowi“, któryby próbował zrobić to samo!

Oświadczenie p. Beneša ma jedną do-

„Narodni listy“ za rewizją granic polsko-litewskich

Wilno — Mekką Litwinów. — Litwa pięta Achillesowa Czechosłowacji.

Coraz wyraźniej odczuwać się daje w prasie czechosłowackiej antypolska propaganda, skierowana przeciwko wewnętrznemu życiu Polski i jej zagranicznej polityce. Czeska prasa stołeczna i prowincjonalna przestała się interesować Polską, jako najbliższym swym sąsiadem, natomiast żywo interesuje się przejawami jej polityki zagranicznej, godzącej rzekomo w pokój europejski i w trwałość granic swych sąsiadów.

Obecnie mamy do zanotowania nowy fakt tego rodzaju propagandy. W tych dniach przybył do Pragi nowomianowany poseł litewski Edvardas Turauskas. Ze sposobności tej skorzystały „Narodni Listy“, organ czeskiej narodowej demokracji i zamieściły wywiad swego współpracownika z posłem Turauskasem na temat stosunku Litwy do państw sąsiednich, zwłaszcza do Polski.

Stosunek Litwy do Polski jest — zdaniem nowego posła — skandaliczny, bynajmniej nie z winy Litwy.

„Rzecz jasna, że nie możemy się wyrzec tego, co nazywa się Lithuania propria. Nie tęskniliśmy za Litwą o starych granicach historycznych, czy ściśle etnograficznych, ale trwamy przy tem, aby było nam zwrócone Wilno, które jest naszą Mekką.“

To oświadczenie posła Turauskasa za-

mieścili z żywą radością „Narodni listy“, które w swym zespole redakcyjnym posiadają człowieka odznaczonego orderem Giedymina za prolitewską kampanję a uchodzącego w oczach ślepców za wielkiego przyjaciela Polski. Jest nim p. Czerwinka, w-prezes porozumienia prasowego polsko-czeskiego. Wywiadem „Narodnich Listów“ czuje się oburzony „Slovák“, który zowiąc Litwę pięta Achillesową Czechosłowacji słusznie zauważa, że „Praga szuka intensywnie przyjaźni tego małego państwa, leżącego nad morzem Bałtyckiem i śniącego o tem, jak odzyskać polskie Wilno z dodatkiem polskiego terytorjum“.

Oburzenie swe kończy „Slovák“ uwagą: „Zdaje się, że koła praskie nie sprzeciwiłyby się zmianie granic, ustalonych traktatami pokojowymi między Polską i Litwą i spełniłyby życzenie, wyrażone przez oficjalnego przedstawiciela Litwy. Najciekawszem jest jednak to, że dziennik ten reaguje bardzo na załoty Węgrów wobec Polski. W żadnym polskim dzienniku nie czytaliśmy przemówień posła węgierskiego, czy Gömbösa na temat przynależności Bratysławy, Koszyce, Luczenca i Tatr do Węgier... Jeśli my nie pragniemy rewizji granic, nie wolno nam również propagować rewizji na Litwie.“

Przedstawicielstwo gminne w Gruszowie domaga się zniesienia szkoły polskiej

Prasa czeska donosi o znamiennej uchwale przedstawicielstwa gminnego w Gruszowie, żądającej likwidacji klasy w polskiej szkole publicznej w Gruszowie.

Wczorajsze „České slovo“ pisze na ten temat dosłownie:

„Na ostatnim posiedzeniu przedstawicielstwa gminnego w Gruszowie uchwalono domagać się zniesienia niepotrzebnych klas tamtejszej szkoły niemieckiej i polskiej...“

Do dwuklasowej szkoły polskiej zapisało się 80 dzieci, z których 37 posiada obcą przynależność państwową, 6 jest z innej gminy, a dwóch nie należy do szkoły. W rzeczywistości do szkoły należy tylko 40 dzieci. Dlatego ludność gruszcowska domaga się zniesienia jednej klasy, a pozostali uczniowie mają chodzić do szkoły w Śląskiej Ostrawie. Memorjały, dotyczące powszechnych szkół niemieckiej i polskiej w Gruszowie, przesłało przedstawicielstwo gminne Radzie szkolnej krajowej w Bernie.“

Tyle „České slovo“

datnią stronę: po raz pierwszy zrywa z frazesami zbliżeniowem i w stosunku do Polski i przedstawia faktyczne cele polityki czechosłowackiej. P. minister nie widzi możliwości porozumienia z Polską i twierdzi, że stan ten jest zjawiskiem trwałym. Jeżeli do tego dodamy, że p. Be-

neš traktuje ogólną sytuację w Europie jako bardzo poważną, przyczem najbliższych 12 do 18 miesięcy ma zdecydować o losie Europy, wojnie lub pokój, to zrozumimy, że w Polsce exposé p. ministra wywołało zrozumiałą oddźwięk.

Zlý člověk.

(Malhomme.)

Napište francouzské slovo Malhomme malým počátečním písmem, přeložte si je do češtiny a uvidíte, že rebus je velmi zajímavý. Tímto zlým člověkem jest pan konsul Rzeczypospolitej w Ostravě. Přátelský poměr našeho a polského státu byl odchůdce dnešního konsula tak vystupňován, že nebylo ani o škarohlída, který by se byl opovážil pesimistické prohlášení do budoucna. A tu přišel zlý člověk a zkalil tento poměr. A jej smíte nazvat zlým. Na něm se správdilo: nomen est omen!

My, Češi, jsme národem, v němž již pouhá zmínka o slově zlý vzbuzuje až chorobný entusiasm. Nemusíme se proto na nikoho horšit za tuto slabou stránku. Jen nemáme ji dávat vynout ve slabé chvíli.

Takový zlý člověk vzbouří zlou krev. Je známo, že poturčenec je horší Turka. Praděd pana konsula měl se slovanstvím nepřátelský pohled na hořící Moskvu. Možná, že byl také jedním z těch poběhlíků, kteří křičíce na plná ústa — nous marchons à la civilisation — učil polské slečny a šlechtice francouzskému. Nejspíše snad byl asi grenadírem, kterému úplně omrzlé polomrtvému poskytl v polské pohostinné doškové chatě útulek a pomoc. Pan konsul Malhomme nemá práva počínat si jako v Turecku. Je-li na tolik málo informován o svých hostech, je povinen si vzít do ruky příručku mezinárodního práva a pilně se přiučiti. Štváči nemají nároku na čestné a zodpovědné jméno konsula. Neslýchaný postup tohoto zlého muže, asi zapoměl se vybouřiti jinde a v němž se snad ozvala zlá krev sanskulotů, bude nutno upravit. Ne-li, bude třeba vši zdvořilosti doprovoditi na těšínský most.

Poláci, žijící v tomto státě, nepotřebují takového obhájce. Konsul odsud odejde, ale Poláci tu zůstanou a musí žít s Češi. Pan konsul má asi také velmi nevyhraněnou představu o našem stavu polské otázky v Československu. Pokud Poláci nejsou státními občany, o ty nemusí pan konsul, mítí státní Poláci jako státní občané českoslovenští — a stali se vlastní vůle — obháji svá práva v rámci stávajících zákonů. Ať jen pan konsul dá svůj kord do pochvy. A těch, kteří tu požívají práv hostů, ti nesmí zneužívatí tohoto práva. Pan konsul asi četl Sienkiewicze. Ví, že Poláci říkali o nehostech, že jsou horší než Tataři. Dnes není doba vhodná pro hosty. Těžko se žije a každý má starosti jiné. U nás zlý člověk stává se brzo směšným, toliko úsměv útrpnosti zůstává. Kandidovali pan konsul na hrdinu smutné postavy, po němž mu, že vlohy k tomu má.

Pan konsul se zaslouží více o vlast, bude-li pracovat k posílení českopolského, bude-li se snažiti o hospodářské úspěchy. Bude-li se pak zaslouží více, když bude pečovat o pořádek ve městě, kde analfabeti si počínají, »po asijsku«, jak se říká u Rusku.

Velmi rádi bychom panu konsulu pomohli budovati, to, co započal Dr. Ripa, jeho předchůdce. Ale to byl Polák, pan konsul je poturčenec, a poturčenec je horší Turka. Znáte toto slovo, velectěný pane konsule? Ne-li, dejte si je někým vyložit, nebo někým, kdo umí dobře česky.

Nepečujte o nás, pane konsule, jinak než tím, že nám umožní poznati Vaši vlast, již jsme milovali pro její osudy a její krásy. Že budete pracovat na hospodářských stycích, že konečně navážete vztahy s národem, který máte čest zastupovati, po boku, když se bude chtít někdo vzít jeho svobodu. Jezděte si na křtiny a na svatby, ale pamatujte, že jste ve státě, který dovede zakročiti, když Vám medovina nedovolí udržeti mez slušnosti. V Německu by Vám snad v Itálii byste asi byl více na místě. Anebo by Vám snad v Rusku šel Francie, kde vypověděli bez milosti pět tisíc polských horníků? Vidíte, tam byste mohl říci, že předkové našich Poláků nejednali tak s přehajícími zbytky Napoleonovy armády, že v proudech lila se polská krev za francouzskou vlast. Uvažujte o tom, pane konsule a uvidíte, že jste chybil. náš rád Vám Vaše chyby promine a brzo na ně zapomene.

JUDr. J. K.

Związek Śl. Katol. i Stronnictwo ludowe nie będą dalej współpracować z p. Chobotem.

Na skutek wniesienia memorjału komitetu wykonawczego P. S. P. R. do Naczelnej Rady Światowego Związku Polaków z Zagranicy, którego odpis doręczono przewodniczącemu Komitetu Międzypartyjnego, zwołano posiedzenie K. M. na dzień 31 października b. r. Na posiedzenie to nie pojawili się przedstawiciele P. S. P. R. tłumacząc to tem, że K. M. nie ma co nad tym memorjałem obradować, bo był wysłany do Związku Światowego Polaków z Zagranicy, dalej, że nie został zaproszony członek tego Komitetu z ramienia P. S. P. R. p. Gromnica, a wreszcie, że się dowiedziała P. S. P. R., że na tem posiedzeniu ma się tylko ogłosić deklarację przeciw jej przewodniczącemu bez dalszej rozprawy.

Wobec tego, że wskutek nieobecności zastępców P. S. P. R. posiedzenie K. M. się odbyć nie mogło, postanowili zebrani przedstawiciele dwu innych stronnictw t. j. Związku śląskich katolików i Stronnictwa Ludowego wysłać do Zarządu P. S. P. R. i opublikować oświadczenie, w którym stwierdzają, że działalność p. posła Chobota w ostatnim roku jest sprzeczna z interesami ogółu polskiej ludności i ze zadaniami Komitetu Międzypartyjnego, powołanego do życia dla zachowania i obrony polskiego stanu posiadania. Motywują to zaś jego międzynarodowym i dwulicowym postępowaniem w sprawach zasadniczych dla ludności polskiej. Wewnątrz Komitetu bowiem p. poseł Chobot zajmował inne stanowisko, na zewnątrz zaś siebie przedstawiał jako przyjaciela czeskich stronnictw, a czynniki polskie z innych stronnictw usiłował swem postępowaniem i publikowaniem w swoim organie przedstawić jako wroga i nielojalne wobec państwa i jego ustroju.

Pierwsza część opublikowana tej deklaracji w Dzienniku Polskim została skonfiskowana, dlatego jej omawiać nie możemy na łamach prasy. W drugiej części zarzuca zarządy tych dwu stronnictw p. Chobotowi jego dwuznaczne stanowisko w sprawie zjazdu światowego Polaków z Zagranicy oraz jego szkodliwe dla polskości i ludu polskiego postępowanie w jego osobistej walce z p. Łukoszem, szczególnie, że walkę z powodu jego spraw osobistych usiłuje przedstawić jako walkę z partją P. S. P. R., że rzuca podejrzenia, jakoby się tę walkę prowadziło z rozkazu i za pieniądze czynników zewnętrznych dla rozbicia P. S. P. R. i że grozi wyjawieniem rzekomej zależności jego przeciwników oraz stronnictw polskich od wpływów zagranicznych. Dalej wspomina ta deklaracja o artykule w czeskiej prasie, która p. Chobota uznaje za swego, zaś narodowych działaczy potępia i publi-

kuje ich rzekome przeciwstawienie polskim czynnikom nacjonalistycznym i robi mu za to w prasie polskiej wnoszenia i protesty, na te wszystkie te sprawy, przeciw przedstawicielowi w terenie, szkodzą niezgodne z obowiązkiem i odpowiedzialności, a przede wszystkim jako wybranego przedstawiciela i jako Polaka, z takim polskim Polonią, z takim właścicielem nakładów i z takim charakterem i u. W tym stanie rzeczy, że uznają zasługi Robotniczej w życiu i pragną nadal z tem dla dobra polskiego jej zaufania do p. powspółpracę z nim za P. R., aby na jego partyjnego wydelegowanego.

musiały już raz zerwać z tymi, którzy utrzymywanie tego sta- większego zamęcenia by słusznie nasz lud

przedstawiciele, którzy widząc zło, nie mieliby tyle odwagi, aby otwarcie zająć prawdzie w oczy.

Stosunki polsko-czechosłowackie w oświetleniu p. min. Beneša

W numerze wczorajszym poinformowaliśmy naszych czytelników o treści exposé ministra spraw zagranicznych dr. Beneša, wygłoszonego przed forum Zgromadzenia Narodowego.

Z przemówienia tego najciekawsze są ustępy, poświęcone Polsce. Mocarstwu temu przypisuje p. minister ogromny ciężar gatunkowy w polityce międzynarodowej. Stwierdza, że w zagadnieniach międzynarodowych najbardziej dyskutuje się o dalszym rozwoju polityki polskiej, o kwestji przyszłych stosunków francusko-niemiecko-polskich, oraz o dalszym rozwoju stosunków francusko-rosyjskich.

W związku z paktem wschodnim, uniemożliwionym przez zastrzeżenia Polski i Niemiec, min. Beneš oświadczył, że rząd polski na życzenie Francji podał na piśmie trzy swoje główne zastrzeżenia, z których jedno dotyczy także Czechosłowacji. Rząd praski odpowiedział na to poufną notą do Francji, której treści p. minister nie chce czy nie może narazie zdradzić.

Ocena bezpośrednich stosunków Polski z Czechosłowacją, wypowiedziana przez p. ministra Beneša, brzmi niemal rewelacyjnie. Dotychczas we wszystkich swoich przemówieniach p. minister podkreślał konieczność i potrzebę współpracy i zbliżenia i wszystkie nieporozumienia uważał za chwilowe. Obecnie po raz pierwszy konstatuje, że wzajemne oziębienie stosunków jest zjawiskiem poważnym i trwałym, z którym będzie trzeba liczyć się i w przyszłości. Powodem tego stanu rzeczy jest nie tylko spór lokalny (?), lecz również różnice poglądów na niektóre ważne problemy ogólnej polityki europejskiej. P. Beneš sądzi, że fakt ten pociągnie dla Czechosłowacji pewne ujemne skutki, ale też i dobre. Podkreśla przytem, że Polsce nie można czynić zarzutów z tego powodu, że prowadzi politykę zgodną ze swoimi interesami, tak jak je rozumie, tak samo, jak to robi Czechosłowacja, której poczynania nie będą skierowane przeciw Polsce.

Od tej pesymistycznej oceny stosunków z Polską jaskrawo odbija się optymistyczny pogląd p. Beneša na stan stosunków z Niemcami. Według niego stosunki te są dobre (!). „Nie mając z Niemcami żadnych bezpośrednich sporów, zbliżamy się do nich automatycznie przez każde ich zbliżenie z naszymi przyjaciółmi.“

Zwrot ten daje bardzo wiele. P. Beneš uważa stosunki z Niemcami za dobre i pragnie ich zbliżenia. Co więcej, jest w przyjaźniom Czechosłowacji, mają dobre stosunki z Niemcami, samemu powodują oni autozbliżenie się stosunków pomiędzy Czechosłowacją a Niemcami. W związku z tem należałoby zapytać, jaki jest cel kampanji prasy czechosłowackiej prowadzonej z tego powodu, że Niemcy, którymi tak bardzo się zbliżyła się do Czechosłowacji zależy o stosunkach z rządem Hitlera, zbliżenie do Niemiec przyjaźni Czechosłowacji działają w myśl i interesy praskiego, to co oznacza cały ten dramatyczny i gromy potępiania Niemców? Chyba, że p. Beneš liczy do przyjaciół swego państwa wstąpiłaby wtedy jeszcze ciekawość: przyjaciele (n. p. Francja) są w porządku, jeżeli zbliżą się do Niemców. Natomiast białe ciemności, którymi próbowano ukryć...

Oświadczenie p. Beneša

„Národní listy“ za rewizją granic polsko-litewskich

Wilno — Mekka Litwinów. — Litwa pięta Achillesowa Czechosłowacji.

Coraz wyraźniej odczuwać się daje w prasie czechosłowackiej antypolska propaganda, skierowana przeciwko wewnętrznemu życiu Polski i jej zagranicznej polityce. Czeska prasa stołeczna i prowincjonalna przestała się interesować Polską, jako najbliższym swym sąsiadem, natomiast żywo interesuje się przejawami jej polityki zagranicznej, godzącej rzekomo w pokój europejski i w trwałość granic swych sąsiadów.

Obecnie mamy do zanotowania nowy fakt tego rodzaju propagandy. W tych dniach przybył do Pragi nowomianowany poseł litewski Edvardas Turauskas. Ze sposobności tej skorzystały „Národní Listy“, organ czechosłowackiej demokracji i zamieściły wywiad swego współpracownika z posłem Turauskasem na temat stosunku Litwy do państw sąsiednich, zwłaszcza do Polski.

Stosunek Litwy do Polski jest — zdaniem nowego posła — skandaliczny, bynajmniej nie z winy Litwy.

„Rzecz jasna, że nie możemy się wyrzec tego, co nazywa się Lithuania propria. Nie tęskniliśmy za Litwą o starych granicach historycznych, czy ściśle etnograficznych, ale trwamy przy tem, aby było nam zwrócone Wilno, które jest naszą Mekką.“

To oświadczenie posła Turauskasa za-

mieściły z żywą radością „Národní listy“, które w swym zespole redakcyjnym posiadają człowieka odznaczanego orderem Giedymina za prolitewską kampanję a uchodzącego w oczach ślepców za wielkiego przyjaciela Polski. Jest nim p. Czerwinka, w-prezes porozumienia prasowego polsko-czeskiego. Wywiadem „Národních Listův“ czuje się oburzony „Slovák“, który zowiąc Litwę pięta Achillesową Czechosłowacji słusznie zauważa, że „Praga szuka intensywnie przyjaźni tego małego państwa, leżącego nad morzem Bałtyckiem i śniącego o tem, jak odzyskać polskie Wilno z dodatkiem polskiego terytorjum“.

Oburzenie swe kończy „Slovák“ uwagą: „Zdaje się, że koła praskie nie sprzeciwiałyby się zmianie granic, ustalonych traktatami pokojowymi między Polską i Litwą i spełniłyby życzenie, wyrażone przez oficjalnego przedstawiciela Litwy. Najciekawsze jest jednak to, że dziennik ten reaguje bardzo na zaloty Węgrów wobec Polski. W żadnym polskim dzienniku nie czytaliśmy przemówień posła węgierskiego, czy Gömbösa na temat przynależności Bratysławy, Koszyc, Luczenca i Tatr do Węgier... Jeśli my nie pragniemy rewizji granic, nie wolno nam również propagować rewizji na Litwie.“

Przedstawicielstwo gminne w Gruszowie domaga się zniesienia szkoły polskiej

Prasa czechosłowacka donosi o znamiennej uchwale przedstawicielstwa gminnego w Gruszowie, żądającej likwidacji klasy w polskiej szkole publicznej w Gruszowie.

Wczorajsze „České slovo“ pisze na ten temat dosłownie:

„Na ostatnim posiedzeniu przedstawicielstwa gminnego w Gruszowie uchwalono domagać się zniesienia niepotrzebnych klas tamtejszej szkoły niemieckiej i polskiej...“

Do dwuklasowej szkoły polskiej zapisało się 80 dzieci, z których 37 posiada obcą przynależność państwową, 6 jest z innej gminy, a dwóch nie należy do szkoły. W rzeczywistości do szkoły należy tylko 40 dzieci. Dlatego ludność gruszcowska domaga się zniesienia jednej klasy, a pozostali uczniowie mają chodzić do szkoły w Śląskiej Ostrawie. Memerjały, dotyczące powszechnych szkół niemieckiej i polskiej w Gruszowie...

ZWIĄZEK STUDENTÓW POLAKÓW W BERNIE ma zaszczyt zaprosić JWP. na

UROCZYSTA AKADEMIE

urządzaną z okazji Święta Państwowego R. Polskiej, która się odbędzie pod protektoratem JW Pana LEONA MALHOMME'A, Konsula Generalnego R. P. w Mor. Ostrawie, w sobotę, dnia 10. XI. 1934 o godz. 18³⁰ w sali „Salonek Českého čtenářského spolku – Besední dům“ • Wstęp wolny.

Zlý člověk.

(Malhomme.)

Napište francouzské slovo Malhomme malým počátečním písmem, přeložte si je do češtiny a uvidíte, že rebus je velmi zajímavý. Tímto zlým člověkem jest pan konsul Rzeczypospolitej w Ostravě. Přátelský poměr našeho a polského státu byl odchůdce dnešního konsula tak vystupňován, že nebylo ani o škarohlída, který by se byl opovážil pesimistické prohlášení do budoucna. A tu přišel zlý člověk a zkalil tento poměr. Jeho jméno jej smíte nazvat zlým. Na něm se správně nomenklaturuje!

My, Češi, jsme národem, v němž již pouhá zmínka o slově zlý vzbuzuje až chorobný entusiasm. Nemusíme se proto na nikoho horšího za tuto slabou stránku. Jen nemáme ji dávat vynést ve slabé chvíli.

Takový zlý člověk vzbouří zlou krev. Je známo, že poturčenec je horší Turka. Praděd pana konsula měl se slovanstvím nepřátelský pohled na hořící Moskvu. Možná, že byl také jedním z těch poběhlíků, kteří křičíce na plná ústa — nous marchons à la civilisation — učil polské slečny a šlechtice francouzštině. Nejspíše snad byl asi grenadírem, kterému úplně omrzlé polomrtvému poskytl v polské pohostinné doškové chatě azyl a pomoc. Pan konsul Malhomme nemá práva počínat si tak jako v Turecku. Je-li na tolik málo informován o svých povinnostech, je povinen si vzít do ruky příručku mezinárodního práva a pilně se přiučiti. Štváči nemají nároku na čestné a zodpovědné jméno konsula. Neslýchaný postup tohoto zlého muže, asi zapoměl se vybouřiti jinde a v němž se snad ozvala jeho krev sanskulotů, bude nutno upravit. Ne-li, bude třeba vyší zdvořilostí doprovoditi na těšínský most.

Poláci, žijící v tomto státě, nepotřebují takového obhájce. Konsul odsud odejde, ale Poláci tu zůstanou a musí žít s Čechy. Pan konsul má asi také velmi nevyhraněnou představu o našem stavu polské otázky v Československu. Pokud Poláci mají nějaké státní občany, o ty nemusí pan konsul, máti státní občany Poláci jako státní občane českoslovenští — a stali se vlastně vůle — obhájí svá práva v rámci stávajících zákonů. Ať jen pan konsul dá svůj kord do pochvy. A těch, kteří tu požívají práv hostů, ti nesmí zneužívat tohoto práva. Pan konsul asi četl Sienkiewicze. Ví, že Poláci říkali o našich hostech, že jsou horší než Tataři. Dnes není doba vhodná pro takové řeči. Těžko se žije a každý má starosti jiné. U nás zlý člověk stává se brzo směšným, toliko úsměv utrpnosti a trpkosti. Kandidující pan konsul na hrdinu smutné postavy, po němž se mu, že vlohy k tomu má.

Pan konsul se zaslouží více o vlast, bude-li pracovat k posílení českopolského, bude-li se snažiti o hospodářské úspěchy. Bude-li se pak zaslouží více, když bude pečovat o pořádek ve vládních úřadech, kde analfabeti si počínají, »po asijsku«, jak se říká u nás.

Velmi rádi bychom panu konsulu pomohli budovati, to, co započal Dr. Ripa, jeho předchůdce. Ale to byl Polák, pan konsul je poturčenec, a poturčenec je horší Turka. Znáte toto slovo, velectěný pane konsule? Ne-li, dejte si je někým vyložit, někým, kdo umí dobře česky.

Nepečujte o nás, pane konsule, jinak než tím, že nám umožníte poznati Vaši vlast, již jsme milovali pro její osudy a její zájmy. Budejte pracovat na hospodářských stycích, že konečně navážíme národu, který máte čest zastupovati, po boku, když si přejete někdo vzít jeho svobodu. Jezděte si na křtiny a na pohřby, ale pamatujte, že jste ve státě, který dovede zakročit, Vám medovina nedovolí udržeti mez slušnosti. V Německu by Vám medovina nedovolila, kde vypověděli bez milosti pět tisíc polských horníků? Vidíte, tam byste mohl říci, že předkové našich Poláků nejednali tak s přehájecími zbytky Napoleonovy armády, že v proudech lila se polská krev za francouzskou vlast. Pamatujte o tom, pane konsule a uvidíte, že jste chybil. Naš rad Vám Vaše chyby promine a brzo na ně zapomene.

JUDr. J. K.

Związek Śl. Katol. i Stronnictwo ludowe nie będą dalej współpracować z p. Chobotem.

Na skutek wniesienia memorjału komitetu wykonawczego P. S. P. R. do Naczelnej Rady Światowego Związku Polaków z Zagranicy, którego odpis doręczono przewodniczącemu Komitetu Międzypartyjnego, zwołano posiedzenie K. M. na dzień 31 października b. r. Na posiedzenie to nie zjawili się przedstawiciele P. S. P. R. tłumacząc to tem, że K. M. nie ma co nad tym memorjałem obradować, bo był wysłany do Związku Światowego Polaków z Zagranicy, dalej, że nie został zaproszony członek tego Komitetu z ramienia P. S. P. R. p. Gromnica, a wreszcie, że się dowiedziała P. S. P. R., że na tem posiedzeniu ma się tylko ogłosić deklarację przeciw jej przewodniczącemu bez dalszej rozprawy.

Wobec tego, że wskutek nieobecności zastępców P. S. P. R. posiedzenie K. M. się odbyć nie mogło, postanowili zebrani przedstawiciele dwu innych stronnictw t. j. Związku śląskich katolików i Stronnictwa Ludowego wysłać do Zarządu P. S. P. R. i opublikować oświadczenie, w którym stwierdzają, że działalność p. posła Chobota w ostatnim roku jest sprzeczna z interesami ogółu polskiej ludności i ze zadaniami Komitetu Międzypartyjnego, powołanego do życia dla zachowania i obrony polskiego stanu posiadania. Motywują to zaś jego międzynarodowem i dwulicowem postępowaniem w sprawach zasadniczych dla ludności polskiej. Wewnątrz Komitetu bowiem p. poseł Chobot zajmował inne stanowisko, na zewnątrz zaś siebie przedstawiał jako przyjaciela czeskich stronnictw, a czynniki polskie z innych stronnictw usiłował swem postępowaniem i publikowaniem w swoim organie przedstawić jako wrogi i niełojalne wobec państwa i jego ustroju.

Pierwsza część opublikowana tej deklaracji w Dzienniku Polskim została skonfiskowana, dlatego jej omawiać nie możemy na łamach prasy. W drugiej części zarzuca zarządy tych dwu stronnictw p. Chobotowi jego dwuznaczne stanowisko w sprawie zjazdu światowego Polaków z Zagranicy oraz jego szkodliwe dla polskość i ludu polskiego postępowanie w jego osobistej walce z p. Łukoszem, szczególnie, że walkę z powodu jego spraw osobistych usiłuje przedstawić jako walkę z partją P. S. P. R., że rzuca podejrzenia, jakoby się tę walkę prowadziło z rozkazu i za pieniądze czynników zewnętrznych dla rozbicia P. S. P. R. i że grozi wyjawieniem rzekomej zależności jego przeciwników oraz stronnictw polskich od wpływów zagranicznych. Dalej wspomina ta deklaracja o artykułach w czeskiej prasie, która p. Chobota uznaje za swego, zaś narodowych działaczy potępia i publi-

kuje ich rzekome przeciwników. W ten sposób czynniki nacjonalistyczni i robi mu z tego prasy polskiej wnoszą i protesty, na te Wszystkie te sprawy, wzywają przedstawicieli na teren, szkodzą innym niezgodne z obowiązkiem, a przede wszystkim jako wybranego przyjaciela i jako Polaka, z którym polskim Polonią i właściciela nakładają takiego charakteru i u. W tym stanie rzecz, że uznają zasługi Robotniczej w życiu i pragną nadal z tem dla dobra polskiego jej zaufania do p. powspółpracę z nim za P. R., aby na jego partyjnego wydelegowanego.

musiały już raz zerzywywanie tego sta-większego zamącenia by słusznie nasz lud mógł, powrócić do swobodnej działalności tych swoich

przedstawicieli, którzy widząc zło, nie mieliby ty-le odwagi, aby otwarcie zająć prawdzie w oczy

Spolek Studentů Poláků v Brně dovoluje si Vaše Blahorodí pozvati na

SLAVNOSTNÍ AKADEMII

pořádanou u příležitosti polského státního svátku, pod protektorátem pana **LEONA MALHOMMEA**, konsula generálního R. P. v Moravské Ostravě, v sobotu dne 10. listopadu 1934, o půl 19. hodině v salonku Českého čtenářského spolku v Besedním domě v Brně. Vstup volný.

Stosunki polsko-czechosłowackie w oświetleniu p. min. Beneša

W numerze wczorajszym poinformowaliśmy naszych czytelników o treści exposé ministra spraw zagranicznych dr. Beneša, wygłoszonego przed forum Zgromadzenia Narodowego.

Z przemówienia tego najciekawsze są ustępy, poświęcone Polsce. Mocarstwu temu przypisuje p. minister ogromny ciężar gatunkowy w polityce międzynarodowej. Stwierdza, że w zagadnieniach międzynarodowych najbardziej dyskutuje się o dalszym rozwoju polityki polskiej, o kwestji przyszłych stosunków francusko-niemiecko-polskich, oraz o dalszym rozwoju stosunków francusko-rosyjskich.

W związku z paktem wschodnim, uniemożliwionym przez zastrzeżenia Polski i Niemiec, min. Beneš oświadczył, że rząd polski na życzenie Francji podał na piśmie trzy swoje główne zastrzeżenia, z których jedno dotyczy także Czechosłowacji. Rząd praski odpowiedział na to poufną notą do Francji, której treści p. minister nie chce czy nie może narazie zdradzić.

Ocena bezpośrednich stosunków Polski z Czechosłowacją, wypowiedziana przez p. ministra Beneša, brzmi niemal rewelacyjnie. Dotychczas we wszystkich swoich przemówieniach p. minister podkreślał konieczność i potrzebę współpracy i zbliżenia i wszystkie nieporozumienia uważał za chwilowe. Obecnie po raz pierwszy konstatuje, że wzajemne oziębienie stosunków jest zjawiskiem poważnym i trwałym, z którym będzie trzeba liczyć się i w przyszłości. Powodem tego stanu rzeczy jest nie tylko spór lokalny (?), lecz również różnice poglądów na niektóre ważne problemy ogólnej polityki europejskiej. P. Beneš sądzi, że fakt ten pociągnie dla Czechosłowacji pewne ujemne skutki, ale też i dobre. Podkreśla przytem, że Polsce nie można czynić zarzutów z tego powodu, że prowadzi politykę zgodną ze swojemi interesami, tak jak je rozumie, tak samo, jak to robi Czechosłowacja, której poczynania nie będą skierowane przeciw Polsce.

Od tej pesymistycznej oceny stosunków z Polską jaskrawo odbija się optymistyczny pogląd p. Beneša na stan stosunków z Niemcami. Według niego stosunki te są dobre (!). „Nie mając z Niemcami żadnych bezpośrednich sporów, zbliżamy się do nich automatycznie przez każde ich zbliżenie z naszymi przyjaciółmi.“

Zwrot ten daje bardzo wiele. P. Beneš uważa stosunki z Niemcami za dobre i pragnie ich zbliżenia. Co więcej, jest przyjaciołom Czechosłowacji, mającym dobre stosunki z Niemcami, samemu powodują oni autotęśnienie się stosunków polsko-czechosłowackich z Niemcami. W związku z tem należałoby zapytać, jaki wpływ na kampanję prasy czeskiej prowadzoną z tego powodu, miała komo zanadto zbliżyła się do Niemców i Czechosłowacji zależność stosunków z rządem Hitlera od zbliżenia do Niemiec przyjaciół Czechosłowacji działających w myśl i na rozkaz praskiego, to co oznacza cała ta kampanja papierowy i gromy potępiania Polskę? Chyba, że p. Beneš licząc do przyjaciół swego państwa, wstałaby wtedy jeszcze ciężej na nogach: przyjaciele (n. p. Francja, Anglia, Szwajcaria) są w porządku, jeżeli nie do Hitlera. Natomiast białe rękawice, któryby próbował sam!

Oświadczenie p. Beneša

„Narodni listy“ za rewizją granic polsko-litewskich

Wilno — Mekka Litwinów. — Litwa pięta Achillesowa Czechosłowacji

Coraz wyraźniej odczuwać się daje w prasie czechosłowackiej antypolska propaganda, skierowana przeciwko wewnętrznemu życiu Polski i jej zagranicznej polityce. Czeska prasa stołeczna i prowincjonalna przestała się interesować Polską, jako najbliższym swym sąsiadem, natomiast żywo interesuje się przejawami jej polityki zagranicznej, godzącej rzekomo w pokój europejski i w trwałość granic swych sąsiadów.

Obecnie mamy do zanotowania nowy fakt tego rodzaju propagandy. W tych dniach przybył do Pragi nowomianowany poseł litewski Edvardas Turauskas. Ze sposobności tej skorzystały „Narodni Listy“, organ czeskiej narodowej demokracji i zamieściły wywiad swego współpracownika z posłem Turauskasem na temat stosunku Litwy do państw sąsiednich, zwłaszcza do Polski.

Stosunek Litwy do Polski jest — zdaniem nowego posła — skandaliczny, bynajmniej nie z winy Litwy.

„Rzecz jasna, że nie możemy się wyrzec tego, co nazywa się Lithuania propria. Nie tęskniliśmy za Litwą o starych granicach historycznych, czy ściśle etnograficznych, ale trwamy przy tem, aby było nam zwrócone Wilno, które jest naszą Mekką.“

To oświadczenie posła Turauskasa za-

mieściły z żywą radością „Narodni Listy“, które w swym zespole redakcyjnym dają człowieka odznaczanego orderem i dyminą za prolitewską kampanję, dzącego w oczach ślepców za przyjaciela Polski. Jest nim p. C. w-prezes porozumienia prasowego czeskiego. Wywiadem „Narodni Listy“ czuje się oburzony „Slovák“, który Litwę pięta Achillesową Czechosłowacji słusznie zauważa, że „Praga szlachetnie przyjaźni tego małego państwa leżącego nad morzem Bałtyckim“ i o tem, jak odzyskać polskie dodatki polskiego terytorjum.

Oburzenie swe kończy „Slovák“ „Zdaje się, że koła praskie nie są gotowe na zmianę granic, ustalonych traktatami pokojowymi między Polską i Czechosłowacją, i spełniłyby życzenie, wyrażone przez oficjalnego przedstawiciela Litwy. Najbardziej kłopotliwym jest jednak to, że dzieło reaguje bardzo na załoty Węgry i Polski. W żadnym polskim dzienniku nie czytaliśmy przemówienia posła węgelskiego, czy Gömbösa na temat przynajmniej Bratysławy, Koszyc, Łuczenca i Węgier... Jeśli my nie pragniemy rewizji granic, nie wolno nam równocześnie reagować na Litwie.“

Przedstawicielstwo gminne w Gruszowie domaga się zniesienia szkoły polskiej

Prasa czeska donosi o znamiennej uchwale przedstawicielstwa gminnego w Gruszowie, żądającej likwidacji klasy w polskiej szkole publicznej w Gruszowie.

Wczorajsze „České slovo“ pisze na ten temat dosłownie:

„Na ostatniem posiedzeniu przedstawicielstwa gminnego w Gruszowie uchwalono domagać się zniesienia niepotrzebnych klas tamtejszej szkoły niemieckiej i polskiej...“

Do dwuklasowej szkoły polskiej zapisało się 80 dzieci, z których 37 posiada obcą przynależność państwową, 6 jest z innej gminy, a dwóch nie należy do szkoły. W rzeczywistości do szkoły należy tylko 40 dzieci. Dlatego ludność gruszowska domaga się zniesienia jednej klasy, a pozostali uczniowie mają chodzić do szkoły w Śląskiej Ostrawie. Memorjały, dotyczące powszechnych szkół niemieckiej i polskiej w Gruszowie, przesyła przedstawicielstwo gminne.

Zlý člověk.

(Malhomme.)

Napište francouzské slovo Malhomme malým počátečním písmenem, přeložte si je do češtiny a uvidíte, že rebus je velmi snadný. Tímto zlým člověkem jest pan konsul Rzeczypospolitej v Mor. Ostravě. Přátelský poměr našeho a polského státu byl za předchůdce dnešního konsula tak vystupňován, že nebylo ani jediného škarohlída, který by se byl opovážil pesimistické prognosy do budoucna. A tu přišel zlý člověk a zkalil tento poměr. Právem jej smíte nazvati zlým. Na něm se správdilo: nomen — omen!

My, Češi, jsme národem, v němž již pouhá zmínka o slovanství vzbuzuje až chorobný entusiasm. Nemusíme se proto na sebe nijak horšit za tuto slabou stránku. Jen nemáme ji dávat propuknout ve slabé chvíle.

Takový zlý člověk vzbouří zlou krev. Je známo, že poturčenec je horší Turka. Praděd pana konsula měl se slovanstvím asi společný pohled na hořící Moskvu. Možná, že byl také jedním z četných poběhlíků, kteří křičíce na plná ústa — nous marchons à la tête de la civilisation — učil polské slečny a šlechtice francouzštině. Nejspíše snad byl asi grenadírem, kterému úplně omrzlému a polomrtvému poskytl v polské pohostinné doškové chatě ošetření a pomoc. Pan konsul Malhomme nemá práva počínat si u nás jako v Turecku. Je-li na tolik málo informován o svých povinnostech, je povinen si vzít do ruky příručku mezinárodního práva a pilně se přiučiti. Štváči nemají nároku na čestné a zodpovědné jméno konsula. Neslýchaný postup tohoto zlého muže, který asi zapoměl se vybouřiti jinde a v němž se snad ozvala bouřlivá krev sanskulotů, bude nutno upravit. Ne-li, bude třeba jej se vši zdvořilostí doprovoditi na těšínský most.

Poláci, žijící v tomto státě, nepotřebují takového obhájce. Pan konsul odsud odejde, ale Poláci tu zůstanou a musí žít s Čechy. Pan konsul má asi také velmi nevyhraněnou představu o dnešním stavu polské otázky v Československu. Pokud Poláci jsou zdejšími státními občany, o ty nemusí pan konsul, míti starosti. Ti Poláci jako státní občané českoslovenští — a stali se jimi z vlastní vůle — obhájí svá práva v rámci stávajících zákonů sami. Ať jen pan konsul dá svůj kord do pochvy. A těch několik, kteří tu požívají práv hostů, ti nesmí zneužívatí tohoto práva. Pan konsul asi četl Sienkiewicze. Ví, že Poláci říkali o nevěrných hostech, že jsou horší než Tataři. Dnes není doba vhodná pro bouřliváky. Těžko se žije a každý má starosti jiné. U nás takový člověk stává se brzo směšným, toliko úsměv útrpnosti vzbuzujícím. Kandidujeli pan konsul na hrdinu smutné postavy, potvrzujeme mu, že vlohy k tomu má.

Pan konsul se zaslouží více o vlast, bude-li pracovat k porozumění českopolskému, bude-li se snažiti o hospodářské úspěchy. Osobně se pak zaslouží více, když bude pečovat o pořádek ve svém úřadě, kde analfabeti si počínají, »po asijsku«, jak se říkalo v Rusku.

Velmi rádi bychom panu konsulu pomohli budovati, to, co slibně započal Dr. Ripa, jeho předchůdce. Ale to byl Polák, pan konsul je poturčenec, a poturčenec je horší Turka. Znáte toto pořekadlo, velectěný pane konsule? Ne-li, dejte si je někým vyložit, ale někým, kdo umí dobře česky.

Nepečujte o nás, pane konsule, jinak než tím, že nám umožníte poznati Vaši vlast, již jsme milovali pro její osudy a její syny; že budete pracovat na hospodářských stycích, že konečně se postavíme národu, který máte čest zastupovati, po boku, když by mu chtěl někdo vzít jeho svobodu. Jezdíte si na křtiny a pohřby, ale pamatujte, že jste ve státě, který dovede zakročiti, když Vám medovina nedovolí udržeti mez slušnosti. V Německu anebo v Itálii byste asi byl více na místě. Anebo by Vám snad lépe slušela Francie, kde vypověděli bez milosti pět tisíc polských horníků? Vidíte, tam byste mohl říci, že předkové dnešních Poláků nejednali tak s prchajícími zbytky Napoleonovy armády, že v proudech lila se polská krev za francouzskou vlast.

Uvažujte o tom, pane konsule a uvidíte, že jste chybil. Náš národ rád Vám Vaše chyby promine a brzo na ně zapomene.

JUDr. J. K.

Prager Presse 9. XI. 34

Der Pole

Dr. Buzek

identifizierten sich in polnischer Sprache mit dem Streben des Außenministers und der Regierung um die Sicherheit und Ruhe der Republik.

Wir sind vorbehaltlos, sagte er, mit dem Teil des Exposés einverstanden, das von der Erhaltung der Freundschaft zu Frankreich, der Kleinen Entente und hauptsächlich mit Jugoslawien spricht.

Schuld an der Trübung des Verhältnisses zu Polen sind die lokalen Verhältnisse in Schlesien.

Der polnische Sozialdemokrat.

Chobot

stellte ebenfalls in polnischer Sprache fest, Dr. Buzek sei von der polnischen Volkspartei und dem Verband schlesischer Katholiken zum Austritt aus einer Partei gezwungen worden, in welcher er mit ihm fünf Jahre lang in Eintracht gearbeitet habe.

Die politische Hetze in Schlesien, die das Verhältnis zu Polen trübe, datiere seit der Wirksamkeit des Generalkonsuls Malhomme in Mähr. Ostrau. Er schloß, seine Partei sei dazu entschlossen, die Harmonie mit Polen wieder herzustellen.

Związek Śl. Katol. i Stronnictwo ludowe nie będą dalej współpracować z p. Chobotem.

Na skutek wniesienia memorjału komitetu wykonawczego P. S. P. R. do Naczelnej Rady Światowego Związku Polaków z Zagranicy, którego odpis doręczono przewodniczącemu Komitetu Międzypartyjnego, zwołano posiedzenie K. M. na dzień 31 października b. r. Na posiedzenie to nie zjawili się przedstawiciele P. S. P. R. tłumacząc to tem, że K. M. nie ma co nad tym memorjałem obradować, bo był wysłany do Związku Światowego Polaków z Zagranicy, dalej, że nie został zaproszony członek tego Komitetu z ramienia P. S. P. R. p. Gromnica, a wreszcie, że się dowiedziała P. S. P. R., że na tem posiedzeniu ma się tylko ogłosić deklarację przeciw jej przewodniczącemu bez dalszej rozprawy.

Wobec tego, że wskutek nieobecności zastępców P. S. P. R. posiedzenie K. M. się odbyć nie mogło, postanowili zebrani przedstawiciele dwu innych stronnictw t. j. Związku śląskich katolików i Stronnictwa Ludowego wysłać do Zarządu P. S. P. R. i opublikować oświadczenie, w którym stwierdzają, że działalność p. posła Chobota w ostatnim roku jest sprzeczna z interesami ogółu polskiej ludności i ze zadaniami Komitetu Międzypartyjnego, powołanego do życia dla zachowania i obrony polskiego stanu posiadania. Motywują to zaś jego międzynarodowem i dwulicowem postępowaniem w sprawach zasadniczych dla ludności polskiej. Wewnątrz Komitetu bowiem p. poseł Chobot zajmował inne stanowisko, na zewnątrz zaś siebie przedstawiał jako przyjaciela czeskich stronnictw, a czynniki polskie z innych stronnictw usiłował swem postępowaniem i publikowaniem w swoim organie przedstawić jako wrogie i nielojalne wobec państwa i jego ustroju.

Pierwsza część opublikowana tej deklaracji w Dzienniku Polskim została skonfiskowana, dlatego jej omawiać nie możemy na łamach prasy. W drugiej części zarzuca zarządy tych dwu stronnictw p. Chobotowi jego dwuznaczne stanowisko w sprawie zjazdu światowego Polaków z Zagranicy oraz jego szkodliwe dla polskośći i ludu polskiego postępowanie w jego osobistej walce z p. Łukoszem, szczególnie, że walkę z powodu jego spraw osobistych usiłuje przedstawić jako walkę z partją P. S. P. R., że rzuca podejrzenia, jakoby się tę walkę prowadziło z rozkazu i za pieniądze czynników zewnętrznych dla rozbicia P. S. P. R. i że grozi wyjawieniem rzekomej zależności jego przeciwników oraz stronnictw polskich od wpływów zagranicznych. Dalej wspomina ta deklaracja o artykułach w czeskiej prasie, która p. Chobota uznaje za swego, zaś narodowych działaczy potępia i publikuje, iż p. poseł Chobot wyjawi rzekome przeciwpaństwowe postępowanie polskich czynników narodowych i zawistość od zagranicy i robi mu zarzut, że chociaż on na artykuły prasy polskiej wnosi skrzętnie zawsze sprostowania i protesty, na te artykuły wcale nie reagował. Wszystkie te sprawy, jak i jego postępowanie przeciw przedstawicielowi państwa polskiego na tutejszym terenie, szkodzą interesom ludności polskiej i są niezgodne z obowiązkami Polaka wobec swej narodowości, a przede wszystkim z jego obowiązkami jako wybranego zaufaniem ludu jego przedstawiciela i jako Polaka, odznaczonego wysokim orderem polskim Polonia Restituta, który na swego właściciela nakłada szczególne obowiązki niskazitelnego charakteru i pracy dla dobra swego narodu. W tym stanie rzeczy oświadcza oba stronnictwa, że uznają zasługi Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej w życiu narodowem polskiej ludności i pragną nadal z tem stronnictwem współpracować dla dobra polskiego ludu, lecz nie mogą mieć więcej zaufania do p. posła Chobota, uważając dalszą współpracę z nim za niemożliwą i wzywają P. S. P. R., aby na jego miejsce do Komitetu Międzypartyjnego wydelegowała innego swego przedstawiciela.

Zarządy obu stronnictw musiały już raz zerwać z p. Chobotem, gdyż utrzymywanie tego stanu doprowadziłoby do coraz większego zamęcenia naszych stosunków, za któreby słusznie nasz lud mógł pociągać do odpowiedzialności tych swoich

przedstawicieli, którzy widząc zło, nie mieliby tyle odwagi, aby otwarcie zająć prawdzie w oczy.

Sprostowanie sprostowania. Ponieważ chodziło o polską gazetę, więc pan Chobot pośpieszył z sprostowaniem naszego artykułu p. t. „Niepiękna sprawa”. Umieściliśmy to sprostowanie bez komentarzy, aby czytelnicy nasi widzieli, co i w jaki sposób p. Chobot prostuje. Wracamy do tej sprawy, gdyż umieszczenie tego sprostowania wywołało oburzenie wśród tych czytelników, którzy sprawy nie znają, a dokładnie sprostowania p. Chobota nie wzięli pod uwagę.

Otóż p. Chobot prostuje, że nie jest prawdą, że się zaczęło. Dla nas kiedyś się zacząć musiało, a zaczęło się wtedy, kiedy się zaczęło, p. Chobot twierdzi, że to nieprawda! Z jakiego powodu Łukosz został wykluczony, to wiemy dobrze, że z powodu „grubego” — tak grubego prawdopodobnie jak skóra słonia — „naruszenia dyscypliny partyjnej”, które znowu zostało popełnione przez to, że p. Łukosz nie tańczył tak jak p. Chobot gwizdał, to wywołało gniew p. Chobota, a więc wykluczenie nastąpiło z powodu gniewu Chobota na Łukosza, czyli z powodu osobistych różnic, p. Chobot to może prostować ile razy zechce, zostanie to krzywe i basta. Konferencje nielegalne i ulotniki nastąpiły, jak każdy wie, potem gdy się już zaczęło i to sprawy nie prostuje.

Wierzmy dalej, „że ze strony posła Chobota takiego żądania do związku kolejarzy nie stawiano, lecz naodwrot — poseł Chobot przymawiał się w organizacji kolejarzy, ażeby Łukosza pozostawiono w tej organizacji”. Nie możemy jednak dwu rzeczy zrozumieć, po pierwsze, co to znaczy, bo jest to tak po polsku napisane, że zrozumie to chyba tylko taki Polak jak p. Chobot, a po drugie,

skąd p. Chobot wziął się w tej organizacji?!

Kapitałne sprostowanie jest w trzeciej części, gdzie p. Chobot twierdzi, że nieprawdą jest, „że sympatje ludzi bezstronnych znalazły się po stronie Łukosza”. Nie mamy nic przeciwko temu, że o tych sympatiach mają rozstrzygać „polscy robotnicy, a zwłaszcza członkowie P. S. P. R.”. Ale twierdzić, że prawdą jest, iż przeważna część tych robotników zgadza się z wykluczeniem Łukosza i pochwała sprawki Chobota, jest nietylką obrazą tych robotników, ale takim wykręcaniem się sianiem, jakiegoby się żaden artysta cyrkowy nie powstydział. A zresztą — może p. Chobot zarządzi sprostowanie?

Niepiękna sprawa tedy przez sprostowanie wcale nie została pięknie ubrana.

Brednie i intrygi. „Czeske Slovo” z 4 bm. podało na temat przyszłych wyborów i stanowisku polskich stronnictw wobec nich szereg niedorzeczności. W szczególności napisało, że Związek. Śl. Katolików z p. dr. Wolfem przygotowuje wspólne pójście do wyborów z Ludowym Stronnictwem ks. Hlinki, zaś polskie Stronnictwo Ludowe z panem Jungą, członkiem zastępstwa krajowego na czele, chce przeprowadzić wybory wspólnie z czeskimi agrariuszami; mówi też o „Narodni lidze” i o innych sprzecznościach. Każdy, kto zna choć trochę stosunki naszych stronnictw, na pierwszy rzut oka poznać musi, że wiadomości te są wypocinami schorzałego mózgu. Są to te same brednie, które p. Chobot straszy członków swego zarządu w tym celu, aby za wszelką cenę wykazać, że polskie stronnictwa narodowe chcą prowadzić wojnę z P. S. P. R.

Venkov 9. XI. 34

Dva Poláci o našem poměru k Polsku.

Sněmovna včera měla příležitost vyslechnouti dva polské poslance o česko-polském poměru. Posl. MUDr. Jan Buzek, lékař v Doubravě ve Slezsku, pravil, že jeho voliči na Těšínsku s největší bedlivostí sledují poměr Československé republiky k sousednímu Polsku. Pravil dále: „Tento poměr dosud není upraven, pan ministr dr. Beneš vyjadřuje se o něm ve svém exposé se zdrženlivostí. Nevíme proč se tak děje. Že se poměr mezi republikou a Polskem v poslední době do jisté míry přiostrčil, tím vinny jsou místní poměry ve Slezsku a hlavně to, že nebyly splněny některé národní požadavky polské menšiny ve

Slezsku.“ — Poté polský soc. dem. posl. Chobot prohlásil, že pět let hlasovali s posl. drem Buzkem pro státní rozpočet Československé republiky, ale že dnes musí s politováním konstatovati, že ze zástupců polského lidu v tomto státě bude tentokráte proti hlasovati jen on sám. Po pět let bylo naň útočeno s různých stran, tyto útoky sesílily pak ještě nyní, když v polském státě zavládly nové metody, pokud jde o poměr k naší republice. Posl. dr. Buzek byl polskou stranou lidovou a svazem slezských katolíků donucen po pěti letech, aby vystoupil ze soc. dem. strany, ve které byl hospitantem, a aby docela

vystoupil z vládní koalice. Vytýkali dru Buzkovi zejména, že po celou tuto dobu jeho činnost pro Slezsko neměla žádných výsledků. Posl. Chobot popírá toto tvrzení a osvědčuje, že výsledky činnosti jeho a dr. Buzka jsou o mnoho významnější, než byla činnost někdejšího zástupce polského lidu dra Wolfa. Dále pravil posl. Chobot: „Není tajemstvím, že politické štvánice ve Slezsku, které zhoršují poměr obou slovanských států, Československa a Polska, vznikly od této doby, kdy v Moravské Ostravě začal působiti nový generální konsul polský Malhommé“.

Ilustrovany Kurjer Lodz. 10. XI. 34.

Rugi robotników polskich z Czechosłowacji nie ustają.

Kłamliwe zaprzeczenia czeskiej propagandy.

Cieszyn, 8 listopada (H). 25 października br. zamieściliśmy depeszę pt. „Brutalne rugi robotników polskich w Czechosłowacji”. W depeszy tej donosiliśmy, że 7 fabryki sody w Piotrowicach, należącej do hr. Larischa wydano w październiku Chowelika po 35-ciu latach pracy, Antonie Małysa po 38 latach i Antoniego Rygiera po 18-tu latach pracy. Wszystkich wydano bez wypłacenia im zaopatrzenia emerytalnego. Z fabryki tej wydano ponadto w lutym br. 18-tu a w październiku 8-miu polskich robotników, a w ich miejsce przyjęto robotników Czechów.

Niektóre pisma m. i. „Głos Narodu” zaatakował prawdziwość faktów podanych w

tej depeszy.

Otóż stwierdzamy, że powyższe fakty zostały potwierdzone w urzędowym protokole przez posterunek policji w Żebrzydowicach.

Przy tej sposobności podajemy smutny fakt, że indywidualne rugi robotników polskich w Czechosłowacji nie ustają. Dowodem tego są częste protokolarne zeznania, składane przez wydanych polskich robotników na posterunkach policyjnych w Żebrzydowicach i Polskim Cieszynie.

Sprostowania czeskiej propagandy nie zmieniają tych przykrych, a niestety w całości prawdziwych faktów. Sprostowania te wprowadzają tylko w błąd opinie publiczną. (Patrz artykuł na str. 2-ej).

Jak pracują nowoczesne „kuźnie czarownic” w Pradze?

Na marginesie światowej kampanji antypolskiej.

(Korespondencja własna „Ilustr. Kurjera Codz.”)

Praga, w listopadzie.

(P.T.S.) Ostatnie artykuły „Ilustrowanego Kurjera Codz.”, demaskujące gruntownie metody czeskie, stosowane przy dławieniu polskości na Śląsku i Morawach, skonstruowały niezwykle czynniki czeskie. Przykłady metod postępowania, ilustrowane jaskrawymi obrazami, były — wobec poczytności „IKC.” — bardzo nie na rękę propagandzie czeskiej, usiłującej drapać się w tożę kraju „demokratycznego”, „najszlachetniejszego” itd. Zerwanie zasłony z bestjałskich metod czeskich spowodowało też kilka konferencyj w czeskim ministerstwie spraw zagranicznych i ministerstwie spraw wewnętrznych.

Konstruację wywołał przedewszystkiem fakt doskonałych informacji korespondenta „IKC.”, jak i brak argumentów do ich obalenia. Na polecenie osobiste p. Benesza, czeska agencja oficjalna Cz. T. K., jak i prywatna agencja p. Benesza „Ceps” umieściły tak w prasie krajowej, jak i tej prasie zagranicznej, która pobiera zasiłki z funduszu propagandy czeskiej — obszerny komunikat, w którym po pominięciu najdrażliwszych i najistotniejszych faktów katowania polskich dzieci szkolnych i bicia bezbronných obywateli polskich — obie agencje starają się rewelację „IKC.” bagatelizować i wykazywać rzekomą ich nieprawdziwość.

Nie myślimy na tem miejscu polemizować z tą przewrotnością, albowiem na

wszystkie nasze twierdzenia przytoczyliśmy dowody nie do obalenia. Zresztą dowodów brutalności metod czeskich przedstawialiśmy w ciągu lat zbyt wiele, by tak w opinii polskiej, jak opinii światowej, istniały jakiegokolwiek wątpliwości i złudzenia co do celów i metod państwa czeskiego.

W artykule dzisiejszym pozostawimy chwilowo na uboczu martyrologję naszego ludu pod knutem żandarma i szowinisty czeskiego. Zajmiemy się natomiast

reportażem z dwu czeskich kuźni

propagandy lokalnej i światowej, jakeimi są CTK (Ceska tiskova kancedar) i CEPS (Central European Press).

Zagładnięcie za kulisy obu tych agencyj prasowych, rzuci nam niezwykle cenne światło nie tylko na wzajemne stosunki polsko-czeskie, ale na wiele kampanij antypolskich w prasie światowej i intryg międzynarodowych. Wyjaśni nam to również, jakeimi metodami, czem starają się okłamywać świat co do swej rzekomej zwartości, genialności swych polityków, niezwykłego rozwoju gospodarczego (ponad 600.000 bezrobotnych), no i o swej bezwarunkowej wierności dla idei pokoju świata.

Motorem obu tych kuźni jest wyłącznie p. Benesz. Agencje te są „złajchszaltowane”, a system ich pracy najdokładniej od-

powiada metodom p. Benesza, stępowanym w polityce zagranicznej. Metody te miała Polska okazję wypróbować na swej własnej skórze, gdy w r. 1919 p. Benesz doprowadził do wiarolomnego złamania umowy z Polską o linję demarkacyjną na Śląsku, kupując dla tego „faktu dokonanego” opinię postronną. Również w r. 1920 — z racji usilnych zabiegów p. Benesza, by przez odciecie Polsce dowozu amunicji doprowadzić do zwycięstwa Sowietów, po którym spodziewał się dalszego smacznego kaska, wykrojonego z ciała Rzeczypospolitej — „kuźnia czarownic” pracowała identycznie.

Prasowe intrygi p. Benesza, jak już powiedzieliśmy, są dwutorowe. CTW, pracująca jako oficjalna agencja rządowa na zewnątrz, usiłuje utrzymywać pewną przyzwoitość. Pod własną firmą nie lansuje napaści na Polskę, używając do tego celu dzienników zagranicznych, którym dostarcza „materiału”. Dostarcza go zaś nie tylko bezinteresownie, ale i odpowiednio opłaca w miarę ogłaszania. Potem już nawet sama podaje jako przedruki z prasy obcej, jak to stało się z przedrukami z jugosłowiańskiej „Vremje”, mającami rzekomo ilustrować oburzenie opinii jugosłowiańskiej wizyta premjera Gömbösa w Warszawie. — „Oburzenie” sfabrykowane zostało w Pradze, a następnie cytowane jako cudzą miarodajną opinię.

Personal obu agencyj

składa się w wielkim procencie z Ukraińców.

Prasowym szefem sztabu w CEPS-ie jest niejaki Belgovski, Ukraińiec, o którym głośno mówią, że poza organizowaniem antypolskiej kampanji światowej zajmuje się organizacjami bardziej „realnymi”, t. j. organizowaniem bojówek UON i wysyłaniem ich via Ruś Podkarpacka do Polski. Charakterystycznym jest, że obie agencje nie dopuściły do publikacji w prasie czeskiej komunikatu, że policja polska rozesała do władz czeskich listy gończe za osobnikiem, podejrzanym o współudział w zamordowaniu min. Pierackiego.

Kierownikiem CTK jest Czermak, totum-facki p. Benesza. Bardziej jednak zaufanym jest p. Svihovsky Venceslav, kierownik nieoficjalnej Central European Press. Jest on codziennym gościem p. Benesza, który udziela mu najszczegółowszych informacji i zleceń. Osobistość ta jest dla nas nie tylko dlatego ciekawa, że kieruje kuźnią kłamstw antypolskich, ale i dlatego, że w

dobie istnienia złudzeń z naszej strony był prezesem „Porozumienia prasowego polsko-czechosłowackiego”, a raczej polsko-czeskiego. Venceslav Svihovsky urodził się

w Równem na naszym Wołyniu.

Wtedy uważał się za Rosjanina. Potem był „radcą legacyjnym misji ukraińskiej” w Pradze i uważał się za rodowitego Ukraińca. Gdy rola misji zeszała do operetki, poczuł się Czechem. Benesz skwapliwie przejął „radcę legacyjnego” do swej służby i znalazł w nim na posterunku w CEPSIE właściwe narzędzie. Za propagandę antypolską w sprawie wileńskiej odznaczony został orderem Gedymina. Nieomal bezpośrednio po tem odznaczeniu stanął na czele... „Porozumienia prasowego polsko-czeskiego”.

Należy na tem miejscu z całą stanowczością podkreślić, że przeważająca część nieprzychylnych wzmianek o Polsce a entuzjastycznych o Czechosłowacji i „genjalnym” Beneszu w prasie francuskiej pochodzi

z tej praskiej kuźni czarownic. „Narodni Politika” przed kilku dniami całkiem wyraźnie skarżyła się, że część prasy paryskiej tylko tyle życzliwego umieszcza o Czechosłowacji, ile zapłacone zostanie brzęcząca moneta. Podkreślić również należy

płatną kampanję antypolską w zaprzyjaźnionej z nami Jugosławiji,

gdzie za pośrednictwem niejakiego Milakowa usiłowano skierować zrozpaczoną po zamordowaniu Aleksandra opinię publiczną przeciw naszemu narodowi.

Machinacje p. Benesza pokrzyżowali mu własni rodacy, przedewszystkiem socjaliści, którzy nie licząc się z niczem na łamach swych pism nawymyślali zmarłemu królowi od „krwiożerczych dyktatorów”, który za gwałty wobec demokracji pozbawiony został życia. Prasa jugosłowiańska natychmiast zareagowała na tę nikiemność i sztuczki CEP-su się nie udaly.

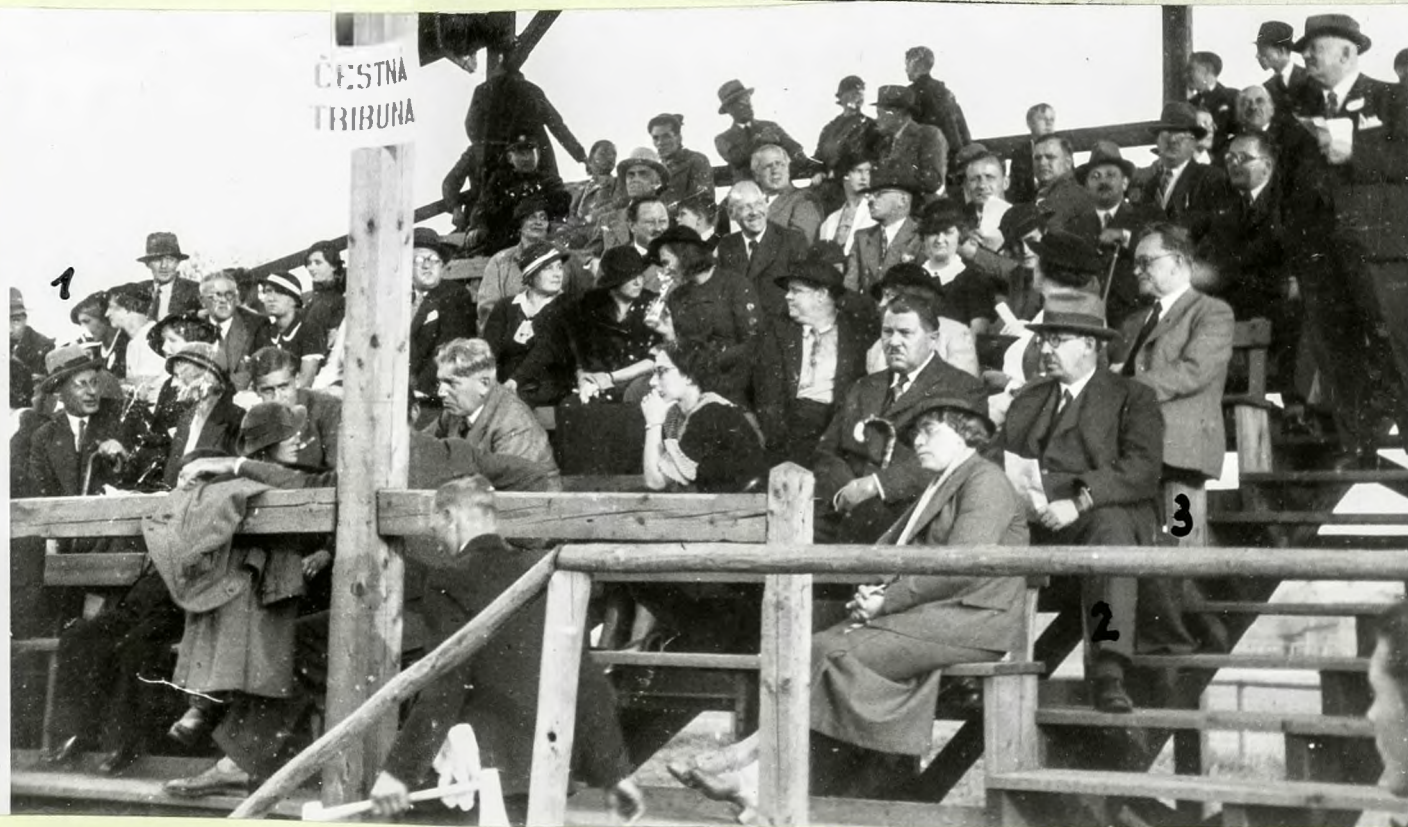
Mimo wszystko, położenie Czechosłowacji z dnia na dzień staje się trudniejsze. Zmusza to p. Benesza do rozbudowy kuźni czarownic. Mają otrzymać dalsze środki na kampanję w prasie światowej. Tegoroczny preliminarz budżetowy przewiduje mimo czechosłowackiej nędzy gospodarczej

zwiększenie pozycji dla obu agencyj o sumę dalszych 10 milionów koron.

Będziemy wysiłki w tym kierunku bacznie śledzić, by móc na czas unicestwić wszystko, co ostrzem swem skierowane jest przeciw Polsce.

Podczas wysięgów Komuch
4 Wiskowicach - Mor. Extravie
28. IX. 34 (vide tom X^{ty} str. 190-191)

- 1) Komul Generalny Malhomue
- 2) dyr. policji Bača
- 3) burmistrz Mor. Osdr. Prokeš

„Upadek niemieckiego szkolnictwa w Ostrawie“

Pod tym tytułem podaje „České slovo“ artykuł o szkolictwie w Mor. Ostrawie, w którym konstatuje upadek nietylko szkolnictwa niemieckiego, ale i polskiego w M. Ostrawie.

Pisze m. in.: „W roku bieżącym zamknięto z powodu braku uczniów prywatną polską szkołę w Przywozie. Druga prywatna szkoła polska, utrzymywana przez Związek Szkolny, wegetuje w Witkowicach. Jest to jednoklasówka, która ma 13 uczniów. Istnieje także dzięki poparciu hut witkowskich, które jej użyczają lokalu. W roku poprzednim miała 10 uczniów, w roku bieżącym przybyło 3. Z takich cyfr wyprowadza prasa polska wnioski o setkach tysięcy Polaków u nas... Oprócz tych szkół jest w Mor. Ostrawie polska szkoła wydziałowa i ludowa a w Mar. Górach polska jednokla-

sówka. Wydaje się nam, że „Čes. slovo“ wyprowadza mylne wnioski z obecnej liczby uczniów w polskich szkołach w Ostrawie. Czechosłowacki spis ludności z r. 1921 wykazał na terenie Wielkiej Ostrawy 13.422 obcokrajowców, oraz 1440 Polaków, obywateli czechosłow., razem 14.862 osób, co daje około 3000 dzieci w wieku szkolnym. Z tej liczby uczęszczało w r. szkolnym 1920-21 do prywatnych szkół polskich na terenie Ostrawy 1428 dzieci. W r. 1934-35 uczęszcza do tych samych szkół 193 dzieci, czyli przeszło siedem razy mniej.

Przegląd prasy

Dziwne pretensje

Wczorajszy „Mor.-sl. deník“ zamieszcza nieprzyzwoity atak na p. konsula generalnego Malhomme z tego powodu, że w dniu Wszystkich Świętych złożył wieniec na grobie poległych żołnierzy polskich w Stonawie.

W tej sprawie należałoby zauważyć, że bohaterowie, polegli w Stonawie, byli żołnierzami 12 p. p. w Wadowicach, a więc obywatelami państwa polskiego. Następnie z oburzeniem zaznaczyć trzeba niespotykany w stosunkach międzypaństwowych fakt, aby nienawiść do innego narodu nie uszanowała i nie zatrzymała się nawet nad mogiłą poległych. Pod tym względem redaktorzy „Mor.-sl. den.“ stanowią z pewnością jedyny — nie przynoszący im zresztą żadnego zaszczytu — wyjątek w świecie. We Lwowie, o którego posiadanie staczały zaciekle boje dwie narodowości, Ukraińcy obchodzą od 15 lat każdorocznie wspańiałe panichidy żałobne i dotychczas nikomu nie śniło się w Polsee, aby z tego powodu komukolwiek robić zarzuty, przeciwnie, naród polski z całym pietyzmem odnosi się do poległych bojowników ukraińskich i nikt też nie docieka, czy byli obywatelami polskimi, czy też pochodzili z poza Małopolski. — Do Francji każdorocznie na dzień Wszystkich Świętych wyjeżdżają specjalne pociągi niemieckie na groby żołnierzy, poległych w walkach z Francją. Ambasadory i konsulowie niemieccy składają wieniec na mogiłach i nigdy żadna gazeta francuska nie robiła z tego kwestji. Robi to jedynie „Mor.-sl. deník“.

Robocznik Śląski 10. XI. 34.

Gdzie dwulicowość?

„Dziennik Polski“ z dnia 4 listopada rzuca się znowu na tow. Chobotę, zarzucając mu dwulicowość we własnej partji, że podobno na posiedzeniu prezydium Komitetu Międzypartyjnego dnia 3 września zgodził się, aby tow. Gromnicę nie zapraszano na posiedzenia Kom. Międz. Jest to kłamliwe przekręcanie faktów.

Prawdą jest, że p. dr. Wolf na wspomnianym posiedzeniu prezydium na żądanie posła Chobotę o jak najprędze zwołanie K. M. oświadczył, że posiedzenia nie zwoła z tego powodu, iż nie może zaprosić tow. Gromnicę, gdyż niema do niego zaufania. Tow. Chobotę w odpowiedzi, chcąc przekonać się, czy to jest rzeczywisty powód niezwołania posiedzenia, oświadczył, iż na to posiedzenie zamiast Gromnicy może przyjść jego zastępca tow. Kornuta a jest nieprawdą, jakoby był się zgodził, żeby wogóle tow. Gromnicę usunięto z K. M. Pan dr. Wolf pomimo tego posiedzenia M. K. nie zwołał, czego dowodem, że w dniu 23 października br., a więc niespełna dwa miesiące później, napisał do tow. Chobotę, iż Związek Śląskich

Robocznik Śląski 10/XI.34

Katolików uchwalił posiedzenia K. M. nie zwoływać, gdyż niema żadnego materiału.

Tow. Chobotę wyjaśnił tę sprawę na posiedzeniu Zarządu Głównego PSPR, to też próba podjudzenia członków zarządu PSPR przeciw Chobotowi nie uda się.

A więc wykazała się dwulicowość p. prezesa dra Wolfa, który raz Gromnicę a drugi raz „brak materiału“ podawał jako powód niezwołania posiedzenia Komitetu Międzypartyjnego.

Głosy czytelników.

STONAWA. W ub. niedzielę odbyło się w Domu Robotniczym zgromadzenie członków PSPR, zwołane na życzenie tow. Al. Bonczka, który już poprzednio wyraził gotowość wygłoszenia odpowiedniego referatu i przyczynienia się do objaśnienia członkom polityki i taktyki partyjnej. Na jego też życzenie zaproszono również sympatyków. Tow. Alojzy Bonczek w blisko dwugodzinne przemówieniu nakreślił naukowe podstawy ruchu socjalistycznego i praktyczne zastosowanie socjalizmu. Szczególnie podkreślił, że socjalizm może się rozwijać tylko drogą ewolucyjną. Następnie scharakteryzował faszyzm w poszczególnych krajach, jak: w Niemczech, Austrii i we Włoszech i szkodliwy nacjonalizm. Przechodząc do polityki PSPR., mowca wskazał na zasługi partji w czasie, gdy Polacy żądali przyłączenia Śląska do Polski. Ostatnie zaś wypadki w partji scharakteryzował nie jako spór osobisty pomiędzy Lukoszem a Chobotem, lecz jako zatarg o to, czy mamy pozostać wierni zasadom socjalistycznym, czy nie. Wkońcu odczytał deklarację, w której apeluje do pomyślnego załatwienia sporu. Po nim przemówił tow. Kotarba, poczem w dyskusji zabierali głos tow.: Motyka, Buba, Hrabiec, Jeżowicz i Delong. Dyskusja była nader ożywiona, wszyscy przemawiali w duchu utrzymania jedności partji. Wobec jednak niemożliwości wyczerpania materiału na jednym zgromadzeniu, uchwalono na wniosek tow. Hrabca zwołać w najbliższym czasie dalsze zgromadzenie mężów zaufania wszystkich miejscowych organizacji socjalistycznych, celem należytego uzgodnienia poglądów i przygotowania pracy organizacyjnej na najbliższy okres czasu. Na tem zgromadzenie zamknięto.

35-a konfiskata
Wczorajszy numer „Dziennika Polskiego“ uległ konfiskacie za artykuły „Przedstawicielstwo gminne w Gruszwie uważa się za zniszczenie szkoły polskiej“, oraz „Produkty polityczne czasopisma Ziła“.

Redakcja.

Dziennik Polski 9/XI.34.

W interesie zgody wśród ludności polskiej!

Plenarne posiedzenie i uchwały Zarządu Głównego w dniu 3 b. m.

W ubiegłą sobotę odbyło się plenarne posiedzenie Zarządu Głównego PSPR, na którym omawiano ostatnie zajścia w polskim życiu społecznym w Czechosłowacji. W obszernej i rzeczowej dyskusji poruszano wypadki, jakie miały miejsce od znanego wiecu w Cieszynie aż dotąd. Od tej chwili, a zwłaszcza od czasu, kiedy Dziennik Polski podjął akcję, godzącą w całość PSPR, oraz oszczerczą kampanię przeciwko osobie przewodniczącego naszej partii. Zarząd Główny, rozważając wszystkie wypadki i przetrzasując wszystkie środki, jakie użyto w walce, obliczonej na zniszczenie autorytetu organizacji robotniczych, przyszedł do wniosku, że interes całości naszych organizacji, a przede wszystkim dobro sprawy polskiej na Śląsku nakazuje nam zwrócić całą uwagę na źródło zła. Próby dokonywania rozłamów w PSPR i podjudzania robotników przeciwko robotnikom, stwarzanie na łamach Dziennika Polskiego sztucznej nienawiści do funkcjonariuszy socjalistycznych, demoralizowanie jednostek, idących dotąd zgodnie we wspólnym froncie polskim w celach zaszkodzenia partii — wszystkie te metody wprowadzone do nas i niespotykane dotychczas w naszym społeczeństwie, osłabiają front obrony mniejszości polskiej i dają naszym wrogom do rąk materiał wysoce szkodliwy. Przez narzucanie tych metod jednostkom z pozostałych stronnictw polskich i zaangażowanie ich do zwalczania PSPR, rozluźnia się więzy współpracy wszystkich stronnictw polskich, niezbędne dla dobra ogólnej sprawy narodowej.

PSPR stoi wprawdzie na stanowisku niezależności i swobody działania w myśl swego programu, jednakże pragnie zgodnej współpracy z innymi stronnictwami polskimi, co udowodniła swą wieloletnią dla naszej ludności pozytywną działalnością. Partja nasza jest dlatego zdecydowana stanowczo wystąpić do usunięcia przeszkody, stojącej w drodze do szczerzej współpracy dla dobra społeczeństwa polskiego w CSR. Kierując się temi intencjami, powzięto na wspomnianym posiedzeniu następującą uchwałę:

Zarząd Główny PSPR na swoim posiedzeniu dnia 3 listopada 1934 zajmował się oświadczeniem Zarządów Związku Śląskich Katolików i Stronnictwa Ludowego, ogłoszonym dnia 1 listopada 1934 w Dzienniku Polskim. Po należytem rozpatrzeniu wytworzonej przez to oświadczenie sytuacji, powziął następującą uchwałę:

1. Memorjał Zarządu Głównego PSPR nie jest osobistem stanowiskiem przewodniczącego partii tow. posła Chobota, lecz wyrazem opinii całego Zarządu Głównego PSPR, a był skierowany oraz przesłany do Światowego Związku Polaków, jako do naczelnej instytucji polskich mniejszości narodowych, miarodajnej do łagodzenia i załatwiania nieporozumień i sporów w łonie poszczególnych mniejszości narodowych. Ponieważ wszystkie dotychczasowe próby, poczynione ze strony Zarządu PSPR o załatwienie sporu, powstałego pomiędzy stronnictwami polskimi na terenie Śląska Cieszyńskiego, nie z winy PSPR, pozostały bezskuteczne, zażądano w memorjale wysłania delegata Światowego Związku Polaków na posiedzenie Komitetu Międzypartyjnego, przyczem zapowiedziano, iż na wypadek zignorowania tej propozycji zostanie memorjał ogłoszony w prasie. Po wysłaniu memorjału do Warszawy, otrzymał tow. Chobot od dyrektora Światowego Związku Polaków, p. Lenartowicza, wiadomość, iż tenże przybędzie do niego w dniu 28 października. Dyrektor Lenartowicz w dniu tym także rzeczywiście na teren tutejszy przybył, konferował z przedstawicielami innych polskich stronnictw, lecz z przedstawicielami PSPR się nie skomunikował i wyjechał, nie czekając na posiedzenie Komitetu Międzypartyjnego, zwołane na dzień 31 października, jeszcze w czasie jego obecności.

Wobec powyższego, oraz wobec tego, że ze strony p. prezesa dra Wolfa nie zaproszono na to posiedzenie delegata PSPR tow. Gromnicy, a w końcu również wobec tego, iż p. prezes dr. Wolf już w dniu 26 października przeforsował uchwałę zarządów Związku Śląskich Katolików i Stronnictwa Ludowego, godzącą w samodzielność i godność PSPR, zastępcy PSPR postanowili w tem posiedzeniu Kom. Międzypartyjnego nie wziąć udziału. O tem zawiadomiono jeszcze przed posiedzeniem prezesa Związku Śląskich Katolików p. dr. Wolfa,

prezesa Stronnictwa Ludowego p. dra Buzka, oraz Światowy Związek Polaków w Warszawie.

Dlatego też Zarząd Główny PSPR odiera z całą stanowczością tendencyjne kłamstwo, jakoby celem memorjału było poszkodzenie interesów polskiej ludności w Czechosłowacji, oraz jakoby memorjał ten był dziełem samego posła Chobota. Przeciwnie, memorjał wysłano do miarodajnych polskich czynników w celu usunięcia sporu pomiędzy polskimi stronnictwami, spowodowanego przez p. prezesa dra Wolfa a także przez obecne kierownictwo Konsulatu Polskiego w Mor. Ostrawie.

2. Zarząd Główny PSPR odiera zarzuty, stawiane w oświadczeniu zarządów Związku Śl. Kat. i Stron. Lud. przewodniczącemu partii tow. Chobotowi jako tendencyjne kłamstwo i przekręcanie faktów, widzi w tem tylko dalszy ciąg walki przeciwko PSPR, zapoczątkowanej przez wywołanie i faworyzowanie tak zw. „opozycji PSPR“, zdążającej do „zglajchszaltowania“ lub rozbicia PSPR na rozkaz czynników sanacyjno-faszystowskich, a głównie ich eksponenta p. konsula generalnego Malhomme.

3. Zarząd Główny PSPR odrzuca z całą stanowczością mieszanie się przedstawicieli Związku Śl. Katol. i Stronnictwa Ludowego do wewnętrznych spraw PSPR przez faworyzowanie osób z partii wykluczonych i przywłaszczania sobie prawa usuwania z Kom. M. przedstawicieli, zamianowanych przez Zarząd PSPR, stwierdzając, że postępowanie obecnego prezesa p. dra Wolfa i zarządów obu wymienionych stronnictw jest jawnem rozbijaniem Komitetu Międzypartyjnego. Zarząd Główny PSPR odrzuca odpowiedzialność za faktyczne rozbijanie Kom. M. przez p. prezesa dra Wolfa i zarządy Związku Śląskich Katolików i Stron. Ludowego.

4. Zarząd Główny PSPR wyraża pełne zaufanie przewodniczącemu partii tow. posłowi Chobotowi i wzywa go, żeby dalej pozostał członkiem K. M. i jego prezydium, tak jako też obstać przy tem, aby tow. Gromnica, wybrany przez Zarząd Główny do Kom. M., funkcję tę i nadal zatrzymał. Żądanie odwołania tow. Chobota i tow. Gromnicy z K. M., stawiane przez zarządy Związku Śl. Katol. i Stron. Lud., Zarząd Główny PSPR odrzuca, jako niezgodne z regulaminem K. M. mieszanie się do wewnętrznych spraw partyjnych PSPR.

5. Taksamo odrzuca Zarząd Główny PSPR propagowane przez Dziennik Polski i p. dra Wolfa złożenie mandatu poselskiego przez tow. Chobota i wzywa go, ażeby na tem stanowisku wytrwał i tak jak dotąd pracował nadal dla dobra polskiej ludności pracującej, wyrażając mu za jego dotychczasową pracę pełne uznanie i zaufanie.

6. Ponieważ oświadczenie zarządów Związku Śl. Kat. i Stron. Lud. obejmuje cały szereg kłamstw i podaje fałszywie stan rzeczy, uchwała Zarząd Główny PSPR swój memorjał z dnia 13 października br. ogłosić w prasie. Odpowiedzialność za następstwa tego spada na głowy tych przedstawicieli obu wymienionych stronnictw a przede wszystkim na p. prezesa dra Wolfa, który swcim uporem spowodował zaostrenie sporu, a który uniemożliwił jego polubowe załatwienie przez K. M.

7. Odpowiedzialność za to, że stosunki polskiej mniejszości na tutejszym terenie w ostatnim czasie tak fatalnie się ułożyły, spada w pierwszym rzędzie na obecnego kierownika Polskiego Konsulatu w Mor. Ostrawie p. konsula generalnego L. Malhomme, dlatego też Zarząd Główny PSPR wzywa miarodajne czynniki polskie do jego odwołania z tutejszej placówki konsularnej.

8. Zarząd Główny PSPR oświadcza, że tak jak dotąd, i nadal będzie bronił całości partii, jednolitości polskiego ludu pracującego miast i wsi w Czechosłowacji i nieda się żadnymi prowokacjami najętych jednostek, lub też stronnictw i ich prasy sprowadzić z tej drogi. Do robotników polskich, a zwłaszcza członków PSPR, zwraca się Zarząd Główny z wezwaniem, żeby stanęli jak jeden mąż w obronie całości, samodzielności i godności partii, po stronie legalnie przez zjazd wybranego Zarządu.

Rezolucję powyższą uchwalono jednomyślnie.

W sprawie tak zwanego jednolitego frontu z komunistami, PSPR uzależnia swe stanowisko od decyzji Międzynarodówki Socjalistycznej oraz czeskiej i niemieckiej partii soc. dem. w Czechosłowacji. — Byłemu tow. Łukoszowi umożliwi się powrót do partii, jeżeli tego sam zażąda, na podstawie poprzednich uchwał Zarządu Gł.

Posiedzenie Zarządu Głównego było wyrazem solidarności organizacyjnej. Wszyscy członkowie kierowali się troską o całość partii i dobro spra-

O cześć wam, panowie!

Wprost oczom nie chce się wierzyć, kiedy się czyta tak zwane oświadczenie zarządów Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików, umieszczone w dniu 1 listopada w Dzienniku Polskim! Czy coś podobnego jest możliwe? Czy to jest prawdziwe? Trzeba przetrzeć oczy! Niestety, tak jest! O prawdziwości tego dokumentu świadczy pozatem i list, zaopatrzony oryginalnymi podpisami, zasłany na ręce wiceprezesa partii tow. Wójcika.

Od przeszło pół roku już jesteśmy świadkami roboty, jakiej dotychczas u nas nie mieliśmy jeszcze sposobności oglądać. Przeciwno naszej partii, przeciwko naszym organizacjom robotniczym jest prowadzona szerokim frontem ofenzywa, zakrojona na dużą skalę. Szybko, jak obrazki w kinie, następują coraz to nowsze akcje. Zmieniają się ciągle miejsca natarcia, zmieniają się sposoby, zmieniają się osoby. Raz atakuje się od strony organizacji miejscowych, drugi raz od „starszyzy” partyjnej, trzeci raz od „opozycji” PSPR, czwarty od „niby” towarzyszyw czeskich, piąty od stowarzyszenia „Siły”, szósty od spółdzielni. Raz idzie atak frontowy, jak na odważnego niby przeciwnika przystało, drugi anonimowy, trzeci „gromki”, czy żywiołowy. Raz atakuje jeden Łukosz, po drugi inny Łukosz, po trzeci Siuda lub jeszcze inny ze „starszych” już uciekinierów partyjnych, po czwarty S. S. lub „Dziennik” itd. To atakuje się partję za Chobota, to znów Chobota lub kogośinnego za partję. Ten jest u nas zły, ów niedobry. A śródeczki wciąż się doskonala. Raz wystarczy wódka zwykła, innym warzonka lub piwo, innym razem musi być koniak i coś twardszego, a najczęściej to już nie obejdzie się bez najbardziej przekonujących, a brzęczących środków. Cóż robić? Pieniądz, to nerw wojny! A wszystkiemu temu przyświeca tylko jedno pobożne życzenie: Ubić tych przeklętych partyjników socjalistycznych, czy razem z Chobotem, czy nie, — to już wszystko jedno. Wszystko jedno jakim sposobem, za jaką cenę, choćby nawet za cenę ofiar dla całego ogółu, byleby tylko dogodzić swej nienawiści lub ambicji tej lub innej jednostki. Wszyscy uczciwi ludzie zaczynają już na to pluć!

I w takiej sytuacji występują autorzy oświadczenia. Występują w roli niewinniutek. Nic dotychczas podobno nie zaszło, nic się nie stało, coby mogło obudzić ich święty gniew, coby mogło zadrasnąć ich poczucie „honoru” narodowego, coby mogło szkodzić interesom ludności polskiej. Obecnie jednak biada ludności polskiej, bo przed ich oczyma podnosi się widmo zdrady narodowej. Przeklęta i wyklęta przez nich i przeznaczona na zagładę PSPR, razem z jej wszystkimi „herzstami” nie chce bowiem dać się zarżnąć i chce być tak bezczelna, że chce publicznie wskazać, skąd biorą się pieniądze na te wszystkie nieczne „śródeczki”, jakie pieniądze się na to zużywa i kto jest wodzem tej podstępnej roboty. Ona śmie, ona się waży! I to wyprowadziło ich nareszcie z równowagi, to bowiem jest zdrada narodowa w ich pojęciu.

Wierzyć się wprost nie chce. Kpią ci panowie, czy spali dotychczas w letargu, lub też spadli skądś z księżycy. Jest to obłuda, udawanie rozkazu, czy kręactwo adwokackie.

Lud polski na Śląsku zażąda jeszcze za to od tych panów rachunku. O cześć wam, panowie! Ładnie się bawicie!

Dziennik Polski 9/XI 34.

Wymowa białych plam

W hinduskim czasopiśmie „Karamba” wychodzącym w Delhi, napisał swego czasu Mahatma Ghandi ciekawy artykuł na temat prześladowczej akcji rządu angielskiego, skierowanej przeciw Hindusom.

„Im bardziej radykalna, ostra i nieprzebiegająca w środkach jest każda, krzywdząca jednostkę czy naród akcja, tem sto- kroć ostrzejsza wywołuje ona reakcję, zgub-

Drzazgi.

Kurczę zbiera dla koguta?

„Prawo Ludu” w swym dodatku przypuszcza, ileby to hałasu narobiło, gdyby tak „Dziennik Polski” przyżywił się na matrycach warszawskiej „Gazety Polskiej”.

Ponieważ jest nie do pomyślenia, by wydawcom „Prawa Ludu” był bliższy „Dziennik Polski” — któremu radzą skorzystać z pomysłu „Rob. Śl.” — niż ich własny oficjalny organ, nie ulega żadnej wątpliwości, iż „Szerszeń” jest płodem Dziennika Polskiego; oba wydawnictwa podlegają jednej i tej samej komendzie i dla obu istnieje jedno źródło zasilające.

A propos tych matryc. Poco „Dziennik Polski” ma udawać się do Warszawy? Do Stříbrnego ma przecież bliżej. W dodatku, nie trzeba cytować jego artykułów, lub trudzić się ich tłumaczeniem, ani też nawoływać czytelników, aby abonowali praski organ faszystów czeskich „Poledni List”. Bratnie dusze faszystowskie mogą się prostszą drogą uzupełniać w walce z socjalistami — na miejscu.

* * *

Orzeczenie grafologa i fotologa:

Niezwykłe zdolności adwokackie, tęsknota za czymś ciężko uchwytnem, polityk od urodzenia, niezwykła energia i stanowczość przy popieraniu rozbijaczy PSPR, umysł uświecony kropidłem, samo uosobienie polskości, natura tchórzliwa. Kto przeciw tym zaletom wystąpi — szkodzi polskości.

* * *

— No, cóż chłopcy, przekonałście już opinię polską, że Komitet Międzypartyjny rozbili socjaliści!?

— Nie, panie generale! Ale uchwaliliśmy tak długo nie odbyć posiedzenia Komitetu Międzypartyjnego, dopóki w miejsce Chobota PSPR nie zamianuje wykluczonych z tej partii przedstawicieli komitetu akcyjnego.

— Brawo chłopcy! Trzymajcie się dzielnie!!

* * *

Rozmyślania współpracownika „Dziennika Polskiego” i „Szerszenia”.

Pierona, w Suchej Górnej sześciu łobuzów wyżyła warzonkę z krygli a tylko trzech nauczyło się moich okrzyków i demonstrowało przeciwko Chobotowi. Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!

Dziennik Polski 9/XI 34

na w skutkach dla inicjatorów metod, sprzecznych z zasadami dobrego serca i zdrowego rozumu. Wszelkie akty ucisku, objawiające się w formie gnębienia narodu hinduskiego przez rząd wielkobrytyjski, prześladowania, z trudem do życia wskrzeszonej prasy hinduskiej, muszą przynieść w rezultacie żywy odruch narodowo odrodzonych Indyj, których ciemniejszą jest 7-mio miljonowy Londyn. Wymowa białych plam prasy hinduskiej odbić się może w Anglii echem walczącego o swe prawa 400-miljonowego narodu.”

Tak pisał w organie „walczących Indyj” duchowy wódz wielkiego narodu hinduskiego, Mahatma Ghandi, ateista, żołnierz i polityk, poeta i apostoł świętych praw człowieka. To ostre jego wystąpienie na łamach delhickiego czasopisma, godzące w rząd wielkobrytyjski i potępiające niedemokratyczne metody „kneblowania ust” prasie hinduskiej, wywołało w kołach jego zwolenników zrozumiałą niepokój.

„Jakimż nowym aktem terroru odpowie nam Anglja na tego rodzaju wystąpienia? — zadawano sobie pytania, spoglądając ze współczuciem na tysięczne rzesze parjasów, odbierających zawsze pierwsze uderzenia angielskiego bicia.

Wielki ateista „a man with a goat”,

człowiek z kozą, jak go popularnie zowią Angliey, przygotowywał się tymczasem do nowej głodówki.

Ale rząd królestwa Wielkiej Brytanji nie odpowiedział Ghandiemu, ni narodowi tkaczy i kulisów — aktem terroru. Wicekról Indyj, który raportuje rządowi angielskiemu o wszystkim, co się dzieje w nadgangesowej prowincji królestwa wielkobrytyjskiego, wziął tym razem w obronę parjasów i wytłumaczył Londynowi słuszność zasad, głoszonych w prasie przez Ghandiego.

I oto w jednym z londyńskich dzienników pojawił się, jakby w odpowiedzi na groźbę Mahatmy, artykuł „specja” dla spraw Indyj, Benjamina Woortha, pod tytułem „Wymowa białych plam”.

„Musimy uderzyć się w pierś — pisze B. Woorth — i wyznać ze skrucha, iż wobec wielkiego narodu Hindusów stosowaliśmy i stosujemy metody nowoczesnej Inkwizycji. Ograniczamy ich wolność narodową i osobistą, odmawiamy im praw, należnych wolnemu człowiekowi, zamykamy usta niezależnej prasie hinduskiej, która ma być wyrazicielką uczuć swego narodu.

Czynimy to w zaślepieniu, pewni swej siły i potęgi. Zapominamy jednak, że tego rodzaju metody i postępowanie gotuje nam klęskę moralną i materialną. Zapominamy, że prześladowani stają się wzorem jedności, pozbawieni praw — symbolem niesprawiedliwości, aresztowani za przekonania — męczennikami idei, która kierowana przez nas na tory niewolniczego posłuszeństwa, przerodzić się może w bunt i rewolucję. Kto wojuje szablą, nie ginie od kuli, kto sieje zło, nie może zbierać plonów dobrych.”

Od chwili pojawienia się tego artykułu w prasie angielskiej, Mahatma Ghandi nie głodował ani jednego dnia. Ale też ani jedno z pism hinduskich nie uległo od tego czasu konfiskacie, ani jedna krzywda nie spotkała narodu hinduskiego, którego obrońcą jest wielki Mahatma. (Iks.)

Diennik Polski 10/XI 34

Wzrost nędzy i bezrobocia

W dniu 3 b. m. wydało ministerstwo opieki społecznej wykaz bezrobotnych, którzy w dniu 31 października b. r. zgłoszeni byli w urzędach pośrednictwa pracy. Według tego wykazu w dniu powyższym bezrobotnych, ubiegających się o pracę, było 598.989, zaś miesiąc przed tem, bo w dniu 30 września — 576.267. Liczba bezrobotnych wzrosła więc za miesiąc o 23 tysięcy osób, czyli o 3.9 proc.

Z poszczególnych krajów największy wzrost bezrobocia wykazuje Ruś Podkarpacka, gdzie liczba niezatrudnionych patentów wzrosła o 11.119 osób, co oznacza wzrost o 59 proc. W Czechach przybyło 15.725 bezrobotnych, t. j. 5.5 proc., na Morawach i na Śląsku 4881, czyli 2.6 proc. w ciągu jednego miesiąca. Jedynie na Słowaczynie bezrobocie nie uległo powiększeniu (65.547, obecnie 64.980).

Podając ten statystykę, „Slovák” z dnia 6 listopada konstatuje, że — „w październiku wzrost bezrobotnych był 3 razy większy niż w roku poprzednim. To stwierdzenie dowodzi, że z powodu niezdolności koalicji, miłowemi krokami stracimy to niewielkie ożywienie konjunktury, jakie w bieżącym roku notują wszystkie państwa świata, a w którym i my braliśmy udział z początkiem 1934 r.” „Slovák” podnosi dalej, że faktyczna cyfra bezrobotnych jest wyższa od liczby zgłaszających się o pracę. To też „dowodzenie na podstawie tych cyfr, jakoby Słowaczyna uniknęła pogorszenia wa-

runków zarobkowania, jest mylne. Wszak jeżeli zwrócimy uwagę na szczegółowy wykaz, który niżej publikujemy, widzimy, że np. urząd pośrednictwa pracy Spiskiej Starej Wsi nie podaje ani jednego bezrobotnego, jakkolwiek dobrze wiemy, jaka nędza panuje tam wśród ludności i jak wielu robotników drzewnych utraciło poprzednie zarobki. Ale nasz lud słowacki nie lubi zgłaszać się w urzędach, zwłaszcza zaś, jeżeli już kilka razy bez skutku zgłaszał się o pracę, przestaje chodzić do urzędu pośrednictwa pracy.”

W kraju mor.-ślaskim wykaz podaje zwiększenie liczby bezrobotnych w ciągu miesiąca o 4881. Pozornie pogorszenie jest nieznaczne, mniejsze niż w innych okręgach Czechosłowacji. Faktycznie stan przedstawia się odmiennie. Wezorajszy „Duch času” w artykule p. t. „Smutne cyfry za 9 miesięcy. — W zagłębiu ostrawskim rośnie nędza i głód” pisze dosłownie: „Jak na zawołanie przychodzi statystyka za minione trzy kwartały r. 1934, z której wynika, że ogólna sytuacja w zagłębiu ostrawsko-karwińskim pogarsza się i w tym roku. Jeżeli porównamy pierwszych dziewięć miesięcy r. b. z pierwszymi 9 miesiącami lat 1933 i 1929, dochodzimy do cyfr, które nam powiadają, że od r. 1929 wyrzucono w zagłębiu ostrawsko-karwińskim za bramy kopalń blisko 11 tysięcy górników. Przeciętny stan robotników na kopalniach zagłębia ostrawsko-karwińskiego od stycznia do września r. b. wynosił 28.100 osób, t. j. o 3005 mniej, niż w roku 1933, a 10.650 mniej niż w r. 1929. W porównaniu z poprzednim rokiem zmalała liczba robotników o 9.69 proc. w porównaniu z r. 1929 o 27.55 proc. Blisko 11.00 robotników na bruku nie jest jednak jedyną boleścią. Obok tych 11 tysięcy dalszym 28 tysiącom obniżono poważnie stopę życiową, jak to wynika z cyfr, które poniżej podajemy.”

Następnie „Duch času” podaje dane statystyczne, z których wynika, że:

produkcja węgla w 3 kwartałach 1934 r. wynosiła 5,331.300 ton, czyli o 161.880 ton mniej, niż w r. 1933 a o 3,722.000 ton mniej, niż w r. 1929. Spadek wynosi całych 41.11 proc.

Zmian (szycht) przepracowano w roku bieżącym 3,474.526, czyli o 333.006 mniej, niż w r. 1933, a o 4,139.374 (czyli 54.37 proc.) mniej, niż w r. 1929.

Liczba nieprzepracowanych zmian powiększyła się o 345.963 w porównaniu z rokiem ubiegłym a o 1,511.363 w porównaniu z r. 1929.

Wywóz zagranicę zmniejszył się o 29.305 ton w stosunku do roku poprzedniego a o 389.215, czyli 33.77 proc., w porównaniu z r. 1929.

Zbyt węgla w kraju wynosił o 132.575 ton mniej niż w roku poprzednim, a o 3,242.785 ton (t. j. o 41.04 proc.) mniej, niż w r. 1929.

Produkcja koksu zmalała o 67.000 ton w porównaniu z r. 1933 a o 1,202.450 ton (t. j. 65.49 proc.) w stosunku do r. 1929.

Wyrob brykietów zmniejszył się o 33.645 ton w porównaniu z r. poprzednim a o 101.924 (69.67 proc.) w porównaniu z r. 1929.

Do tych cyfr organ czeskiej soc. demokracji zauważa, że „nawet w porównaniu z r. ub., który wszak uważano za bardzo zły, notuje się ogólny spadek”. „Duch času” stwierdza, że są to cyfry, nad którymi powinno się zastanowić także miarodajne czynniki. Artykuł swój kończy dziennik ten dosłownie: „Jak strasznie to wygląda, jeżeli porównamy stan w r. 1934 ze stanem w r. 1929, w ostatnim roku konjunktury! Wygląda to tak: liczba robotników o 27.55 proc. mniejsza, wydobyte węgla o 41.11 proc. mniej, liczba przepracowanych zmian o 54.37 proc. mniej, liczba nieprzepracowa-

Pan Chobot w jednym szeregu z czeskim nar. dem. Špačkem.

Cała wczorajsza prasa czeska przynosi wielką sensację: P. poseł Chobot, obrany głosami ludu polskiego, zażądał z trybuny parlamentarnej odwołania przedstawiciela państwa polskiego, p. konsula generalnego Leona Malhomme z Mor. Ostrawy.

Nie posiadamy narazie dokładnego tekstu przemówienia p. Chobota. O ile można wierzyć doniesieniom pism czeskich, to p. poseł miał oświadczyć m. i.: „Nie jest tajemnicą, że polityczne szczucia na Śląsku, które pogarszają wzajemny stosunek Czechosłowacji i Polski, rozpoczęły się od chwili, kiedy w Mor. Ostrawie rozpoczął czynność konsul gen. Malhomme.“ („Lid. noviny“) „PSPR. zwróci się do rządu polskiego, aby p. Malhomme został odwołany, dlatego, że jego działalność na terenie Czechosłowacji jest dla mniejszości polskiej szkodliwa, tak samo jak i dla dalszego rozwoju stosunków czesko-polskich na Śląsku Cieszyńskim.“ („Právo lidu“) „P. Chobot oświadczył, że jego stronnictwo będzie i nadal współpracowało z demokratycznymi stronnictwami czechosło-

wackimi.“ („Čes. slovo“) „PSPR. wyczerpała wszystkie możliwości, aby usunąć Polaka, który szkodzi Polakom.“ („Polední ostr. deník“.)

Zdecydowawszy się na krok, który wzbudził do gruntu całą ludność polską bez względu na przekonania polityczne, p. Chobot musi być przygotowany na to, że poniesie wszelkie konsekwencje, jakie z tego dla niego wynikną. Stwierdzamy, że p. Chobot, wybrany głosami wszystkich Polaków, przez swoje oświadczenie parlamentarne stanął w jednym szeregu z p. Špačkem, prezesem nar. sdružení i posłem narodowej demokracji, który już przed nim z tej samej trybuny parlamentarnej żądał odwołania p. konsula generalnego. P. Chobot stanął w szeregu wszystkich tych panów, zgrupowanych około „Matice O. L.“ i nar. sdružení, dla których działalność przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w obronie obywateli polskich jest solą w oku.

Po niedawnym wystąpieniu p. Špačka wynaleziono znakomity pomysł: W dniu 5 października „Mor.-sl. deník“ donosił z

Opawy, że „odwołanie p. konsula generalnego Malhomme jest pragnieniem nietylko obywateli czeskich, ale i lojalnych Polaków, którzy są już syty tego szczucia, przeszkadzającego owocnej współpracy Czechów z Polakami“.

Pp. Špaček, Zahradník i M. O. L. gorąco pragnęli odszukać przynajmniej jednego Polaka, któryby dał się użyć do ich celów.

Całe nasze społeczeństwo polskie było przekonane, że nie znajdzie się taki Polak na Śląsku.

Niestety, w każdym organizmie społecznym znajdzie się jednostka, gotowa wystąpić przeciwko najistotniejszym interesom swojego własnego ludu. Znalazł się przeto i p. Chobot (który, jak wieść gminna głosi, polskość swą uzależniał zawsze od koniunktury okolicznościowych) który tak skwapliwie małpuje p. Špačka, naszego „gorliwego przyjaciela“ z obozu czeskiej narodowej demokracji. Oczywiście, zjednoczeni przyjaciele celu nie osiągną, ale o p. Chobocie wyda sąd, tym razem już ostateczny, całe społeczeństwo polskie, które wypowie się, czyja działalność jest dla ludności polskiej szkodliwa i kto jest tym „Polakiem“, który szkodzi Polakom. P. Chobotowi należy już dziś pogratulować, że jego deklaracja najbardziej zachwycają się ostrawskie organa nar. sdružení, które już w dniu wczorajszym, a więc kilka godzin przed wygłoszeniem mowy, informowały swoich czytelników o cudownych (w oczach czeskich) posunięciach PSPR. (czytaj Chobota) przeciw „Polakowi, szkodliwemu dla Polaków“. Te same pisma, które w epoce, kiedy Polacy oferowali bezskutecznie współpracę czesko-polską Národní Radzie, pisały, że „nám nepomůže žádné bratřičkování s Poláky“, zapowiadają teraz już zgóry raj czesko-polski, który nastanie po zrealizowaniu ich serdecznych i pobożnych życzeń. Jak raj ten sobie przedstawiają, wiemy aż nadto dobrze. Na szczęście p. Chobot i jemu podobni Smyczkowie, to nie społeczeństwo polskie. Ostatniem swoim wystąpieniem p. Chobot zlikwidował siebie ostatecznie w oczach wszystkich uczciwych Polaków i wskazał wyraźnie, gdzie jest jego właściwe miejsce.

wanych zmian o 103.97 proc. większa, ogólny wywóz 33.77 proc. mniejszy, całkowity zbył w kraju o 41.04 proc. mniejszy, produkcja koksu o 65.49 proc. mniejsza, produkcja brykietów o 69.67 proc. mniejsza — jedynie wydajność górnika jest o 29.01 proc. większa.

Tak wygląda katastrofalny upadek w przemyśle węglowym okręgu ostrawskiego w cyfrach. Są to cyfry, które muszą przerażać każdego, kto umie patrzeć poza suchą cyfrę i potrafi sobie przedstawić, co stracił cały okręg ostrawski i jak do tego ciężkiego braku dopłacają górnicy. Są to równocześnie cyfry, które muszą przekonać miarodajne czynniki, że Ostrawskie jest krajem który w pełni zasługuje na nadzwyczajne środki i pomoc.

Nad temi cyframi powinien także zastanowić się „jeden robotniczy“ poseł p. Chobot, który zamiast małpować panów Špačkův z trybuny parlamentarnej, zrobiłby lepiej, gdyby zainteresował się niedolą robotnika w zagłębiu!

Duch Času 10/XI 34.

Polský soc. poslanec v parlamentě:

Na Těšínsku konsulská politika za vařonku

Ve čtvrteční schůzi poslanecké sněmovny promluvil v debatě zástupce polské socialistické strany posl. soudr. Chobot, který osvětlil před veřejností metody, jimiž pracují polské kruhy, vytvářející se kolem konsula Malhoma na půdě naší republiky. Posl. Chobot pravil, že od té doby, kdy vedení polského konsulátu v Mor. Ostravě převzal gen. konsul Malhome, utvořila se kolem konsulátu tlupa lidí, usilujících také o zglajchšaltování všech polských stran v Československu a jejich využití pro zahraniční politiku Polska. Když polská socialistická strana nedala se zglajchšaltovat, jsou činěny pokusy o její rozbití. Vedení polské socialistické strany se rozhodlo, požádati Světový svaz Poláků ve Varšavě, aby působil na směrdatné činitele v Polsku pro odvolání konsula Malhoma z Mor. Ostravy, protože poměry na Těšínsku staly se prostě nesnesitelné a polští dělníci si nepřejí dalšího uplatňování zahraničních fašistických metod v Československu. Další pobyt konsula Malhoma označil posl. Chobot za škodlivý také pro rozvoj polské menšiny v naší republice.

Dr. Wolf a Stampinski.

V kruhu lidí, který se vytvořil kolem konsula Malhoma, vystupují podle prohlášení posl. Choboty zvláště aktivně dr. Wolf, bývalý polský poslanec a předseda Svazu polských katolíků, dále orgán polské lidové strany »Prawo ludu« a list polského konsulátu »Dziennik Polski«. — Ze spolupracovníků polského konsula sluší zejména jmenovati sekretáře Stapiňského (pozn. redakce: Stapiňski je polský aktivní důstojník, který byl delegován na polský konsulát v Mor. Ostravě), jež p. Malhoma přivedl zjevně za tím účelem, aby celou akci prováděl. Demoralisace, šířená okolím polského konsulátu mezi polským obyvatelstvem na Těšínsku, je tím nebezpečnější a škodlivější vzhledem k tomu, že je známo, že výlohy na celou akci zglajcheřaltovati všechny polské organizace a šířiti na Těšínsku sanačně-fašistickou propagandu, jsou kryty ze záhadných vnitřních zdrojů. Činitelé z tábora t. zv. »národovců« jdou ve své slepotě tak daleko, že se dorozumívají s polskými komunisty a když se polští dělníci proti tomu ohrazují, nazývají je zrádci polské věci.

Vařonka, pivo, párky.

Posl. soudr. Chobot poukázal ve své řeči také na důvody vystoupení posl. dra Buzka z klubu čsl. soc. dem. poslanců, kde byl hospitem, a zabýval se tvrzením, rozšiřovaným na Těšínsku odpůrci nynější vlády, koalice a hlasatelé spolupráce s opoziční stranami, že 5letý svazek s nynější vládou nepřinesl vůbec pozitivních výsledků pro polské obyvatelstvo. Toto tvrzení se neshoduje se skutečností a výsledky vzájemné spolupráce jsou větší než byly dříve.

Také posl. Em. Chobot byl vyzván, aby opustil dosavadní politickou linii a bylo mu slibováno od t. zv. »národních« polských činitelů, že bude nošen na rukou, vystoupí-li z koalického klubu jako vystoupil dr. Buzek. Když tento manévř se nepovedl, byl nepovolený poslanec poházen blátem, vyloučen z polského národa a nazván zrádcem polské věci. Tato agitace byla vedena nejen letáky, nýbrž i různými polskými listy, zejména pak v »Dzienniku Polském«, který je vydáván z peněz dodávaných vnitřními činiteli, a který je redigován osobami, placenými z ciziny, jako na př. p. Waleczkou, ale zvláště úředníky polského konsulátu v M. Ostravě. V listě »Dziennik Polski« jsou uveřejňovány různé lži a ani tisková oprava není uveřejněna. Osoby seskupené okolo polského konsulátu v Moravské Ostravě organizují osobní útoky na poslance Chobotu, a to za peníze a častování vařenkou, za pivo a párky, jako se to stalo při slavnosti polského gymnasia v Orlové, při slavnosti »Slezských Bezkyd« na Kozubové a posledně při dělnické akademii v Suché Górne, aby potom tyto příhody přehnaným způsobem mohly býti vylištěny v »Dzienniku Polském«.

Polský pracující lid proti šovinistickým štvanicím.

Posl. soudr. Chobot prohlásil v závěru své řeči, že jeho strana půjde ve směru další spolupráce s československými demokratickými stranami, poněvadž považuje demokratické a parlamentní zřízení za nejlepší základnu pro obranu politických a národně-kulturních práv polského obyvatelstva v tomto státě. Změna nastala pouze u t. zv. »polských národovců«, kteří by u nás chtěli následovati příkladu svých

»spojenců« Hitlera a Gömböse. Polský pracující lid v Československu stojí loyálně na půdě demokratické Československé republiky a upřímně přeje si spolupráce s českým obyvatelstvem. Chce klid, práci a chleba a odmítá šovinistické štvánice a pobuřování, nechť vycházejí již odkudkoli.

Kurjer Poranny 10/XI 34.

P. Benes zdemaskoval svoje uczucia wobec Polski

Stosunki polsko - czeskie i jakie takie utrzymywanie ich w niezbednej równowadze stanowi jedno z najbardziej skomplikowanych zadań naszej dyplomacji. Pozornie wydaje się to dziwne, bowiem oba narody: polski i czeski łączy zarówno pobratymstwo rasowe jak i niemale wspólne przeżyć historycznych. Ale w tem właśnie rzecz, że pożytki nasze z Czechami utrudnia nie tyle stosunek do siebie wzajemny dwóch narodów, ile szczególne stanowisko kierowników polityki czeskiej, ich zasadnicze nastawienie — że tak powiemy — względem rozwoju państwowego Polski. Myśl polityczna czeska nigdy nie entuzjazmowała się do idei naszej samodzielnosci. Od Palatky'ego i Riegera aż po Kramarza trwa nieustanny flirt czesko - rosyjski i owo głęboko zakorzenione w koncepcjach większości polityków czeskich moskalofilstwo samo przez się rzuca posępny cień na ujmowanie roli i przyszłości Polski. W wyobrażeniach czeskich i długotrwałych kalkulacjach praskich statystów skazani jesteśmy, jak cała słowiańska zresztą, na rolę podrzędnego satelity Rosji, która naprawdę liczyć się w świecie słowiańskim miałaby tylko z całkowicie usamodzielnionem państwem czeskim. Taka była mniej więcej i sojuszni-

cza — francuska koncepcja z początkowego okresu wielkiej wojny. Czechy miały być »oswobodzone« i usamodzielnione, Polska wyłącznie — »połączona«, t. j. wszystkie trzy jej dzelnice miały prowadzić żywot autonomiczny mniej więcej pod panowaniem Rosji.

Tego rodzaju plany śniły się patryjotom czeskim, zalecającym ziomkom swym zdradanie na wszystkich polach bitew — Austrii, w której zresztą Czechom działo się wyswolenie — dzieliła je też Francja również wpatrzona do oszołomienia poprostu w wielkość i siłę mniemaną caratu i czująca względem niego jakiś, z kultem nieledwie połączony, sentyment. Nie będziemy dalecy od prawdy, twierdząc, iż trwające po dziś dzień ściśle i wyjątkowo poufne porozumienie pomiędzy Czechami i Francją poczęło się ze wspólnej, trochę nieprawej i nieco niemożliwej, miłości do Moskwy. Zawieszony chwilowo na kołku sentymentów po rewolucji bolszewickiej i traktacie brzeskim miał wskrzeszać, jak widzimy, pomimo rdzennie zmienionych warunków w formie obecnego zbliżenia do Z.S. S.R. Dziś można twierdzić bez ochyby, że taki bieg rzeczy w Pradze szczególnie był równie upragniony jak spodziewany oddawna, bez względu na dość długie nieuznawanie de jure nowych rosyj-

skich rządów.

Polska jaństwowa, wielka i prowadząca własną politykę, była dla ideologii politycznej czeskiej co najmniej niewygodna od samego początku. Szczyt marzeń czeskich stanowiła i po dziś dzień stanowi »wspólna granica z Rosją«, ma ona gwarantować jakoby maksimum bezpieczeństwa Czechom, a także umożliwić najbardziej tak pożądanego eksport na Wschód wyrobów silnie rozbudowanego i nastknietego przez żadne okupacje czeskiego przemysłu. To marzenie wypowiedziało się niedwuznacznie w utrudnianiu przewozu amunicji przez Czechy do broniącej się przed nowym majazdem ledwie odrodzonej Polski, a w dalszym ciągu w długotrwałem popieraniu i hodowaniu irrydenty ukraińskiej, snującej również plany antypolskie. Wstępem zasadniczym do ukształtowania się stosunków nowokreowanej i skonstruowanej dość sztucznie Czechosłowacji do nas stała się zresztą, jak wiadomo, walka zbrojna o Śląsk cieszyński i oderwanie jego większej części w chwili, gdy młoda armja polska przeciwstawiła się całą mocą swą naciskowi ze Wschodu. Zaprawdę nie zapowiadał wstęp taki i na przyszłość idylli.

Jakoż istotnie od idylli obcowanie poetyczne Polski i Czech było zawsze dalekie. Pewne naturalne sympatje kulturalne przeważały sztucznie robione przez sfery rządzące w Pradze brak zaufania do Polski i Polaków, połączony z nieustającymi szykanami względem polskiej mniejszości, która znalazła się volens nolens na państwowym terenie obecnej Czechosłowacji. Pomimo daleko idącej oględności ze strony polskiej, pomimo czechofilstwa poprostu przedmajowych rządów, in-

spirowanych stale przez narodo-
demokrację — o dobrych i szcze-
rych nastrojach sfer politycznych
czeskich względem nas nigdy nie
było mowy. Mało tego — Praga od-
działawała zawsze na Paryż w
sensie dla nas ujemnym. W społe-
czeństwie polskiem — niezależnie
od całej powściągliwości i dyskrecji
naszej dyplomacji — wyobrażenia
pod tym względem są najzupełniej
ustalone. Za jednego z najbardziej
zdeklarowanych antagonistów pol-
skich planów politycznych uważa
się u nas oddawna p. Benesza, tego
wszędzie obecnego suflera i agenta
możnych, którym co dzień to nowe
składa śluby wierności nie bez te-
go, by nie podać lojalności polskiej
przedewszystkiem w wątpliwość. P.
Benesz w opinii nieuczonych i źle
może poinformowanych mas pol-
skich zdawna uchodzi za kolporte-
ra nastrojów dla nas nieprzychyl-
nych i wielkiego politycznego „ini-
cjatora“, który by wcale chętnie
pohandlował naszą skórą. Jeśli po-
dejrzenia te są mocno przesadzone,
nie pochodzi to z winy ogółu pol-
skiego. Ale ściany ministerstw i
granice państw mają uszy, przez
które przesącza się zbyt dużo rze-
czy drastycznych.

Ostatnie przemówienie p. Bene-
sza w Sejmie praskim, stosunek je-
go do Polski wyjaśnia ostatecznie.
Jest on tu cały jak na dłoni ze
wszystkimi swemi arriére pen-
sées, ze wszystkimi niedomówie-
niami i subtelnymi aluzjami, po-
wiedzmy poprostu, do narastające-
go jakiegoś niby to „polskiego nie-
bezpieczeństwa“ nietylko dla Czech,

ale dla całego układu sił i równo-
wagi politycznej świata. W exposé
swem p. minister czechosłowacki
zręcznie zestawia cały spis faktów,
pseudo-faktów i wydarzeń, mają-
cych wszechstronnie wzbudzić da-
leko idącą względem nas podejrzli-
wość nietylko Czechów i Słowaków,
ale kogo się tylko da w całej Euro-
pie. Ów osobliwy „speisezettel“ in-
synuacji w stronę Polski zawiera i
„obecny stan“ stosunków polsko-
francuskich i odpowiedź Polski w
sprawie Paktu wschodniego i wizy-
tę premiera węgierskiego w War-
szawie i stosunki nasze z Małą En-
tantą i antyczeską kompanją „czę-
ści prasy polskiej“ i inne jeszcze
sprawy pomniejszej rzeczowej wa-
gi. Czyż można nie stwierdzić jak-
najbardziej, iż tego rodzaju
„zestawienie“ zszyte jest nicią głą-
bokiej niechęci, zaryzykowalibyśmy
nawet określenie: wrogości. Tak
jest, trwałe wrażenie, iż Polska nie
ma w p. Beneszu przyjaciela wtorko-
wego jego wystąpienie usprawie-
dliwia w zupełności. Ostrzega on, iż
w Europie zarysowuje się „nowa
konstelacja polityczna“, której ka-
mieniem węgielnym między innemi
ma być porozumienie polsko - nie-
mieckie ze stycznia b. r. i stawia
obok tego zręcznie „pakt wschod-
ni“, wstąpienie Sowietów do Ligi
oraz możliwość porozumienia po-
między Francją, Włochami i Małą
Entantą i cieszy się, że Polska spre-
czynowała wreszcie swoje stanowis-
ko. Podobne zadowolenie odczuje
niezawodnie i opinia naszego społe-
czeństwa mając po raz pierwszy
przed oczyma tę wyraźną już tym
razem grę czeską w otwarte karty.

Nie zbliży ona zapewne do siebie
dwóch sąsiadujących ze sobą i po-
krewnych narodów, ale je oddali.
Nic to... „rozłąka będzie bez rozpa-
czy, bo miłość była bez radości“ jak
powiedział onego czasu znany pew-
nie p. Beneszowi wielki rosyjski
poeta.

Wypowiedzenie się kierownika
polityki zagranicznej Czechosłow-
acji pełne jest pouczającej treści.
Celem jego — niewątpliwie pogłębić
niechęć i nieufność do Polski jak-
największej ilości czynników w ży-
ciu międzynarodowym. Tak też
trzeba szorstki i nonszalancki wy-
pad p. Benesza traktować i dyskon-
tować go też odpowiednio. Zdradził
on przed nami najważniejsze:
zdradził swe zasadnicze względem
nas intencje. Za to mu tylko trzeba
powiedzieć „Bóg zapłać“, oddał on
nam niewątpliwie bowiem oczywi-
stą usługę — pozbawił wszelkich
podstaw do dalszego zezowania w
stronę Pragi tych niedobitków
„przedpokoju“ polityki, ongi u
nas tak mocnej i zastąpionej od dni
majowych dopiero przez politykę
własnego pionu moralnego i wła-
snej celowości. Taka polityka świa-
domego i mnożącego swe siły Pań-
stwa i Narodu bardzo często nie po-
doba się jego sąsiadom i co spryt-
niejsi z nich próbują wówczas
wszelkich możliwych intryg. Chcie-
libyśmy usłyszeć ciche rozmowy p.
Benesza z Lavalem... tam dopiero
musi być dalszy ciąg onegdajszych
zestawień i niedomówień. Ale to
właśnie polityka polska też bierze
roztropnie w rachubę.

W. I. Ł.

Polska Zachodnia 10/XI 34.

Zdemaskowany szkodnik ludności polskiej w Czechosłowacji

Pan poseł Chobot pod pręgierzem ciężkich zarzutów

Zajmowaliśmy się już rozdzwiękiem, za-
znaczającym się w tak dotąd spoistem,
zwłaszcza życiu mniejszości polskiej w Cze-
chosłowacji, a to w związku z ostatnią fa-
zą międzypaństwowych stosunków Polski
i Czechosłowacji. Okazuje się mianowicie,
że jedna z partij polskich, a właściwie je-
den z przywódców jednej z partij polskich,
poseł polski do parlamentu praskiego wy-
slany tam przez wszystkie stronnictwa
polskie, że przywódca socjalistów polskich
poseł Chobot — wbrew zupełnie niedwu-
zniczemu stanowisku całego nieomal spo-
łeczeństwa polskiego w Czechosłowacji,
organizowanego w trzech partiach polity-
cznych — fronduje, pakuje z Czechami de-
nuncjuje przed władzami czeskimi swych
rodaków!!

Wyrazem tego niesłychanego faktu, bar-
dzo jaskrawe światło rzucającego na p.
Chobota jest, oświadczenie, opublikowane
już częściowo, albowiem główna jego część
uległa czeskiej konfiskacie, w ostrawskim
„Dzienniku Polskim“. „Oświadczenie“ to
wydano na podstawie zgodnych uchwał zar-
ządów dwóch stronnictw polskich w Cze-
chosłowacji, a mianowicie „Stronnictwa
Ludowego“ i „Związku Śląskich Katolików“
w Czechosłowacji. Zwołano zarządy te w
sprawie zajęcia stanowiska wobec doręczo-
nego przewodniczącemu łączącego wszy-
stkie trzy stronnictwa polskie w Czecho-
słowacji — Komitetu Międzypartyjnego —
memoriału p. Chobota, względnie Zarządu
Głównego „Polskiej Socjalistycznej Partii
Robotniczej“ z dnia 13 października br, me-
morjału denuncjującego, własne społeczeń-

stwo polskie przed władzami czeskimi!

„Oświadczenie“ powyższe jest niesły-
chane znamienne a częściowo nawet sen-
sacyjne. Oto zarządy dwóch stronnictw
polskich doszły do przekonania i dały temu
wyraz, że działalność innego czołowego
przywódcy polskiej mniejszości w Cz. S. R.
p. Chobota jest sprzeczna z najżywo-
tniejszymi interesami ogółu polskiej ludności! Że
działalność p. Chobota niezgodna jest z za-
daniami i celami Komitetu Międzypartyj-
nego, powołanego do życia po to, by zacho-
wywał i bronił polskiego stanu posiadania
w Czechosłowacji!

Niesłychane to oskarżenie uzasadnia
„Oświadczenie“ ważkimi dowodami i fak-
tami, które ująć można pokrótce następu-
jąco:

W czasie, gdy chodziło o stanowczy pro-
test przeciwko systemowi wynaradawia-
nia polskiej ludności w Czechosłowacji i
doprowadzenia do zmiany tego systemu i
kiedy koniecznem było, aby cała polska lu-
dność okazała największą solidarność, p.
Chobot zajął od początku stanowisko nie-
zdecydowane i dwulicowe. Na posiedzeniach
Komitetu Międzypartyjnego niby to się
zgadzał, niby to potakiwał, niby to się go-
dził na urządzenie wspólnego wiecu w Cze-
skim Cieszynie, wśród „swoich“ zaś stano-
wisko polskie osłabiał, dezawuował, je-
dność polską rozbił, a co więcej — dopu-
ścił do zwoływania i brania udziału w ze-
braniach demonstrujących przeciwko sta-
nowiskowi polskiemu, a to wspólnie z or-
ganizacjami czeskimi!!

Tak samo po stronie czeskiej stanął rze-

komy przywódca robotników polskich i w innych sprawach, np. mianowanie czeskich oczywiście komisarzy rządowych do poszczególnych gmin celem czechizacji tych gmin, w sprawie masowego wydalania robotników polskich w Zagłębiu ostrawsko-karwińskim i hutach trzynieckich! Wtedy to, ponieważ socjaliści czescy, do których klubu jako hospitanzi, należeli aż dotąd posłowie ludności polskiej, odmówili swego poparcia — poseł Buzek na znak protestu opuścił klub, natomiast p. Chobot bez słowa protestu pozostał — szkodząc tem interesom ludności polskiej. Krok ten wywołał sprzeciw w własnym stronnictwie p. Chobota, tem jednak sprzeciwiających się intrygami i terorem powykluczał!

Tak samo niedwuznaczne antypolskie stanowisko zajął poseł Chobot w sprawie Zjazdu Polaków Zagranicą. I tu uprawiał dwuicową grę, bo z jednej strony brał udział w przygotowaniach Komitetu do Zjazdu, ale sam udziału w nim nie wziął, na łamach zaś swego pisma prowadził zaciętą kampanię przeciwko — zjazdowi!

Nie cofnął się p. Chobot nawet — przed denuncjacją Polaków przed czynnikami rządowymi czeskiemi! Było tak zwłaszcza w związku ze sprawą powykluczanych z obozu socjalistycznego jego oponentów, za którymi ujął się ogół Polaków w Czechosłowacji. W odpowiedzi na akcję własnego

społeczeństwa p. Chobot zadenuncjował Konsulat Polski i stronnictwo polskie, mówiąc, że walczą one z nim, a to „z rozkazu i za pieniądze czynników zewnętrznych“ (!!). P. Chobot zagroził wyjaśnieniem „rze-

komej zależności jego przeciwników tj. Polaków zaolziańskich od tychże rzekomych „wpływów zagranicznych“! Pogróżki te podchwyciła natychmiast wroga Polsce prasa czeska, zapowiadając rewelacje posła Chobota, zarzucające rodakom jego prosto iredentę.

Wszystkie te fakty z dostateczną jaskrawością malują wizerunek moralny i polityczny rzekomego przedstawiciela ludności polskiej w Czechosłowacji p. Chobota, odznaczonego krzyżem kawalerskim *Połonia Restituta*“, orderem który przyjął, choć

wiadomo mu było jakie bierze przez to na siebie zobowiązania wobec własnego narodu! I oto ten kawaler Orderu Polski Odrodzonej zredagował oszczerczy memoriał, denuncjujący własnych rodaków przed rządem czeskim, który się jak — się okazało — cienia podejrzenia chwyta się, byle rodakom naszym zaszkodzić.

Nic też dziwnego, że uczciwe stronnictwa polskie, Polacy o czystych rękach nie odtąd z p. Chobotem nie chcą mieć wspólnego, że odcinają się od niego i nie będą z nim nadal współpracować, że wzywają Polsko-socjalistyczną Partję Robotniczą o odwołanie z Komitetu Międzypartyjnego przedstawiciela swego p. Chobota i zamianowanie w jego miejsce kogoś bardziej godnego zaufania.

Gazetnik Poloni 11/XI 34.

Listopad 1918 r. na Śląsku Cieszyńskim

Ludność polska na olbrzymich wiecach wśród entuzjazmu deklarowała swą wolę. — Słynna umowa pomiędzy „Radą Narodową“ a „Národním výborem“ z dnia 5 listopada 1918.

Nierapomnianymi chwilami dla mieszkańców Śląska Cieszyńskiego pozostała na zawsze czasy przewrotu, kiedy to dzięki niespotykanej nigdzie zgodzie i jednomyślności cały kraj, od 600 lat oddzielony od Polski, wracał na łono wskrzeszonej, niepodległej Ojczyzny wśród ogromnego wzruszenia tej generacji, której to szczęście przypadło w udziale. Pokolenia czekały na tę historyczną chwilę, jedno jedyne doczekało się realizacji najpiękniejszych marzeń narodu polskiego.

Krótko przed przewrotem r. 1918 ludność polska na olbrzymich manifestacyjnych wiecach, odbytych pod gołym niebem w całym kraju, szczególnie zaś w Orłowej, Boguminie, Karwinie i Cieszynie, solidarnie, jednomyślnie i wśród ogromnego entuzjazmu deklarowała swoją nieprzejednaną wolę, zgodnie z duchem zasad Wilsona. Wiece te co do żywiołowości i masowości są jedynymi w historii Śląska Cieszyńskiego. Podobnych wiecew czeskich ani niemieckich w tym czasie nie było.

W dniu Wszystkich Świętych, t. j. 1 listopada, na etnograficznie polskich obszarach Śląska Cieszyńskiego czytano rozplakatowaną uroczystą proklamację Rady Narodowej, utworzonej z reprezentantów 3 stronnictw polskich: Związku Śląskich Katolików, Zjednoczenia Narodowego (Stronnictwa Ludowego) i Polskiej Partji Socjalistycznej. W proklamacji tej Rada Narodowa zgodnie z jednomyślną wolą ludności proklamowała przynależność Śląska Cieszyńskiego do Niepodległej Rzeczypospolitej.

Także Czesi utworzyli „Zemský národní výbor pro Slezsko“ w Polskiej (dziś Śląskiej Ostrawie). W dniu 5 listopada Rada

Narodowa zawarła z Národním Výborem słynną umowę. Umowa ta przeprowadzała linię graniczną na tej podstawie, że „Národní Výbor“ obejmował pod swój zarząd cały powiat frydecki oraz 5 gmin powiatu frysztackiego, mianowicie Pietwałd, Orłowę, Dzieńmorowice, Suchę Średnią i Dolną. Reszta Śląska Cieszyńskiego, t. j. całe powiaty polityczne: Bielski, Cieszyński i Frysztacki (bez 5 gmin), pozostawała pod rządami polskiej Rady Narodowej. Po polskiej stronie były gminy: Bogumin, Wierzbica, Rychwałd, Poręba, Dąbrowa, Karwinna, Sucha Górna, Szumbark, Będowice a także 5 t. zw. „czeskich“ gmin powiatu Cieszyńskiego (Szobiszowice, Domasłowice D. i Górne, Toszonowice Dolne i Dobracice).

Umowę z 5 listopada przyjęły do wiadomości obydwie rządy polski i czeski. Ogólna radość zapanowała na Śląsku Cieszyńskim. Po tyłowiekowej niewoli obydwie narody odetchnęły swobodnie pełną piersią i cieszyły się z odzyskanej wolności.

Zdawało się nam wówczas wszystkim, że odtąd wieczna i niezmacona harmonia będzie panowała w naszym kraju. Pamiętam jak dziś pełne tolerancji przemówienie posłów polskich na wiecu orłowskim. „Warto dzisiaj żyć na świecie“ — rozpoczął swoje pamiętne przemówienie ś. p. ks. Londzin. A solidaryzujący się z nim w całej pełni socjalistyczny mówca poseł Reger oświadczył dobitnie: „My z powodu kilku gmin granicznych nie będziemy się bili z Czechami“. A z okien ratusza orłowskiego odezwały się wtedy oklaski radnych czeskich i okrzyki: „výborně!“.

Piękny był listopad 1918 roku! Żyliśmy w radosnem upojeniu, pełni lepszych nadziei na przyszłość.

Telegramy gratulacyjne z okazji polskiego święta państwowego

Z okazji państwowego święta Rzeczypospolitej Polskiej nadesłał Prezydent Krajowy w Bernie na ręce Konsula Generalnego R. P. w Morawskiej Ostrawie telegram następującej treści:

„Pan Leon Malhomme, Konsul Generalny R. P., Mor. Ostrawa. Z okazji święta 16-tej rocznicy odzyskania niepodległości i zjednoczenia Polski, pozwalam sobie wyrazić najserdeczniejsze gratulacje, życząc równocześnie dalszego, mocarstwowego rozwoju Rzeczy-

pospolitej Polskiej i Narodowi Polskiemu. Prezydent krajowy: Czerny.”

Telegram podobnej treści przesłał Konsulowi Generalnemu R. P. w Mor. Ostrawie Prezydent Policji, p. radca Bača.

W odpowiedzi na obie depesze gratulacyjne Konsul Generalny p. Leon Malhomme przesłał P. Prezydentowi Krajowemu, min. Czernemu i P. Prezydentowi Policji, radcy Bačy, wyrazy serdecznego podziękowania za pamięć i życzenia, złożone z okazji polskiego święta państwowego.

*Posledni Ostravsky Denik 12/XI 34.***Protestní schůze stát. zaměstnanců.**

Včera dopoledne se konala v nové radnici v Mor. Ostravě velká manifestační schůze státních zaměstnanců z Ostravska. Po projevu předsedy Exekutivy J. Mládky z Prahy a několika jiných byla schválena resoluce, v níž se žádá, aby nebyla prodlužována platnost platových a pensijních sraček a aby křivdy, které byly na státních zaměstnancích páčány, byly napraveny, neboť státní zaměstnanci a pensisté nemohou dále přinášeti takové oběti jako v posledních letech. V resoluci se také žádá započtení vojenské služby přesenční do postupu a zrušení vládního nařízení o úřednických aspirantech.

Darków. (Wyjaśnienie.) W „Rob. Śl.” l. 44 z dnia 27. października 1934 wydrukowano oświadczenie poszczególnych członków zarządu gł. PSPR., że nie mają nic wspólnego z korespondencjami, umieszczonemi w „Dzienniku Polskim”. Pomiedzy osobami jest jedno imię i nazwisko brzmiące podobnie jak moje. Ponieważ jestem wciąż zapytywany o powód owego oświadczenia, donoszę, że nie mam nic wspólnego z owym oświadczeniem, umieszczonem w „Rob. Śl.”. Jesteśmy na Śląsku dwaj o tem samem imieniu i nazwisku. W Darkowie, dnia 7 listopada 1934. Z poważaniem Ku-
beczka Adolf, Darków l. 291.

Mowa posła Emanuela Chobota w parlamencie praskim

w dniu 8.XI.1934 r.

/ str.1-ej przemówienia brak/.

... samem stanowisku politycznem.— Z klubu czeskiej socjalnej demokracji a temsamem z koalicji rządowej i uważali za stosowne nawiązywać kontakt ze stronnictwami opozycyjnemi, motywując krok ten w ten sposób, jakoby nasza dotychczasowa 5-letnia współpraca z obecną koalicją rządową nie była odniosła żadnych pozytywnych wyników dla naszej polskiej ludności.

Twierdzenie to nie zgadza się z rzeczywistością, a w każdym razie wyniki naszej pięcioletniej pracy są o wiele wydatniejsze, aniżeli były wyniki współpracy mojego poprzednika p.dr. Wolfa w ubiegłej kadencji sejmowej z klubem największego stronnictwa rządowego agrarjuszy czeskich w tak zw. "pańskiej koalicji". starano się także wyrzeć na mnie wpływ w tym kierunku, ażeby opuszczać dotychczasową linię polityczną — współpracy ze zastępstwami czeskiej klasy pracującej i poszedł na manowce faszystowskie, za co mi obiecywano ze strony tego pana, który jest właśnie od pewnego czasu dyrygentem polityki tak zw. "narodowych" polskich stronnictw że mnie będą panowie ci "na rękach nosili", jeżeli tak jak p.dr. Buzek wystąpię z klubu posłów socjalnej demokracji. Ponieważ jednak zgodnie z miarodajną dla mnie uchwałą konferencji krajowej i mężów Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej tej rady nie usłuchałem i pozostałem na dotychczasowej linii politycznej, obrzuca się mnie błotem, wyklucza

się mnie z narodu polskiego i nazywa się mnie zdrajcą polskości. Zyska-
 no sobie słabe jednostki jak n.p. Łukosza, Siudę i Steffka dla rozbija-
 nia naszej organizacji politycznej, którzy za pieniądze dostarczane ze
 źródeł sanacyjno - faszystowskich wydają ulotniki z oszczerstwami prze-
 ciwko partji socjalistycznej i przeciwko mnie osobiście. Kiedy ulotniki
 te nie odniosły pożądanego skutku, rozpoczęto kampanję prasową przeciwko
 mnie w organach prasowych "Stronnictwa Ludowego" "Prawie Ludu" i Związku
 Śląskich Katolików " Naszym Kraju" a głównie w " Dzienniku Polskim",
 wydawanym od pewnego czasu za pieniądze dostarczane przez czynniki
 zewnętrzne i redagowanym przez osoby płacone z zagranicy jak n.p.
 p. Waleczkę, a zwłaszcza także przez urzędników Konsulatu Polskiego
 w Mor.Ostrawie, w którym się podjudza robotników przeciwko mnie.
 W " Dzienniku Polskim" pisze się różne kłamstwa a nawet sprostowania
 prasowego się nie umieszcza. Ze strony pośłów grupujących się około
 Polskiego Konsulatu w Mor. Ostrawie organizuje się wprost osobiste
 napaści a mnie za pieniądze i poczęstunek wódką, piwem i kiełbaskami,
 jak to miało miejsce przy uroczystości polskiego gimnazjum w Orłowej,
 przy uroczystości " Beskidu Śląskiego" na Kozubowej a ostatnio przy
 akademji robotniczej w Suchej Górnej, ażeby móc potem w kłamliwy spo-
 sób zejścia te opisywać w "Dzienniku Polskim". Od czasu kiedy kierowni-
 ctwo Konsulatu Polskiego w Mor.Ostrawie przejął p. Konsul Gene-
 ralny Malhomme, utworzyła się w otoczeniu Konsulatu szajka ludzi, którzy
 pracują w kierunku " szlagajchszaltowania" wszystkich polskich organi-
 zacyj w obozie tak zw. sanacyjnym na wzór hitlerowców. Niektórzy pano-
 wie z obozu " narodowego", a zwłaszcza p. prezes Związku Śląskich Ka-
 tolików, dr. Wolf, którzy zawsze pałają nienawiścią do socjalistów a
 którzy te wybryki obecnej kliki konsularnej chcieliby wyzyskać do
 tego, ażeby móc znowu tak, jak to miało miejsce przy wyborach parlamen-
 tarnych w roku 1925 usunąć polskich socjalistów na szary koniec, nie-
 tylko że przeciwko temu zaprowadzeniu " bałkańskich metod " walki
 politycznej nie protestują, lecz walkę tą popierają. W obozie t.zw.
 " narodowców" kolportuje się chętnie anonimowe ulotniki i listy
 " czarnej ręki", z groźbami zabicia i różne paszkwile prowokacyjne
 przeciwko socjalistom, a ich prasa chętnie cytuje te napaści. "Prawo
 ludu", organ "Stronnictwa Ludowego", którego prezesem jest p.dr.Buzek,
 oświadczający, że się z tym sposobem pisania nie zgadza, umieszcza
 już od 19 lipca b.r. ostre ataki na mnie osobiście i na partję socja-

listyczną, a p. dr. Wolf w organie Związku Śląskich Katolików również rzuca się na mnie i staje w obronie tych osób, które z powodu ich nie-
cnego postępowania musiano wykluczyć z partji, a jako prezes Komitetu
Międzypartyjnego sabotuje możliwość porozumienia się polskich stron-
nictw, odmawiając zwołania posiedzenia tegoż Komitetu. Ostatnio umie-
ściło ci panowie w "Dzienniku Polski", oświadczenie t.zw. "Stronnictw
Narodowych" godzące w godność i samodzielność P.S.P.R. i domagają się
mego usunięcia Komitetu Międzypartyjnego. W swoich piśmiźdłach już ja-
wnie dysponują moim mandatem poselskim, widocznie nie mogą się już do-
czekać tego skoro, p.dr. Wolf będzie mógł znowu zaprzepaszczać sprawy
polskich robotników w objęcia z wrogami socjalizmu.

Zarząd Główny Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej sta-
nął jednak w obronie sprawiedliwości po mojej stronie i uchwalił zwró-
cić się do Światowego Związku Polaków z żądaniem o wpłynięcie na miaro-
dajne czynniki w Polsce o odwołanie p. Konsula Generalnego L. Malhomme
z Mor. Ostrawy, gdyż robotnicy polscy przyszli do przekonania, że winę
na tem, że stosunki tutejszej polskiej mniejszości tak fatalnie się
ułożyły, ponosi w pierwszym rzędzie p. Konsul Generalny Malhomme i
jego najbliżsi współpracownicy, z których na pierwszym miejscu należy
wymienić jego sekretarza p. Stapińskiego, którego sobie p. Malhomme
tutaj przyprowadził widocznie po to, żeby tę akcję prowadził a oprócz
tego p.dr. Wolfa, który swoim postępowaniem stał się szkodnikiem pol-
skiego ludu pracującego. Demoralizacja, szerzona przez obecne otocze-
nie Konsulatu pomiędzy tutejszą polską ludnością, jest tembardziej
niebezpieczną i szkodliwą, gdyż jest wiadomem, że wydatki całej tej
akcji "zglajchszaltowania" wszystkich polskich organizacyj i szerze-
nia propagandy sanacyjno - faszystowskiej pokrywa się z dotąd niewyja-
śnionych funduszków zewnętrznych. Panowie z otoczenia Konsulatu potra-
fili jednak uniemożliwić porozumienie się zastępców partji z przed-
stawicielem Związku Polaków, który tutaj przyjechał, lecz pod ich
wpływem odjechał bez porozumienia się z przedstawicielami polskich
robotników.

Panowie z obozu p.zw. "narodowców" idą we ~~swem~~ zaślepieniu tak
daleko, że nawet z komunistami polskimi się porozumiewają, czego dowo-
dem jest fakt, że chciano nas zmusić do zwoływania wspólnych wieców
z komunistami, przeciwko czemu musieliśmy wystąpić za co nas nazwa-
no "zdrajcami polskości". Ponieważ w ostatnim ~~czasie~~ czasie stosunki stały
się wprost nieznośnymi a robotnicy polscy nie życzą sobie zapro-
wadzenia nowych metod faszystowskich, dlatego postanowili oni doma-

gać się jaknajrychlejszego odwołania p. Konsula Generalnego z Mor. Ostrawy, gdyż jego dalszy pobyt na tutejszym terenie jest dla rozwoju polskiej mniejszości szkodliwy, a dopóki to nie nastąpi będą oni panom "narodowcom" tworzącym klikę pana Walhomma odplacać pięknym za nadobne i odkrywać ich przyłbicę faszystowską, ich fałsz i obłudę. Czy nie jest n.p. obłudą namawianie mnie do wystąpienia z koalicji rządowej a równocześnie pozostawienie zastępcy Związku Śląskich Katolików p. Jungi w krajowym zastępstwie w Bernie w największym klubie koalicji rządowej agrariuszy czeskich? Lub też jak nazwać ujadanie "narodowców" z obozu katolickiego p. dr. Wolfa na moją przynależność do klubu socjalnych demokratów a równocześnie przyjmowanie organizacji czeskich klerykałów do Polskiego Katolickiego Domu "Praca" w Karwinie? Lub czy nie jest fałszem i obłudą pisanie "Dziennika Polskiego", który z okazji przewrotu faszystowskiego Estonji napisał, że wszystkie "mądre państwa usunęły" przeżytki rządów parlamentarnych, które należą według jego zdania "jako woskowe figury do muzeum", zaś innym razem umizga się do rządu czechosłowackiego, a panowie z jego obozu interwenjują u tegoż rządu, chociaż jego zdaniem członkowie rządu powinni "należać do muzeum".

Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza nie pójdzie pomimo tych ataków ze strony klikki konsularnej i obozu t.zw. narodowców na manowce sanacyjno - faszystowskie, lecz pójdzie dalej po dotychczasowej linii współpracy ze stronnictwami robotniczymi i demokratycznymi, gdyż uważa ustrój demokratyczny i parlamentarny za najlepszą platformę do obrony praw politycznych i narodowo - kulturalnych polskiej ludności pracującej w tem państwie.

W tej myśli tak jak dotąd i w przyszłości będą używał tej trybuny do podnoszenia i obrony słusznych żądań polskiej ludności pracującej nie bacząc na ujadanie klikki sanacyjno - faszystowskiej, która krytykę jej postępowania chciałaby przedstawić jako zdradę polskości. Z mej strony nie nastąpiła żadna zmiana, lecz zmiana nastąpiła u tych t.zw. "polskich narodowców", którzy chcieliby już obecnie u nas naśladować przykłady ich "sojuszników" Hitlera i Gombösa. Zgodnie z uchwałami międzynarodowych władz polskiej Partji Socjalistycznej Robotniczej ^{ponownie} podnoszące/następujące żądania, których spełnienia będą się robotnicy polscy domagali wszelkimi ustawowymi środkami. Od spełnienia tych postulatów uzależnia Polska Socjalistyczna Partja Robot

cza swoją dalszą taktykę. W każdym razie będziemy stali tak jak dotąd i w przyszłości w obronie polskiego stanu posiadania na Śląsku Cieszyńskim. Jako jej przedstawiciel zwracam się do miarodajnych czynników rządowych, a przede wszystkim także do przedstawicieli stronnictw czeskich o poparcie w przeprowadzeniu słuszných żądań naszej polskiej ludności pracującej, które już z tej trybuny kilkakrotnie przedstawiłem. Zwłaszcza podnoszę następujące postulaty:

- 1/ przyznania obywatelstwa czechosłowackiego tym obywatelom, a zwłaszcza robotnikom polskim, którzy mieszkają tutaj dłużej niż 10 lat,
- 2/ upaństwowienie tych prywatnych szkół polskich, przy których warunki ustawowe zostały spełnione a przede wszystkim natychmiastowe przeprowadzenie uchwalonego już przez rząd upaństwowienia polskiego gimnazjum realnego w Orłowej.
- 3/ zaprzestanie na kopalniach, we fabrykach i innych przedsiębiorstwach szykan robotników polskich ze strony niektórych szowinistycznych czynników i zaprzestanie zmuszania robotników polskich do wstępowania do " národního sdružení " i zapisywania swych dzieci do szkół innej narodowości.
- 4/ przyznanie ludności polskiej tych praw mniejszościowych, które się jej według ustaw republiki Czechosłowackiej należą, i traktowanie jej na równi z ludnością innych narodowości.
- 5/ zapobiegnięcie temu, żeby przy redukcjach i wydalaniach robotników byli robotnicy polscy stawiani na pierwsze miejsce, jak to w wielu przedsiębiorstwach w ostatnim czasie się działo.
- 6/ danie możliwości zarobkowania absolwentom polskich szkół; przyjmowanie ich na równi z innymi do urzędów i do pracy w tutejszych zakładach,
- 7/ załatwianie kwestyj wkładek oszczędnościowych w Cieszyńskiej Kasie Oszczędności.

Polska ludność pracująca na Śląsku życzy sobie, ażeby obecne napięcie w stosunkach polsko - czeskich jak najrychlej ustało i żeby stosunki pomiędzy obydwojema bratnimi słowiańskimi narodami i sąsiadami, Polską i Czechosłowacją, były skierowane na tory szczerzej współpracy i przyjaźni, gdyż leży to w interesie obu bratnich narodów i państw.

Zgodnie ze stanowiskiem Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej oświadczam ponownie, że polska ludność pracująca stoi lojalnie na gruncie republiki Czechosłowackiej i życzy sobie szczerze współpracy z ludnością czeską. Ludność nasza życzy sobie spokoju, pra-

cy i chleba, a nie podjudzań szowinistycznych, z którejkolwiek strony. Jak już z tej trybuny kilkakrotnie wskazałem, cierpi ludność nasza różne upośledzenia i krzywdy ze strony niektórych szowinistycznych czynników czeskich. Ciągłym zaprzeczaniem faktów i przekręcaniem cyfr statystycznych nie można zaprzeczyć tej rzeczywistości, że polska ludność pracująca na Śląsku Cieszyńskim, która najbardziej odczuwa skutki obecnego kryzysu gospodarczego, odczuwa także ciężko upośledzenie i krzywdy na polu narodowo - kulturalnym, których usunięcie leży nie tylko w interesie ludności polskiej lecz także i w interesie państwa czechosłowackiego.

Dlatego też apeluję przy tej sposobności na miarodajne czynniki rządowe i polityczne w Czechosłowacji, ażeby przez spełnienie słusznych i ustawą zagwarantowanych postulatów narodowo - kulturalnych mniejszości polskich w Czechosłowacji przyczyniły się do prawdziwej przyjaźni i współpracy ludności polskiej i czeskiej na Śląsku Cieszyńskim, co będzie najlepszym środkiem do ~~atxxxxx~~ odparcia tych prądów, które na tle obecnego naprężenia polsko-czeskiego starają się wytworzyć przepaść między obydwojema bratnimi narodami, czeskim i polskim.

W oczekiwaniu, że ten mój głos przestrogi będzie słyszany przez rząd czechosłowacki i że słuszne postulaty naszej polskiej mniejszości będą spełnione, oświadczam, że będę głosował za przyjęciem do wiadomości oświadczenia rządowego.

Nowiny Śląskie 11/XI 34.

Deklaracja Polskiego Komitetu Międzypartyjnego

Od dłuższego czasu istnieje w Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej na Śląsku w Czechosłowacji głęboki ferment, wywołany żywym niezadowoleniem członków tej partii z taktyki ich przywódcy — p. posła E. Chobota. Ferment ten wyraził się w powstaniu nowej partii robotniczej pod nazwą „Opozycja P. S. P. R.“, która znalazła w tamtejszych sferach robotniczych pewną popularność.

Nowy odłam polskiego ruchu robotniczego w Czechosłowacji powziął jako pierwsze swe zadanie oczyścić tamtejszy ruch robotniczy z jednostek niepewnych, które przedkładają interes osobisty nad interesy klasowe i narodowe, szukając synekur i korzyści we współpracy, a właściwie w posłuszeństwie miejscowych czeskich czynników społecznych. Panu Chobotowi oprócz tego wszystkiego zarzucają stosowanie dyktatorskich metod w stosunku do niewygodnych mu członków w partii, nie cofających się nawet przed narażeniem na szwank interesów narodowych i klasy pracującej. Poza tym p. Chobot przez zapisanie swych dzieci do szkół czeskich i niemieckich, oraz prześladowanie tych towarzyszy, którzy brali udział w ogólnym zjeździe Polaków, jaki się odbył w sierpniu bieżącego roku w Warszawie — postawił pod znakiem zapytania swą

polskość i swą moralność polityczną, która zatacza często dziwne zakręty, niezrozumiałe dla przeciętnego śmiertelnika.

Najdosadniej wszystkie zarzuty przeciwko p. Chobotowi ujmuje niedawno wydana deklaracja Polskiego Komitetu Międzypartyjnego w Czechosłowacji, w której między innymi czytamy:

Zarządy Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików w Czechosłowacji, rozpatrzywszy gruntownie całokształt położenia ludności polskiej w Czechosłowacji i rozwój wypadków we walce tej ludności o byt narodowy w bieżącym roku, doszły do przekonania, że działalność p. posła Chobota, członka Komitetu Międzypartyjnego, jest sprzeczna z najżywniejszymi interesami ogółu polskiej ludności, zatem zasadniczo niezgodna ze zadaniami i celami Komitetu Międzypartyjnego, popołowanego do życia dla zachowania i obrony polskiego stanu posiadania.

W czasie, gdy chodziło o stanowczy protest przeciw systemowi wynaradawiania polskiej ludności i o doprowadzenie do zmiany tego systemu i kiedy koniecznym było, aby cała polska ludność okazała największą solidarność, p. poseł Chobot zajął od początku stanowisko niezdecydowane i dwulicowe. Na posiedzeniach Komitetu Międzypartyjnego zupełnie się zgadzał ze stanowiskiem przedstawicieli innych stronnictw w kierunku ostrego protestu przeciw temu systemowi i zgodził się na urządzenie wspólnego wiecu w Czeskim Cieszynie, z drugiej jednak strony usiłował w swoich przemówieniach stanowisko polskie osłabić, ogłosił w swoim organie jako uchwałę wiecu rezolucję, na którą wcale nie głosowano, a która sprzeczna była z rezolucją rzeczywiście uchwaloną i osłabiała stanowisko polskie, oraz dopuścił do zwoływania i brania udziału w zebraniach demonstracyjnych przeciw stanowisku polskiemu wspólnie z czeskimi organizacjami.

Gdy z powodu niszczenia autonomii gminnej, usuwania polskich naczelników gminnych, i to nawet z obozu P. S. P. R.,

mianowicie komisarzy rządowych dla zarządu gmin, oraz z powodu masowego wydalania polskich robotników w zagłębiu ostrawsko-karwińskim i hutach trzynieckich. odmówił klub posłów czeskiej socjalnej demokracji podpisu odnośnych interpelacyj i interwenjowania na korzyść polskiej ludności, p. pos. Chobot, aczkolwiek wobec przedstawicieli naszych stronnictw stanowczo potępiał te pokrzywdzenia polskiego ludu i jego stanu posiadania i zapewniał, że wszystko uczyni dla usunięcia tych niewłaściwości, nietylko nie znalazł słowa protestu, ale przez pozostanie w tym klubie okazał, że sprawy te są mu obojętne. że zatem z postępowaniem tem przeciw interesom polskiej narodowości i polskich robotników się zgadza.

Gdy drugi poseł ludności polskiej klub ten na znak protestu opuścił, przedstawił p. poseł Chobot ten krok jako zrobiony z nakazu czynników zewnętrznych, skierowany przeciw Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej.

Gdy w swoim stronnictwie znalazł na skutek tego swego stanowiska sprzeciw, wykluczał w czasie konieczności największej obrony polskiego stanu posiadania, zasłużonych działaczy ze swej partii dlatego, że oni domagali się zmiany postępowania p. posła Chobota i obrony zagrożonych interesów polskiego ludu.

W konsekwencji tego stanowiska, zależnego od stronnictwa czeskiego klubu soc. dem. posłów, prowadził p. poseł Chobot w sprawie Zjazdu Polaków z Zagranicy, mającego wyrazić solidarność Polaków na całym świecie, podwójną grę, gdy z jednej strony brał udział w przygotowaniach Komitetu Międzypartyjnego do tego Zjazdu, a swą nieobecność na Zjeździe usprawiedliwił wobec Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy koniecznością kuracji właśnie w dniach Zjazdu, z drugiej zaś strony wewnątrz swego Stronnictwa propagował, aby przedstawiciele tego stronnictwa udziału w Zjeździe nie brali, a przeciwko tym członkom swego stronnictwa, którzy pomimo to wzięli w Zjeździe udział, prowadził zacieklą kampanię na łamach swego organu.

W walce, którą zaczęli w swej obronie wykluczeni z P. S. P. R. członkowie, szczególnie p. Łukosz, przeciw p. posłowi Chobotowi, jako sprawcy wykluczenia, a w której po stronie p. Łukosza, jako widocznie pokrzywdzonego stanęły jednostki nietylko z P. S. P. R., ale także z innych obozów, nie mogące się pogodzić z postępowaniem p. posła Chobota, p. poseł Chobot wprowadził metody niewłaściwe i niezgodne z obowiązkami Polaka wobec swego ludu i swej narodowości.

Dalej przytacza deklaracja cały szereg wypadków niezgodnego z obowiązkami Polaka postępowania p. E. Chobota, oraz przypomina, że p. poseł Chobot nietylko zajmuje stanowisko, powierzone mu zaufaniem całego polskiego ludu, ale także jest kawalerem wysokiego polskiego orderu „Polonia Restituta“, którego odznaczenie przyjął, a które nakłada szczególne obowiązki na właścicieli.

Jest wysoce charakterystycznym, że prasa czeska bierze w obronę p. E. Chobota, natomiast miesza z błotem członków z opozycji P. S. P. R. Deklaracja, której wyjątki przytoczyliśmy, została w „Dzienniku Polskim“ skonfiskowana. Dowodzi to, że p. Chobot jest czeskim czynnikiem szowinistycznym bardzo na rękę, które chciałyby go jak najdłużej na powierzchni utrzymać.

Ale nietylko Czesi urabiają na swoją modłę p. Chobota. Pomagają im w tem nasi „działacze“ socjalistyczni. Wiadomo, że p. Chobot jest z P. P. S. w ścisłym kontakcie i że bardzo często jeździ do Warszawy czy nawet do samego Cieszyna na różne konferencje i konszachty z tutejszymi towarzyszami. Niedawno odbyła się w Cieszynie taka konferencja z udziałem posł.: Regera, Pużaka i posłanki Kłuszyńskiej. Na konferencji tej miało utwierdzać p. Chobota w jego dotychczasowym stanowisku i doradzać ścisłego trzymania się czeskich socjalistów; a wiadomo, że czescy socjaliści prowadzą niemniej polakożerczą robotę na Śląsku od innych partii czeskich. Jeżeli weźmiemy to wszystko pod uwagę, to tego rodzaju mieszanie się naszych socjalistów w stosunki polskie za Olzą musimy określić nie inaczej, jak robotą antypolską i zdradą naszych interesów narodowych. A to kwalifikuje się już nietylko na kategoryczne potępienie, ile na surowe ukaranie. I miejmy nadzieję, że prędzej czy później stanie się temu zadość.

Poruszone przez nas wypadki za Olzą są objawem wysoce niepożądanym. Miejmy nadzieję, że ustąpią one niebawem miejsca dawnej harmonii i jedności, tak potrzebnej w obecnych czasach niesłychanego naporu czeszczyzny w każdy zakamarek tamtejszego życia.

p.

Draper Presse 13/XI 34.

Mähr. Ostrau, 11. November. Der polnische Staatsfeiertag wurde heute hier durch einen Festgottesdienst in der Pfarrkirche gefeiert, welchem u. a. Vertreter der Ortsbehörden, die in Mähr.-Ostrau beglaubigten Konsuln und viele Gläubige beiwohnten.

Sprawy polskie w parlamencie praskim

Praga w listopadzie 1934 r.

Podczas rozpraw budżetowych w parlamencie Republiki Czechosłowackiej wypłynęły na porządek dzienny także sprawy polskie. Międzypaństwowe stosunki polsko-czeskie poruszył minister spraw zagranicznych p. Benes; czytelnicy „Polonii“ znają je już zapewne z telegramów. Poza tem jednak bardzo przykreim echem odbiły się także wzajemne stosunki stronnictw polskich na Śląsku Czeskim. Nie licząc komunistów polskich na Śląsku Czeskim działają 3 stronnictwa polskie: Związek Katolików Śląskich, którego przywódca jest byłym posełem p. dr. Wolf, Stronnictwo Ludowe z p. posłem dr. Buzkiem na czele i Polska Partja Socjalistyczna, której przewodzi p. poseł Chobot. Posłowie Chobot i Buzek w parlamencie praskim zasiadali na ławach czechosłowackiej partji socjalistycznej przez blisko 5 lat. W ostatnim czasie p. Buzek ławy te opuścił.

Dnia 8-go bm. przemawiał w parlamencie poseł Chobot i w imieniu ludności polskiej oświadczył, że polska ludność pracująca w Czechosłowacji stoi na gruncie Republiki Czechosłowackiej i życzy sobie szczerze współpracy z ludnością czeską bo pragnie ona spokoju, pracy i chleba a nie podjudzań szowinistycznych z którejkolwiek strony i dla tego będzie głosowało za budżetem.

Poseł Chobot nie taił jednak, że ze strony miejscowych szowinistów czeskich ludności polskiej dzieje się krzywda i wysunął następujące życzenia:

1. Przyznanie obywatelstwa czechosłowackiego tym obywatelom, a zwłaszcza robotnikom polskim, którzy mieszkają tutaj dłużej niż 10 lat.
2. Upaństwowienie tych prywatnych szkół polskich, przy których warunki ustawowe zostały spełnione, a przedewszystkiem natychmiastowe przeprowadzenie uchwalonego już przez rząd upaństwowienia polskiego gimnazjum realnego w Orłowej.
3. Zaprzestanie na kopalniach, w fabrykach i innych przedsiębiorstwach szykan robotników polskich ze strony niektórych szowinistycznych czynników i zaprzestanie zmuszania robotników polskich do wstępowania do „narodniho sdružení“ i zapisywania swych dzieci do szkół innej narodowości.
4. Przyznanie ludności polskiej tych praw mniejszościowych, które się jej według ustaw Republiki Czechosłowackiej należą, i traktowanie jej na równi z ludnością innych narodowości.
5. Zapobiegnięcie temu, żeby przy redukcjach i wydalaniach robotników byli robotnicy polscy stawiani na pierwszym miejscu, jak to w wielu przedsiębiorstwach w ostatnim czasie się działo.
6. Danie możliwości zarobkowania absolwentom polskich szkół; przyjmowanie ich na równi z innymi do urzędów i do pracy w tutejszych zakładach.
7. Załatwienie sprawy wkładek oszczędnościowych w Cieszyńskiej Kasie Oszczędności.

P. Chobot apelował do stronnictw czeskich i do rządu, aby spełnili słuszne żądania ludu polskiego, co przyczyni się do odprężenia stosunków polsko-ceskich i wyraził życzenie, aby pomiędzy Polską a Czechosłowacją czemprędzej wróciły stosunki przyjaźni i współpraca w interesie dwóch bratnich narodów.

Większą część swego przemówienia pos. Chobot poświęcił w zajejnym walekom stronnictw polskich na Śląsku Czeskim. Szeroko opowiadał o tem, jak zwalczają się inne stronnictwa polskie, jakim ulegają wpływom. Poseł Chobot wskazywał na sprawców tego stanu rzeczy i domagał się ich usunięcia, wspominając o staraniach, podjętych w tym kierunku na gruncie Światowego

Związkowi Polaków.

Przyznać trzeba, że bratobójcza walka garstki Polaków żyjących w Czechosłowacji, staczana publicznie w oczach Czechów, wywołuje nad wyraz przykre wrażenie, a co gorsza wyrządza ogromną szkodę interesom ludności polskiej. Ci, którzy tę walkę wywołali i stale ją podsycają źle służą sprawie polskiej w Czechosłowacji. Ponad wszelkie wątpliwości winę za ten niepożądany rozwój stosunków polskich ponosi ten sam obóz, który niestety wszędzie wśród zagranicznych Polaków uprawia swoją propagandę par, tyjną i całe życie Polaków, żyjących poza granicami Polski usiłuje podporządkować swoim wpływom. Wszędzie też właśnie z tych powodów wśród mniejszości polskich panują nieporozumienia i zacięte walki; i wszędzie słabną z tej przyczyny ich siły odporne.

Quidam.

Posel dr. Buzek w obronie praw ludu polskiego w Czechosłowacji.

W tym samym dniu, w którym p. Chobot z trybuny parlamentarnej wykończył siebie samego insynuacjami, godzącymi w podstawowe interesy polskości, p. poseł dr. Buzek krótko przed nim wygłosił obszernie przemówienie, poświęcone całkowicie obronie praw ludu polskiego w Czechosłowacji. Z przemówienia tego publikujemy w numerze dzisiejszym część pierwszą.

P. poseł Buzek odpowiada w niej na mowę p. Špačka, poświęconą całkowicie ludności polskiej. P. Špaček wyraził zdziwienie, że mniejszość polska, licząca oficjalnie tylko 81.000 głów, posiada aż 3 posłów w parlamencie. Uznał to za dowód demokratycznego równouprawnienia, tak samo jak fakt, że w wielu gminach, np. w Karwinie i Jablonkowie, na czele zarządów gminnych stoją burmistrzowie polscy. Równocześnie gorąco wystąpił w obronie ostatniego spisu ludności.

Odpowiadając, p. poseł dr. Buzek stwierdza, że spis wykazał niewiele ponad 1/2% Polaków w republice, tymczasem 3 posłów Polaków w parlamencie to 1 proc. ogółu przedstawicieli parlamentarnych. „Jeżeli spis ludności na terenach, zamieszkałych przez Polaków, przeprowadzono bezstronnie, to dlaczego w Karwinie, liczącej oficjalnie 47 proc. Polaków, dalej w Trzynie, wykazującym 36.8 proc. Polaków, Szumbarcu (33 proc.), Darkowie (48 proc.), w Markłowicach Dolnych (41 proc.), w Trzynie (46 proc.), w Rzece (49 proc.), w Karpętnej (41 proc.), we wszystkich wyborach Polacy zdobywają większość i zawsze wybierają polskich burmistrzów?

P. poseł Špaček przeczy również, jakoby na Śląsku uprawiano czechizację. Jego zdaniem czynniki czeskie dążą jedynie do tego, aby mieli czeską szkołę ci, którzy przysięgli się do narodu czechosłowackiego. Przeciwnie takiemu żądaniu nie wystąpiłby żaden z Polaków, gdyby czeskie szkoły mniejszościowe zakładano jedynie dla dzieci czeskich. Ale jak wytłumaczyć takie fakty, że czeskie szkoły pozakładano w gminach rzeczywiście czysto polskich, jak w Boconowicach, gdzie czechosłow. spis ludności z 1921 r. wykazał 7 Czechów, w Koszarzyskach 11 Czechów, w Tyrze 4 Czechów. Jeżeli podniosimy głos protestu, to tylko dlatego, ponieważ dzieci, mówiące po polsku, zmusza się do uczęszczania do szkół z czeskim językiem nauczania.

Wiele uwagi poświęcił poseł Špaček kwestji Cierlicka. Wydana niedawno w Czes. Cieszynie publikacja Wiesława Wojnara p. t. „Prawda o Cierlicku“ zawiera materiał rzeczowy o tej kwestji, przyczem przedstawienie stosunków narodowościowych, szkolnych, kościelnych całkowicie opiera na źródłach czeskich. Ograniczę się tu do cytowania kilku faktów. Zdaniem p. Špačka Cierlicko było od czasów niepamiętnych ziemią o ludności morawskiej, tymczasem uczeni językoznawcy czescy, jak Šafařík, Šembera, Bartoš, Polívka, Prasek, Niederle, Travníček i in., umieszczają Cierlicko na terenie etnograficznie polskim. P. Špaček i jemu podobni przez t. zw. polonizację rozumieją zaprowadzenie języka polskiego w szkołach i kościołach. Tymczasem na Śląsku Cieszyńskim język urzędowy nigdy nie zgadzał się z językiem ludu. Wybitny historyk czeski, archiwariusz miasta Mor. Ostrawy, prof. Adamus, stwierdza, że pomimo czeskiego języka urzędowego i morawskiej szkoły „na Těšinsku lid nemluví řečí českou, nýbrž nářečím polským“. Już od r. 1872 ludność miejscowa dążyła do zaprowadzenia języka polskiego w szkołach i kościołach, które wywalczyła dopiero w r.

Oslavy polského státního svátku

V Mor. Ostravě

IV - Mor. Ostrava 12. listopadu

Polský státní svátek byl včera v Moravské Ostravě oslaven bohoslužbami v chrámě římskokatolickém a tentokrát po prvé i v chrámě evangelickém. K oslavám se dostavilo několik set lidí z Těšínska. V sále Polského domu konala se akademie, k níž byl přístup pouze na legitimaci. Proslov měli konsul Malhomme a ředitel polské měšťanské školy Pawelek, polský státní příslušník. K rautu na polském konsulatě bylo pozváno několik set hostí výhradně polské národnosti z Československa a Polska. Projev učinil také mimo jiné bývalý poslanec dr. Wolf, který ujistil konsula Malhomma, že všechen polský lid na Těšinsku odsuzuje parlamentní projev poslance Chobota. Oslav se nezúčastnil, ani neuspořádal tentokrát Česko-polský klub v Moravské Ostravě.

Česke Slovo 13/XI 34

— Kopou si hrob, lze říci o těch, kteří velmi nerozvážně a zcela neodpovědně mají na starosti děláni novin pro pana konsula Malhommeho. Kdo četl v neděli jeho list a kdo četl tento časopis 28. října, pak se nemohl zbavit dojmu, že si sám pro sebe staví »bujdy«, jak on tomu někdy říká. O svátku československé samostatnosti byl v listě jenom úvodník, v neděli 11. listopadu měl vyšperkovanou první stranu, jako kdyby se loučil s panem konsulem M. na věčné časy. »Bujdy« pochovají tento list, neboť »bujdy« vždycky »nevědí ani dne ani hodiny«.

Duch Času 13/XI 34

Dr. Wolf si zařekl na recepci, kterou u příležitosti polského státního svátku pořádal v Mor. Ostravě konsul Malhomme. Obyčejní polští smrtelníci měli přístup na evangelické a katolické bohoslužby a akademii v Polském domě, u konsula Malhoma sešli se jen věrní jeho přátelé nebo také lidé, o jejichž získání teprve usiluje. Předseda polské katolické strany lidové utěšoval konsula Malhoma, aby si nič nedělal z útoků, které jsou na něho v českém a polském socialistickém tisku podnikány, protože prý to jsou jen útoky jednotlivců a ujišťoval ho, že »všichni věrní Poláci« stojí za ním. Jinak se nic zvláštního nestalo, co by stálo za zmínku.

Lidové Noviny 13/XI 34

Poláci na Těšinsku oslavili státní svátek polské republiky tím, že ve všech kostelích se konaly bohoslužby a ve společenských domech akademie s proslovy. Představitelé čs. veřejnosti k těmto oslavám nebyli zváni.

spowodowanego stałym naporem ze strony czeskiej, mającego głód i bezrobocie za swego sprzymierzeńca, rozwija się szkolnictwo czeskie na Wołyniu coraz lepiej. Powołuje się na świadectwo czeskiego autora Franciszka Gája, który stwierdza wielkie postępy Czechów w Polsce. A jak wygląda szkolnictwo polskiej ludności emigracyjnej? Jeszcze w okresie plebiscytowym zamknięto 4 szkoły ludowe, a mianowicie w Michałkowicach, w Kończycach Małych nad Ostrawicą, w Radwanicach i Hermanicach. Utrzymały się tylko 2 szkoły, t. j. w Śląskiej Ostrawie i w Gruszowie. Do szkół w tym okręgu uczęszczało w r. 1920-21 207 dzieci, obecnie jest ich 260. Tak wygląda rozwój szkolnictwa polskiego w Ostrawskim. Asymilacja Czechów na Wołyniu jest, jak stwierdza statystyka, minimalna. Nikt ich terorem nie zmusza do wynaradawiania się, jak się to, niestety, u nas powszechnie dzieje.

Odpowiadając na twierdzenie p. Špačka, że szkoły polskie używają jeszcze książek polskich, wydawanych w Krakowie lub w Warszawie, p. poseł dr. Buzek prostuje ten pogląd i zaznacza, że natomiast dzieci czeskie w Polsce uczą się z książek, wydawanych w naszej republice.

Pragnąc rozpałcić nienawiść narodu czeskiego do ludności polskiej w Czechosłowacji, p. Špaček cytował jakiś ulotnik, który jest wybrykiem jakiejś niepoczytalnej jednostki, lub jakiegoś prowokatora, ukuty w tym celu, by zgotować naszej ludności udreke nowych szykan i prześladowań.

„Jeszcze jedną rzecz muszę poruszyć w swojej odpowiedzi. P. Špaček w sposób niepraktykowany w świecie parlamentarnym zaatakował przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej w Mor. Ostrawie, p. konsula generalnego Leona Malhomme (nieste p. Špaček znalazł naśladowcę, przyp. redakcji). M. in. pozwolił sobie na komentowanie jego nazwiska. Nie wiem, czy panowie zgodzilibyście się, aby w podobny sposób z nazwisk takich, jak Malypetr, Špaček, Zajíc, Nejezchleb, Holota i t. d. ktoś wyprowadzał wnioski o charakterze działalności tych osób. Jeżeli p. Špaček skarży się na postępowanie p. konsula generalnego Malhomme, to mojem zdaniem jest na to jedna rada. Należy doprowadzić do tego, aby ludność polska nie miała powodu do skarg, aby wszystkie jej słuszne życzenia zostały zaspokojone, a wtedy żaden zagraniczny opiekun nie będzie miał pola do popisu.

Z jeszcze większym niesmakiem ludność polska przyjęła wiadomość, że p. Špaček ograniczył się do napaści pod adresem przedstawiciela Rzeczypospolitej, ale że zaatakował również jego małżonkę, co uważam za występki przeciwko kardynalnym zasadom przyzwoitości. A przecież to, co robiła p. konsulowa, mianowicie, że prowadziła akcję filantropijną na rzecz diatwy polskiej, nie jest żadną zbrodnią. Kryzys gospodarczy, przede wszystkim zaś masowe zwalnianie Polaków z pracy, doprowadziło do tego, że nasza diatwa koniecznie potrzebuje pomocy. Jeżeli ktoś pomaga i wyręcza tutejsze instytucje humanitarne, to należy mu się za to nie złorzeczenie i napaści, ale najwyższe uznanie.“

(C. d. n.)

Podniosła uroczystość polskiego święta państwowego na Śląsku

Uroczystość święta Niepodległości Polski, przypadającego na dzień 11 listopada, uczciła ludność polska na Śląsku w roku bieżącym w sposób szczególnie podniosły.

O godz. 11 przed południem odbyła się w nowym kościele katolickim w Mor. Ostrawie uroczysta Msza św., celebrowana przez ks. Owszonkę w asyście duchowieństwa. W mszy św. wziął udział Konsul Generalny R. P. p. Leon Malhomme wraz z Małżonką, oraz całym personelem wyznania rzymskokatolickiego. Z ramienia władz przybyli na mszę św. prez. policji w Mor. Ostrawie p. radca rządu Bača, oraz starosta pow. p. Studnař. Świątynię wypełniły po brzegi setki rodaków, którzy przybyli na uroczystość ze wszystkich okolic Śląska.

Równocześnie o tej samej godzinie odbyło się w kościele ewangelickim w Morawskiej Ostrawie nabożeństwo dla personelu Konsulatu wyznania ewangelickiego, oraz dla wiernych tego wyznania, podczas którego podniosłe kazanie wygłosił ks. pastor Jeř. Na nabożeństwie tem reprezentował Konsulat p. wicekonsul dr. Synowiecki.

Po mszy św. i nabożeństwie udały się liczne rzesze ludności polskiej ze Śląska i Moraw do Domu Polskiego w Mor. Ostrawie, gdzie staraniem Związku Polaków na Morawach odbyła się uroczysta Akademia. Olbrzymią salę wypełnili przedstawiciele wszystkich warstw społecznych, przedstawiciele stowarzyszeń, związków i organizacji społeczno-oświatowych. Pierwsze miejsca zajął reprezentant rządu polskiego w Mor. Ostrawie p. Konsul Gen. Leon Malhomme z Małżonką i całym personelem Konsulatu, prezes Związku Śl. Katolików p. dr. Buzek, p. pos. dr. Buzek, prezes PSL, burmistrz miasta Karwiny p. dr. Olszak, p. poseł Junga, pp. Toman, Ogrodzki, dyr. Kubała, dyr. Ofiok, p. W. Sembol, ks. Płoszek, ks. senjor Michejda, red. Waleczko, dyr. Chromik, ks. Berger i liczni goście ze wszystkich stron Śląska i Moraw.

Akademję rozpoczął występ chóru mieszanego dzieci szkolnych, który wykonał kilka pieśni polskich.

Następnie zabrał głos prezes Związku Polaków na Morawach, p. dyr. Pawełek, który w krótkich, ale serdecznych słowach powitał zebranych, zaznaczając, iż po raz pierwszy zgromadzili się w sali Domu Polskiego reprezentanci wszystkich gmin na Śląsku, i przedstawił znaczenie uroczystości święta Niepodległości Państwa Polskiego.

Z kolei przemówił Konsul Generalny p. Leon Malhomme, witany burzliwymi i długo niemilkającymi oklaskami. W swem często gorąco aplaudowanym przemówieniu zaznaczył on, że obchody świąt narodowych mają na celu nietylko chwalenie imienia Polski, ale że są to pewnego rodzaju rekolacje dla polskiego ducha narodowego. Działacze polscy w tych dniach uroczystych, wglądając w głąb historii Polski, mają możność stwierdzenia, jak często brak zgody i jedności wśród Polaków był przyczyną niepowodzeń naszej ojczyzny. Po przytoczeniu szeregu przykładów historycznych p. Konsul Gen. zaznaczył jednak, że na tę zgodę i jedność należy się zapastrywać w sposób trzeźwy i inteligentny. I zgoda i jedność są tylko wtedy potrzebne, gdy mają przed sobą jakiś wyraźny, wzniosły

cel i kiedy cel ten z powodu zgody i jedności nie bywa spaczonym. Zachwyt nad tego rodzaju zgodą i jednością porównać by można z zachwytem nieświadomych dzieci, które, patrząc na pole, cieszą się, że widzą na niem więcej habrów niż zboża. Gdyby Józef Piłsudski chciał być w swoim czasie na zgodzie i jedności całego społeczeństwa polskiego oprzeć się dla zdobycia siłą zbrojną niepodległości Polski, to na pewno by swego celu nie osiągnął, a to z tego powodu, że pod wpływem taktyki zaborców społeczeństwo polskie było zbyt steryzowane, by mogło się zdobyć na tak odważny czyn. I dlatego Piłsudski zmuszony był iść przeciwko prądowi. A jednak z biegiem czasu znalazł on potrzebną dla swej ideologii i zgodę i jedność, bo oto w szeregach legionów widzimy i narodowców i socjalistów, jak również katolików, ewangelików i żydów. A więc, gdy się ma serce gorąco Polskę miłujące i gdy się ma przed sobą jasny cel, niosący Polsce pożytek, to zawsze znaleźć można w społeczeństwie polkiem wiernych i gorących partjotów polskich, którzy dla tego celu potrafią się zjednoczyć w zgodzie i jedności, a jeżeli z tych szeregów odpadną tacy, którzy mają słaby charakter, słabe poczucie moralne, którzy wolą chodzić ścieżkami krętymi a unikają dróg prostych, to niech odpadają, niech się nawet od nas oddalą, bo sprawa polska też chce mieć złociste zboże a nie habry.

Przemówienie p. Konsula Generalnego, które wywarło głębokie wrażenie na zebranych, nagrodzono głośniami oklaskami.

Po tem przemówieniu nastąpiły produkcje muzyczno-wokalne. Akademję zakończyły tańce śląskie, wykonane przez młodzież szkolną obojga płci. Po Akademji licznie zebrani goście udali się do nowego gmachu Konsulatu R. P. przy ul. Johannynho. Tu dokonał poświęcenia nowonabytego gmachu ks. Owszonko. Następnie pobłogosławił gmach Konsulatu ks. pastor Fierla. Po uroczystości poświęcenia przedstawiciele społeczeństwa polskiego na Śląsku, oraz przedstawiciele wszystkich organizacji polskich na terenie tutejszym składali na ręce p. Konsula Generalnego p. Leona Malhomme życzenia z okazji 16-lecia Niepodległości Rzeczypospolitej.

Po akeie składania życzeń nastąpiło w sali reprezentacyjnej Konsulatu zebranie towarzyskie z tańcami, które przy dźwiękach doborowej orkiestry przeciągnęło się w miłym nastroju do późnych godzin wieczornych. Na szczególne uwzględnienie zasługuje fakt, iż zabawa była przeplatana narodowymi tańcami śląskimi, które wywołały zachwyt zebranych gości.

Podziękowanie

Konsul Generalny R. P. w Mor. Ostrawie, p. Leon Malhomme, składa za pośrednictwem naszej redakcji wyrazy serdecznego podziękowania Przewielebnemu Duchowieństwu i wszystkim tym, którzy wzięli udział w nabożeństwie z okazji polskiego Święta Niepodległości i w uroczystej Akademji, jaka odbyła się w Domu Polskim w Morawskiej Ostrawie, oraz tym, którzy, nie mogąc wziąć udziału, nadesłali gratulacje i życzenia rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.

Czescy przyjaciele wynoszą p. Chobota pod nieblosy

Prasa czeska z soboty i niedzieli przepełniona jest hymnami pochwalnymi na cześć „najdoskonalszego i najlepszego“ Polaka p. Chobota. Kadzidla i mirra otaczają jego osobę w tak silnych dawkach, że w oczach czeskich urasta on co najmniej do roli „bohatera“. Wspaniały, bo naszą pieśń śpiewa, doskonały, jedyny i nieomylny, bo robi to, czego serdecznie życzą sobie i p. Špaček i p. redaktorzy lokalnych pism czeskich i pp. działacze Matice i tylu, tylu innych kochanych naszych „przyjaciół“, którzy nas tak bardzo miłują. Panowie ci murem stanęli koło p. Chobota, uznali go za całkowicie swojego i bronią go uparcie przed zjednoczonym obozem polskim. Pan Chobot wspomniał w swoim przemówieniu, że wybitne osobistości ze stronnictw polskich przyrzekały mu, że będzie noszony na rękach, jeżeli pójdzie z głosem społeczeństwa polskiego. P. poseł propozycje te odrzucił z oburzeniem. Zato natomiast nasi serdeczni „przyjaciele“ noszą go na rękach. Serdecznie gratulujemy!

Kwiatuszki z obory p. Chobota

Posiadając już dokładny stenogram przemówienia p. Chobota, możemy czytelników naszych „uraczyć“ prawdziwymi „perłami“, jakimi p. poseł zabłysnął w oczach swoich „przyjaciół“ czeskich. Oto kilka dosłownych cytatów z tej „rewelacyjnej mowy“, o której niech czytelnicy nasi sami sąd wydadzą.

„... Uważali za stosowne nawiązywać kontakt ze stronnictwami opozycyjnymi, motywując krok ten w ten sposób, jakoby nasza dotychczasowa 5-letnia współpraca z obecną koalicją rządową nie była odniosła żadnych pozytywnych wyników dla naszej polskiej ludności. Twierdzenie to nie zgadza się z rzeczywistością, a w każdym razie wyniki naszej 5-letniej pracy są o wiele wydatniejsze, aniżeli były wyniki współpracy mojego poprzednika.“ (Chwały na dwa wały, lecz pożytku mało.)

„... Starano się także wyrzucić na mnie wpływ w tym kierunku, ażeby opuścić dotychczasową linię polityczną współpracy ze zastępcami czeskiej klasy pracującej i poszedł na manowce faszystowskie, za co mi obiecywano ze strony tego pana, który jest właśnie od pewnego czasu dyrygentem polityki t. zw. „narodowych“ polskich stronnictw, że mnie będą panowie ci „na rękach nosili“, jeżeli tak, jak p. dr. Buzek wystąpię z klubu posłów soc. demokracji.“ (Tupet i zarozumiałość są zawsze oznaką bliskiego końca. P. poseł wołał np. w Suchej nie czekać, aż robotnicy wezmą go na ręce. Możeby tam jeszcze raz zechciał publicznie wystąpić?)

„... Zyskano sobie słabe jednostki, jak n. p. Łukosza, Siudę i Stefka dla rozbijania naszej organizacji politycznej, którzy za pieniądze dostarczone, ze źródeł sanacyjno-faszystowskich, wydają ulotniki z oszczerstwami przeciwko partii socjalistycznej.“ (Kłamstwo, p. pośle, — nigdy przeciw partii, ale przeciw p. Chobotowi. Czy honorowo jest ujadać przeciw sanacyjnemu faszystom, od których przyjmowało się wysoki order?)

„... W „Dzienniku Polskim“, wydawanym od pewnego czasu za pieniądze, dostarczane przez czynniki zewnętrzne i redagowane przez osoby, płacone z zagranicy, jak. np. p. Waleczki, a zwłaszcza także przez urzędników Konsulatu Polskiego w

Mor. Ostrawie.“ (P. poseł zapomina, że nawet „Čes. slovo“, do którego napisał polski artykuł, dowodzi, że „Dziennik Polski“ wychodzi za pieniądze Polaków w Czechosłowacji.)

„... Ze strony osób, grupujących się około Polskiego Konsulatu w Mor. Ostrawie, organizuje się nawet osobiste napaści na mnie za pieniądze i poczęstunek wódką, piwem i kiełbaskami.“ (A kto tak hojnie fundował piwa na Kozubowej, a potem targował się przy wyrównaniu rachunku?)

„... Od czasu, kiedy kierownictwo Konsulatu Polskiego w Mor. Ostrawie przejął p. konsul generalny Malhomme, utworzyła się w otoczeniu konsulatu szajka ludzi, którzy pracują w kierunku „zgleichschaltowania“ wszystkich polskich organizacji w obozie t. zw. sanacyjnym na wzór hitlerowców.“ (Społeczeństwo polskie to nie szajka, p. Chobocie! Dyktaturę z przysięgami zaprowadza kto inny.)

„... W obozie t. zw. „narodowców“ kolportuje się chętnie anonimowe ulotniki i listy „czarnej ręki“, z groźbami zabicia i różne paszkwile prowokacyjne.“ (Strach ma wielkie oczy; widocznie kogoś we śnie prześladowały straszne widziadła, gdy na nieczyste sumienie.)

„P. dr. Wolf w organie Związku Śląskich Katolików również rzuca się na mnie i staje w obronie tych osób, które z powodu ich niecnego postępowania musiano wykluczyć z partii a jako prezes Komitetu Międzypartyjnego sabotuje możliwość porozumienia się polskich stronnictw, odmawiając zwołania tegoż Komitetu.“ (Nieprawda, posiedzenie zwołano, ale p. Chobot nie raczył przybyć.)

„... W swoich piśmiadłach już jawnie dysponują moim mandatem poselskim. Widocznie już nie mogą doczekać się tego, skoro p. dr. Wolf będzie mógł znowu zaprzepaszczać sprawy polskich robotników.“ (P. dr. Wolf opublikował oświadczenie, że w żadnym wypadku nie reflektuje na mandat, który w tej kadencji pozostanie u socjalistów. Kto inny trzyma się mandatu, jak tonący brzytwy.)

„... Stanął jednak w obronie sprawiedliwości po mojej stronie i uchwalił zwrócić się do Światowego Związku Polaków z żądaniem o wpłynięcie na miarodajne czynniki w Polsce o odwołanie p. konsula generalnego L. Malhomme z Mor. Ostrawy, gdyż robotnicy polscy (!) (nie, p. pośle!) przyszli do przekonania, że winę na tem, że stosunki tutejszej polskiej mniejszości tak fatalnie się ułożyły, ponosi w pierwszym rzędzie p. konsul generalny Malhomme i jego najbliżsi współpracownicy, z których na pierwszym miejscu należy wymienić jego sekretarza p. Stapińskiego, którego sobie p. Malhomme przyprowadził widocznie po to, żeby tę akcję prowadził, a oprócz tego p. dr. Wolfa, który swoim postępowaniem stał się szkodnikiem polskiego ludu pracującego.“ (Kto jest tym szkodnikiem, oceniło już całe społeczeństwo polskie. Robotnicy doszli do przekonania, ale innego, niż p. Chobot, o którym mają całkiem wyrobione zdanie.)

„... Demoralizacja, szerzona przez obecne otoczenie Konsulatu pomiędzy tutejszą polską ludnością, jest tem bardziej niebezpieczna i szkodliwa, gdyż jest wiadomem, że wydatki całej tej akcji „zgleichschaltowania“ wszystkich polskich organizacji i szerzenia propagandy sanacyjno-faszystowskiej pokyrwa się z dotąd niewyjaśnionych funduszy zewnętrznych.“ (Urzednicy konsulatu szerzą demoralizację wśród Polaków ale za to p. poseł jest niedoścignionym wzorem wszelkiej moralności. Co do obcych pieniędzy, to opinia polska wymienia takich, którzy nie gardzili żadną mamoną a obecnie mówią o stryczku w domu obwieszanego.)

„Panowie z obozu t. zw. „narodowców“ id

w swoim zaślepieniu tak daleko, że nawet z komunistami polskimi się porozumiewają." (P. Chobot widocznie ma zbyt krótką pamięć a może nie chce widzieć, w ilu to wypadkach komuniści szli z socjalistami i innem stronnictwami polskimi n. p. przy wyborach burmistrza i w. i. wypadkach. A zresztą czy tak dawne są czasy, kiedy p. Chobot jako jeden z wodzów komunistycznych rozbił polską partję socjalistyczną?)

W dalszej treści przemówienia p. Chobota aż roi się od samych takich epitetów, jak „klika p. Malhomme, przyłbica faszystowska, klika konsularna, manowce sanacyjno-faszystowskie, sojusznicy Hitlera, Gömbösa" i t. d. (Frazesy te rzuca osobnik, który często jeździł do Warszawy i umizgiwał się do tych samych sfer „sanacyjno-faszystowskich". A order! A bezpłatne „podróże studyjne"?)

Dla mocniejszego zaakcentowania, w jakim celu wygłoszona została mowa, p. Chobot jeszcze raz podkreśla, że „robotnicy polscy (!) nie życzą sobie zaprowadzenia nowych metod faszystowskich (!), dlatego postanowili oni domagać się jak najrychlejszego odwołania p. konsula generalnego z Mor. Ostrawy, gdyż jego dalszy pobyt na tutejszym terenie jest dla rozwoju polskiej mniejszości szkodliwy". (Pożyteczną natomiast jest wyłącznie i jedynie działalność p. Chobota, nie trzeba tylko dodawać, dla kogo.)

Przemówienie p. Chobota, to zerwanie ostatnich mostów z polskością, z którą go zresztą niewiele łączyło. Denuncjując działaczy polskich, którzy niestety uwierzyli w rehabilitację p. Chobota z dawnych grzechów, bryzgając błotem na państwo polskie i jego urzędy, które nazywa „klika", a działaczy polskich i społeczeństwo polskie, które stoi za nimi, „szajka", p. Chobot spalił za sobą wszystkie mosty.

Redakcja „Dziennika Polskiego" dowiadyuje się z kół miarodajnych, że wystąpienie praskie posła Chobota nie pociągnie za sobą żadnych następstw. Skończy się ono tak samo bez rezultatu, jak kończyły się wszystkie dotychczasowe zapowiedzi odwołania p. Konsula Generalnego poszczególnych organów ostrawskich. Ostatnio znane doniesienie „Mor.-sl. den." z... Opa- wy. Jeśli naprawdę byli ludzie, którzy sądzili, że Polska będzie kierowała się interesami pp. Kloców, Holeszów, Szpaczków i Chobotów i może spodziewali się, że p. minister Beck będzie z tymi panami ustalał na wspólnej konferencji, kto ma być konsulem w Mor. Ostrawie, to ludzie ci doznają gorzkiego, chociaż nie pierwszego zawodu.

Dziennik Polski 14/XI 34.

Przegląd prasy

Polityka za warzonkę.

„Duch Času", który do niedawna ignorował wszystkie przemówienia obydwu hospitantów czeskiej soc. demokracji, nie wyłączając p. Chobota, obecnie w artykułach wstępnych cytuje wszystkie denuncjacje i paszkwile, wypowiedziane przez tego „Polaka" przeciw obozowi polskiemu. Widać z tego, kto lubi babrać się w pomyjach. Najciekawsze z tego, że o kupowaniu za warzonkę mówi Czechom ten, co na Kozubowej zafundował tak rozkosznie i hojnie aż 25 piw. Z jakim skutkiem, wiadomo bardzo dobrze. Piwo słusznie wypili, ale zacnego fundatora nie pokochali.

Przyznanie praw ludowi polskiemu w Czechosłowacji umożliwi zbliżenie czesko-polskie.

W drugiej części swojej mowy p. poseł Buzek poświęcił kilka uwag o exposé p. ministra Beneša. „Nas Polaków — powiedział — zajmuje ogromnie stosunek naszej republiki do sąsiedniej Polski. Stosunek ten nie jest wyjaśniony, a p. minister dr. Beneš w swoim exposé trzyma się w wielkiej rezerwie. Przyjaźń Francji i Małej Ententy jest dla republiki cenną. Jednak dla praktycznego bezpieczeństwa i dobrobytu naszego państwa byłaby niezawodnie daleko cenniejszą przyjaźń państw graniczących z naszą republiką. Pod tym względem nie znajdujemy w enuncjacjach p. ministra Beneša zgoda żadnej pozytywnej wzmianki. Nie wchodzę w przyczyny chłodnych, ba zgoda nieprzyjaznych stosunków z Niemcami, Austrią i Węgrami. Zastanowiło mnie to, że Polska znalazła mniej lub więcej przyjazne modus vivendi prawie ze wszystkimi sąsiadami, nawet ze swym odwiecznym wrogiem Niemcami, a z naszą republiką, z państwem słowiańskim, zatem najbardziej zbliżonym, jakoś pogodzić się nie może. Rząd w Polsce pod ideowem kierownictwem Marszałka Józefa Piłsudskiego uzdrowił Polskę wewnątrz, stworzył z niej silne, skonsolidowane państwo, posiadające silną armję, zdolną do obrony jego granic. Polska pod temi rządami stała się mocarstwem. Zamiast cieszyć się z tego, czynniki naszej polityki zagranicznej nie tylko uznać tego nie chcą, lecz dotychczas wszędzie zajmują stanowisko przeciwne. Zaznaczam, że dążność rządu Czechosłowacji od początków jej istnienia była skierowana przeciw Polsce i jej rozwojowi. Wspomnę najazd zbrojny na Śląsk Cieszyński w tym czasie, kiedy Polska walczyć musiała na dwa fronty z bolszewikami i Ukraińcami, dalej wspomnę wstrzymanie amunicji w chwili, gdy chodziło Polsce o jej egzystencję. W republice naszej popiera się raczej wszystko to, co jest skierowane przeciw Polsce, faworyzuje się i hoduje żywioły, których celem jest uszczuplenie granic, jeśli nie zgubienie Polski. Wtedy, kiedy Polska jest już silna i gdy interesa jej są zagrożone przez pakt czterech, republika nasza zajmuje wobec niej stanowisko przeciwne. Polska zatem skłania Rosję sowiecką i Niemcy do zawarcia z nią paktów o nieagresji. Uzyskuje przez to na pewien okres czasu spokój i bezpieczeństwo swych granic. Te fakty stają się kamieniem urazy dla kierowników naszej polityki zagranicznej. Starają się oni przedstawić poczynania Polski jako poczynania skierowane przeciw interesom Francji. Ze strony prasy koalicyjnej pojawiają się artykuły obraźliwe przeciw Marszałkowi Piłsudskiemu i przeciw kierownikom państwa polskiego.

Przyczyn tego, że nie tylko nie doszło do porozumienia z Polską, lecz przeciwnie stosunki coraz bardziej się zaostrzają, należy szukać w traktowaniu ludności polskiej w naszej republice.

Poruszaliśmy już nieraz te sprawy. Nikt w naszej republice nie pomyślał na serio o tem, że należy nasze skargi zbadać i naprawić błąd. Zamiast tego powiedziano, że ludności polskiej w Czechosłowacji powodzi się dobrze. Na dowód tego przytaczano, ile ludność nasza ma posłów w zgromadzeniu narodowem, ile ma szkół, kościołów, ilu urzędników i ile to państwo na potrzeby mniejszości łoży ze swoich środków. Podobne twierdzenia nie zmieniają rzeczywistość i nie zabijają prawdy. A tą prawdą jest, że za czasów rządu republiki utracili-

nie uległo coś konfiskacie, zbywa się ich czeżem wymówkami. A potem, gdy już cały nakład ofrankowany na pocztę, ogłasza się konfiskata, aby, jak to powiedział jeden urzędnik, wydawnictwo poczuło, że jest konfiskata.

Nie dosyć na tem. I dyrekcja w Bernie zaczyna widocznie szykanować Związek Studentów Polaków w Bernie, przeprowadzając w lokalu Związku i w prywatnych mieszkaniach członków zarządu Związku rewizję. Dokonano konfiskaty księgi korespondencji. Nie wiem, czego policja berneńska u tych studentów szuka. Chyba chce się przekonać o biedzie naszego akademika, który nieraz o głodzie i chłódzie wegetuje w nader ciężkich warunkach.

Nie przypuszczam, żeby to miała być droga do skłonienia Polski do szczerzej przyjaźni z naszym państwem. Jeżeli powiedziałem, że mojem gorącym życzeniem jest, aby te państwa żyły w przyjaźni, to nie mogę jednak zgodzić się na to, aby przyjaźń ta była okupiona zniszczeniem i śmiercią naszego ludu. Wierzę, że nie wszyscy w tej republice zapatrują się tak nieżyczliwie i wrogo na naszą mniejszość. Wnioskuje to ze słów posła Rázusa, wypowiedzianych z tej trybuny dnia 3 lipca b. r.: „Keby sme snat' mali 150.000 polských našich bratov favorizovat', favorizujeme ich, to nám bude stát' za to, aby sme našli cestu k srdci veľkého polského národa.“ — Wierzę, że z biegiem czasu słowa te znajdą zrozumienie i u miarodajnych czynników tego państwa. Wtedy zamilknie szowinizm a zapanuje sprawiedliwość. Wiem, że do tego czasu jeszcze wiele wody upłynie i niejedno będzie nam trzeba wycierpieć, ale jestem przekonany, że do tego dojdzie choćby wbrew woli p. ministra dr. Beneša, byleby potem nie było za późno.

Przemówienie p. posła Buzka, które jest krzykiem duszy całego ludu polskiego na Śląsku, wywołała w parlamencie oraz w sferach politycznych głębokiem wrażenie. Szerokiem echem odbiło się ono także w Polsce, a cała ludność nasza powita je z największym zadowoleniem. P. poseł poruszył cały szereg najżywoźniejszych zagadnień i jest dziś na terenie praskim jedynym parlamentarnym obrońcą naszych praw.

Spaček — Chobot?

Redakcja nasza otrzymała następujący list od jednego z naszych czytelników:

„*Diennik Polski*“ porównał w swoim artykule z dnia 10 b. m. p. t. „Pan Chobot w jednym szeregu z czeskim nar. dem. Špačkem“ p. Chobota z posłem Špačkem. Przeciwnemu porównaniu należy zaprotestować. Pan poseł Špaček został wybrany jako nacjonalista i szowinista czeski przez nacjonalistów czeskich, zawsze występował jako Czech i otwarcie zwalczał ruch narodowy polski i występował przeciw Polakom. Ze stanowiska polskiego musimy go potępić i musimy pletnować jego niesprawiedliwe i bezwzględne postępowania wobec Polaków. Zwalczamy go tedy słusznie, ale nie możemy jednak nazwać go zdrajcą. Pan Chobot został wybrany przez polską ludność dla obrony interesów polskiego ludu i polskich spraw. Wybrany zaś został, bo zdeklarował się jako Polak i jako taki się także przedstawiał. Jeżeli zaś od dłuższego czasu zwalcza polski ruch narodowy, jeżeli stanął na tem samym stanowisku co ci, którzy z powołania zwalczają wszystko, co polskie, oraz wystąpił przeciw woli i życzeniom całego polskiego ludu, to jest to postępowanie nie tylko niesprawiedliwe i niegodne, lecz tak wstrętne, że wspominać o niem można tylko z najwyższem obrzydzeniem. Uważam tedy, że choć cele p. Chobota są chwilowo te same, co cele p. Špačka i jego współników, z pewnością i oni nie-swojsko czuliłby się w towarzystwie p. Chobota.

Wrażenia z obchodu polskiego święta niepodległości 11 listopada w Mor. Ostrawie

W nr. wczorajszym podaliśmy opis uroczystości w dniu 11 listopada b. r., urządzonej przez Konsulat R. P. w Mor. Ostrawie. Od jednego z uczestników tych uroczystości otrzymaliśmy list, w którym dzieli się wrażeniami ze święta narodowego polskiego, który tu przytaczamy w streszczeniu.

„Kościoły katolickie i ewangelickie w Mor. Ostrawie były w dniu 11 listopada b. r. wypełnione tysiącami Polaków, przybyłych do Mor. Ostrawy z całego Śląska i Moraw. W obu kościołach wygłoszono uroczyste kazania. W kościele katolickim przemówił gorąco ks. prof. Jurošek z Orlowej, uwydatniając znaczenie święta 11 listopada; w czasie mszy św. śpiewał chór młodzieży pod batutą p. Wągla, w kościele ewangelickim śpiewał również chór młodzieży. Społeczeństwo polsko-ewangelickie z uznaniem przyjęło do wiadomości ten fakt, że po raz pierwszy w dzień polskiego święta narodowego odbyły się modły na intencję Rzeczypospolitej w kościołach obu wyznań. Po nabożeństwach udali się uczestnicy na uroczystą akademię w Domu Polskim, gdzie szczególnie gorąco i wśród szczerzego zapatu wszystkich zebranych powtórzono 3-krotnie okrzyk, wznieiony przez konsula generalnego przy końcu mowy na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, P. Prezydenta Mo-

ścisckiego i Wodza Narodu Marszałka Piłsudskiego. Potem zgromadzili się wszyscy w wielkiej reprezentacyjnej sali Konsulatu R. P., gdzie po poświęceniu lokalu długim szereg przemów z życzeniami, składanemi na ręce p. Konsula Generalnego R. P. Malhomme, rozpoczął prezes Komitetu Międzypartyjnego stronnictw polskich w Czechosłowacji. P. dr. Wolf zapewnił przedstawiciela Rzeczypospolitej, iż ludność polska w Czechosłowacji jest gorąco przywiązana do polskości i będzie tu stać wiernie i nieugięcie na straży polskiego stanu posiadania. Broniąc zgody i jednności, będzie ludność ta zawsze stała na straży swej godności i zwalczała to, co jest dla niej szkodliwe. Przemówienie to, jak i wiele innych następnych rzeszcie okłaskiwano. Wśród zgromadzonych w gościnnym gmachu Konsulatu R. P. gości, przeważnie robotników i rolników, panował serdeczny i miły nastrój. Wśród gości wyróżniały się barwne i piękne stroje Ślązaczek i naszej Ban-djerki Konnej, która w komplecie stawiła się na dzień 11 listopada do Mor. Ostrawy. Byłoby dobrze, gdyby w przyszłości i wszystkie inne organizacje i stowarzyszenia w dzień świąt narodowych występowały w swoich mundurach i strojach śląskich.“ — Uczestnik.

Łazy. (Trzydzieści lat zbożnej pracy.) Kapelanja nasza, własność Polskich Katolików, spogląda na trzydziestoletni okres swego istnienia i zbożnej pracy. Rocznica ta jest nam droga, dlatego, że widzimy urzeczywistnione plany naszych Ojców, którzy zabierając się przed laty trzydziestu do tego dzieła, mieli na oku podtrzymanie, ugruntowanie i wyrobienie wierności religji i mowie ojezystej. Zadanie to spełniła i pełni nadal kaplica nasza w całej rozciągłości, stojąc jak twierdza na straży swych ideałów. I chociaż były okresy, w których zamknąć musiała podwoje swoje na skutek brutalnej siły większej, to jednak znowu przeszła w posiadanie nasze, bo naszą była, jest i będzie, a to gwarantuje nam prawo i ustawa. Przy tej sposobności z wdzięcznością wspominamy ś. p. założycieli p. dyrektora Bajorka i p. Hałacza, oraz z czcią głęboką spoglądamy na żyjącego jeszcze p. Liberde, któremu życzymy długich lat przebywania pośród nas i zażywania radości z dokonanego dzieła. Myśli nasze biegają do tych pionierów stanu kapłańskiego, pełniących tu służbę Bożą i prowadzących nas do skarbnicy nadprzyrodzonych darów. Byli nimi: ks. Kałuża, ks. Gałuszka, ks. Warzecha, wszyscy trzej dziś w Polsce, oraz ks. Smyczek, obecny proboszcz w Stonawie. Ten ostatni był u nas najdłużej i jemu przypadło ciężkie zadanie podźwignięcia budynku z ruiny i skierowania rzesz rodaków do przybytku, gdzieby modlić się mogli w języku własnym. Był nam najlepszym Ojcem i przewodnikiem, a to, co dla nas dobrego uczynił, pozostanie trwałym pomnikiem w sercach naszych, w kronice zaś kapelanji zapisane zostanie niezatartymi czcionkami. Obecnie pełni obowiązki kapłańskie w kaplicy na-

szej ks. Kurowski. On to pragnąc uświetnić drogi nam jubileusz, odprawi w dniu 18 listopada uroczyste dziękczynne nabożeństwo, stowarzyszenie zaś urzędu akademje, na którą już dzisiaj zapraszamy nie tylko miejscowych rodaków, lecz także tych, co w dniu tym dysponować będą wolną chwilą i z okolic dalszych, byliby gotowi do nas przybyć, by cieszyć się i radować z nami.

Pan Chobot a P. S. P. R.

(Pisze stary członek PSPR. —k.)

Ostatnie enuncjacje Chobota w prasie jego i przed forum parlamentu praskiego stworzył oczy nawet tym członkom PSPR., którzy wierzyli w to, że Chobot, pozwalając sobie na pewne wybryki, postępuje jakos tak we zgodzie z międzynarodowym programem socjalistycznym. Obecnie panuje ogólne oburzenie wśród członków, że ten, który umiał wyzyskać łatwowierność i zaufanie biednego robotnika polskiego, wysunął się na wyżyny zaszczytne i stanowisko intratne, zawiódł ich kompletnie, bo jego poczynania są nawskroś wrogie i obce duchowi i ideologii robotnika polskiego.

Ślusznie też podkreślają członkowie tej partji, że opozycja w swych odezwach zupełnie słusznie scharakteryzowała, czem p. Chobot jest i do czego zamierza. Pomimo tego, że odezwy pisane były nadzwyczaj rzeczowo, a nawet lojalnie, Chobot pociąga autorów odezw przed sąd za obrazę na cześć. Sympatje robotników socjalistycznych są i pomimo tego nie za Chobotem, lecz za opozycją. Jeśli większość członków, zorganizowanych w PSPR., nie przejawia publicznie swojego przekonania, to tylko z obawy przed persekucją. Ale już czas skończyć ze strachem i tchórzostwem.

Polska socjalistyczna partja na Śląsku i Morawach w swej istocie zawsze była polską, przyczem zatrzymała też swój charakter międzynarodowy. Trzeba to podkreślić, że już od czasu swego powstania, t. j. od r. 1898, popierała każdą walkę o prawa kulturalno-narodowe ludności polskiej, a zwł. walkę o szkolnictwo polskie na Śląsku i Morawach. Szła nawet dalej, bo nietylko że popierała czynnie, moralnie i finansowo ruch o szkolnictwo polskie na pograniczu, lecz występowała sama z inicjatywą i pod jej firmą odbywały się olbrzymie zgromadzenia, masowe wiece pod szczerem niebem, niezliczone interwencje u władz wówczas austriackich i najlepsi mówcy i referenci polscy szerzyli wśród mas robotnika polskiego świadomość narodową. Wystarczy chociażby wskazać na wiece w Boguminie w r. 1898 z posłem Daszyńskim, w r. 1904 w Orłowej z posłem Regerem, w Mor. Ostrawie w latach 1903, 1907, 1909 i 1912 z referentami dr. Kunickim, dr. Kłuszyńskim i t. d. Wspominam zacięte walki o szkoły w Śl. Ostrawie, Mor. Ostrawie, Michałkowicach, Mar. Górach, którą prowadzili naówczas konsekwentnie na czele stojący działacze socjalistyczni, jakimi byli wówczas Jarosz, Pytlik, dr. Seidl i inni. Walka prowadzona była bardzo często przeciwko czeskiej soc. dem. w Mor. Ostrawie i Orłowej, których przewodnikami byli dzisiejszy burmistrz Prokeš, Pospíšil i inni, którzy byli

zdecydowanymi przeciwnikami zakładania szkół polskich na terenie Śląska, a zwłaszcza w okolicy Mor. Ostrawy.

To też bez przesady można dziś przyznać polskiej socjalnej demokracji na Śląsku i Morawach olbrzymie zasługi na tem polu uświadczenia i oświecenia narodowego wśród pracującej ludności polskiej. Walka o szkolnictwo polskie stała się jednym z głównych postulatów programowych polskiego ruchu robotniczego socjalistycznego, stała się symbolem i tradycją. (Ale Chobot z tem wszystkiem nie miał nic wspólnego.)

Takim duchem owiany został polski ruch robotniczy do dziś aż na małe wyjątki, wierny tej idei i tej tradycji. Musieli przyjść dopiero ludzie tacy, o jakich dziś mowa, aby starali się wypaczyć i wywrócić te zasady. Chobot wówczas będąc na posadzie Domu Robotniczego w Trzyńcu, żadnego udziału w akcjach szkolnych nie brał. Dziecko posyłał do szkoły niemieckiej, a później w Mor. Ostrawie do szkoły czeskiej. Nie widzieliśmy go nigdzie na wiecach, urządzanych na rzecz szkół polskich przez robotników polskich. Przyszedł do ruchu po rozgraniczeniu Śląska, a to z Mor. Ostrawy na Śląsk, przyszedł, aby zlikwidować ciężki dorobek kulturalny robotnika polskiego i niszczyć jego stan posiadania. Za późno poznali się natem. Kiedy bowiem p. Chobot zdobył władzę w partji, stopniowo poczał usuwać w duchu polskim uświadomionych i dlatego niewygodnych mu członków Partji, aby się później tam móc zarządzić według swego widzimisie. Nie połapali się na jego charakterze i manierach politycznych nawet przedstawiciele innych stronnictw polskich, dając mu nieraz dominujące stanowisko na wpływ polityki polskiej. Jak się odplaca, to dziś każdemu jest wiadomem.

Jakie płyną z tego wnioski dla nas uczciwych członków w PSPR.? — Oto, że nas wstyd jest za takie nieczne manewry polityczne przew. Chobota, bośmy się tego nigdy nie spodziewali. Obraża nasze uczucia, depce prawa nasze, bo występuje na forum publicznem bez naszej zgody. Zresztą, występując w parlamencie ze swemi enuncjacjami, przemawiał sam za siebie, bo przecież partja, względnie jej członkowie mu nie dali do tego uprawnienia. Członkowie PSPR. zapastrują się na bieg polityki zupełnie inaczej. To też członkowie PSPR. powrócą do swej tradycji i walki o prawa socjalne i kulturalno-narodowe, ale wtenczas już bez pana Chobota, który i tak dziś jest już generałem bez wojska.

Česke slovo 14/XI 34.

Provokativní oslava polského svátku v Ostravě

V přítomnosti školní mládeže nebyly vůbec zpívány čs. státní hymny — Slib věrnosti dětí polskému národu

U příležitosti polského státního svátku 11. listopadu dovolili si opět někteří ostravští Poláci provokativní jednání, které přímo volá po přísném vyšetření úřadů a zakročení, jmenovitě již z toho důvodu, že v jednání měl účast také zaměstnanec našeho státu. Zwionzek Polaków na Morawach konal v neděli v Polském domě v Mor. Ostravě oslavu, které se zúčastnily školní děti, jejich rodiče, ředitel Marjan Pawelek, polský příslušník, který je však zaměstnáván naším státem a učitel Siwek a ovšem také konsul Malhomme. Během oslavy byl učiněn slib, že polské děti budou vychovány ve věrnosti polskému národu. O věrnosti k československému státu nepadla zmínka a provokace na této oslavě vyvrcholila tím, že nebyly vůbec zapěny naše státní hymny, pouze

hymna polská. Je již vskutku nejvyšší čas, aby poměry na polských školách v Ostravě byly podrobeny přísnému šetření, neboť se tvrdí, že všechny neslouží jen účelům vyučovacím. Pozornosti zasluhuje také polská škola ve Vítkovicích, která je podporována Vítkovickými železárnami. Jednání, kterému byli přítomni v Polském domě polští učitelé, je hrubým porušením minimální slušnosti, která se vyžaduje od příslušníků menšiny.

-zel-

Świadczenie Związku Polaków na Morawach w sprawie artykułu „Čes. slova“.

Od Zarządu Głównego Związku Polaków na Morawach otrzymaliśmy wyjaśnienie w sprawie tendencyjnie kłamliwego artykułu, umieszczonego w nr. 313 „Čes. slova“ z dnia 14 listopada p. t. „Provokativní oslava polského svátku v Ostravě“. Wyjaśnienie to przyłączamy:

Artykuł powyższy zarzuca Związkowi Polaków prowokowanie w urządzaniu Polskiego Święta Państwowego, gdy tymczasem uroczystości te urządzało się corocznie i zawsze w podobny sposób poważny i daleki od zazručonej prowokacyjności, czego dowodem, że w tych uroczystościach dawniej brały udział nawet wybitne osobistości ze sfery czeskiego społeczeństwa a nawet władz. Dowodem, że nie było nawet cienia zamiaru żadnego prowokowania, jest to, że cały program szczegółowy wraz z tekstami występów i treścią przemówień ogłoszony był Dyrekcji Policji w Mor. Ostrawie, która nie widząc w nim nic podejrzanego, program ten zatwierdziła, zezwalając na urządzenie Akademii z tym właśnie programem. O wielkiej nieświadomości korespondenta „Čes. slova“ świadczy zarzut postawiony, że śpiewając polski hymn, nie śpiewano hymnu czeskosłowackiego, gdyż nie śpiewano wcale polskiego hymnu państwowego a odśpiewana przez chór młodzieży szkolnej „Rota“, jako trzeci punkt programu, nie jest wcale hymnem państwowym polskim, o czym powinien był wiedzieć korespondent, narażający się w ten sposób przez grubą nieświadomość na śmieszność. Śmiesznym jest również zarzut, że młodzież szkolna składała ślubowanie wierności dla narodu polskiego, gdyż była to tylko deklamacja zbiorowa z zastosowaniem pewnych efektów ruchomych dla uplastycznienia i upiększenia jednego z punktów programu — a tego znowu nie zrozumiał, lub nie chciał zrozumieć korespondent. Zarzut, że szkoły polskie nie służą tylko do celów nauczania, jest słusznym, bo rzeczywiście szkoły polskie stosują się pilnie do wskazówek ustaw szkolnych, które wyraźnie powiadają, że celem szkoły oprócz nauczania jest także i wychowywanie powierzzonej młodzieży — a czy sławny czeski pedagog Komen-ský nie domaga się wychowywania narodowego — o tem wszystkim również nie jest poinformowany korespondent, który w tych sprawach głos zabiera. Szkoły polskie podlegają czeskosłowackim władzom szkolnym, które są jedynie kompetentne do wyrażania sądu o tem, jak pracują i w jakim duchu — nie jest to sprawa dotycząca korespondenta, naciągającego fakty wedle własnej potrzeby. Nie dziwnym się zresztą wcale temu i nie odpowiadałibyśmy na tendencyjnie kłamliwy artykuł, gdyby nam nie chodziło o wytłumaczenie sprawy przed polskim społeczeństwem. Widzimy jasno cele korespondenta, któremu solą w oku jest to skromne szkolnictwo polskie na Morawach, stojące zresztą i tak już marnie wobec ilości Polaków, mieszkających we Wielkiej Ostrawie. Szkolnictwo to jednak nigdy nie mieściło się do spraw politycznych, mając dość pracy wdzięczniejszej wśród diatwy na polu wychowywania młodego polskiego pokolenia. Cel artykułu jest jasny — chodzi o sprowokowanie ludności polskiej, która jednak ma tyle taktu i powagi, że bylejakim artykułem tendencyjnie kłamliwym sprowokować się nie da, lecz poważnie w raz obranym kierunku nadal pracować będzie.

Dalsze ofiary na rzecz powodzian w Polsce

Na akademii z okazji polskiego Święta Niepodległości w Stanisławicach zebrali uczestnicy tej uroczystości kwotę 100 koron, przeznaczając ją na powodzian w Polsce.

Przegląd Polski 18/XI 34.

Przegląd prasy

Nowy obrońca p. Chobota.

Na froncie prasowym mamy do zanotowania niezwykle ważne wydarzenie: oto szeregi gorliwych obrońców p. Chobota, które otwiera nar. dem. „Mor.-slez. den.“, powiększył w tych dniach nowy gorliwy sprzymierzeniec, p. Smyczek z Jabłonkwa. Pismo jego, „Nasz Ślązak“, zamieszcza aż dwa entuzjastyczne artykuły o p. pośle, jeden zatytułowany „Rzucono kłatwę na Niego“, drugi pod nagłówkiem „Polak krytykuje czynność polskiego konsula“. Nie

Litwa szykanuje studentów polskich w Bernie

wyjaśnić władzom litewskim, że nie korporacja, lecz jej poszczególni członkowie należą do Związku, lecz i to nie pomogło. Otrzymano odpowiedź, że obywatelom litewskim nie wolno w żadnej formie należeć do obcych organizacji. Członkom „Samogitii“ nie pozostało nic innego, jak zgłosić wystąpienie ze Związku, w którym razem z Polakami obywatelami polskimi i czeskosłowackimi z „Jedności“ pracowali apolitycznie w kierunku samopomocowym i kulturalno-oświatowym. Po wystąpieniu obywateli litewskich Związek Studentów Polaków liczy obecnie 36 członków.

Berno, 16 listopada. Korporacja „Samogitia“ w Bernie morawskim, licząca 15 studentów narodowości polskiej z Litwy kowieńskiej, studiujących w tem mieście na wyższych uczelniach, otrzymała od ministerstwa spraw zagranicznych w Kownie za pośrednictwem litewskich placówek za granicznych w Czechosłowacji polecenie wystąpienia ze Związku Studentów Polaków w Bernie. Nakaz ten władze litewskie motywują tem należeniem obywateli litewskich do Związku ma być rzekomo sprzeczne z ustawą o ochronie państwa i narodu litewskiego (!). „Samogitia“ próbowała

dziwimy się temu nowemu sprzymierzeńcowi. „Polak“ z Jabłonkwa (z Ochab) znalazł „Polaka“ z Ostrawy. Dobrali się przyjaciele.

Wydalenie korespondenta polskiego z Czechosłowacji.

Prasa czeska donosi, że korespondent praski I. K. C., dr. Rohatynier, nie otrzymał zezwolenia na dalszy pobyt w Czechosłowacji, skutkiem czego był zmuszony opuścić Pragę.

Wstyd i hańba.

W artykule „Naszego Kraju“ z 16 listopada pod powyższym tytułem czytamy: „Do jakiego stopnia bezwstydu i nieuczciwości doprowadziła p. Chobota jego chorobliwa, nieczna ambicja, świadczy najlepiej jego przemówienie z trybuny parlamentarnej w dniu 8 listopada, uwieńczone żądaniem usunięcia p. generalnego konsula Malhomme. Najwyższe oburzenie i wstyd nas ogarnia, gdy czytamy, co o tem szowinistyczne czeskie gazety piszą, mimo woli zapytujemy się, czy to nasze społeczeństwo wydało takiego człowieka, który chce lud nasz sprowadzić do pelzania w bagnie moralnem... Uczciwie traktujący sprawę polską Polak nie może zasiąść do stołu obrad z p. Chobotem. Dlatego a dla niezłego innego wyrzucili go przedstawiciele stronnictw polskich z Komitetu Międzypartyjnego... Dziś już otwarcie z trybuny parlamentarnej zdrada dokonana. P. Chobot rzeczywiście tak, jak tonący brzytwy, się chwyta, uciekł się w ucieczkę przed potępieniem własnego społeczeństwa pod skrzydła czeskich czynników i stronnictw... Nie damy się złudzić podniesieniem w tem jego przemówieniu starych postulatów polskiej ludności, bo wiemy, dlaczego to czyni, bo jest to znów jeden manewr, aby zasłonić swoje nieczne zamiary i postępowanie. Nie wiemy, czy większa ta naiwność, czy bezczelność. Jedno jest dla nas pewne, że p. Chobot stracił wszelkie prawo być rzecznikiem polskiego ludu.

Uczniowie orłowskiego gimnazjum w Bytomiu

Wrażenia z wycieczki.

Nie tak dawno, bo zaledwie przed paru tygodniami, przeżywała Orłowa, a z nią polska ludność śląska, uroczystość jubileuszu polskiego gimnazjum realnego w Orłowej. Wielu uczestników akademii przypomina sobie owe owacyjne przyjęcie, jakiego doznała grupa studentów z Bytomia (Niemcy), prowadzona przez dyr. zakładu dr. Nechaya i dwóch profesorów tamtejszego grona. I właśnie tak się złożyło, że polski zakład w Bytomiu, otwarty przed dwoma laty, z okazji 2-letniego swego istnienia urządzał uroczystą akademię, na którą Samorząd Uczniowski zaprosił dyrekcję, grono profesorów i studenckie Kółko Macierzy, istniejące przy naszym gimnazjum. Cóż nam pozostało innego? Tylko przez przybycie zadokumentować solidarność i łączność, jaka istnieje i istnieć musi między zakładami polskimi, walczącymi o te same prawa, o należyty im rozwój. Skoro przede okazało się, że nie nie stoi na przeszkodzie w wyjeździe, zaczęliśmy się żywo krzątać około przygotowania wycieczki. Wreszcie wśród podnieconej atmosfery nadszedł dzień wyjazdu — sobota, 10 listopada. A była nas spora gromada: 36 uczniów i uczennic, dyr. Feliks wraz z małżonką, ks. prof. Trombik, oraz prof. Motyka, kurator studenckiego Kółka Macierzy Szkolnej. Mimowolnie nasuwa się pytanie, dlaczego wyjechaliśmy i dlaczego zakład ten obchodził tak uroczystość 2-lecie swego istnienia. Odpowiedź nie jest trudna. Względem kulturowym wymagały, aby udać się tam niejako z rewizytą, osobiście podziękować za pierwsze przybycie na naszą uroczystość, wyrazić najgłębszą cześć działaczom miejscowym, którzy z niesłychanymi walcząc trudnościami, wywalczyli wreszcie otwarcie gimnazjum, poznać się więc z nimi i pomówić swobodnie o tem, co nas boli i dodać im otuchy do dalszej pracy dla naszego powszechnego dobra, zetknąć się z młodzieżą, która, jakkolwiek dopiero dwa lata kształci się w swym zakładzie w swej ojczystej mowie, już tak wiele wykazuje hartu, energii, zapału i bezgranicznego oddania swych młodzieńczych sił ku chwale imienia polskiego. Dwa lata istnienia zakładu, to mały okres czasu, ale jakżeż doniosły dla nich! Jeśliby wzięło się pod uwagę trudności w otwarciu zakładu, wrogie stanowisko władz, bezwzględny nastrój ludności niemieckiej, która nie mogła znieść słowa polskiego na ulicy, zdolna była do przeróżnych szykan, wówczas dopiero zrozumiemy ważność owej chwili i przejścia 2-uch lat. Tak, jak my to oceniamy, rozumie i tamtejsza Polonja, która nader licznie zjawiała się w auli gimnazjalnej. A jak znowu zależało im na naszym przybyciu, niech za dowód służy fakt, iż jakkolwiek minal termin rozpoczęcia akademii, to jednak czekali na nasze przybycie i rozpoczęto wówczas dopiero, gdyśmy przyszli. Wejście nasze do dużej i pięknej auli gimnazjalnej przyjęto owacyjnie. Nie to jednak było dla nas najprzyjemniejsze. Najbardziej ucieszyliśmy się masą ludzi, zgromadzonych z różnych części Niemiec, z najbliższej okolicy Bytomia, oraz gości z Polski. Uzmysłowiliśmy sobie jasno, że zapał, ukochanie tego zakładu, może być tylko wspaniałem świadectwem ciężkiej pracy naszych braci z Niemiec. Program i przebieg uroczystości niesłychanie starannie przygotowany i przemyślany przez Samorząd Uczniowski, składał się z trzech części. Doskonale wypadły występy chóru, znanego już naszej publiczności, występy solowe, początkująca a tak dobrze zapowiadająca się orkiestra, deklamacje, oddawane z wżuciem się w tekst i znaczenie. Na specjalną uwagę zasługują świetnie pomyślane występy uczniów, pochodzących z różnych części Niemiec a produkujących się w namiętności, używanych w ich stronach, np. śląskiej, kaszubskiej, mazurskiej, pogranicznej i łżyckiej. Naprawdę doskonały pomysł! Mogliśmy zorientować się, że jakkolwiek różne narzeczka, to jednak ten sam pierwiastek językowy, ta sama gorąca polska dusza. Trzecia część akademii przeznaczona była na odegranie obrazu scenicznego „Wojciech Niedziela”. W treść sztuki nie chcę wchodzić, wspomnę jedynie o grze, która specjalnie w

oddaniu roli Niedzieli nie wiele różniła się od gry artysty dobrej sceny teatralnej. Widać było i rękę reżysera, jak nie mniej wysokie walory sceniczne amatorów. Pod koniec, części drugiej wystąpił chór naszego gimnazjum, dyrygowany przez ucznia klasy VIII, jeden zaś z uczniów z klasy VIII z akompaniamentem uczennicy klasy VIII odegrał dwa utwory muzyczne. Skoro tylko uczniowie zjawili się na scenie, burza okłasków, serdecznych i szczerych, wymownie świadczyła, iż byliśmy gośćmi pożądanymi i kochanymi. Jak tylko uciszyły się brawa, prezes studenckiego Kółka Macierzy Szkolnej w kilku słowach podziękował za przybycie na naszą uroczystość, wyraził szczerą radość, iż damy nam było znaleźć się wśród naszych braci, złożył im szczerze słowa uznania za ich pracę i wyraził życzenie, aby nie, nawiązana w Orłowej, nie przerwała się, lecz przeciwnie nawiązała się jeszcze silniej tak, aby nikt jej nie potrafił przerwać. Po skończonej akademii zaproszono nas do Bursy na kolację, następnie udaliśmy się do sali balowej, gdzie do północy wesoło i przyjemnie bawiliśmy się, będąc w stałym kontakcie z drogimi nam gospodarzami. Kiedy wreszcie nadszedł odpowiedni czas na spanie, udaliśmy się do Bursy do przygotowanych dla nas sypialni, dwaj nasi profesorowie, dyrektorstwo zaś udało się do p. dyr. Nechayów, którzy gościli ich prywatnie u siebie. Następnego dnia pobytu zeszliśmy nam rano na wspólnym nabożeństwie w auli gimnazjalnej, krótkim poranku, urządzonym z okazji powstania państwa polskiego, na zwiedzaniu gmachu gimnazjum i dwóch burs. Krótko opiszę zakład. Na pierwszy rzut oka kolos, imponujący rozmiarami, dostosowany do potrzeb szkolnych, jakkolwiek przeobrażony jest z gmachu dawnej redakcji pisma „Katolik”. Sale szkolne czyste, wzorowo urządzone, według wszelkich wymogów higieny szkolnej, posiadający wszelkie najnowsze środki pomocnicze, naukowe, wspaniałą salę gimnastyczną, dobrze zaopatrzone gabinety; wszystko to wpłynęło na nas w prawdziwy zachwyt. Również nie mogliśmy wyjść z podziwu na widok doskonale zarządzonych Burs, mających pomieszczenie na przeszło 200 osób. Porównywać z naszymi nie możemy i nie chcemy. Jesteśmy biedni, na to nas nie stać, ale też i bynajmniej nie zazdrościmy, jedynie cieszymy się, że to mają nasi bracia a w skrytości ducha spodziewamy się, że i my kiedyś do tego dojdziemy. Przypominają mi się słowa jednego z uczniów, który w swym powitaniu ze sceny zaznaczył, iż są dwa bastiony polskie na Kresach Zachodnich, dwa polskie zakłady średnie, jeden w Orłowej, drugi w Bytomiu. Orłowa to wzór, cel i marzenie Bytomia, ale nie omieszkajmy zaznaczyć, iż dolożą tyle starań, by Orłowę dogonić a nawet prześcignąć. Szlachetna rywalizacja! Kochani koledzy i bracia! Dojdźcie do tego, my wam życzymy, bo przecież to nie dla kogoś innego, lecz dla nas Polaków! My was będziemy ściagać i doganiać w waszych technicznych urządzeniach. — Jak wszystko na świecie ma swój koniec, tak i nasz pobyt skończył się. Obiad wspólny, jakkolwiek serdeczny i miły, czyż nie miał czegoś z posmaku stypy pogrzebowej? Za chwilę mieliśmy opuścić kochanych gospodarzy, wrócić do siebie, aby znowu słupy graniczne mówiły do nas — my was dzielimy. I wówczas żal, ale też i postanowienie nurtowało w nas, iż kiedy tylko nadarzy się sposobność, wpadniemy do Bytomia, lecz i my kolegów z Bytomia serdecznie chcemy znowu witać u siebie. Gromadnie odprowadzili nas na stację, swobodnie na ulicach Bytomia rozlegał się polski głos, a kiedy pociąg unosił nas w nasze strony, zdała jeszcze widzieliśmy trzepocące chusteczki i wyciągnięte ręce naszych braci, żegnających nas. I na tem miejscu jako jednemu z uczestników wycieczki niech mi będzie wolno jeszcze raz szczerze i serdecznie podziękować za tyle i tak dużo okazanego nam serca, gościnność i możliwość wzajemnego zrozumienia swej wspólnej doli. — Uczestnik.

Gazeta Polska 20/XI 34.

Wiadomości z Kcaju

Konsul Generalny R. P. w Mor. Ostrawie, p. Leon Malhomme, złożył zamiast wieńca na trumnę ś. p. drowej Marji Olszakowej sumę Kcz 200.— Stowarzyszeniu „Wzajemna Pomoc” we Fryszacie na cele pomocy bezrobotnym Polakom.

ABY BYŁO JASNO

czyli kto rozbija jedność polską na Śląsku.

Ostatnie wypadki, jakie zaszły w partji P. S. P. R. i które obchodzą nietylko samą partję, lecz cały ośół polski na Śląsku czeskim, zmuszają nas do zajęcia się tą sprawą. Ponieważ znamy powody tych zająć i wiemy dokładnie, że wypadki te spowodowane zostały postępowaniem przewodniczącego partji P. S. P. R. p. Chobota i jego kilku zwolenników, a że większość członków partji z postępowaniem przewodniczącego się nie zgadza, chcemy się tutaj zająć osobą p. Chobota i odsłonić rąbek tajemnicy, która nam wyjaśni, dlaczego p. Chobot tak postępuje. Zaraz się także przekonamy, kto jest właśnie rozbijaczem jedności polskiej na Śląsku, czy stronnictwa polskie niesocjalistyczne, jak to twierdzi Chobot, czy też Chobot sam.

KIM JEST CHOBOT?

Chobot jest jednym z tych wielu synów ludu śląskiego, których dusza wypaczona została w obcej szkole. Chobot uczęszczał do szkoły czeskiej, zatem trudno od niego wymagać, ażeby on miał poczucie narodowe polskie i ażeby się przejmował polskimi sprawami polskimi, albowiem on sam chociaż chodził do szkoły czeskiej, a następnie obracał się w towarzystwach polskich, to dzieci swoje wychował w szkołach niemieckich, które dzisiaj po polsku nawet nie umiej. Nieprawdą jest, że nie miał sposobności je do szkół polskich posyłać, albowiem mieszkał w Ostrawie, a tam polskie szkoły były.

Gdzież więc szukać u takiego człowieka zrozumienia dla idei, dla sprawy polskiej.

Jeżeli Chobot należał do polskich towarzystw, to należał tylko z wyrachowania i dla swego własnego interesu, jako karjerowicz i dorobkiewicz, ale nigdy z przekonania jako Polak, o czym przekonamy się z dalszych naszych wywodów.

CHOBOT JAKO GERMANOFIL.

Jeszcze za czasów austriackich, kiedy wybuchła wojna, wtenczas jak Czesi tak i Polacy byli przekonani, że nadeszła chwila, ażeby zrzucić z siebie jarzmo obcego panowania. Jedni i drudzy zbierali się potajemnie i radzili o przyszłości. W roku 1915 odbywało się w Orłowej w Domu Rob. jedno z takich tajnych posiedzeń dawnej P. P. S. D., na którym omawiano przebieg wojny i co będzie z Polakami, czy powstanie państwo polskie lub nie. Prawie że wszyscy byli tego przekonania, że państwo polskie powstanie, oprócz jednego Chobota, który oświadczył, że jemu włosy na dłoni urosną, jak Austria i Niemcy pozwolą na to, ażeby Polska znowu powstała. Nie dał się o tem przekonać, wierzył mocno w potęgę Niemiec i Austrii, jak wielu innych germanofilów.

Wiedzieli o tem poszczególni towarzysze, że Chobot jest germanofilem i że polskich towarzystw używa tylko dla własnej kariery, co umiał zawsze sprytnym sposobem maskować, lecz nie chciano z tego robić zamętu w partji.

CHOBOT JAKO DOROBKIEWICZ i KARJEROWICZ.

Z wybuchem wojny większość członków komitetu wykonawczego musiała pójść na front. Zostało w domu tylko paru, a między tymi i Chobot.

Wtenczas Chobot miał wolną drogę i pozajmował wszystkie funkcje płatne gdzie jaka tylko była. Chociaż mieszkał już wtenczas w Mor. Ostrawie, to był także i przewodniczącym kasy chorych w Cieszynie, albowiem funkcja ta była zawsze dobrze płatną. Także i dzisiaj, gdzie tylko nadarzy się jaka płatna funkcja, to Chobot jest pierwszy, który się o nią ubiega. On jest dzisiaj dyrektorem GECu, gdzie pobiera 7000 Kcz, a za posłowanie otrzymuje 4500 Kcz miesięcznie, lecz to dla niego jest za mało.

On jest przewodniczącym Domu Polskiego w Mor. Ostrawie, gdzie pobiera 300 Kcz miesięcznie. On musi zasiadać w Zarządzie Centr. Stow. spoż. Łazach, co mu przynosi 500 Kcz mies. Tą funkcję

mógłby bardzo dobrze wykonywać kto inny, który zarobi 300—400 Kcz miesięcznie, lecz na to Chobot nie pozwoli, albowiem płatne funkcje w stowarzyszeniach robotniczych może wykonywać tylko Chobot. Pan Chobot musi być przewodniczącym Związku polskich stowarzyszeń spoż.; on musi być redaktorem „Przeglądu Spółdzielczego“, albowiem obie te funkcje są dobrze płatne. Oprócz tego za posiedzenia, które są z temi funkcjami połączone, pobiera jeszcze osobne wynagrodzenia. Poza tem otrzymuje diety za różne wyjazdy i zgromadzenia, za co sobie każe zawsze słono płacić. Tak wygląda to poświęcenie się Chobota dla sprawy robotniczej czy też polskiej, które mu już przyniosło piękny mająteczek, a to taki, że był w stanie dać córce na wiano, kiedy wychodziła za mąż, tylko dwupiętrową kamienicę.

PRZEORJENTOWANIE SIĘ CHOBOTA Z GERMANOFILA NA CZECHOFILA.

Ażeby dokładnie zilustrować charakter Chobota i jego bezwzględne postępowanie w gonitwie za karierą i zyskiem, musimy się cofnąć cośkolwiek znowu wstecz.

Nadszedł rok 1918 i koniec wojny. Nie spełniły się prorocze słowa Chobota. Runęły Niemcy i Austria, a na gruzach tych powstały nowe państwa, między temi Czechosłowacja i Polska. Powstał spór między Czechosłowacją a Polską o przynależność Śląska Cieszyńskiego.

Chobot mieszkał wtenczas w Mor. Ostrawie i gdyby był został siedzieć po cichu, nie możnaby było czynić mu zarzutu, bo byli różni ludzie. Byli tacy, co brali czynny udział w dążeniach o przyłączenie Śląska do Polski, a byli znowu tacy, co siedzieli cicho i nic nie robili. Lecz Chobot postąpił zupełnie inaczej. On nietylko nie został po cichu siedzieć, lecz postawił się przeciw dążeniom ludności polskiej i był jednym z tych, którzy brali udział w deputacji, która była w Pradze imieniem polskiej ludności ze Śląska Cies., domagać się, ażeby rząd czeskosłowacki użył w Paryżu wszelkiej mocy i starań, ażeby Śląsk Cieszyński został przyłączony do Czechosłowacji. Następnie on to był, który założył w Mor. Ostrawie czechofilską gazetę „Głos Robotniczy“, na którą otrzymywał od Czechów pieniądze. Gazeta ta miała za zadanie paraliżowanie ruchu polskiego na Śląsku. Z tego powodu odbył się nad Chobotem sąd partyjny, a podczas rozprawy sam Reger nazwał Chobota podłym zdrajcą i psem parszywym. Tak więc z germanofila stał się zaraz po wrocie czechofil.

CHOBOT JAKO KOMUNISTA.

Po załatwieniu sprawy Śląska Cieszyńskiego dużo wybitniejszych wodzów socjalistycznych przeniosło się do Polski, a na terenie czeskosłowackim pozostało ich niewielu, a między nimi także i Chobot, który najdalej pozostał wiernym swojemu czechofilskiemu przekonaniu. Z tego powodu popadł Chobot u ostatnich członków partyjnych, którzy stali wiernie przy polskiej sprawie narodowej, w niełaskę.

Kiedy później sprawa posła do Zgromadzenia Narodowego stawiała się coraz więcej aktualną, inne stronnictwa polskie, które znały całą pracę Chobota, oświadczyły, że będą głosowały przy wyborach na kandydata socjalistę, jako kandydata najsilniejszego wówczas stronnictwa, lecz kandydatem tym nie śmie być Chobot. Ponieważ Chobot był w niełasce i u swoich towarzyszy partyjnych, zatem wiedział, że u tych także nie będzie miał poparcia i że nie osiągnie mandatu poselskiego, który chciał za wszelką cenę zdobyć. Postanowił więc za to się zemścić i rozbić partję.

Działo się to w roku 1921, kiedy Chobot zebrał koło siebie kilkunastu członków już nowo założonej P. S. P. R. i z tymi uplanował rozbicie tejże partji.

Pewnego pięknego poranku zjawilo się z rozkazu Chobota auto ciężarowe przed redakcją „Robotnika Śląskiego“ we Fryszacie, a z tem kilku zwolenników Chobota, którzy zaczęli płądrować i zabierać urzędze-

nie redakcyjne do Mor. Ostrawy. Członkowie partyjni mieli przestąpić do partji komunistycznej, a „Robotnik Śl.” miał się stać jej organem. To wszystko czynił Chobot w nadziei, że tam uda mu się uzyskać mandat poselski.

Pomimo, że zamach na partję się Chobotowi nie udał, to pewna część członków poszła za nim i przestąpiła do partji komunistycznej. Między tymi byli i niektórzy sekretarze zawodowi i wybitniejsi członkowie partji, których Chobot wynagrodził za to w ten sposób, że jako wpływowy członek zarządu Centr. Stow. w Łazach, dał wszystkim posady w stowarzyszeniu i które nawet do dzisiaj zajmują.

Prawie że wszyscy ci, którzy wtenczas zbalamuceni przez Chobota przestąpili do partji komunistycznej, do tej już nie należą, lecz należą w większej części do narodniho sdrufeni, zaś mała tylko część powróciła na łono starej partji. Takim to sposobem przysłużył się Chobot szowinistom czeskim. O tem wszystkim pisała gazeta krakowska „Naprzód”.

Niezadługo jednak przekonał się Chobot, że ani u komunistów nie ma nadziei na zdobycie mandatu poselskiego, albowiem mają tam swojego zasłużonego działacza na polu komunistycznym, a tym jest Śliwka, i nie potrzebują karjerowiczów w postaci Chobota.

CHOBOT NAWRÓCONY, LECZ NIE

NADAWIONY

Kiedy się Chobot przekonał, że ani w partji komunistycznej nie ma najmniejszej nadziei na zdobycie mandatu poselskiego, wtenczas począł znowu umizgać się do poszczególnych członków partji P. S. P. R., ażeby go przyjęto zpowrotem na członka do partji. Zarząd główny P. S. P. R. uchwalił przyjąć go, lecz musiał odbyć ułożoną mu pokutę.

Nareszcie w roku 1925 zostały rozpisane wybory do Narodowego Zgromadzenia w Pradze. Chobot, któremu przez pewien czas nie wolno było wykonywać w partji żadnej funkcji i nie był też stawiany przez partję na kandydata, to pomimo tego starał się, ażeby został postawiony na listę kandydatów, lecz z powodu sprzeciwu większości członków partji się to nie stało.

Widząc to Chobot, że wysiłki jego w partji celem uzyskania mandatu aż dotąd były bezskuteczne, zwrócił więc swoją uwagę w stronę czeskiej soc. dem. Lecz i tam mają poddostatkiem swoich kandydatów na posłów, więc pocóż szukać kandydatów w innych partjach. Chobot także i o tem się przekonał, lecz postanowił zaskarbić sobie łaskę u czes. soc. dem. w inny sposób, a to przez połączenie Centr. Stow. Spoż. w Łazach z czeską Budoucnostą.

Chobot, jak on to umie, paktował po cichu z czes. soc. dem. i z zarządem Budoucnosti, a w roku 1927 niewiele brakowało, a byłoby faktycznie doszło do połączenia Centr. Stow. Spoż. w Łazach z Budoucností. Dzięki tylko jednemu członkowi zarządu CSS, który się energicznie postawił przeciw temu, a za nim stanęli także i delegaci na walnem zgromadzeniu, zostało Centralne Stow. uratowane od zagłady, a razem uratowana samodzielność polskiego ruchu spółdzielczego na Śląsku. To znowu miało się stać zasługą Chobota, że dorobek dziesiątek lat polskiego robotnika miał przejść w ręce czeskie.

Przyszły nowe wybory do Nar. Zgrom., a według ugody polskich stronnictw przy pierwszych wyborach miał stanąć na kandydatce jako pierwszy kandydat socjalista. P. S. P. R. po długich naradach i konferencjach postawiła na kandydata Chobota, przeciw któremu podnoszono silne zarzuty w samej partji, kwestjonując jego przekonania jako Polaka. Nareszcie jednak postanowiono, ażeby postawić Chobota na kandydata, lecz nie dla jakichś tam zasług, ale tylko dlatego, ażeby go związać ze sprawą polską i tym sposobem unieszkodliwić i zaspokoić jego długoletnie marzenia poselskie, dla których już tyle złego dla sprawy polskiej nabroił.

Przez pewien czas postępował Chobot jak tego wymagały interesa narodowe ludności polskiej w Czechosłowacji. Chcąc sobie zaskarbić ogólne zaufanie całej ludności polskiej, to niekiedy stawał się przytem aż śmiesznym. Było trzeba być socjalistą radykałem, był nim; było trzeba być dobrym katolikiem, był nim; było trzeba być tylko dobrym narodowcem, był nim; cho-

ciał w domu z dziećmi rozmawia tylko po niemiecku. Był trzeba odgrywać międzynarodowca, to także umiał. A to wszystko tylko dlatego, ażeby przypodobać się ludności, która miała powiedzieć, że on jest tym najidealniejszym człowiekiem na posła ludności polskiej, i że nie powinno się już nigdy innego wybierać, jak tylko jego.

Lecz cóż, kiedy jest układ między stronnictwami, według którego przy następnych wyborach na pierwsze miejsce przychodzi ludowiec, a na trzecie dopiero socjalista, który nie ma widoków aby przeszedł. Ta to okoliczność skłoniła zatem Chobota, ażeby znów spojrzeć w stronę czes. soc. dem. jako tych, którzy mogą mu pomóc do mandatu poselskiego. Że to nie może być za darmo, to Chobot o tem dobrze wie, więc trzeba się czemś odwzajemnić, a najlepszem byłoby zaprowadzić P. S. P. R.-owców do czes. soc. dem. Dowodem tego jest stawianie na ostatnim Zjeździe partyjnym wniosku przez niektórych członków, ażeby zlikwidować P. S. P. R. i wstąpić do czes. soc. dem. jako sekcja polska. Do tego nie chce się Chobot jeszcze otwarcie przyznać i dlatego też powstały między nim a poszczególnymi członkami partji nieporozumienia, które doprowadziły do zwołania konferencji partyjnej, a która miała nadzwyczaj burzliwy przebieg. Jak się postępowało na konferencji, to zresztą już wiemy, a znamy i dalsze zarządzenia Chobota w partji, które doprowadziły do wyłączenia Łukosza z partji.

Że Chobot pakuje z czes. soc. dem., mamy o tem poufne wiadomości. Pakuje także i z innemi czynnikami, o czem dowiedzieliśmy się znowu z Berna, gdzie mu pono pewna wysoko stojąca osoba przyrzekła, że jeżeli nie uzyska mandatu poselskiego do Pragi, to dadzą mu mandat za Jungę w Bernie, o który się ubiegał już w roku 1928. Jak z tego wszystkiego widać, że tylko mandat i jego osobiste interesa są powodem tego, co się wszystko dzieje.

Są jeszcze i inne sprawy, które dają dużo do myślenia, jak np. wzbranianie się pójścia na zgromadzenia szkolne jako referent i które później zostały zakazane. Na czyje życzenie nie wiadomo. A jest jeszcze dużo innych rzeczy, o których obecnie pisać nie będziemy.

Tak wygląda w rzeczywistości cała praca i postępowanie Chobota, które nigdy nie może mu zjednać zaufania polskiej ludności, i które jest takie same, jak było podczas plebiscytu, za co stawał przed sądem partyjnym.

Nie trzeba nic więcej, jak tylko zastanowić się nad postępowaniem Chobota w ostatnich czasach, zastanowić się nad tem, dlaczego go tak broni cała prasa czeska, dlaczego bierze go i policja w obronę przed jego przeciwnikami partyjnymi i już się widzi, z kim się ma do czynienia i dokąd zdąża Chobot. Dlatego też każdy ten, kto się czuje uczciwym Polakiem, stroni od niego. Jeżeli zaś są jeszcze tacy, którzy stoją obok niego, to ci nie mogą być nic innego, jak on sam.

Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętałą robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji i funkcji w Centralnem Stow. Te głosy powinny pojawić się na wszystkich zgromadzeniach partyjnych i zgromadzeniach spółdzielczych. Kiedy się to stanie, to wtenczas będzie można poznać prawdziwe oblicze Chobota, które ujawni się na te głosy jako odpowiedź. Chobot dopuści prędzej do zniszczenia wszystkiego co polskie, czy już to Centr. Stowarzyszenia, czy też innych stowarzyszeń polskich, zanimby się zrzekł jednej funkcji, która mu przynosi zyski.

Lecz jeżeli tego Chobot nie zrobi dobrowolnie, to należy użyć przeciw niemu wszelkich środków, chociażby i radykalnych, jakimi są bojkot i wstrzymanie płacenia wkładek partyjnych.

W następny komunikacie podamy do wiadomości, za co uważa Chobot członków partyjnych i ile kosztuje partję z tych pieniędzy, które składają biedni roboczarze w postaci wkładek, on, który ma poza partją 13.000 Kcz miesięcznie. Odślonimy także i tę tajemnicę, za co otrzymał odznaczenie Polonia restituta.

Zajmiemy się także bliżej i tymi ludźmi, którzy stoją u boku Chobota jako jego oparcie i na których on się ciągle powołuje, że ma ludzi za sobą.

Po przeczytaniu podać dalej!

Dnes Polsko, zítra střední Evropa.

Žádný suverenní stát nepřipustí zásah cizích sil na svém území.

Polsko se smluvně brání uplatnění menšinových klausulí proti sobě. Polsko nemůže podporovat něco, čemu se samo doma brání. Otázka polské menšiny, oprávněnost či neoprávněnost řešení jejích stížností a právní je právě možná jedině doma. Zde není rozporu a diskuse.

Vycházíme z prosté reality věcí, z předpokladů, že nejedná se o dráždění za každou cenu, že je možno dojíti alespoň k dohodě dvou dobrých sousedů. Povinnost dospěti k ní v první řadě uplatňujeme doma.

Ostražitosti je dvojnásob potřeby. Chybou by bylo dívat se na jedno místo, zkrátití přehled o jiných zjevech. Jásot budapeštského tisku, že Mussolini je proti celkové revizi míru, ale připouští revizi trianonské mírové smlouvy, nepraví po první, že

velmoci dovedly by řešit středoevropskou otázku na úkor většiny středoevropských států.

Počkáme si, co v této věci bude řečeno z Říma. Pojem revise je velmi pružný, můžeme předem zdůraznit, že největší odpor proti revizi vždy vyvine Slovensko, které v těchto otázkách je citlivější den ze dne.

S touto citlivostí posuzuje se i změna ve Francii. Pařížské upozornění v „Neue Freie Presse“ o názorech nynějších premiéra francouzské vlády v otázkách středoevropských zaslouhuje, aby na ně byla naše veřejnost upozorněna. Překvapení jako byl pakt čtyř nejsou právě příjemné. Flandin navštívil v roce 1932 a 1933 státy Střední Evropy. Před rokem uveřejnil své dojmy z cesty. Vyslovil se

pro spolupráci Francie a Itálie na hospodářské konsolidaci Střední Evropy.

„Těžkosti s Maďary mohou se odstranit, když ve prospěch Maďarska sousedé jeho provedou určité územní korektury.“ Flandin je dnes předseidou vlády, jsou oprávněné a vážné snahy dojíti k dohodě francouzsko-italské ve Střední Evropě. Po smrti Barthouové se mlčí o východním paktu.

Otázka středoevropská zůstala. Je dnes ožehavější než kdykoliv předtím. V neděli na konferenci své strany prohlásil min. dr. Beněš: „Proti nikomu nic nepodnikneme, ale své budeme z všech okolností bránit.“ Což není tak závazek pro vojáky jako pro diplomaty.

Dr. Ferd. Kahánek.

V den národního svátku svátku nezazněly k nám — ale také ne od nás do Polska — příliš vábné hlasy. Neposuzujeme dnes cizí, nezadáme svému, ale máme povinnost otevřeně prohlásiti, že

není žádných důvodů posilovati cokoliv nezdravého ve vzájemném poměru československo-polském.

Nelíbilo se nám ani trochu, že právě v den národního polského svátku četli jsme v „Lidových novinách“ kritiku katovické rozhlasové stanice. Předně od 28. října do 11. listopadu uplynulo plných čtrnáct dnů, vytýkali v den polského národního svátku nepřítomnost ze dne čsl. státního svátku, vytýkali to zprávu vyslanou z Prahy, to vše přirozeně musí působiti dojem tendence. Nelíbilo se to ničím od známého chlapectví „počkej, já ti dám, až přijdeš kolem našich“. Neboť stala-li se uvedená polská nepřítomnost před 14 dny, no tak se mohlo počkati právě ještě 24 hodin a nepresentovati stejnou nepřítomnost v den polského státního svátku. Vždyť jde přece o list, který používá dokonce i pro svou insertní reklamu doporučení zahraničních dopisovatelů, o list, který se specialisoval na jakousi oficiálnost naší zahraniční politiky. Poněvadž slušnost v politickém životě zdůrazňuje dvakrát denně, tak bylo lze zádati, aby ji sám zachoval v den polského svátku.

Namítne se nám, že v předvečer polského svátku polovládní polský list zaútočil proti poslední řeči čsl. ministra zahraničí, týkající se Polska. Kdyby polemika a kritika bývala po jeho řeči, no budiž, ale šlo jen o řeč zastaralou, při nejmenším ne na tolik aktuální, aby byla právě v neděli publikována. Nač přiléhaví ještě oleje do ohně? Netvrdíme, že měla být umlčena, ale zatím i naši polskofilové mohou být s dnešním plánem spokojeni.

Líbeznosti si vzájemně mnoho nečiníme. Jsou u nás skupiny a lidé, kteří čekají od změny režimu v Polsku obrát v poměru k nám, ale jsou v Polsku podobné naděje. Zatím vzájemný poměr či nepoměr se velmi podobá trvalému rozvádění dvou latinských sester — Francii a Itálii.

Československo a Polsko mají mnoho společného, ale mají řadu otevřených věcí, které je denně oddalují a vyvolávají nervosu v tisku.

Nedíváme se dost reálně na věci. Poučným může být stanovisko většiny tisku k řeči soc. dem. posl. Chobota, který se otevřeně postavil na půdu státu, ale prudce proti činnosti polského konsula v Ostravě. Oprávněnost jeho stížnosti oslabuje však skutečnost, že i Chobot ještě na jaře podával memorandum o stavu polské menšiny do — Varšavy. Dnes zahání duchy, které pomáhal vyvolávat.

Przegląd prasowy

Gdy dwoje robi to samo...

„Duch času“ z 18 b. m. przynosi na tytułowej stronie, na naczelnem miejscu pod trzyszpaltowym, tłustym nagłówkiem artykuł o przemówieniu sejmowym rabina warszawskiego dr. Thoma na temat stosunków polsko-niemieckich. Jest rzeczą zrozumiałą, że p. Thonowi nie podoba się, że Polska uregulowała swoje stosunki z Hitlerem. Dziwi nas natomiast, że „Duch czasu“ tak skwapliwie wykorzystał tę rzecz w tym celu, aby móc zatytułować swój artykuł: „Polska kładzie się zdrowem ciałem do zawszonego łoża“. Chcielibyśmy zwrócić uwagę „Ducha czasu“, by zechciał raczej użyć swą energję w tym kierunku, aby Czechosłowacja nie dostała się do tego łoża, do którego tak tęskni. Jak z ostatniego przemówienia p. min. Benesza w parlamencie wynika, Czechosłowacja nie może doczekać się chwili, kiedy będzie mogła spocząć u

boku pięknego Adolfa na „zawszonem łożu“. Między Polską a Czechosłowacją jest pod tym względem ta różnica, że Polska już znalazła się tam, gdzie Czechosłowacja naprózno stara się dostać.

Dwulicowość ta spotkała się zresztą i w prasie polskiej z wyraźną krytyką. Oto warszawski „Robotnik“ z 16 b. m. pisze m. in.:

„Mało uwagi zwrócono u nas na ostatnią mowę min. Benesza, który w sposób wysoce dyplomatyczny i dyskretny dawał Niemcom do zrozumienia, że Czechosłowacja jest gotowa porozumieć się z nimi. Że to nie jest czeza obietnica, świadczy fakt, że Czechosłowacja toleruje u siebie faszystów niemieckich, a nie toleruje faszyzmu czeskiego. Czechosłowacja, otoczona ze wsząd przez faszyzm, szuka porozumienia z najsilniejszym krajem faszystowskim, z Niemcami.

Niewątpliwie, w miarę narastania siły

militarnej Niemiec i inne państwa zmieniają swój stosunek do nich.

Ustęp świadczy o charakterystycznej zmianie nastrojów wśród socjalistów polskich w stosunku do Czechosłowacji po ostatniem exposé p. min. Benesza.

Pravo Lidu 9/XI 34

Polští dělníci pro odvolání konsula Malhomma**Projev polského soudruha Chobota ve sněmovně. — Pro spolupráci s českými stranami.**

Ve včerejší schůzi poslanecké sněmovny učinil polský sociální demokrat soudr. Chobot, který je hospitantem našeho posl. klubu a předsedou polské sociálně demokratické strany v Československu, pozoruhodný projev, v němž nejprve upozornil, že po pět let pracoval s polským lidovým poslancem dr. Buzekem, který nyní pod tlakem polských nacionálních kruhů musil vystoupiti z vládní koalice a zřici se hospitantství v čs. soc. dem. klubu. Soudr. Chobot však této protičeské šovinistické štvanci nepodleh a v souhlasu s usnesením své strany odmítá útoky těchto šovinistů, kteří mu předhazují »národní zradu«. Poněvadž polská sociální demokracie nepodlehla nátlaku polských přátel, Hitlera a Gombóse, byli získáni jednotlivci z řad polské sociální demokracie — Lukosz a Strada — k rozbití strany. Jejich letáky byly čimto činiteli placeny. Jsou to kruhy, které se soustřeďují kolem polského konsula Malhomma. Polská sociálně demokratická strana v republice podala proti těmto rasistickým způsobům protest Svazu zahraničních Poláků ve Varšavě. Zástupce tohoto svazu sice do Ostravy přijel, ale pod vlivem přátel p. Malhomma se zástupci polského dělnictva ani nejdna. Polská sociální demokracie v Československu požádá proto polskou vládu, aby pan Malhom byl z Československa odvolán, protože jeho činnost na československém území je pro polskou menšinu škodlivá stejně jako pro další vývoj česko-polského poměru na Těšínsku. V závěru přednesl soudr. Chobot některé požadavky, ohlásil, že bude hlasovati pro rozpočet i pro všechna vládní prohlášení, a zdůraznil, že se plně staví za projev předsedy čs. sociálně demokratické strany dělnické soudr. Hampla.

Lidové Noviny 9/XI 34

V poslanecké sněmovně i senátě bylo schváleno prohlášení ministerského předsedy Malypetra a ministra pro zahraničí dra Eduarda Beneše. Řečníci, pokud mluvili o zahraniční politice, vesměs odsuzovali polské chování vůči Československu, a je pozoruhodné, že polský poslanec Chobot žádal, aby pověstný konsul Malhomme, který způsobil tolik škod ve Slezsku, byl co nejdříve odvolán.

Polský poslanec dr. Buzek pravil, že neví, proč se ministr dr. Beneš vyslovuje zdržlivě o poměru k Polsku, který byl patrně přelostřen místními poměry ve Slezsku a hlavně tím, že nebyly splněny některé národní požadavky polské menšiny.

Polský sociální demokrat Chobot prohlásil, že ačkoli dosud hlasoval i dr. Buzek pro rozpočet, tentokrát bude pro hlasovat jen on sám. Není tajemstvím, pravil dále, že politické štvance ve Slezsku, které zhoršují poměr obou slovanských států, vznikly od té doby, kdy v Moravské Ostravě počal působit konsul Malhomme. Řečník za svou stranu prohlašuje, že bude odhodlaný s ostatními demokratickými živly v republice hájit její republikánskou formu a působit k nové shodě mezi Polskem i Československem.

Polední Ostravský Deník 7/XI 34

Polská strana soc.-demokratická a konsul Malhomme

Dost velický rozruch vzbudilo ve veřejnosti prohlášení polské strany soc.-demokratické (PSPL.) na Těšínsku, kterým se žádá odvolání polského konsula Leona Malhommea z naší republiky, poněvadž tento »také diplomat« rozsévá na našem území jen rozkol. Když vyšlo toto prohlášení, tu sluší je doplniti, aby historie odboje PSPL. proti Malhommeovi byla plně známá. Už v létě došlo k rozkolům mezi polskými poslanci a poslanec Chobot vstoupil do opozice proti křídlu a klíce konsulově. Hned nato odeslala strana PSPL. zvláštní žádost ne na naše úřady, nýbrž

Hrušov žádá, aby byl v obci počet německých a polských tříd zmenšen.

Obecní zastupitelstvo v Hrušově usneslo se ve své poslední schůzi, aby vyučování na hrušovské trojtřídní obecné škole německé a dvojtřídní obecné školy polské bylo zreorganizováno.

Poměry na zmíněných školách jsou takového rázu, že obyvatelstvo obce volá, aby bylo všem spravedlivě naměřeno. Favorisování menšin na úkor státního většiny působí zklamání, kterému nutno zabrániti. Poměry nejlépe vysvětlí z několika čísel. Na německé obecné škole je zapsáno letos celkem 151 žáků, z toho 11 žáků jest z cizích obcí, 15 žáků je cizí státní příslušnosti a 10 žáků není školou povinných. V 16. roce trvání čsl. státu určitá část průmyslu a t. zv. »Elterrecht« stává nás před smutnou fakta: Z těchto 151 žáků německé školy jest pouze 63 německých dětí. V tom jsou však započteny i takové děti, jejichž matka je Češka nebo Polka. Pouze u 44 dětí jsou oba rodičové Němci. Pokud se týká polské obecné školy, dlužno říci, že pro 40 žáků nemůže obec vydržovati více nežli jednu třídu. Do polské školy je sice zapsáno na tento rok 80 žáků, ale z toho jsou 4 žáci z cizích obcí, 2 žáci školou nepovinní a 37 žáků je cizí státní příslušnosti. Přichází tedy v úvahu toliko 40 žáků. Jelikož v Republice polské není takových případů, aby byly zřizovány školy a třídy pro cizí státní příslušníky a poněvadž nadbyteční žáci cizích státních příslušníků mohou docházeti do školy ve Slezské Ostravě, navrhuje místní školní rada, aby počet tříd byl zmenšen na jednu. — V případě německé obecné školy žádá obecní rada, aby počet tříd byl zmenšen na dvě. Obecní zastupitelstvo Hrušova n. O. zaslalo připsis zemské školní radě v Brně, ve kterém se podotýká, že rozhodnutí a usnesení je spravedlivé a přísně objektivní. Bylo by záhodno, aby nadřízené úřady zreorganizovaly dotčené školy podle usnesení obecního zastupitelstva. Je totiž jisto, že české obyvatelstvo se domáhá pouze práva a toliko částečného zmenšení zla.

Lidové Noviny 6/XI 34

O úpravu školních poměrů v Hrušově

Iv - Moravská Ostrava 5. listopadu
Obecní rada v Hrušově u Mor. Ostravy, který má 7660 obyvatel, z toho 15 procent Němců a 5 procenta Poláků, odeslala dnes podle usnesení městského zastupitelstva zemské školní radě v Brně nový výklad o tamních školských poměrech, o němž se ve zkrácených a nenávislných zprávách zajímali i polský domácí a zahraniční tisk. Ve výkladu obecní rady se uvádí usnesení městského zastupitelstva nejprve o školách polských. Do místní polské školy je zapsáno letos 80 žáků. Z toho nutno podle zákona ze 14. června 1922 odpočítat čtyři žáky z přespolních obcí, dva školou nepovinné a 37 žáků cizí státní příslušnosti, takže v úvahu přichází toliko 40 žáků. Poněvadž finanční stav obce je velmi neutěšený, poněvadž dále nikde v cizině, zejména v republice polské, není obdobného případu, aby se zřizovaly školy a třídy pro cizí státní příslušníky a poněvadž nadbyteční žáci cizích státních příslušníků mohou pohodlně docházet do blízké veřejné polské školy ve Slezské Ostravě, navrhuje místní školní rada, aby podle zákonitých ustanovení byla na polské škole pouze jedna třída. V německé veřejné škole v Hrušově je letos 151 žáků. Pro ustavený počet tříd přijde však v úvahu 115 žáků, neboť 11 žáků je z cizích obcí, 15 žáků cizí státní příslušnosti a 10 žáků školou nepovinných, nehledíc na národnostní složení zbytku žactva, z nichž ve skutečnosti německé národnosti je pouze 63 žáků. Pro neutěšený finanční stav navrhuje místní školní rada, aby pro zbývajících 115 žáků byl snížen počet tříd se tří na dvě. V podání obecní rady se připomíná zlý protičeský útlak v dobách předpřevratových a upřímná dobrá vůle nynější české správy, aby se všem měřilo spravedlivě.

přímo a docela správně na maršálka polského sněmu. Přímo bylo žádáno, aby polská vláda odvolala konsula Malhommea z Těšínska, s odůvodněním, že jednání a chování tohoto diplomata není vůbec prospěšné polské menšině a dělnictvu na Těšínsku. Co odpověděl maršálek sněmu, nevíme. Snad vůbec neodpověděl. Ze skutečnosti, že PSPL. žádala přímo polskou vládu o zákrok v případě Malhommea, dá se usoudit, že PSPL. vyčerpala všechny možnosti na odstranění Poláka, který Poláky poškozují. — aut.

Francouzská hranice na Visle

„New Statesman and Nation“ otiskuje pozoruhodný článek o francouzsko-polském poměru a polské politice.

Autor vzpomíná doby, kdy tragicky zahynulý zahraniční ministr francouzský, Brathou, začal svou bezpečnostní kampaň na jaře. Měl jasný a jednoduchý plán: jestliže Německo je nejméně mírumilovným státem v Evropě, jak je nutno, aby pokojné státy se soustředily.

Kdyby Německo, které neustále prohlašuje svou lásku k míru, přistoupilo k bezpečnostnímu paktu východnímu, tím lépe; aspoň by ustaly řeči o úsilí Francie obklíčit Německo. Odmítne-li však Německo přistoupiti k paktu, pak tím prokáže, že si nepřeje upevnění míru a „obklíčení“ jeho se stane smutnou nezbytností. Barthou po předběžných poradách přišel s plánem do Londýna, kde se mu dostalo nejen mravního požehnání, ale i slibu, že britská vláda doporučí pakt Německu i Polsku.

Vedle východního měl Barthou i plán středozemního Locarna, jehož účelem bylo usmíření Jugoslavie s Itálií a vyřešení otázky rakouské.

Situace v Evropě nemůže dnes Francouze potěšit. Rakousko je v horší situaci než bylo dříve, poněvadž žádný vážně nevěří, že prohlášení tří velmocí má nějakou praktickou cenu. Jugoslavie nepřipustí italský protektorát nad Rakouskem a dala by přednost anšlusu. Rumunsko není tak docela loyální francouzskému systému a resignace Titulescova byla výsledkem polských intrik, jež nebyly tak úplně odmítnuty Tatarescem a samotným králem Carolem. Také zde Polsko činí Francii nesnáze.

I když se v oficiálních kruzích tento fakt nechce připustit, nemůže býti pochyb, že Polsko bylo velkým rozvratníkem francouzské bezpečnostní budovy. Kdyby bylo Polsko přistoupilo k východnímu paktu, bylo by si Německo jistě dobře rozmyslilo jej odmítnouti. Polsko-německá konspirace proti status quo na východě, prozradila se už na začátku léta, kdy sovětská vláda tázala se Německa, zda zaručí integritu balkánských států. Po poradě s Polskem, dalo Německo zápornou odpověď.

Poláci v notě francouzské vládě, kterou zavrhují východní Locarno, odmítli zaručiti litevskou a československou územní nedotknutelnost, což jasně naznačuje existenci dohody mezi Německem, Polskem a Maďarskem, dohody o urovnání vlastních nesnází v nepříteli vzdálené budoucnosti na úkor jiných států.

Polsko je rozhodnuto hráti velkou „Weltpolitiku“, důstojnou velmocí, za jakou se považuje. Rusové, Čechoslováci a Litevci jsou velmi znepokojeni vývinem situace a může se jim někdo divit? Situace vypadá, jakoby Poláci byli ochotni podporovati německou expanzi v naději, že sami nejen uchovají odměnou svou územní nedotknutelnost, ale dostanou i svůj podíl na kořisti. Že Pilsudski doufal v nárazníkový ukrajinský stát, je jasně dosvědčeno z jeho kyjevského dobrodružství v r. 1920. Nenávidí Rusko a je schopen vrátit se k takové myšlence s německo-japonským povzbuzením.

Za všech okolností je zřejmo, že Polsko Pil-

sudského a Becka dává přednost dobrodružnému životu, před bezpečností. Dobrodružný život může znamenati válku. Kdyby se Poláci drželi francouzského spojení a dohodli se s Ruskem, (což mohli snadno učiniti, protože Rusko nemá územních ambicí), mohlo Polsko míti plnou bezpečnost, jakou potřebuje. Východní Locarno bylo prostředkem ku konsolidaci takové bezpečnosti, dávají ji vysoce organizovanou mezinárodní základnu. Autor poukazuje na plané polské výmluvy, že Polsko nemůže dovésti rudým vojskům průchod polským územím na pomoc Francii. Nebezpečí takové invase bude daleko větší bez východního Locarna, nemá-li ovšem Polsko v úmyslu samo útočiti. Jiný polský argument, že jestliže Německo je nejnebezpečnějším útočníkem, bude lépe, když se s ním dohodne, je stejně slabý. Proč dávat přednost krátkodobé úmluvě před stálým mezinárodním závazkem?

Francouzové jsou nad tím vším ovšem velmi rozčarováni. Myslí si, že kdyby nebylo Francie, Polska by neexistovala; kdyby nebyli působili na Lloyda George, nebylo by polského koridoru; kdyby nebylo gen. Weyganda v létě r. 1920, Rusové by byli dobyli Varšavy, ať si Pilsudski říká co chce. Ve Slezsku Francouzové pomáhali Polákům a pomáhali jim také hospodářsky. Kdykoliv byla možnost porozumění s Německem, Poláci vždy vyzvedli pokřik, že jsou zrazováni, a kdyby nebylo Polska, mohli Francouzové býti smířlivější k předhitlerovskému Německu. Francie často byla ve sporu s Anglií, nechtějíc přiznati nemožnost polského koridoru. Legenda o francouzských hranicích na Visle je mrtva.

Nebezpečnějším mužem, než Pilsudski s francouzského hlediska je ministr Beck. Před lety byl vojenským ataché v Paříži a jednoho krásného dne francouzská vláda jeho pobyt ukončila. Měla prý k tomu dobré důvody. Mezi jiným byl podezříván z německých sympatií. To ovšem jenom zvýšilo jeho nenávist k Francii. Spojená s nenávistí Pilsudského k Rusku, musela se projevit v polské zahraniční politice, která se považuje za sebevražednou, ale Polsko není zemí, kde oposice něco znamená.

Francouzové nyní přirozeně soudí, že Poláci nemohou takto dále postupovati a jsou v pokušení, vypověděti spojení. Mnozí z nich jsou nakloněni myšlence, dohodnouti se s Hitlerem bez ohledu na polské zájmy, což značí na účet Polska.

Nebudou-li Poláci opatrnější, může přijíti den, kdy to nebudou oni, kdož vyrovnají své rozpory na účet jiných států, nýbrž budou to jiné státy, které vyrovnají své spory něčím, co se bude podobati novému dělení Polska. F.H.

Polsko dále vypovídá

Další dva naši příslušníci přišli v Polsku o práci - Důvodem je, že sloužili v čs. vojsku

Do Mor. Ostravy přišli v těchto dnech další dva čs. státní příslušníci, kteří ztratili v Polsku práci, poněvadž jsou československými příslušníky, a hlavně proto, že vykonali v naší republice vojenskou presenční službu. V noci na sobotu byl v nádražní čekárně III. třídy v Nov. Bohumíně legitimován policií Jindřich Dandl, narozený 13. listopadu 1912 v Bilsku v Polsku, příslušný do Horní Štubně u Turč. Sv. Martina, svobodný kamnářský pomocník. Dandl se legitimoval čs. pasem, vystaveným naším konsulátem v Katovicích a potvrzením konsulátu. Od 2. ledna 1929 do 31. srpna 1932 pracoval u kamnáře Pavla Sliwky v Bilsku. 1. září 1932 nastoupil vojenskou presenční službu u pěš. pl. č. 2 v

Lipt. Sv. Mikuláši a tam sloužil do 28. března letošního roku. Když se vrátil do Polska, kamnář Sliwka ho již nepřijal do zaměstnání, protože to měl zakázáno od úřadů. Také jinde jako čs. příslušník nesměl býti přijat a také neměl právo na podporu v nezaměstnanosti. Vyhoštěn sice nebyl, ale kdyby zůstal v Polsku, musel by tam zemřít hladem. Vrátil se proto do Československa. — Druhý, který v těchto dnech přišel do Ostravy, neboť nemůže jako čs. příslušník dostati práci, je 24letý Fr. Koziel, narozený v Přívoze a příslušný do Petřvaldu, svobodný dělník. Vystěhoval se z Mor. Ostravy s rodinou v roce 1922 na Rudy u Katovic. Jeho otec byl báňským inženýrem na tamější koksovně, ale za rok zemřel. Koziel žil s matkou v Polsku

do konce září r. 1931, kdy nastoupil v Československu vojenskou presenční službu a sloužil u 3. praporu pěš. pl. 8 v Kladně. V polovině ledna 1933 se vrátil do Polska a chtěl pracovat. Byl však odmítnut s poukazem, že žádný závod nemůže zaměstnávat dělníka, který sloužil v čs. armádě. Také jeho matka nesměla nikde pracovat, jelikož byla čs. příslušnicí. Oba také nebyli vyhostěni, ale také by byli museli zemřít hladem, neboť v Polsku se Kozielovi i jeho matce vzala příležitost k výdělku. Proto Koziel přijel nyní do Československa. Úřady by se měly postarat, aby dostal co nejdříve zaměstnání, byť by se tak mělo státi na úkor některého dobře placeného polského příslušníka.

Jak se „křivdí“ Polákům

Úřední vyšetření »pravd« polského tisku

Praha — Polský Illustrowany Kuryer Codzienny věnoval trojdílný seriál »teroru« praktickému prý čs. úřady proti Polákům. Uvádí případ vězněného Pavla Staňka a propuštěných dělníků Rygiela Cholawieckého a Malysze a skutečnost, že 70.000 Poláků, usazených v republice, se nemůže domoci státní příslušnosti. Čelné úřady daly všechna obvinění vyšetřit a ukázalo se, že Pavel Staněk byl zatčen 18. října pro pašování valut. Měl u sebe bez povolení 220 dolarů. Byly mu odebrány a případ vyřízen upouštěcím řízením a Staňko byl 20. října propuštěn. Staňko jako starosta polské obce Javoriny mohl a musil znáti devisové předpisy. Za druhé o třech dělnících tvrdil polský rozhlas, že byli — ač narozeni na čs. území — propuštěni proto, že nechtěli posílati své děti do českých škol. Pravda je, že dva z nich se narodili v Marklovicích a jeden v Žebřidovicích. Obě obce jsou v Polsku. Pravda je dále, že všichni tři mají rodiny v Polsku a že do práce v Petrovici docházeli na základě osvědčení pro pohraniční styk. Propuštění pak byli při restrikci, důkaz to, že, nikoli neobvyklý. Za třetí, na území republiky žilo r. 1921 celkem 83.108 polských státních občanů. Za dvě následující leta udělily čs. úřady čs. státní příslušenství 59.084 Polákům. Mělo tedy

zbýti na čs. území okrouhle 23.000 polských stát. občanů. Skutečnost, že při sčítání v r. 1930 bylo na území republiky znovu napočteno 74.248 Poláků, svědčí o tom, že Československo podle líčení některých polských listů »země protipolského te-

roru«, je ve skutečnosti oblíbeným a přitažlivým cílem polské emigrace. Proti tomu je zajímavé konstatovati, že čs. státních občanů bylo do polského státního svazku připuštěno za celá čtyři leta od r. 1929—1932 ne více, než 2256 osob.

Česke Slovo 7/XI 34.

Zbytečné třídy německé a polské školy v Hrušově

Obecní zastupitelstvo žádá o jejich zrušení

V poslední schůzi obecního zastupitelstva v Hrušově bylo usneseno žádati zrušení zbytečných tříd tamější německé a polské školy. Německá škola je trojtřídní a polská dvojtřídní. Do německé dochází 151 žáků, ale z nich je pouze 63 německých dětí. A v tomto počtu jsou započítány také

děti, jejichž matka je buď Češka nebo Polka. Pouze ve 44 případech jsou otec i matka Němci. Hrušovské obyvatelstvo vidí v tomto faktu vliv germanisace průmyslových závodů a žádá, aby německá trojtřídní škola byla přeměněna na dvojtřídku. Do dvoutřídní obecní školy polské je zapísáno 80 žáků a z nich je 37 cizí státní příslušnosti, 6 žáků je z jiné obce a dva jsou školou nepovinní. Ve skutečnosti tedy do této školy patří jenom 40 žáků. Proto hrušovské občanstvo žádá také zrušení jedné polské třídy a ostatní žactvo má choditi do školy na Slezskou Ostravu. Přípisy týkající se obecní německé i polské školy v Hrušově zaslalo obecní zastupitelstvo zemské školní radě v Brně.

-vb-

Polodni ostravský deník 9. XI 1934.

Ceho je schopen polský učitel

Kam vede nenávisť proti české menšině v Jablunkově.

ml — Politická situace na Těšínsku je v poslední době rozeštvávána uměle do nemožných poměrů lidmi, od kterých slušný člověk by očekával, že právě naopak budou usměrňovat spolužití občanů, nabádat ke klidu a ke shodě. Jeden z takových případů projednával se včera před trestním senátem krajského soudu v Mor. Ostravě. Soud. r. Fischerovi se odpovídal učitel polské měšťanské školy v Jablunkově Jan Badura, jemuž obžaloba kladla za vinu přečin rušení obecního míru.

Dne 27. dubna 1932 došel do administrace »Moravskoslezského deníku« dopis, podepsaný Karlem Smyczkem, v němž pisatel žádal uveřejnění inserátu: »Farma českých psů, ovčáků, dodá lacino štěňata. Firma Karel Smyczek, Jablunkov.« Poněvadž zároveň zaslán poplatek ve známkách, byl inserát vytištěn na druhý den. V Jablunkově a okolí však vzbudil velké pobouření, neboť tamní občané hned poznali, že nejde o žádný inserát, nýbrž o surové hanobení českého národa. V Jablunkově každý ví, že tam není žádná farma psů, ani tam není firma Smyczkova. Ze stylisace inserátu bylo patrné, že nejde ani tak o útok na čest Smyczkovu, nýbrž o hanobení českého národa. Pisatel užil k tomu formy, která povšechně sice nebyla na první pohled nápadná, ale pro obyvatele města, kteří žili právě ve volebním období, nebylo pochyb, že inserát byl určen k hanobení a štvání české menšiny. Národní spor mezi oběma národnostmi byl tím ještě více rozvířen. Vyšetřováním zjištěno, že dopis psal Jan Badura, učitel polské

měšťanky v Jablunkově. Byl usvědčen dobrozdáním tří znalců, z nichž jeden — profesor Karlovy university dr. Fanta — je odborník na slovo vzatý. Všechny posudky písma se shodovaly s písmem Badurovým. Obviněný byl konečně usvědčen i tím, že 31. července 1932 zaslal četnickému strážmistru Vl. Jiříčkovi ve Svinově, který v novinách inseroval, že prodá štěňata, dopis, podepsaný K. Smyczek, farma psů, Jablunkov, Slezsko. V něm pisatel nabízí na výměnu několik psů a sděluje, že kupuje štěňata na výcvik.

Přelíčení se konalo již dvakrát a včera vynesen rozsudek. Badura prohlašoval, že dopisy nepsal a že všechno proti němu podnikané je politická msta Smyczkova et consortes. Včera slyšený svědek A. Dvorský, úředník administrace, soudu vysvětlil, jak inserát přišel, že tu nebylo žádné podezření, neboť zaslán i příslušný obnos a proto jej dal do sazárny. Redakce s tím neměla nic společného, byla to věc čistě administrativní, obchodní. Smyczek inserát četl v novinách téhož dne za jízdy do Prahy. Státní zástupce dr. Trojáněk žádal přísné, bezpodmínečné potrestání obžalovaného, poněvadž to vyžaduje veřejný zájem. Soud Baduru odsoudil do vězení na 8 dnů a k pokutě 200 Kč, po případě k dalším 2 dnům vězení podmíněčně na dva roky. Státní zástupce nebyl spokojen s podmíněčností trestu a odvolal se. Badura si vzal tři dny na rozmyšlenou. Není bez zajímavosti, že celé jednání sledoval velice bedlivě zástupce polského konsulátu dr. Procházka.

Česke Slovo 9/XI 34.

Poláci na Těšínsku stojí za republikou

Světový Svaz Poláků pro odvolání ostravského konsula Mallhommeho

Praha. — O poměrech na našem Těšínsku promluvil včera v poslanecké sněmovně polský poslanec mimo strany dr. Buzek, který souhlasí s úsilím dra Beneše a vlády o zachování míru a se zachováním srdečného přátelství s Francií a státy Malé dohody. Přístředním poměru k Polsku jsou vinny podle dra Buzka místní poměry ve Slezsku. — Pak po něm promluvil obšírně poslanec polské soc. dělnické strany Chobot. Prohlásil,

že bude hlasovat pro exposé ministerského předsedy Malypetra i ministra dra Beneše a v dalším vyložil, jak byl polskými národními činiteli vyzván, aby následoval příkladu poslance Buzka a vystoupil z koaličního bloku. Když tak neučinil, býval napadán a tupen zejména lidmi, seskupenými okolo polského konsula v Ostravě Mallhommeho, kteří usilují o zglajchšaltování všech polských organizací do tak zvaného sanačního bloku. Polská socialistická strana postavila

se však za poslance Chobota a rozhodla se požádati světový svaz Poláků, aby působil pro odvolání generálního konsula Mallhomma z Ostravy. Poslanec Chobot prohlásil, že jeho strana bude i nadále spolupracovat s čs. demokratickými stranami a naznačil pak několik požadavků polské menšiny. Polské obyvatelstvo na Těšínsku stojí loyálně na půdě čs. republiky a přeje si, aby napětí čs.-polské ustalo.

Úpadek německého školství v Ostravě

Následkem nedostatku žactva — Jak vypadá polské školství v Ostravě — Na postavení potřebné české školy není peněz

Úpadek německví v Mor. Ostravě je již starou známou kapitolou. Jedním z hlavních zjevů jeho je také úpadek německého školství. Školy musejí býti zavírány pro nedostatek žactva. Psali jsme již o tom, že městské zastupitelstvo schválilo sloučení německé chlapecké školy obecné ve Vítkovicích s německou veřejnou dívčí školou ve Vítkovicích v jednu pětiletou školu smíšenou. Ke sloučení dojde během tohoto školního roku. Zajímavé je, že nyní došel místní školní radě přípis zemské školní rady v Brně, ve kterém tato vyzývá obec, aby obě školy sloučila. Obec však, jak patrně, zemskou školní radu předběhla. Podobně jako s německým, je tomu i s polským školstvím. Letos byla zavřena pro nedostatek žactva polská soukromá škola v Přívoze. Druhá soukromá polská škola, vydržovaná školským spolkem, živoří ve Vítkovicích. Je to jednotřídka, která má 13 žáků. Existuje také z podpory Vítkovických železáren, které jí pro-

půjčují místnosti. Loni měla deset žáků, letos tři přibyli. Z takových cifér odvozuje polský tisk v Polsku čísla o statisících Poláků u nás. Kniže Radziwill, kapacita vládního bloku, napsal nedávno, že u nás je již 400.000 Poláků. Kromě těchto škol je v Mor. Ostravě polská škola měšťanská a obecná a v Mariánských Horách polská jednotřídka. Za to české škol-

ství je na tom pořád uboze. Již několik let dožaduje se obec stavby budovy pro měšťanskou školu, které je tam třeba jako soli, aby se ulehčila dětem z nových kolonií školní docházka. Na tuto stavbu není však možno získat od státu peníze. Kromě toho je celá řada českých škol umístěna nedostatečně a vybavena špatně starým, nevyhovujícím zařízením. -zel-

Moravsko-Slezský deník 8/XI 34.

Polští evangelíci na Těšínsku nevědí dosud nic o státním svátku svobody

Zato vzpomínají protičeské slavnosti v cizím státě. — Roční dotace 270.000 Kč je jim však dobrá.

Naši Poláci nás již vůbec v ničem nepřekvapí. — V Č. Těšíně vychází týdeník »Ewangelik«, oficiální orgán Východoslezské evang. církve a. v., jejíž seniorem je p. Oskar Michejda v Třinci. Ten byl také donedávna vydavatelem časopisu. Teprve na důrazné vyzvání českých evangelíků v jeho seniorátu, aby se vzdal této funkce, která se pro polskošovinistický ráz časopisu neshodovala s funkcí církevního hodnostáře v národnostně smíšené církvi, převzal formálně vydavatelstvo Ewangelika polský evang. kulturní spolek a sice Towarzystwo ewang. oświaty ludowej na Śląsku cieszyńskim. V redakci se však nic nezměnilo. Redakční rada, sestávající z pp. pastorů, schází se dále jeden den v týdnu v Čes. Těšíně a týdeník je samozřejmě dále veden v duchu šovinisticko-polském, odpírajícím i to nejmenší právo českým souvěrcům, zpívajícím vždy tutéž písničku, že ve sborech východsl. seniorátu není ani jednoho evangelíka Čecha. — Že je opak pravdou, měl p. senior O. Michejda osobně příležitost se přesvědčiti dne 28. října t. r. u příležitosti českých bohoslužeb na oslavu Svátku svobody a oslavu reformace v evang. chrámu a. v. v Orlové.

Proč tento úvod? Časopis Ewangelik š. 45. ze dne 27.-10. t. r., t. j. den před státním svátkem, četli jsme s překvapením a rozhořčením. Pro-

hlédli jsme obsah od začátku až do konce, avšak neshledali jsme v něm ani té nejmenší vzpomínky na čsl. státní svátek 28. října. — Samozřejmě byla tam uveřejněna zpráva s komentářem, že 28. t. m. bude se v Cieszyńie konati odhalení pomníku polským legionářům. O českoslov. státním svátku ani vzpomínky. Také následující číslo tohoto časopisu ze dne 3. listopadu 1934 nic nepřineslo. Členové vydavatelstva a redakce oficiálního polsko-evangelického časopisu v čsl. republice neuznali za vhodné a za slušné, aby aspoň několik řádků věnovali největšímu svátku státu, ve kterém žijí, ve kterém zaujímají různá veřejná místa, jako pastoři, katechetové, vedoucí matrik atd. Je nám známo, že tito vedoucí církve projevují vždy ústně loyaltitu k našemu státu při různých intervencích u státních úřadů, avšak veřejně — v oficiálním svém časopise o této loyaltě se ani nechtějí zmíniti. Důvody nám jsou známy. Tito »loyální« činitelé jsou toho mínění, že v československém státě, který východoslezskému seniorátu na rok 1935 poskytl dotaci v obnosu ročně 270.000 Kč, není zapotřebí, aby čtenář Ewangelika, byl obeznámen s významem státního svátku. Podle jejich názoru stačí čtenáři dostatečně, když je informován o provokativním odhalení pomníku v Pol. Těšíně, tedy v cizím státě, konaném v týž den.

Pravo Ludu 8/XI 34.

List do P. S. P. R.

Prezes Komitetu Międzypartyjnego, p. dr. Leon Wolf, wysłał na ręce wiceprezesa P. S. P. R., p. insp. Wł. Wójcika, następujący list z zawiadomieniem o powziętej przez oba stronnictwa polskie uchwały:

»Jako prezes Komitetu Międzypartyjnego mam zaszczyt przesłać na Pańskie ręce deklarację przedstawicieli Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików, która miała być w dniu dzisiejszym podana do wiadomości przedstawicielom P. S. P. R. na posiedzeniu Komitetu Międzypartyjnego.

Wobec pisma Komitetu Wykonawczego P. S. P. R. z dnia 30 b. m., w którym podano do wiadomości, iż przedstawiciele P. S. P. R. na posiedzenie Komitetu Międzypartyjnego w dniu dzisiejszym nie przybędą, ogłosili przedstawiciele Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików tę deklarację jako uchwałę zgodną Zarządów obu tych stronnictw na dzisiejszem posiedzeniu tych przedstawicieli i złożyli ją na moje ręce z prośbą o zakomunikowanie jej treści Zarządowi P. S. P. R. i opublikowanie.

Czyniąc zadość temu życzeniu, zawiadamiam równocześnie z polecenia obu wymienionych stronnictw i w imieniu własnym, że oba te stronnictwa jak również i ja osobiście pragniemy gorąco dalszej zgodnej współpracy z P. S. P. R., która wysoko cenimy, jednakowoż z przytoczonych w załączonej deklaracji powodów nie możemy współpracować jedynie z p. posłem Emanuelem Chobotem.

Upraszam o łaskawe powiadomienie o tem również innych członków Komitetu Wykonawczego P. S. P. R. i kreśle się z wysokiem poważaniem

Dr. Leon Wolf.

Cz. Cieszyń, 31 października 1934.

Pravo Ludu 8/XI 34.

Przecięty wrzód.

P. poseł Chobot już od dłuższego času usilował nadać całému žyciu polskiemu swój pogląd myślenia. Sprawy polskiej ludności traktował wyłącznie z punktu widzenia swoich interesów. Zasadą jeho jest jak największa wygoda, a zarazem jak największe wywyższenie swej osobistości. Dla osiągnięcia zaś tego celu nie przebierał w środkach. Jako poseł wybrany przez polską ludność, powinien był zastępować jej interesy i być rzecznikiem jej usposobienia i jej žadań. Jest jasná rzeczą, že to połączone jest z różnemi przykrościami i že zastępca mniejszości musi się nieraz narażić czynnikiem większości i władzom. Tego jednak on nigdy uczynić nie chciał, gdyż wobec stronnictwa, do którego klubu wstąpił za wszelką cenę chciał uchodźić za przyjaciela. Dlatego wolał wmawiać w lud, že žadania jeho są niesłuszne i za wszelką cenę chciał doprowadzić do tego, aby jeho wyborcy pogodzili się ze swem losem i nie stawiali żadnych žadań. Na zgromadzenia chodził i przemawiał, ale tylko na takich, gdzie z góry wiedział, že zebrani cierpliwie wysłuchają jeho krętackich przemowień, pełnych samochwały i przedstawienia, že wszystko jest w najlepszym porządku. Opozycji unikał, dlatego też oskarża swoich przeciwników, že go chcieli skłonić, aby także chodził na zgromadzenia, gdzie przyjdą również komuniści. Bezwzględny byl tylko wobec swoich, tam, gdzie się czuł panem. Kiedy więc

ludzie z polskiego obozu poczęli mu wytykać jego niezdecydowane i dwulicowe postępowanie, szkodliwe dla ludu, każdy środek był mu dobry dla ich zwalczania. Doszło do tego, że poczał grozić zdradą i pokazał, że sprawy polskie są mu niczem. On, wybrany jako obrońca polskiego ludu i jego spraw, wszystko to, co lud ten ceni i uważa za najdroższe, potępił i zamiast stanąć po stronie polskich interesów i polskiego ludu, stanął w sprzeczności z uczciwością i poczał wobec obcych denuncjować tych, którzy mieli odwagę przeciw niemu wystąpić, aby przez groźby i zyskanie pomocy ze strony obcych, skłonić wszystkich do uległości.

Przez dalszą współpracę naszych stronnictw z p. Chobotem naraziliby się przewodcy tych stronnictw na słuszny zarzut, że zgadzają się z jego metodami i że nie mają czystego sumienia wobec swej narodowości i wobec swojego ludu. Dlatego też zarządy polskich stronnictw Związku Śląskich Katolików i Stronnictwa Ludowego, gdy z memorjału p. Chobota stwierdziły, że wszelkie nadzieje jego opamiętania się znikły, jednomyślnie go potępiły i oświadczyły, że dalsza jakakolwiek współpraca z nim jest niemożliwa i wyłączona.

Niestety z powodu konfiskaty pierwszej części powziętej rezolucji stronnictw polskich w „Dzienniku Polskim“ nie dowiedział się nasz lud o wszystkich powodach tego kroku. Sądzymy jednak, że ten lud polski szczerzy i prostoduszny z tego co pozostało po konfiskacie dostatecznie osądzi uzasadnienie tego postanowienia zarządów swych stronnictw.

Wobec postępowania p. Chobota musiały stronnictwa powziąć stanowczą decyzję, choć wiedziały, że w obecnym stanie PSPR., zarząd tej partji zajmie stanowisko przeciwne. P. Chobot przy pomocy swych sposobów potrafił obecnym członkom zarządu PSPR. zasugerować, że walka z nim to walka z partją. Nikomu to ani na myśl nie przyszło, a mamy nadzieję, że prędzej, czy później zrozumieją to także oni, że chodzi tu o uczciwość i dobro sprawy.

— (Poroniony płód.) Przed niedawnym czasem przeniósł się z M. Ostrawy do Cz. Cieszyna adwokat dr. Książkiewicz, z pochodzenia zdaje się Rusin, który na terenie Ostrawy znany był z różnych afer. W Mor. Ostrawie nazywał się z czeska Kšonškėvič, w Cz. Cieszynie firma jego brzmiała z polska Książkiewicz. Otóż ten Książkiewicz wydał tygodnik czeski z szumną nazwą »Těšínský lid«, w którym dla przypodobania się Czechom napisał ordynarną napaść na gen. konsula Malhomme, na innym miejscu ale znów pouczał Matice, jak powinien być redagowany jej kalendarz. Nie miał jednak szczęścia, gdyż cały nakład tej gazety został skonfiskowany, rzekomo spowodu niedopełnienia formalności, połączonych z wydawaniem czasopisma. Wobec tego prawdopodobnie numer drugi już nie wyjdzie. Na szczęście dla tych, którzy wydawnictwo to zamierzali finansować, gdyż pan Kšonškėvič — tak bowiem podpisał gazetę — będzie może zmuszony znaleźć sobie jakieś nowe »působišťe«.

Polskie stronnictwo soc.-demokrat. a konsul Malhomme.

»Polední ostravský deník« z dnia 7 b. m. przyniósł pod powyższym tytułem interesujący artykuł, który poniżej podajemy w dosłownem tłumaczeniu:

»Dostyc wielki rozruch wzbudziło w publiczności oświadczenie pols. stronnictwa soc.-dem. (P. S. P. R.) na Cieszyńskim, w którym stronnictwo to żąda odwołania pols. konsula Malhomme'a z naszej republiki, ponieważ ten »także dyplomata« rozsiewa w naszym kraju nieporozumienie. Już w lecie wybuchły nieporozumienia pomiędzy posłami polskimi a poseł Chobot wstąpił do opozycji przeciw skrzydłu i paczce konsula. Zaraz potem odesłała P. S. P. R. specjalną petycję nie do naszych urzędów, lecz wprost »a docela správně« do marszałka polskiego sejmu. Żadano wprost, aby rząd polski odwołał ze stanowiska konsula M. z Cieszyńskiego z udowodnieniem, że zachowanie się i postępowanie tegoż dyplomaty nie jest wogóle korzystne dla mniejszości polskiej na Cieszyńskim. Co odpowiedział marszałek sejmu, nie wiemy. Może nic nie odpowiedział. Z faktu, że P. S. P. R. domagała się wprost u rządu polskiego o interwencję, w wypadku M., można wywnioskować, że P. S. P. R. wyczerpała wszystkie możliwości w celu usunięcia Polaka, który Polakom szkodzi.«

Tyle »Pol. ostr. deník«. My do artykułu tego nie dodajemy żadnych komentarzy. Niechaj uczynią to sobie Czytelnicy sami.

Li dove Noviny 11/XI 34.

Oč pilsudčici prosí Boha

Z katovického rozhlasu

R - Praha 10. listopadu

Katovický rozhlas soustavně vysílá zprávy, dráždící polskou veřejnost proti Československu; protičeskoslovenské projevy staly se mu takřka programem. Z poslední doby stojí za zaznamenání, jak z Katovic byla 28. října vysílána slavnost polských legionářů, konaná toho dne v Polském Těšíně. Líce průvod městem hlasatel řekl doslova: »Naše skvělé vojsko pochoduje směrem k mostu, zdá se, že jde rovnou na Saskou Kepu a do Českého Těšína. Škoda, nyní jde směrem do Legionářské ulice. Škoda, ale dojde k tomu brzy a pak naši utiskovaní bratři za Olzou vrátí se ke své máteri a budou u nás žít ve velkém blahobytu. My jsme přesvědčeni, že Bůh nám toho neodepře.«

Pilsudčici prosí tedy Boha, aby jim popřál války s Československem. Vilém obrácel se k Bohu o pomoc pro své válečnické záměry také. V té době legiony Pilsudského bojovaly »Schulter am Schulter« s vojsky Vilémovými. Ta tradice ožila letos po ujednání paktu s Hitlerem. Není divu, že někdejší spojenci Vilémovi a nyníšní partneři Hitlerovi útočí proti Čechoslovákům, kteří tehdy i nyní byli hrzí válečnickými imperialisty. Nejsme překvapeni, i když se z toho netěšíme. Ale posice jsou jasné a víme, jak se zařídit; budeme vždy na pozoru a naše ochota k pokojnému soužití s polským sousedem bude provázána opatrností a bdělostí. To je nezbytný důsledek zkušeností, které prožíváme s Polskem nyní.

České Slovo 11. XI. 34.

— Musíme zaměstnávat Poláka? V Zemské vychovatelně je zaměstnán polský příslušník. Je placen zemí. Bylo by lépe zaměstnat zde Čechoslováka, neboť jich máme na 600.000 bez práce. Polák jistě najde práci v Polsku. Zemská výchova je ústavem veřejným a tam by se mělo dbát toho, aby v něm byli zaměstnáváni Čechoslováci.

Po řeči posl. Chobota ve sněmovně:

Orgán konsula Malhoma vyhrožuje.

Včera jsme zaznamenali aspoň ve výtahu řeč, kterou pronesl ve sněmovně mluvčí polských socialistů v naší republice posl. soudr. Chobot. Jaké zděšení a jakou nenávist vyvolala tato řeč v kruzích okolo pana konsula Malhoma, dokazuje včerejší »Dziennik Polski«. Tento list, o němž je známo, proč byl založen, list, který pofouchle se snaží o stále rozeštvávání polského obyvatelstva v Československu, šel ve své nenávisti tak daleko, že podle našeho názoru ocitl se v kolísi s platnými zákony naší republiky.

To, že list konsula Malhoma měl odvahu napsat, že za prohlášením posl. Chobota nestojí ani jediný Polák v Československu, nepřekvapuje. Nepřekvapuje ani to, že vyloučil posl. Chobota z polského národa. Takový způsob psaní není také v rozporu se zákony Československé republiky. Ale »Dziennik Polski« docela otevřeně vyhrožuje členu československého Národního shromáždění, který jako zástupce nejpočetnější části polského obyvatelstva v Československu měl odvahu vystoupiti na půdě našeho parlamentu proti štvanicím, inscenovaným u nás ze zahraničí. List polského konsulátu prohlašuje, že proti posl. Chobotovi budou za jeho řeč v parlamentě vyvozeny všechny důsledky.

Jaké důsledky má na zřeteli list polského konsulátu? Domnívá se snad, že na půdě Československé republiky bude někdo zavádět krvavé metody brest-litevské? — Těchto krvavých metod do důsledku bylo sice použito v Polsku, ale panstvo,

které hrozí všemi důsledky, nesmí zapomínat, že naše republika je právním a demokratickým státem! Šovinistická klika polská, jak jsme již viděli, organizovala sice bojůvky. Ale pokusí-li se tyto bojůvky ještě někde terorizovat příslušníky

naší republiky. nechť československé nebo polské národnosti, pak nechť vezme panstvo na vědomí, že buď udělají pořádek naše úřady — a my věříme, že ho udělají rázně — anebo si udělá pořádek dělnictvo samo bez rozdílu národnosti!

Česke Slovo 11/12 34.

Kupování polských šovinistů za vařonku

Z projevu polského poslance Chobota ve sněmovně

Posl. Emanuel Chobot, hospitant klubu soc. dem. a předseda polské socialistické strany v ČSR, tlumočil 8. listopadu ve schůzi poslanecké sněmovny, jak jsme již referovali, stanovisko polského lidu na Těšínsku k prohlášení vlády. Z tohoto prohlášení přinášíme některé zajímavosti: »Od r. 1929 hlasovali jsme vždy s poslancem dr. Buzkem pro státní nezbytnosti, a za to jsme byli napadáni stranou komunistickou. Tentokrát jsem předmětem útoků ze strany zástupců některých občanských stran a to polského svazu katolíků, jehož předsedou je bývalý poslanec dr. Wolf, a strany lučové, jejímž předsedou je pan poslanec dr. Buzek, který pod nátlakem známých polských nacionalistických kruhů, vystoupil nyní z klubu soc. dem. a vládní koalice. Tisk těchto stran, zejména z neznámých prostředků udržovaný »Dziennik Polski«, jsoucí pod patronací pana konsula Malhoma, neustále útočí proti sociálním demokratům polským a hlavně proti mně jako jejich předsedovi. Tito pánové předhazují mi národní zradu proto, že jsem souhlasně s usnesením sjezdu strany odmítl vystoupiti z klubu soc. dem. a vládní koalice a že polská socialistická strana odmítá účast na protičeských šovinistických štvanicích, porádaných »usměrněnými« činiteli, které se neustále stupňují od doby uzavření polsko-německého paktu. Poněvadž polská sociální demokracie nepodlehla nátlaku polských přátel Gömböse a Hitlera, byli získáni jednotlivci z jejich řad a to

Lukosz a Siuda k rozbití strany. Za tím účelem jsou vydávány letáky, jichž náklad je financován zmíněnými činiteli, soustředěnými kolem polského konsulátu. Jsou organizovány osobní útoky a polští socialisté prohlašováni za zrádce. Útočníci jsou získáváni různými hmotnými výhodami a především »vařonkou« a jinými podobnými prostředky.

Úsilí polské sociální demokracie o urovnání vzáhlého sporu mezi stranami polskými se nezdařilo vinou předsedy mezistranického komitétu pana dr. Wolfa, který v dorozumění se zmíněnou klikou odešel svolati tento komitét vytvořený svého času pro urovnání podobných sporů a nedorozumění mezi stranami. Proti těmto fašistickým způsobům politického boje vzneslo představenstvo polské soc. dem. strany stížnost k svazu zahraničních Poláků ve Varšavě a domáhalo se vyslání zástupce, který by se pokusil naposled o smír. Zástupce svazu sice sem přijel, avšak vlivem fašistické kliky zase se vrátil, aniž by se sešel se zástupci polského dělnictva. V důsledku toho usneslo se představenstvo polské soc. dem. požádati prostřednictvím světového svazu zahraničních Poláků směřované kruhy vládní aby pan generální konsul Malhoma byl co nejdříve odvolán. Polské dělnictvo je přesvědčeno, že činnost pana Malhoma na zdejších územích jest pro polskou menšinu škodlivou a pro další vývoj poměru česko-polského na Těšínsku nežádoucí.

Poslanec Chobot dán do klatby.

V polském táboře na našem Těšínsku je velký poprask po vystoupení posl. Chobota ve čtvrté schůzi poslanecké sněmovny. Posl. Chobot ve své řeči ostře napadl konsula Malhoma, kterého označuje za původce všeho protičeského štvání, jež způsobilo nejen Čechům, ale prý i Polákům v naší republice mnoho škod. Konsul Malhomme má prý tajemníkem polského aktivního důstojníka Štapiňského, jenž je pověřen úkolem prováděti celou protičeskou kampaň mezi našimi Poláky. Mluvil o záhadných zdrojích příjmů, z nichž se honorují různí činitelé, hostí o slavnostech celé masy lidí, financují polské listy, hlavně »Dziennik Polski« a pod. Včerejší »Polski Dziennik« odpravuje p. Chobota již definitivně, když píše: Rozhodnuv se pro tento krok, musí býti p. Chobot připraven na to, že ponese všechny důsledky, které z toho vzniknou. Ač byl prý zvolen hlasy všech Poláků, postavil se do ječné řady s p. Špačkem, který již před ním žádal prý odvolání konsula Malhoma. Je ovšem otázka, budou-li polští sociální demokraté tak silni, aby se ubránili prudké ofenzivě, kterou proti jejich předsedovi a poslanci zahájily ostatní dvě strany polské, a to polská strana katolická se svým předsedou dr. Wolfem a polská strana ličová s posl. dr. Buzkem jako předsedou. Obě strany, které úplně podléhají vlivu ostravského polského konsula, prohlašují, že již dále nebudou spolupracovati s p. Chobotem. Jedni tedy nechtějí míti nic společného s p. Malhomem, jehož odstranění bezpodmínečně žádají, druzí zase nechtějí již mluvit s p. Chobotem a žádají jeho odstranění z předsednictva polské sociální demokracie. Polský lid slezský přihlíží k této vojenné polských pohlavárů s naprostou nedůvěrou a přichází stále více k přesvědčení, že učiní nejlépe, když si svůj poměr k naší republice a českému národu vyřeší sám, bez ohledu na tyto vzájemně se potírající generály stran, kteří našeho, v podstatě dobrého a spokojeného lidu používají k vyvolávání zbytečných bojů a sporů, jež nic dobrého našim Polákům nepřinesly, ale naopak jim škodí.

Li Dove Noviny 12/12 34.

Oslavy státního svátku polské republiky

Na oslavu státního svátku republiky polské byla dnes odpoledne na polském vyslanectví recepce. Mezi četnými hosty, které uvítal polský vyslanec dr. Grzybowski s chotí byli šéfové diplomatických misí, členové diplomatického sboru, předseda poslanecké sněmovny dr. Staněk, senátor Pichl, vyslanci dr. Krofta, Strimpl a Friedman, náčelník vojenské kanceláře presidenta republiky generál Bláha, náčelní francouzské vojenské mise generál Faucher, primátor dr. Baxa a zástupci svět vědeckého, církevního, hospodářského a no vinářského. — V sobotu večer uspořádá Československo-polský klub Brně v aule filosofické fakulty Masarykovy university za velké účasti obecnstva a zástupců úřadů a spolků brněnských oslav polského státního svátku. Přítomně uvítá předseda klubu prof. dr. Kolaja. Poté přednesl prof. dr. Kellner slavnostní řeč o významu a poslání polského národa a zdůraznil, že přes všechny politické nesnáze a jiné trpkosti dneška nesmíme zapomenouti, že Poláci jsou slovanskou větví, československého národu nejbližší. Umělecké kvarteto zahrálo suitu Moszkowského a sbor Opus za řízení prof. Steinmana zapěl dvě Smetanovy písně a československou a polskou státní hymnu.

P. K.

Moravsko Slezsky Deník 11/12 34.

Z českopolského pohraničí.

Ve známém už Těrlicku na našem Těšínsku byly nedávno misie. Misionáři byli z Polska. Farářem v Těrlicku je Čech, dr. Mojžíšek, proti němuž byla vedena prudká kampaň, podněcovaná, bohužel, hlavně se strany některých katolických činitelů. Misionáři, vidouce, co se ve farnosti děje, vybídlí z kazatelny těrlické polské farníky, aby si vážili svého duchovního správce. Na jejich otázku, zda chtějí svého faráře ctít, odpověděl celý kostel: Slibujeme. Doufáme, že slib ten byl upřímný.

„Ill. Kurjer“ codz.“ napsal, že 70.000 Poláků, narozených ve Slezsku a na Moravě, nemá ještě československou státní příslušnost. K tomu třeba konstatovati: R. 1921 bylo na území ČSR. 83.108 polských státních příslušníků. Za léta 1920—1923 byla dána čsl. státní příslušnost 59.084 polským státním příslušníkům. Naproti tomu počet čsl. státních příslušníků, propuštěných do polského státního svazku, činil na př. r. 1929 491 případů, 1930 867 případů, r. 1931 388 případů, r. 1932 510 případů. Při sčítání z r. 1930 bylo však napočítáno v Československu opět 72.248 polských státních příslušníků; to ukazuje nejlépe, že Československo postupovalo na jedné straně krajně liberálně při poskytování své státní příslušnosti polským státním občanům, na druhé straně pak území československé republiky bylo vždy a zůstává velmi oblíbeným a přitažlivým cílem polské emigrace i přes všechno psaní jistých polských listů o utlačování Poláků Čechy.

V létě došlo k rozkolům mezi polskými poslanci na našem Těšínsku a soc. dem. poslanec Chobot vstoupil do oposice proti konsulu Malhommeovi. Hned nato odeslala strana soc. demokratická

(PSPL) zvláštní žádost přímo na maršálka polského sněmu, aby polská vláda odvolala konsula Malhommea z Těšínska s odůvodněním, že jednání a chování tohoto diplomata není vůbec prospěšné polské menšině a dělnictvu na Těšínsku. Co odpověděl maršálek sněmu, není známo. Za to ostatní strany polské žádají, aby poslanec Chobot byl zbaven svého vůdčího místa a mandátu.

V Jablunkově na Těšínsku vydává učitel K. Smyczek český týdeník, psaný polsky „Nasz Šlonzak“. Proto jest předmětem častých útoků polského tisku. Dne 27. dubna 1932 došel do administrace „Moravskoslezského deníku“ dopis, podepsaný Karlem Smyczkem, v němž pisatel žádal uveřejnění inserátu: „Farma českých psů, ovčáků, dodá lacino štěňata. Firma Karel Smyczek, Jablunkov.“ Poněvadž inserát byl zároveň ve známkách zaplacen, byl vytištěn na druhý den. V Jablunkově a v okolí vzbudil však veliké pobouření, poněvadž poznali, že nejde o žádný inserát, nýbrž o surové hanobení českého národa. V Jablunkově není žádná farma psů, ani firma Smyczkova. Poněvadž Jablunkov žil právě ve volebním období, nebylo pochyby, že inserát byl určen k hanobení české menšiny. Vyšetřováním se zjistilo, že dopis psal Jan Badura, učitel polské mšfanské školy v Jablunkově a byl také usvědčen dobrozdáním tří znalců a ještě jinými důkazy. Přelíčení konalo se již dvakrát a před několika dny byl Badura odsouzen senátem krajského soudu v Mor. Ostravě do vězení na 8 dnů a k pokutě 200 Kč podmínečně na dva roky. Státní zástupce nebyl spokojen s podmíněností trestu a odvolal se. Celé jednání sledoval bedlivě zástupce polského konsulátu dr. Procházka.

Duch času 13/XI 34.

Jak dělají ze zlodějů

mučedníky polského národa.

Polský tisk, aby navenek obhájil nepřátelský postup proti československým státním příslušníkům v Polsku, kteří jsou bezdůvodně zbavováni práce a vypořádání ze země, zkrucuje skutečnosti tak, jak dovede to jen tisk fašistický. Tak Gazeta Polska v posledních dnech přinesla zase zpráva o krutém pronásledování polských státních příslušníků v Československu, Leo Dynamuse a Jos. Fränkla. Z obou těchto mužů udělala obět československé nenávisti k Polákům a nasadila jim mučednickou korunu. K báchorkám, které jmenovaný list o těchto dvou lidech uveřejnil, zjišťujeme:

Leo Dynamus, vyhoštěný z Československa, je 23letý mladík, který byl již 12krát trestán pro krádeže. V listopadu 1932, když si odpýkal 6 měsíců žaláře za krádež, byl dopraven na polské hranice, protože soud, nevěda si již rady, rozhodl, že nezbyvá, než zloděje z povolání z Československa vyhostit. Dynamus se vrátil do Československa a kradl znova. V září

1933 byl odsouzen pro zločin krádeže k 20 měsícům těžkého žaláře. Když si trest odpýkal, byl znova dopraven na polské hranice, jsa již před tím pro krádeže z Československa vyhoštěn. Tak vypadá mučedník Poláků, stíhaný prý zlobou a nenávistí Čechoslováků, v pravém světle.

Druhý případ je takový: Jos. Fränkel přišel k nám z Polska teprve v říjnu. Byl zadržen v Přerově, když provezoval tam podomní obchod. Při té příležitosti se zjistilo, že přešel československé hranice bez pasu. Byl tedy potrestán pro nedovolené překročení hranic a předán polským pohraničním úřadům.

Tak se mají věci ve skutečnosti. Může-li polský tisk vykonstruovat z těchto případů pronásledování Poláků v Československu, dokazuje tím jenom, jak málo záleží mu na pravdě a jak mnoho na štvanicích.

Moravsko Hertzky Deník 11/XI 34.

SZEWCKA POLITYKA

Bata chce w Polsce zarabiać, a w Pradze Polskę szkaluje

MOR. OSTRAVA, 12.11 — Ostatni numer „Dziennika Polskiego“ uległ konfiskacie za napiętnowanie znanej fabryki obuwniczej Bata, która w swym organie „Ziemia“ zamieszcza przedruk paszkwilu antypolskiego, opublikowanego przez pismo angielskie „New Statesman and Nation“, propagującego nowy rozbiór Polski. Dyrekcja policji w Mor. Ostrawie stanęła w ten sposób w obronie zakładów, które, jak to „Dziennik Polski“ podniósł w

skonfiskowanym ustępie, szkalują Polskę, mimo, iż jedynie dobrej woli urzędów polskich zawdzięczają rozwój swej filji w Chełmku i że w społeczeństwie polskiem znalazły tysiące odbiorców swych wyrobów. Tego rodzaju bezprawna konfiskata podyktowana wyłącznie chęcią strzeżenia interesów prywatnych czeskiej firmy, wywołała wśród społeczeństwa polskiego zrozumiałe oburzenie.

— Pan inspektor Rakus se opět vyznamenal. Ve Stonavě zemřel řídící učitel polské školy obecné J. Pazdziora, který tu působil nepřetržitě od r. 1886 až do r. 1928, kdy odešel do penze. O jeho oblíbě svědčila obrovská účast obecenstva na pohřbu. Zesnulý nebyl nikdy polským šovinistou, protože nebyl oblíben u Poláků, kteří ho v době plebiscitu zatkli a uvěznil v pověstném Dembiu u Krakova. Při pohřbu promluvil za školní úřady polský inspektor Rakus, který veřejně dovolil si klasifikovati práci zesnulého třetím stupněm — »zadowolajaca« (uspokojivá), ačkoli snad panu inspektorovi by mělo býti známo ustanovení služební pragmatiky § 18., odst. 6./4., jímž je státním orgánům uložena přísná nestrannost a mlčenlivost. V § 19. služební pragmatiky je stanoveno, že každý učitel, jehož celkový posudek je »uspokojivý«, něho není-li ani »uspokojivý«, může do čtyř týdnů podati stížnost. Těchto ustanovení pan polský inspektor Rakus patrně nezná, neboť by se jinak nemohl dopustiti takového neomalenosti nad hrobem.

Polský soc. poslanec v parlamentě:

Na Těšínsku konsulská politika za vařonku

Ve čtvrteční schůzi poslanecké sněmovny promluvil v debatě zástupce polské socialistické strany posl. soudr. Chobot, který osvětlil před veřejností metody, jimiž pracují polské kruhy, vytvořivší se kolem konsula Malhoma na půdě naší republiky. Posl. Chobot pravil, že od té doby, kdy vedení polského konsulátu v Mor. Ostravě převzal gen. konsul Malhome, utvořila se kolem konsulátu tlupa lidí, usilujících také o zglajchšaltování všech polských stran v Československu a jejich využití pro zahraniční politiku Polska. Když polská socialistická strana nedala se zglajchšaltovat, jsou činěny pokusy o její rozbití. Vedení polské socialistické strany se rozhodlo, požádat Světový svaz Poláků ve Varšavě, aby působil na směrodatné činitele v Polsku pro odvolání konsula Malhoma z Mor. Ostravy, protože poměry na Těšínsku staly se prostě nesnesitelné a polští dělníci si nepřejí dalšího uplatňování zahraničních fašistických metod v Československu. Další pobyt konsula Malhoma označil posl. Chobot za škodlivý také pro rozvoj polské menšiny v naší republice.

Dr. Wolf a Stampinski.

V kruhu lidí, který se vytvořil kolem konsula Malhoma, vystupují podle prohlášení posl. Chobota zvláště aktivně dr. Wolf, bývalý polský poslanec a předseda Svazu polských katolíků, dále orgán polské lidové strany »Prawo ludu« a list polského konsulátu »Dziennik Polski«. — Ze spolupracovníků polského konsula sluší zejména jmenovati sekretáře Stampinského (pozn. redakce: Stampinski je polský aktivní důstojník, který byl delegován na polský konsulát v Mor. Ostravě), jež p. Malhome přivedl zjevně za tím účelem, aby celou akci prováděl. Demoralisace, šířená okřídlením polského konsulátu mezi polským obyvatelstvem na Těšínsku, je tím nebezpečnější a škodlivější vzhledem k tomu, že je známo, že výlchy na celou akci zglajchšaltovati všechny polské organizace a šířiti na Těšínsku sanačně-fašistickou propagandu, jsou kryty ze záhadných vnitřních zdrojů. Činitelé z tábora t. zv. »národovců« jdou ve své slepotě tak daleko, že se dorozumívají s polskými komunisty a když se polští dělníci proti tomu ohražují, nazývají je zrádci polské věci.

Vařonka, pivo, párky.

Posl. soudr. Chobot poukázal ve své řeči také na důvody vystoupení posl. dra Buzka z klubu čsl. soc. dem. poslanců, kde byl hospitantem, a zabýval se tvrzením, rozšiřovaným na Těšínsku odpůrci nynější vlády, koalice a hlasateli spolupráce s opozič. stranami, že 5letý svazek s nynější vládou nepřinesl vůbec pozitivních výsledků pro polské obyvatelstvo. Toto tvrzení se neshoduje se skutečností a výsledky vzájemné spolupráce jsou větší než byly dříve.

Také posl. Em. Chobot byl vyzýván, aby opustil dosavadní politickou linii a bylo mu slibováno od t. zv. »národních« polských činitelů, že bude nošen na rukou, vystoupí-li z koalického klubu jako vystoupil dr. Buzek. Když tento manévr se nepovedl, byl nepovolený poslanec poházen blátem, vyloučen z polského národa a nazván zrádcem polské věci. Tato agitace byla vedena nejen letáky, nýbrž i různými polskými listy, zejména pak v »Dzienniku Polském«, který je vydáván z peněz dodávaných vnitřními činiteli, a který je redigován osobami, placenými z ciziny, jako na př. p. Waleczkou, ale zvláště úředníky polského konsulátu v M. Ostravě. V listě »Dziennik Polski« jsou uveřejňovány různé lži a ani tisková oprava není uveřejněna. Osoby seskupené okolo polského konsulátu v Moravské Ostravě organizují osobní útoky na poslance Chobota, a to za peníze a častování vařonkou, za pivo a párky, jako se to stalo při slavnosti polského gymnasia v Orlové, při slavnosti »Slezských Bezkyd« na Kozubové a posledně při dělnické akademii v Suché Górne, aby potom tyto příhody přehnaným způsobem mohly býti vylíčeny v »Dzienniku Polském«.

Polský pracující lid proti šovinistickým štvanicím.

Posl. soudr. Chobot prohlásil v závěru své řeči, že jeho strana půjde ve směru další spolupráce s československými demokratickými stranami, poněvadž považuje demokratické a parlamentní zřízení za nejlepší základnu pro obranu politických a národně-kulturních práv polského obyvatelstva v tomto státě. Změna nastala pouze u t. zv. »polských národovců«, kteří by u nás chtěli následovati příkladu svých

»spojenců« Hitlera a Gömböse. Polský pracující lid v Československu stojí loyálně na půdě demokratické Československé republiky a upřímně přeje si spolupráce s českým obyvatelstvem. Chce klid, práci a chleba a odmítá šovinistické štvánice a pobuřování, nechť vycházejí již odkudkoli.

Podruží Ostravský Deník 9/XI 34.

Pevnější ruku na Těšínsku!

Poslanec Ježek žádá více sebevědomí vůči Polákům. — Štvánice na Těšínsku od doby příchodu konsula Malhomme.

Včera se hodně mluvilo v poslanecké sněmovně i v senátu o našem poměru k Polsku. Především učinil o tom významný projev poslanec strany nár.-demokratické Ježek. Nejprve mluvil o Maďarsku a pravil, že zůstane-li Maďarsko na dosavadních cestách, bude skutečně nebezpečím pro světový mír. Maďarská politika se opíjí heslem revise. Není to však politika maďarského národa, nýbrž jen určité kasty. Řečník dále vyslovil hluboké politování nad po-

litikou, kterou provádí Polsko. Připomíná však, že tato politika také není politikou polského národa, ale je tak zvanou oficiální politikou. Čsl. menšinové politice není možno něco vytýkati, leda to, že dává národnostním menšinám mnohem více, než jim ve skutečnosti patří. Řečník požaduje proto, abychom změnili dosavadní kurs menšinové politiky za kurs silnější a sebevědomější. Při té příležitosti uplatňuje požadavek, aby v zájmu

pocitu bezpečnosti byla zřízena ve všech větších městech našeho pohraničí státní policie. V závěru projevu protestoval posl. Ježek proti odkladu voleb do zemí a okresů.

V další debatě se přihlásil ke slovu polský poslanec Buzek (mimo klub), který souhlasil s ministrem zahraničí pokud mluvil o zachování srdečného přátelství s Francií a se státy Malé dohody. Vyslovil dávno již vyvrácený názor, že přístření poměrů s Polskem zaviniily místní po-

měry ve Slezsku, zvláště pak nesplnění některých národních požadavků polské menšiny ve Slezsku (!). Poslanec Chobot (polský soc. demokrat) vyslovuje politování, že tentokrát bude hlasovati pro státní rozpočet ze zástupců polského lidu v čsl. státě jen on sám. Po 5 let pracoval s ním pro rozpočet posl. dr. Buzek. Přesto je však mluvčí odhodlán i nadále hájiti důsledně svou dosavadní politickou linii a dává průchod svému přesvědčení, že štvánice ve Slezsku, které zhoršují poměr ČSR. a Polska, datují se od doby, kdy v M. Ostravě začal působiti polský generální konsul Malhomme.

České Slovo 14. XI. 34

Duch Basu 14. XI. 34

Provokativní oslava polského svátku v Ostravě

V přítomnosti školní mládeže nebyly vůbec zpívány čs. státní hymny — Slib věrnosti dětí polskému národu

U příležitosti polského státního svátku 11. listopadu dovolili si opět někteří ostravští Poláci provokativní jednání, které přímo volá po přísném vyšetření úřadů a zakročení, jmenovitě již z toho důvodu, že v jednání měl účast také zaměstnanec našeho státu. Zwionzek Polaków na Morawach konal v neděli v Polském domě v Mor. Ostravě oslavu, které se zúčastnily školní děti, jejich rodiče, ředitel Marjan Pawelek, polský příslušník, který je však zaměstnáván naším státem a učitel Siwek a ovšem také konsul Malhomme. Během oslavy byl učiněn slib, že polské děti budou vychovány ve věrnosti polskému národu. O věrnosti k československému státu nepadla zmínka a provokace na této oslavě vyvrcholila tím, že nebyly vůbec zapěny naše státní hymny, pouze

hymna polská. Je již vsutku nejvyšší čas, aby poměry na polských školách v Ostravě byly podrobeny přísnému šetření, neboť se tvrdí, že všechny neslouží jen účelům vyučovacím. Pozornosti zasluhuje také polská škola ve Vítkovicích, která je podporována Vítkovickými železárnami. Jednání, kterému byli přítomni v Polském domě polští učitelé, je hrubým porušením minimální slůžnosti, která se vyžaduje od příslušníků menšiny.

-zel-

České Slovo 14. XI. 34

Připravuje se nová kampaň proti nám

Polský Svaz pro obranu západních hranic má prý přeorientovat svou činnost.

V polském národním životě se očekává s jistým napětím valný sjezd Svazu pro obranu západních hranic (Zwionzek obrony kresów zachodnich), který se bude konat 18. a 19. listopadu ve Varšavě. Taio obrovská národní instituce, prodělává v souvislosti s polskou germanofilskou politikou značné změny. Sídlo svazu je dosud v opozičnické Poznani. Svaz byl založen po převratu, aby vedl boj pro vrácení západního Polska národu a aby posílil polské posice na západě státu. Vedení spolku bylo dosud v rukou lidí, kteří mají plné sympatie k našemu státu. Tito lidé také udržovali čilé styky s našimi činiteli a zajížděli občas do Ostravy k přednáškám a pod. Nyní se však dějí ve svazu velké změny. Dosavadní ředitel Korzeniewski byl odstraněn a na jeho místo povolán St. Kudlicki, který je oddaným stoupencem režimu Pilsudského. Sjezd má rovněž schválit přenesení sídla svazu od hranic do Varšavy a změnu názvu na Polský západní svaz (Polski zwionzek zachodni). K sjezdu jsou činěny rozsáhlé přípravy. V zasvěcených kruzích ve Varšavě se podle našich informací však tvrdí, že tyto změny mají za účel oslabit ostří protiněmecké národnostní akce svazu a dokonce se tvrdí, že svaz má obrátit svou činnost proti Československu, aby politice, kterou Polsko proti nám vede, byla dodána váha, že se jedná o širší hnutí, která nemá oporu jen ve straně vládního bloku Pilsudského. Nelze za dnešní situace zjistit, co je na těchto pověstech pravdy, ale mluví se o nich docela vážně. Znamenalo by to, že z Polska má být vedena nová kampaň proti nám. Na dosavadních předporadách svazu došlo již k ostřejším střetnutím lidí z vládního bloku se starými národními pracovníky, kteří hájí nestranický ráz svazu. Jedna porada v Katovicích musela býti dokonce z těchto důvodů odvolána. Nový předseda sva-

zu prohlásil nyní, že německví na západě Polska značně od převratu upadlo, a vysvětluje přenesení sídla spolku do Varšavy tím, že problém polsko-německých styků musí zajímat celou polskou veřejnost a nikoliv jen západ státu. K záležitosti polsko-německých styků prohlásil předseda, že nevidí příčin, proč by se svaz měl stavět negativně k poměru obou států. Svaz ovšem má hájit nadále národní posice polské na západě. Celý případ je vlastně prvním větším oficiálním ústupem Polska Německu, do kterého má být zatažena velká část národa. Na západě Polska nejsou národnostní poměry ještě tak vyhraněné, aby tak důležitá instituce musela utíkat z Poznaně do Varšavy, odkud je přece jen k německým hranicím daleko.

-zel-

Moravskoslezský Deník 14. XI.

— Dr. Kahánek opět o našem poměru k Polákům. Ve včerejším »Venkově« uveřejnil nový jeho šéfredaktor dr. Kahánek po prvé podepsaný článek, který zabývá se zvláště zamílovaným tématem jeho, naším poměrem k Polsku. Dr. Kahánek pokládá se v této věci asi za povolného. Je z Ostravy a domnívá se, že proto již zná poměry, zvláště na Těšínsku, třebaže téměř již od převratu je mimo Ostravu, na Těšínsku nikdy nežil a nikdy tu činným nebyl. Poměrům na Těšínsku nerozumí. Ukázaly to zvláště jeho nešťastné články, které uveřejňoval ještě před několika týdny v »Poledním listě« a které vzbudily velké rozhořčení mezi vším českým obyvatelstvem na Těšínsku, které mu právem vytýkalo naprostou neznalost poměrů a hlavně mu zablývalo jednostrannost v posuzování česko-polského problému u nás. Ani příslušníci strany, jejímž mluvčím je nyní dr. Kahánek, nemohli a nemohou pochopiti, proč dr. Kahánek se o svém prázdninovém zájezdu na Těšínsku stýkal pouze s Poláky, jen jimi dal se informovat a nedal si ani tolik práce — v zájmu objektivního posouzení otázky, o níž se pak s takovou lehkomyšlností rozepisoval v celé řadě článků — aby se informoval také u českých lidí na Těšínsku veřejně činných, jak za svou samozřejmou povinnost považují všichni novináři, hlavně ze zahraničí, kteří přicházejí k nám studovati národ-

nostní poměry. Nepokládáme p. dr. Kahánka za toho, který by měl právo poučovati někoho ve věcech česko-polského poměru a nejméně za toho, který by měl býti směrodatným v rozuzlování opávněnosti či neoprávněnosti stížností a přání polské menšiny u nás.

✕

Konsulská historie se opakuje.**Pan Malhome na koni.**

er. — Mor. Ostrava, 13. listopadu.

Nebylo ještě v Československu zástupce cizího státu, kterým by se veřejnost zabývala tolik, jako polským konsulem v Mor. Ostravě Malhome, jenž nastoupil své místo po dr. Ripovi. Zatím co bývalí polští konsulové na Ostravsku snažili se o upevnění dobrých styků mezi oběma státy, činí konsul Malhome pravý opak: rozbil česko-polský klub v Mor. Ostravě a začal v pravém smyslu slova organisovat nenávisť mezi oběma národnostmi v československém Těšínsku. Sledujeme-li jeho činnost u nás — a my ji sledujeme velmi bedlivě a jsme o ní denně informováni — pak musíme otevřeně prohlásit, že je to činnost podvrtná. Smysl takové činnosti může být jen jediný: snaha o vyvolávání neklidu tam, kde byl již po léta klid, organisování třenic a srážek a vyvolávání demnění navenek, že polské obyvatelstvo v Československu je utiskováno. Štědrosti vyvolává se pak u polského obyvatelstva dojem, že by se mu vedlo mnohem lépe pod vládou maršála Pilsudského, nehledě ani k vyvolávání ilusí, že hranice Československa nejsou nedotknutelné. Že do Mor. Ostravy byl poslán jako diplomatický zástupce člověk, který se v podřívání autority státu, kde je pouhým hostem, vyzná, dokazuje případ konsula Malhoma z doby, kdy byl generálním konsulem v Opolí v Německu.

Pan Malhome všude stejný.

O činnosti p. Malhoma z doby, kdy byl gen. konsulem v Opolí v Německu, čteme v knize »Polen an der Arbeit« (Polsko při práci), která z pera F. W. von Oertzena vyšla r. 1932 v Langenově nakladatelství v Mnichově, mimo jiné toto:

»Gen. konsul Malhome v Opolí je činný ener-

gický muž. Vnikl již hluboko do německého území. Ještě před nedávnem sídlil v Bytomi. Ale ve Varšavě sledovali patrně, že tato část Horního Slezska byla už zatím dost zpracována a proto se přestěhoval gen. konsul do Opolí. Na rozdíl od Bytomi tvoří okolí opolské po výte malé rolnické vesnice. Není to kraj zvlášť půvabný a proto by se dalo chápat, kdyby se ten, kdo má rád výlety a má kromě toho dob-

ré služební auto, posadil do vozu a zajel do Krkenoš nebo do Kladských hor. To bylo možno chápat a kdyby někdo na p. Malhome chtěl, aby na svou čest a svědomí pověděl, zda se mu polské okolí líbí tou měrou, že několikrát podniká tam výlety koňmo, připustil by asi se zdvořilým úsměvem, že zná půvabnější kraje. Vyjždí-li si však p. Malhome koňmo nečiní tak pro své osobní potěšení. Není vyloučeno, že gen. konsulovi, jenž už není žádným mladíkem, nařídil lékař prospěšný pohyb ze zdravotních důvodů. Ale je-li tomu tak, pak odpovídá sotva způsob, jímž plní p. Malhome tento příkaz, úmyslům jeho lékařského poradce. Hlavní věci při těchto výletech nejsou výjezdy, nýbrž zájezdy. Nikdy nebylo lékaře, jenž by doporučil zájezdy do malých, ztuchlých vesnických krčm, jako počiny prospívající zdraví.

Malhomova družina.

»Jede-li p. Malhome na koni — ličí autor německé knihy Malhomovu činnost dále — nejede sám. Doprovázejí ho přátelé a známí. Zastaví před některou vesnickou krčmou. Vzbudí pozornost a na tom sejde především. Plaše a uctivě pozoruje vesnická mládež z povzdálí krásné koně a elegantní jezdce z města. Blahoslounně kývne gen. konsul na několik výrostků. Chtěl by se svými společníky v krčmě trochu posnít a koně nemohou zatím zůstat bez dozoru. Z kapsy se objeví několik třpytných dvoumarkových mincí, každý z chlapců dostane po jedné, k tomu několik vlnitých slov — samo sebou polsky — a nerozumí-li jim, zná tím líp cenu dobrého německého peníze. Pan Malhome mizí se svými průvodci v hostinské místnosti.

V zájmu vlasti se musí pít i mizerný koňak.

Psalo se již v novinách a mluvil o tom ve sněmovně také polský soc. dem. poslanec Chobot, že p. konsul Malhome častuje lidi na Těšínsku vařonkou. Zdá se, že alkohol patří vůbec nejen k reprezentační, nýbrž také agitační činnosti p. Malhoma. O jeho činnosti po této stránce v citované německé knize čteme:

»Pan Malhome má jinak celkem dobrý vkus. V jeho soukromých místnostech na gen. konsulatě v Opolí pije se koňak jiných značek, než jaký nalévá krčmář Kotulka. Potichu a trochu hrozivě stahuji se útroby gen. konsula, když pije první kališek Kotulkovy domácí značky. Cena padesát feniků.

Uctivě a napjatě číhá krčmář na další objednávku. Nečeká dlouho. Hrdinně pije pan Malhome špatný koňak kališek za kališkem. A není sám, jeho průvodci smějí pít s ním. Ba ani dáma, jež je ve společnosti, nesmí se vylučovat. Jenom jedno nesvedou polští pánové: zdejší cigarety jsou jim příliš špatné. Ale na takové maličkosti se pan Kotulka již dávno neohlíží. Stále přepočítává pečlivě v hlavě útratu. Je tu pět hostů. Za pokrmy, které jeho žena narychlo připravila v kuchyni, nedá se to vyšroubovat výše než půldruhé marky na hosta. Ale jedna láhev koňaku už je prázdná a druhá vypitá ze tří čtvrtin, když pan Malhome a jeho průvodci opouštějí šenkovnu. Krčmář Kotulka vrtí hlavou. Po takových hostech toužil již dlouho. Pětaticet marek zaplatil p. gen. konsul, mnohem víc než bylo vlastně třeba. A mimo to daroval každému z Kotulkových dětí po třpytivé jednomarkové minci. To je věru nobl pán! Kam se hrabou proti němu němečtí úředníci. Pan landrát vůbec ještě nikdy neseděl za Kotulkovým stolem. Vrchní četnický strážmistr přijde, pravda, někdy a také vrchní soudní vykonavatel města dá si malou žitnou, když byl zase u některého sedláka marně zabavovat. Ale pětaticet marek cechu v těchto dobách. To je něco zcela neslýchaného.

V celé vesnici je teď na mnoho dnů dost látky k rozprávám: Panečku, tihle Poláci, to jsou vznešení lidé! Velkorysí! A jak vlnit! Ženě Kotulkové podal pan gen. konsul ruku a každé dítě zvlášť poplácal po tváři.

Takto podle vyličení knihy »Polen an der Arbeit« v kapitole »Herr Malhome reitet aus« (stránka 18 až 22) putoval p. Malhome v Německu, když byl gen. konsulem v Opolí. Vlivností, alkoholem a penězi »agitoval dobře, i když šlo o špatnou věc.« Na chlap stejně dělá to nyní p. konsul Malhome v Československu. Stát, který takovou »diplomatickou« činnost strpí celé měsíce, právem zaslouží, aby byl označen za stát až bezpříkladně pohostinský...

Moravskoslezský Deník 15. XI. 34.

Polský státní svátek oslavují, československý však nikoliv!

Před několika dny uveřejnili jsme zprávu, že oficiální orgán polských evangeliků Ewangelik neuznal za slušné, aby své čtenáře seznámil se svátkem svobody 28. října. Aby bylo jasno, proč ten článek uveřejňujeme, musíme si uvědomit dobu počátkem r. 1928, kdy zástupci Evang. Matice Třanovského intervenovali u p. seniora Oskara Michejdy v Třinci a žádali mezi jiným zavedení pravidelných českých bohoslužeb v evangelických kostelích a. v. na Těšínsku a konání bohoslužeb ve státní svátky. Tehdy p. senior odkázal deputaci se svou žádostí na presbyterstva jednotlivých sborů a o bohoslužbách ve státní svátky se vyjádřil takto: »Za bývalého Rakouska konali jsme všude ve státní svátky bohoslužby a k čemu došlo? Po převratu jsme takové oslavy zásadně odstranili, jelikož nepovažujeme za slušné a s evangelickým přesvědčením srovnatelné, aby evangelická církev oslavovala anebo přikládala ruku k oslavám politických událostí.« V tom smyslu se vyjádřil nejvyšší hodnostář evangelické církve a. v. na čsl. Těšínsku. — Byla tedy tato otázka a priori zamítnutě rozhodnuta.

A co se děje nyní? V deníku »Polski dziennik« ze dne 15. t. m. čteme zprávu o oslavách polského státního svátku 11.-11. v Mor. Ostravě. Konaly se tam na popud polského konsula Malhommea kromě velkých bohoslužeb katolických

také polské bohoslužby evangelické v německém evangelickém kostele, na kterých kázal p. farář Jesch (Němec). Polský konsulat při bohoslužbách reprezentoval vicekonsul dr. Synowiecki, a bohoslužeb se zúčastnili zástupci evangelického lidu z Těšínska. Potom konala se v Polském domě akademie. Mezi významnými hosty čteme ve zprávě jména pp. seniora O. Michejdy, faráře Bergera a presbytera sboru orlovského a poslance dr. Buzka, kteří tam evangelický lid z Těšínska reprezentovali. Nenamítali bychom ničeho proti účasti těchto pánů na oslavách cizího státního svátku, kdyby se sami přičinili k uspořádání oslav svátku svobody ve vlastním státě 28. října, anebo se aspoň oslav kdekoliv zúčastnili. V žádných však novinách polských jsme zprávu o účasti těchto zástupců evangelické církve a. v. na Těšínsku na oslavách československého svátku svobody nečetli. Takový postup je pozoruhodný a odsouzení hodný, již z toho důvodu, že zmínění církevní hodnostáři zastupovali na cizích oslavách, t. j. oslavách obnovení polského státu, církev národnostně smíšenou, ke které patří zároveň Češi, Poláci a Němci. Menšina českých příslušníků církve protestuje důrazně proti takovému jednostrannému vystupování svých vedoucích činitelů v církvi a vyzývá je, aby se veřejně o svém počinání vyjádřili.

Moravskoslezský Deník 15. XI. 34.

FALEŠNÁ OBHAJOBA KONSULA MALHOMMA.

Reč posl. dr. Buzka v parlamentě byla opět obvyklou již obžalobou na útisk polské menšiny u nás. Mluvil opět o poklesu Poláků za republiky a zamlčel, že ten pokles neděl se na útraty skutečných Poláků, ale že mnoho Slezanů, dříve neprávem zapisovaných za Poláky, po převratu se vrátilo tam, kam jedině patří. O nějakém odnárodnování, zbavování chleba a ničení existence Poláků u nás, jak jsme to opět slyšeli z úst poslance dr. Buzka, nemůže být vůbec řeči. O tom by snad mohli mluvit příslušníci menšin v Polsku, ne však u nás. Dále obhajoval dr. Buzek činnost konsula Malhomma. Přiznal, že konsul skutečně »pracuje«, aby spravedlivě byla traktována polská menšina a aby Polákům u nás dostalo se rovnoprávnosti. Vytyká posl. Špačkovi, že se proti takové činnosti zástupce cizího státu v parlamentě ohradil. Dr. Buzkovi je to ovšem divné, ale každý objektivní člověk nechápe, jak je možno, aby cizinec — a k tomu ještě oficiální zástupce jiného státu — ovlivňoval příslušníky toho státu, jenž mu poskytuje pohostinství a zaručuje

osobní bezpečnost. Posl. dr. Buzek uvedl ještě celou řadu ničím nedoložených obvinění, jako na př., že významnější Poláci jsou prý u nás stavěni pod policejní dozor (!), že Poláci jsou zbavováni starostenských úřadů a místo nich dosazováni vládní komisaři, že polský tisk je persekvován a pod. Proto prý dochází stále k většímu prohloubení nepřítelství mezi národem polským a českým. Nikoliv! K prohloubení této nepřítelství dochází proto, že páni, kteří se protlačili k vedoucím místům v polské menšině, nemají zájmu, aby se poměry mezi českým a polským obyvatelstvem na Těšínsku vyvíjely ve směru přátelského spoluzití, ale právě naopak. A pak, jak to vidíme hlavně na jejich tisku, nesnaží se tito pánové, aby upřímně prokázali, že jsou skutečně loyálními občany naší republiky. Jako na příklad »Polski dziennik«, který včera v úvodníku hájí názor, že jedině přiznáním práv polskému lidu v Československu umožní se česko-polské sblížení, psal o našem státním svátku a svátku republiky polské, je dokladem pravé mentality Poláků, kteří dnes by stále chtěli mluvit o útisku a bezpráví a při tom velebí Polsko, které líčí jako ráj, kde se všem měří spravedlivě.

Rzucono klątwę na niego.

Nasi radykalni Polacy zerwali stosunki z przywódcą polskiej socjalnej demokracji (P.S.P.R.) poseł Chobotem. Przyczyną tego było, że ani poseł Chobot, ani jego stronnictwo nie dało pozyskać się dla szowinistycznej polityki, jaką sobie życzyli ci, którzy ugrupowali się około polskiego konsula Malhomme. Usiłowaniami tych panów było i jest: najradykalniejsza polityka przeciwko Czechom. Udało się panom tym zyskać dla planu tego, jak ewangelickie, tak i katolickie stronnictwa. Tylko jedyna polska soc. demokracja z posem Chobotem nie chciała tańczyć walczyk według melodyi tej. „Zgleichszaltowanie“ stronnictwa tego ze wspomnianymi stronnictwami nie udało się a dlatego postanowiono zrobić na P.S.P.R. generalny szturm i pozbawić wodza posła Chobota wojsk. Lecz sztuka nie udała się. Poseł Chobot nie kapitulował, lecz przeszedł do ofensywy i nastąpił bój, który trwa już dłuższy czas. Tutejsza prasa polska, przeważnie organ bliski polskiemu konsulatowi „Dziennik Polski“ zagaił przeciwko posłowi Chobotowi tak zwany „Trommelfeuer“, domniewając się, że zwycięstwo nad generałem, znaczy zwycięstwo nad całą armią polskich soc. demokratów na terenie Czechosłowacji. W swojej bezsilności chwytają się atakujący generałowie różnych środków. Dnia 1. listopada opublikował „Dziennik Polski“ ogłoszenie wydziałów Związku Śląskich Katolików i Polskiego Stronnictwa Ludowego, które nie jest niczem innym, jak nowym atakiem na posła Chobota dlatego, że nie chce śpiewać z nimi. Dr. Wolf zarzuca mu przeważnie że nie wystąpił z klubu czeskich socjalnie demokratycznych posłów.

Wydział polskiej socjalnie demokratycznej partii wypracował jako odpowiedź memorandum, który zaślano Światowemu Związkowi Polaków we Warszawie. W memorandum protestuje partya soc. demokrat. przeciwko czynności polskiego konsula Malhomme i czynności wszystkich tych polskich przywódców w Czechosłowacji, którzy postawili się do służeb konsula tego; czynność ta ma na celu szerzenie polskiego szowinizmu przez wydawanie i finansowanie różnych ulotników (letáků), zwoływanie nielegalnych konferencji i organizowanie ataku przeciwko funkcjonariuszom polskiej partii soc. demokratycznej. W memorandum się dalej twierdzi, że postępowanie takie nie przynosi korzyści (co jest prawdą, red.) ani polskiej mniejszości w Czechosłowacji, ani nie oddaje usług dobrej reputacji Rzeczypospolitej. W memorandum domagają się, aby Światowy Związek Polaków we Warszawie wysłał do Czechosłowacji swojego zastępcę, który zbadałby daną sytuację i uniemożliwiłby dalsze postępowanie dr. Wolfa, który jest przewodniczącym Międzypartyjnego komitetu polskiego i który już przez kilka miesięcy nie zwołał posiedzenia komitetu tego.

Nareszcie proszą w memorandum o odwołanie polskiego konsula Malhomme z Czechosłowacji coż stałoby się tylko w interesie dobrych stosunków między obiema państwami. Wydział polskiej partii soc. demokratycznej nareszcie uchwalił że w razie nieuwzględnienia memorandum tego, będzie treść memorandum opublikowana.

Jak słyhać, zastępca Związku Polaków z Warszawy już zwiedził Cieszyńsko, lecz zasięgnął informacji tylko od polskiego konsula, resp. jego wiernych.

Najboleśniejszy cios szowinistycznej polityce Polaków na Cieszyńsku zadał poseł Chobot przemówieniem swoim w sejmie praskim, o którym piszemy na innym miejscu. Teraz rzucono na niego klątwę. Związek Śląskich Katolików i Polskie Stronnictwo Ludowe wypierają się zupełnie Chobota, znowu organ konsula Malhomme „Dziennik Polski“ w swojej bezsilności zapomniat, że za Chobotem, resp. jego oświadczeniem nie stoi ani jeden Polak z Czechosłowacji. Gazeta ta oświadcza, że poseł Chobot za swoje oświadczenie w parlamencie poniesie także następstwa. Zdaje się, że niektórzy panowie życzyliby sobie teraz taki Brześć Litewski, gdzie wyleczonoby posła Chobota z jego opozycji. Przed tem ale nie musi się bać. U nas byłby na miejscu Brześć Litewski dla tych, których czynność graniczy z irredentą!

Odzywają się głosy po silnej ręce wobec tych różnych irredentystów w masce niewinnych owieczek.

Także wesołym jest, że naraz „Nasz Kraj“ odkrył, że poseł Chobot nie umie po polsku. Jak to mienia się czasy: ten poseł Chobot, który do niedawna był stoprocentowym, czystokrewnym Polakiem, dziś jest nieprzyjacielem Polaków i nie umie nawet ani po polsku.

Polak krytykuje czynność polskiego konsula.

W praskim parlamencie prowadzono debatę o stosunku do Polski. Czescy posłowie wyrazili swoje głębokie ubolewanie nad zagraniczną polityką, którą prowadzi Polska. Wskazali na to, że polityka ta nie jest polityką całego narodu polskiego, lecz tylko tak zwaną rządową polityką. Czechosłowackiej polityce mniejszościowej nie można niczego zarzucać, ponieważ daje mniejszościom więcej, niżeli im się należy. Pos. Jeżek żądał aby nasz dotychczasowy kurs polityki mniejszościowej zmienił się za kurs silniejszej ręki i żąda o zaprowadzenie państwowej politycy we wszystkich miastach pogranicznych.

Polski poseł Buzek oświadczył, że zaostrenie stosunków z Polską zawiniły stosunki na Cieszyńsku, przeważnie niespełnienie niektórych pretensyj mniejszości polskiej na Cieszyńsku! Są to stare bajki, które nauczyły się już śpiewać wróble na dachu. Podasz im palec, chcą całą rękę, podasz im rękę, chcą nogę, a dasz im i to, wtedy połkną cię całego!

Bardzo trafną odpowiedź dał mu na to polski poseł Chobot. Ten ubolewał nad tem, że tym razem będzie ze zastępców polskiej ludności na Cieszyńsku sam głosował za przyjęciem budżetu państwowego na rok 1935. Przez 5 lat pracował z nim w sprawach budżetu tego poseł dr. Buzek, który dziś prowadzi politykę inną. On (Chobot) jest ale zdecydowany i w przyszłości bronić konsekwentnie swoją dotychczasową politykę i oświadcza, że różne „hece“ na Cieszyńsku, który przyostrzują stosunek Czechosłowacji do Polski, datują się od tego czasu, jak w Mor. Ostrawie zaczął urzędować polski generalny konsul Malhomme.

Słowa te mają swoją uwagę, ponieważ i polski poseł wskazuje już na czynność polskiego konsula w Mor. Ostrawie.

Nasz Kraj 16. XI. 34.

Osobiste. P. konsul dr. Karol Ripa, który obecnie jest zastępcą naczelnika wydziału konsularnego w ministerstwie spraw zagranicznych, został zamianowany konsulem w Pittsburgu w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Placówka ta należy do największych polskich placówek zagranicznych, na jej terenie żyje bowiem jeden milion Polaków. Do konsulatu w Pittsburgu został przyłączony teren ostatnio zniesionego konsulatu w Detroit. W Pittsburgu mają swą siedzibę, czyli centralę, wielkie organizacje polskie, mianowicie Związek młodzieży polsko-amerykańskiej oraz Związek polskich weteranów. Oprócz tego istnieje tam kilkaset polskich organizacji o liczbie członków od 10 do 30 tysięcy. Jest tam zatem bardzo dużo wdzięcznej i pożytecznej pracy, która czeka kierownika polskiego konsulatu i p. konsul dr. Ripa znajdzie się ponownie w swym żywiole, będzie mógł znowu dużo zdziałać dla sprawy polskiej, może znów w kierunku zjednoczenia sił i zgody. Zgoda sama w sobie jest wielką rzeczą, ale kto ją chce stworzyć, nie śmie zapominać, że ma do czynienia z ludźmi a nie z aniołami. Tych ludzi trzeba często o potrzebie zgody przekonać i do niej wychować, do czego trzeba mieć szczęśliwą rękę, a taką miał u nas dr. Ripa. Przydzielenie dr. Ripie tak wielkiej i znacznej placówki polskiej świadczy o wielkiem zaufaniu Rządu polskiego, z czego i my się cieszymy. Życzymy p. konsulowi na nowej placówce jak najdodatniejszych owoców pracy dla spraw polskich i dla Polski. Jak się dowiadujemy, odchodzi p. konsul dr. Ripa na nową placówkę razem ze swoją rodziną w drugiej połowie stycznia. Zastępcą jego będzie w Pittsburgu będący swego czasu w Morawskiej Ostrawie p. wicekonsul Ale-

Wstyd i hańba.

Do jakiego stopnia bezwstydu i nieuczciwości doprowadziła p. Chobota jego chorobliwa, nieczna ambicja, świadczy najlepiej jego przemówienie z trybuny parlamentarnej w dniu 8 listopada, uwieńczone żądaniem usunięcia p. gen. konsula Malhomme'a. Najwyższe oburzenie i wstyd nas ogarnia gdy czytamy co o tem szowinistyczne czeskie gazety piszą, mimowoli zapytujemy się, czy to nasze społeczeństwo wydało takiego człowieka, który chce lud nasz sprowadzić do pełzania w bagnie moralnem? Czeskie słowo z 11 b. m. pisze o tem przemówieniu artykuł p. t. „Kupowanie polskich szowinistów za warzonkę“. Tak przedstawił p. Chobot przywiązanie i uprzejmość polskiego ludu do obecnego kierownika Konsulatu R. P. w Mor. Ostrawie. A więc Ciebie Ludu, Was wszystkich, polscy robotnicy, którzyście za pojawieniem się p. gen. konsula Malhomme'a wśród Was wznosili okrzyki na jego cześć i oklaskiwali go, Was, Wasz poseł na trybunie parlamentarnej przedstawił jako ludzi bez czci i godności, jako podłych pijaków, których p. konsul kupił za kieliszek warzonki.

Uczciwie traktujący sprawę polską Polak nie może zasiąść do stołu obrad z p. Chobotem, dlatego, a dla niczego innego wyrzucili przedstawiciele stronnictw polskich go z Komitetu Międzypartyjnego. P. Chobot, który miał bronić spraw polskich, na trybunie parlamentarnej usiłuje zmusić ich do przyjęcia go napowrót i do ustąpienia z drogi uczciwości narodowej. Przedstawia siebie jako obrońcę zgody polsko-czeskiej, a ich jako takich, którzy go prześladowają za to, że nie chce wystąpić z klubu cz. soc. dem. posłów. Jest to oczywiście wierutne kłamstwo i oszczerstwo. Wszak wszystkim wiadomo, że przedstawiciele Związku śląskich katolików i Stronnictwa Ludowego pogodzili się zrazu nawet z tem, że Chobot zostanie w Klubie, nawet po wystąpieniu p. dra Buzka, wszak p. poseł Junga w zastępstwie krajowem pozostał w klubie czeskich Republikanów, a nikt mu nie przeszkadza. Z p. Chobotem zerwano dopiero wtedy, gdy on w oparciu o ten klub począł występować przeciw najżywotniejszym interesom polskiej ludności i przeciw sprawie polskiej, gdy zaczął grozić zdradą, gdy wniósł memoriał do Rady Naczelnej Związku Polaków z Zagranicy, pełen oszczerstw i gróźb przeciw czynnikom narodowym i gdy groził opublikowaniem oszczerstw w tym memoriale objętych. Gdyby przedstawiciele naszych stronnictw na skutek tych gróźb nie zareagowali i gdyby nadal utrzymywali z nim stosunki, to słuszenieby o nich sądzono, że się boją, że z obawy tolerują zdradę, że stoją na tym samym poziomie moralności co p. Chobot.

Dziś już otwarcie z trybuny parlamentarnej zdrada dokonana. P. Chobot rzeczywiście, tak jak tonący brzytwy się chwyta, uciekł się w ucieczkę przed potępieniem własnego społeczeństwa pod skrzydła czeskich czynników i stronnictw. Czy oni mu jej udzielą? Gazety czeskie, szczególnie socjaldemokratyczne, widząc z tego korzyść dla swojej sprawy, w pierwszej chwili przyjęły ten objaw Chobota z radością, lecz czeska prasa stronnictw innych zaraz od początku zajęła stanowisko społeczeństwa czeskiego, znamy, z otenlkbuamns zerwowane. Znamy dobrze wysoki patriotyzm społeczeństwa czeskiego, znamy także jego przywiązanie, graniczące z szowinizmem, do swej narodowości czeskiej, gdyby jakiś Czech dopuścił się tego wobec narodowości czeskiej, co zrobił wobec swej narodowości p. Chobot, z pewnością nie znalazłby się ani jeden Czech, któryby mu podał rękę. Dlatego też z pewnością odczuwają do niego pogardę nawet ci, którzy chwilowo się cieszą ze zdrady w obozie polskim. Owoce ujrzymy później.

Pan Chobot miał dotychczas jeszcze grupkę obrońców w swoim obozie. Byli nimi z pewnością z pobudek ideowo-partyjnych, boć p. Chobot przedstawiał im, że walka z jego nieuczciwością jest walką przeciw P. S. P. R., jako usiłowanie „zglajchszaltowania“ i tak także to przedstawił w swej mowie. Wiemy, że trudno przekonać ludzi, którzy coś w sobie wmówili. Ale niechaj nam pokażą choć jeden objaw, gdzieby czynniki narodowe i stronnictwa poza zwyczajnymi różnicami i utarczkami partyjnymi, wyjawili dążność do zlik-

widowania partji lub do zaszkodzenia jej żywotnym interesom. Wszak nawet gdy przedstawiano, iż chodzi tu o mandat poselski, p. dr. Wolf ogłosił zaraz oświadczenie, że mandatu tego nie przyjmie, że należy on się w tej kadencji stronnictwu P. S. P. R. Pomimo tego p. Chobot w swej mowie parlamentarnej to samo twierdzi, byle tylko oczernić, byle tylko pozyskać dla swej roboty malkotentów. To samo jest z wymysłem „zglajchszaltowania“ ani Związek śląskich katolików, ani Stronnictwo Ludowe nie dały, ani się nie dają „zglajchszaltować“ i gdy właśnie p. Chobot usiłował, aby Komitet Międzypartyjny, który mógł uchodzić za wyraz pewnego „zglajchszaltowania“ decydował o zasadniczych sprawach polityki, między innemi o tem, czy posłowie mają zostać w dotychczasowym klubie lub go opuścić, właśnie przedstawiciele tych stronnictw, którzy mieli stanowczą większość w K. M. oświadczyli, że tylko stronnictwa, a nie Komitet Międzypartyjny mają w tych sprawach moc decydującą i tu widać także najlepiej sprzeczność w intrygach p. Chobota, gdy zarzuca, że dr. Buzek wystąpił z klubu posłów cz. soc. dem. bez decyzji Komitetu Międzypartyjnego.

Nie, walka z P. S. P. R. i walka o „zglajchszaltowanie“ to wymysły i kręactwa p. Chobota, tu jest walka, ale walka przeciw nieuczciwości i zdradzie. Walka ta musi być rozegrana bez względu na to, jaki konsul będzie siedział w Mor. Ostrawie, a nie wpłyną na jej zaniechanie ani czynniki czeskie, których p. Chobot wzywa z trybuny parlamentarnej ani Związek Światowy Polaków z Zagranicy, do którego zwracać się ma odwagę człowiek obdarty przez polską narodowość wysokimi zaszczytami, co zhańbił tę narodowość i wydał ją na potępienie. Ci, którzy tego jeszcze nie zrozumieli, mają teraz wybór stanowiska w tej walce. Nie damy się też złudzić podniesieniem w tem jego przemówieniu starych postulatów polskiej ludności, bo wiemy dlaczego to czyni, bo jest to znów jeden manewr, aby zasłonić swoje nieczne zamiary i postępowanie. Nie wiemy, czy większa tu naiwność, czy bezczelność, jedno jest dla nas pewne, że p. Chobot stracił wszelkie prawo być rzecznikiem polskiego ludu.

Z Morawskiej Ostrawy. (O b c h ó d p s k i e g o ś w. p a ń s t w o w e g o.) Zeszłej dzieli, w dzień polskiego święta państwowego było się w katolickim kościele parafjalnym czyste nabożeństwo, podczas którego wygłosił i niośle kazanie patriotyczne ks. prof. Juroszek. ściół był przepełniony Polakami z miejsca i z c go Śląska. Nie było prawie miejscowości, która nie była zastąpioną. I zgromadziły się tam wszystkie stany, byli rolnicy, robotnicy, nauczyciele, nasz średni, inteligencja, burmistrzowie, reprezentanci wszelkich polskich organizacji a razem z mi p. konsul generalny z żoną i żoną i ur nicy konsulatu. Władza była reprezentowaną p dyrektora policji dr. Baczę i starostę moraw ostrawskiego dr. Studniarza. Podczas mszy św. wał chór młodzieży pod batutą p. Wągla. Po bożeństwie odbyła się Akademia w Domu Pols Program jej był pierwszorzędny, a wykon jego wprost wspaniałe. Publiczność z zachw burzliwie oklaskiwała młodzież polskiej sz wydziałowej i innych wykonawców. Najważ szym punktem programu było jednak przemó nie p. konsula generalnego, w którym każdy P i każdy pracownik mógł dla siebie znaleźć pou nie i różne wyjaśnienia. Były to rekolacje naró we, które było trzeba wysłuchać, trudno poc całe bogactwo myśli. Następnie odbyło się w g chu konsulatu zebranie towarzyskie, przed któ składano życzenia.

Gdy się widziało na polskim święcie państ wem wszelkie stany i lud z całego Śląska czesk przypominały się manifestacje polskie w roku i szczególnie dnia 26 października na rynku w szynie. Wtenczas przybyli górale, robotnicy t nieccy, rolnicy od Cieszyna i Fryszgradu, górn przybyli chmarami piechotą i szli całemi godzin z silnem przekonaniem, że usłyszą wielkie słó I usłyszeli to magiczne słowo, które zaelektry każdego: wolność, niezależność. Uchwalono p łączenie Śląska do Polski jednomyślnie, bo ina

Stronki Morawy przez tenany czeskie

byc nie mogło. Utworzono jednolity rząd, R. Narodową, stworzono później jednolitą listę wsłkich stronnictw polskich do Sejmu, jednością silny polski lud śląski. Jedność zaznaczyła się podczas święta państwowego, którą należy tłumaczyć jako jednomyślną wolę pracowania w nowych warunkach obecnych dla utrzymania polskości, podniesienia ludu z ciężkiej sytuacji gospodarczej dla wywalczenia mu tego, czego nie posiada, a czego ma prawo święte jako członek wielkiego narodu polskiego. Wszędzie i we wszystkim trzeć wspólnie iść bez nienawiści do nikogo. Możemy być na to pozwolić, bo silne moralnie społeczeństwo wchłania i czyści wszelki brud i jego umoralnia. Jeżeli tego nie potrafi, musi tak długo pracować nad sobą przy pomocy rekolekcji narodowych, aż do tej zdolności dojdzie. Wyrzucaniem z pośród siebie mniejwartościowych się osłabiamy, jeżeli już mamy być do tego stopnia zarozumiali, żebyśmy twierdzili, iż na podstawie nieskalanego swojego własnego charakteru Bóg nam daje prawo innych potępiać. A prawdą jest, żeśmy utracili dużo tych, którzy poza nas się wysunęli, jak również jest prawdą, żeśmy utwierdzili pod względem narodo-

Ceske Slovo 16. XI. 34.

Němci o polském konsulovi

Vařonka a koňak hrály roli už v Opolí - Pan konsul Malhomme v německém světle

Poláci se znatelně viklají ve své víře v Německo. Několik jejich mužů se letos z jara domnívalo ve své slabé chvíli, že Polsko se stane přes noc velmocí, jestliže se spojí s Německem, ale už za deset měsíců se jim začínají otvírat oči. V úterním čísle otištěná reportáž o špionu Sosnovském osvětlila polský strach z Německa a zákulisní citění Poláků vůči novému germánskému příteli. Způsobila rozruch mezi Poláky na Těšínsku, neboť jejich list snaží se do nich vepat skálopevné přesvědčení, že nejvěrnějším, nejpřímějším a nejlepším přítelem Poláků není některý národ slovanský, ale — Německo s Hitlerem v čele. Je to sice pštroší politika, ale na to se nehledí, neboť jeden stát chce být uznáván mocí mermo za stát velmocenský. Je to jako když šestnáctiletý kluk chce si obléci tatínkovy boty a tatínkův kabát. Nu nechtě, to je jejich věcí, ať si chtějí býti čímkoliv. Podívejme se však,

co říkají Němci o svém příteli.

Ve svých listech si z něho dělají vtipy a to, co napsal F. W. von Oertzen v knize Polsko při práci, to si nedají nikdy za rámeček. Jeden odstavec z knihy otiskujeme, aby Poláci na Těšínsku, přátelé pana konsula Malhomme, viděli, co o něm soudí Němec, Němec z říše, Němec, který neměl při psaní knihy ani tušení, že Malhomme jednou přijde do Ostravy. Výňatek popisuje činnost konsulovu v Opolí v Německu:

»Pan Malhomme má jinak celkem dobrý vkus.

V jeho soukromých místnostech na gen. konsulátě v Opolí se pije koňak jiných značek, než jaký nalévá krčmář Kotulka. Potichu a trochu hroživě stahují se útroby gen. konsula, když pije první kalíšek Kotulkovy domácí značky. Cena padesát feniků.

Uctivě a napjatě číhá krčmář na další objednávky. Nečeká dlouho. Hrdinně pije pan Malhomme špatný koňak kalíšek za kalíškem. A není sám, jeho průvodci smějí píti s ním. Ba ani dáma, jež je ve společnosti, nesmí se vylučovat. Jenom jedno nesvedou polští pánové: zdejší cigarety jsou jim příliš špatné. Ale na takové maličkosti se pan Kotulka již dávno neohlíží. Stále přepočítává pečlivě v hlavě útratu. Je tu pět hostů. Za pokrmu, které jeho žena narychlo připravila v kuchyni, nedá se to vyšroubovat výše než na půldruhé marky na hosta. Ale jedna láhev koňaku už je prázdná a druhá vypita ze tří čtvrtin, když pan Malhomme a jeho průvodci opouštějí šenkovnu. Krčmář Kotulka vrtí hlavou. Po takových hostech toužil již dlouho. Pětatřicet marek zaplatil p. gen. konsul, mnohem víc, než bylo vlastně třeba. A mimo to daroval každému z Kotulkových dětí po třpytivé jednomarkové minci. To je věru nób! pán! Kam se hrabou proti němu němečtí úředníci. Pan landrát vůbec ještě nikdy neseděl za Kotulkovým stolem. Vrchní četnický strážmistr přijde, pravda, někdy a také vrchní soudní vykonavatel města dá si malou žitnou, když byl zase u některého sedláka marně zabavovat. Ale pětatřicet marek cechu v těchto dobách. To je něco zcela neslýchaného.

V celé vesnici je teď na mnoho dnů dost látky k rozprávám: Panečku, tihle Poláci, to jsou vznešení lidé! Velkorysí! A jak vlídní! Ženě Kotulkové podal pan gen. konsul ruku a každé dítě zvlášť poplácal po tváři.

Věru, československé listy by se neodvážily napsat o gen. konsulovi polské republiky pérem svých spolupracovníků: »hrdinně pije pan Malhomme špatný koňak kalíšek za kalíškem«. Ale německý spisovatel, přítel polského národa, si to dovolí, protože je chráněn vysokými místy, která vědí, co se jednou stane s Polskem.

To bude radosti na Těšínsku z těchto řádek! Ale zamyslí se mnoho lidí a budou uvažovat. Otevrou se oči a pochopí psaní místního polského tisku, v němž několik lidí za pár kalíšků koňaku a vařonky chce uvést polský lid na Těšínsku do bída a zoufalé situace. Ti páni utečou. Ti tu pak nezůstanou. Pan Malhomme pak odjede až do Washingtonu nebo do Melbourne. Hodně daleko od Opolí a od Ostravy. A pak bude zase klid. -K-

Ceske Slovo 16. XI. 34.

Na Těšínsku se prodávají zbraně

Podezřelí lidé obcházejí polské sedláky a nabízejí zbraně

Některé bohaté sedláky na Těšínsku obešlo v minulých dnech několik mužů, mluvících polsky a jezdicích v autech, kteří nabízeli sedlákům ke koupi zbraně. Tato činnost je podezřelá a úřady zahájily pátrání po neznámých prodávácích. Je třeba upozorniti občanstvo, že zbraně se nesmějí kupovat od agentů. Podle par. 7. zbrojního patentu jsou na to veliké tresty, neboť se může jednat o zbraně cizího původu, ukradené nebo přepašované. O zbraních musí mít naše úřady přesnou evidenci. Bylo by nejlépe, kdyby lidé, ke kterým takoví agenti přijdou, nebo kteří se o tom doví, aby to ihned oznámili na četnické stanici. Ví někdo, k čemu by dnes potřebovali sedláci polské národnosti na Těšínsku záhadným způsobem nabyté zbraně?

-K-

Starosta v Puncově vyrabován

Č. Těšín — Do bytu starosty Puncova na polském území u Těšína J. Boruty vloupali se v noci na středu lupiči, kteří z bytu odnesli šperky, loveckou pušku a šatstvo v celkové ceně 12.000 Kč. Rodina byla v kuchyni a hovořila právě o Malhommovi. Řádění lupičů vůbec neslyšela. -eš-

Ilustrovany Kurjer Godzienny 16. XI. 34.

„Głos Narodu“ w roli obrońcy czeskich gwałtów.

W ostatnich czasach zmuszeni byliśmy kilkakrotnie do napiętnowania brutalnych metod i gwałtów czeskich w stosunku do ludności polskiej. Przypominamy tylko o rozpędzaniu przez żandarmerję ochronek polskich, szykanach kościelnych, aresztowaniu obywateli polskich na granicy i t. d. i t. d. Wszystko to są fakty sprawdzone, za które bierzemy pełną odpowiedzialność.

Nie dziwi nas też, że Czesi, dla których zdemaskowanie ich metod jest w tej chwili szczególnie bolesne, poruszyli cały aparat doskonale działającej propagandy, aby zatrzeć wrażenie naszych informacji. Natomiast mniej zrozumiałe jest dla nas stanowisko niektórych pomniejszych dzienników polskich, np. krakowskiego „Głosu Narodu“. Oto „Głos Narodu“ występuje w obronie czeskich gnębieli polskiej ludności, poddając gołosłownie informacje nasze w wątpliwość. Równocześnie zaś pojawia się na łamach tego pisma artykuł niejakiego Wańki, członka redakcji czeskiej agencji propagandowej Ceps (Central European Press). Tendencja artykułu p. Wańki jest aż nadto widoczna. „Głos Narodu“ drukując te brednie, staje się sam obcą agenturą.

Jeśli idzie o rzeczową stronę rzekomych zarzutów podnoszonych przeciwko naszym informacjom, to największe larum podnieśli Czesi i ich pacholki w Polsce na tle sprawy aresztowania w Cieszynie p. Stańka. Otóż wszystkie fakty, które w sprawie tej podawaliśmy, potwierdzujemy, dodając jeszcze kilka nowych szczegółów. Oto p. Staniek zmuszony był przez czeskich funkcjonariuszów więziennych do porannej gimnastyki wspólnie ze zbrojnymi, zasądzonymi za czyny, kolidujące z kodeksem karnym, traktowany był w więzieniu brutalnie i t. d. i t. d.

Sprawą tą zresztą zajmuje się już nasz konsulat R. P. w Morawskiej Ostrawie, który w obronie obywatela polskiego wystąpił i potrafi go obronić, pomimo... „Głosu Narodu“.

Ceske Slovo 17. XI. 34.

Pani konsulová rozdává dárky

V Bystřici n. O. a okolí byly ve středu chudé školní děti polských obecných škol poděleny dárky. Pani konsulová Malhommeová přijela autem do Bystřice n. O., nechala si předvésti školní děti z Bystřice n. O., Vendryně, Karpentné, Nýdku a obdarovala je balíčky. Odkud jsou ty peníze na dárky?

-ko-

33 konfiskace „Dziennika Polskiego“.

Proč je konfiskován list polského konsulátu.

»Dziennik Polski«, který byl založen po příchodu konsula Malhoma do Mor. Ostravy, může si u nás naříkat — ale v Polsku může se tím honosit! — že patří mezi listy v Československu, které jsou nejčastěji konfiskovány. Proč byl tento list založen, jež již obecně známo: jeho úkolem je velebit dnešní vládní režim v Polsku a podkopávat půdu republikánsko-demokratickému režimu v naší republice, nehledě již k tomu, že »Dziennik Polski« je veden ještě jinou snahou: rozdmýchávat nesváry na československém území, když ne otevřeně, tedy potůchle, ale přece jen dosti zřetelně naznačovat Polákům v Československu, že nepovede se jim dobře a nebudou osvobozeni, dokud budou žít za hranicemi polské říše.

List ostravského konsulátu začal vycházet 5. června. Od té doby vyšlo cel-

kem 138 čísel. Z těchto čísel byl »Dziennik Polski« 33krát zabaven. K zabavení listu došlo podle zák. na ochranu republiky pro paragrafy 14/1, 14/5, 18/1-3 a 300. To znamená, že list polského konsulátu byl zabaven pro štvání proti demokraticko-republikánské formě československého státu, hanobení Československé republiky a československé národnosti a štvání proti úřadům.

Je-li některý list 33krát konfiskován ze 138 čísel, a dochází-li ke konfiskacím stále jen pro uvedené delikty, pak je dlužno se nad tím pozastavit, neboť z toho zřejmě vyplývá, že list je veden určitým cílem, určitými snahami a že jde o určitý systém. Tato skutečnost nedá se podle našeho názoru dlouho přehlížet ani u nás v Československu.

České Slovo 16. XI. 34.

V Polsku prohospodařili darované peníze

Poláci na Těšínsku si od úst utrhlí, aby mohli věnovat postiženým povodněmi — Peníze jsou prohýřeny

Ces. Těšín. — Letos na jaře bylo Polsko postiženo strašnou povodní, která způsobila hrůzné škody. Uvedly se ihned v činnost četné dobročinné akce. Také na Těšínsku Poláci provedli sbírku a sebrali celkem 15.000 Kč. Odevzdali je do rukou konsula Malhoma, který je pak zaslal do Polska. Předsedou komitétu pro pomoc postiženým je poslanec Matej, starosta jedné obce u

Gorlice, která také byla zaplavena. Matej přijímal peníze ze všech stran a hospodařil s nimi velmi špatně. Rozdal mnoho svým příbuzným, kteří měli peníze odevzdat poškozeným, ale nechali si je. Občanstvo učinilo udání úřadu v Jasle a do Újezda u Gorlice přijela komise, která učinila konec hospodaření s penězi, které dali mnozí z posledního.

České Slovo 17. XI. 34.

Židé se zříkají polských šovinistů

Nepůjdou již s nimi do voleb společně — Poláci na námluvách u luďáků

Dvě ze tří polských stran u nás, Zwionzek šlonskich katolikůw a stronnictwo ludowe, jsou nyní v zápalu papírového boje proti představiteli třetí strany, socialistické, posl. Emanuelu Chobotovi. Zuřivost boje, vedeného v místním polském listu, byla zvýšena po projevu Chobotově k exposé ministra dr. Beneše v parlamentě. Na hlavu posl. Chobota sypou se denně ty nejkanebnější výmysly. Obě strany nezastírají, že jde o předvolební kampaň. Tvrdí ovšem, že nechtějí rozbit stranu, ale odstranit Chobota, který ovšem zůstává neochvějný ve svém přesvědčení. Při tom nezapomínají obě strany na to, s kým půjdou do příštích voleb. V posledních volbách šli společně s židy, ale příště se jim už židé do krámu hodit nebudou. Židé sami, pokud mají čas myslet již nyní na volby, se tohoto společenství zříkají. Měli jsme příležitost hovořit s některými činiteli židovské strany a tito tvrdí, že ještě o volebním společenství nejednali, ale rozhodně s Poláky, kteří žijí v politické ideologii

mimo náš stát, do voleb nepůjdou. Obě polské strany činí tudíž námluvy u Hlinkovy ludové strany. Předák polských katolíků dr. Wolf zúčastnil se, jak známo, Hlinkových oslav a Dziennik Polski píše denně o Slovensku a luďácích, jako by byl s nimi v nejužším spojení. Máme však dojem, že i tam najdou Poláci zavřené dveře, neboť luďákům se přestává líbit maďarofilská politika polská. Polští šovinisté by si jen rádi námluvili, že za jejich šovinismem a kverulantstvím stojí také některá strana v republice. Jsou však osamoceni, tak jako je osamoceno Polsko s Německem v evropské politice.

-zel-

České Slovo 17. XI. 34.

Konsul Ripa do Pittsburgu

Proč byl u nás oblíbený konsul poslán tak daleko?

Z Varšavy dochází zpráva, že bývalý polský konsul v Mor. Ostravě dr. Karel Ripa, který byl na Ostravsku velmi oblíben, byl přeložen do Pittsburgu. Více se nesděluje, ale zpráva je sama o sobě hodně zajímavá. Odchod konsula dr. Ripy letos v zimě z Ostravy provázela pověst o velké budoucnosti a kariéře. Hovořilo se, že se má stát dokonce vyslancem v Moskvě. Po příchodu do Varšavy zaujal důležité místo v ministerstvu. Na Ripu bylo na Ostravsku

neustále vzpomínáno, zvláště na jeho snahu o přátelské soužití a spolupráci obou národů. Této okolnosti bylo často vzpomínáno zvláště v protičeskoslovenské kampani, v jejímž pozadí stojí nynější generální konsul Malhomme. Snad právě v této oblíbenosti dr. Ripy lze spatřovati důvod, proč je poslán až do Ameriky a nikoli na důležitější diplomatické místo, jak se o tom v zimě v polských kruzích na Ostravsku hovořilo.

-zel-

Lidových Noviny 16. XI. 34.

Korespondent Krakovského Kurýra opustil Československo

gbt - Praha 15. listopadu

V posledních dnech vypršela pražskému korespondentovi Krakovského ilustrovaného Kurýra Codziennego, dru Jakobu Rohatinerovi, lhůta povolení jeho pobytu a dr. Rohatiner žádal naše úřady za prodloužení. Protože bylo známo, že posílal svému listu z Prahy soustavně články a zprávy zlo- myslně neb i nepřátelsky zahrocené proti Československu, schopné ještě zhoršit poměr československo-polský a protože je našim úřadům známo soustavně protičeské štvání listu, jehož byl dr. Rohatiner spolupracovníkem, československé úřady odepřely prodloužit platnost jeho pasu. Dr. Rohatiner pak musil opustit Československo.

Dziennik Polski, list vydržovaný polským konsulátem v Moravské Ostravě, začal vycházet v červnu t. r. Ze 138 dosud vyšlých čísel musilo být 33 zabaveno a to zpravidla podle § 14. odst. 1. zákona na ochranu republiky (štvání proti demokraticko-republikánské formě státu), § 14. odst. 5. (hanobení státu a čs. národa), § 18. odst. 1. až 3. (šíření vědomě nepravdivých a zneklidňujících zpráv) a v některých případech i podle § 300. tr. z. (pobuřování proti úřadům). Z toho je patrné, že orgán polského konsula závodí s jinými podvratnými směry, při čemž třeba zdůraznit, že obsah a tendence velmi četných propuštěných článků svědčí o shovívavosti úřadů.

Iv

Litwa szykanuje swych obywateli-Polaków w... Czechosłowacji.

Morawska Ostrawa, 14 listopada. (PAT). Korporacja „Samogitia“ w Bernie Morawskim, licząca 15 studentów narodowości polskiej z Litwy kowieńskiej, studiujących na wyższych uczeniach w tem mieście, otrzymała za pośrednictwem poselstwa praskiego i konsulatu berneńskiego polecenie ministerstwa spraw zagranicznych w Kownie, wystąpienia ze związku studentów-Polaków w Bernie, ponieważ należenie do tej organizacji obywateli litewskich ma być rzekomo sprzeczne z ustawą o ochronie pań-

stwa i narodu litewskiego (!).

„Samogitia“ próbowała wyjaśnić, że nie korporacja, lecz poszczególni jej członkowie są członkami związku.

Odpowiedź brzmiała, że do obcej organizacji, której cele i działalność są sprzeczne z interesami państwa litewskiego, obywatele litewscy w żadnej formie należeć nie mogą.

Po wystąpieniu obywateli litewskich korporacja liczy obecnie 36 członków obywateli polskich i czechosłowackich.

Trzyniec 17. XI. 34.

Precz z dyktaturą faszystowską Chobota.

Zapytanie do Sikory i Tomana, dlaczego są zgromadzenia spółdzielcze bez zgromadzonych? — Żadne ulotki ani plakaty. — Czy tylko dla zaufanych?

Do czego dochodzi zaskorupiała konserwatywność i strach pewnych czynników Centr. St. sp. przed członkami stowarzyszenia i dyskusją publiczną, to widać najlepiej po tem, jak są zgromadzenia spółdz. ogłaszane a raczej nieogłaszane i jak się dyskusję wszelką gasi i tłumi. Sklepowy nie śmie wcześniej ogłosić zebrania, jak 1—2 dni przed zebraniem albo po prostu w sobotę wieczór i to jeszcze tylko na ucho swoim znajomym i wiernym zarządców. Rezultat tego jest ten, że nikt na zebranie nie przyjdzie, tylko 3—4 wierni kiwajlowie, tam referent zarządu wybierze delegata lub bez wyboru powie parę słów i uciecze. Według statutu i regulaminu musi być zebranie najmniej 8 dni przedtem ogłoszone plakatami.

Zgromadzenia spółdzielcze są po to, aby tam gospodarka spółdzielcza z olbrzymimi sumami była poddana surowej i rzeczowej naprawie i krytyce a błędy winnych dane pod pręgierz krytyki. Gdzie jest zebranie późno ogłoszone, tam członkowie powinni, jak w Trzynieckim to w wielu miejscach zrobiono, referenta posłać do domu z kwitkiem a zwołać nowe zgromadzenie, należycie ogłoszone po doręczeniu wszystkim członkom zaproszenia. W Markłowicach i w 7 innych zebraniach odgłosowano wotum nieufności dla Chobota i zażądano wyjaśnienia błędu w bilansie, który jest źle i z błędami puszczony do obiegu. W Łazach wybrano ponownie opoz. PSPR Łukosza za delegata. Tego roku ustępuje Chobot z zarządu i jest ogólne przekonanie, że ponownie wybrany nie będzie. Tak samo wszyscy ustępujący czterej członkowie rady nadzorczej Goetze, Janczar, Klaiss i Wolny nie cieszą się u ogółu delegatów zaufaniem. Za to zarząd chce ich za każdą cenę utrzymać, bo jak długo są członkami rady nadz., to jeszcze gęby nie otworzyli ani zdrowego wniosku nie podali.

Walne zebranie się odbędzie 2 grudnia w Łazach.

Opozycja spółdzielcza podaje wnioski przeciw drożyznie, monopolom, przeciw niemożliwym sposobom odhywania zgromadzeń członkowskich bez poprzedniego należytego ogłoszenia zebrania czyli cichaczem a zarazem przeciw pewnym niemoralnościom z punktu widzenia spółdzielczej etyki proletariackiej. W tym wypadku chodzi o wyraźną kolizję ze sumieniem, interesem i kieszeniem pewnych osób a dobrem stowarzyszenia. Incompatibilitas! Opozycja podaje wniosek na niewybranie p. Chobota do zarządu, motywując to następująco: Chobot jest dyrektorem GECu, które stoi w handlowym stosunku kupieckim do Centr. Stow. Spoż. Jako dyrektor GECu, płacony przez GEC (7.100 Kč miesięcznie) ma w tem swój osobisty interes, aby CSS Łazy kupiły jak najwięcej towarów GECu bez względu na jakiegokolwiek motywy (jakość, cena, drożyzna towaru). Za to jest p. Chobot przez GEC płacony i ma prowizję od każdego sprzedanego towaru.

A kto mu to może spólpośredniczyć? No, on sam sobie. Siedzi w zarządzie Centralnego w Łazach i tam on sam głosi za tem, aby się tyle i tyle wagonów GEC cykorji czy cynamonu lub kukurydzy kupiło, choć gdzie indziej, np. we VDP lub Budoucnosti, to jest może tańsze i lepsze. A Toman i Sikora zależni w innych sprawach od niego lub z kurtuazji krępują się i jest zgoda kosztem stowarzyszenia i kieszeni członków. Taka jest prawda! Bo prze-

cie GEC nie będzie płacił Chobota tak suto i dawał mu premie od każdego sprzedanego q po to, aby Chobot nie ciął towarów GECu innym spółdzielniom, ale ma go w GECu i w Łazach jest po to, aby sprzedał wszystko, co się da. (Jak to wygląda z tym towarem, to by nam mogli powiedzieć dziwy ci pracownicy, co w tem pracują. A sam Chobot, który ma premie od sprzedanych towarów i gdyby nie chciał, w swoim osobistym interesie używa swoich wpływów w zarządzie, jako członek zarządu CSS, aby GEC iak najwięcej towarów puścił Łazom. Ponieważ wiemy, że ta niemiła kolizja interesów jest p. Chobotowi znanemu powszechnie z altruizmu, wielce nieprzyjemna i chciałby się jej pozbyć, dlatego opozycja spółdz. wraz z socjalistycznymi robotnikami w szczerej chęci ulżenia p. Chobotowi podaje wniosek na usunięcie tej niechrześcijańskiej udreki i wybranie innego członka do zarządu Centr. St. Sp. Wierzymy, że tym razem i wszyscy socjalistyczni delegaci, kierowani tą samą szlachetną tendencją pomocy strudzonemu na niwie spółdzielczej patriarsze, uchwalą ten wniosek dla tem większego dobra jak samego patriarchy tak też i spółdzielni.

Wszędzie, gdzie są wybory delegatów spółdz., przechodzą on bloc opozycjoniści (G. Sucha, Trzynieckie, Milików, Stonawa, Markłowice itd.), z wotum nieufności do p. Chobota!

—:—:—

Jedność akcyjna czy fikcyjna.

Na marginesie ostatnich zaisć i zdarzeń w politycznym świecie Śląska. — Usunąć gen. konsula Malhomme'a!

To jest faszysta, klika, szajka, warzonka, rum, alasz i boiówka sanacyjno-faszystowska z pod Brześcia nad Bugiem! Krew i szpik z kości nam wysysa!

Tak krzyczy poseł Chobot z trybuny parlamentarnej pod adresem konsula rządu Piłsudskiego. Myślny trzeźwo i analizujmy! Czy to jest korzeń zła? Jedyne i główne? Czy konsul Malhomme to jakiś pasza wyższy od Piłsudskiego lub Becka, żeby to on sam robił ze złości do Chobota, rznął do całej boguducha winnej republiki CzSR? Czy się co zmieni, jeśli zamiast Malhomme'a przyjdzie inny Malhomme? To już nie będzie faszysta? Nie! Wcale nie! Najpierw Malhomme, to sługa i pucobut krwawego Piłsudskiego, niewątpliwie niebezpieczny, bo obrotny i zdolny, starannie wybrany do tego celu i zadania, które teraz z woli i rozkazu Piłsudskiego robi. Jak tego nie będzie umiał robić, to pójdzie precz ze Śląska. Jego tu przecie posłano z Warszawy po to, aby w innych warunkach spełnił to samo, co pełnił przez 6 lat konsul Dr. Ripa wraz i z pomocą soc. posła Chobota, to znaczy, aby krzewił faszyzm! Chyba nie dla budowania socjalizmu!

Dlatego nie tylko zwalczać osobę Malhomme'a, jako taką, ale zwalczać system Malhomme'a, czyli polski faszyzm! Tymczasem właśnie p. Chobot ten system faszystowskiej Polski jeszcze teraz uznaje i do niego się odwołuje! P. Chobot w swej bezbrzeżnej naiwności czy gł. wyrafinowaniu prosi Światowy Zw. Polaków o usunięcie Malhomme'a, ponieważ Malhomme jest faszystą! A przecież Światowy Związek Polaków został założony tylko dla mobilizacji faszyzmu zagranicami Polski! Tak mądry panie Chobocie! A wy, p. posle socjalistyczny Chobocie, pomagaliście ten Związek Polaków ze wszech sił —

wbrew wyraźnemu zakazowi i bojkotu PPS — zakładać wraz z Dr. Ripą, Lenartowiczem i Raczkiewiczem. Za to otrzymaliście przecie od faszystowskiego rządu najwyższy order Polski faszystowskiej! Więc nie mrysać ludzi a przyznać się do grzechu i czynić skruszę a zamiast jedności z faszyzmem szukać jedności z proletariatem!

Chobocie, dokąd prowadzisz PSPR?

Bez przesady musimy przyznać, że żaden wróg PSPRu nie mógłby bardziej tej partii zaszkodzić, jak to teraz z wielkim powodzeniem robi sam jej przewodniczący poseł Chobot. On to wbrew opozycji robotników soc. oparł całą swoją politykę na gruncie współpracy z narodowcami polskimi, teraz przez niego słusznie faszystami polskimi zwanymi! Nasprawdzał do partii robotnikom na kark samych profesorów, nauczycieli, inspektorów i inteligencji o podejrzanym konduicie klasowej, kazał PSPRowcom bić wspólnie z narodowcami do komuny, wspólnie z narodowcami tworzyć komitety międzypartyjne, obchody, wieczorki, pomniki, Żwirki, Wigury, zjazdów zaoraniczne, bankiety w konsulacie i... przyzwyczaił. ba nauczył i oswoił z faszyzmem polskim. A teraz chce, aby ci jego ludzie 10 lat przez niego wychowywani w kulcie posłuchu dla Warszawy, do konsulatów. Ripów, Macierzy, aby teraz ci ludzie obrócili na niecie i we wczorajszych dobrach kolegach poznali złych faszystów! Na tem polega cała tragedia, że p. Chobot świadomie wmawiał w PSPR przez 6 lat, że Ripa, że Dr. Wolf, że Polska Piłsudskiego nie jest faszystowska, lecz że to wszystko dobrzy ludzie, nie faszyci a przyjaciele proletariatu!

Evangelik 17. XI. 34

Uroczystość polska w M. Ostrawie 11 listopada 1934.

Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwami. W kościele ewangelickim odprawił uroczyste nabożeństwo ks. pastor Jesch, czytając na tekst z listu do Rzym. 13, w. 1. W nabożeństwie wzięli udział państwo vice-konsulowie dr. Synowieccy. Śliczne kazanie wywarło na wszystkich głębokie wrażenie.

Po nabożeństwie udali się goście do Domu Polskiego na uroczystą akademję ku uczczeniu 16 rocznicy odzyskania niepodległości Państwa Polskiego. Program uroczystości był bardzo urozmaicony. Burzliwe okłaski nagrodziły przemówienie p. dyr. Pawelka, który witał obecnych. Chór szkoły wydziałowej odśpiewał pięknie trzy pieśni i oddał z uczuciem deklamację zbiorową. Śliczne było solo skrzypcowe i po mistrzowsku wypowiedziana deklamacja: Polonus sum. Dziewczynki szkoły wydziałowej wykonały z artyzmem tańce śląskie w oryginalnych strojach śląskich. Punktem kulminacyjnym akademji było przemówienie konsula generalnego L. Malhomme. Z zapartym oddechem słuchano jego słów. Nawoływał do tego, by Polacy pracowali nad sobą, wyzbywali się wad narodowych, szli w zgodzie i jedności do wspólnego celu i żyli i postępowali tak, aby sobie zjednali szacunek tych narodów, wśród których żyją. Mogą się komu podobać, mówił p. konsul generalny, piękne chabry w łąkach zboża, ale rolnik stara się chabry wyniszczyć, a mieć czyste zboże. Tak Polska chce mieć łąny złociste a nie chabry. Słowa p. konsula generalnego płynęły ze serca do serc i nigdy nie zostaną zapomniane.

Po akademji udali się goście do nowego gmachu konsulatu, zakupionego przez skarb państwa polskiego w bieżącym roku. Tam nastąpiło poświęcenie gmachu przez duchownych obu wyznań. Poświęcenia ewangelickiego dokonał ks. pastor Alfred Fierla.

Po poświęceniu składano życzenia na ręce konsula generalnego L. Malhomme, poczem nastąpiło zebranie towarzyskie, na którym bawiono się wesoło.

Kurjer Poranny 19. XI. 34.

129

Pos. Chobota wypraszają z Polskiego Kom. Międzynarodowego

Ostatnie oświadczenie posła Chobota na posiedzeniu parlamentu w Pradze, gdzie ten przedstawiciel mniejszości polskiej wystąpił jawnie przeciw jej interesom, sprzymierzając się niedwuznacznie z krzywdzącą mniejszość polską polityką czeską, zostało już napiętnowane dostatecznie zarówno przez opinię polską w Czechosłowacji, jak i opinię całego naszego kraju.

Jak się dowiadujemy obecnie, Polski Komitet Międzypartyjny w związku z tym właśnie przemówieniem posła Chobota, postanowił wykluczyć go ze swego grona i zwrócić się do P. S. P. R. o wydelegowanie na jego miejsce innego przedstawiciela. Stronnictwa narodowe wchodzące w Skład Polskiego Komitetu Międzypartyjnego uważają bowiem, że utworzony on został dla prowadzenia ścisłej współpracy wszystkich stronnictw na terenie Czechosłowacji i z te-

go względu uważają za wysoce pożądane pozostawienie w nim nadal przedstawiciela P. S. P. R., do którego to stronnictwa dotychczasowy ich stosunek nie uległ żadnej zmianie. Natomiast stronnictwa narodowe są zdania, że nie jest możliwa współpraca z posłem Chobotem po jego ostatnim wystąpieniu w parlamencie, noszącym wyraźne znamię sprzeniewierzenia się sprawie polskiej.

Našinec 18. XI. 34.

Polský poslanec Chobot v klatbě.

V polském táboře na našem Těšínku nastalo velké vzrušení po vystoupení poslance Chobota v nedávné schůzi poslanecké sněmovny. Soc. dem. polský posl. Chobot ve své řeči napadl ostře konsula Malhomme, kterého označuje za původce všeho protičeského štvání, jež způsobilo netoliko Čechům, ale prý i Polákům v naší republice mnoho škod. Konsul Malhomme má prý tajemníkem polského aktivního důstojníka Stapiňského, jenž je pověřen úkolem prováděti celou protičeskou kampaň mezi našimi Poláky. Mluvil o záhadných zdrojích příjmů, z nichž se honorují různí činitelé, hosté o slavnostech celé masy lidí, financují polské listy, hlavně „Dzennik Polski“ a pod. List p. konsula odpravil proto posl. Chobot definitivně, když napsal: „Rozhodnuv se pro tento krok, musí býti p. Chobot připraven na to, že ponese všechny důsledky, které z toho vzniknou.“ Proti posl. Chobotovi zahájily již prudkou ofensivu také ostatní dvě strany polské, a to katolická s předsedou dr. Wolfem a polská strana lidová (evang.) s dr. Buzkem.

Evangelik 17. XI. 34

W Czechosłowacji po otwarciu sesji sejmowej rozpoczęły się prace w komisjach nad budżetem. Na pierwszym posiedzeniu sejmu praskiego wygłosili prócz innych także polscy posłowie ze Śląska mowy, Dr. Buzek i Chobot, odbiegające od siebie daleko w zapatrywaniach na nasze sprawy śląskie. Mowę posła Dra. Buzka drukujemy w następnym wydaniu, zaś mowę posła Chobota będzie można czytać w jego organie, w „Robotniku Śląskim“. Czytelnik będzie miał sposobność wyrobić sobie zdanie, gdzie leży prawda oraz jakiego rodzaju jest mentalita polityczna i narodowa posła soc. Chobota, odznaczonego przed rokiem wysokim orderem polskim „Polonia Restituta“. Do bliższej oceny tej znamiennej pod wielu względami mowy jeszcze wrócimy.

W Mor. Ostrawie odbyły się z okazji święta państwowego Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 11 listopada b. r. uroczyste nabożeństwa w kościele ewangelickim i katolickim, poczem w Domu Polskim odprawioną została Akademja a następnie otwarcie i poświęcenie nowego gmachu polskiego Konsulatu przy udziale licznych zastępów polskiego ludu ze Śląska czeskosłowackiego. Z okazji tego święta przesłali życzenia na ręce Konsula Gener. pana Leona Malhomme Prezydent krajowy Černý i Prezydent polic. w Mor. Ostrawie radca Bača.

Těšínský lid pro republiku

Ohalení Památníku národní hymny v Kanské.

Z Třince, 18.-11. Slavnostní odhalení památníku národní hymny v Kanské-Kanadě mělo velkolepý průběh a bylo mohutnou manifestací těšínského lidu pro republiku. Veliký průvod krojovaných spolků a civilního občanstva vyšel z Tyršova náměstí v Třinci a ubíral se na slavnostní místo v parku na Kanadě. Účastnili se ho kromě velkého množství obyvatelstva všech ná-

rodností hasičtvo župy třinecké, družstvo uniformovaných hutníků, podpůrný spolek bývalých vojáků a tři polské sbory hasičů z Kanské. Slavnostní místo v parku bylo velmi pěkně vyzdobeno stožáry se státními vlajkami a pomník tonul v podzimní květeně a ozdoben byl vavřínovým věncem s národními stuhami. Předseda místního odboru MOL, Karel Rebec uvítal mezi

hosty vr. radu polit. správy a okr. hejtmana dr. Gelu, protektora slavnosti, jenž zastupoval také onulivšího se zemského presidenta Černého, dále zem. škol. inspektora Adolfa Poláška, zástupce polic. ředitele Baču z Mor. Ostravy, vr. komisáře dr. Podláška. Na čestné tribuně mezi protektory zasedli dále zástupci Báňské a hutní společnosti ředitel inž. Thedré a gen. tajemník vr. insp. dr. Fürst, za předsednictvo ústř. výboru SMOL, ředitel Železný z Bystrice a říd. učitel Václ. Jiroušek z Čes. Těšína, za obecní radu v Kanské starosta Jan Kubok, za město Třinec vládní komisař ředitel Aug. Hulva, za sokol. župu Těšínskou J. Čapka, župní jednatel J. Kratochvíl, za třineckého Sokola vr. insp. dr. Fürst, za DTJ. v Třinci Jirásek a Chlumský, za KČST. vr. insp. inž. Heppner. Po uvítání zahrála býv. závodní hudba fanfáry z »Libuše«, načež pěvecký sbor třinecký přednesl Bendlov chorál Čechů za řízení dirigenta říd. učitele Jar. Bartoníka. Slavnostního řečníka vyslalo ústředí MOL. — říd. učitele Václava Jirouška, který velmi pročitěnými slovy vylíčil přítomným vznik naší národní hymny před sto lety a vyzvedl její význam za světové války i v republice. Další projev učinil za sokolskou župu Těšínskou Kratochvíl, za hasičskou župu třineckou starosta A. Steckel. — Zvláště dojemně působil projev předsedy odboru mládeže MOL, Josefa Kozňáka, za jehož vedení se rozhodla naše hraničářská mládež projevit své národní uvědomění a loyaltitu ke státu postavením odhaleného pomníku. Starosta obce J. Kubok převzal nato s projevem loyality ke státu památník do ochrany obce Kanské. Ze slavnosti byly odeslány pozdravné telegramy prezidentu republiky, předsednictvu vlády a zemskému presidentu Černému. Slavnost byla zakončena za slunečního jasu defilé uniformovaných účastníků před přítomnými representanty úřadů a protektory slavnosti.

Známej polonofil: Polako si lehá

Zdravým tělem do zavláštěného postele

Varšavský vrchní rabín Thosian Kohn je ve světě znám jako polonofil. Měl odvahu na mezinárodních židovských sjezdech často hájit politiku polské vlády, i když jiní již tolik odvahu neměli. Obecně je o něm známo, že je to člověk oddaný polské vládě a patří do tábora těch nejvíce umírněných. Jiz se zřetel na tyto okolnosti zaslouhuje zvláštní pozornosti jeho řeč, kterou pronesl v polském sejmě a jiz ostře kritisoval Polsko s Německemetaoish kritisoval spolenectví Polska s Německem.

Vrchní rabín Kohn prohlásil, že třimilionová židovská menšina v Polsku je drčena hospodářskou politikou vlády. Nouze roste den ze dne a vlada dokonce zamezuje židovskou hospodářskou svépomoc a maří iniciativu židovských organisací. Řečník pravil, že zásadou židovské menšiny v Polsku je nemíchat se do politiky, ale mlčení v tomto případě bylo by podle jeho názoru zločinem.

»Přátelství Polska s Německem — pravil vrchní rabín Kohn — zjednalo Polsku mnoho nepřátel na druhé straně. Nejen jako žida, nýbrž jako Poláka mne bolí, vidím-li vládu v této společnosti s Německem. Je to zdravé, zneprátenit se s celým světem pro nicotný spolek, jenž sotva může obstátí vážnou zkoušku? Je taková politika důstojná? Proč to musí být právé Polsko, které zachraňuje Německo před úplnou izolací? Náš ministr zahraničí ukazoval právem na jisté chyby Francie vůči Polsku, ale reagovat, neznamená přejít do druhého tábora. — Leháme si zdravým tělem do zavláštěné postele. Naše místo je tam, kde vládne civilisace, právo a spravedlnost a nikoli tam, kde je peklo. Ještě není pozdě, abychom naši správnou cestu.«

Jsou to mužná slova, která pronesl varšavský vrchní rabín. Není to ovšem

jen jeho hlas. Je to hlas všeho polského lidu, jenž nezapomněl na tradice polského národa a jenž si nepřejí, aby se jednou před tváří dějin musel polský národ stydět za svou minulost z doby ry Pilsudského. Podobně, jako Kohn mluvili v polském sejmě i jiní opoziční řečníci. Jsou dnešní vládcové Polska skutečně slepi a hlusi k hlasu vlastního lidu? Nechápu, že spojení s hitlerovským Německem proti demokratickým státům bude jednou považováno za nejsmutnější a nešťastnější etapu polských dějin?

Poláci o Německu

Hlasy polského tisku o nástupních audiencích německého velvyslance ve Varšavě a polského velvyslance v Berlíně

Německý spisovatel von Oerthzen velmi se dopálil na konsula Malhommea, dokud ještě působil v Opoli v Německu a velmi drsně a nevyhledávanými slovy popisoval ve své knížce »Polsko při práci«, jak pan konsul v Opoli pil špatný koňak kalíšek a kalíškem a jak dělal svou konsulskou práci. Jako jsou na německé straně lidé a četní spisovatelé, kteří nevidí v Polácích své přátele, tak také v Polsku je mnoho těch, kteří Pilsudskému zazlívají jeho nešťastnou politiku dohody s Německem a velmi otevřené kritizují tyto kroky.

O konsulovi Malhommeovi České Slovo psalo v pátek, když citovalo jednu kapitolu z Oerthzenovy knihy a nyní ocitujeme některé články, jež vyšly v polském tisku po audienci nového polského velvyslance v Berlíně. Nejrozšířenějším listem v jihozápadním Polsku jest orgán křesťanské demokracie *Polonie* a vychází v Katovicích. Tento list cituje nejprve, co říká Hitler o polsko-německém přátelství a jak si je pochvaluje. Není divu, píše list, Německo je úplně osamoceno, ba ještě hůře, evropské mocnosti chovají se k němu s nedávěrou a podezřívavostí větší než kdy jindy. Každý nový přítel, byť to bylo i Polsko, je Hitlerovi dobrý. Od 26. ledna, kdy Polsko uzavřelo s Německem dohodu, je Hitler na východní frontě zabezpečen. Prokázali jsme Německu nesmírnou službu, píše list, neboť jsme je zbavili izolace. Němci útočí na versailleskou mírovou smlouvu a my jim přímo sekundujeme. Celý tento vývoj je podivný a hluboce znepokojuje většinu polského veřejného mínění. Byli jsme vždy pro udržení korektních poměrů s Německem, dokonce i v dobách, kdy vládní tábor vědomě a záměrně tyto vztahy přístříval. Ale vykupovat sousedskou přízeň s Německem podrýváním našeho spolku s Francií a zmrazením našich vztahů ke státům malodohodovým, považujeme za škodlivý obchod, který nám může způsobit vážné škody. Přátelství s Maďarskem není s to, aby vyrovnalo zápornou stránku věci, ve které jest velkou neznámou poměr Německa k našemu Pomorí a k Hornímu Slezsku.

Varšavské národně demokratické *Nowiny Codziennie* píše, že velvyslanec polský v Berlíně a velvyslanec německý ve Varšavě mluvili při audiencích různě. Ve Varšavě byla řeč všeobecnější, v Berlíně však výmluvnější. Má dojem, že polská strana je zdrženlivější, kdežto německá se více angažuje, takže vzniká dojem, jako by Německo chtělo zlákat Polsko na další cestu. Polsko nikdy nemluvílo o přátelství s Německem, ale Hitler každou chvíli slovo přátelství podtrhuje a tím vnucuje Polsku linii příštího postupu. *Nowiny Codziennie* varují a žádají, aby se stálo na půdě spolku, které zabezpečují rovnováhu sil v Evropě a které jsou zajištěním nynějšího stavu. A další větu list podtrhuje: Polsko chce žít v přátelství se všemi sousedy, ale zejména s Československem. Dočasná nedorozumění považujeme za přechodná a chováme pevnou víru, že vůdcové naší oficiální politiky půjdou za hlasem veřejného mínění a postarají se o jejich urovnání, jakož i o vytvoření podmínek pro přátelskou spolupráci ve shodě s přirozenými zájmy obou států. Němci stojí v čele těch, kdož usilují o revisi, ale Polsko nemůže býti v této frontě. Poslední diskuse ve sněmu ukázala, že polské veřejné mínění se shoduje v názoru, že musí býti zachována věrnost smlouvám a uzavřeným spolkům, ale především spolku s Francií, jež všichni považují za základnu polské mezinárodní politiky. Proto také po názeru listu polský velvyslanec mluvil s rezervou, kdežto Němci chtěli by jíti dále.

Kurýr *Poznanski* také píše o audienci a velmi ironizuje německé úmysly. »Německo chce si zajistit nadvládu ve střední Evropě a chce zatlačit Polsko od východního moře. Za to nám Němci milostivě dovolí«, píše list, »expansi k Černému moři, to jest válečné dobrodružství ve směru na Ukrajinu, což by znamenalo, že házíme rukavici do tváře celému sovětskému svazu. Jsme velmi vděční hitlerovským publicistům za jejich velkou upřímnost, ale považujeme za svoji povinnost říci jim stejně otevřeně a zároveň se vši rozhodností, že Polsko takovou cenu za dohodu s Německem po druhé ve svých dějinách již nikdy nehodlá zaplatit.«

Tedy to jsou hlasy z polského vládního bloku a skutečně těžko se chápe, jak krátkozrací jsou pisatelé politických zpráv v polském tisku, vycházejícím v Československu. Je to skutečně pátrší politika, jež patrně potrvá jen tak dlouho, pokud v Ostravě bude zlý muž. A zlý muž odjede, a nepotrvá to již asi hodně dlouho, a pak tu zůstane polský list osamoceny jako kůl v plotě. Jak si potom nalíčí tvář, a co na něm potom uvidíme, to se bude spíše podobati nějakému Grockovi nebo Šaškovi z cirkusu, který u Kludského skáče tak, jak si přeje pan Kludský, u Sarassaniho jak si přeje pan Sarassani a u Gleicha jak pan Gleich. Už to pak nebudou »bujdy«. Všeobecně se však věří, že lid prohlédne ještě dříve tuto šalebnou hru, jako ji již vidí Poláci, dokonce i z vládních bloků v Polsku.

-K.

Probotui K Slaski 17/XI 34.

W obronie godności i honoru parłji.

Ponieważ zuchwałość najetych pismaków sanacyjno-faszystowskich niezna granic przyzwoitości dziennikarskiej, polecił Zarząd Główny PSPPR postąpić wobec nich tak, jak na to zasługują i zaskarżyć ich do sądu. O przebiegu i wyniku procesów nieomieszkamy zawiadomić naszych czytelników. Pierwsza rozprawa w sprawie ulotników Łukosza odbyła się już przed sądem okręgowym

— Zase jeden »zrádce národa«. Vůdcem polské menšiny v našem státě je polský sociální demokrat soudruh Chobot, člen našeho poslaneckého klubu. Muž klidný, rozvázný, poctivý demokrat — a proto není ctitelem polského fašismu. V oficiálním Polsku ho nemají rádi a snažili se před časem různými pomluvami podrýt jeho posici mezi polským lidem v Československu. Když to nepomohlo, prohlašují jej nyní polští fašisté za »zrádce národa«. Deník »Polska Zachodnia« přináší článek »Demaskovaný škůdce polského lidu v Československu«, v němž se vytýká poslanci Chobotovi, že se paktuje s Čechy. Poláci nechtějí míti nic společného s panem Chobotem a vyzývají jeho stranu, aby ho odvolala ze společného polského komitétu. Druhý článek téhož listu je už nadepsán »Pan Chobot se stal zrádcem polského národa«. Tu se soudr. Chobotovi vytýká, že prozradil »nepřátelsky smýšlejícím cizincům všechny vnitřní spory polské menšiny v Československu, při čemž své protivníky vinil z braní peněz od zahraničních činitelů, nepřátelských Československé republice, peněz to dávaných k pobouření polského lidu proti československým úřadům«. Prohlásil dále, že peníze na ubíjení jeho osoby, jakož i jeho strany, plynou z pramenů »sanačně-fašistických«, a to od času, kdy nechtěl opustit klub české sociální demokracie a jít v jedné frontě s druhými polskými stranami a že za fašistické peníze provádí se proti němu zuřivá kampaň v polských listech, vydávaných v Československu za součinnosti předních úředníků polského konsulátu v Mor. Ostravě, jakož i poslanců a vůdců polské menšiny na Těšínsku, seskupených kolem tohoto konsulátu. V dalším listu vytýká, že posl. soudr. Chobot žádal za odvolání generálního konsula L. Malhomma z Mor. Ostravy. »Od nynějška«, tak píše polský fašistický list, »se může mluvit jen o Chobotovi jako o odpadlíkovi, zrádci vlastního národa a jeho nejživotnějších zájmů«. Soudruh Chobot jistě ve zdraví přežije toto zrádčování — to už bývá někdy denní chléb těch, kdož nechtějí výtí s nacionálními vlky a nechtějí pro zájmy velkého kapitálu nebo imperialistických snah nacionálně rozeštvávat pracující lid, aby mohl být ve svých bojích snáze zdolán. Také nás kdysi zrádcovali — au, a my jsme to ve zdraví přečkali.

w Mor. Ostrawie. Odnosnie do ordynarnych anonimowych ulotników, rozmnożonych na cyklostylu komunistycznym w Karwinie i podpisanych przez „Opozycja PSPPR“, wyparł się Łukosz autorstwa, zaś odnosnie do dwu przez niego podpisanych ulotek, przez swego adwokata dra Posamentira, chce prowadzić „dowód prawdy“. Ciekawem jest, że Łukosza zastępuje tensam dr. Posamentir, który dotąd był zastępcą komunistów. Tego jednak zdaje się nie widzą panowie z klikij konsularnej. W ub. tygodniu stwierdziliśmy zaiste bardzo interesujący fakt, że komunistyczny poseł Śliwka był w konsulacie i czuł się „jak w domu“, choć dawniej go tam nie widziano. W Polsce komunistów zamykają a tutaj są z nimi najlepszymi przyjaciółmi. A potem innym zarzucają „dwulicowość“.

„Dziennik Polski“ rzuca się na tow. posła Chobota za jego ostatnie przemówienie parlamentarne, stawiając go do jednego szeregu z p. Špačkem, dlatego, że go podobno chwaliły gazety czeskie. Tow. poseł Chobot — jak piszemy na innym miejscu — nie może przecież dyktować dziennikom czeskim co mogą pisać. Za obraźliwe i zjadliwe docinki będą redaktorzy konsularnego dziennika odpowiadali na innym miejscu i przekonają się, że zamiast likwidować Chobota, będą likwidować sami siebie.

Wznawiamy żądania ludu polskiego.

Przemówienie posła tow. Em. Chobota w sejmie dnia 8 listopada 1934

WYSOKI SEJMIE, SZANOWNI PANOWIE!

Po szósty raz z tej trybuny zabieram głos, ażeby w zastępstwie polskiej ludności pracującej, a zwłaszcza Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej w Czechosłowacji zając stanowisko do budżetu państwowego. Od roku 1929, kiedy wspólnym wysiłkiem ludności polskiej na Śląsku udało się wprowadzić do tego sejmiku dwóch posłów polskich, występowałem tutaj jako zastępca polskiej ludności nietylko w moim własnym imieniu, lecz także i w imieniu mego kolegi pana dra Buzka. Oświadczałem zawsze, że będziemy zgodnie ze stanowiskiem wszystkich trzech stronnictw polskich głosowali za przyjęciem budżetu państwowego tak, jak to samo przedemną przez pięć lat w poprzedniej kadencji sejmowej czynił p. dr. Wolf.

Tym razem, niestety, mogę tylko w moim własnym imieniu i zgodnie ze stanowiskiem PSPP oświadczyć, że tak, jak to dotąd przez dziesięć lat czynili przedstawiciele wszystkich trzech polskich stronnictw, będę głosował za przyjęciem budżetu na rok 1935 oraz za przyjęciem do wiadomości ekspozycji p. premiera Malypetra i p. ministra spraw zagranicznych dra Beneša. Oświadczenie to czynię zgodnie z mem sumieniem i jestem przekonany, że także zgodnie z większą częścią polskiej ludności pracującej miast i wsi czechosłow. części Śląska Cieszyńskiego, bez względu na przynależność partyjną lub wyznaniową.

Przez pięć lat byłem za to moje stanowisko przedmiotem ostrych ataków ze strony komunistów. Tym razem będą mnie zwalczać i rzucali na mnie różne obelgi ci panowie, którzy w ostatnim czasie, zwłaszcza od czasu zawarcia paktu polsko-niemieckiego, poszli na rowe metody — zdaniem polskich robotników są to metody faszystowskie. Przedstawiciele Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików z końcem czerwca br. spowodowali wystąpienie p. posła dra Buzka, który aż do tego czasu zawsze stał ze mną na tem samem stanowisku politycznem, z klubu czechoskiej socjalnej demokracji, a tem samem z koalicji rządowej a uważali za stosowne nawiązywać kontakt ze stronnictwami opozycyjnymi. Ten krok umotywowali tem, jakoby nasza dotychczasowa pięcioletnia wspól-

około Konsulatu Polskiego w Mor. Ostrawie organizuje się wprost osobiste napaści na mnie, za pieniądze i poczęstunek wódką, piwem i kielbaskami, jak to miało miejsce na uroczystości polskiego gimnazjum w Orłowej, na uroczystości „Beskidu Śląskiego“ na Kozubowej a ostatnio na akademii robotniczej w Suchej Górze, ażeby móc potem w kłamiwy sposób zająć te opisywać w „Dzienniku Polskim“. Od czasu, kiedy kierownictwo Konsulatu Polskiego w Mor. Ostrawie objął p. konsul generałny Malhomme, utworzyła się w otoczeniu konsulatu klika ludzi, którzy pracują w kierunku „zglajchszaltowania“ wszystkich polskich organizacji w obozie tak zw. sanacyjnym, na wzór hitlerowców. Niektórzy panowie z obozu „narodowego“, zwłaszcza p. prezes Związku Śląskich Katolików dr. Wolf, — którzy zawsze pałają nienawiścią do socjalistów, a którzy te wybryki obecnej kliki konsularnej chcieliby wyzyskać do tego, ażeby móc znów tak, jak to miało miejsce przy wyborach parlamentarnych w roku 1925, usunąć socjalistów polskich na szary koniec, — nietylko, że przeciwko temu zaprowadzeniu bałkańskich metod walki politycznej nie protestują, lecz walkę tę popierają. W obozie tak zw. „narodowców“ kolportuje się chętnie anonimowe ulotniki i listy „czarnej ręki“, z groźbami zabicia i różne paszkwile prowokacyjne przeciwko socjalistom, zaś ich prasa chętnie cytuje te napaści. „Prawo Ludu“, organ Stronnictwa Ludowego — którego prezesem jest p. dr. Buzek, oświadcza, że nie zgadza się z tym sposobem pisania — umieszcza już od 19 lipca br. ostre ataki na mnie osobiście i na partię socjalistyczną, a p. dr. Wolf w organie Związku Śląskich Katolików również rzuca się na mnie i staje w obronie osób, które z powodu ich niecnego postępowania musiano wykluczyć z partii, a jako prezes Komitetu Międzypartyjnego sabinuje możliwość porozumienia się stronnictw polskich, odmawiając zwołania posiedzenia tego komitetu. Ostentnie zaś umieścili ci panowie w „Dzienniku Polskim“ oświadczenie tak zw. „stronnictw narodowych“, godzące w godność i samodzielność PSPP, domagając się mego usunięcia z Komitetu Międzypartyjnego. W swoich pismach już jawnie dysponują moim mandatem po-

OBLUDA!

Czy nie jest np. obłudą namawianie mnie do wystąpienia z koalicji rządowej, a równocześnie pozostawianie zastępcy Związku Śląskich Katolików p. K. Jungi, członka Zastępstwa Krajowego w Bernie, w największym klubie koalicji rządowej — agrariuszy czechskich? Lub też jak nazwać uładanie „narodowców“ z obozu katolickiego p. dra Wolfa na moją przynależność do klubu czechskich socjalnych demokratów, a równocześnie przyjmować organizację czechskich kleryków do polskiego katolickiego domu „Praca“ w Karwinie? Lub czy nie jest fałszem i obłudą pisanie „Dziennika Polskiego“, który z okazji przewrotu faszystowskiego w Estonii napisał, że wszystkie „mądre“ państwa usunęły „przeżytki rządów parlamentarnych“, które należą według jego zdania, „jako woskowe figury do muzeum“, zaś innym razem umizga się do rządu czechosłowackiego, a panowie z jego obozu interweniują u tegoż rządu, chociaż jego zdaniem parlamentarni członkowie rządu powinni „należeć do muzeum“?

ZA USTROJEM PARLAMENTARNYM.

Polska Socjalistyczna Partia Robotnicza pomimo tych ataków ze strony kliki konsularnej i obozu tak zw. „narodowców“ nie pójdzie na manowce sanacyjno-faszystowskie, lecz pójdzie dalej po dotychczasowej linii współpracy ze stronnictwami robotniczymi i demokratycznymi, gdyż uważa ustroj demokratyczny i parlamentarny za najlepszą platformę do obrony praw politycznych i narodowo-kulturalnych polskiej ludności pracującej w tem państwie.

W tej myśli tak jak dotąd i w przyszłości będę używał tej trybuny do podnoszenia i obrony słusznych żądań polskiej ludności pracującej, nie bacząc na ujadanie kliki sanacyjno-faszystowskiej, która krytykę jej postępowania chciałaby przedstawić jako zdradę polskość. Z mej strony nie nastąpi żadna zmiana, lecz zmiana nastąpi u tych tak zw. „polskich narodowców“, którzy chcieliby już obecnie u nas naśladować przykłady ich „sojuszników“ Hitlera i Goemboesza.

NA CO LUDNOŚĆ NASZA CZEKA

ZGODA CZESKO-POLSKA LEŻY W INTERESIE NASZEGO LUDU.

Polska ludność pracująca na Śląsku życzy sobie, aby obecne naprężenie w stosunkach polsko-czechskich jak najrychlej ustało, i żeby stosunki pomiędzy obu bratnimi narodami i sąsiadami: Polską i Czechosłowacją, były skierowane na tory szczerzej współpracy i przyjaźni, gdyż leży to w interesie obu bratnich narodów i państw. W sprawach ogólnej polityki popieram wywody przewodniczącego czechskiej socjalnej demokracji posła Hampla.

Zgodnie ze stanowiskiem PSPP oświadczam ponownie, że polska ludność pracująca stoi lojalnie na gruncie Republiki Czechosłowackiej i życzy sobie szczerze współpracy z ludnością czechską. **Ludność rasza życzy sobie spokoju, pracy i chleba, a nie podjudzań szowinistycznych z którejkolwiek strony.** Jak już z tej trybuny kilkakrotnie wskazałem, cierpi ludność nasza na różne upośledzenia i krzywdy ze strony niektórych szowinistycznych czynników czechskich. Ciągłem zaprzeczaniem faktów i przekręcaniem cyfr statystycznych nie można zaprzeczyć tej rzeczywistości, że polska ludność pracująca na Śląsku Cieszyńskim, która najbardziej odczuwa skutki obecnego kryzysu gospodarczego, odczuwa także ciężko upośledzenie i krzywdy na polu narodowo-kulturalnem, których usunięcie leży nietylko w interesie ludności polskiej, lecz także i w interesie państwa Czechosłowackiego.

DAJCIE LUDOWI NASZEMU TO, CO SIĘ MU NALEŻY!

Dlatego też apeluję przy tej sposobności do mierzalnych czynników rządowych i politycznych w Czechosłowacji, aby przez spełnienie słusznych i ustawą zagwarantowanych postulatów narodowo-kulturalnych mniejszości polskiej w Czechosłowacji przyczyniły się do prawdziwej przyjaźni i współpracy ludności polskiej i czechskiej na Śląsku Cieszyńskim, co będzie najlepszym środkiem do odparcia tych prądów, które na tle obecnego naprężenia polsko-czechskiego starają się wytworzyć przepaść między obu bratnimi narodami: czechskim i polskim.

W oczekiwaniu, że ten mój głos przestrogi słyszany będzie przez rząd czechosłowacki i że słuszne postulaty mniejszości polskiej będą spełnione, oświadczam, że będę głosował za przyjęciem do wiadomości oświadczenia rządowego.

praca z koalicją rządową nie była odniosła żadnych pozytywnych wyników dla ludności polskiej.

PRZECIWKO WTRĄCANIU SIĘ FASZYSTÓW DO NASZYCH SPRAW!

Twierdzenie to nie zgadza się z rzeczywistością, a w każdym razie wyniki naszej pięcioletniej pracy są o wiele wydawniejsze, od wyników współpracy mojego poprzednika p. dra Wolfa w ubiegłej kadencji sejmowej, współpracującego z klubem największego stronnictwa rządowego: agrariuszy czeskich, w tak zwanej „pańskiej koalicji”. Starano się także wywrzeć na mnie wpływ w tym kierunku, abym opuścił dotychczasową linię polityczną — współpracy ze zastępcami czeskiej klasy pracującej — i poszedł na manowce faszystowskie. Obiecywano mi za to ze strony tego pana, który jest właśnie od pewnego czasu dyrygentem polityki tak zw. „narodowych” stronnictw polskich, że mnie będą panowie ci „na rękach nosili”, jeżeli tak jak p. dr. Buzek wystąpię z klubu posłów soc. demokracji.

NIEGODNE I SZKODLIWE DLA POLSKOŚCI METODY.

Ponieważ jednak zgodnie z miarodajną dla mnie uchwałą konferencji krajowej mężów zaufania PSPR tej rady nie usłuchałem i pozostałem na dotychczasowej linii politycznej, obrzuca się mnie błotem, wyklucza się z narodu polskiego i nazywa zdrajcą polskości. Zyskano słabe jednostki, jak np. Łukosza i Siudę dla rozbijania naszej organizacji politycznej, którzy za pieniądze dostarczone ze źródeł sanacyjno-faszystowskich wydawają ulotniki z oszczerstwami przeciwko partii socjalistycznej i przeciwko mnie osobście. Kiedy ulotniki te nie odniosły pożądanego skutku, rozpoczęto kampanję prasową przeciwko mnie w organie Stronnictwa Ludowego „Prawie Ludu” i Związku Śląskich Katolików „Naszym Kraju” a głównie w „Dzienniku Polskim”, wydawanym od pewnego czasu za pieniądze dostarczone przez czynniki zewnętrzne i redagowanym przez osoby płacone z zagranicy, jak np. p. Waleczkę, a zwłaszcza także przez urzędników Konsulatu Polskiego w Mor. Ostrawie, w którym podjudza się robotników przeciwko mnie. W „Dzienniku Polskim” pisze się różne kłamstwa a nawet sprostowania prasowe się nie umieszcza. Ze strony osób grupujących się

Wincki (piece)

stale palące piece, sporaki, kafle, to wszystko zakupicie bardzo tanio

u fy **Fr. Vaňatka**

sklep żelazny, ORŁOWA.

sejskim, widocznie nie mogąc się już doczekać tego, skoro p. dr. Wolf będzie mógł znowu zaprzepaszczając sprawy polskich robotników w objęciu z wrogami socjalizmu.

Zarząd Główny PSPR jednakże stanął w obronie sprawiedliwości po mojej stronie i uchwalił zwrócić się do Światowego Związku Polaków z żądaniem wpłynięcia na miarodajne czynniki w Polsce o odwołanie p. konsula generalnego L. Malhomme z Mor. Ostrawy, gdyż robotnicy przyszli do przekonania, że winę tego, że stosunki tutejszej polskiej mniejszości ostatnio tak fatalnie się ułożyły, ponosi w pierwszym rzędzie p. konsul generalny Malhomme i jego najbliżsi współpracownicy, z których na pierwszym miejscu należy wymienić jego sekretarza p. Stapińskiego, którego so-bie p. Malhomme tutaj przyprowadził widocznie po to, żeby tę akcję prowadził, a oprócz tego p. dra Wolfa, który swoim postępowaniem stał się szkodnikiem polskiego ludu pracującego. Demoralizacja, szerzona przez obecne otoczenie konsulatu pomiędzy tutejszą polską ludnością jest tembardziej niebezpieczną i szkodziwą, gdyż wiadomo, że wydatki całej tej akcji „zglajehszaltowania” wszystkich polskich organizacji i szerzenia propagandy sanacyjno-faszystowskiej pokrywa się z niewyjaśnionych dotąd funduszy zewnętrznych. Ponadto z otoczenia konsulatu potrafilo także uniemożliwić porozumienie się zastępców partii z przedstawicielem Związku Polaków, który tutaj przyjechał, lecz pod ich wpływem odjechał, bez porozumienia się z przedstawicielami robotników polskich.

KAŻDY SOJUSZNIK DOBRY!

Panowie z obozu tak zw. „narodowców” idą we swem zaślepieniu tak daleko, że nawet z komunistami się porozumiewają, czego dowodem fakt, że chciano nas zmusić do zwolnienia wspólnych wieców z komunistami, przeciwko czemu musieliśmy wystąpić. Za to nazwano nas „zdrajcami polskości”.

W INTERESIE ZGODNEGO WSPÓŁŻYCIA POLAKÓW.

Ponieważ w ostatnim czasie stosunki stały się prosto nieznośne a robotnicy polscy nie życzą sobie zaprowadzenia nowych metod faszystowskich, dlatego postanowili oni domagać się jak najszybszego odwołania p. konsula generalnego Malhomme z Mor. Ostrawy, gdyż jego dalszy pobyt na tutejszym terenie jest dla rozwoju polskiej mniejszości szkodziwą, a dopóki to nie nastąpi, będą oni panom „narodowcom” tworzącym klikę p. Malhomme odpłacać pięknem za nadobne i odkrywać ich przyłbicę faszystowską, ich fałsz i obłudę.

OD DŁUGICH LAT.

Zgodnie z uchwałami miarodajnych władz PSPR, podnoszę ponownie następujące żądania, których spełnienia robotnicy polscy będą się domagali wszelkimi ustawowymi środkami. **Od spełnienia tych postulatów PSPR uzależnia swoją dalszą taktykę.** W każdym razie będziemy stali jak dotąd i w przyszłości w obronie polskiego stanu posiadania na Śląsku Cieszyńskim. Jako przedstawiciel PSPR zwracam się do miarodajnych czynników rządowych, a także do przedstawicieli stronnictw czeskich o poparcie w przeprowadzeniu **ślusznnych żądań** naszej polskiej ludności pracującej, które już z tej trybuny kilkakrotnie przedstawiałem. Zwracasz podnoszę następujące postulaty:

1. Przyznanie obywatelstwa czechosłowackiego obywatelom, zwłaszcza robotnikom polskim, którzy mieszkają tutaj dłużej niż 10 lat.

2. Upaństwowienie tych prywatnych szkół polskich, przy których warunki ustawowe zostały spełnione a przedewszystkiem natychmiastowe przeprowadzenie uchwalonego już przez rząd upaństwowienia polskiego gimnazjum realnego w Orłowej.

3. Zaprzestanie na kopalniach, we fabrykach i innych przedsiębiorstwach szycan robotników polskich ze strony niektórych szowinistycznych czynników i zaprzestanie zmuszania robotników polskich do wstępowania do „narodnego sdružení” i zapisywania swych dzieci do szkół innej narodowości.

4. Przyznanie ludności polskiej tych praw mniejszościowych, które się jej według ustaw Republiki Czechosłowackiej należą, i traktowanie jej na równi z ludnością innych narodowości.

5. Zapobiegnięcie temu, ażeby przy redukcjach i wydalaniach robotników byli robotnicy polscy stawiani na pierwsze miejsce, jak to w wielu przedsiębiorstwach w ostatnim czasie się działo.

6. Danie możliwości zarobkowania absolwentom polskich szkół; przyjmowanie ich na równi z innymi do urzędów i do pracy w tutejszych zakładach.

7. Zafatwienie kwestii wkładek oszczędnościowych w Cieszyńskiej Kasie Oszczędności.

Drązi.

Jeszcze nie poszedł zupełnie w zapomnienie pokutujący zwyczaj padania do nóg wyżej postawionych osobistości i obejmowania za kolana. Podobnej sceny świadkiem byłem niedawno w Stonawie. „On” przyszedł, a raczej przyjechał. „On” sam. A przecież tylko na widok „Jego” konia lub auta drża serca, rozkosz ogarnia na samo dotknięcie „Jego” surduta, a dreszcze przechodzą człowieka na samą myśl zbliżenia i podniesienia „Jego” dłoni. W formalnej bitwie o pierwszeństwo powitania, rekord szybkości odniósł zwolennik „komitetu akcyjnego”, ubiegając swego konkurenta o pół sekundy. I wyobraźcie sobie: „On” spojrzął i uśmiechnął się... W dowód najunięszej pokornej wdzięczności wnieśmy, koleczy, błagalne westchnienie: Aaaach! Dla „Ciebie” Panie, co zechcesz, wszystko uczynimy!

Sztuka zdobycia popularności.

Jeżeli kiedy znajdziesz się w sytuacji, wymagającej zakrycia swych brzydkich czynów, zaprawniaj się stać się bohaterem a przytem masz pieniądze (choćby i nieswoje), radzę tak:

Sprowadź wagon mięsa od dobrego rzeźnika, a zważaj na gust i guściki.

Postaraj się o to, by od wiwatów nie posłchy gardła i było podostatkiem „bożego trunku”.

Zaproś na wyzerkę odpowiednią ilość mniej lub więcej zasłużonych osobistości, nie zrażaj się, jeśli wszyscy nie przyjdą; nazwiska obecnych podaj w swojej prasie.

Jak się gościom będzie kurzyło w czubach, ty bądź trzeźwy, a wygłosz przemówienie.

Żądaj od nich czego chcesz, będą cię nawet nosili na rękach, ale pamiętaj, że oklaski będą trwały tylko tak długo, póki kropelka w kieliszku zostanie. Dlatego nie zapomnij więc obiecać, że taki fest powtórzy się wkrótce. Będą czekać a chwalić cię w międzyczasie.

Wór drzą a świnia kwiczy.

Wyjątki z przemówienia posła Choboty w parlamencie „Dziennik Polski” zatyfułował: „Kwiatuszki z obory p. Choboty”.

Kwiczycie, zwierzątka z chlewa faszystowskiego? Cicho, cichutko maluskie, parobek wam pomyje szykuje!

Odpowiedź na kłamstwa

Umieszczone w prasie polskiej oświadczenie Zarządów Stronnictwa Ludowego i Związku Śląskich Katolików zawiera cały szereg kłamliwych zarzutów, które w imię prawdy wymagają sprostowania:

1. Nie jest prawdą, że tow. Chobot w sprawie zjazdu Polaków z zagranicy prowadził podwójną grę, gdyż przygotowania robił przeważnie sam p. prezes dr. Wolf i jakiś anonimowy Komitet, w którym decydowali urzędnicy konsulatu. Tow. Chobot z powodu choroby nie mógł na zjazd wyjechać, zaś tow. Wójcik nie wyjechał na znak protestu przeciwko pokrzywdzeniu „Beskidu Śląskiego” przez ów Komitet.

2. Wykluczenie Łukosza a później Siudy nastąpiło przez Zarząd Główny PSPR, a nie przez tow. Chobota. Żadnego innego członka z PSPR dotąd nie wykluczono. Związek Śląskich Katolików i Stronnictwo Ludowe nie są powołane do sądzenia wewnętrznych spraw PSPR. Niech raczej pilnują swego zaśmieconego podwórka. Ludzie tropiący socjalistów niczem wyżli nie mogą być sędziami godności narodowej innych.

3. Autorzy „oświadczenia” uważają walkę stronnictw polskich przeciw PSPR jako skierowaną tylko przeciw tow. Chobotowi. Nie jest to prawda. Pod płaszczykiem walki przeciwko Chobotowi bije się w PSPR oraz w polski ruch socjalistyczny, chcąc go rozwalić, jeśli się nie podda sanacyjnemu faszystom. Czy autorzy „oświadczenia” chcą zaprzeczyć, że napaści w Dzienniku Polskim nie pochodzą z otoczenia czynników „zewnętrznych”? A czy organizowanie osobistych ataków, jak w Orłowej, na Kozubowej i w Suchej Górnej oraz fałszywe przedstawianie przebiegu akademii w Suchej nie pochodzą od czynników „zewnętrznych”? A może p. dr. Wolf zechce osobiście przyjąć odpowiedzialność za te wyczyny „sportowe”? W takim razie napiszemy, że zrobiły to czynniki wewnętrzne.

4. Czy autorzy „oświadczenia” chcą zaprzeczyć, że każdy ich krok przeciwko PSPR jest najpierw uzgadniany ze specjalistami od walki z polskim ruchem socjalistycznym? Czy specjaliści ci pochodzą tylko z wylęgarni dra Wolfa? Jeżeli sobie tego będą koniecznie życzyli, możemy im posłużyć bardzo ciekawymi szczegółami, lecz niech potem nie krzyczą, że to szkodzi ich „polskości”.

5. Za to co pisze prasa czeska, rzucają się autorzy „oświadczenia” na tow. Chobota. Poseł Chobot nie dyktuje szowinistycznym pismom czeskim co mają pisać o sprawach polskich. Sam często przez nie był atakowany. Raczej my możemy zapytać, kto spowodował artykuły przeciw PSPR w „Południm Liście”, z którego tak często czerpał wiadomości Dziennik Polski, chwając to pismo faszystowskie. Zarzut, że tow. Chobot prosił kłamstwa w prasie polskiej pada nie na tego, kto będąc zaczepiony, musi się bronić, lecz na tych, którzy świadomie kłamstwami w prasie operują.

6. W memorjale PSPR zgodnie z prawdą przedstawiono działalność obecnego kierownika Polskiego Konsulatu jako szkodliwą dla tutejszej ludności polskiej. Nie podoba się to autorom tego „oświadczenia”. Krytyce podlega każdy urzędnik, a więc i pan konsul generalny. Nawet monarchowie i ministrzy muszą często słuchać krytyki. To, żeśmy dotąd znosili milcząco ataki ze strony pewnej „kliki”, nie jest jeszcze dowodem, że tak musi być zawsze. Nie trzeba było wywoływać

wilka z lasu, a teraz wrzeszczeć ze strachu, że gryzie. Nie jest również prawdą, że to jest sprawa osobista tow. Chobota, bo przeważająca część robotników polskich a nawet i ludzie z tak zw. stronnictw „narodowych” mają już dosyć „bałwochwalstwa”, wprowadzonego w ostatnim czasie przez „klikę” na naszym terenie.

Pan prezes Związku Śląskich Katolików i jego sojusznicy ze Stronnictwa Ludowego od długiego już czasu prowadzą podstępna walkę z PSPR, chcąc rozbić polski ruch socjalistyczny na Śląsku. Myśleli, że uderzając w przewodniczącego partii tow. Chobota, osiągną swoje cele. Widząc teraz szkodliwe dla polskośći następstwa swojej akcji i niemożność rozbicia PSPR, chcą w oczach polskich robotników socjalistycznych uchodzić za ich sojuszników w walce z prześladowcami. Możemy im odpowiedzieć przysłowiem: „Chroń nas Boże od takich przyjaciół; z wrogami damy sobie sami radę!”

Wiemy dobrze, że nie o Chobota wam chodzi. Bo gdyby robił te głupstwa, które wy robicie i kłaniał się faszystom, uznalibyście go za najlepszego Polaka. Nie będziemy między chwalcami morderców robotników niemieckich i węgierskich. Idealem naszym nie będzie Hitler, ani Goemboes, ani chrześcijańscy kaci robotników austriackich! Nie będziemy padali na twarz przed żadnym dyktatorem, czy „generałem”.

Lustrowany Kurjer Cieszyński 21/XI 34.

Kolejarzom-Polakom w Czechosłowacji zakazuje się mówić po polsku.

Z Karwiny donosi (kl): Na krajowych kolejach na Śląsku Cieszyńskim jest kierownikiem ruchu p. Piro. Nie troszczy się on o usunięcie wielkiego deficytu tych kolei, który klkoma milionami obciąża budżet kraju morawsko-śląskiego, natomiast bacznie uważa, ażeby kolejarze-Polacy pomiędzy sobą nie rozmawiali po polsku.

Wskutek tego wyraźnego zakazu nie wolno przystanków wywoływać w języku polskim, pomimo, że większość pasażerów tych kolei, to Polacy, ponieważ kolej przejeżdża prawie wyłącznie przez polskie miejscowości. Jeżeli kolejarz wywołuje nazwy przystanków, nie wywoła nazwy w popraw-

nym języku czeskim, dyktuje się mu kary i uniemożliwia awans.

Pomimo rugów i srogich prześladowań utrzymało się na kolejach krajowych na Śląsku czeskim jeszcze garść kolejarzy narodowości polskiej. Kierownik ruchu Piro publicznie oświadczył, że nie spocznie aż wszystkich ich ze służby nie wyrzuci. Obecnie bada się czy każdy Polak na kolejach krajowych ma papiery, dotyczące przynależności czechosłowackiej, w należytym porządku i Piro ma nadzieję, że uda mu się znówu kogoś ze służby wyrzucić. Kolejarze-Polacy z troską patrzą w przyszłość.

Těšínsko-Sársko

V poslední době, kdy máme v republice zvýšený zájem o pohotovost a všestrannou zdatnost naší armády a o zkušené, svědomité její vůdce, udivovala zpráva o pensionování arm. generála Šnejdárka a arm. generála Bílého. Na štěstí byla tato zpráva včas vyvrácena, dříve než mohly se jejího zrušení dovolávat vrstvy občanské.

Tak jako má Francie své sárské území, tak mělo Československo svoje Těšínsko. Máme jakousi příbuznost s Francií v tomto směru a zajímá nás proto, jak tam bude postupováno mezinárodním činitelem, který u nás nejlépe se osvědčil naším vítězným zahraničním vojskem, jež nakonec musilo učiniti pořádek.

Byl to v jeho čele právě nezapomenutelný generál Šnejdárek, jehož jméno bylo na Těšínsku známo i každému dítěti, byvši každým vyslovováno s láskou a úctou, neboť byl všem vrstvám obyvatelstva skutečnou záštitou, v níž skládány veškeré naděje. Bezručovský vykonatel spravedlnosti zůstane celým národem, zvláště pak Těšínskem trvale milován. Jména Těšínsko a generál Šnejdárek nejsou jedno bez

druhého v lidu i v dějinách mladého státu myslitelná, neboť byl to právě on, rozhodný ochránce a osvoboditel Těšínska, jemuž a jeho vítěznému vojsku máme co děkovati, že aspoň část Těšínska se svým bohatstvím a jako důležitý koridor na trati do orientu, byla nám zachována. Nebýti lsti, do jejíž léčky byl po čestném uhájení Těšínska celého pod záminkou podepsání smlouvy ve Varšavě zatažen, nebylo by bývalo nikdy našeho ústupu za osudnou Olzu.

Tak — jednou provždy — odpovídáme na hrubé urážky, jimiž jsme bez ustání různými formami na pohraničí i na poli světové slovan-ské politiky přímo i nepřímo se strany polské častováni.

A proto ze svých mírumilovných posic na pohraničí, syti známé polské »také-loyalty«, zdravíme našeho armádního generála Šnejdárka s přáním, aby se mu v činné vojenské službě ještě dlouho a hodně líbilo a v ní aby dobyl si — až vlast-máti zavolá — nových velkých úspěchů.

Hraničáři.

„ILUSTROWANY KURIER CODZIENNY“ 321. Poniedziałek, 19 listopada 1934 r.

Czesi zmierzają do zupełnego wynarodowienia dzieci polskich na Śląsku.

Praga, 16 listopada. (A) Prześladowanie szkolnictwa polskiego w Czechosłowacji trwa w dalszym ciągu. Oto kilka przykładów, świadczących wymownie o wręgiej polityce czeskiej w stosunku do szkolnictwa polskiego.

Ostatnio „Dziennik Polski“ został dwukrotnie skonfiskowany za obronę prześladowanego i upośledzonego stale szkolnictwa polskiego w Zagłębiu Ostrawskim. Powodem konfiskaty było zamieszczenie statystyki dzieci, uczęszczających w okresie od r. 1919 do 1933 do szkoły polskiej w Gruszwie i do poszczególnych szkół polskich w Morawskiej Ostrawie. Skonfiskowane zestawienia wykazują, że spadek liczby dzieci w szkołach polskich na terenach, zamieszkałych przez ludność polską, jest katastrofalny.

W Ostrawie liczba dzieci w szkołach polskich spadła w tym okresie z 1423 na 193, przyczem jedna z czterech szkół w Morawskiej Ostrawie — Przywóz, została w roku bieżącym całkowicie zlikwidowana. — W Gruszwie liczba uczniów polskich spadła z 563 na 81, czyli że spadek w szkołach polskich wynosi 85%.

Na miejsce zlikwidowanych szkół polskich otwierane są szkoły czeskie. W bieżącym tygodniu przystąpiono do budowy nowej czeskiej szkoły powszechnej w czysto polskim powiecie iablonkowskim na Śląsku

czechosłowackim w Nawsiu pod Stozkiem.

Prasa czeska podnosi z zadowoleniem ten fakt, jako niezmiernie doniosły dla ugruntowania „myśli czechosłowackiej“ tuż nad granicą polską, zaznaczając przytem, że jest to już trzecia kolej czeska szkoła w Nawsiu. Zaznaczyć należy, że szkoła ta zbudowana została celowo w zapadłej okolicy górskiej, aby działwę polską odciągnąć od odleglejszych szkół polskich.

Antypolska polityka czeska dopingowana jest przez osławioną „Maticę“, która na jednym ze swych ostatnich posiedzeń uchwalila domagać się od rządu rozbudowy sieci szkolnictwa czeskiego na Śląsku w tempie przyspieszonym i w jeszcze większych niż dotychczas rozmiarach.

Poza tem „Matica“ w uchwale swej domaga się od władz przeprowadzenia rewizji narodowości dzieci w szkołach polskich (!!) i niemieckich i przeniesienia dzieci czeskich z tych szkół do szkół czeskich. Ponieważ w szkołach polskich niema ani jednego dziecka czeskiego, ta uchwała ma na celu przeniesienie jak największej liczby dzieci polskich do szkół czeskich, do których obecnie uczęszcza 50 proc. wszystkich dzieci polskich.

Poza tem „Matica“ domaga się od rządu zaostrzenia walki z Polakami na Śląsku i zwalczania rzekomej irredenty polskiej.

Polska Zachodnia 17/XI 34.

Rząd kowieński śledzi Polaków z Litwy nawet w Czechach

Morawska Ostrawa. Korporacja „Samogitia“ w Bernie Morawskiem, grupująca 15 studentów narodowości polskiej z Litwy kowieńskiej, studujących na wyższych uczelniach w tem mieście, otrzymała za pośrednictwem poselstwa praskiego i konsulatu berneńskiego, polecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Kownie wystąpienia ze Związku Studentów Polaków w Bernie, ponieważ należenie do organizacji tej obywateli litewskich ma być rzekomo

sprzeczne z ustawą o ochronie państwa i narodu litewskiego. „Samogitia“ próbowała wyjaśnić, że nie korporacja lecz poszczególni jej członkowie są członkami Związku. Odpowiedź brzmiała, że do obcej organizacji, której „cele i działalność są sprzeczne z interesami państwa litewskiego“ obywatele litewscy w żadnej formie należeć nie mogą. Po wystąpieniu obywateli litewskich korporacja liczy obecnie 35 członków obywateli polskich i czechosłowackich.

wiska Czechosłowacji w stosunku do Polski, odbije się niewątpliwie głośnie echem zarówno w Polsce, jak i na terenie międzynarodowym. Wkraczanie w szczegóły jest zbędne. Czy ma być on wyrazem woli do usunięcia nieporozumień i nawiązania zerwanych nici współpracy pomiędzy Polską a Czechosłowacją, okaże się niebawem. Niezależna opinia polska przyjąłaby to z zadowoleniem.

Diennik Polski 21/XI 34

Na froncie polsko-czeskim

Przeglądając w tych dniach stołeczne dzienniki praskie, odnosi się wrażenie, że bojowy ich ton w stosunku do Polski uległ znacznemu osłabieniu, co przypuszczalnie pozostaje w związku ze zarysowującymi się na horyzoncie zmianami w sytuacji politycznej w Europie, które coraz to bardziej umacniają stanowisko Polski.

Kramářowska „Národní politika“ w ciekawym artykule, dostarczonym jej — jak zaznacza — z „miejsce międzynarodowych“, omawia — o dziwo — możliwości porozumienia Czechosłowacji z Polską. Sięgając w przeszłość, wyjaśnia przyczyny pewnych rozbieżności, jakie wówczas zachodziły. W sporze o Śląsk Cieszyński, zdaniem „Národní politiky“, „Polacy bronili swojego terenu historycznego, kombinując zasadę etnograficzną z zasadą prawa historycznego... Zaraz od początku nasi w kraju i zagranicą oferowali Polakom kompromis, dowodząc im po przyjacielsku, że nasze państwo musi posiadać ze względów gospodarczych i komunikacyjnych tych kilkadziesiąt tysięcy obywateli narodowości polskiej i odpowiedni teren, że to wielkiemu państwu polskiemu w nieczem nie zaszkodzi“.

Następnie pismo to usprawiedliwia przyczyny wstrzymywania amunicji dla Polski w r. 1920. Winne tu były — zdaniem autora — wielkie wpływy, jakie wówczas posiadali komuniści nie tylko w zagłębiu ostrawskim, ale i w głównej partji rządowej.

Broniąc i usprawiedliwiając postępowanie Czechosłowacji w stosunku do Polski, „Národní politika“ równocześnie nie tylko nie atakuje wielu faktów, które dotychczas dla prasy czeskiej stanowiły odszkodnienie w jej atakach wobec Polski, ale przeciwnie, rozumie te fakty i godzi się z nimi! Tak np. podnosi, że Polska nigdy nie ratyfikowała traktatu pokojowego w Trianon (dotyczy stosunków Czechosłowacji z Węgrami), pomimo wielokrotnych interwencji Pragi. „Jest to tylko wyraz faktu, że Polska jako państwo z traktatem trianonskim nie miało i nie ma nic wspólnego i z dawnego terenu Węgier nie żąda.“

Nawiązując do stosunku Polski do Węgier i Austrii, „Národní politika“ odzywa się w te słowa: „Trzeba podkreślić, że tego postępowania (Polski) w stosunku do Węgier i Austrii Polsce nie zarzucamy. Tylko to konstatujemy, aby było jasno całemu naszemu społeczeństwu, że Polska prowadzi tę politykę bez względu na kogokolwiek, konsekwentnie i zdecydowanie już od szeregu lat, że ją prowadzi zwłaszcza także obecnie, i że to było błędem z naszej strony, jeżeli kiedyś ktoś spodziewał się albo oczekiwał czegoś innego. Polska oczywiście w tych kwestiach nie ma i nie miała wobec nas żadnych zobowiązań; była więc uprawniona postępować tak, jak to uznawała za wskazane. Jej wieloletnia zasada było i jest także obecnie, nie wtrącać się do tych rzeczy, i dlatego w tych kwestiach nie chciała się nigdy do niczego zobowiązać. Dla znawców stosunków nie było to tajemnicą.“ W zakończeniu artykułu „Národní politika“ stwierdza, że inicjatywa do

Diennik Polski 21/XI 34

roz mów w sprawie zbliżenia „wychodziła zawsze ze strony czechosłowackiej“.

Redakcja zapowiada dalszy ciąg artykułu, którego wagę podkreśla to, że pochodzi ze sfer międzynarodowych. Porównując jego treść z niedawnymi enuncjacjami urzędowej prasy czeskiej o tych samych kwestiach, mimowoli odnosi się wrażenie, że skądś nagle powiał inny wiaterek...

Czechosłowacja zrzeka się polskich gwarancji za swoje granice.

Nota francuska na korzyść Polski. — Pakt wschodni z udziałem Niemiec.

W tej sprawie zajął inne stanowisko niż Barthou. Co do Czechosłowacji, to, jak cytuję „Venkov“ za warszawskimi „Nowinami Codziennymi“, państwo to z własnej inicjatywy (!) ustąpiło wobec stanowiska Polski.

Wiadomości te brzmią rewelacyjnie, jeżeli porównamy je choćby z exposé p. min. Beneša, który jeszcze nie tak dawno nie mógł zrozumieć zastrzeżeń Polski. Dziś zdaje się je rozumieć wobec całkowitej zmiany stanowiska Francji.

ski z własnej inicjatywy (!) oświadczył na Quai d'Orsay (w Paryżu), że zrzeka się polskich gwarancji odnośnie do granic czechosłowackich. Również w kwestji litewskiej Paryż chce iść na rękę Polsce, ponieważ uznaje, że Polska nie może przyjąć wać zobowiązań wobec Litwy, jak długo nie nastąpią normalne stosunki dyplomatyczne pomiędzy obydwoma krajami. Także trzecie zastrzeżenie Polski, że pakt wschodni nie ma żadnego sensu, jeżeli nie będzie podpisany równocześnie przez Niemcy, zostało uznane przez Paryż. Laval

„Venkov“, stołeczny organ partji agraryjusz, przynosi sensacyjny artykuł p. t. „Czechosłowacja zrzeka się polskich gwarancji za swoje granice“. Dziennik podkreśla, że według informacji warszawskiego korespondenta pisma „Völkischer Beobachter“ nota francuska, która wręczona będzie Polsce, posiada taką treść, która uwzględni polskie zastrzeżenia. Zastrzeżenia te oddał pisemnie minister Beck w Paryżu. Początkowe niezadowolenie opinji w Polsce ustąpiło obecnie wobec faktu, że nota francuska idzie Polsce na rękę. Rząd pra-

Przegląd prasowy

„Polacy o Niemczech“.

Tak zatytułowało swoje wypociny wczorajsze „České slovo“, które na podstawie cytatów z warszawskich narod.-demokratycznych „Nowin Codziennych“, „Kurjera Poznańskiego“ i korfantowskiej „Polonji“ chciałoby dowiedzieć, że „większość“ narodu polskiego potępia obecną polską linię polityczną w stosunku do Niemiec. Te swoje elukubracje zaopatruje „Čes. slovo“ następującą „mądrą“ uwagą: „to są więc głosy polskiego bloku rządowego i faktycznie trudno zrozumieć, jak krótkowzrocznymi są autorzy wiadomości politycznych prasy

polskiej, wychodzącej w Czechosłowacji. Jest to rzeczywiście polityka strusia, która prawdopodobnie potrwa tak długo, jak długo w Ostrawie będzie zły mąż.

Nieuctwo pp. redaktorów „Čes. slova” przy każdej sposobności wylazi jak sztydło z worka. Korfanty i narodowa demokracja należą ich zdaniem do bloku rządowego w Polsce!, a opozycja zatrudnia i toleruje w Ostrawie „złego człowieka”.

Nie dziwimy się temu. Jeżeli hebrajskie „amen” jest u nich łacina, to dlaczego i w polityce nie wolno im wszystkiego przewrócić do góry nogami! Zostawmy im tę radość. Niech się im wydaje, że „zły człowiek” dawno już spakował kuferki i po jego odejściu p. min. Beck już odbył z red. „Č. sl.” konferencję, aby zamianować „dobrego człowieka” według ich życzeń.

Imiona spolszczonych Morawców.

Tak samo „Čes. slovo” wsypuje się i na innym miejscu. Pisze, że na Śląsku jest wiele gmin, w których imiona oddawna osiadłych rodzin śląskich występują w takiej ilości, że listonosze mają z tego powodu trudności przy doręczaniu przesyłek pocztowych. Jako takie wymienia nazwiska: Heczka (nie Hečko) w Bystrzycy, Sikora (nie Sýkora) i Siuda (nie Šída) w Łąkach. Zaznacza przytem, że rodowód Siudów sięga aż do XIII stulecia. Czyli, że już w XIII stuleciu, a więc przed 700 laty na Śląsku mieszkali polscy Siudowie, a nie czescy Šídové. Tak więc samo „Čes. slovo” kładzie na łopatkę bajkę o spolszczonych Morawcach.

Niszczenie szkolnictwa polskiego w Czechosłowacji

PRAGA, 16.11. — Prześladowanie szkolnictwa polskiego w Czechosłowacji trwa w dalszym ciągu. Oto kilka przykładów, świadczących wymownie o wrogiej polityce czeskiej w stosunku do szkolnictwa polskiego.

Ostatnio „Dziennik Polski” został dwukrotnie skonfiskowany za obronę prześladowanego i upośledzonego szkolnictwa polskiego w zagłębiu ostrawskim. Powodem konfiskaty było zamieszczenie przez dziennik statystyki dzieci uczęszczających w okresie od r. 1919 do 1933 r. do szkoły polskiej w Gruszwie i do poszczególnych szkół polskich w Morawskiej Ostrawie. Skonfiskowane zestawienia wykazują, że spadek liczby dzieci w szkołach polskich na terenach zamieszkałych przez ludność polską jest katastrofalny. Na terenie Ostrawy liczba dzieci w szkołach polskich spadła w tym okresie z 1428 na 193, przyczem jedna z 4 szkół w Morawskiej Ostrawie została w roku bieżącym zlikwidowana. W Gruszwie liczba uczniów polskich spadła z 563 na 81. Spadek w szkołach polskich wynosi około 85 proc.

Na miejsce zlikwidowanych szkół polskich otwierane są szkoły czeskie. W bieżącym tygodniu przystąpiono do budowy nowej czeskiej szkoły powszechnej w czysto polskim górskim powiecie jabłonkowskim w Nawsiu pod Stożkiem. Prasa czeska podnosi z zadowoleniem ten fakt, jako niezmiernie doniosły dla ugruntowania „myśli czechosłowackiej” tuż nad granicą polską, zaznaczając przytem, że jest to już trzecia z kolei czeska szkoła w Nawsiu.

Antypolska polityka czeska dopingowana jest przez znaną „Maticę”, która na jednym ze swych ostatnich posiedzeń uchwaliła domagać się od rządu rozbudowy sieci szkolnictwa czeskiego na Śląsku w tempie przyspieszonym i w jeszcze większych niż dotychczas rozmiarach. Pozatem „Matica” domaga się od władz przeprowadzenia rewizji narodowości dzieci w szkołach polskich i przeniesienia dzieci czeskich z tych szkół do szkół czeskich. Ponieważ w szkołach polskich niema ani jednego dziecka czeskiego uchwalała ta ma na celu przeniesienie jaknajwiększej liczby dzieci polskich do szkół czeskich, do których obecnie uczęszcza przeszło 50 proc. wszystkich dzieci polskich. (ATE)

Ilustrowany Kurjer Codzienny 20/XI 34

Polityka prześladowań ludności polskiej w Czechosłowacji.

Przemówienie posła polskiego w parlamencie czechosłowackim.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Praga, 18 listopada. (J) W dyskusji nad expose ministra spraw zagranicznych Benesa w parlamencie czechosłowackim zabrał głos przedstawiciel mniejszości polskiej w Czechosłowacji, poseł dr Buzek, poświęcając dłuższe ustępy swego przemówienia sprawie stosunków polsko-czeskich.

— Nas, Polaków — mówił poseł dr Buzek — zajmuje ogromnie stosunek naszej republiki do sąsiedniej Polski. Stosunek ten nie jest wyjaśniony, a p. minister dr Benesz w swoim expose trzyma się w wielkiej rezerwie. Nie znam wprawdzie arkanów wysokiej tajnej dyplomacji i polityki, zastanawia mnie jednak następująca okoliczność: p. minister Benesz i wszyscy mówcy z kół rządowych podkreślają przy każdej sposobności nadzwyczaj serdeczną przyjaźń, łączącą nasze państwo z Francją i państwami Małej Ententy, a szczególnie ze słowiańskim państwem Jugosławiją. Niezawodnie przyjaźń tych państw jest ze względu na różne rozgrywki międzynarodowe podczas pokoju i ze

względem na podniesienie znaczenia kulturalnego i gospodarczego republiki bardzo cenna. Jednak dla praktycznego użytkowania w celach bezpieczeństwa i dobrobytu naszego państwa byłaby niezawodnie daleko cenniejszą przyjaźń państw, graniczących bezpośrednio z naszą republiką. Pod tym względem nie znajdujemy w enuncjacjach p. ministra Benesa zgoda żadnej pozytywnej wzmianki.

„A teraz zapytuje się, gdzie należy szukać przyczyn tego, że nietylko nie doszło do porozumienia z Polską, lecz przeciwnie, że stosunki się coraz bardziej na niekorzyść tego państwa zaostrzają.

„Niezawodnie przyczynia się do tego jeszcze

traktowanie mniejszości polskiej

w naszej republice. Poruszaliśmy już nieraz tutaj i na różnych miejscach tę sprawę, podnosząc gorzkie żale i skargi na traktowanie nas, jako Polaków, przez czynniki oficjalne i nieoficjalne. Nikt tu w republice nie pomyślał na serio o tem, że

należy te nasze skargi zasadniczo zbadać i naprawić błąd.

„Prawiliście przy wszelkich okazjach szumne i piękne słowa o braterstwie i waszej przyjaźni. W tym czasie lud nasz cierpiał, zabierano mu te resztkę praw, która miał, wynaradawiano go, a jeśli się wynaradowić nie chciał, to pozbawiano go chleba i niszczone jego egzystencję. Cała rma różnych agitatorów i prowokatorów rzucała się na nasz lud, usiłując go zmusić do wyrzeczenia się swej narodowości i do posyłania dzieci do szkół czeskich, opornych zaś pod różnymi pozorami wyrzucano z pracy i pozbawiano możliwości egzystencji. Za łada niepożorne słówko stawiano ludzi przed sąd. Najwybitniejszych naszych działaczy oddano pod kontrolę policyjną. Polskich naczelników, ba, nawet i Czechów, którzy okazywali choćby trochę przychylności dla Polaków, usuwano z urzędu, a mianowicie komisarzy rządowych Czechów. Ograniczono nawet wolność zgro-

madzeń i prasy. To skłoniło mnie także do wystąpienia z klubu tej koalicji, która dzisiaj rządzi.

W ten sposób pogłębia się coraz bardziej nieprzyjaźń między narodem polskim i czeskim. Do wzajemnego nieporozumienia przyczynia się w niemałym stopniu i dyrekcja policji w Mor. Ostrawie z p. Bacza na czele. Wzięła ona sobie za cel

śledzenie rzekomej polskiej irredenty i prześladowanie prasy polskiej.

„O wolności prasy mówić tutaj, zdaje się być paradoksem. Jakakolwiek, choćby nawet najmniejsza wzmianka o krzywdzie, jaka się ludności polskiej dzieje, ulega konfiskacie. Wystarczy wspomnieć, że „Dziennik Polski“, gazeta wychodząca w Morawskiej Ostrawie dopiero od 3 czerwca br. uległa już coś 35 razy konfiskacie.

„A jak mienawistnie się tę konfiskatę przeprowadza.

W ten sposób, aby wydawnictwo poniosło jak największą szkodę. — Redaktorzy polscy chcąc zabezpieczyć gazetę przed konfiskatą posyłają do cenzury szczerotkowe odbitki, czekają potem dwie do trzech godzin z drukiem, aby się dowiedzieć, czy coś nie przekreśli ołówkiem skwapliwego cenzora. — Daremne czekanie. Na kilkakrotne zazwyczaj telefoniczne zapytania, czy nie uległo coś konfiskacie, zbywa się ich milczeniem. Potem, gdy już cały nakład ofrankowany na pocztę lub w drodze, — ogłasza się konfiskata tak, aby — jak to powiedział odwarcie jeden z urzędników — wydawnictwo poczuło, że jest konfiskata.

„Nie dość na tem. I dyrekcja policji w Bernie Mor. widocznie z inicjatywy policji ostrawskiej,

zaczęła szykanować Związek studentów-Polaków w Bernie,

przeprowadzając w lokalu związku i w prywatnych mieszkaniach członków zarządu związku rewizję. Dokonano konfiskaty ksiąg i korespondencji Związku studentów-Polaków, co uniemożliwia normalną pracę Związku. Postępowanie władz policyjnych jest dla członków niezrozumiałe, gdyż Związek pracował w ramach statutu i nigdy nie prowadził działalności sprzecznej z prawem.

„Nie wiem, czego policja berneńska u tych studentów szuka. Chyba chce się przekonać o biedzie naszego akademika, który nieraz o chłodzie i głodzie vegetuje w nader ciężkich warunkach, nie mając żadnego wsparcia ze strony różnych humanitarnych instytucji.

„Nie przypuszczam, żeby to miała być droga do sklonienia Polski do szczerzej przyjaźni z naszym państwem.

„Jeżeli powiedziałem na początku, że mojem gorącym życzeniem jest, aby te państwa żyły w przyjaźni, to nie mogę jednak zgodzić się na to,

aby przyjaźń ta była okupiona zniszczeniem i śmiercią naszego ludu.

Wierzę, że z biegiem czasu słowa te znajdą zrozumienie i u innych, a szczególnie, także u miarodajnych czynników tego państwa.

„Wiem, że do tego czasu wiele wody upłynie i niejedno będzie nam trzeba będzie wycierpieć. Ale jestem przekonany, że do tego dojdzie, choćby wbrew woli p. Benesza. Byleby potem — nie było zapóźno!..

„Polityka p. ministra spraw zagranicznych narazie do tego celu nie zdążyła. Aczkolwiek uznaje jego zdolności dyplomatyczne, jego zręczność i jego zabiegi o bezpieczeństwo i rozwój wewnętrzny tego państwa — nie mogę się godzić na metody, które do osiągnięcia tego celu obrał. Przynajmniej mam co do metod odnośnie do Polski pewne zastrzeżenia“.

Przegląd Polak 21/XI 34.

Polska Zachodnia 12/XI 34.

„Śląsk cieszyński — zagłębienie Saary“

strawski, gdzie pociągi z bronią były wtedy zatrzymywane, był opanowany przez masy komunistów i że nasze organa państwowe przez długi czas stosunków ówczesnych nie mogły w pełni opanować. Z tych powodów pociągi z amunicją nie mogły iść przez okręg ostrawski, lecz drogą na Słowaczynę.

W dalszej części swojego artykułu, podpisanego przez „hraničářów“, „Mor.-sl. d.“ pieje hymny pochwalne na cześć Snejdarska, którego nazwisko pono znane jest na Śląsku każdemu dziecku, i w którym pokładane są rzekomo wszystkie nadzieje. „Nazwy Śląsk Cieszyński i generał Snejdarek nie są jedno bez drugiego w narodzie i w dziejach młodego państwa do pomyślenia. Albowiem właśnie jemu, zdecydowanemu obrońcy i oswobodzicielowi Śląska i jego zwycięskiemu wojsku zawdzięczamy, że przynajmniej część Śląska Cieszyńskiego go ze swoimi bogactwami i jako ważny korytarz w drodze na wschód, została nam zachowana.“ Zapomina tylko „Mor.-sl. d.“ dodać, że od dłuższego czasu p. gen. Snejdarek występuje jako najgorliwszy przyjaciel narodu polskiego i jest prezesem klubu czesko-polskiego w Bratysławie.

„Mor.-sl. deník“ wpadł na doskonały pomysł: porównuje Śląsk Cieszyński ze Zagłębieniem Saary, przy czym stwierdza, że „tak jak Francja ma swój okręg saarski, tak miała Czechosłowacja swój Śląsk Cieszyński“. Innymi słowy uważa, że Francja ma takie same prawa do okręgu Saary, jak Czechosłowacja do Śląska Cieszyńskiego. Tu należałoby zauważyć, że zagłębienie Saary jest krajem etnograficznie niemieckim.

„Mamy pewnego rodzaju pokrewieństwo z Francją w tym kierunku — píše „Mor.-sl. deník“, — dlatego nas zajmuje, jak tam postąpią czynniki międzynarodowe, które nam oddały najlepsze usługi przez nasze zwycięskie wojsko zagraniczne, które ostatecznie musiało zrobić porządek.“ „Mor.-sl. deník“ chce przez to powiedzieć, że z jednej strony panował porządek, z drugiej nieład. Coś wprost przeciwnego wynika z artykułu praskiego organu partji Kramarza, „Národní politiky“, który píše dosłownie:

„Główną rzeczą dla nas pozostanie, że w tym czasie, za rządów Tusara, komunizm posiadał u nas w głównym stronnictwie tak wielkie wpływy, że byliśmy wtedy w wielkiem niebezpieczeństwie burz i przewrotów komunistycznych, że cały okręg o-

Coraz to bardziej brutalne rugie czeskie

Inny, wydany w dniu 11. 11., Ludwik Kuś, jako dwuletni chłopak przybył z matką do Czechosłowacji, tam ukończył szkołę i tam pracował. Pojęcia nie miał, że jest obywatelem polskim i „Polakiem“. Czechosłowację kazano mu opuścić natychmiast.

Dnia 7 b. m. wydano również z Czechosłowacji niejakiego Dawida Neuera, blacha, który jako 7-letni chłopak w roku 1914 razem z rodzicami przybył do Czechosłowacji, wówczas jeszcze teren austriacki i oczywiście bez paszportu. Tam rodzice jego gospodarowali, długo przez nikogo nie molesowani, aż z początkiem listopada fala antypolskich rugów objęła i Neuerów.

Mamy do zanotowania dalszą porcję rugów czeskich z rubryki, która w ostatnich tygodniach stale widnieje na łamach pism polskich. We wszystkich prawie wypadkach chodzi o ludzi młodszych, którzy poradzili się w Czechosłowacji, pokończyli nawet szkoły czeskie i którzy przedewszystkiem pojęcia nie mieli, iż nie posiadają obywatelstwa czechosłowackiego.

Jeden z wydanych a mianowicie Stanisław Pawliczko służył nawet w wojsku czeskim! Nic mu to nie pomogło i dnia 7. 11. wydano go z Czechosłowacji, gdzie się urodził, ukończył 8-klasową szkołę powszechną, a potem pracował uczciwie na życie jako kowal

Nr. 419 z 22. XI. 34. „Robotnik”

Sprawy polskie w Czechosłowacji

Kampanja przeciwko tow. E. Chobotowi

Tow. E. Chobot jest posłem z ramienia robotników polskich na Śląsku czeskim do Izby poselskiej (Sejmu) Czechosłowacji. Należy do parlamentarnej frakcji socjalno - demokratycznej, zastrzegł sobie i uzyskał zupełną swobodę występowania we wszystkich sprawach narodowo - kulturalnych mniejszości polskiej, występuje w tych sprawach zawsze z całą stanowczością i z całą energią. Nikt nie może kwestjonować ani roli, ani zasług tow. Chobota w dziedzinie obrony — często skutecznej — praw Polaków na tej części ziemi śląskiej, która została przyłączona do Czechosłowacji.

Teraz podjęto przeciwko tow. Cho-

botowi ze strony „sanacyjnej” kampanję, nie przebiegającą w śródkach. Kampanja ta ma wszystkie cechy kampanji inspirowanej i zorganizowanej zawczasu. Zmierza ona do jednego chyba tylko celu, — do próby rozbicia polskiego ruchu socjalistycznego na Śląsku czeskim.

Próba się nie uda. Wywołała już natomiast inny skutek: bardzo poważne zaostrzenie stosunków wewnętrznych w społeczeństwie polskim w Czechosłowacji. Odpowiedzialność za taki stan rzeczy ponoszą czynniki, które wzięły na siebie inicjatywę stosowania na gruncie czechosłowackim metod, przejętych żywcem z naszych „krajowych” obyczajów.

Ślubił Polki 22/XI 34.

Rejd Banderji Konnej po Śląsku Cieszyńskim

W dniu 20 listopada urządziła Banderja Konna, zorganizowana przy Towarzystwie Rolniczym w Czes. Cieszynie, jednodniową wycieczkę konną po terenie powiatu czesko-cieszyńskiego. Wycieczka nosiła charakter sportowo-krajoznawczy i uczestnicy zwiedzili przy sposobności wzorowe gospodarstwa rolne miejscowych rolników. Punktem wyjściowym wycieczki były Niebory, skąd wyruszone rano w kierunku do Gut. Tutaj zwiedzono starożytny kościół polski z XVII stulecia, a następnie udano się do Śmiłowic. W gminie tej nastąpił dłuższy postój i po południu udano się w dalszą drogę do malowniczo położonej miejscowości górskiej, Rzeki. Już o zmierzchu wyjechała Banderja z Rzeki do Ligotki Kameralnej, końcowego punktu rejdów. We wszystkich miejscowościach była Banderja serdecznie przyjmowana przez ludność polską. Mówcy, witający

Banderję w wymienionych wyżej gminach, podkreślali sportowe znaczenie kawalerskiego rejdów i życzyli Banderji, by wyszkoliła się w jeździe konnej jak najlepiej i by mogła potem zwyciężać na zawodach konnych na Śląsku. W rejdzie wzięło udział kilkadziesiąt jeźdźców, przyczem należy nadmienić, iż w wycieczce tej uczestniczył również p. konsul generalny Leon Malhomme z małżonką i urzędnikami konsulatu R. P. w Mor. Ostrawie, pp. wicekonsulami Synowieckim i Domańskim i sekret. Grzegorzewskim, zaproszony przez banderję jako wielki zwolennik sportu konnego. Mimo śniegu i zimna wszyscy jeźdźcy odbyli rejd jak najpomyślniej i z wielkim zadowoleniem wspominają tę wycieczkę, która przyczyni się do spopularyzowania sportu konnego wśród rolników śląskich.

„ILUSTROWANY KURIER CODZIENNY” Nr. 325. Piątek, 23 listopada 1934 r.

Zamach czeski na ziemię i ludność polską!

Siedm tysięcy rodzin czeskich zostanie osiedlonych w polskich miejscowościach na „czeskim” Śląsku!

Z czeskiego Cieszyna donosi (kl): W tym roku rozparcelowano dwór w Górnym Cierlicku i powstało tam 53 drobnych osiedli rolniczych. Osadnicy ci narodowości czeskiej, zostali sprowadzeni z Zagłębia. Są to bezrobotni górnicy, pomiędzy których rozpożyczono na 3 proc. przeszło milion koron, celem umożliwienia im zbudowania domów i skromnych zabudowań gospodarczych.

Gazety czeskie, donosząc o przeprowadzonej parcelacji folwarku w Górnym Cierlicku, zaznaczają, że jest to początek akcji osiedlania bezrobotnych górników na roli. Urząd ziemski we Frydku ma bowiem zgłoszenia z 27 zarządów dóbr na Śląsku cieszyńskim, które oświadczyły gotowość dania do dyspozycji 10.000 ha ziemi na tę akcję. W przeciągu 3 do 4 lat musi się bowiem osiedlić 7000 rodzin górni-

czych na roli.

Nie słychać, żeby podobną akcję przeprowadzano lub starano się przeprowadzić gdziekolwiek w republice czechosłowackiej. Zamiar taki istnieje jedynie tylko na Śląsku cieszyńskim. I rzecz dziwna, będą górnicy osiedlani jedynie tylko w polskich okolicach.

Głównymi motywami w całej akcji są bezwzględnie motywy narodowościowe. Idzie o masowe sprowadzanie żywiołu czeskiego do polskich okolic, nad granicę polską. O zmagoryzowanie polskich większości wzdłuż granicy, o odebranie mniejszości polskiej praw językowych, o zlikwidowanie polskich szkół i zupełne odebranie tych uprawnień Polakom, które obecnie jeszcze posiadają.

Akcja jest przewidziana jako akcja państwowa. Rząd ma dostarczyć potrzebnej go-

tówki na bardzo niski procent. Przeciętny obszar osiedla pojedynczego ma wynosić 57 arów, czyli jedną morgę polską. Zabudowania będą drewniane, na które materiały mają dostarczyć tartaki państwowe, mające na składzie obłrymie zapasy drewna.

Główny nadzór nad całą akcją będzie miała czeska Matica szkolna, której zadaniem będzie baczenie, a żeby nikomu z Polaków nie przydzielono ani skrawka ziemi i to ziemi w zupełnie polskich okolicach, na którą Polacy w pierwszym rzędzie mają prawo.

Będzie się zupełnie tak samo postępowało, jak w czasie parcelacji, kiedy to ani jeden Polak nie otrzymał ośrodka a ziemię w drobnym przydziale... tylko przez przeoczenie, lub tam, gdzie była tak licha, że nikt z Czechów się po nią nie zgłosił.

Jak żyją Polacy pod obuchem ucisku czeskiego?

Stale konfiskaty gazet polskich.

Czeski Cieszyn, 22 listopada (kl). Dotąd wyszło 150 numerów „Dziennika Polskiego”, a 37 numerów zostało z nich skonfiskowanych. Konfiskaty zarządzono jedynie tylko z powodu obrony praw polskiej mniejszości w Czechosłowacji z powodu zarzucania władzom na podstawie faktów wynaradawiania i uiszczenia polskiego stanu posiadania.

Cenzorami gazet polskich są wyłącznie Czesi, którzy nie tylko nie władają w mo-
wie językiem polskim, ale nawet dokładnie go nie rozumieją, wskutek czego popełnia-
ją wiele niedorzeczności.

Tak np. w zeszłym tygodniu skonfiskowa-
no tygodnik „Nasz Kraj” za artykuł o ob-
chodzie polskiego święta państwowego w
Morawskiej Ostrawie. Cenzor nie pozosta-
wił nawet stwierdzenia, że władza czecho-
słowacka była reprezentowaną na nabożeń-

stwie w kościele katolickim. Nie zna on u-
kładu zdań w języku polskim i ażeby nie
popełnić czegoś, co by wyraźnie zdradzało
nieznajomość języka polskiego, skonfisko-
wał cały artykuł, razem z jego czysto re-
porterską częścią. Nawet urzędnicy czecho-
słowaccy nie znaleźli łaski w oczach cenzu-
ra

Polskim zarządom gmin odmawia się telefonu.

Zastępstwo gminne wioski Strzycież pod
czeskim Cieszynem uchwalilo zwrócić się
do władz o zaprowadzenie telefonu.

Władza się zgodziła pod warunkiem, że
telefon będzie umieszczony nie w urzędzie
gminnym, lecz w kancelarii czeskiej szko-
ły mniejszościowej(!). Kierownik czeskiej
szkoły, który jest znanym na całą okolice
szowinista czeskim i wielkim wrogiem
Polaków, miał kontrolować, kto z Polaków
telefonuje i dokąd.

Na taki warunek nie mogło zgodzić się
zastępstwo gminne w Strzycieżu i jeżeli dy-
rekcja poczt swego warunku nie zmieni,
będzie musiało zrezygnować z połączenia
telefonicznego.

Kłamia i szcują.

Mor. Ostrawa, 22 listopada (A). Ostraw-
ski organ czeskich narodowych socjali-
stów partji min. Benesza „Ceske Slovo”
prowadzi w ostatnim czasie gwałtowną
kampanję przeciw Polsce, strasząc ją na-
jazdem hitlerowskim.

O zjadłości antypolskiej „Ceskiego Slo-
va” świadczy fakt, że pismo to potrafiło
przynieść w jednym numerze takie wiado-
mości, jak np. że agenci polscy sprzedają
chłopom polskim w Czechosłowacji broń(?),
że w Polsce przebulano pieniądze, złożone
z takim trudem przez Polaków w Czecho-
słowacji na powodzian w Polsce(?) i że go-
spodarstwo pewnego Polaka na Śląsku o-
brabowano dlatego, iż rodzina tego Polaka
była zasłuchana w opowiadanie o konsulu
generalnym R. P. w Morawskiej Ostrawie,
Malhomme.

Zaznaczyć należy, że „Ceske Slovo” jest
najpoczytniejszym pismem czeskim na
Śląsku cieszyńskim i że z tego powodu po-
nosi główną winę za wytworzenie nastro-
jów antypolskich w tym kraju.

Dziennik Polski 22/XI 34

Łyżbice. Minęły przeszło trzy miesiące
od ostatniej konferencji PSPR w Trzynie,
w której brały udział komitety miejscowe
Łyżbice, Końskiej i Trzyna. Na konferen-
cji tej (13 sierpnia b. r.) uchwalono też m.
i. jednogłośnie wnioski, ażeby dla załat-
wienia wewnętrznych sporów w PSPR
zwołano nadzwyczajny zjazd. Wobec tego
z ciekawości poszliśmy na konferencję
PSPR, zwołaną na niedzielę, 18 listopada
b. r. do Domu Robotniczego. Przybył i po-
seł Chobot. No i zabrał głos, z początku
czując się nieswojsko, potem zaczął narze-
kać, co się to jemu za krzywda dzieje, co
to ci narodowcy, klerykali i „generał” z
nim nie wyrabiają, domagał się obrony
członków, bo to nie na niego niby jest skierowany ten atak, ale pono na partję i za-
klinał nas, byśmy mu wierni pozostali, bo
„zobaczcie, że ja dobrze robię, ale... już
będzie nieskoro”. Według jego wy-
wodów wszyscy są rozbijacze polskości,
tylko on jedyny to kryształ... Niejeden z
nas rumienił się, ale było trzeba sobie po-
myśleć, coż my możemy z takim Chobotem
zarywać, biedni robotnicy, przecież daje
nam zapomogę, monopol, spółki itp. Gdzież
tam on o czem innym potrafi mówić. On,
tylko on i to wszystko, — inni to nie!
A przecież miałby obecnie wdzięczniejszy
materiał do poruszenia, jak np. o doli na-
szej w hutach. Mamy przecież od czerwca
obniżone zarobki, a ceny środków żywno-
ści idą w górę, mamy stale dotkliwie obni-
żanie akordowych zarobków, a co najlep-
sze, stale rewizje w naszych „kastlikach”
na ubranie w hutach (niewiadomo, czy to
przypadkowo już broni nie szukają w hu-
cie, co to jakiś agent według „Ceskiego slo-
va” sprzedawał siedłom!). Mamy teraz
węgiel na zaliczkę, którą jednak „frydec-
kiej” do trzech miesięcy musimy wyrów-
nać (dawniej do sześć miesięcy!), tak, że za
naszych kilka przepracowanych zmian w
miesiącu otrzymujemy nieraz próżne
na wypłatę koperty, bez halerza.
Tow. Chobocie, jak w czerwcu groziło wy-
dalanie, to was nie było, obecnie nawet
o tem, co się dzieje, nie wspominaliście a je-
szcze mówicie „będzie nieskoro”. A kie-

dy będzie „dość wczas”? Już my tu
wszyscy wiemy i rozumiemy! Jak przyjdą
wybory, to obliczymy i przesilenie w
PSPR, wywołane tow. Chobotem (nie ro-
botnikami!), zlikwidujemy. A już nas tam
tymi klerykałami i narodowcami nie trze-
ba straszyć. My nie małe dzieci. Ci klery-
kali i narodowcy grzecznie was wybrali na
posła a już ich tutaj w naszej gminie w
Łyżbicach także znamy. Nie są oni tak
straszni, bo przecież u nas przed dwoma
miesiącami, bez jakiegokolwiek zastrzeżeń
w zastępstwie gminnym głosowali razem z
nami, wybierając naszego Kohuta na wój-
ta! A więc nie mydlić nam oczu! My się
tam zawsze dla koniecznej obrony naszych
wspólnych spraw z robotnikami innych o-
bozów polskich pogodzimy. Wy nie, p. po-
śle? „Zobaczcie, że będzie nieskoro.” Ra-
dzimy wam, po waszym referacie, uczynić
cie tak, aby jeszcze było dość wczas! —
Członek P. S. P. R.

(Pani konsulowa usiłuje się o utrzymanie stanu posiadłości.) Krążyły pogłoski, że pani konsulowa Malhommowa chce urządzić znowu gwiazdkę dla ubogiej dziatwy szkolnej polskich szkół. Dlaczego, to już każdy wie. Chce jeszcze ratować, co się ratować daje. W niedzielę więc zawitało do jabłonkowskich wiosek auteczko Nr. M 76.538 a w niem siedziała pani konsulowa Malhommowa z dwiema wiernymi towarzyszkami. Jedna z nich miała pono być pani wicekonsulowa Synowiecka, znowu ta druga starsza pani ma to być pono żona jednego polskiego kapitana. W aucie było pełno paczek. Pani konsulowa zwiędziła Nawsi, potem zdaje się Piosek a nareszcie Jabłonków. Co tam było tu lub tam, to nie wiemy. Widzieliśmy tylko, jak na przykład w Jabłonkowie kłaniali się przed Czytelnią pi. konsulowej pan Paszek i pan Jeżowicz, znowu w Piosku widzieliśmy tam poskakować kierowników i nauczycieli, między nimi i dwa z okulorami. Niektórzy nie chcieli przyznać barwę, że też przyjmują dary od p. konsulowej, więc zamiast do Jabłonkowa puścili się do Piosku, jak na przykład **kierownik Jesch z dziećmi z Piosecznej**. Pani konsulowa pono własnoręcznie tylko mierzyła, niektórzy nauczyciele chętnie asystowali, aż im fraczki odskakowały, a znowu drugie damy tylko przyszytywały. Papucie, jakieś tam materyje na szaty itd. wręczała szczerze pani konsulowa ubogiej dziatwie. Niech jej to Pan Bóg pożegna, nie za to, że dawała, ponieważ dawać z niewłasnego, to rzecz najłatwiejsza, lecz za to, że dawała naszej dziatwie z tego, co nieograniczoną radość byłoby wywołało między ubogą dziatwą poza niedaleką granicą. Trzeba ratować stan posiadania! A jak zagraje na początku grudnia w Polonii w Ces. Těšně muzyka, to wtedy bezmała będzie tam bal, urządzony przez pani konsulową jako dobrą katoliczką zaraz na początku adwentu. Wtedy wszyscy niech pośpieszą tam. Chociaż tam nic nie dają, to przecież dziecię będzie miało miano: z balu był wielki czysty dochód (!!!), który przeznacza się na już odbytą gwiazdkę dla młodzieży szkolnej, urządzoną przez P. T. damy konsulatu polskiego. A terazy byśmy się też zapytali: Czy też wie p. inspektor Wójcik, że w polskich publicznych szkołach urządzi pani konsulowa Malhommowa gwiazdkę? Czy za chwilę nie przyjedzie na Słowaczną madziarska pani konsulowa do szkół słowackich a też będzie urządzić gwiazdkę? Czy za chwilę nie będą te polskie szkoły ulem dla wszystkich? Coby też tak uczyniła polska policja, gdyby naraz we szkole publicznej w Istebnej, w Skoczowie, Cieszynie, Goleszowie itd. zaczął urządzić niejaki Czechosłowak gwiazdkę dla dziatwy szkolnej? Ten ani nie dostałby nożyczek z kieszeni a jużby siedział w „chlódku“. Czy pani konsulowej wolno także zastępować p. konsula? Wbrew woli nasuwa nam się pytanie: gdzie właściwie jesteśmy?

Evangelika 24/XI 34.

Ks. O. Michejda.

Mor. Sl. Deniková.

W numerze z dnia 15 listopada 1934 r., L. 315, „Mor. Sl. Deník“ poświęcił artykuł polskiemu świętu państwowemu odprawionemu uroczyscie w Mor. Ostrawie w dniu 11 listopada, przyczem wskazał i na mnie, wytykając mi udział w nabożeństwie kościelnem i akademji. Nie zwracałbym wcale uwagi na taki artykuł i zarzut, gdyby chodziło tylko o moją osobę, lecz redakcja „Mor. Sl. Deníka“ korzysta z sposobności, by podać krytyce zachowanie się wszystkich pastorów naszego Kościoła wobec czeskosłowackich uroczystości państwowych.

Aby nadać swemu artykułowi pozory odświeżania jakiejś tajemnicy, która re-

dakcję zmusza do ogłoszenia artykułu, „Mor. Sl. Deník“ sięga w przeszłość i podaje tu treść mych słów wypowiedzianych przezemnie około r. 1928 do deputacji Evang. Maticy Třanovského, domagającej się odprawienia nabożeństwa w dzień święta państwowego. Nie przypominam sobie dziś, co wtenczas powiedziałem. „Mor. sl. D.“ twierdzi, że otrzymano: Za byvalého Rakouska konali jsme všude ve statní svátky bohoslužby a k čemu došlo? Po převratu jsme takové oslavy zásadně odstranili, jelikož nepovažujeme za slušné a s evangelickým přesvědčením srovnatelné, aby evangelická církev oslavovala anebo příkladała ruku k oslavám politických událostí.“ Do tego dodana jest ze strony redakcji uwaga: Byla tedy tato otázka privr odmitavě rozhodnuta

Oba te zarzuty, tak ten, który odnosi się do mego udziału w święcie państwowem polskiem, jak ten, który przypomina rzekomo moje wspomniane powyżej oświadczenie daje mi sposobność do wypowiedzenia na ten temat kilka uwag.

Najpierw zatem mój udział w święcie państwowem polskiem. Właściwie ani o tem nie byłoby trzeba wspominać, bo i sam „Mor. sl. D.“ doniosłszy swym czytelnikom o nim dodaje: „Nenamítali bychom ničeho proti účasti těchto panů na oslavách cíziho státního svátku, kdyby se sami přičinili k uspořádání oslav svátku svobody ve vlastním státě 28. října anebo se aspoň oslav kdekoliv zúčastnili.“ Zatem z powodu udziału nas kilku pastorów w święcie państwowem polskiem ani „Mor. sl. D.“ zasadniczo zarzutu robić nam nie może, tem więcej, że jak słyszę, w święcie tem wzięli udział i przedstawiciele ludności czeskiej, nawet w Mor. Ostrawie. Przyznam się, że byłem bardzo przyjemnie dotknięty tem, że przedstawiciel Rzeczypospolitej Polskiej w Mor. Ostrawie postarał się o urządzenie nabożeństwa w kościele ewangelickim a nie tylko i wyłącznie w kościele katolickim. Na uroczystość tę zaproszono bowiem większą ilość ewangelików i uważałem to za rzecz właściwą, iż Konsulat Polski postarał się dla nich o nabożeństwo w kościele ewangelickim. Udziału zaś tej ludności w nabożeństwie i święcie „Mor. sl. D.“ dziwić się nie powinien i nie będzie się dziwił, gdy wspomni, że wielka część członków tych rodzin musiała szukać chleba w Polsce i tam go też znalazła. Coś niecoś o konieczności szukania chleba poza granicami kraju, w którym ta młodzież się urodziła i wyrosła, mogłby nam opowiedzieć i „Mor. sl. Deník.“

Błędny jednak jest argument „Mor. sl. D.“, każący mu wytykać pastorom ich udział w święcie państw. polskiem. Wszędzie tam, gdzie pastorów zaprasza się do czynnego udziału w urządzaniu święta państwowego naszej Republiki, pastory ci spełniają lojalnie swe obowiązki. Mnie osobiście dwukrotnie do tychczas z ramienia Urzędu miejskiego w Trzyńcu zaproszono na odnośne narady i raz byłem przy nich osobiście obecny, drugi raz nie mogąc sam iść, prosiłem zastępcę zboru o udział. Zatem należało się zastanowić, nim umieszczono w piśmie słowa, „kdyby se sami přičinili k uspořádání oslav...“ „Mor. sl. Deník“ wie też, że chociaż — w odróżnieniu od święta państw. polskiego w Mor. Ostrawie — urzędy państwowe nigdy do kościoła nie zwróciły się z wezwaniem o urządzenie nabożeństwa w dniu 28 października, w zbo-

Evangelia 24/XI 34.

rach naszych jednak urządzi się tam, gdzie o to proszono, nabożeństwo kościelne. Niestety, tak bywa przynajmniej u nas w Trzyńcu, cywilni przedstawiciele ludności i członkowie komitetu urządzającego uroczystość państwową, faktu urzędu nabożeństwa tego zdaje się nie znają, i dziwna rzecz, w godzinę nabożeństwa urządzają akademię, a tego roku nawet urządzono u nas w Trzyńcu na rynku tuż pod kościołem naszym capstrzyk, przy którym grały dwie kapele muzyczne tak głośno, iż to nawet przeszkadzało przy uroczystościowym nabożeństwie. Niesłuszny jest zatem zarzut skierowany do nas pastorów, iż nie bierzemy udziału w takich uroczystościach, jak mamy być przy akademii, jeśli równocześnie jesteśmy w kościele. Że nas przy wieczornych pochodach urządzanych z tej przyczyny przez Związki i Korporacje korespondent „Mor. sl. D.” nie widzi, to już nie nasza wina. (Dok. n.)

Nas kraj 23/XI 34

Zgoda za każdą cenę? W jednym z nadesłanych naszej redakcji artykułów znajdowało się wśród innej treści, traktującej o sprawie innej, pouczenie moralne o potrzebie zgody, przy tworzeniu której należy pamiętać, że ludzie nie są aniołami, że tych ludzi — widocznie takich, co mącą zgodę — trzeba o potrzebie zgody przekonać i do niej wychować, do czego trzeba mieć szczęśliwą rękę. Pouczenie to w zasadzie byłoby słuszne, gdyby ono zbyt wyraźnie nie miało pewnej tendencji, którą każdy musiał zrozumieć, kto ten artykuł czytał.

Jeżeli chodzi o społeczeństwo, które ma pewne cele, jest zgoda potrzebna, należy ludzi przekonywać i do niej wychowywać, jak daleko to jest możliwe. Ale gdy to jest niemożliwe, gdy n. p. ten co zajmuje przednie stanowisko i sam ma pretensje i obowiązek wychowywania i prowadzenia nie tylko się nie chce dostosować do woli ogółu, lecz sam daje zły przykład i niweczy cele tego społeczeństwa, co wtedy? Wprawdzie w takim wypadku czasem można takiego utrzymać przy zgodzie przez płacenie mu czy to pieniędzmi czy to różnymi urzędami i godnościami. Ale to jest demoralizacja, która się prędko rozszerzy na całe społeczeństwo, boć słusznie każdy powie, dlaczego ja mam uczyć i bezinteresownie pracować dla dobra ogółu, gdy inny jest wynagradzany tylko za to, że korzysta z mej pracy i przy każdej sposobności naszą sprawę zdradza?

Jesteśmy Związkiem śląskich katolików, musimy tedy postępować w myśl etyki chrześcijańskiej, dlatego wybaczyliśmy wszystko, co nie naruszało zasad ustroju naszego społeczeństwa, zapomnieliśmy nawet o dawnych zdradach, ale ta sama etyka wymaga, abyśmy ratowali nasze społeczeństwo i uniemożliwili zło. Dobrze powiedziano, że nie jesteśmy aniołami. Ale uczono nas, że i wśród aniołów wybuchła niezgoda; wobec burzycieli nie stosowano już wtedy przekonywania i wychowywania, lecz wyrzucono ich ze społeczeństwa aniołów i wtrącono do piekieł. Pan Jezus, gdy kramarze chcieli świątynię zamienić na środowisko swych prywatnych interesów, nie przekonywał już, ale wziął bata i wyrzucił. Przypomnijmy sobie dalej ewangelję o królu, który zapraszał na ucztę weselną, lub o kłakolu, który wyrósł wśród zboża. Także i Judasza nie można było przekonać, nie przekonał go nawet ten, który był największym wychowawcą i najlepszym nauczycielem.

Zgoda nie może być okupiona cierpieniem zła i pomagania mu do zwycięstwa. Społeczeństwo, które chce istnieć, musi tępić zło i zdradę wśród siebie póki czas, jeśli nie chce zginąć. Musi wyrzucić z pośród siebie tych, co zagrażają jego celom i bezpieczeństwu, z tych samych powodów, dla których odcina chirurg zgangrenowany palec, lub nawet gdy już późno i rękę lub nogę. Chcemy ratować życie, musimy wyciąć zgangrenowaną część póki czas.

*Hyniewska Komna z członkami ceskiego klubu jazdy konnej u Mor. Ostravie
) konsul gen. Malhomme na Trafozu

Klub sportowy „Polonia” u Karwinie

„Duchowi času“ do pamiętnika

„Socjalizm i demokracja“ redaktorów „Ducha času“ przejawia się w zbyt jaskrawym szowinizmie, kierującym się szczególnie przeciwko ludności polskiej. Wczorajszy „Duch času“ przynosi artykuł p. t. „Těšínsko bylo české“, w którym dowodzi wzorem najzagorzalszych nacjonalistów, a wbrew głosom czeskich uczonych, że Śląsk Cieszyński był czeski. Twierdzenie to opiera na austriackiej statystyce szkolnictwa, która do r. 1848 wykazuje na Śląsku Cieszyńskim szkoły czeskie.

Czytając wywody „Ducha času“, należy jego redaktorów posadzić nietylko o wybujały szowinizm, lecz również o nieuctwo i złą wolę. Kto pisze na temat nauczania języka w szkolnictwie na Śląsku, powinien zapoznać się przedewszystkiem z własną literaturą z tego zakresu. Nikt nie przeczy, że na Śląsku po r. 1592 zaprowadzono czeski język urzędowy, a po r. 1777 morawską szkołę. Ale z faktem tym lud śląski nie miał nic wspólnego, bo narzucili mu go urzędy. Historyk czeski Wincenty Prasek w dziele p. t. „Dějiny knížectví těšínského“ stwierdza wyraźnie: „Pierwszy dokument czeski, wydany na Śląsku Cieszyńskim w r. 1434, w którym znajduje się imię Włodek, dowodzi, że jesteśmy w kraju przeważnie polskim.“

A nie mniej znany historyk czeski, archiwariusz miasta Mor. Ostrawy, prof. Adamus, w rozprawie p. t. „Jazyková otázka ve školství na Těšínku“, wydanej w r. 1930, publikuje cały szereg faktów i dokumentów, wykazujących, jak urzędy ludowi polskiemu narzucały język morawski, jak przeciw temu naturalnemu stanowi rzeczy ludność protestowała i walczyła tak długo, aż nareszcie w r. 1848, w okresie większej swobody, wywalczyła polski język ojczysty

w szkole i kościele. Na starania ludności, które żądały języka polskiego zamiast morawskiego, władze, a mianowicie gubernjum berneńskie odpowiedziało w r. 1809, „że nie opłaca się trud, aby dla 6 dziekanatów, których mową jest narzecze śląsko-polskie, wydawano drukiem podręczniki szkolne w tem narzeczu“. (Adamus.) „Rok 1848, tak pamiętny w historii europejskiej, to równocześnie rok narodzin polskiej szkoły na Śląsku Cieszyńskim. Pod ożywcem technieniem ruchów wolnościowych padają więzy absolutyzmu, lud śląski budzi się z biernej uległości pańszczyzny i przyznania praw swojemu językowi ojczystemu. Szkoła polska, to pierwsza wielka zdobycz demokracji i równouprawnienia narodów.“ (Wiesław Wojna: „Prawda o Cierlicku“.)

Tę zdobycz demokracji i równouprawnienia narodów chcieliby zniweczyć czescy socjaliści demokraci, którym, jak widać, szkoła polska dla polskiego ludu jest solą w oku. Najdziwniejsze przy tem jest to, że nie kto inny, jak właśnie „Duch času“ przed 4 laty w swoich feljetonach drukował rozprawę prof. Adamusa p. t. „Jazyková otázka ve školství na Těšínku“, która tłumaczy, dlaczego ludowi polskiemu narzucono szkołę morawską i dlaczego ją usunięto z chwila, kiedy lud, uwolniony z więzów absolutyzmu, doszedł do władzy. Dzisiaj „Duch času“ przechodzi do porządku dziennego nad tem, co sam wydrukował i wypisuje brednie ku uciesze pp. Zahradników, Špačkův i innych Vochalów.

Zapytujemy się robotników polskich i cały polski lud, pracujący na Śląsku, czy zgadza się na obecny sposób pisania „Ducha času“, który swoim szowinizmem przerósł nieboszczkę „Obranę Slezska“. Co na to wszystko „Robotnik Śląski“?

Przegląd prasowy

„Orawa i Spisz odskoczną polskiej zachłanności.“

Pod takim tytułem streszcza „Mor.-sl. deník“ artykuł dr. J. Mikuša, zamieszczony w „Modrej revue“ nr. 18 z r. b. W czym się ma przejawiać ta polska zachłanność? Z treści artykułu nigdzie nie możemy jej się dopatrzeć. Dr. Mikuš najpierw mówi o argumentach, jakie wysuwano w r. 1919 i 1920 z polskiej i czechosłowackiej strony. Czechosłowacja wysuwała przy obronie swoich pretensyj do Orawy argumenty geograficzne i historyczne, Polacy argumenty etnograficzne, narodowościowe. — „Politycznie — pisze „Mor.-sl. den.“ — uzasadniali to tem, że ludność okupowanego kraju, t. zw. górale, mówią narzeczem bliższem językowi polskiemu, niż słowackiemu. I jeżeli uznajemy, że faktycznie chodzi tu o pograniczne językowi polskiemu podlegające narzecze (polština ovlivněné nářečí), to jednak argument ten jest więcej pretekstem niż uzasadnieniem naukowym.“

A w dalszej części artykułu jest mowa o tem, jak w przyznanych Polsce częściach Spisza i Orawy rząd polski „wszelkimi sposobami dąży do tego, aby ludność tę pozyskać dla polskiej ideologii państwowej“. Czyż to ma być zbrodnią? Czyż to ma być

dowodem polskiej zachłanności? Wszak autor sam przyznaje, że chodzi tu o ludność mówiącą polskiem narzeczem, a żyjącą w Polsce. Rząd polski chroni rzekomo ludność tę przed wpływami zagranicy do tego stopnia, że zakazał przywóz słowackich książek i kalendarzy na polską Orawę, które przysyłało dotąd Towarzystwo św. Wojciecha w Trnawie. Autor ubolewa, że ludność ta jest już stracona dla idei narodowej słowackiej i państwowej czechosłowackiej.

Niech bezstronny czytelnik sam sobie wyrobi zdanie, z której strony może być mowa o zachłanności. Poza tem stwierdzić trzeba kategorycznie, iż nieprawdą jest twierdzenie, że słowackie książki i kalendarze nie są dopuszczane do Polski. Prawdą jest natomiast, że niektóre książki i czasopisma według nowej polskiej taryfy celnej podlegają ocenie. Tak np. książki polskie, wysyłane z Czechosłowacji do Polski, są clone przez polskie urzędy celne. Prawdą jest dalej, że naskutek interwencji ze sfer słowackich urzędy polskie zwolniły kalendarze Tow. św. Wojciecha od cła, tak że od 30 października b. r. idą swobodnie do Polski, co stwierdza wyraźnie „Slovák“ w nr. 263. Z polskiej strony nie czyni się więc przeszkód w szerzeniu słowackiej propagandy kulturalnej na polskim terenie Spisza i Orawy.

Je boj proti nacionálnímu hnutí Poláků na Těšínsku veden posl. Chobotem správně?

Boj na ostří nože vzplanul mezi polským soc. dem. poslancem Chobotem a polským vlasteneckým táborem na Těšínsku a Ostravsku. Spor vyvrcholil řečí, posl. Chobotem v poslanecké sněmovně přednesenou. Ve své řeči obvinil ostravského generálního polského konsula Malhommea z rozeštvávání Poláků na Těšínsku a podněcování jich k nenávisti vůči Československu. K tomu cíli prý používá peněz, nápojů a jídla, jimiž polské obyvatelstvo při každé příležitosti hostí. Jedinou hrází proti těmto polským štvanicím prý jest polská socialistická strana dělnická, jejíž předsedou je posl. Chobot. Proto prý vlivem agitace polského konsula v této straně vyvolává se v život oposice proti posl. Chobotovi. Představenstvo polské socialistické strany obrátilo se proto na Světový svaz Poláků ve Varšavě se stížností na rozvratnou činnost gen. konsula Malhommea a žádá, aby byl z M. Ostravy odvolán a nahrazen diplomatem seriosnějším. Toto veřejné vystoupení posl. Chobota vyvolalo v polském vlasteneckém táboře na Těšínsku ohromný rozruch. Orgán ostravského polského konsula „Dziennik Polski“ zahájil proti Chobotovi nejprudší ofensivu, dal ho do národní klatby a vyhlásil mu nesmířitelný boj až do jeho zmizení v politickém propadlišti.

„Dz. P.“ v jednom ze svých útočných článků napsal: „Posledním svým vystoupením p. Chobot zlikvidoval se definitivně v očích všech slušných Poláků a naznačil výrazně, kde je vlastně jeho místo“. Dále vytýká Dz. P. Chobotovi, že svoji polskost opíral vždy jen konjunkturu okolností a celá polská společnost nad ním vyřkne svůj soud, v němž se objeví, čím činnost polskému lidu škodí a kdo je tím Polákem Polákům škodícím.

V jiném článku v Dz. P. uveřejněném pod nadpisem „Kvítko ze zahrady páně Chobotovy“ byla parlamentní řeč posl. Chobota podrobena zřívavé satirické kritice. Na tvrzení Chobotovo, že mu nynější dirigent polské národní politiky sliboval, vystoupí-li jako posl. dr. Buzek ze soc. dem. klubu poslanců a senátorů, budou ho lidé nositi na rukách. Dz. P. mu na toto tvrzení odpověděl, že už ho horníci chtěli na rukou nosit, ale ze sálu ven na tělocvičné akademii v H. Suché.

Na výrok posl. Chobota, že byli najati jednotlivci, jako na př. Lukosz, Siuda a Stefek na rozbíjení polské socialistické strany a za peníze plynoucí z fašistických zřídél prý vydávají letáky proti jmenované straně, Dz. P. takto odpovídá: „Lež, p. poslanče, — nikdy proti straně, nýbrž proti p. Chobotovi. Je to čestným nadávati na sanační fašisty a přijímati od nich vysoké řady?“

Na stesk posl. Chobota, že „se strany osob seskupených kolem polského konsulátu v Mor. Ostravě organisují se na mne za peníze, kořalku, pivo a uzenky osobní útoky“ odbovídá Dz. P.: „A kdo tak hojně častoval pivem na Kozubové a potom smlouval při vyrovnávání účtu?“

V jedné partii své řeči obvinil posl. Chobot polské národovce takto: „...V

řadách tak zvaných národovců rozšiřovány jsou ochotně anonymní letáky „černé ruky“ s vyhrůžkami zabítí a jinými provokačními hanopisy“. — Dz. P. na to odpovídá, že strach má velké oči a že toho, kdo má zlé svědomí, pronásledují strašlivé vidiny.

Posl. Chobot ve své řeči také pravil: „Ve svých tiskovinách už zjevně disponuji mým mandátem poslaneckým. Zřejmě se už nemohou dočkat, aby p. dr. Wolf mohl znovu čachrovati se zájmy polského dělnictva.“ — Na to odpovídá Dz. P., že p. dr. Wolf již veřejně prohlásil, že za žádných okolností nereflektuje na mandát, který až do vypršení funkční lhůty zůstane socialistům. Někdo jiný prý se však mandátu drží jako tonoucí břitvy.

V další části své řeči posl. Chobot uvedl, že představenstvo polské socialistické strany postavilo se za něho a poslalo Světovému svazu Poláků žádost, aby konsul Malhomme byl z M. Ostravy odvolán, jelikož polští dělníci se přesvědčili, že on zavinil dnešní fatální poměry polské menšiny na Těšínsku a dr. Wolf svým postupem stal se záškodníkem polského pracujícího lidu. — Dz. P. odpovídá, že polská společnost už ví, kdo je jejím záškodníkem, a že dělníci dospěli již k jinému přesvědčení, nežli p. Chobot, o němž mají už dávno ustálené mínění.

Potom poslanec Chobot rozhořčeně zvolal: „Demoralisace, šířená nynějším okolím konsulátu mezi zdejším polským obyvatelstvem, je tím nebezpečnější a zhoubnější, když si uvědomíme, že celá akce „gleichšaltování“ všech polských organizací, provádění propagandy sanačně-fašistické uhražují se z dosud neobjasněných zahraničních fondů“. — Dz. P. na tuto narážku jízlivě odpovídá: „Úředníci konsulační šíří demoralisaci mezi Poláky, ale za to p. poslanec jest nedostupným vzorem veškeré morálnosti. Co se týče těch peněz, nutno říci, že polská obětavost vylučuje takové lidi, kteří holoďují mamonu a všeobecně mluví o provazu oběšencově.“

Na tvrzení posl. Chobota, že „pánové z tábora tak zv. národovců jdou tak daleko ve své zaslepenosti, že se spojují s polskými komunisty proti němu a polské socialistické straně, odpovídá Dz. P.: „Pan Chobot má zřejmě krátkou paměť a možná, že nechce vědět, v kolika případech komunisté šli společně se socialisty při volbách obecních starostů a pod. A konečně jsou ty časy už tak vzdálené, kdy p. Chobot jako jeden z vůdců komunistů rozbíjel polskou socialistickou stranu?“

Další část své řeči zahrotil poslanec Chobot ostře proti nacionální politice gen. konsula Malhommea, hovoře o Malhommově klíce, fašistické přilbě, konsulařní klíce, spojencích Hitlera a Gömböse. K tomu Dz. P. praví: „Frázemi těmito hází osoba, která často jezdila do Varšavy a uchýlovala se do těchže sanačně-fašistických sfér. A řád? A bezplatné „studijní cesty“ po Polsku?“

Dziennik Polski udělal kříž nad poslan-

cem Chobotem tímto velkým gestem: „Reč p. Chobota znamená strhání posledních mostů s polskostí, které jej ještě nemnoho s touto spojovaly. Denuncováním polských pracovníků, kteří nechtěli věřit v rehabilitování p. Chobota ze starých hříchů, házením bláta na polský stát a jeho úřady, které nazývá „klikou“ a polské činovníky a polskou společnost, kterou nazývá „šajkou“, spálil p. Chobot za sebou všechny mosty“.

Otiskující vyňatky z řeči posl. Chobota i s odpověďmi Dz. P. na tytéž, činíme tak proto, abychom ukázali, jak se takový politický boj vesti nemá. Boj se strany polských soc. demokratů s posl. Chobotem v čele a českých politických stran a časopisů proti polskému nacionálnímu hnutí není veden správně, když se dovolávají jen odstranění nepohodlného polského konsula. Je sice pravdou,

že toto hnutí jest inspirováno z Polska, ale ono by se neutlumilo odchodem konsula Malhomma. Polská socialistická strana dělnická dopouští se velké taktické chyby, když boj proti nacionálním proudům v polské menšině na Těšínsku svedla na pole osobního boje. Na odpovědích Dz. P. lze pozorovati, jak je někdy nebezpečným pouštět se do osobního boje s politickým odpůrcem.

Kdo chce nacionální hnutí účinně paralyzovati, musí jíti, jak se říká, zlu až na kořen. Ale to se právě neděje. Na jedné straně se polské hnutí nacionalistické rozrůstá čím dál více a na druhé straně vyrůstá pod jeho vlivem stále nebezpečněji v polské socialistické straně dělnické oposice, která není nic jiného, nežli jejím nacionálním křídlem.

V tomto boji hrají polští komunisté smutnou úlohu. Snaží se nacionalistické hnutí mezi polskými dělníky využít k svým stranickým účelům, řídíce se heslem: účel světí prostředky. Neštítí se spojení s nacionálními šovinisty k boji proti posl. Chobotovi, kterého stejně nenávidějí jako polští národovci, ale i proti polské socialistické straně. Rozbíjení schůzí polských soc. demokratů jsou toho nejpresvědčivějšími důkazy.

Má-li se úspěšně čelit útokům na polskou socialistickou stranu podnikaným, musí býti zrevidována dosavadní její taktika. Musí býti upuštěno od přístřování osobního boje, jehož politické důsledky musí neodvratně postihnouti vedoucí osobnosti na obou stranách. Musí však býti zahájena, třeba už hodně opožděně, pronikavá a široce založená uvědomovací propaganda mezi polským pracujícím lidem s hlediska mezinárodnosti, třídních jeho zájmů a národnostní snášenlivosti.

dawać od siebie.

M. i. pisa, że konsulowie troszeza się przede wszystkim o handlowe interesa państwa, które ich wysyła i że nie wolno im wtrącać się w inne sprawy. Wyrażnie przytem robią aluzję do polskiego konsula generalnego w Mor. Ostrawie.

W odpowiedzi stwierdzamy ponownie absolutną ignorancję pp. redaktorów. Polska ustawa konsularna z 1924 r., która jest miarodajna dla konsulów polskich, mówi w art. 1-szym: „Zadaniem konsulów jest obrona interesów gospodarczych Rzeczypospolitej Polskiej, opieka nad obywatelami polskimi zagranicą i czuwanie nad wykonaniem umów międzynarodowych“. A więc kochani panowie z „Čes. slova“, także opieka nad obywatelami polskimi i czuwanie nad wykonywaniem umów międzynarodowych, a do takich umów należy umowa likwidacyjna polsko-czeska z dnia 23 kwietnia 1925 r. (Sb. zák. a nař. č. 56 z 1926 r.), która w art. od 11—22 reguluje prawa mniejszości polskiej w Czechosłowacji. Także czeskie konwencje konsularne z państwami obcemi na pierwsze miejsce wysuwają prawo obrony obywateli własnych, a na drugie dopiero interesa gospodarcze.

Widzimy zatem, że redaktorzy „Čes. slova“ będą musieli jeszcze wielu rzeczy się nauczyć. Szkoda, że swojej korespondencji nie zatytułowali „Z Opawy“ (wzorem innego dziennika ostrawskiego, który pod takim tytułem wypisywał „madre“ rzeczy o polskim konsulu generalnym).

Zaplata za gorliwość.

Z dwu najbliższych nam towarzystw polsko-czechosłowackich w Polsce, towarzystwo polsko-czechosłowackie w Katowicach rozwiązało się dobrowolnie, skonstatowawszy, że obecne stosunki nie pozwalają na operowanie frazesami zbliżeniowymi. Utrzymało się natomiast przy życiu, głównie dzięki przyczynieniu się prof. dr. W. Goetla, takie samo towarzystwo w Krakowie, które w roku bież. urządziło nawet manifestacyjny obchód czechosłowackiego święta państwowego. Za swoje prace na tem polu prof. Goetel doczekał się obecnie zapłaty. Wezorajszy „Mor.-sl. deník“ w czołowym artykule rzuca potwarz, że głównym propagatorem madziarskiej irredenty na Słowaczczyźnie jest Polskie Tow. Tatrzzańskie z prof. Goetlem na czele, „który swego czasu miał pełne usta słów o przyjaźni Polski i Czechosłowacji“. Do tej obrzydliwej napaści nie potrzeba dorzucać komentarzy.

Sprawa kolonizacji Cieszyńskiego.

Na artykuł nasz w tej sprawie zareagowały i „Lidové noviny“ i „České slovo“. Obydwa pisma śpieszą na wyścigi zapewnić nas, że mamy niepotrzebne obawy, że kwestja jest muzyką przyszłości itd. A no, zobaczmy! „Čes. slovo“ próbuje nawet uspokoić nas tem, że na Śląsku Cieszyńskim, który jest krajem morawskim, „Slezská matice osvěty lidové“ osadza Polaków! W Cierlicku osiedliła ich już aż 13! (jacy to Polacy: czy „Polacy z Ostrawy“, czy też „Polacy z Trzyńca“?). Przyznajemy się ze skrucą, że mieliśmy niepotrzebne obawy, skoro już sama „Matice“ dąży do odpolszczenia „morawskiego“ Śląska.

Dziennik Polski 25/XI 34.

Przegląd prasy

„České slovo“ uczy się wyrazów obcych.

Nauczka, jaką daliśmy „Čes. slovu“, nie poszła w las. Przyłapani na nieuctwie i nieznaomości obcych słów (amen uznali za łacinę), redaktorzy „Čes. slova“ prawdopodobnie uczą się gorliwie i uzupelniają luki w swoich wiadomościach. Dowodem tego jest, że przedrukowują z jakiegoś leksykonu objaśnienia wyrazów obcych. Ale dziwna rzecz! Zamiast zaczynać od litery „A“ (amen), zaczynają napół z żydowska od litery „K“ (konsul). Podają przytem, jak zwykle, wręcz fałszywe informacje, dlatego, że prawdopodobnie nie trzymają się tekstu leksykonu, lecz próbują coś do-

Konferencja posła Chobota z czeskimi soc. demokratami

Wczoraj w sobotę, 24 b. m. odbyła się w „Lidovym domu“ w Mor. Ostrawie konferencja czeskiej soc. demokracji z panem Chobotem. Celem tej konferencji było ustalenie wspólnego postępowania na terenie Śląska Cieszyńskiego w obronie przed polskim „faszyzmem“. Jak wiadomo, p. Chobot nazywa faszyzmem obronę spraw ludności polskiej przed zachłannością obcych i przed wynarodowieniem. P. Emanuel ludzi się, że z pomocą obcą zdoła odzyskać zaufanie robotników polskich, które stracił już bezpowrotnie i którego nigdy do końca swego życia już nie odzyska. Bliższe szczegóły konferencji z podaniem osób, które tam były i treść uchwał tam powziętych a godzących w interesa polskiej klasy robotniczej, podamy w stosownym czasie. P. Emanuel zmierza w szybkim tempie do

oddania P. S. P. R. w ręce czeskiej soc. demokracji i innych stronnictw czeskich. Ale największy w tem ambaras, żeby dwoje chciało naraz. Wszyscy o tem wiemy, czego chce p. Chobot, ale zarazem wszyscy wiedzą, że właśnie tego, czego chce p. Chobot, nie chcą polscy robotnicy. Sztuczki p. Emanuela i jego konferencje z czeskimi szowinistami otworzą oczy niewielkiej już resztki jego sympatyków-Polaków i przyspieszą tylko jego ostateczne zlikwidowanie jako działacza politycznego. Konferencja w dn. 24 listopada w Lidovym domu w Mor. Ostrawie jest dalszym gwoździem do trumny politycznej p. Emanuela. Niech więc robotnicy polscy i członkowie P. S. P. R. sami osądzą, kto dąży do zniszczenia szeregow Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej na Śląsku!

Przed Walnem Zgromadzeniem największej polskiej spółdzielni

Ostatni „Przegląd Współdzielczy“ z dnia 16 listopada podaje na czołowej stronie następujący komunikat:

Centralne Stowarzyszenie Spożywcze dla Śląska w Łazach, stow. zar. z ogr. por. Zarząd podpisanego stowarzyszenia zwołuje w myśl § 40 statutu stowarzyszenia w niedzielę, dnia 2 grudnia 1934 o godz. 9 przed południem w sali Domu Administracyjnego obok piekarni parowej w Łazach, 19-te walne zgromadzenie Centr. Stow. Spoż. dla Śląska w Łazach z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia.
2. Sprawozdanie z czynności zarządu i przedłożenie rachunków rocznych i bilansu za r. 1933/34.
3. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i wnioski na udzielenie zarządowi absolutorjum.
4. Rozdzielenie nadwyżki.
5. Uzupełniające wybory: a) Zarządu; b) Rady Nadzorczej.
6. Urządzenie nowych sklepów i objęcie nowych przedsięwzięć.
7. Zmiana statutu i regulaminu.
8. Wolne wnioski i różne sprawy stowarzyszenia.

Wybranych na zgromadzeniach członkowskich w myśl § 36 statutu delegatów uprasza się, aby na walne zgromadzenie przybyli o oznaczonej godzinie i wylegitymowali się wystawionymi przez zarząd legitymacjami. W razie niezjawienia się dostatecznej ilości delegatów na czas oznaczony, odbędzie się walne zgromadzenie o godzinę później bez względu na ilość obecnych delegatów z tym samym porządkiem dziennym.

Za Zarząd: Toman Karol, kasjer; Sikora Antoni, przewodniczący.“

Bardzo ciekawie przedstawia się tym razem regulamin walnego zgromadzenia: „1. Referenci przemawiają 40 minut, a w słowie końcowem 10 minut (czyli razem aż 50 minut). W dyskusji przemawia każdy mówca 5 minut (tylko!) i może tylko raz przemawiać w jednej i tej samej rzeczy. Obradować można tylko nad sprawami, postawionymi na porządku dziennym. 2. Do głosu zgłaszają się mówcy na piśmie i głos otrzymują z kolei według zgłoszenia. 3. W sprawach formalnych mogą przemawiać tylko 2 mówcy, jeden za, a drugi przeciw.“

Centr. Stow. Spoż. jest największą naszą spółdzielnią, którą popiera cała ludność polska. Dlatego też walne zgromadzenie wywołuje zrozumiałe zainteresowanie. Do naszej redakcji wpłynęło szereg skarg członków na sposób odbycia zebrań członkowskich w poszczególnych filjach. Korespondencyj tych nie publikowaliśmy, nie chcąc, aby nas posądzano o jakąkolwiek tendencyjność. W każdym razie musimy wyrazić zdziwienie, że w „Przeglądzie Współdz.“, przeznaczonym dla wszystkich członków Związku Pol. Stow. Spoż. na Śląsku bez względu na przekonania polityczne, reklamuje i wychwala się w tak niesmaczny sposób zasługi posła Chobota (patrz artykuł „Zgromadzenia kobiet spółdzielczyń“). Przypuszczamy, że artykuł ten tylko przez niedopatrzenie zamieszczono w tej gazecie, która powinna być redagowana bez jakichkolwiek postronnych tendencyj.

„Czy poseł Chobot prowadzi walkę przeciwko polskiemu ruchowi narodowemu na Śląsku w sposób właściwy?“

Tak zapytuje się ostrawski tygodnik „Pochodeń“, który, przedstawivszy argumenty obozu polskiego i p. Chobota, odpowiada na to pytanie następująco: „Walka polskich soc. demokratów z posłem Chobotem na czele wraz z czeskimi stronnictwami politycznymi i gazetami przeciw polskiemu ruchowi narodowemu, nie jest prowadzona w sposób właściwy, ponieważ żądają jedynie odwołania niewygodnego im konsula polskiego. Jest prawda, że ruch ten jest popierany (?) z Polski, ale odejście konsula Malhomme nie potrafiłoby go przytłumić. P. S. P. R. (nie, p. Chobot,

przyp. redakcji) dopuszcza się wielkiego błędu taktycznego, jeżeli walkę przeciwko prądom narodowym mniejszości polskiej skierował na tory walki osobistej. Z odpowiedzi „Dziennika Polskiego“ możemy widzieć, jak czasem jest niebezpiecznie puszczać się na walkę osobistą z przeciwnikiem politycznym. Kto chce paraliżować skutecznie ruch narodowy (!), musi zacząć — jak się to mówi — od korzenia zła. A tego właśnie niema. Z jednej strony polski ruch narodowy rozrasta się coraz bardziej, a z drugiej strony pod jego wpływem w P. S. P. R. coraz niebezpieczniej rozra-

Dziennik Polski 25/XI 34.

sta się opozycja robotnicza, która nie jest niczem innym, jak jej obozem narodowym."

Jak z tego widać, pismo czeskie, które życzyłoby sobie zwycięstwa przeciwników ruchu narodowego, a właściwie polskiego, zarzuca Chobotowi, że obrał fałszywe metody, że jego kampanja osobista przeciwko konsulowi generalnemu poniosła sromotne fiasko i do reszty osłabiła jego pozycję. Przyczyniło się to tylko do dalszego rozrostu ruchu polskiego i wzmocnienia żywiołów partji przeciwnych Chobotowi. Czeski tygodnik stwierdza więc bankructwo metod Choboty, pomimo że pomagali mu jego sprzymierzeńcy — połączone stronnictwa czeskie i cała prasa czeska.

Česke Slovo 22/XI 34.

Cizí slova

Konsuly byli zvaní ve starověku dva nejvyšší úředníci římské republiky. Ze slova konsul vzniklo ve středověku slovo konšel, jímž se označoval člen městské rady nebo i obecní rady. Dnes jsou konsulové státní úředníci sídlící v cizině, kteří mají v obvodu sobě určeném hájiti hlavně o b c h o d n í zájmy státu, který je vyslal. Jejich úkolem mimo to je chrániti příslušníky svého státu ve svém obvodu. Mají je proto v evidenci, vydávají pasy, podporují je v neštěstí a nouzi a poskytují jim i právní ochrany. Vedle řádných konsulů, kteří jsou příslušníky státu, který je jmenoval, jsou ještě tak zv. konsulové honorární, čestní, kteří nebývají vždy příslušníky cizího státu a vykonávají funkci konsulskou při svém hlavním povolání jako vedlejší funkci. Na př. Francie má v Mor. Ostravě jen honorárního konsula — nevydržuje si zde francouzského úředníka, nýbrž pověřila tou funkcí jednoho zdejšího advokáta. Podle hodnosti rozeznáváme generální konsuly a konsuly. Generální konsulové jsou nadřizenými několika konsulů nebo spravují veliký obvod. Konsulové nejsou diplomatictí zástupci v pravém slova smyslu, nejsou proto vyňati z pravomoci státu, v kterém úradují. Požívají však obyčejně čestných výsad, buď ze společenské slušnosti, buď podle vzájemných smluv mezi státy. Budovy konsulátů bývají nedotknutelné a konsulové smějí vyvěšovati znak i vlajku svého státu. Nesmějí se však nikdy vměšovati do vnitřních poměrů státu, na jehož půdě úradují. Jestliže zdejší polský konsul Malhomme zasahuje do života našich Poláků, plete se do vnitřních záležitostí našeho státu, po nichž mu nic není. On se má starati jen o ty Poláky, jež jsou polskými státními příslušníky. Jeho chování nejen odporuje nejprimitivnějším pravidlům slušnosti, ale je přímo porušováním mezinárodního práva.

Exequatur je latinské slovo a přeloženo znamená: ať vykonává. Užívá se v mezinárodním právu, kdykoliv nějaký stát dovoluje cizímu konsulovi pobývati na svém území a zde konati konsulskou funkci. Stát tedy konsulovi uděluje exequatur, to jest stát konsulovi sděluje: „ať vykonává“ svou funkci. Jestliže stát má pochybnosti o vhodnosti osoby jmenovaného, nebo má-li vůbec námitky proti osobě úradujícího konsula, nemusí mu exequatur udělit, po případě kdykoliv mu je odníti. Takový konsul nesmí přijíti do určeného státu a v druhém případě musí býti odvolán. -c-

Lidové Noviny 25/XI 34.

Hony na slezsko - německých hranicích. Bohumín. Zvláštní pozornost budi tyto dny pořádané velké hony na Rotschildových a Larischových revírech ve Slezsku a sousedních německých obcích pruského Slezska. Revír Rotschildovy značných rozměrů v okolí Bohumína a revír na jeho panstvích v pruském Slezsku u Annabergu, jsou bohaté na zvěř. Na pořádané právě hony sjelo se jako za předpřevratových časů mnoho šlechty k majitelům statků Rotschildovi do Šilheřovic, mezi nimi i zahraniční šlechta. Přítomni jsou hrabě Potocký, kníže Lichtenstein, bývalý hrabě Larisch a jiní. Na honech bylo odstřeleno mnoho různých zvěře. Na Larischových revírech bylo v okolí Petrovic zastřeleno na 3000 bažantů, z nich mnoho kříženců bažanta zlatého, dovezeného předčasy z Anglie. Úlovek byl odeslán do Vídně. Kk

Lidové Noviny 25/XI 34.

Zábavy konsula Malhomme

Iv - Mor. Ostrava 24. listopadu

Dziennik Polski vylíčil zájezd, který podnikl tento týden koňmo s chotí a úřednictvem konsulátu a 30 členy Selské jízdy Polského tovaryšstva rolnického polský konsul Malhomme po území okresu česko-těšínského. Výprava, jež měla, jak se praví, ráz sportovní a vlastivědný, vyjela z Nevor, prohlédla si „polský“ kostelík ze XVII. století v Gutách, dostala se po poledni do malebné horské obce Řeky a odtud do Kormorní Lhoty. Všude bylo oficiální vítání, hoštění, sláva a nadšení. Ličení Dzienniku Polského není však úplné. Průvod konsulův, jenž se mimochodem předtím po týdenním pobytu vrátil z Varšavy, vedl si způsobem v diplomatickém ovzduší jistě ojedinelým. Tak na příklad se stalo v obci Řeka, že učitel místní české školy byl vyzyvavostí konsulovy výpravy donucen opustit hostinskou místnost, aby se vyhnul násilnostem. V Tošanovicích zastihla kavalerijská kavalkáda svatební hostinu v místním hostinci. Tři účastníci vjeli přitom koňmo do přeplněné šenkovny.

Robotnica 24/XI 34.

Stosunek do Czechosłowacji! Wygląda on, jak stan niechęci, zaostrażającej się w dodatku nieustannie. I postępowanie p. Becka nie zmierzało wcale do łagodzenia drobnych stosunków zatargów. P. Benesz proponował przeniesć kwestję położenia mniejszości polskiej w Czechosłowacji na teren Ligi Narodów; p. Beck odrzucił z miejsca tę propozycję, chociaż nie uderzała ona wcale w „prestige“ Państwa Polskiego, raczej odwrotnie. P. Benesz proponował później rozstrzygnięcie w drodze arbitrażu, albo w drodze komisji pojednawczej parytatywnej. P. Beck wszystko to odrzucił. Gdy Hitler zwrócił się do Czechosłowacji o zawarcie paktu o nieagresji takiego samego, jak pakt polsko - niemiecki z 26 stycznia r. 1926, — Praga poinformowała o tem Warszawę; pakt polsko - niemiecki był dla Czechosłowacji zupełną niespodzianką.

Kampanja antyczeska brukowych pism „sanacyjnych“ z „I.K.C.“ na czele przeobraziła się — mówiąc i oceniając zgoła bezstronnie — w obzucanie obelgami narodu czechosłowackiego, jako takiego. A nikt przecie nie uwierzy, by brukowce „sanacyjne“ popisywały się na własną rękę. Świeżą próbkę mamy w ataku na tow. Choboty, prezesa Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej w Czechosłowacji, i w roli, jaką w owym ataku odgrywa konsul polski, p. Malhomme.

Słowem, odchodzenie od Czechosłowacji musiało być dla ul. Wierzbowej (siedziba M.S.Z.) polityką swiądomą.

Gazeta Polska 25/XI 34.

Prowokacyjny artykuł dziennika czeskiego

MOR. OSTRAWA, 24.11. — „Moravskoslezsky Denik“, porównywując spór o Saarę ze sporem o Śląsk Cieszyński, dopatruje się podobieństwa między sytuacją Francji, a sytuacją, w jakiej swego czasu znalazła się Czechosłowacja wobec plebiscytu na Śląsku. Czechosłowację interesuje jak załatwi Francja problem, który całkowicie przypomina kwestję cieszyńską. Kwestję tę czesi potrafili „zlikwidować“ przy pomocy swego zwycięskiego wojska.

W dalszym ciągu pismo podnosi zasługi głównodowodzącego wojsk czeskich w czasie napadu na Śląsk, gen. Sznejdarka. „Człowieka tego uwielbia dziś cały naród, jako wykonawcę sprawiedliwości, który przyniósł Śląskowi oswobodzenie i któremu zawdzięczać należy zachowanie dla Czechosłowacji przynajmniej części Śląska Cieszyńskiego z jego bogactwami, jako korytarza na traktie, prowadzącym na Wschód. Gdyby nie podstęp — pisze dalej gen. Sznejdarka po obronieniu całego Śląska Cieszyńskiego pod pozorem podpisania umowy w Warszawie, nigdy nie doszłoby do naszego wycofania się poza fatalną linję Olzy“.

Pismo zaznacza, że słowa te kieruje świadomie pod adresem Polski, jako odpowiedź na jej rzekomo obraźliwe wystąpienie przeciw Czechosłowacji. (ATE)

Soc. dem. strany jednají o Těšínsku.

Proti zásahům ze zahraničí.

V Mor. Ostravě sešli se včera vedoucí zástupci čsl. soc. dem. strany dělnické a polské strany socialistické, aby pojednali o těžké hospodářské a sociální situaci pracujícího lidu v ostravsko-karvinském revíru a poměrech na Těšínsku. Na poradě, již zahájil posl. soudruh Prokeš za účasti předsedy senátu soudr. dr. Soukupa, všech soc. dem. poslanců a senátorů ostravského kraje a poslance polské strany socialistické soudr. Chobota a na níž promluvili zástupci obou soc. dem. stran, byly jednomyslně odsouzeny zásahy zahraničních činitelů, kteří se snaží rozvrátit polskou socialistickou dělnickou stranu,

kteřá stojí věrně na půdě demokracie a republiky.

Zástupci čsl. soc. dem. strany dělnické prohlásili, že jako dosud, tak i nadále, bude čsl. sociálně demokratická strana dělnická podporovati soudružskou stranu polskou ve všech jejích snahách za sociální, kulturní a politické povznesení polského pracujícího lidu na Těšínsku.

Porada odmítla nejdůrazněji všechny útoky, vedené v nepřátelském polském tisku proti polské straně socialistické a jejímu poslanci Chobotovi a vyslovila jim důvěru a sympatie za neohrožené vystoupení pro společnou práci dělnictva obou národností.

LIDOVÉ NOVINY

25/XI 34.

ONO SE ŘEKNE
SPOLEČNÉ
HRANICE,

ale když on teď
nějak zesílil — — —.

Simon Bis

Komitet Pań przy Konsulacie R. P. w Mor. Ostrawie
ma zaszczyt prosić na

ZEBRANIE TOWARZYSKIE Z TAŃCAMI,

które odbędzie się w sobotę, dnia 1-go grudnia 1934 r.
w salach Domu Reprezentacyjnego „Polonia“ w Czeskim Cieszynie.

Początek o godzinie 5-ej popołudniu.

Wstęp wolny za okazaniem niniejszego zaproszenia.

- (Dobrowolne datki przyjmuje się z wdzięcznością). -

Strój wizytowy lub ludowy. - Bufet we własnym zarządzie.

Dobrowolna orkiestra śląska.

Całkowity dochód przeznaczają się na gwiazdkę dla ubogich dzieci szkolnych.

1.

2.

3.

z prawej do lewej
p. Leon Malhomme
Konsul Generalny
p. Helena Malhomme
p. Maria Malhomme
p. Tadeusz Stapiński
Wzrost. Konsulatu

Zdrajca polskości!

Deklaracja obu polskich stronnictw w Czechosłowacji — Związku Śląskich Katolików i Stronnictwa Ludowego z dnia 31 października 1934 r., stwierdzająca, iż poseł Emanuel Chobot stracił zaufanie ludności polskiej, uzasadnia przyczyny, dla których poseł Emanuel Chobot przestał być z dniem tym reprezentantem polskiej ludności w Czechosłowacji. Deklaracja ta nie podaje jednak nikczemnej przeszłości Emanuela Chobota, o której nie można i nie należy zapomnieć. Społeczeństwo polskie winno dokładnie wiedzieć, kim był i kim jest poseł Emanuel Chobot.

W 1920 r. w wydawanym przez siebie w Mor. Ostrawie „Głosie Robotniczym“ (nr. 25 z 19. VI. 1920) podnosi Chobot: „Głos protestu przeciwko imperialistyczno-szlacheckiej wyprawie polskiej przeciw sowieckiej Rosji“. Tak nazywał E. Chobot wojnę obronną Polski z najeźdźcą wojsk rosyjskich. W tym samym „Głosie Robotniczym“ (nr. 33 z 4. IX. 1920) wydawca tego pisma E. Chobot podaje rezolucję skierowaną do robotników ostrawskich tej treści: „Nie przepuścimy wyrobu lub przewozu broni, strzeliwa, węgla, materji na uniformy i wogóle żadnych jakichkolwiek materiałów do Polski.“ W czasie, gdy pod Warszawą na polach Radzymina ginęły w obronie niepodległości Polski dzieci i kobiety, Emanuel Chobot na wiecu w Domu Polskim w Mor. Ostrawie w sierpniu 1920 r. nawoływał robotników polskich, by wstrzymywali transporty broni i amunicji, idące do Polski!...

O dzisiejszym przywódcy Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej mieli wyrobione zdanie sami socjaliści polscy już przed 14 laty. Oto, co pisał o Chobocie organ PPS. na Śląsku Cieszyńskim „Robotnik Śląski“ w nr. 119 z dnia 5 czerwca 1920: „Gdy faktycznym redaktorem »Głosu Robotniczego« stał się Emanuel Chobot, kierunek się zmienił. Dzisiaj »Głosu Robotniczego« już żadne czeskie wybryki nie razią, ani czeskie zbrodnie nie oburzają, po czeskiej stronie Chobot wszystko widzi różowo, Polska zaś stała się dla niego obcym krajem. Nie ulega niestety już żadnej wątpliwości, że ostrawski »Głos Robotniczy« stał się pismem, wydawanym za czeskie pieniądze. Ostrzegamy wszystkich uczciwych robotników przed tem niecznym piśmidłem.“

Tak ostrzegał już w 1920 r. polskich robotników przed E. Chobotem opanowany dziś przez niego „Robotnik Śląski“. Na konferencji krajowej PPS., odbytej w dniu 6 czerwca 1920 r. w Strzelnicy w Cieszynie, jeden z wybitniejszych ówczesnych działaczy robotniczych, tow. Papuga, w swem przemówieniu zupełnie wyraźnie stwierdził, kim jest E. Chobot, mówiąc: „W różnych gminach prefektury wschodniej Śląska Cieszyńskiego żyją źli Polacy, zdrańczający swój naród. A jednak w wielu wypadkach nasi towarzysze tym zdrajcom tylko zlekka grozili, a jak tylko zdajcy obiecali poprawę, to ich nie ruszono. Co do Chobota, to gdyśmy go po upadku Austrii prosili, żeby nam pomagał rozwikłać sytuację, wtedy nie miał czasu, bo się handlem trudnił i pieniądze zbijał. Ale teraz ma czas, żeby przeciw nam wicherzyć i kłamać.“

Dokładne sprawozdanie z tej konferencji PPS. podaje „Robotnik Śląski“ w nr. 122 z dnia 10 czerwca 1920.

Podczas gdy organ polskich socjalistów na Śląsku Cieszyńskim „Robotnik Śląski“ nazwał E. Chobota już przed 14 laty zdrajca, to w 8 lat później organ socjalistów krakowskich „Naprzód“ w nr. 148 z 1928 r. nazywał Emanuela Chobota nie tylko zdrajca, ale szpiclem i prowokatorem, zarzucając mu publicznie, iż za czasów Austrii był on na żołdzie arcyksiążęcej Komory Fryderyka Habsburga-Wiesztatela, a następnie na żołdzie policji czeskiej. Obszerny artykuł o Chobocie zaopatrzył wówczas organ PPS. „Naprzód“ takim tytułem: „Zdemaskowanie prowokatorów i zdrajców polskiej klasy pracującej pod zaborem czeskim“, oraz podtytułem: „Chobot zdemaskowany jako eksksłużalec arcyksiążęcej Komory i szpicel czeski“. W artykule tym rzuca „Naprzód“ na Chobota szereg najcięższych oskarżeń, zarzucając mu, iż był konfidentem komisarza Rumpla w Mor. Ostrawie i starosty Michalka w Czeskim Cieszynie. Przytaczamy słowa „Naprzodu“: „Republika czeska otrzymała w spadku po Austrii komisarza policji Rumpla, a Rumpel szpicla Chobota“. Zdaniem „Naprzodu“

Chobot jest to: „indywiduum stoczone przez brud moralny“. Ten sam socjalistyczny „Naprzód“ oskarża Chobota, iż w czasach plebiscytowych otrzymał on 10.000 Kcz od czeskiego działacza plebiscytowego Janku za agitację na rzecz Czechów a przeciw Polsce. Oskarżenie to kończy „Naprzód“ następującem zapytaniem pod adresem Chobota: „Ileżes wziął, arcyszelmo, dla siebie za te przysługi plebiscytowe?“ Taką opinię mają o Chobocie socjaliści w Polsce i całe uczciwe społeczeństwo polskie.

Jednym z najbardziej czarnych rozdziałów życia publicznego E. Chobota jest to też, iż już w 1921 r., w chwili, kiedy klasa robotnicza potrzebowała przede wszystkim jedności i zgody w walce obronnej przeciwko czechizacji, Emanuel Chobot rozbił P. S. P. R., wstąpił do partji komunistycznej, stał się głównym przywódcą w okręgu ostrawskim i pociągnął za sobą wielu nieświadomych Polaków, co wyszło na korzyść tylko Czechom. Za to, iż dzisiejszy poseł Karol Śliwka znalazł się w obozie komunistycznym, cała moralna odpowiedzialność spada na E. Chobota. Ponieważ Chobot przekonał się, iż w obozie komunistycznym interesu nie robi, wkradł się zpowrotem do P. S. P. R. mimo protestu uczciwych socjalistów i partję tę wprowadził na bezdroża. Kto zna więc tak haniebną i nikczemną przeszłość Emanuela Chobota, nie dziwi się, że i obecnie szkodzi on interesom polskiej ludności w Czechosłowacji wszędzie tam, gdzie tylko może. Czyni on wszystko to, co mu obcy panowie każą i za co mu płać. Nic się nie zmienił Emanuel Chobot w ciągu lat 15-tu. Że tak jest, dajemy świeże dowody:

Na wiosnę 1934 r. zwołuje E. Chobot wspólne wiece z czeską socjalną demokracją w Trzyńcu i Karwinie, by ujaść tam sam lub przez swych zastępców na Polskę. W maju 1934, gdy w zagłębiu ostrawsko-karwińskim wyrzucono z pracy 1000 górników, w większości Polaków, poseł Chobot nie zdobył się na słowo protestu i by nie narazić się czeskim właścicielom kopalń, w czasie tym tak tragicznym dla polskich robotników wyjechał sobie z Mor. Ostrawy do Karlovych Varu (Karlsbadu). E. Chobot nie protestował przeciw nikczemnym napaściom czeskiej socjalnej demokracji i jej prasy na pamięć ś p. Ministra Pierackiego i na Rząd Polski i w klubie czeskich soc. demokratów mimo tych napaści nadal pozostał. W lipcu 1934 r. poczał E. Chobot wydalać z partji P. S. P. R. uczciwych działaczy robotniczych, których całą winą było to, iż nie chcieli zaprzeczyć się polskości i iść, tak jak Chobot, na usługi czeskie. Działaczy tych denuncjował E. Chobot przed czeskiemi władzami administracyjnymi. Z nakazu czeskiej soc. demokracji i obcych czynników nie wziął poseł Chobot udziału w II-im Zjeździe Polaków z Zagranicy w Warszawie w sierpniu 1934, pragnąc przez to rozbić jedność i solidarność ludu polskiego w Czechosłowacji. Tych zaś członków partji, którzy w Zjeździe Polaków z Zagranicy mimo jego zakazu wzięli udział, prześladował potem i wykluczał z partji. Z nakazu czynników obcych szczuje Emanuel Chobot stale przeciw Konsulatowi Polskiemu w Mor. Ostrawie, za judaszowskie srebrniki dąży do zlikwidowania odrębności organizacyjnej Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej i zaprzędania tej partji czeskiej soc. demokracji, a równocześnie świadomie i z całym rozmysłem osłabia polski robotniczy ruch spółdzielczy, by móc osłabić Centralne Stowarzyszenie Spożywcze w Łazach i tem łatwiej wydać je w ręce czeskiej organizacji spółdzielczej „Budoucnosti“.

Ostatnie wystąpienie posła Emanuela Chobota w parlamencie czeskim w Pradze w dniu 7 listopada 1934, szkalujące rząd Marszałka Piłsudskiego, szkalujące polskie urzędy zagraniczne i denuncjujące przed władzami czeskiemi polskich działaczy na Śląsku potwierdziło już ostatecznie, iż Emanuel Chobot stał się zdrajca narodu polskiego.

15-letnia działalność Emanuela Chobota jest dla sprawy polskiej w Czechosłowacji w najwyższym stopniu niebezpieczna i zgubna. Człowiek, któremu własni towarzysze partyjni zarzucili publicznie, iż jest zdrajca, szpiclem i prowokatorem, nie może być przewodniczącym Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej, nie może być posłem polskiej ludności i nie może nosić wyso-

kiego i zaszczytnego polskiego orderu „Polonia Restituta“. Dwie pierwsze godności odbierze Emanuelowi Chobotowi sama ludność polska na Śląsku Cieszyńskim, trzecią godność musi mu odebrać Kapituła Orderu „Polonia Restituta“ w Warszawie.

Poseł Emanuel Chobot zmarł dla polskości i dla każdego uczciwego Polaka jest dziś już tylko trupem politycznym i moralnym. Wierzmy w uczciwość polskich robotników, wierzmy w uczciwość Polskiej Socjalistycznej Partji Robotniczej, która sama robi z E. Chobotem porządek.

Niech żyje Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza!
Precz z Emanuelem Chobotem!

Robotnicy-Polacy w CzSR.

Nowe niespodzianki dla polaków w Czechosłowacji

Kto zna mentalność czeską, dla tego słowa czechosłowackiego ministra spraw Benesza w ostatnim jego exposé o Polakach mają głębsze znaczenie i muszą go rapem obawa o nowe niespodzianki dla Polaków na Śląsku. Minister Benesz otwarcie powiedział, że z Polską nie da się przez dłuższy czas żyć w zgodzie i wobec tego Czesi będą umieć wyciągnąć korzyści — obok niekorzyści, które też przewidują. Słowa te mają znaczenie historyczne. Wypowiedziano je po raz pierwszy jasno w parlamencie. Jakie korzyści mogą mieć Czesi z nieporozumień z Polską? Nie bądźmy prorokami, ale oznaczają one wznowioną akcję antypolską na Śląsku pod pozorem konieczności państwowej wobec nowego kursu polityki zagranicznej p. Benesza i rzekomych knowań polskich. Korzyści te już wyciągają Czesi dzisiaj w formie następującej: Wszelkie podania organizacji do władz w różnych sprawach, sprawy personalne i t. d. odkładają Czesi ad acta z uzasadnieniem, że się je załatwi po porozumieniu czesko-polskim. Narzekania nic nie pomagają. Republika oszczędza w ten sposób wiele na Polakach, a w przyszłości oszczędzać będzie więcej. Nie są wykluczone też inne niespodzianki tego rodzaju dla Polaków na Zaolziu. Redukcje — presja rządowa na prasę polską, — nowe szkoły czeskie w rdzeniu polskich gminach, opóźnianie najżywniejszych dla Polaków spraw będą teraz usprawiedliwione „korzyściami republiki“. — Polacy za Olzą stoją wobec nowych niespodzianek czeskich, — troska o ich byt narodowy nakazuje pilne rejestrowanie tych „korzyści“ czeskich ze strony polskiej. Prasa czeska nie tai się zresztą, że tak będzie. — ludzi straszy się nowym kursem na temat umocnienia „statutowości“ czeskiej na Śląsku wobec rzekomo agresywnej polityki polskiej w stosunku do republiki. Kto zna Czechów, dla tego „niespodzianki“ na Śląsku nie ulegają wątpliwości.

Ano zobaczymy — te „korzyści“!

Niemieckie Poln. 23/XI 34. 153

Plan osadzenia 30.000 kolonistów na Śląsku

W numerze 584 „Lidových novin“ z dnia 20 listopada b. r. pojawił się artykuł, który przytaczamy w dosłownym tłumaczeniu:

„W tych dniach zostanie ukończona w Górnem Cierlicku na Śląsku Cieszyńskim budowa 53 nowych domków dla kolonistów, b. górników zagłębia ostrawsko-karwińskiego, na obszarze trzech hektarów, przydzielonych z majątku ziemskiego. — Domki murowane postawione zostały ze starszego materiału w cenie mniej więcej 10.000 koron. W ten sposób konieczność kolonizacji wewnętrznej w zagłębiu ostrawsko-karwińskim została zrealizowana. Chodzi jednak o dalszy los zredukowanych górników i robotników przemysłowych. Zdaniem fachowców możnaby było w dobie 3—4 lat utworzyć na Śląsku Cieszyńskim 7000 karłowatych gospodarstw. Państwowy urząd gruntowy we Frydku stwierdził w drodze ankiety, że 27 wielkich majątków ziemskich zgadza się na odstąpienie na cele takiej kolonizacji około 10.000 hektarów po cenie przydziału lub drogą wymiany za nierentowne lasy państwowe. Standardowe domki drewniane (kuchnia, pokój, chlew) dałoby się łatwo i tanio sporządzić z wielkich zapasów drzewa, leżących odłogi i podlegających zniszczeniu w tartakach państwowych. Przy tej sposobności wskazuje się na podobną udaną próbę, zrobioną w ostatnim czasie w okolicy Berlina. W odróżnieniu do Górn. Cierlicka, gdzie nowi koloniści użyli swoich oszczędności, należałoby przy tak wielkim przedsięwzięciu, jakim jest osadzenie 7000 górników, sięgnąć do środków kredytowych, gdyż w poszczególnych wypadkach nie chodziłoby o sumy wielkie, najwyżej 10.000 koron. W łączności z tym planem pozostaje kwestja pozostałych 70.000 karłowatych gospodarstw górników i robotników zagłębia ostrawsko-karwińskiego, którzy gospodarują przeciętnie na 57 arach. Właściciele, zatrudnieni tylko trzy zmiany w tygodniu, zaledwie wegetują i nie posiadają funduszy ani na umorzenie, ani na odsetki za skromne budynki i pola, które nabyli w okresie konjunktury gospodarczej. Znawcy stosunków na pograniczu sądzą, że nie chodzi tu o sprawę o znaczeniu socjalnem, lecz o wielkim i trwałem znaczeniu politycznem.“

P. Waldstein, autor powyższego artykułu, uznaje sam, że kolonizacja okolic Cierlicka posiada charakter nie gospodarczy, lecz wybitnie polityczny. Zdziwiłby jednak musi fakt, że górników czeskich osadza się w przeludnionych polskich okolicach Cieszyńskiego, gdzie wieś wykazuje przeszło 200 mieszkańców na 1 km kwadr., a zapomina się o bliskich terenach na Śląsku Opawskim i na Morawach, gdzie na 1 km kwadr. przypada niejednokrotnie od 50 do 100 mieszkańców i gdzie olbrzymie obszary znajdują się w rękach wielkich właścicieli niemieckich.

Nie przemawiamy przeciwko rozparcelowaniu majątków ziemskich w Cieszyńskim, ale uważamy, że przydział należałby się w tym wypadku tubylczej ludności miejscowej, która najbardziej cierpi pod obuchem kryzysu i która ma najwyższe prawo do życia i rozwoju na swej ziemi.

Česke Slovo 29/XI 34.

Polská novinářka na Těšinsku
Včera odpoledne přijela do Mor. Ostravy redaktorka polského listu Kuryer Warszawski, Maria Wołodkowiczowa, aby napsala serii článků o Těšinsku. Zdrží se v kraji delší dobu. Její příjezd pokládá se za snahu polských činitelů přesvědčiti se o poměrech na Těšinsku, když bylo nescíslněkráté dokázáno, že zpravodajství oficielní kanceláře PAT, jejímž zpravodajem v Mor. Ostravě je p. Procházka, je falešné.
-vb-

Naga prawda o okrutnej walce z Polakami na Śląsku Opolskim.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Katowice, 25 listopada (H). W sobotę 24 b. m. wieczór w auli Śląskich Technicznych Zakładów w Katowicach odbyła się akademja propagandowa w sprawie Śląska Opolskiego. Przybyli liczni przedstawiciele władz i stowarzyszeń m. in. wojewoda Grażyński. Akademję zagał kurator śląski dr. Kupeczyński, poczem dłuższy referat o Śląsku Opolskim wygłosił znany krakowski literat p. Jan Wiktor.

Przemówienie to wywarło wstrząsające wrażenie na obecnych. P. Wiktor po ponownym ośmigodniowym pobycie na Śląsku Opolskim, opowiadał zebranym naga prawdę, nie nie ukrywając, ani nie upiększając. Mówca przedstawił całą grozę położenia ludności polskiej na Śląsku Opolskim.

Lud polski — mówił prelegent — ulega tam masowej germanizacji, „Drang nach Osten” nie ustaje.

Atak przeciw polskości ludu idzie ze szkoły i z kościoła.

W szkołach publicznych uczy się dzieci myśli odwetu i przedstawia się działwie szkolnej t. zw. krwawiącą granicę polsko-niemiecką na Śląsku.

Polskie szkoły mniejszościowe — jest ich zaledwie dziewięć — mieszcza się kątem w budynkach szkół niemieckich. Działwa tych szkółek gromadzi się po kątach pogardzana i ośmieszana przez dzieci niemieckie i przez nauczycielstwo niemieckie. Doszło do tego, iż pewnego razu dziewczynka uczęszczająca do polskiej szkółki, żelźona i ośmieszona w szkole przez dzieci niemieckie, wróciła zrozpaczona do domu i powiedziała do ojca: „Tato, dlaczego my są Polakami?” Ojcu na te słowa zabłysły łzy w oczach.

Kościół jest obecnie instrumentem germanizacji. Różniaci księża proboszczowie Gryzoki, Czoligaly, Offezarki, Pietruszki itd. renegaci z zaciętkością większą niż u rodowitych Niemców waleczą ze wszystkim co polskie.

Kasuje się polskie nabożeństwa, polskie śpiewy i polską muzykę

i wprowadza na każdym kroku śpiewy, nabożeństwa i kazania niemieckie. Następca czeigodnego księdza Koziołka, proboszcza

w Grabinie, który po 40-tu latach pracy duszpasterskiej poszedł na emeryturę, został Niemiec nie umiejący ani słowa po polsku. Kościół obecnie służy germanizacji. Księża otwarcie głoszą: „Żyjemy w Niemczech, musimy być Niemcami”. Uczciwi księża katolicy sa szpiegowani.

Zdawałoby się czasem, że Śląsk Opolski to cmentarzysko, na którym 600.000 Polaków zasypuje się do grobu.

Mimo tych strasznych stosunków i grozy położenia, w ostatnim czasie

odczuwa się wzmożoną działalność na wielu polach.

Działalność tę rozpoczął Zw. Polaków w

Niemczech na terenie Śląska opolskiego. Urządza się kursy, odczyty, zebrania, pogadanki i t. d. Bardzo piękna inicjatywa rozpoczęła obecnie młodzież na Śląsku opolskim. Od młodzieży wyższej musi odrodzenie. Okrutna walka na Śląsku opolskim trwa jednak. Należy skupić i zjednoczyć wszystkie wysiłki, aby ta walka mogła przetrwać i zwyciężyć.

Referat p. Wiktora zrobił na obecnych silne wrażenie i nagrodzony został burzą oklasków. Nastąpiły produkcje chóru gimnazjalistów polskich z Tarnowskich Gór, oraz chórów polskich z Zabrze i Bytomia. Na zakończenie przemówił rolnik z Markowic pod Raciborzem Arka Bożek, który podziękował zebranym za zainteresowanie się sprawą Śląska opolskiego.

Nowa prowokacja czeska wobec Polski.

(Telegram własny „Ilustr. Kurjera Codz.”)

Mor. Ostrawa, 25 listopada (A). Znany dziennik antypolski, nacjonalistyczny „Moravskoslezsky Denik” porównując spór o Saare ze sporem o Śląsk Cieszyński, dopatruje się podobieństwa między sytuacją Francji a sytuacją Czechosłowacji podczas plebiscytu na Śląsku.

Dziennik podkreśla, że Czesi potrafili tę kwestję zlikwidować przy pomocy zwycięskiego wojska (?). Gdyby nie podstęp (?) —

pisze dalej dziennik w prowokacyjnym tonie, — w który wciągnięto gen. Szejnarka po obronieniu całego Śl. Cieszyńskiego pod pozorem podpisania umowy w Warszawie, nigdy nie doszłoby do naszego wycofania się poza fatalną linię Olzy.

Pismo zaznacza, że słowa te kieruje świadomie pod adresem Polski, jako odpowiedź na jej rzekomo obraźliwe wystąpienie przeciwko Czechosłowacji.

Polska Zachodnia 26/XI 34.

Brutalny plan czechizacji Śląska za Olzą w drodze kolonizacji

W numerze 584 „Lidovych Novin” z dnia 20 listopada br. pojawił się artykuł, który przytaczamy w dosłownym tłumaczeniu:

„W tych dniach zostanie ukończona w Górnem Cierlicku na Śląsku Cieszyńskim budowa 63 nowych domków dla kolonistów, b. górników zagłębia ostrawsko-karwińskiego, na obszarze trzech hektarów, przydzielonych z majątku ziemskiego. Domki murowane postawione zostały ze starszego materiału w cenie mniej więcej 10 tys. koron. W ten sposób konieczność kolonizacji wewnętrznej w zagłębiu ostrawsko-karwińskim została zrealizowana. Chodzi jednak o dalszy los zredukowanych górników i robotników przemysłowych. Zdaniem fachowców możnaby było w dobie 3—4 lat utworzyć na Śląsku Cieszyńskim 7000 karłowatych gospodarstw. Państwowy urząd gruntowy we Frydku stwierdził w drodze ankiety, że 27 wielkich majątków ziemskich zgadza się na odstąpienie na cele takiej kolonizacji około 10.000 hektarów po cenie przydziału lub drogą wymiany za nierentowe lasy państwowe. Standardowe domki drewniane (kuchnia, pokój, chlew), dałoby się łatwo i tanio sporządzić z wielkich zapasów drzewa, leżących odłogiem i podlegających zniszczeniu w tartakach państwowych. Przy tej sposobności wska-

zuje się na podobną udaną próbę, zrobioną w ostatnim czasie w okolicy Berlina. W odróżnieniu do Górn. Cierlicka, gdzie nowi koloniści użyli swoich oszczędności, należałoby przy tak wielkiem przedsięwzięciu, jakim jest osadzenie 7000 górników, sięgnąć do środków kredytowych, gdyż w poszczególnych wypadkach nie chodziłoby o sumy wielkie, najwyżej 10.000 koron. W łączności z tym planem pozostaje kwestia pozostałych 70.000 karłowatych gospodarstw górników i robotników zagłębia ostrawsko-karwińskiego, którzy gospodarują przeciętnie na 57 arach. Właściciele, zatrudnieni tylko przy zmianie w tygodniu, zaledwie wegetują i nie posiadają funduszy ani na umorzenie, ani na odsetki za skromne budynki i pola, które nabyli w okresie koniunktury gospodarczej. Znaczący stosunków na pograniczu sądzą, że nie chodzi tu o sprawę o znaczeniu socjalnem, lecz o wielkiem i trwałem znaczeniu politycznem”.

Organ ludności polskiej w Czechosłowacji, „Dziennik Polski”, wychodzący w Mor. Ostrawie, zaopatruje cytowany wyżej plan czechizacyjnej polityki kolonizatorskiej następującym komentarzem:

„P. Waldstein, autor powyższego artykułu, uznaje sam, że kolonizacja okolic Cierlicka posiada charakter nie gospo-

darczy, lecz wybitnie polityczny. Zdziwić jednak musi fakt, że górników czeskich osadza się w przeludnionych polskich okolicach Cieszyńskiego, gdzie wieś wykazuje przeszło 260 mieszkańców na 1 km kwadr., a zapomina się o bliskich terenach na Śląsku Opawskim i na Morawach, gdzie na 1 km kwadr.

przypada niejednokrotnie od 50 do 100 mieszkańców i gdzie olbrzymie obszary znajdują się w rękach wielkich właścicieli niemieckich.

Nie przemawiamy przeciwko rozparcelowaniu majątków ziemskich w Cieszyńskim, ale uważamy, że przydział należałby się w tym wypadku tubylczej

ludności miejscowej, która najbardziej cierpi pod obuchem kryzysu i która ma na wyższe prawo do życia i rozwoju na swej ziemi.

Do dalszego słusznego wyводу nie dopuściła cenzura czeska, konfiskując uwagi, mające widocznie na celu gruntowniejsze zdemaskowanie „pobratymczych” planów czeskich, wzorowanych, jak widać, na systemie pruskiego Fryderyka Wielkiego i Bismarcka. Niedarmo to nasi czescy „pobratymcy” mają znamienity przydomek: „Prusacy Słowiańszczyzny”. Określenie to doskonale pasuje do metod „braci” Czechów.

Przegląd Polski 27/XI 34.

Światowy Związek Polaków z Zagranicy piętnuje p. Em. Chobota

jako odszczepieńca narodu polskiego, który swoim postępowaniem wykluczył się ze społeczności polskiej.

Prezydium Rady Naczelnej Światowego Związku Polaków z Zagranicy w dniu 23 listopada 1934 r. powzięło następującą jednomyślną uchwałę:

Zarząd Główny Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej w Czechosłowacji pismami z dnia 17 i 30-go ub. m. zwrócił się do Światowego Związku Polaków z Zagranicy z prośbą o rozstrzygnięcie zatargu i związanej z tem uchwały dwóch stronnictw wchodzących w skład Komitetu Międzypartyjnego Mniejszości Polskiej w Czechosłowacji, eliminującej p. Emanuela Chobota ze składu tego Komitetu i domagającej się zastąpienia go przez innego przedstawiciela P. S. P. R.

Odpowiadając na te pisma, Światowy

Związek Polaków z Zagranicy zawiadamia, że zamierzał w najbliższym czasie, zgodnie z prośbą P. S. P. R., sprawę tę rozpatrzyć, w międzyczasie jednak p. Emanuel Chobot przez swe przemówienie w parlamencie z dnia 7 b. m., którego treść stanowi akt zdrady polskości, sam się wykluczył ze społeczności polskiej i przeto sprawę powyższą uczynił nieaktualną.

Światowy Związek Polaków z Zagranicy, uprzedzając sobie dotychczasową chlubną kartę socjalistów polskich na Śląsku i wielkie zasługi Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej, wyrażające się we wspólnej i zgodnej z innymi stronnictwami polskimi w walce o polskość i o prawa robotnika polskiego, wierzy mocno, że w tym smutnym wypadku odszczepieństwa jednostki P. S. P. R. zajmie stanowisko

zgodne z interesem ludności polskiej i wyznaczy do Komitetu Międzypartyjnego, sprawującego z woli zorganizowanej społeczności polskiej na Śląsku jej naczelne kierownictwo, innego przedstawiciela w miejsce p. Emanuela Chobota oraz kontynuować będzie w ramach tego przedstawicielstwa pracę dla dobra ludu polskiego na Śląsku.

Światowy Związek Polaków z Zagranicy po raz pierwszy w dziejach istnienia tego Związku napiętnował w ten sposób działacza polskiego zagranicą. Namieniamy, iż Światowy Związek Polaków reprezentuje 8 miljonów Polaków zagranicznych i uchwały jego w sprawie p. Chobota są dla całego społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji najwyższym autorytetem moralnym.

Poseł Chobot przysięga wierność czeskiej soc. demokracji

Jak donieśliśmy w niedzielnym numerze, w dniu 25 b. m. odbyła się w Mor. Ostrawie konferencja czeskiej socjalnej demokracji, poświęcona stosunkom na Śląsku Cieszyńskim. W konferencji wziął udział burmistrz Prokeš, przewodniczący senatu dr. Soukup i wszyscy posłowie i senatorzy czeskiej soc. demokracji z okręgu ostrawskiego, nie wyłączając z wyklętego członka (řádného člena) tejże czeskiej soc. demokracji p. Chobota. Obecny też był, niewiadomo z jakiego tytułu, niejaki p. Goetze Ferdynand z Karwiny.

Wszyscy mówcy z najwyższym uznaniem chwalili posła Chobota za jego napaść na przedstawiciela państwa polskiego w Mor. Ostrawie, wypowiedzianą z trybuny parlamentarnej i całkowicie zsolidaryzowali się z jego stanowiskiem, potępiając rzekomo »mieszanie się czynników zagranicznych« w tutejsze stosunki. Konferencja czeskiej soc. demokracji zakończyła się wyrażeniem zaufania i sympatii posłowi Chobotowi za jego »odważne« wystąpienie.

Sądzymy, że konferencja ta nareszcie otworzy oczy tej nielicznej garstce naszych robotników, która wierzyła jeszcze, że p. Chobot nie zerwał z polskością. Komentując wyniki konferencji, »Duch času« zaznacza, iż na konferencji oświadczone, iż P. S. P. R. stoi wiernie na gruncie demokracji i republiki. Przedstawiciele czeskiej soc. demokra-

cji oświadczyli dalej, że, jak dotychczas, tak i w przyszłości czeska soc. demokracja będzie popierała (!) PSPR. we wszystkich jej dążeniach do socjalnego, kulturalnego i politycznego podniesienia polskiej ludności pracującej na Śląsku Ciesz. (!)

A więc w zamian za całkowite zaprzeczenie się czeskiej soc. demokracji p. Chobot nie uzyskał żadnego, nawet najmniejszego przyrzeczenia. Działacze czeskiej soc. demokracji podkreślili bowiem, że do P. S. P. R. będą się odnosili tak, jak dotychczas. A wszyscy robotnicy nasi wiedzą bardzo dobrze, jak to »dotychczas« wyglądało. Kiedy z powodu masowych wydań robotników w zagłębiu posłowie Buzek i Chobot chcieli wnieść w parlamencie interpelację i zwrócili się o podpisy do posłów czeskiej soc. demokracji, spotkali się ze zdecydowaną odmową. Interpelacja nie mogła zostać wniesiona, Praga nie usłyszała głosu rozpaczliwego robotnika polskiego. Tak postępowała czeska soc. demokracja dotychczas, tak będzie i na przyszłość. Pięknie będzie wyglądała obrona robotnika polskiego! O innych postępkach różnych działaczy z czeskiej soc. demokracji wobec robotników polskich nie będziemy się rozpisywali. Poczóż mielibyśmy się nimi specjalnie zajmować, skoro oficjalny organ tej partii »Duch času« dowodzi wszystkim wobec i każdemu z osobna, że Śląsk Cieszyński jest czeski i że dawniej miał tylko czeskie szkoły! (nr. 276), a w nr. 278 specjalnie dla »Ducha času« napisanym artykule, wyraża ogromną radość z tego powodu że czeska książka

coraz bardziej rozszerza się w gminach polskich! W tych kierunkach pójdzie więc galsza współpraca! P. Chobot myli się, jeżeli sądzi, że robotnik polski będzie się taką »współpracą« tak bardzo zachwycał, jak ów »zwykły członek« czeskiej soc. demokracji, który spalił za sobą ostatnie mosty, łączące go z polskością. Dlatego też robotnik polski nie da się zaprowadzić na to »mle« podwórko, na którym ocknął się już p. Chobot, a od osób, które w ten sposób »bronią« robotnika polskiego, odwróci się ze wstrętem!

Ilustrowany Kurier Codzienny 29/XI 34.

Szykany czeskie na Śląsku Ciesz. nie ustają.

(1) Jak donosi „ATE“ z Pragi — robotnicy polscy na Śląsku Cieszyńskim są nadal przedmiotem nieustannych szykan. Z pośród robotników, zatrudnionych przy rozbudowie dworca w Karwinie, wydano trzech wykwalifikowanych robotników, zatrudnionych przy budowie dworca w Karwinie, wydano trzech wykwalifikowanych robotników-Polaków: E. Juroszka, A. Oszczadłego i E. Kokotka. Okazuje się, że po przyjęciu ich do pracy zapisali się oni w kwestionariuszu jako robotnicy narodowości polskiej, pomimo ostrzeżeń przełożonych, że może ich to narazić na przykre konsekwencje.

Polak I. Knapk z Cieszyna zmuszony został nawet do opuszczenia Czechosłowacji. Po odmówieniu mu przedłużenia wizy pobytowej przez urząd powiatowy, zjawił się u Knapka żandarm i wymógł na nim „dobrowolne“ opuszczenie granic kraju.

Wiadomo pozatem, że naczelnik gminy Gnojnik na Śląsku Cieszyńskim nauczyciel czeski Stather odmawia stale ubogim robotnikom rolnym, obywatelom polskim — świadczeń ubóstwa, niezbędnych do uzyskania zaledwie 7 koron czeskich dziennie. Postępowanie to sprzeczne jest z art. 5 umowy czechsko-polskiej z 26 marca 1925 r.

Szykanowanie robotników polskich na Śląsku Cieszyńskim

PRAGA, 26.11. (ATE). — Na terenie Śląska cieszyńskiego robotnicy polscy są nadal przedmiotem nieustannych szykan. Spośród 100 robotników, zatrudnionych przy rozbudowie dworca w Karwinie, wydano tylko trzech wykwalifikowanych robotników Polaków, E. Juroszka, A. Oszczadłego i E. Kokotka. Okazuje się, że po przyjęciu ich do pracy zapisali się oni w kwestionariuszu jako robotnicy narodowości polskiej pomimo ostrzeżeń przełożonego, że mogą się przez to narazić na przykre dla siebie konsekwencje.

I. Knapk z Cieszyna zmuszony zo-

stał nawet do opuszczenia kraju. Po odmówieniu mu przedłużenia wizy pobytowej przez urząd powiatowy, zjawił się u Knapka żandarm i wymógł na nim „dobrowolne“ opuszczenie granic Czechosłowacji. Wiadomo poza tem, że naczelnik gminy Gnojnik na Śląsku, nauczyciel czeski Stather odmawia stale ubogim robotnikom rolnym, obywatelom polskim, wydawania świadczeń ubóstwa, niezbędnych do uzyskania zaledwie 7 koron czeskich dziennie. Postępowanie to jest sprzeczne z art. 5 umowy czechsko - polskiej z dn. 26-go marca 1925 r.

KOLONIZACJA JAKO ŚRODEK WALKI Z ŻYWIŁEM POLSKIM WCZESCHOSŁOWACJI

PRAGA, 26.11 — ATE — Jako środek walki z żywiłem polskim w Czechosłowacji władze czeskie stosują w coraz większym stopniu kolonizację. W gminie Cierlick Górny, wbrew żądaniom ludności polskiej, mianowano proboszcza narodowości czeskiej, będą w tych dniach oddane do użytku 53 domki z parcelami, wydzielonemi z majątku państwowego bezrobotnym górnikom. Przydziały otrzymali wyłącznie członkowie organizacji czeskich lub posyłający dzieci do szkół czeskich, co stanowi główny warunek otrzymania ziemi.

Gmina, ubiegająca się o ziemię z parcelacji żadnego przydziału nie otrzymała. Akcja kolonizacyjna na terenach zamieszkałych przez ludność polską ma przybrać wielkie rozmiary.

Zbliżone do czechosłowackiego ministerstwa spraw zagranicznych „Lidove Noviny“ zapowiadają kolonizację Śląska Cieszyńskiego przez 7.000 bezrobotnych górników, którzy będą osiedleni na przestrzeni 10.000 ha nabytych przez rząd drogą wymiany za lasy.

Dziennik otwarcie przyznaje, że akcja ta na pograniczu śląskiem posiada doniosłe znaczenie polityczne. Z dotychczasowej praktyki wiadomo, że miejscowa ludność polska nie może liczyć na przydział ziemi, a cała akcja kolonizacyjna ma wyłącznie na celu zmajoryzowanie żywiła polskiego przez napływowe elementy czeskie. Nic więc dziwnego, że te nieustanne ataki i szykany ze strony władz czeskich wywołują wśród ludności polskiej głębokie rozgoryczenie.

Czechosłowacja wyciąga rękę do zgody

Praga proponuje Warszawie zawarcie traktatu przwiazni

Praga, w listopadzie.

W depeszy wczorajszej podaliśmy krótkie streszczenie drugiego skolei artykułu, jaki ukazał się w organie Kramarza „Narodni Politika“ na temat stosunków polsko - czechosłowackich. Artykuł ten, zawierający szereg nieznanych dotychczas opinii polskiej szczegółów w zakresie stosunków pomiędzy Polską a Czechosłowacją od chwili objęcia teki ministra spraw zagranicznych przez p. Becka, zasługuje na bliższe omówienie.

Autor artykułu stwierdza na wstępie, że wraz z dymisją ministra Zaleskiego rozpoczął się nowy okres stosunków polsko - czechosłowackich. Czechosłowacki minister spraw zagranicznych dr. Benes skorzystał z pierwszej sposobności, aby rozmówić się z ministrem Beckiem i dnia 3 lutego 1933 r. zaproponował mu zawarcie specjalnego traktatu przyjaźni pomiędzy obydwoimi państwami. Dnia 25 kwietnia tegoż roku rząd czechosłowacki powziął odpowiednią uchwałę i Praga kilkakrotnie skierowała tego rodzaju propozycje pod adresem Polski, poraż ostatni niedawno temu.

Pomiędzy Niemcami a Rosją

Rząd czechosłowacki kierował się tutaj szeregiem przyczyn. Stał on na stanowisku, że konieczność zbliżenia polsko - czechosłowackiego dyktuje nietyl-

ko rozwój wypadków w Niemczech i ich stosunek do zachodniej Europy, ale także fakt, że Rosja Sowiecka zaczęła się zbliżać do zachodu i do Ligi Narodów. Mogło to doprowadzić do zawarcia pomiędzy Czechosłowacją a Rosją układu i współpracy obydwoimi państwami, Czechosłowacja zaś zawsze kierowała się zasadą, że rozwój jej stosunków z Niemcami i Rosją nigdy nie powinien naruszać dobrych i przyjacielskich stosunków z Polską. Porozumienie co do przyjacielskiej współpracy polsko - czechosłowackiej powinno było zatem nastąpić przed ukończeniem rokowań z Rosją Sowiecką.

W międzyczasie zaczęły się zarysowywać różnice pomiędzy Polską a Francją, zwłaszcza na tle projektu paktu czterech. Po odejściu Niemiec z Ligi Narodów i konferencji rozbrojeniowej dochodzi do zmiany polityki polskiej. Przyczyn tej zmiany dopatruje się autor w przekonaniu Warszawy, iż po odejściu Niemiec z Ligi Narodów instytucja ta straci znaczenie, że Hitler zdoła przeprowadzić Anschluss i że zatarg na Dalekim Wschodzie zaostreży się, a tem samem wzmocni się stanowisko Polski wobec Rosji, oraz, że wpływy Francji w Europie na skutek wewnętrznych wstrząsów znacznie osłabną. Rozpoczęły się więc rokowania pomiędzy Berlinem a Warszawą, zakończone znanym porozumieniem z 26 stycznia 1934 r. Przedtem jeszcze pojawiły się w prasie wiadomości na temat prób zawarcia podobnego paktu nieagresji pomiędzy Niemcami a Czechosłowacją. Przed czechosłowackimi natych-

miast zawiadomił Polskę o propozycjach Berlina, oświadczając, że bez swoich sojuszników, a przedewszystkiem Polski, do takiego paktu nie przystąpi. Polska natomiast prowadziła rokowania w tajemnicy nawet przed swoimi sojusznikami i zaskoczyła świat zawarciem porozumienia z Niemcami.

Zatarg i trzy propozycje

Z niewyjaśnionych przyczyn na kilka dni przed podpisaniem polsko - niemieckiej umowy rozpoczęła się w prasie polskiej kampania przeciwko Czechosłowacji i doszło do znanych manifestacji w Cieszyńskim. „Gazeta Polska“ ogłosiła potem kilka artykułów, zawierających groźby pod adresem rządu i państwa czechosłowackiego, przeciwko czemu rząd czechosłowacki musiał w Warszawie zaprotestować. Zarzutem części prasy polskiej, oskarżającym Czechosłowację o uciskanie polskiej mniejszości, towarzyszyły interwencje rządu polskiego w Pradze. Rząd praski odrzucił te zarzuty, jako nieuzasadnione, oświadczając, że gotów jest do przyjacielskiej dyskusji w sprawach mniejszościowych, a następnie zaproponował Polsce trzykrotnie rozstrzygnięcie sporu.

Pierwsza propozycja dotyczyła przedłożenia sporu Genewie. Gdy rząd polski propozycję tę odrzucił, dr. Benes zaproponował oddanie sporu komisji arbitrażowej, utworzonej na podstawie polsko-czechosłowackiej umowy arbitrażowej z ro-

ku 1925. Polska i tę propozycję odrzuciła, stając na stanowisku, że ze sporu lokalnego nie powinno się robić zatargu przed forum międzynarodowym. Dr. Benes wystąpił wówczas z trzecim projektem, a mianowicie, aby spór przedłożyć polsko - czechosłowackiej komisji parytetowej, utworzonej na podstawie umowy likwidacyjnej z roku 1925, zawierającej postanowienia co do ewentualnych sporów mniejszościowych. Warszawa odrzuciła i tę propozycję.

Autor zapytuje się, co to wszystko znaczy? Polska zgłasza zarzuty przeciwko postępowaniu Czechosłowacji. Czechosłowacja proponuje potrójne rozwiązanie oświadczając, że podda się rozstrzygnięciu jakiegokolwiek trybunału. Polska odrzuca wszystkie te propozycje, domaga się jednostronnego zadośćuczynienia bez zbędania słuszności skarg i bez wzajemności wobec mniejszości czechosłowackiej w Polsce; i zaznacza, że dopiero po spełnieniu tych żądań pozwoli, aby wysiedlone rodziny czechosłowackie w liczbie 21 po-

wróciły do Polski.

Dalej autor omawia sprawę paktu wschodniego. Czechosłowacja oświadczyła się za nim, Polska — przeciwko. Rząd czechosłowacki szanuje stanowisko Polski, jednakże w swej pisemnej odpowiedzi na francuską propozycję przystąpienia do paktu, rząd polski domagał się wyłączenia Czechosłowacji, oświadczając, że Polska nie może brać na siebie żadnych zobowiązań za Czechosłowację w ramach zagadnień naddunajskich. Ponadto w chwili gdy w Białogrodzie odbywa się pogrzeb króla Aleksandra, składa wizytę w Warszawie węgierski premier, Goemboes. Polska ma oczywiście pełne prawo przyjmować wizyty polityczne węgierskiego premiera, ale równocześnie wizycie tej towarzyszyła zdwojona kampania prasowa przeciwko Czechosłowacji, może w tym celu, aby odwrócić uwagę od tego, co się pisało wówczas w Europie o współodpowiedzialności Węgier za zamach w Marseylii.

O drogę do porozumienia

Autor przytacza następnie ostatnie, znane oświadczenie Benesa w parlamencie czechosłowackim na temat stosunków polsko - czechosłowackich i oświadcza:

„Czechosłowacja nie odwołuje swej propozycji zawarcia traktatu przyjaźni pomiędzy obydwojoma państwami. Gotowa jest natychmiast rozpocząć rokowania w tej sprawie i pakt taki zawrzeć. Czechosłowacja tyle razy wyciągała rękę i chociaż jej kilkakrotnie nie przyjęto, wyciąga ją znowu.

Niczego Polsce nie zarzucamy. Potrafimy iść za swymi przyjaciółmi iami, własną drogą, o ile Polska sobie tego życzy. Twierdzimy jednak, że wszystko to, co się stało w ciągu ub. roku, było zupełnie zbyteczne. Jeżeli ktoś ma coś przeciwko nam, chcemy, aby nam to powiedział otwarcie i pragniemy omówić to i załatwić otwarcie i rzeczowo“.

Autor kończy stwierdzeniem, że napisane przez niego uwagi mają na celu otwarcie drogi do porozumienia.

Jak już zaznaczyliśmy w depeszy, artykuł ten wyszedł niewątpliwie z czechosłowackiego ministerstwa spraw zagranicznych i dlatego stanowi niemalże oficjalną propozycję pod adresem Polski. Dobra wola Czechosłowacji zawarcia porozumienia z Polską nie może ulegać wątpliwości. Wszyscy wiemy dobrze, że mimo wszelkie wzajemne nieporozumienia i zadrażnienia, w Czechosłowacji istnieje silny prąd za zbliżeniem z Polską i trwałą współpracą między obydwojoma państwami na terenie międzynarodowym. Świadczą o tem zresztą kilkakrotnie powiawiane ze strony Czechosłowacji propozycje zawarcia paktu przyjaźni. Wszystkie te względy sprawiają, że i ta ostatnia propozycja czechosłowacka nie może być w Polsce pominęta milczeniem i powinna się spotkać z wyraźną i pozytywną odpowiedzią. Odpowiedź ta powinna wyjść, rzecz prosta, od tych czynników, które ponoszą odpowiedzialność za kierunek polskiej polityki zagranicznej.

Gazetnik Polski 28/XI 34

Konsul generalny w M. Ostrawie L. Malhomme

Członkiem Honorowym Z. S. P. w Bernie

Redakcja nasza otrzymała ze Związku Studentów Polaków w Bernie tekst uchwały Walnego Zgromadzenia Z. S. P. z dnia 24 b. m., mianującej p. Konsula Generalnego L. Malhomme członkiem honorowym Związku. Uchwałę tę poniżej podajemy:

Wielce Szanowny Panie Konsulu Generalny!

Zarząd Związku Studentów Polaków w Bernie Mor. komunikuje uprzejmie, iż Związek na swem zwyczajnem Walnem Zgromadzeniu, odbytem w dniu 24 b. m., pozwolił sobie powołać przez aklamację JWPana Konsula Generalnego na Członka Honorowego Związku.

Nadanie JWPanu Konsulowi Generalnemu członkostwa honorowego jest wyrazem naszego hołdu i uznania dla zasług, położonych w obronie najżywotniejszych potrzeb ludności polskiej na Śląsku oraz naszej wdzięczności za opiekowanie się i okazywane zainteresowanie dla naszego Związku w Bernie i wogóle polskiej młodzieży akademickiej w Czechosłowacji.

Prosimy JW Pana Konsula Generalnego, by nadanie członkostwa honorowego Z. S. P., będące wyrazem naszego szczerego i prawdziwego przywiązania, zechciał łaskawie przyjąć, czem doda nam otuchy do dalszej pracy dla dobra polskości i co będzie równocześnie dla nas wielkim zaszczytem.

Z głębokiem poważaniem

Michejda A. m. p., sekretarz.

Wardas J. m. p., prezes.

Oryginał wklejono oryg. kono
— Tom XIII str. 192

Kto informuje prasę chrześc. demokracji w Polsce o ludności polskiej w Czechosłowacji?

W organach chrześc. demokracji w Polsce, a mianowicie w „Polonji“ katowickiej i krakowskim „Głosie Narodu“, pojawiają się w ostatnim czasie informacje, tendencyjnie oświetlające stosunki, panujące wśród ludności polskiej w Czechosłowacji. Jako organ, dbający o interesy całego ludu polskiego w Czechosłowacji, uważamy za swój obowiązek zwrócić uwagę na te artykuły.

„Polonja“ z dnia 25 b. m. opublikowała artykuł p. t. „Sprawy polskie w Czechosłowacji“, podpisany inicjałami B. K. Jest w nim mowa o „dezorientacji i rozbięciu mniejszości polskiej na całej linii“. Czynnikiem polskim zarzuca się, że „zamiast szukać zbliżenia i załatwienia kwestyj spornych na gruncie wielkich planów i konsolidacji Słowiańszczyzny, wznieciło się walkę, której końca nikt przewidzieć nie może. Wątpić należy, czy walka ta przyniesie korzyści polskiej mniejszości“. Nieuprzedzony czytelnik z tego rodzaju informacji odniesie przekonanie, że wszystko u nas się wali na całej linii z powodu rozbięcia i walk wewnętrznych. Tymczasem nie się tu nie rozsypuje w gruzy, ludność polska garnie się do pracy obronnej z większym zapalem niż kiedykolwiek, współpracuje gorliwie bez względu na przekonania polityczne zarówno w Macierzy Szkolnej, jak i w wszystkich innych wspólnych organizacjach, Komitet Międzypartyjny nadal istnieje (socjaliści z niego wcale nie wystąpili). Jeżeli natomiast dwa stronnictwa polskie: Związek Śląskich Katolików i Stronnictwo Ludowe potępiły Chobota publicznie jako szkodnika sprawy polskiej (który zerwał z polskością), to znalazły aprobatę całego miejscowego społeczeństwa polskiego. Wyeliminowanie tego rodzaju szkodliwej jednostki wyjdzie tylko na pożytek, a nie na szkodę naszego ludu. Uznał to zresztą już także Światowy Związek Polaków z Zagranicy, który po ostatnim wystąpieniu p. Chobota w parlamencie praskim uznał go za zdrajcę sprawy polskiej, a więc za jednostkę wyeliminowaną z wielkiej, 8-miljonowej rzeszy Polaków zagranicznych. Nam Polakom w Czechosłowacji niezrozumiałe są zatem przyczyny, dla jakich całkiem niepotrzebnie alarmuje się społeczeństwo polskie w kraju z powodu nieistniejącego u nas niebezpieczeństwa „rozbięcia“.

W artykule „Polonji“ bardziej niż jego treść smuci nas fakt, że korespondencja, datowana z Pragi, podpisana jest przez p. B. K. Chodzi tu najprawdopodobniej o pana Belgovskijego Konstantego, Ukraińca, współpracownika, sekretarza czeskiego biura prasowego „Ceps“ (Central European Press). Pan B. K. jest uważany za autora ohydnej napaści na ś. p. ministra Pierackiego, która tak bardzo oburzyła i wstrząsnęła społeczeństwem polskim. Napaść tę, dostarczoną przez „Ceps“, wydrukowało, jak wiadomo, praskie „Právo lidu“. P. Belgovskij ma dalej ustaloną smutną sławę jako autor niemal wszystkich artykułów antypolskich, jakie „Ceps“ puszca do prasy czeskiej. Nadzór nad tą kuźnią informacji ma p. dyrektor Švihovský, były prezes porozumienia prasowego czechosłowacko-polskiego. Jeżeli artykuł „Polonji“ pochodzi z tych źródeł, co wobec inicjałów i miejscowości nadania zdaje się nie ulegać wątpliwości, to możemy w najlepszym wypadku przypuścić, że redakcja „Polonji“ padła ofiarą celowej mistyfikacji.

Analogicznie przedstawia się sprawa korespondencji, zamieszczanych w „Głosie Narodu“. Co do nich nie mamy najmniejszych wątpliwości, że pochodzą z „Cepsu“, ponieważ podpisane są pełnym nazwiskiem Emila Wańkego, tłumacza tej agencji. P. Wańke ośmiela się w tych swoich korespondencjach nie tylko krytykować polską politykę zagraniczną (artykuł „Podróż węgierskiego premiera Gömbösa“), ale narzuca siebie na sędziego w sprawach ludności polskiej w Czechosłowacji. Dla wyjaśnienia komunikujemy redakcji „Głosu Narodu“, kim jest jej informator. P. Emil Wańke, pochodzący z zagłębia karwińskiego, a przebywający obecnie stale w Pradze, pozostawił na naszym terenie najprzerzejsze wrażenie. Był najpierw socjalistą, pracował w redakcji „Robotnika Śląskiego“, skąd go wylano, — następnie przeszedł do komunistów, ale i ci go wysiudali, więc po jakimś czasie przeszedł na usługi obce i dzięki protekcji z tych stron został zaangażowany jako tłumacz „Centropressu“ w Pradze. Tam zrobiono go „ekspertem“ od spraw polskich. W jaki sposób wykonywał swoją misję, o tem wszyscy w Czechosłowacji bardzo dobrze wiemy. Każda, nawet najmniejsza, przychylna wzmianka (co się bardzo rzadko zdarza) w prasie czeskiej lub słowackiej o ludności polskiej w Czechosłowacji, jest natychmiast skwapliwie dementowana przez „Ceps“, który od razu służy redakcjom materiałem wyjaśniającym. Kiedy w r. 1933 „Slovák“ zamieścił taki artykuł o ludności polskiej w Czechosłowacji, agencja „Ceps“ posłużyła mu od razu swoim materiałem. „Prawo Ludu“ (nr. 13 z 23 marca 1933) stwierdziło, że „ekspertem“ od spraw polskich w agencji „Ceps“ jest p. Wańke, który całkowicie oddał się na usługi obce i występuje przeciwko interesom narodu polskiego. P. Wańkego wyrzekają się wszystkie organizacje polskie na terenie, a Związek Studentów Polaków w Pradze uchwalił bojkotować go w ten sposób, że żaden z członków nie podaje mu ręki.

Rzecz zrozumiała, że publikowanie artykułów, sprzecznych z interesami ludu polskiego w Czechosłowacji a pochodzących od tego rodzaju jednostek, przez redakcję „Głosu Narodu“, musi wywołać u nas zrozumiałe rozgoryczenie. Postępowanie redakcji dziwi nas tem bardziej, że „Centropressowi“ odebrano debiet w Polsce, a jednak pomimo to jej redaktorzy trafiają do niektórych pism polskich. Te głosy, sfabrykowane w Czechosłowacji przez renegatów, Czechów i Ukraińców, przedrukowuje potem z triumfem cała prasa czeska jako „głos większości narodu polskiego“. Czyż udzielanie przytułku agentom obcym odpowiada godności narodowej? Nas katolików polskich w Czechosłowacji szczególnie boleśnie dotyka fakt, że b. komunista i oficjalnie bezwyznaniowiec może zabierać głos na łamach dziennika, który u nas uchodzi za zbliżony do Jego Eminencji ks. metropolity księcia A. Sapiehy.

Zabierając z konieczności głos w tej sprawie, zwracamy się do redakcji „Polonji“ i „Głosu Narodu“ z prośbą, by informacje o Polakach w Czechosłowacji i o naszych stosunkach czerpały przede wszystkim od tutejszego ludu polskiego i jego prasy, a nie używały do tego pośredniej drogi via Praga. Sądzymy, że jako żywa częśćka narodu polskiego, do postawienia takiej prośby mamy moralne prawo.

Czy Centralne Stowarzyszenie Spożywcze w Łazach jest filją „Robotnika Śląskiego“?

Zapytanie pod adresem zarządu Centr. Stow. Spoż. w Łazach.

Od członka Centr. Stow. Spoż. z Łazów otrzymaliśmy poniższą korespondencję:

„Od dłuższego czasu w Domu Administracyjnym Centr. Stow. w Łazach odbywają się częste narady polityczne z udziałem p. Chobota. W dniu 26 b. m. w lokalu Centralnego Stow. Spoż. zjawił się p. Chobot oraz 2 członkowie redakcji „Robotnika Śl.“, pp. Kotarba i Mencner, którzy w obecności kilku innych panów odbyli konferencję redakcyjną. Omawiano artykuł „Dziennika Polskiego“ i po ożywionej wymianie poglądów podyktowano wspólnymi siłami odpowiedź „Dziennikowi“, która ma być zamieszczona w najbliższym, t. j. piątkowym numerze „Robotnika Śląskiego“.

Jako długoletni członek Centr. Stow. sp., które uważam za instytucję wspólną dla wszystkich, pobierających w stowarzyszeniu towary, zapytuje się publicznie, od kiedy Centralne Stow. Spoż. w Łazach stało się filją redakcji „Robotnika Śląskiego“?

*

Zamieszczając powyższą korespondencję, nadmieniamy, że w myśl zasady bezstronności chętnie zamieścimy krótkie i rzeczowe wyjaśnienie Zarządu Centr. Stow. Spoż. w tej sprawie.

„O nową ideę młodzieży“

Odpowiedź na artykuł „Dziennika Polskiego“.

Od jednego z pracowników młodzieżowych otrzymujemy poniższe uwagi, które zamieszczamy jako artykuł dyskusyjny. Chętnie zamieścimy i dalsze głosy w tej sprawie.

W „Dzienniku Polskim“ z dnia 25 listopada 1934 r. ukazał się artykuł, zatytułowany „O nową ideę młodzieży“, który wymaga głębszego omówienia, gdyż z tego artykułu wynika, iż dzisiejszą młodzież starsze pokolenie nie rozumie, czy też nie chce zrozumieć. Sądzę zatem, iż będzie lepiej, gdy się otwarcie wypowiemy i dlatego w imieniu młodzieży zabieram w sprawie tej głos.

Zarzuca się nam, iż przeważna część młodzieży przedstawia koncentrację jednostek, po większej części negatywnie usposobionych do pracy społecznej, wgłębianych jedynie do swych własnych interesów i że jedyną myślą i dążeniem dzisiejszej młodzieży jest — zdobycie jak najprędzej możliwości zarobkowania, a przytem niczem więcej się nie interesuje. Otóż jestem innego zdania; nigdy tyle młodzieży nie brało udziału w pracy społecznej jak teraz, przytem młodzież ta pracuje i należy niekiedy do całego szeregu towarzystw czy związków i to zupełnie bezinteresownie i naraża się na wydatki. Że dąży też do jakiejś możliwości zarobkowania, to przecież jest zupełnie naturalne, bo przecież z czegoś musi żyć. Porównajmy sytuację teraźniejszej młodzieży z sytuacją młodzieży przedwojennej i skonstatujemy ogromną różnicę. Przed naszą młodzieżą przyszłość ciemna, beznadziejna. Przed wojną, o ile komuś ciężko było zdobyć egzystencję z braku pieniędzy na studia, to przecież miał tę pewność, że jak skończy studia, skończy się jego bieda i przyszłość ma zapewnioną; nie było zresztą bezrobocia, więc kto nie miał środków na studia, ten znalazł jakąkolwiek pracę i zarobił na swe utrzymanie. Teraz po ukończeniu studiów staje się bezrobotnym lub też o ile otrzyma posadę, to tak lichy płac, że jest to taka wegetacja, przytem żyje ciągle obawą o to jutro. I tutaj właśnie brak zrozumienia dla niej starszego społeczeństwa, gdyż możnaby też coś zdziałać. Niejeden z naszej starszyny, nie dosyć, że swoje już tutaj przeżył, odchowwał swoje dzieci, dorobił się nawet po

części majątku, mógłby się usunąć bez szkody dla siebie na emeryturę, to nietylko, że kurczowo trzyma się swego urzędu, lecz jeszcze niekiedy pełni kilka innych funkcji płatnych. Otóż, czy jest to szlachetne, czy ta młodzież nie ma już prawa do lepszej egzystencji, lepszego życia? Ale nie dosyć na tem, z młodzieży robi się parjasów, robotów, nie mających prawa ani samodzielnie myśleć i mieć swojego zdania. I ta młodzież, która już ma niekiedy po trzydziestce, znosi w milczeniu te nawet niekiedy poniżenia i pracuje i nie warcholi, chociaż w pracy tej niekiedy starszyna robi trudności młodzieży, mając przestarzałe przekonania i idee. Wie bowiem, że naprzód ma się mieć dobro ogółu na oku a nie prywata, bo do czego by to doprowadziło? Niestety u nas żąda się poświęceń zawsze od tych najbiedniejszych, i tej właśnie prawdziwie biednej młodzieży jeszcze zarzuca się brak idei. Nie możnaby się naprawdę dziwić, gdyby ta młodzież zobojetniała dla sprawy narodowej i to może z czasem nastąpić, chociaż naogół więcej okazuje hartu i dumy narodowej, której brak starszemu społeczeństwu, wychowanemu niekiedy w niemieckiej szkole, chociaż materialnie niekiedy niezależnemu, co można zaobserwować np. w urzędach państwowych, gdzie obawiają się niekiedy przemówić w swoim języku ojczystym.

Przyznaję rację „Dziennikowi Polskiemu“, że przed kilku dziesiątkami lat młodzież doniosłą rolę spełniała w walce o niepodległość, wówczas jednak sytuacja była inna, nie był materializm tak wybujały i wódzowie nie dorabiali się, lecz przeciwnie niekiedy poświęcali cały swój majątek.

Dałoby się na ten temat dużo pisać i możnaby różnie sprawy te interpretować, bądź co bądź powinno by się stosunek starszego pokolenia do młodzieży poddać pewnej rewizji, tak, żeby nastąpiło większe wzajemne zrozumienie się, gdyż zainteresowanie młodzieżą wzrasta zazwyczaj tylko przed wyborami, lecz przedtem nikt się młodzieżą nie interesuje, jak ona żyje i z jakimi walczy trudnościami. A przecież młodzież to fundament naszego społeczeństwa, od którego to zależy nasza przyszłość.

Głos młodzieży.

Ze Związku Studentów Polaków w Bernie

W sobotę, dnia 24 listopada odbyło się doroczne zwyczajne walne zebranie Związku Studentów Polaków w Bernie, na którym przeprowadzono wybory nowych władz Związku. Prezesem został wybrany ponownie kol. Józef Wardas, stud. prawa; do zarządu weszli następujący koledzy: wiceprezes Jan Wilczek, stud. politech., sekretarz Adam Michejda, stud. med., skarbnik Jan Moreinek, stud. politech., bibliotekarz Bruno Paszek, stud. politech., kier. sekcji chórowej Rudolf Zuczek, stud. prawa. — Walne zebranie miało przez aklamację zarządu pana Leona Malhommea, konsula generalnego R. P. w Mor. Ostrawie, członkiem honorowym Związku, chcąc w ten sposób dać wyraz swojego hołdu i prawdziwego uznania dla wielkiego przyjaciela polskiej młodzieży akademickiej, opiekuna Z. S. P. a przede wszystkim rzecznika i obrońcy najżywniejszych potrzeb nieodłącznej części narodu polskiego, mniejszości polskiej na Śląsku Cieszyńskim.

Związek Studentów Polaków liczy obecnie 58 członków, pochodzących z Polski, Litwy i Śląska Cieszyńskiego. Chociaż członkowie Związku pochodzą z tak różnych terenów, w ślad za czem idzie zasadnicza różnica charakterów, to na terenie Związku panuje harmonijna współpraca, bo wszystkim przyświeca wspólny, wielki cel: dobro narodu polskiego. W sprawach ogólnonarodowych członkowie Związku okazują na każdym kroku niezwykłą solidarność. I tak, kiedy na Śląsku nie ustawało szykanowanie mniejszości polskiej, a pewna część społeczeństwa czeskiego, zrzeszona w klubach czesko-polskich, w dalszym ciągu głosiła hasło współpracy czesko-polskiej, członkowie Związku jak jeden wystąpili z klubu czesko-polskiego w Bernie, by w ten sposób dać wyraz swojego protestu przeciwko nierealnym hasłom, opartym tylko na pięknych frazesach. — Gdy hasło współpracy czesko-polskiej przestało być w ustach społeczeństwa czeskiego pustym frazesem mowy biesiadnej, gdy społeczeństwo czeskie zrozumie, że mniejszość polska na Śląsku powinna się stać pomostem, łączącym oba sąsiednie narody, gdy czynniki oficjalne będą stosowały w praktyce prawa mniejszości polskiej, zagwarantowane jej przez ustawę, wtenczas będą mogły zaistnieć warunki ponownej współpracy Związku na polu zbliżenia czesko-polskiego.

Brak ksiąg związkowych, które podczas rewizji uległy konfiskacie, daje się dotkliwie we znaki normalnemu biegowi pracy Związku.

Członkowie Związku uchwalili na swym nadzwyczajnym walnym zebraniu, w dniu 15 października b. r. protest przeciwko postępowaniu władz policyjnych, skierowany pod adresem ministra spraw wewnętrznych, który jednak dotychczas nie odniósł pożądanego skutku.

Związek współpracuje również na terenie ogólno-akademickim z bratnimi organizacjami studenckimi, przede wszystkim z akademickim związkiem „Jugoslavia“. Koledzy Jugosłowianie na każdym kroku wyszczególniają Związek Studentów Polaków, starając się w ten sposób okazać swoje prawdziwe sympatje, jakie żywią do narodu polskiego.

Niemniej bliskie i serdeczne stosunki utrzymuje Związek z bratnimi organizacjami słowackimi.

Jako jedyny reprezentant myśli polskiej na terenie Berna, urządza Związek obchody rocznic narodowych polskich, bierze udział w imprezach ogólnosłowiańskich, pro-

paguje kulturę polską na terenie Moraw. Na polu propagandy działała dużo w latach ostatnich sekcja prapagandy i prasy, propagująca przede wszystkim polskie morze i port Gdynię. Propagowaniu pieśni polskiej przysłużyła się wielce sekcja chórowa; chór Z. S. P. ma za sobą kilka udanych występów w różnych miastach morawskich a przede wszystkim występ w radjo berneńskim.

Gazeta Poranna 29/XI 34

Materjalne położenie górników w Polsce.

Materjalne położenie robotników w górnictwie węglowym w Polsce, pomimo bombastycznych zapewnień sanacyjnego „Dziennika Polskiego“, nie jest pozazdrosczenia godne. Rozmach górnictwa polskiego wychodzi tylko na korzyść kapitalistycznych magnatów, górnicy natomiast cierpią nędzę, podobnie jak w innych państwach kapitalistycznych. Kapitaliści węglowi w Polsce wykorzystują nędzę i bezrobocie szerokich mas, oraz rozbicie organizacyjne górników i bez żadnych skrupułów stosują najbardziej rafinowane metody wyzysku. To też równomiernie do wzrostu wydobywania i wydajności pracy górnika, spadają płace robotników, rośnie nędza i liczba nieszczęśliwych wypadków przy pracy.

Do jakiego stopnia dają się we znaki górnikom nowe udoskonalenia tych metod wyzysku, ukazują najlepiej cyfry. Od stycznia do lipca 1934 roku wzrosło ogólne wydobywanie węgla w porównaniu z takim samym okresem 1933 roku o 1.149.000 ton, czyli o równe 10%. W tym samym czasie liczba zatrudnionych robotników spadła z 77.353 z grudnia 1933 na 71.819 w sierpniu 1934 r. Ten wielki spadek liczby zatrudnionych robotników przy równoczesnym wzroście wydobywania węgla nie jest wszakże jeszcze zupełny. W polskim górnictwie węglowym, podobnie jak zresztą i u nas, istnieje obok zupełnego bezrobocia także bezrobocie, ukryte pod formą tak zwanych urlopów turnusowych i świętówek. W grudniu 1933 r. liczba opuszczonych dniówek wynosiła 169.340, czyli równe 10% w stosunku do wykonanych zmian. W sierpniu 1934 zaś liczba opuszczonych dniówek wzrosła do zawrotnej cyfry 486.000, a więc do 35% w stosunku do wykonanych zmian.

Jeżeli przeliczymy te niewykonane dniówki, otrzymamy zmniejszenie się zatrudnionych obecnie robotników w polskim górnictwie węglowym o równe 24.000. Ponieważ urlopy turnusowe i świętówki stały się już urządzeniem stałym i są stosowane w coraz to większych rozmiarach, należy ocenić liczbę faktycznie zatrudnionych robotników nie na 71.819, podanych w wykazach, ale o 24.000 mniej, a więc tylko 47.819 robotników. Jeżeli zaś przy tak olbrzymim spadku liczby zatrudnionych wydobywanie w czasie od stycznia do lipca wzrosło o blisko 1.500.000 ton, świadczy to zbyt wymownie o bezlitosnym napędzaniu robotników do wydajności w czasie, kiedy innych wyrzuca się masowo na bruk, lub zmusza do głodowania na niepłatnych urlopach.

Równocześnie coraz mniejszej liczbie zatrudnionych towarzyszy stały spadek zarobków. Przeciętny zarobek starszego górnika na dniówkę wynosił w grudniu 1933 7'20 złotych (około 35 Kcz), w lipcu 1934 już tylko 7'10 złotych. Ale i ten nędzny zarobek okazuje się tylko pozornym dochodem robotnika, jeśli uwzględnimy, że robotnicy w górnictwie nie pracują pełnej ilości dni roboczych w miesiącu. Właściwy spadek zarobków uzyskujemy dopiero przez ustalenie miesięcznego zarobku w polskim górnictwie węglowym. Przeciętny zarobek wynosił w grudniu 1933 r. 173'72 zł., a w lipcu 1934 już tylko 149'74 zł. czyli coś 679 Kcz.

Reasumując powyższe fakty, okazuje się, że podobnie jak u nas, tak i w Polsce i innych państwach kapitalistycznych, magnaci węglowi obławiają się tylko na kryzysie i nędzy górników. Nie ludźmy się więc, że górnicy w Polsce są lepiej sytuowani od naszych, gdyż wyzysk kapitalistów jest wszędzie jednaki, z tą tylko różnicą, że w jednym kraju górnicy potrafią skuteczniej bronić się przed tym wyzyskiem, indziej zaś wskutek osłabienia organizacyjnego, muszą sobie pozwolić dyktować gorsze warunki pracy i płacy. To też tylko przez

świadomą i organizowaną walkę przeciwko wyzyskowi kapitalistów węglowych i przez międzynarodową solidarność wszystkich wyzyskiwanych, mogą robotnicy zdobyć ludzkie warunki bytu.

Sprawy polskie w Czechosłowacji

Mowa Benesza. — Głosy polskie

(Od własnego korespondenta „Polonii“)

Praga, w listopadzie 1934 r.

Wielkie zainteresowanie wzbudziło tu przemówienie ministra Benesza w parlamencie, a nas Polaków zajmować musi ta jej część, która omawia stosunki polsko-czeskie. Minister Benesz, podkreślił jak wiadomo, że drogi obu państw rozeszły się i że ten stan rzeczy, wynikający z różnicy zapatrywań na różne problemy międzynarodowe, potrwa prawdopodobnie przez dłuższy czas. W przemówieniu tak niezwykle opanowaniem, jakim było ekspozycja Benesza, słów tego rodzaju nie można nie doceniać. W istocie rzeczy dziś oba państwa kroczą odrębnymi drogami. Mimo to w kołach agrariuszy czeskich, gdzie dotąd Polska ma jeszcze sporo szczerych przyjaciół, część mowy Benesza, poświęconej Polsce, przyjęto nieprzychylnie i tu i ówdzie odezwały się słowa krytyki... Niemniej wszyscy odczuwają, że nie prędko się zejda drogi obu państw, jeżeli polska polityka zagraniczna nie zmieni swej orientacji.

To oziębienie stosunków czesko-polskich nie pozostało bez wpływu na życie naszej mniejszości polskiej na Czeskim Śląsku. Faktem jest, że przyniosło ono polskiej mniejszości dezorientację i rozbitcie na całej linii.

Jak doniosłem w ostatniej korespondencji, socjaliści polscy oparli się dążeniom do zastrzeżenia stosunku mniejszości polskiej do Czechów. Wywołało to walkę wewnętrzną w obozie polskim, a wreszcie i rozbitcie Komitetu Międzypartyjnego. Socjaliści dotąd formalnie z niego nie wystąpili, ale dwa pozostałe stronnictwa, ludowcy i Związek Śląskich Katolików, uchwaliły rezolucję, w której zaznaczają, że z posłem Chobotem współpracować nadal nie mogą, ponieważ publicznie głosi, że walkę z nim prowadzi się nie z inicjatywy i środkami czynników miejscowych.

Deklarację taką ogłoszono w prasie lokalnej, a ponieważ równocześnie w kraju rozpoczęto akcję przeciwko posłowi Chobotowi, zapędzono go w ślepa ulicę. Na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego w dniu 8 listopada 1934 r. poseł Chobot wykonał swoje groźby i wyrzucił z siebie wszystko publicznie, co miał na sumieniu. Twierdził, że nagonkę przeciwko niemu prowadzi się dlatego, ponieważ nie chciał poddać się komendzie, żądającej od niego zastrzeżenia walki z Czechami. Za to wystąpienie, polska prasa lokalna na Czeskim Śląsku poza „Robotnikami“, oddana miejscowej sanacji, ogłosiła posła Chobotę zdrajcą.

Drugi poseł polski dr. Buzek w swym przemówieniu, naogół umiarkowanym, musiał ograniczyć się do polemiki z posłem Spaczkem, znanym szowinistą czeskim z Morawskiej Ostrawy.

Rezultatem tej polityki, jest rozbitcie obozu polskiego na Czeskim Śląsku. Osobno szli dotąd tylko komuniści, skupiający przeważnie robotników, teraz osobno idą także socjaliści z posłem Chobotem na czele. Komitet Międzypartyjny, obecnie już nie skupia większości ludu polskiego. Zamiast zgodnie się bronić, Polacy się wzajemnie zwalczą. Radość z tego mają szowiniści czescy. Przypomina to stan rzeczy w Opolskiem, wytworzony w podobnych warunkach. Co będzie dalej, nikt nie wie. Ludzie poważni załamują ręce i z trwogą spoglądają w przyszłość. Nie zgadzają się z dzisiejszymi metodami działania, ale przeważnie milczą. Nie brak w obozie narodowym ludzi, którzy śledzą i wierzą jeszcze i czekają na nadzwyczajne wypadki, ale liczba takich, coraz

więcej topnieje. Coraz więcej ogarnia ludzki sceptycyzm podobnie jak w r. 1920, kiedy to tysiące robotników, uświadomionych narodowo, ale zawiedzionych poszło z rozpaczy do komunistów. Zdaje się, że i obecnie poseł Śliwka, trzeci poseł polski, komunista, będzie tym, który z tej walki największe zbierze korzyści.

Polska polityka w stosunku do Czechów, weszła na wątpliwe drogi. Zamiast szukać zbliżenia i załatwienia kwestii spornych na gruncie wielkich planów konsolidacji Słowiańszczyzny, wznieciła się walka, której końca nikt przewidzieć nie może. Wątpliwie należy, czy walka ta przyniesie korzyści polskiej mniejszości.

B. K.

Polaka Zachodni 28/XI 34.

Upaństwowienie gimnazjum polskiego w Orłowej

CIESZYN. W czeskim Cieszynie odbyło się nadzwyczajne zebranie delegatów Macierzy Szkolnej czeskiego Śląska cieszyńskiego. W zebraniu wzięło udział 293 delegatów z całego Śląska czeskiego. Na porządku dziennym była sprawa upaństwowienia polskiego gimnazjum w Orłowej. Rząd czeski przejął w dniu 1 września 1934 r. na etat wszystkich obecnych profesorów szkoły. Jako warunek postawiono posiadanie obywatelstwa czeskiego, przyczem profesorowie mogą mieć dyplomy uniwersytetów polskich bez dokonywania nostryfikacji. Budynek gimnazjum utrzymywać będzie nadal Macierz Szkolna. Warunki stawiane przez władze czeskie zostały przez delegatów przyjęte.

Gazeta Polska 28/XI 34.

Robotnicy polscy ze Śląska czeskiego o p. Chobocie

KATOWICE, 27.11. (tel. wł.). — W związku z deklaracją stronnictw polskich w Czechosłowacji, stwierdzającą, że poseł socjalistyczny w parlamencie praskim Emanuel Chobot stracił zaufanie ludności polskiej — „Nowiny Śląskie“, wychodzące w Cieszynie, zamieszczają rewelacyjny materiał dotyczący przeszłości tego posła. Dziennik stwierdza, iż w r. 1920 w czasie wojny polsko - bolszewickiej p. Chobot w „Głosie Robotniczym“ zamieścił odezwę wzywającą robotników do nieprzepuszczania do Polski broni, węgla, materiałów na uniformy i wogóle żadnych innych materiałów dla Polski. „Głos Robotniczy“ był pismem wydawanym za czeskie pieniądze. Socjalistyczny „Naprzód“ w Nr. 148 z r. 1928 zarzucił Emanuelowi Chobotowi, iż za czasów austriackich był na żołdzie arcyksiężęcej komory Fryderyka Habsburga, a następnie na żołdzie policji czeskiej, że był konfidentem komisarza Rumpla w Morawskiej Ostrawie i starosty Michałka w czeskim Cieszynie. W czasach plebiscytowych otrzymał 10 tys. koron czeskich od czeskiego działacza plebiscytowego na agitację na rzecz Czechów przeciw Polsce. W r. 1921 p. Chobot rozbił Polską Socjalistyczną Partję Robotniczą w Czechosłowacji i przeszedł do obozu komunistycznego.

Artykuł „Nowin Śląskich“ oparty jest na odezwie, którą wydali robotnicy polscy w Czechosłowacji, a w której domagają się od p. Chobota, by złożył swój mandat. (K.).

Česke Slovo 29/XI 34.

— Z Horních Tošanovic se nám piše, že při návštěvě konsula v místním hostinci, kde se pil koňak, někteří polští sedláci ve svém furiantství vjízeli na koních až do šenkovny. Při mluvení uráželi náš stát i národ. Povšimnou si úřady drzých provokací?

-re-

162 *Poliska Zaskodnica 28/XI 34.*
**Podła zdrada Chobota
przygwożdżona**

Do niedawna jeszcze mało kto poza ob-
rębem należącej dziś do Czechosłowacji
części Śląska cieszyńskiego, wiedział, **ko-
to zaczął Emanuel Chobot?** Ten i ów słyszał
że to jeden z dwóch posłów polskich na
Sejm praski, jakie jednak są zasługi tego
meża, co go wydzwignęło na czoło mniej-
szości polskiej w Czechosłowacji, o tem
mało wiedzano, ani się na tem również nie
zastanawiano. Tu i ówdzie podnosiły się
wprawdzie i dawniej już dziwne głosy. Tak
n. p. „Naprzód“ w r. 1928 w nr. 148 naz-
wał p. Chobota nie tylko zdrajcą narodu
polskiego, ale i szpiclem czeskim i prowo-
katorem, pytał: „Ileżes wziął, arcyszelmo,
dla siebie za... przysługi plebiscytowe?“;
a tak samo „Robotnik Śląski“ z 10 1920 r.
również nazwał p. posła zdrajcą. Jakoś je-
dnak te głosy przechodziły bez echa.

Dopiero obecnie, gdzieś od pół roku,
zwalaszcza zaś od czasu Zjazdu Polaków
Zagranicznych zaczyna być o p. Chobocie
„głośniej“ w Polsce. Szerokim zwłaszcza
echem rozległa się deklaracja „Związku
Śląskich Katolików“ i „Stronnictwa Ludo-
wego“, obudwóch miarodajnych stronnictw
polskich w Czechosłowacji, oświadczenie
z dnia 31 października 1934 r., stwierdza-
jące, że poseł Emanuel Chobot utracił za-
ufanie ludności polskiej, że przestał być
przedstawicielem polskiej ludności w Cze-
chosłowacji, a to, dlatego ponieważ współ-
działał z Czechami na szkodę tej ludności,
denuncjuje działaczy polskich przed wła-
dzami czechosłowackimi itp. Nic jednak
deklaracja powyższa nie mówiła bliższego
o — przeszłości p. Chobota. Czyny to nato-
miast obecnie odezwa Robotników Pol. w
Cz. S. R., ogł. na łamach kilku pism, n. p.
cieszyńskich „Nowin Śląskich“. Dowiaduje-
my się z odezwy tej rzeczy niesłychanych.
I tak:

Już w roku 1920, kiedy to bolszewicy
parli na Warszawę — p. Chobot stanął w
obozie zdecydowanych wrogów Narodu i
Państwa Polskiego. W „Głosie Robotni-
czym“, nr. 25 z 19 czerwca 1920. Wówczas
podniósł p. Chobot „głos protestu przeciw-
ko imperjalistyczno-szlacheckiej wyprawie
polskiej przeciw Sowieckiej Rosji“. (!!). W
tym samym „Głosie Robotniczym“, nr. 33
z 4 września 1920 r. podał rezolucję, skier-
owaną do robotników ostrawskich tej
treści: „Nie przepuścimy wyrobów lub prze-
wozu broni, strzeliwa, węgla, materji na u-
niormy i wogóle żadnych jakichkolwiek
materiałów do Polski“ (!!) W sierpniu zaś,
gdy toczy się bitwa pod Warszawą, na
wiecu w Domu Polskim w Mor. Ostrawie
nawoływał p. Chobot robotników polskich
— by strzymywali transporty broni i amu-
nicji, idące do Polski.

To wystarczy, by raz na zawsze usta-
lić, kim jest Chobot, jakie jest nasze wobec
niego stanowisko. Szkoda, że dowiadujemy
się o tem dopiero teraz, bo, jak już powie-
dziano wyżej, byli przecie ludzie w Polsce
i w Czechosłowacji, którzy wcześniej już
znali — prawdziwe oblicze tego, jak go je-
go towarzysze nazywają — zdrajcy, sprze-
dawczyka! Przecież już przed 14-tu laty,
w nr. 119 n. p. „Robotnika Śląskiego“ z 5
czerwca 1920 r. pisano, że „Głos Robotni-
czy“ (o którym była wyżej mowa) stał
się pismem, wydawanem za czeskie pienią-
dze, (odkąd jego wydawcą został Chobot),
i że „ostrzega wszystkich uczciwych ro-
botników przed tem niecznym piśmidłem“!
W tym samym roku, w czerwcu stwierdził
na wiecu w Cieszynie jeden z działaczy ro-
botniczych — Papuga, że Chobot wicherzy
przeciwko Polakom i zdradza, a „Robotnik
Śląski“ w swem sprawozdaniu o tem już
przed 14-tu laty nazwał Chobota zdrajcą,
co w 8 lat później w zacytowanym już 148
swym numerze z 1928 r. potwierdził organ
socialistów krakowskich „Naprzód“, zarzu-
cając Chobotowi, że już za czasów austra-
ckich stał on na żołdzie arcyksiążęcej Ko-
mory a potem przeszedł na żołd policji cze-
skiej. Był mianowicie według „Naprzodu“

Chobot konfidentem komisarza Rumpla w
Mor. Ostrawie i czeskiego starosty Michal-
ka w Cz. Cieszynie. Ten sam „Naprzód“
oskarżył Chobota, iż w czasach plebiscytu
otrzymał 10 tysięcy k. cz. od czeskiego
działacza plebiscytowego Janku za agita-
cję na rzecz Czechów przeciw Polsce.

„Zasługą“ też Chobota jest zepchnięcie
znacznego odłamu robotników polskich w
Czechosłowacji do komunizmu, którego był
jakiś czas przywódcą, a z czego się później
wykreślił, widząc większe zyski we współ-
działaniu z socjalną demokracją czeską.
Łącznie z tą partją szkodzić może więcej
interesom ludności polskiej, za co mu płacą.
Na wiosnę 1934 r. zwołał n. p. Chobot
wspólnie z Czechami wiece w Trzyńcu i
Karwinie, by tam ujadać sam i przez
swych zastępców na Polskę. W lipcu br.
powydała Chobot ze swej partji uczci-
wych działaczy — robotników, którzy
nie zatracili swego sumienia polskiego i

wytykali Chobotowi jego czechofilizm.
Działaczy tych oczerniał przed władzami
administracyjnymi czeskiemi. Z nakazu
Czechów oskarża Chobot stale Konsulat
Polski w Mor. Ostrawie, a to nawet z try-
buny sejmowej, o czem donieśliśmy nieda-
wno, a równocześnie z całym rozmysłem
osłabia polski ruch współdziałczy.

Tyle mówią o Chobocie byli jego współ-
pracownicy robot. Polacy. Tenże człowiek
jest od szeregu lat rzecznikiem ludności pol-
skiej w Czechosłowacji! Chyba to już nie-
długo potrwa, chyba niedługo przyjdzie o-
pamiętanie również i na „Polską Socjali-
styczną Partję Robotniczą“, której prze-
wodzi jeszcze! A swoją drogą niedługo już
chyba również wyciągnie konsekwencje
kapituła Orderu „Polonia Restituta“ w
Warszawie... do której odwoływała się już
również „deklaracja“ dwóch stronnictw
polskich w Czechosłowacji, omawiając
sprawę Chobota.

a. b.

Lidove Noviny 20/XI 34.

Kolonisace na Ostravsku

Nová kolonie na Těšínsku. —
Projekt na usídlení 7000 horníků
Iv - Mor. Ostrava 19. listopadu

V těchto dnech se dokončuje v Horním Tě-
řlicku na Těšínsku stavba 53 domků nových
kolonistů, dosavadních horníků bezzemků
z ostravsko-karvinského revíru, jimž byly
z půdy velkostatku přiděleny jeden až tři
hektary. Domky zděné byly postaveny ze
starších hmot průměrně za 10.000 Kč. Tím se
dostává znovu na přetřes naléhavost
vnitřní kolonisace v ostravsko-
karvinském revíru. Jde především
o další osud vyřazených horníků a průmyslo-
vých dělníků. Podle názoru odborníků bylo
by možno za tři až čtyři léta zříditi na Tě-
šínsku 7000 tak zvaných trpasličích usedlostí.
Státní pozemkový úřad ve Frýdku zjistil do-
tazem, že 27 velkostatků je ochotno poskyt-
nout pro takovou kolonizaci asi 10.000 ha za
přídelovou cenu nebo výměnou za nevýnosné
státní lesy. Standardní dřevěné domky (ku-
chyně, světnice, chlév) daly by se snadno a
lacino pořídit z velkých zásob řeziva ležících
ladem a podléhajících zkáze na státních pí-
lách. Při tom se poukazuje na podobný
úspěšný pokus podniknutý v poslední době
v okolí Berlína. Na rozdíl od Horního Tě-
řlicka, kde noví kolonisté užili svých úspor,
bylo by při tak rozsáhlém podniku, jakým je
usazení 7000 horníků, třeba úvěrového opa-
tření. Byť v jednotlivých případech nešlo
o částky velké, nejvš 10.000 Kč. Ve spojitosti
s tímto návrhem zůstává arci otázka ostat-
ních 70.000 trpasličích usedlostí horníků a
dělníků v ostravsko-karvinském revíru, kteří
hospodaří na průměrné výměře 57 arů. Maji-
tele zaměstnaní pouze tři směny v týdnu
sotva živoří a nemají ani na úmor ani na
úroky za skromné budovy a políčka, jichž
nabyli v době hospodářské konjunktury.
Znalci poměrů na pomezí soudí, že tu neběží
jen o věc významu sociálního, ale velkého a
trvalého politického významu.

Lidove Noviny 27/XI 34.

Sociální demokraté a Těšínsko

Iv - Mor. Ostrava 26. listopadu

Výsledkem sobotních a nedělních společ-
ných porad čs. strany sociálně-demokratické
a polské strany socialistické v Mor. Ostra-
vě je vytvoření šestičlenné paritní komise, je-
jimž úkolem bude prozkoumat menšinové
potřeby na Těšínsku po stránce sociální, ho-
spodářské i osvětové. Na pořadu bude posta-
vení vyřazených dělníků v revíru, zaklá-
dání menších usedlostí na nově získávané
půdě, tíseň zadlužených malých zemědělců
a konečně také pomoc pro vkladatele, je-
jichž peníze byly po rozdělení Těšínska za-
drženy v Polsku a tam znehodnoceny.

O usídlování nezaměstnaných na Ostravsku

Je to ještě otázka daleké budoucnosti - Zbytečné strachy polského listu

V posledních dnech začalo se opět v Ostravě debatovat v tisku o možnosti kolonisace nezaměstnaných na Ostravsku a hlavně na Těšínsku. Je jistě divné mluvit o kolonizaci v jednom z nejzaldnatějších krajů v republice. Mohlo by se nejvýše mluvit o usídlování nezaměstnaných, nebo o nové parcelaci. Nejvíce je z těch debat vyděšen místní polský tisk, který se včera rozepsal o tom tak divoce, že byl skonfiskován. Rozčilil se nad tím, že na Těšínsku se má prý dostat půdy několika tisícům nezaměstnaných a vidí v tom nacionální čes-

kou politiku. Poláci se nemusejí obávat. Celá otázka je ještě hodně daleko od praktického provedení, ale i kdyby se prováděla, nebyli by při tom občané polské-národnosti nikterak zkráceni, jako nejsou dosud v ničem zkracováni. Dokladem pro to je krok Slezské Matice osvěty lidové, která zakoupila v Horním Těrlicku zámecký dvůr a rozdělila půdu mezi 53 nezaměstnaných, mezi nimiž je asi 13 Poláků. Naše úřady nepotřebují Těšínsko osídlovat Čechy, proto že Těšínsko je moravské. Pro velkorysejší usídlo-

lování nezaměstnaných není dosud plánů. V jistých kruzích se jen mluví o tom, že snad by se mohlo získat 5000 ha půdy od Státního pozemkového úřadu z různých zbytků po parcelaci, a dalších 5000 ha že by odstoupili za jisté kompenzace zbytkoví statkáři. Ale ještě důležitější zůstává při tom otázka opatření peněz pro postavení domků a zařízení takových drobných usedlostí. Těch zatím není a proto celý plán je ještě hodně neaktuální. V polském listě mohou tedy klidně poslouchat dále, jak tráva roste. -zel-

Česke Slovo 29/XI 34.

Nadávající Polák odsouzen v Ostravě

Na měsíc do vězení

Před trestním senátem s. r. Kämpfa byl v úterý souzen Felix Greň, polský příslušník, který si nedovede vážit českého pohostinství. Při jedné slavnosti v Karvinné, kterou pořádaly čs. školní děti, dostal se do hádky s jedním občanem a na plné kolo uprostřed nejpěknější zábavy vykřikoval hanlivé urážky proti Čechům a republice. A jak už to bývá

a jak jsme již zvyklí na Ostravsku i Těšínsku od doby působnosti polského generálního konsula pana Malhomma, začal Greň do sporu míchat Poláky, a různými výrocky dopustil se urážek, jež byly kvalifikovány jako přečin zákona na ochranu republiky. Ostravský senát odsoudil Poláka, který se neumí slušně chovat, na jeden měsíc těžkého žaláře a k pokutě 200 Kč nepodmíněně. -zk-

Duch Času 28/XI 34.

Svaz zahraničních Poláků ve Varšavě

vyloučil posl. Chobota z polského národa

Včerejší »Dziennik Polski« uveřejňuje na úvodním místě zprávu, že presidium Svazu zahraničních Poláků ve Varšavě zabývalo se případem polského poslance Chobota v Československu a usneslo se označiti jeho řeč, pronesenou v československém parlamentě, za zradu na polství, kterou se posl. Chobot sám vyloučil z polského národa. Projev presidia Svazu zahraničních Poláků označuje poslance Chobota za odpadlíka a vyslovuje přesvědčení, že nepůjde za ním polská strana socialistická v Československu a vyšle místo něho do mezistranického výboru Poláků v Československu jiného zástupce, který se polské věci nezpronevěřil. Presidium Svazu zahraničních Poláků chtělo se prý původně zabývat stížností polské strany socialistické, podepsané také posl. Chobotem, ale po jeho řeči v československé poslanecké sněmovně není prý tato stížnost již aktuální. Ve stížnosti, jak jsme již svého času v »Duchu času« zaznamenali, stě-

žovala si polská strana socialistická v Československu na postup dr. Wolfa v polském mezistranickém výboru a poukázala v něm také na činnost polského konsula Malhoma, usilujícího o rozbití polské strany socialistické.

»Dziennik Polski« provází usnesení presidia Svazu zahraničních Poláků ve Varšavě tvrzením, že je to mravní autorita pro všechny Poláky, směrodatná také pro Poláky v Československu. A zdůrazňuje, že je to po prvé, kdy Svaz mezinárodních Poláků vystoupil tak ostře, jak to učinil v případě posl. Chobota. K tomu také my musíme prohlásiti, že je to po prvé v dějinách Československa, aby někdo si dovolil vyloučit zástupce národnostní menšiny za jeho řeč v parlamentě z národa. Nepochybujeme, že k usnesení presidia Svazu zahraničních Poláků ve Varšavě došlo z iniciativy p. konsula Malhoma.

Lidové Noviny 25/XI 34.

Porady čs. a polských sociálních demokratů
Iv - Mor. Ostrava 24. listopadu
Společná porada čs. strany sociálně-demokratické a polské strany socialistické se konala dnes v Mor. Ostravě za účasti poslanců a senátorů ostravského kraje, předsedy senátu dra Soukupa a posl. Chobota. Pojednala o poměrech, jež nastaly v posledních měsících na Těšínsku stálým zasahováním zahraničních činitelů a jejich pokusy rozložit polskou stranu socialistickou pro její kladný poměr k čs. republice.

Usneseno bylo veřejně odsoudit útoky polského domácího a zahraničního tisku na poslance Chobota jako představitele polské strany socialistické a zhodnotit jeho odhodlané vystoupení pro společnou práci obou dělnických stran. Zástupci čs. strany sociálně-demokratické prohlásili, že budou dále podporovat sesterskou organizaci v její snaze o sociální, kulturní a politické povznesení polského lidu na Těšínsku. Schůze se potom zabývala reagrací a postavením majitelů zadlužených drobných usedlostí na Těšínsku.

Stvanice proti posl. Chobotovi

Světový svaz Poláků ze zahraničí o případu poslance Chobota

Útoky z Polska, podnikané proti Československu, byly nyní s nemensí zuřivostí obráceny proti polské socialistické straně v ČSR a jejímu představiteli posl. Emanuelu Chobotovi. Zahájil je nyní Světový svaz Poláků v zahraničí, který rozhodoval o žádosti socialistické strany, aby zasáhl do rozporů mezi touto stranou a stranami lidovou a svazem slezských katolíků. Svaz Poláků si našel zajímavou cestu, aby poštval proti posl. Chobotovi, ale současně, aby ošálil polské dělníky, věrné a neochvějně stoupence posl. Chobota, že se Chobotovi nikterak neubližuje. Svaz sděluje, že hodlal tuto záležitost rozřešit, ale posl. Chobot se prý zatím sám odsoudil tím, že pronesl 7. listopadu v parlamentě řeč, jejíž obsah znamená zradu polskosti a tím se prý sám vyloučil ze společnosti polské. Svaz dále píše, že očekává, že socialistická strana vyšle do Mezistranického výboru polských stran v ČSR jiného zástupce a tím podpoří práci pro dobro polského lidu. Jiná

odpověď se z Polska, ze Svazu Poláků, nedala čekat.

Robotniczy polscy w ČSR wiedzą, iż światowy Związek Polaków z Zagranicy jest organizacją, którą popiera dziesiąty rząd polski, rząd, który męczył w Brześciu socjalistycznych posłów a który dla robotników ma obóz izolacyjny. Zaatakowanie posła Chobota znaczy tylko, odwrócić polskich robotników od stronnictwa socjalistycznego, które jedyné broni robotnika polskiego. Polscy robotnicy dlatego odrzucają wszystkich, którzy w skandalizacyjny sposób, s fałszywą maską entuzjazmu dla narodo-wości polskiej chcą twierdzić, iż poseł Chobot jest zdrajcą polskiego narodu.

Manévr světového Svazu Poláků je průhledným, ale polští dělníci v ČSR nejsou tak naivní, aby jej nepochopili. Polští dělníci a celá polská veřejnost, která ví, čím je pro ni naše demokratická republika, odsoudí tento hrubý útok ze zahraničí.

-zel-

Malhomme provokuje skrze Svaz Poláků v cizině

Iv - Mor. Ostrava 27. listopadu

V nápadné úpravě přináší dnes Dziennik Polski, list polského konsula Malhomma, zprávu o tom, že se představitelé ústřední rady Svazu zahraničních Poláků ve Varšavě usnesli 21. listopadu na tomto projevu: »Ústřední výbor polské strany socialistické v Československu obrátil se přípisem ze dne 17. a 30. října tohoto roku na Svaz zahraničních Poláků ve Varšavě se žádostí o rozhodnutí ve známém sporu vzniklém v mezistranickém výboru polských stran v Československu, jenž vyloučil poslance Chobota a se domáhal, aby místo něho byl vyslán jiný zástupce polské strany socialistické. Odpovídaje na tyto přípisy oznamuje Svaz Poláků v zahraničí, že chtěl brzy vyhovět této žádosti a dát věc vyšetřit. Avšak Emanuel Chobot svým projevem v čs. parlamentě letos 7. listopadu, zakládajícím skutkovou podstatu zrady polskosti, sám se vyloučil z polské pospolitosti a proto další postup není časový. Svaz zahraničních Poláků má na mysli dosavadní záslužnou činnost polské strany socialistické v Československu, jež spolu s jinými stranami polskými bojovala o bytí polské věci na Těšínsku a práva polských příslušníků. Věřící, že v tomto smutném případě odpadlictví jednotlivého svého příslušníka zaujme stanovisko odpovídající zájmu polské veřejnosti v Československu a vyšle jiného představitel do mezistranického výboru a že dále v rámci tohoto zastoupení bude pokračovat v dosavadní práci pro dobro polského lidu na Těšínsku.«

Projev tento učiněný ve Varšavě za návštěvy ostravského konsula Malhomma lze zhodnotit ve světle několika poučných skutečností. Řeč poslance Chobota, majitele vysokého řádu Polonia Restituta, pronesená 7. listopadu v čs. parlamentě, nebyla zahrocena proti polským zájmům, naopak obsahovala konkrétní stížnosti a návrh v zájmu polské menšiny. Obracela se však proti činnosti polského konsula Malhomma a jeho nepřipustnému zasahování do vnitřních věcí polské strany socialistické. Pro toto stanovisko k republice a nikoliv pro domnělou zradu polskosti je nyní poslanec Chobot pranýřován, když předtím už byl dlouhou dobu tupen a ohrožován v polském tisku na Těšínsku a když proti družstevním podnikům, jichž je činitelem, je hlásán bez-řestně bojkot. Minulý týden dlel v Moravské Ostravě a na Těšínsku jednatel Svazu Poláků v zahraničí Lenartowicz, jenž se pohyboval pouze v okruhu ostravského konsula a jemu sloužících činitelů. Odtel, aniž se pokusil o rozhovor s legálními zástupci polské strany socialistické.

Zbytečné polské obavy při kolonizaci na Těšínsku

Iv - Mor. Ostrava 25. listopadu

Polský zahraniční i domácí tisk si povšíml zprávy Lidových Novin o chystané kolonizaci 7000 vyřazených horníků ostravsko-karvinského revíru na pozemcích, které je ochotno uvolnit 27 velkostatků, a o pomoci pro 70.000 majitelů trpasličích usedlostí na Těšínsku. List ostravského konsula bije na poplach a v částečně zabaveném článku líčí věc, jako by šlo o nějaký vpád českých kolonistů na polské přelidněné Těšínsko. Ptá se, proč prý se čeští přebyteční horníci neusídlují na Moravě a Opavsku. K tomu sluší podotknout, že přebytečným živlem na Těšínsku je 70.000 cizích příslušníků, kteří se sem nahnuli z Polska, ličeného druždy polskými oposičnými orgány jako hospodářský ráj. V téže spojitosti a zřejmě z téhož pramene přinesl krakovský Ilustrowany Kurjer Codzienny tendenční zprávu, že kolonizace na Těšínsku se bude dít v protipolském smyslu Slezskou Maticí Osvěty lidové a list se při tom dovolává případu v Horním Těrlicku. Jde o nepravdivé tvrzení. Zbytekový statek v Horním Těrlicku byl přidělen 53 uchazečům, z nichž 15 je polské národnosti, a Zemědělská záložna proplatila všem vklady v nelikvidních kampeličkách. Ani napříště není, jak se prohlašuje z povolaných míst, zabývajících se myšlenkou reagrarisace, úmyslu vyloučiti z ochranných opatření příslušníky polské menšiny. Při tom nutno arci uvážit, že nikdo nemá individuálního nároku a že mravního nároku pozbývají ti, kdo se propůjčují k protistátním počínům, řízeným odkudkoli.

Dziennik Polski 29/XI 34.

Uniwersytety ludowe w Raciborzu i w Strzelcach

Na Śląsku Opolskim otwarte zostały starymi Związku Polaków w Niemczech 2 uniwersytety ludowe w Raciborzu i Strzelcach. Inauguracja obu instytucji o dużem znaczeniu dla Polaków na Śląsku Opolskim odbyła się w tych dniach i miała charakter uroczysty. W Strzelcach na uroczystości tej obecny był m. in. Konsul gen. R. P. Samborski. Inauguracyjny odczyt wygłosił w Strzelcach mec. Chmielewski, członek Komisji Mieszanej, na temat „16-lecie państwa polskiego“. W Raciborzu inauguracyjny wykład wygłosił dyr. Nechay.

Vůdce polských soc. demokratů v nemilosti Varšavy

Varšavský Svaz zahraničních Poláků vylučuje posl. Chobota z polské národní společnosti.

Jak jsme již oznámili, obrátil se ústřední výbor polské socialistické strany dělnické v Československu (PSPR.) přípisy ze dne 17. a 30. října t. r. na Světový svaz zahraničních Poláků se žádostí, aby rozhodl o sporu, v němž ocitla se polská socialistická strana s ostatními dvěma polskými stranami pro zastoupení v t. zv. mezinárodním výboru. V tomto výboru, jehož předsedou je dr. Wolf z Fryštátu, zastupoval až dosud PSPR. předseda její posl. Chobot. Ten však proto, že se nechtěl podrobit dnešnímu národně polskému vedení, v jehož čele stojí dr. Wolf z Fryštátu a konsul Malhomme, nebyl zván do schůzi mezinárodního výboru. Proti tomu protestovala polská soc. strana a když jejich protestů nebylo dbáno a když naopak proti posl. Chobotovi vydáno několik letáků, jejichž původ byl všeobecně znám, obrátil se ústřední výbor PSPR. k zmíněnému Svazu do Varšavy, aby vyslal do Československa svého zástupce, který by věc nestranně vyšetřil a pak spravedlivě spor rozhodl. Zástupce šel do Československa přijel, ale jednal jen s činiteli strany jedné a posl. Chobota vůbec nevyslechl. Zatím se kampaň proti posl. Chobotovi stala ještě prudší. Ačkoliv ještě donedávna byl posl. Chobot i v pražském parlamentu mluvčím polské menšiny u nás, od té doby, co projevil nesouhlas s politikou, dirigovanou ze zahraničí, upadl v nemilost představitelů radikálního polského směru u nás.

Poslanec Chobot hledal pak podporu u sociálních demokratů českých, kteří se ho ve svém tisku také skutečně jako soc. demokrata ujali. 7. t. m. promluvil posl. Chobot v pražském parlamentu řeč, v níž jako původce dnešních rozháraných poměrů v naší polské menšině označil polského konsula Malhomme a žádal o jeho odvolání. V podobném smyslu mluvil posl. Chobot i na konferenci české soc. demokracie v Mor. Ostravě minulou neděli. Včera „Dziennik polski“ přinesl jistě velmi pozoruhodnou zprávu, že předsidium vrchní rady Světového svazu zahraničních Poláků konalo dne 23. listopadu t. r. schůzi,

na níž jednomyslně bylo usneseno odpovědět PSPR. v Československu, že žádost, vznesená na svaz, stala se bezpředmětnou vystoupením posl. Chobota v pražském parlamentu. Řeč poslance Chobota je prý aktem zrady, spáchané na polskosti a posl. Chobot se touto řečí prý sám vyloučil z polské společnosti. Jmenovaný svaz vyslovil na konec ve své odpovědi přání, aby PSPR. i nadále spolupracovala s ostatními polskými stranami, do jejichž společného výboru však bude nucena vyslati jiného zástupce než p. Chobota.

Tímto rozhodnutím, které je dosud ojedinělým v dosavadní praxi jmenovaného svazu, dostává se PSPR. do svízelné situace vůči ostatním polským stranám u nás. Faktem ovšem zůstane, že naši polští sociální demokraté obrátili se se svým sporem na zahraniční korporaci a tím si sami zavinili, že se nyní ocitají v postavení tak málo záviděníhodném. Musili přece nejlépe znáti smýšlení rozhodujících činitelů jmenovaného svazu, který nyní si osobuje právo býti autoritativním rozhodčím i ve sporech našich státních občanů polské národnosti, jenž se cítí povolán rozsuzovati, kdo je u nás dobrým a kdo špatným Polákem a kdo má býti jako zrádce z polské společnosti u nás vyloučen. Celá veřejnost na Těšínsku a Ostravsku je právem zvědavá, jak se nyní budou vyvíjeti poměry v naší polské menšině.

z—

Dziennik Polski 29/XI 34.

Piętno Kaina

Najwyższą instancją dla wszystkich Polaków poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej jest Światowy Związek Polaków. Instytucja ta, której znaczenie i powagę wszyscy należycie oceniają, stała się potrzebą serce i potrzebą rozumu, abowiem ogół Polaków w świecie doskonale pojmuje, że potrzebuje takiej organizacji naczelnej, któraby kierowała moralnie całokształtem życia kulturalnego i społecznego Polaków zagranicznych, bezpartyjnie i bezstronnie rozstrzygała wszelkie spory wewnętrzne, jakie ewent. pomiędzy Polakami lub organizacjami polskimi zaistniećby mogły, a przede wszystkim, któraby nieugięcie broniła czystości ducha polskiego w każdym zakątku świata.

Widzieliśmy w roku bieżącym, — gdy Światowy Związek Polaków powstał woła delegatów wszystkich ośrodków polskich poza granicami, — z jakim entuzjazmem i wiarą powitały go nie tylko ośrodki polskości zagranicą, ale i sam naród polski, który zrozumiał wartość zcementowania wszystkich Polaków zagranicznych w jednym Związku.

Organizacja Światowa Związku Polaków postawiona też została odrazu na najwyższym szczeblu powagi i znaczenia. Ster rządów przejęli Polacy zagraniczni przez swych delegatów, a na najwyższe stanowisko kierownika powołano jedną z najpoważniejszych osobistości dzisiejszej Polski, p. Marszałka Senatu Raczkiewicza.

Jak wiemy, p. Chobot w swej niecnej roboocie wskazywał wciąż, iż jego czyny są

potępiane wyłącznie przez pewien odłam społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji, że jednak odniósł się do Światowego Związku Polaków, jako najwyższej nad Polakami zagranicznymi władzy, i że miarodajnym dla niego nie jest wyrok społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji, ale orzeczenie naczelnej i bezstronnej instytucji Światowego Związku Polaków, na które oczekuje i które za wyłączne i miarodajne uważa.

My, Polacy w Czechosłowacji, potępiwszy p. Chobota na podstawie całego szeregu zdrad narodowych, czekaliśmy również na wyrok Światowego Związku Polaków. Rozumieliśmy doskonale, że kiedy stawiamy interes narodowy ponad wszelkie interesy partyjne, osobiste, to i dla nas orzeczenie tej najwyższej władzy moralnej będzie decydujące.

Jak się dowiadujemy, narady w Światowym Związku Polaków ośnośnie p. Chobota były wszechstronnie wyczerpujące. Nagromadzony materiał i dowody odszczepieństwa i zdrady polskości były tak przytłaczające, że Światowy Związek Polaków postanowił wykreślić p. Chobota z grona Polaków i napiętnował go jako odszczepienca. „Dziennik Polski“ podał uchwałę Światowego Związku Polaków w dosłownem jej brzmieniu.

Z chwilą tego wyroku najwyższej polskiej Instytucji, p. Chobot umarł dla polskości.

Wyciśnięte na jego czoło piętno Kaina, pozostanie mu jako kara za wszystko, czego się wobec sprawy polskiej dopuścił.

Nie wątpimy także, że wyrok Światowego Związku Polaków będzie miał decydujący wpływ na stanowisko tych wszystkich działaczy P. S. P. R., którzy jeszcze wahali się z wydaniem wyroku, potępiającego p. Chobota wewnątrz partji pod wpływem jego ustawicznych zmyślań i bajek, że to nie walczy się z jego zdradą, ale się walczy z Polską Socjalistyczną Partją Robotniczą.

Ludność polska w Czechosłowacji wyraża Światowemu Związkowi Polaków gorą-

Stienius Polskni 29/XI 34.

ce poděkování, iž potrafil tak stanov-
czo i zdecydowanie przeciąć wrzód, jaki
na naszym życiu narodowym tutaj wyrósł.
Znaczenie i wartość Światowego Związku
Polaków na naszym terenie wyrokiem tym
została jeszcze mocniej ugruntowana, al-
bowiem przekonaliśmy się, iž spełnia te
właśnie zadania, które w jeho programo-
wem założeniu postawione zostały.

Wykreślenie p. Chobota z listy spo-
leczeństwa polskiego jest ostateczne i nie-
odwołalne. Przypuszczamy, iž teraz już

bez żadnej ženady będzie się wysługiwał
tym, których pieniądze dla troskliwej bu-
dowy swego krociowego majątku zgarnia
do kieszeni.

P. S. P. R., która przez sprawki p. Cho-
bota przechodzi dziś pewne wstrząsy we-
wnętrzní, niewątpliwie po zniknięciu p.
Chobota z widowni publicznej doczeka się
pełného rozvoju, czego jej nietylko my, ale
i Światowy Związek Polaków, serdecznie
žyczimy.

Polodni Ostravsky Denik 24/XI 34.

Ženy ve službách polsko- maďarské iredenty

Tajná hesla na pohraničí. — Unger zvyšuje činnost.

vk. — V poslední době polsko-maďarská ire-
denta, silně podporující snahy extrémních auto-
nomistických vlivů, prokazuje zvýšenou čin-
nost zejména na Slovensku v Pováží a částečně
i na Těšínsku. Bylo zjištěno, že veškeré letáky
a brožury, jimiž je iredentistický jed šířen v
Pováží, jsou dopravovány tatranskými průsm-
ky a zvláštěními kurýry na trati Kraków—Žy-
wiec—Skalité. Také bylo odhaleno, že členové
irulentické organizace polské Towarzystwa Ta-
trzańskiego stali se většinou nositeli polské ire-
denty, šířené nejen Ungrem, zvaným defensiva,
které samo Ungra v jeho činnosti finančně pod-
poruje a sleduje. V Pováží podává si ruku pol-
ská iredenta s maďarskou.

Na Těšínsku vlivem zvýšené činnosti Un-
grovy, který dostal k své práci nové auto, aby
mohl v pohraničí na několika místech osobně
říditi iredentistické akce, se vzrývá doprava le-
táku a brožur a zakázaných polských časopisů.
Bylo odhaleno, že do služeb iredenty jsou nají-
mány ženy, které snadno pronášejí tajně přes
hranice iredentistický materiál. Děje se tak v
noci i na cestách, obsazených polskou pohranič-
ní stráží, která je s podlouníky tohoto proti-
českého jedu v úzkém spojení a je o všem infor-
mována. Podlounice iredenty používají zvlášt-
ních hesel, která postačí jako průkaz k přecho-
du polsko-čsl. hranic tam i zpět.

Ostravsky večer 22/XI 34.

Většina Poláků proti přátelství s Německem

**V Polsku špatná situace. — Těžké hospodářství. — U soudů bují podplácení. - Ne-
disciplinované vojsko.**

Na Ostravsku měli jsme něko-
likrát příležitost hovořiti s Poláky,
kteří přijeli z Polska, jež znají celé
a mohou o něm vypravovat i o všech
jeho radostech a starostech. Podle
těchto vypravování je hospodářská
situace Polska velmi neutěšená. Je to
zejména stav dělnický, který je ne-
spokojen, a pak stav rolnický, který
je zcela zničen, protože je přetěžo-
ván poplatky. Dělnictvo, nechce-li
rozmnožiti milionovou armádu neza-
městnaných, musí pracovati za 1 zlo-
tý, někdy i 80 grošů denně a v mno-
hých případech pouze za stravu, kte-
rá není nejlepší. Každé organisování
dělnictva, které spojeno, chtělo by si
vynutit lepší postavení v národě, je
v zárodku potlačováno. Obchodni-
ctvu nedaří se dobře, neboť mezi li-
dem je velmi málo peněz. Nejhuře
na tom jsou obchodníci na venkově,
v malých obcích. Bída je na venkově

taková, že lidé si nemohou koupiti
ani celou krabičku zápa-
lek. Obchodníci proto zří-
dili drobný prodej zápa-
lek a prodávají tři kusy
za 1 groš. Je to směšné, ale prav-
divé a zcela k politování.

Jestli je ještě v Polsku trochu
pořádek, je udržován násilím. Nej-
více se bouří sedláci a na potlačová-
ní jejich vzpour je často voláno voj-
sko. Každé chvíli v některém městě
vypukne nespokojenost v hlučnější
revoltu. Vojsko, je-li náhodou v to-
to městě nebo jeho blízkosti na cvi-
čení, musí okamžitě policii nebo čet-
nictvu na pomoc udržovati pořádek.
Vojsku se však již nechce neustále
postupovati proti sedlákům a obča-
nům a velmi často vypoví službu.
Právě tak každý vojín, který je ra-
dovolene, musí v případě nepořádků

pomáhati policii a když odmítne, je
přísně potrestán. Věznice jsou pře-
plněny, zejména bývalými Ukrajín-
ci, kteří byli rozvezeni hlavně do
věznic měst západní části Polska. U
soudů bují podplácení a úplatkářství.
Je to hlavně východní Halic, kde jsou
věznice nesmírně přeplněny. Státní
zaměstnanci jsou také velmi nespo-
kojeni, zvláště od té doby, kdy byla
vypsána státní půjčka a státní za-
městnanci na ni museli bez podmínky
příspěti největšími částkami.

Celý národ je pak hlavně proti
přátelství Polska s Německem. Mlu-
ví se o tom všude a veřejně a v Ně-
mecku je stále viděn největší nepří-
tel a největší nebezpečí Polska a vět-
šina inteligence by nejraději viděla
obnovené upřímné přátelství se svým
slovanským sousedem na západě —
Československem. (K.)

Venkov 30/XI 34.

Konsul Malhommm.

Posl. Špaček ve sněmovním projevu se
pozastavil nad tím, jaká je činnost generál-
ního konsula Malhommma, který nemá dosud
u nás diplomatického ověření. Pravil, že
tento neoficiální cizinec denně hromadí nové
provokace a my je snášíme, aby se nemohlo
říci, že jsme dali podnět k dalšímu zostření
poměru k Polsku. — K tomu dodáváme, že
vláda polská třikrát požádala, aby bylo udě-
leno konsulovi Malhommovi exequatur, což
třikrát bylo odmítnuto.

Narodni Politika 30/XI 34.

Posl. Prokeš (čsl. soc. dem.) připomněl opět
činnost generálního konsula Malhommma, který
prý diriguje poslance a tisk a obstarává mate-
riální zájmy pro vydávání novin a letáků na
agitaci a pod. **Rádi bychom věděli, pravil řeč-
ník, jestli by polská vláda strpěla, aby se kdo-
koliv v Polsku choval tak, jako se u nás chová
generální konsul Malhomme.**

Katovický rozhlas proti Německu

Vysílal přednášku o poněmčování Poláků ve Slezsku

V neděli večer po 7. hodině vysílal katovický rozhlas polskou přednášku o násilném a nesnesitelném poněmčování Poláků, usídlených v německém Horním Slezsku. V přednášce zejména si stěžují Poláci na to, že nejvíce je poněmčováno polské obyvatelstvo v koste-

lich, kázání že se děje jen německy a také polské modlitební knihy byly zakázány. V německém Horním Slezsku je prý 60.000 polských dětí, které budou úplně poněmčeny, nedostanou-li pomoci ze své vlasti. Proto v přednášce mluvčí vyzýval, aby polské obyvatelstvo sbíralo knihy pro Poláky v Německu. -vb-

Maďaři o nové kampani Polska proti nám

O čem se jednalo na valné schůzi Polského západního svazu

Ve Varšavě se konal v těchto dnech sjezd Svazu pro obranu západních hranic, velké národní instituce polské, který schválil přenesení sídla spolku z Poznaně od německých hranic do Varšavy a změnu názvu na Polský západní svaz. Na sjezdu se důvěrně jednalo o poměru Polska k Československu. Potvrzuje to i zpráva Pestí Hirlapu, který sděluje, že spolek, který dosud pracoval proti Německu, se usnesl věnovati zvýšenou pozornost Československu a tamní polské menšině. Nová činnost tohoto spolku, píše PH — patrně zavádá podněty k dalším polsko-československým rozporům. Máme se tedy nač těšit. Svaz veplul do vod vládního bloku Pilsudského. Do rady ná-

čelné byli zvoleni dva ministři: Stamirowski a dr. Trzciński, několik poslanců a senátorů, a celkem 60 různých hodnostářů. V politické resoluci se vyslovuje sjezd, že vidí v polsko-německém poměru vážný krok k normalisaci tohoto poměru a k zabezpečení míru. — Sjezd vyslovil uznání ministru Beckovi za jeho snahy o zevšeobecnění ochrany menšin. V rozvoji přístavu Gdyně vidí sjezd nejlepší záruku hospodářské svobody Polska. Vládní kruhy, zastoupené ve svazu, snaží se tedy chlácholit polský národ vzhledem k poměru s Německem tvrzením, že polsko-německá smlouva je zárukou míru. Proto tedy Německo zbrojí pilně na východě státu, buduje opevnění atd. -zel-

Polský konsulát vydává noviny

Prohlašuje to rozhodně maďarský list o »Dzieniku polském, který vychází v Ostravě

Několikrát se již psalo o tom, že tak zvaný »list polské menšiny v ČSR«, Dziennik Polski, vycházející v Mor. Ostravě je vydáván za peníze z Polska, že je financován polským konsulátem v Mor. Ostravě a jeho financování, že je v souvislosti s celou kampaní, v jejímž čele stojí generální konsul polský v Mor. Ostravě Malhomme. Dziennik Polski toto tvrzení rozhodně odmítal a odmítali je i zástupci polské menšiny. Nyní přinesl maďarský list, v Budapešti vycházející, »Magyarság« v čísle z 22. listopadu 1934 zprávu, v níž doslovně uvádí: »Ostravský polský konsulát začal vydávat časopis pro tamní polskou menšinu pod názvem »Dziennik Polski«. Tak tedy píše o polském listu v Ostravě »kulturní« spojenci Poláků, kteří jistě nemají zájmu na tom, aby vyvraceli mínění, že Polski Dziennik si vydržuje polská menšina sama. Doufejme, že toto jasné prohlášení stačí, aby veřejnost konečně určitě věděla, kdo financuje protičeskoslovenské štvánice. A polští obyvatelé Těšínska, o kterých Dziennik Polski rád píše, že žijí v bídě, aby si uvědomili, že na štvánice peníze jsou, ale pro ně nikoliv. -zel-

Poláci Ostravský deník 28/XI 34.

Karvinský rušitel obecného míru

ml — Jde jedné červnové neděle po silnici relix Greň, padesátiletý horník z Karvinné, a nohy se mu nějak patlají. Když se zastavil před českou školou na Solci, zastihl zde školní dívky, které za rodičovského a učitelského dohledu se seřazovaly, aby byly účastny radováněk místních škol. Malí i velcí zářili radostí, jenom Felix Greň se zachmuřil a začal rozjímat:

— Tady není žádná česká škola, to jest polská vydalka... Zaslechl to nějaký K. Janík, který si dal na řečníka bedlivý pozor a chvíli naslouchal jeho vývodům. Když se mu to znelíbilo,

okřikl ho. Greň se cítil uražen a proto začal lát naší republice, něco prohodil o přivandrovalcích, byl z toho zkrátka přečin rušení obecného míru a proto včera Greň stál před trestním senátem krajského soudu v Mor. Ostravě. Dušovai se, že byl nachmelený jako zákon káže, ale svědkové dokázali, že byl jenom podroušený a že byl si vědom svých řečí. Dostal za to 1 měsíc vězení bezpodmínečně, neboť — jak se v rozsudku výslovně uvádělo — veřejný zájem vyžadoval splnění trestu. Pensista se proti tomu ohražoval a že podá zmáteční stížnost.

Česke Hovo 23/XI 34.

Postavme pomník knížeti Václava Těšínského

Jako odpověď na provokativní pomník v Polském Těšině

V Polském Těšině byl 28. října odhalen těsně u našich hranic provokativní pomník polských legionářů, znázorňující bojovníka, který mříží mečem na československo. Naši národní činitelé uvažovali již letos v březnu o tom, aby v českém Těšině byl odhalen pomník knížeti Václava Těšínského, který by měl symbolisovati staletou českost Těšínska. Kniže Václav vydal roku 1530 Právo a zřízení zemské knížetství Těšínského, ve kterém ustanovil, že jediným jednacím jazykem před soudy a úřady na Těšínsku je čeština. Toto právo potrvávalo až do Josefa II., kdy nastala éra germanisační. Nyní se sděluje, že byl ustaven výbor pro postavení pomníku knížeti Václava Těšínského. Výbor ovšem nemohl dosud přikročit k práci pro nedostatek peněz. Bylo by záhodno, aby veřejnost právě nyní, v době polských provokací a štvánic, podpořila tento významný podnik a tím dokumentovala úctu k vladaři, který před staletími dokazoval příslušnost Těšínska k zemím koruny české. -zel-

Nepřavdy o životě naší polské menšiny

Z Prahy, 28.-11. Některé polské časopisy uveřejnily v těchto dnech řadu zpráv o životě polské menšiny v Československu. Na základě informací, které jsme si opatřili s kompetentních míst, můžeme konstatovati k stížnostem, obsaženým ve zprávách polských časopisů: Neodpovídá skutečnosti, že »Dziennik Polski« byl v Ostravě dvakrát zkonfiskován pro uveřejnění statistiky o poklesu žactva polských škol v Hrušově a Mor. Ostravě. Konfiskace týkaly se pouze závěru, kterými časopis statistiky opatřil a které představovaly skutkovou podstatu trestních činů podle paragrafu 18 zákona na ochranu republiky. Na nesprávných informacích zakládá se útok »Ilustrowany Kurjer Codzienny« z 21. listopadu, v němž se tvrdí, že polským železničářům se v Československu zakazuje mluvit polsky. Třeba konstatovati, že schopnosti personálu jsou hodnoceny toliko podle výkonu. Národnostní příslušnost tu nehraje úlohu. Pokud jde o stížnosti časopisu »Polska Zachod-

na« ze dne 17. listopadu, týkající se domnělé hromadného vypovídání polských státních příslušníků z Československa, třeba zdůrazniti, že tvrzení toto postrádá věcného podkladu. Čsl. úřady vypovídají cizozemce jen v těch případech, kdy podobný zákrok jest zákony plně odůvodněn. V další zprávě »Ilustrowany Kurjer Codzienny« z 22. listopadu tvrdí, že v Horním Těrlicku má býti kolonisováno 7000 českých rodin. Třeba předem poukázati, že krakovský časopis nemá pravdu, tvrdí-li, že Horní Těrlicko jest ryze polskou obcí. Podle posledního sčítání byla sice v obci malá polská většina (56.6 proc.), vedle 833 Poláků bylo však tu napočítáno 627 Čechů a 12 Němců. Na jaře roku 1934 byla přicelována část bývalého velkostatku v Horním Těrlicku a podělena půdou 43 rodin, z nichž dosud 15 vystavělo si domky. To jest zatím jediný fakt o kolonizaci v Těrlicku. Vše ostatní jsou teoretické náměty a projekty.

Polští Ostravský Deník 30/XI 34.

lidové Moravský 29/XI 34

Proroctví 86leté stařenky na Těšínsku.

V pěkně zděné veliké chalupě v osadě Zálesí na Těšínsku sedí na posteli stařenka Foltýnová. Je jí jen 86 roků. Vlasy jako stříbro splývají po skráních. Sedí a modré oči její, které hleděly na štěstí a neštěstí v běhu života hodně přes půl století, dívají se na 4 syny, 3 dcery a devět vnoučat...

18 roků jí bylo, když císař pán Franc Josef válčil s Německem a když proti Benedeckovi, vůdci rakousko-uherské armády, vedl říšské Němce Kronprinc Vilhelm a když tam bojoval poručík Hindenburg. Tehdy děvčeti vzali otce ke kyrysarům a milence ke granátníkům. Slezský haviř krvácel u Hradce Králové a u Sadové. Vojna se skončila, a co na tom, kdo to tehdy prohrál. Vzali se a bylo nutno murovat domek pro mladou Foltýnku. Sedí dnes v domku, na nějž nosila maltu a kde byla jen několik roků šťastnou. Ve 20 letech se vdala, ve 36 letech ztratila muže! V šachtě ho zabil balvan uhlí...

To nic! Tvrdí je každý Slezan. Bylo se třeba starat o děti. Život šel. Anexe Bosny zavolala syna. Padl! Brzy přišla světová válka... Dcery na odávání. Vdaly se a bydlí tři v domku. Babička a už prababička sedí na slamníku, poctivě vycpaném reznou slamou na tvrdo bez matrací a podobných vymožeností. Filosofuje. Bude zase dobře i když je zle a kdy děti nemají roboty. Ten optimismus vědomí, že pan prezident republiky je o rok starší, to je kredo člověka, kredo babičky z Těšínska, která věří a věří. Plných 86 roků sedí na vesnici na Těšínsku, mluví krásně česky a »po našem«. Ten optimismus otřese i tím největším pomlouvačem naší republiky, kterých se dnes na Těšínsku přímo hemží. Ta stařenka z Těšínska, která se modlí a má ráda svých 9 vnoučat právě tak jako naši republiku, to je lid, který nezná a který nepoznal ani generální konsul Malhomme...

Chalupu vede dcera, už přes 20 let vdova, a píše černý chléb. A povídá jak má hodné děti, děti české a nebojácné. Skromnost a jistota, že to Těšínsko je naše, to svědomí těšínských žen a dětí. Jedno století žije babička a dcera a povídají, že jsme darovali kus půdy za Bílskem...

Stařenka z Těšínska, sedte, modlete se a jak říkáte, třebaže ho dobře neznáte, modlete se za krále Alexandra, za »císaře« Francie a našeho presidenta. Tři války jste přežila a na jaro pozvala jste mne do kvetoucí zahrady v Zálesí. Tam mi chcete říci, že přechkáte čtortou válku, která smete i ten váš domek za 3.000 předválečných zlatek. To bude ta válka, která nám dá víru, a jak povídáte, mír pro dobro všech Srbů, Rusů, Slovinců, Bulharů, Chorvatů, Poláků, Rusínů, Slováků a Čechů...

Nechť se vyplní proroctví stařenky Foltýnové z Těšínska!

—aut.

Provokace Svazu polských studentů v Brně

Iv - Moravská Ostrava 28. listopadu

Nová ukázka, jak možno zneužívat ústavních svobod na půdě republiky, je usnesení Svazu polských studentů v Brně, jenž podle dnešní zprávy orgánu ostravského polského konsula jmenoval ve valné schůzi 24. t. m. konsula Malhomme svým čestným členem. V přípisu, na němž je podepsán předseda Wardas a tajemník Michajda, se praví, že se tím dostává panu Malhommovi holdu a uznání zásluh, jichž si získal při obraně životních potřeb polského obyvatelstva na Těšínsku i díky za péči, kterou pan Malhomme věnuje Svazu polských studentů a akademické mládeži polské v Československu vůbec. Projev, jenž je novým zásahnutím polských příslušníků do vnitřních věcí republiky, doplňuje Dziennik Polski v dalším článku několika vyzývavostmi. Spolupráce na poli česko-polského sblížení bude prý pro Svaz polských stud. v Brně, jenž prý udržuje bratrské styky se slovenskými studenty, umožněna, až heslo součinnosti přestane být pustou frází a až česká veřejnost porozumí, že polská menšina se musí stát mostem mezi oběma státy a až oficiální činitelé republiky uplatní v praxi ústavní práva také na polskou menšinu. List si stěžuje, že brněnská policie zabavila při domovní prohlídce zápisní knihu Svazu polských studentů.

Pravo lidu 30/XI 34.

Vláda musí učiniti konec žlutému teroru na Ostravsku

Soudr. Prokeš o provokacích konsula Malhomme.

Kř. — Ve včerejší schůzi poslanecké sněmovny vytkl ostravský soudruh Prokeš vládě, že nevěnovala dosud pozornosti rostoucímu žlutému teroru na Ostravsku a v některých jiných průmyslových krajích. Exponenti národně demokratického průmyslu vhání tam dělníky násilím do žlutých organizací a vůbec se tam omezuje svoboda dělnictva, stojícího na principu demokratičnosti republiky, nesnesitelným způsobem. Potřebujeme naléhavě nový zákon o útisku a je třeba, aby vláda do těchto strašných poměrů na Ostravsku zasáhla. Soudruh Prokeš žádal více investičních prací pro Ostravsko, urychlení sanace samosprávy, což by také přispělo ke zvýšení podnikavosti obcí, zvýšenou pozornost problému kolonisace krajů dělnictvem, jež nemůže již najíti práci a více státních zadávek pro ostravské podniky.

Ostře odsoudil činnost polského konsula Malhomme, který dosud ani nedostal od naší vlády exequatur, avšak počíná si takovým způsobem, že nebezpečně rozvrací měru, co se podniká ke zlepšení čs.-polského poměru. Vláda se nesmí tvářiti, že o těchto věcech neví a musí i v tomto případě na přání Ostravska energicky zakročit.

Ostravské dělnictvo stojí za demokratickou republikou a žádá vládu, aby i ona stála za jeho spravedlivými požadavky. (Řeč soudruha Prokeše byla odměněna potleskem.)

Chobot napiętnowany jako zdrajca

Znamienna uchwała Światowego Związku Polaków z Zagranicy.

Prezydium Rady Naczelnej Światowego Związku Polaków z Zagranicy w dniu 23 listopada 1934 r. powzięło następującą jednomyślną uchwałę:

„Zarząd Główny Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej w Czechosłowacji pismami z dnia 17 i 30 ub. m. zwrócił się do Światowego Związku Polaków z Zagranicy z prośbą o rozstrzygnięcie zatargu i związanej z tem uchwały dwóch stronnictw wchodzących w skład Komitetu Międzypartyjnego Mniejszości Polskiej w Czechosłowacji, eliminującej p. Emanuela Chobota ze składu tego Komitetu i domagającej się zastąpienia go przez innego przedstawiciela P. S. P. R.

Odpowiadając na te pisma, Światowy Związek Polaków z Zagranicy zawiadamia, że zamierzał w najbliższym czasie, zgodnie z prośbą P. S. P. R., sprawę tę rozpatrzyć, w międzyczasie jednak p. Emanuel Chobot przez swe przemówienie w parlamencie z dnia 7 b. m., którego treść stanowi akt zdrady polskości, sam się wykluczył ze społeczności polskiej i przeto sprawę powyższą uczynił nieaktualną.

Światowy Związek Polaków z Zagranicy,

uprzytamniając sobie dotychczasową chlubną kartę socjalistów polskich na Śląsku i wielkie zasługi Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej, wyrażające się we wspólnej i zgodnej z innymi stronnictwami polskimi w walce o polskość i o prawa robotnika polskiego, wierzy mocno, że w tym smutnym wypadku odszczepieństwa jednostki P. S. P. R. zajmie stanowisko zgodne z interesem ludności polskiej i wyznaczy do Komitetu Międzypartyjnego, sprawującego z woli zorganizowanej społeczności polskiej na Śląsku jej naczelne kierownictwo, innego przedstawiciela w miejsce p. Emanuela Chobota oraz kontynuować będzie w ramach tego przedstawicielstwa pracę dla dobra ludu polskiego na Śląsku.“

Światowy Związek Polaków z Zagranicy po raz pierwszy w dziejach istnienia tego Związku napiętnował w ten sposób działacza polskiego zagranicą. Nadmieniamy, iż Światowy Związek Polaków reprezentuje 8 miljonów Polaków zagranicznych i uchwały jego w sprawie p. Chobota są dla całego społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji najwyższym autorytetem moralnym.

Moravoslovenský Deník 24/XI 34.

Tatranské průmysky cestami iredenty

Nové cesty Ungrovy protičeskoslovenské činnosti. - Členové Towarzystwa Tatrzańského ve službách tajné organisace - Kraków a Warszawa

vk. — V poslední době houževnatě pracují polští iredentisté na Slovensku. Zejména Pováží je zaplavováno tímto protičeskoslovenským jedem. Letáky, brožury, spisy, sloužící iredentě k podkopávání celistvosti našeho státu a podporování autonomistických snah, jsou šířeny mnohem větší měrou, nežli svého času na Těšínsku. Povážský dobrý lid je tak otravován a znepokojován. Na Slovensku se vyskytly hlasy, že všechny tyto iredentistické propagace, zřejmě pocházející z Krakova a Cieszyna, jsou na Slovensko dopravovány tajně přes Těšínsko. Úředně i neúředně však bylo zjištěno, že jsou to průmysky Tater, které se staly cestami iredenty, když Těšínsko stalo se iredentistům nebezpečné. Je to hlavně trať Kraków—Žywiec—Skalité, kterou projíždějí iredentističtí kurýři s tajným posláním na Slovensko, kde se stýkají s vedoucími extrémních živlů autonomistických, a kde se setkávají za jejich pomoci také s iredentisty maďarskými,

přicházejícími od maďarských hranic. Cesty iredenty však nyní vedou také přes Popradsko a tamní horské průmysky, kde jsou nositeli iredenty členové Towarzystwa Tatrzańského, jehož předsedou je známý prof. dr. Goetel, který svého času měl plná ústa slov o přátelství Polska a Československa. Kromě jeho je v čele této společnosti také prof. Semkowicz. Členové této společnosti navazují styky na Slovensku, kam se dostávají legální i nelegální cestou pod rouškou turistiky a vědeckého bádání. Jak snadný je v Tatrách přechod z Polska na Slovensko, o tom svědčí případ Jana Wiktora, redaktora, který svého času uveřejnil velkou reportáž o Slovensku a jeho autonomistických snahách a velmi obsáhlý interview s Hlinkou s vlastním závěrem, což bylo příčinou, že »Ilustrov. Kuryer Codziennému« byla na dlouhou dobu odebrána poštovní doprava u nás.

Konečně sám Unger, proslulý vůdce iredenty, který nyní sídlí v Cieszyně, když přišel do Polska, usadil se v Novém Targu u svého příbuzného Studeneckého, úředníka P. K. P. (Polské státní železnice.) Již tehdy odtud posílal na Slovensko hanopisy na naši republiku tatranskými průmysky. Blízkým příbuzným jmenovaného Studeneckého je podplukovník generálního štábu ve Varšavě, vedoucí zvláštního politického oddělení, zvaného defensiva, které Ungra finančně podporuje a také na jeho iredentistickou činnost dozírá. Unger sám v poslední době vyvíjí zvýšenou činnost. — K dispozici bylo mu dáno dokonce nové osobní auto, aby sám mohl na několika místech osobně řídit iredentistické akce v blízkosti československých hranic. Je proto nutné, aby politické i bezpečnostní úřady, hlavně na Slovensku, iredentu co nejvíce potíraly a paralysovaly tak nejstrašnější jed, kterým je slovenský národ otravován.

Prager Presse 30/XI 34.

Spaček, N.-D., trat ebenfalls für eine gute Armee ein, um sich dann im Anschluß an die Universitätsvorfälle mit den Kundgebungen deutscher Abgeordneter zu befassen. Soweit Gewaltakte vorgekommen sind, muß man sie zurückweisen, sie sind auch zum größten Teil nicht von Studenten verübt worden, sondern von anderen Elementen. Er wies jede Fortsetzung der Demonstrationen von Seiten der deutschen Professoren zurück, die neuerlich in dem Resignationsbeschuß des Rektors zum Ausdruck gekommen ist. In Stellungnahme zu dem Verhältnis zu Polen kritisierte er die Haltung des Konsuls Malhomme, und schloß damit, daß das Ideal seiner Gruppe drei politische Parteien sind, nach dem Muster der englischen Demokratie, eine

Partei individualistischer, fortschrittlicher Elemente, als Zentrum ein konservatives katholisches Lager und links ein kollektivistisches Lager der Marxisten.

Prokeš, Soz.-Dem., kam in Stellungnahme zu den Verhältnissen im Mähr.-Ostrauer Kreis auf das Verhältnis zu Polen zu sprechen, um die polnische Regierung daran zu erinnern, daß die Tschechoslowakei der kleinen polnischen Minderheit alles sicherzustellen trachtet, worauf sie Anspruch hat. Auch er übte Kritik an der Haltung des Konsuls Malhomme, um dann Maßnahmen gegen die große Arbeitslosigkeit im Ostrauer Revier zu reklamieren.

170 Pravo lidu 30/XI 34

Pan Malhomme jede na koni

Dočkali jsme se i u nás na Těšínsku, že pan Leon Malhomme, generální konsul republiky Polské v Moravské Ostravě, si vyjel koňmo se svou družinou po svém konsulárním obvodu, aby si jej mohl snad lépe prohlédnout — ale připomnělo nám to hned stejnou činnost jeho, jak ji vyvíjel, když byl před nedávnou dobou rovněž generálním konsulem polským v německém Slezsku, v Opoli.

Portrét pana Malhommea. (což po francouzsku znamená zlý člověk), zveřejnil německý žurnalista F. W. v. Oertzen ve své knížce »Polen an der Arbeit«, kterou vydal již r. 1932 u Alberta Langena v Mnichově, a posvětil mu celou druhou kapitolu. Právě se v ní:

Generální konsul Malhomme v Opoli je činný a energický muž. Zasáhl již daleko do německého území. Až do nedávného času měl své sídlo v Bytomi. Ale ve Varšavě byli asi toho mínění, že tato část německého Horního Slezska byla v průběhu času dostatečně zpracována. A proto byl generální konsulat přeložen do Opoli. V opak proti Bytomi pozůstává okolí Opoli převážně z drobných vesniček selských. Několikrát za týden podniká pan Malhomme po tomto kraji výlety na svém koni. Ale když pan Malhomme vyjíždí na koni, tedy to nečiní jenom pro svou zábavu. Nemí vyloučeno, že tomuto již ne zcela mladému generálnímu konsulu jeho lékař předepsal nějaký zdravotní pohyb. Ale kdyby to byla pravda, tož by způsob, jakým pan Malhomme vykonává tento předpis, nebyl v souhlase se starostlivou radou lékařovou. Neboť hlavní věci výletů generálního konsula není výjezd, nýbrž zájezd.

Když pan Malhomme vyjíždí, tedy nikdy sám. Přátelé a známí jej provázejí a bývá to obyčejně docela pořádná kavalkáda, která pak zastaví během dne v nějaké vesnici. To působí vzrušení. A o to především jde. Plná bázlivá úcty stojí vesnička mládež opodál a pozoruje krásné koně a elegantní jezdce z města. Blahosklonně kývne generální konsul na několik větších hochů. Rád by se svými průvodci posnídal v hospodě a mezi tím nemůže nechat koně bez dohledu. Z kapsy vytáhne několik lesklých dvoumarek. Každý hoch dostane po jedné, k tomu několik přátelských slov, přirozeně polsky, i když jim kluk nerozumí, ale cenu dobrého německého penize zná tím lépe.

Pan Malhomme zmizí se svými průvodci v hostinci. Pohled na firmu nade dveřmi mu pověděl, že hostinský se jmenuje Kotula. V Horním Slezsku to nic neznamená. Muž, který se tak jmenuje, mohl v čase povstání stejně dobře státi v řadách německé sebeobran, jako na straně polských povstalců. Ale to není v této chvíli tak důležité. Jde o to, aby byl učiněn dojem a u hostinského i jeho rodiny se vzbudila představa, že tak vznešené panstvo jako ti polští pánové z Opoli tak brzy zase nepříjde. Pan Malhomme má v celku dobré gusta. V jeho soukromých apartementech v opolském generálním konsulátu si pije jiné značky koňakové, než hospodský Kotula nalévá ve své boudě. Docela tiše a trochu hroživě se stahují vnitřnosti generálního konsula, když pije první velký koňak značky Kotula. Stojí: 50 feniků. Uctivě stojí hospodský u svého šenku, jsa skokem hotov, posloužit novému přání. Se smrtelným sebezapřením pije pan Malhomme jeden špatný koňak za druhým, nejen on sám, ale i jeho průvodci mohou pít sebou. Ani dáma, která se nalézá ve společnosti, nesmí se vylučovati. Jenom jedno nedovedou polští pánové, cigaretová značka katulské boudy je jim přece příliš špatná. Ale na takové maličkosti pan Kotula již dávno nedbá. Počítá v hlavě stále větší účet. Jídlo, které jeho paní spěšně připravuje v kuchyni, nelze počítati při nejlepším vůli dražší než za marku padesát na osobu. Ale jedna láhev koňaku jest již prázdná, a z druhé chybí již tři čtvrti, když pan Malhomme s průvodem opouští krčmu. Kotula krouť hlavou. Takové hosty si přál již dávno. Pětatřicet marek zaplatil pan generální konsul, daleko více, než se náleželo. A nadto daroval každému z děvek Kotulových lesklou marku. To je skutečně fajnový pán. Když se porovná s německými úředníky — ó je! A vůbec, pan okresní hejtman ještě nikdy neseděl za stolem Kotulovým. Ovšem, také pan vrchní lesní někdy přijde, také vrchní soudní dozorce z města vypije malou žitnou, když někdy u nějakého sedláka nadarmo vyběral dluhy. Ale útrata pětatřiceti marek, v těchto časech! To je něco neslýchaného. Dlouho se o tom mluví po vsi. Ja, ti Poláci, to jsou vznešení lidé. Velkorysi! A tak lidumilní! Pan generální konsul podal dokonce paní Kotulové ruku a dětem každému poklepal po tváři.

Tak jezdí pan Malhomme po německé zemi. Dnes zde, zítra tam. Jeho žaludek trochu tím trpí. Ale pro dobrou věc to už snese. Laskavost a několik dobrých marek vždycky se ukázaly jako dobrá propaganda, i pro špatnou věc.

Polonia 29/XI 34.

Z dnía

Dlaczego?

Od ogłoszenia w praskiej „Narodni Politika“ artykułu o historii stosunków polsko-czechosłowackich upłynęło już kilka dni. Czesi nie ukrywali, że artykuł był napisany przez miarodajne czynniki czechosłowackie, ale mimo to nie doczekał się on dotychczas żadnej odpowiedzi, ani komentarza nie tylko ze strony naszych „czynników miarodajnych“, ale i na łamach prasy, zbliżonej do rządu. Artykuł czeski zawierał jednakże niektóre odkrycia, stanowiące dla ogółu polskiego zupełną niespodziankę i oświetlił niektóre zagadnienia w taki sposób, że nie należałoby ich pozostawiać bez odpowiedzi.

Przed opinią polską staje znowu szereg znaków zapytania. Dlaczego nie doszło do proponowanego przez rząd zawarcia traktatu przyjaźni? Dla czyjego dobra rozpoczęto przed rokiem znaną kampanję antyczeską w znacznej części prasy sanacyjnej? Dlaczego rząd polski odrzucił stawiane przez Czechosłowację propozycje co do rozwiązania zagadnień spornych? Dlaczego rząd polski wyraził życzenie, aby Czechosłowacja nie została objęta paktem wschodnim? Skąd ten zwrot zupełnie sprzeczny z tem, co uważali za dobre, jako ministrowie, pp. Skirmunt, Skrzyński i nawet pomajowy p. Zaleski? Co wpłynęło na to, że przekreśla się 14-letnią współpracę, a zawraca się na drogę, której celu i kierunku nikt nawet w kołach B.B. nie widzi.

Stawiając te zapytania, p. Bolesław Kostkowski pisze w „Kurjerze Warszawskim“:

Czytelnicy nasi przyznają, że znowu mamy tu przed sobą wiadomości oraz twierdzenia, które dla naszych pojęć o uprawianej dziś na ul. Wierzbowej polityce zagranicznej przedstawiają wagę wręcz niepospolitą.

I p. Benesz w artykule przez się inspirowanym, tak samo, jak w swej ostatniej mowie parlamentarnej, stwierdza bez ogródek, że nie ludzi się, aby rzeczony zwrot antyczeski był sezonowy. Musimy — mówił — to, co się dzieje, uważać „nie za przejściową taktykę, lecz za poważne i trwałe fakty polityczne“. Na czem się opiera stanowisko p. Benesza, tego nie wiemy. Dodamy nawet, że nie wierzymy, aby minister czechosłowacki rozporządzał dostatecznymi na poparcie swych przewidywań argumentami. W każdym razie takie przekonanie kierownika polityki zagranicznej państwa sąsiedniego narodu braterskiego, posiada wagę znaczną, z którą trzeba się liczyć. Na szczęście publikacja czechosłowacka kończy się dobrym akordem: „trzeba czekać, lub pozostawić sprawę (porozumienia), aż dojrzeje“. To jest stanowisko madre, to są słowa wstrawne. Z przyszłych rozpraw seimowych opinia czechosłowacka dowie się niewątpliwie, jak dużo jest w Polsce ludzi mocno wierzących w to, że trwała i szczerą przyjaźń Polski z Czechosłowacją musi być kamieniem węgielnym naszej polityki zagranicznej. Nienadobna plynąć długo przeciw prądowi historycznemu.

Pravo lidu 30/XI 34.

Nár. dem. Špaček žádal brannou výchovu mládeže, rozšíření vojenských investic a zdokonalení armády. Vinu za pražské demonstrace nesou profesori něm. university. O násilnostech pravil, že je odmítá a že byly spáchány nestudentskými živly. V závěru odsoudil rozvratnou činnost polského konsula Malhoma. Projev s. Prokeše přinášíme na jiném místě.

Mateczko faszyzmu, źle mi jest na świecie,
Piłem z piersi Twoich osiem latek przecie,
Brzuszek mi urósł, aż się skukał pępek —
Doić gałęziówkę, wszak to nie występki!
Poszłaś precz odemnie, mnieś osierociła,
Macocho tu przysła, innych przytuliła
Do morowej piersi — ja leżę na boku...
Jakże tu nie krzyczeć, kiedy już od roku
Nic dla mnie nie skapło? Brzuszek mi opada!
Czyż w takich warunkach nie lepsza już zdrada?
Pójdę do soudruhów — nie chcę być Polakiem!
Choć nie będzie mleka, będzie — figa z makiem!

PRAWO LUDU 29/XI 34.

Z kraju.

Cz. Cieszyn. (Nadzwyczajne Walne zgromadzenie Macierzy Szkolnej) zgromadziło w sali „Polonji“ nieoczekiwanie wielką ilość delegatów Kół. Uprawnionych do głosowania było przeszło 300, a więc 10 razy więcej od statutowo przewidzianej ilości. Świadczy to chlubnie o przywiązaniu szerokich warstw społeczeństwa polskiego do tej najdroższej nam instytucji. Przebieg Walnego był nader spokojny. Choć widocznym było niezadowolenie ze znacznie niekorzystnej dla Macierzy umowy z państwem, dotyczącej upaństwowienia gimnazjum orłowskiego, choć odzywały się głosy ostrzegające, że przyrzeczeniom, które nie są dane na piśmie, nie należy zbyt ufać, bo pod tym względem mamy dosyć smutnych doświadczeń — jednak po należytem wyświetleniu przez pp. dyrektora Feliksa, dr. Wolfa i posła dr. Buzka całej sprawy i wykazaniu, że nie się w umowie zmienić nie da, obecni delegaci, aczkolwiek z ciężkim sercem i z wielką obawą o przyszłość polskiego gimnazjum, uchwalili przyjęcie umowy, przeważając większością głosów. Było to proste wypełnienie formalności, wymaganej przez ministerstwo szkolnictwa. Życzeniu stało się zadość. Ciężkie położenie gospodarcze zmusiło społeczeństwo polskie do przyjęcia podyktowanych jej warunków. Będzie teraz zależało od władz, aby nasze obawy stały się bezprzedmiotowymi.

— Szmarja, jak ty wypadasz, człowiecze?
— Pospichał sem se z poznamkami o te banderii konne, a woni se zatracenie pospichali semnu wen!

Kolce...

Niema to jak popularność. A taką cieszy się bezsprzecznie p. Chobot. Już oddawna. Gdyby choć trochę znał się na psychologii, wiedziałby o tem. A może nawet wie, tylko gwałtem chce sobie i innym wmówić co innego. Bo proszę. Ktoś gdzieś się pokaże, a ludzie witają go wrogiem klaskaniem w ręce. Ktoś przemawia i znowu mu przeszkadzają klaskaniem. Tacy już niepopularni. A gdy p. Chobot przemówi, jak np. na Kozubowej, darzą go grobowem milczeniem. Gdy odczytuje się jego list, jak np. ostatnio w Bystrzycy, ludzie entuzjastycznie milczą. Odczytywanie innych listów wywoływało groźny odgłos oklasków. Nieprawdaz, p. Chobot, jak to dobrze być popularnym?

Ludzie skromni nie lubią publicznych pochwał. Dlatego też p. Chobot, nie chcąc być przedmiotem owacyi, nie zjawił się na Nadzwyczajnem Zgromadzeniu Macierzy Szkolnej. Sprawił zawód tłumom swych zwolenników, którzyby go byli na rękach nosili... Aby nie musiał iść piechotą do wyjścia.

A może z innych ważnych powodów nie przyszedł? Bo cóż znaczy takie Walne Macierzy wobec konferencji z ostrawskimi soudruhami na temat »społecznego postępu«?

Ilustrowany Kurjer Codzienny 30/XI 34.

Żygzaki.

Charakterystyczna próbka czeskiego „humoru“

(zet) O tem, co Czesi nazywają humorem i co im się wydaje komiczne, mieliśmy się możność przekonać i w Polsce, gdzie przemocą pokazywano nam nędzne filmy czeskie, jako „komedje“. W tych to „komedjach“ szczytem „humoru“ był moment, w którym główny „komik“ dostaje czkawki, albo w którym z prawdziwie tragicznymi przeszkodami spieszy do pewnej ubikacji. Podobno te właśnie filmy miały „gigantyczne“ i „wszechświatowe“ — mówiąc stylem reklamy filmowej — powodzenie w Czechosłowacji...

Nie mamy więc żadnych w tym kierunku dobrych uprzedzeń i wiemy zgóry, czego można się spodziewać po czeskim „humorze“. To jednak, co w tej dziedzinie Czesi zaprodukowali w swoim „humorystycznym“ czasopiśmie „Komar“ w ostatnim jego numerze, warte jest mimo wszystko odnotowania jako nad wyraz charakterystyczne.

Oto w tym organie „humoru“ czeskiego ukazał się wierszyk poniższy, który podajemy tu w wierszonym przekładzie naszego czytelnika z Cieszyna, p. J. S.:

„Pilsudczycy, Pilsudczycy,
jacy byliście, tacy jesteście wszyscy.
„Ten, kto pieniądze nam dał,
nasz jest to chłop i nasz król!“
Kiedy się jednak coś stanie,
Pilsudczyk zaraz na kolana klęknie,
placze i do nieba wznosi ręce:
„Ojczyznę obroń nam, Panie!“

„Wzniosły“ ten utwór podpisany jest skromnie „-a!“.

Obrzydliwy i chamski ten „żart“, wykpiwający głupio wojsko polskie dowodzi, jaką czują Czesi rasową nienawiść do wszystkiego, co polskie i jak nie ustają w atakach na Polskę, mimo powierzchnowych zapewnień i kłamstw dyplomatycznych.

Oczywiście, Czesi nie mogą lubić armji polskiej. Temu się wcale nie dziwimy. Pamiętajmy

zresztą, jak Czesi odnosili się zawsze do polskich „legionarów“ od pierwszych chwil utworzenia Polskich Legionów. Nie rozumiemy jednak, co Czesi widzą w takim „utworze“ humorystycznego? Głupi, hehy paszkwil na łamach pisma w służbie „humoru“... No tak: „humoru“ czeskiego...

A ponadto... jeśli już ktoś nie ma ani krzty zrozumienia humoru, powinien przynajmniej na tyle uważać, by się samemu nie ośmieszać i nie przypominać pewnych momentów mocno niemilych. A właśnie ta „satyra“ czeska na polskich legionistów przypominała nam tak żywo „kopanie złota“ na Syberji... czeskich legionistów..

Tak to już jest: inni ludzie, a więc inne zapamiętania, inny humor... i inni legioniści...

Robotnik Śląski 1/XI 34.

Prawdziwe oblicze

Warszawski „Tydzień Robotnika“ podaje następującą ocenę „sanacji“ polskiej, przenoszonej do nas. Na podstawie znanych już u nas wzorów potrafią czytelnicy sami osądzić, o ile jest ona trafna:

„...Na kłamstwie, na ordynarnem oszustwie usiłowała „sanacja“ zbudować swoje wpływy wśród klasy pracującej. Powiewała więc czerwoną chorągwią radykalizmu (u nas nacjonalistycznego — przyp. red.), wynajmowała renegatów socjalizmu, byle stworzyć pozory swego radykalizmu. Na nic te starania. Sanacyjne organizacje wśród robotników istnieją tylko dzięki terrorowi administracji fabrycznej i skupiły przy sobie tylko chciwców posad, karierowiczów i słabych, złamanych nieszczęśliwców, niezdolnych do oparcia się prześladowaniom. Z natury rzeczy jest to organizacja pyłu ludzkiego, który lada podmucha z przeciwnej strony, byle jaka zmiana pogody politycznej rozpędzi na cztery wiatry.“

Prowokacja czy głupota ?

„Bezpartyjny“ Dziennik Polski nie poprzestaje już na codziennem ujadaniu na PSPP i Chobota. Obecnie zabiera się do spółdzielni robotniczych, głównie do Centr. Stow. Spoż. w Łazach z wyraźnymi zamiarami dokonania dzieła zniszczenia, które nie powiodło się dotąd komunistom.

Wyrażną prowokacją lub aktem głupoty jest artykuł Dziennika Polskiego, w którym Centralne Stowarzyszenie Spożywcze nazwano „filją Robotnika Śląskiego“, dlatego, że w robotniczej tej instytucji zobaczono redaktora robotniczego. Do Centralnego Stow. Spoż. w Łazach przychodzą różni ludzie, nawet żandarmów można tam spotkać. Jak nazwano by kogoś, gdyby z tego powodu porównał Centr. Stow. Spoż. z filją żandarmerji? Albo gdyby tak ktoś Konsulat polski nazwał filją partji komunistycznej z tego powodu, że widziano tam niedawno posła komunistycznego Śliwkę? — Warjatem!

Byłoby także wielce ciekawe dowiedzieć się, który to „członek C. S. w Łazach“ tak bardzo kocha panów faszystów z Dziennika Polskiego, że dostarczył im zupełnie kłamliwe i wysane z palca „sprawozdanie“, obliczone na poszkodzenie własnej instytucji robotniczej. Uważamy, że zarząd C. S. Ł. powinien temu „członkowi“ otworzyć drogę do przyjaciół faszystowskich. Centralne Stowarzyszenie Spożywcze pozostanie instytucją robotniczą a próby zrobienia z niej filji faszyzmu sanacyjnego stanowczo odeprze!

Współpraca socjalistyczna

W sobotę, 24 listopada br. odbyło się wspólne posiedzenie przedstawicieli czeskiej partji socjaldemokratycznej a PSPP w Mor. Ostrawie. Wzięli w niem udział wszyscy posłowie i senatorowie socjalistycznej żupy ostrawskiej oraz mężowie zaufania. Zarząd główny czeskiej partji soc. dem. w Pradze reprezentował przewodniczący senatu oraz członek Egzekutywy Międzynarodówki Socjalistycznej tow. dr. Soukup. Z ramienia PSPP. obecni byli członkowie Komitetu Wykonawczego.

Obrady rozpoczął krótkim przemówieniem tow. Prokeš, poczem po przedstawieniu postulatów polskiej ludności robotniczej rozwinęła się obszerna dyskusja, w której wzięli udział zastępcy obu partji. Poruszano głównie możliwości współpracy socjalistycznej i wspólnego postępowania wobec niebezpieczeństwa faszyzmu i przeciwko terrorowi, uprawianemu wobec robotników socjalistycznych na kopalniach, w fabrykach i innych warsztatach pracy. Obrady toczyły się w nastroju życzliwym, cechowały je rozważa i zrozumienie. Wkońcu zabrał głos tow. dr. Soukup, przyrzekając dalsze poparcie słusznych żądań mniejszości polskiej na gruncie parlamentarnym przez czeską partję socjalno-demokratyczną.

Posiedzenie powyższe zwołane zostało na żądanie PSPP. w następstwie uchwały krajowej konferencji organizacyj socjalistycznych z dnia 14 lipca w Karwinie (patrz „Robotnik Śląski“ z dnia 17 lipca br.) oraz w myśl uchwał Zarządu Głównego naszej partji.

Konferencja taka była potrzebną a — jak słusznie z obu stron podnoszono — podobne spotkania trzeba częściej urządzać, co zresztą przewidział już kongres smichowski. Usuwać niedomagania i przeszkody, stojące w drodze postępowi socjalizmu, wynajdywać wspólne środki na obronę proletariatu przed zachłannością kapitalistyczno-faszystowską, skuteczne zwalczanie terroru wobec robotników socjalistycznych a obrona wolności ich przekonań — to wszystko wymaga wzajemnego porozumiewania się i wspierania. Konferencja sobotnia jest zatem poważniejszym krokiem do pożądanej ściślejszej współpracy socjalistycznej i demokratycznej. Towarzysze czescy jednomyślnie wyrazili gotowość popierania postulatów PSPP. w sprawach politycznych oraz kulturalno-narodowych, wyrażonych w naszych uchwałach i szczegółowo uzasadnionych na sobotnim posiedzeniu. To też krok ten powitają z zadowoleniem masy członków naszych organizacji socjalistycznych, którzy rozumieją, że szczerą współpracą dla socjalizmu i demokracji jest zarazem praca dla potrzeb mniejszości polskiej.

Innego zdania jest oczywiście „Dziennik Polski“. W niedzielnym numerze przyniósł złośliwy artykuł pt. „Konferencja posła Chobota z czeskimi soc. demokratami“. W spotkaniu polskich socjalistów z czeskimi, organ sanacyjno-faszystowski widzi „zdradę interesów robotników polskich“, „akcję do szybkiego oddania PSPP w ręce czeskiej soc. dem.“ itp. głupstwa. Zupełnie z palca wysane wiadomości o przebiegu wspólnego posiedzenia, nie są niczem innym, jak dalszym ciągiem akcji obliczonej na wnoszenie zamętu do polskich organizacji socjalistycznych na Śląsku.

„Psie głosy nie idą pod niebiosy“ — możemy odpowiedzieć faszystom z „Dziennika Polskiego“. Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza w Czechosłowacji pójdzie drogą wskazaną przez własne zjazdy i konferencje partyjne. Jest ta droga obmyślana, rozumna i dla rozwoju mniejszości polskiej i bytu naszego ludu pracującego skuteczna. Pójdźmy nadal drogą demokracji i socjalizmu. Droga wskazywana i zalecana naszemu ludowi przez panów z „Dziennika Polskiego“, patrzących na życie naszego ludu przez okulary faszystowskie, jest szkodliwa. Nasza ludność wybawienia w faszyzmie nie oczekuje. Proletariat polski na Śląsku pracować będzie dla wzmocnienia tamy, przez którą faszizm nie przejdzie. I chociaż panom z „Dziennika Polskiego“, „Prawa Ludu“, czy „Naszego Kraju“ nie będzie się to podobało, my pracować będziemy dla socjalizmu, który przetrwa i zwycięży!

CO INNI PISZĄ?

PPS. O WYPADKACH NA ŚLASKU.

Centralny organ PPS w Warszawie, „Robotnik“ opisuje ostatnie wypadki na Śląsku w następujący sposób:

„Tow. E. Chobot jest posłem z ramienia robotników polskich na Śląsku czeskim do Izby poselskiej (Sejmu) Czechosłowacji. Należy do parlamentarnej frakcji socjalno-demokratycznej, zastrzegł sobie i uzyskał zupełną swobodę występowania we wszystkich sprawach narodowo-kulturalnych mniejszości polskiej, występując w tych sprawach zawsze z całą stanowczością i z całą energią. Nikt nie może kwestjonować ani roli, ani zasług tow. Chobota w dziedzinie obrony — często skutecznej — praw Polaków na tej części ziemi śląskiej, która została przyłączona do Czechosłowacji.

Teraz podjęto przeciwko tow. Chobotowi ze strony „sanacyjnej“ kampanję, nie przebiegającą w środkach. Kampanja ta ma wszystkie cechy kampanji inspirowanej i zorganizowanej zawczasu. Zmierza ona do jednego chyba tylko celu, — do próby rozbicia polskiego ruchu socjalistycznego na Śląsku czeskim.

Próba się nie uda. Wywołała już natomiast inny skutek: bardzo poważne zaostrenie stosunków wewnętrznych w społeczeństwie polskim w Czechosłowacji. Odpowiedzialność za taki stan rzeczy ponoszą czynniki, które wzięły na siebie inicjatywę stosowania na gruncie czechosłowackim metod, przejętych żywcem z naszych „krajowych“ obyczajów.

Towarzysze w Polsce, mając za sobą doświadczenia, przekonali się, że to, co obecnie robi u nas obóz „Dziennika Polskiego“, nie jest niczem innym, jak próbą sfaszyzowania naszego ludu i podporządkowania go dyktatowi sanacji.

Drzazgi.

Organ p. Malhomme uważał sobie za wskazane z konferencji partyjnej z towarzyszami czeskimi zrobić konferencję p. Chobota. Że też go o to głowa boli. Partja nasza urządzała konferencje z czeskimi towarzyszami zależnie od swego uznania już wtedy, kiedy p. Malhomme w Ostrawie jeszcze nie był, urządza je obecnie, za jego bytności w Ostrawie bez względu na to, czy się to p. Malhomme podoba, a urządzać je będzie i wtedy, kiedy p. Malhomme w Ostrawie znowu już nie będzie.

Pomieszało się biedakom.

Biedni są ci nasi faszyci z pod znaku czynnika „zewnętrznego“. We Włoszech mogą faszyci swobodnie przysięgać na Benitę, w Niemczech na pięknego Adolfa, w Polsce na każdym kroku przysięgają na ideologię marszałka, a u nas nic i nic. Ciągłe śnią biedacy o tem, na kogoby można i dlatego wszędzie pchają się z przysięgą. Bez przysięgi ani rusz. To muszą ich zdaniem członkowie partji przysięgać na Chobota, to Chobot na czeską soc. dem. itp. Pomieszało się coś już biedakom. Dla poratowania ich w tej sytuacji radzimy im: przysięgajcie na pana generała. Co prawda, to nie marszałek, ale zawsze jakiś wódz i zawsze jeszcze coś lepszego, niż zupełnie nic.

Atak na spółdzielnie robotnicze.

Otrzymujemy następujące uwagi:

To, co od szeregu lat daremnie usiłują zrobić komuniści, czynią teraz ludzie z „Dziennika Polskiego“. Polscy faszyci usiłują opanować spółdzielnie. W niedzielę w „Dzienniku Polskim“ napisali artykuł pt.: „Przed walnem zgromadzeniem największej polskiej spółdzielni“, w którym zaczepiają regulamin obrad walnego zgromadzenia C. S. Ł. Regulamin ten obowiązuje już przeszło 20 lat, ale na życzenie „Dziennika Polskiego“ zmieniony nie będzie. W tym samym artykule zaczepiają redakcję „Przeglądu Współdzielczego“ za podanie zgodnych z prawdą sprawozdań o zgro-

madzeniach kobiet-spółdzielczyń w Łazach i w Trzyńcu, nazywając to bałwochwalstwem. W rzeczywistości jednak „Dziennik Polski“ jest bałwochwalcą dla wodzów i generałów sanacyjno-faszystowskich a jego postronną tendencją jest zgłajchszaltować organizacje robotnicze. Radzimy więc „Dziennikowi Polskiemu“, aby do naszych spółdzielni nie wtrącał nosa. Robotnik.

Krętaćwa

W numerze wtorkowym organu Malhomme'a opublikowano uchwałę Prezydium Światowego Związku Polaków z Zagranicy, skierowaną przeciwko przewodniczącemu naszej partji. Uchwała ta zajmować się będą jeszcze nasze władze partyjne. Narazie tylko pozwalamy sobie stwierdzić, że ani w ząb nie możemy się połapać w treści tej uchwały. (Taka mądrze bowiem jest napisana, że możnaby bez skrupułu o autorstwo posadzić wypróbowanego u nas autora różn. oświadczeń.) Listy nasze wysłane do Szanownego Związku z dnia 17 i 30 października nie miały najmniejszego związku ze znanem oświadczeniem Związku Śląskich Katolików i Stronnictwa Ludowego, o którym dowiedzieliśmy się dopiero po jego opublikowaniu w „Dzienniku“ dnia 1 listopada. Bardzo podejrzanie wygląda twierdzenie, że Światowy Związek Polaków zamierzał w najbliższym czasie rozpatrzyć tę sprawę, kiedy bawiący na tutejszym terenie dyr. Związku Lenartowicz nie uważał za stosowne nawet porozumieć się ze zastępcami partji, a po jego wyjeździe uchwalono owo oświadczenie. A obłudą wprost śmierdzi oświadczenie, że sprawa jest już nieaktualna, i bujanie o zasługach partji i złym Chobocie. Memorjał uchwalony przez zarząd partji wytykał zbrodnie, wyrządzone organizacjom robotniczym i całej ludności polskiej postępowaniem niektórych czynników a „najwyższy autorytet moralny“ uważa, że zwaleniem winy na Chobota i powiedzeniem paru nic nie mówiących a oklepanych już skądinąd frazesów o naczelnem kierownictwie, rzecz jest załatwiona.

Trudno nam będzie wierzyć w taki „autorytet moralny!“

Powodzenia!

Walne Zgromadzenie Centralnego Stowarzyszenia Spożywczego dla Śląska w Łazach odbędzie się w dniu 2 grudnia 1934. Ze sprawozdania za ubiegły rok obrotowy wynika, że największa polska spółdzielnia na Śląsku pomimo kryzysu rozwija się dobrze, a jej stan jest zapewniony. Obrót towarowy zmniejszył się cośkolwiek z powodu zmniejszenia się zarobków członków, rekrutujących się przeważnie z najbardziej ludności robotniczej i małorolnej. Obrót towarowy za ostatni rok obrotowy wynosi 30,227.317'45 Kcz. Stan członków podniósł się o 147 i wynosi obecnie 14.427. Wpłacone udziały członków wynoszą 2,741.244'30 Kcz, pożyczki od członków 9,762.092'71 Kcz. Fundusz zapomogowy dla pracowników wynosi 554.544'50 Kcz a fundusz pogrzebowy 181.736'86 Kcz. Z funduszu pogrzebowego wypłacono w ub. roku członkom 153.952'10 Kcz.. Fundusz rezerwowy wynosi 1,288.226'25 Kcz.

Centralne Stowarzyszenie Spożywcze przystąpiło już także do własnej produkcji spółdzielczej a obrót towarów wyrabianych we własnych zakładach wynosi 12,287.166'06 Kcz, co oznacza więcej niż jedną trzecią całego obrotu. Pracę oświatową prowadzi się przez odczyty filmowe i wieczorki spółdzielcze. Do czynności propagandystycznej przybrano także kobiety-spółdzielczynie. Członkom Stowarzyszenia rozdaje się bezpłatnie „Przegląd Współdzielczy“, a niemieckim członkom „Familienblatt“. Jak corocznie, tak i w tym roku stowarzyszenie udzieliło wsparcia na gwiazdkę dla biednej dziatwy szkolnej i na cele kulturalno-oświatowe. Stowarzyszenie zatrudnia 245 pracowników, posiada 80 własnych realności i 18 parcel, których wartość bilansowa wynosi 6,502.980'82 Kcz. Stowarzyszenie ma 118 rozdziałów towarów, 2 magazyny i 7 zakładów własnej produkcji, w tem: piekarnię, rzeźnię i młyn.

Zaznaczyć wypada, iż Zarząd i Rada Nadzorcza składa się przeważnie z robotników a kierujący funkcjami pochodzą z szeregów robotniczych. Dorobek blisko 30-letniej pracy na polu spółdzielczym jest chlu-

W tym celu życzymy walnemu zgromadzeniu jak najpomyślniejszych wyników obrad.

ba polskiej klasy robotniczej na Śląsku. Aż dotąd członkowie stowarzyszenia bez względu na przekonanie polityczne lub wyznaniowe szli pod kierownictwem doświadczonych członków Zarządu, a wyniki tej pracy są korzystne dla ogółu członków. Dlatego też uważamy, że bez względu na to, że w osta-

W obronie organizacji robotniczych

Werbujemy nowych członków i abonentów „Robotnika Śląskiego“.

W uzupełnieniu notatki o konferencji PSPR. w dniu 18 listopada 1934 w Trzyńcu otrzymujemy dalsze szczegóły:

W konferencji według listy prezencyjnej wzięło udział 59 osób, zastępujących 8 gmin. Przewodniczył tow. Gromnica, który wspominał zmarłych: tow. L. Peterka, A. Szwarca i J. Małysza. Ich pamięć uczczono przez powstanie z miejsc. Nad referatem tow. posła Chobotę zabrali głos w dyskusji ttow.: Tomiczek, Golec, Kubik, Sztefek (Bystrzyca), Sztefek P. (Trzyniec), Martynek (Jabłonków), Stebel, Heczko, Kornuta, poczem uchwalono jednomyślnie następującą rezolucję:

Konferencja członków zarządów Komitetów miejscowych PSPR. i Kół „Siły“ okręgu trzynieckiego, odbyta 18 listopada 1934 w Domu Robotniczym w Trzyńcu, zatwierdza stanowisko Komitetu Wykon. i Zarządu Głównego PSPR., zajęte w kwestiach politycznych wobec zmienionego kierunku Związku Śl. Katolików i Stronnictwa Ludowego.

Konferencja wzywa członków PSPR. i „Siły“ do energicznego przeciwstawienia się wszelkim próbom rozbijania i wnoszenia fermentów w szeregi organi-

zacji robotniczych i potępia sposoby walki, stosowane przez stronnictwa polskie wobec przewodniczącego partii. Konferencja stwierdza, że postępowanie tych stronnictw doprowadza do wielkich szkód dla robotników polskich a jest walką przeciw demokracji.

Konferencja postanawia przeprowadzić zgromadzenia członkowskie we wszystkich Komitetach miejscowych, rejestrację członków, oraz gruntowną agitację na rzecz „Robotnika Śląskiego“, celem zyskania nowych abonentów, jakoteż nowych członków. Będzie to odpowiedź na działalność stronnictw polskich wobec polskiego ruchu robotniczego.

Zebrani uznają potrzebę jak najszybszego odbycia wspólnej konferencji PSPR z czeską socjalną demokracją celem omówienia krzywd, pod którymi cierpi polska ludność robotnicza i ich usunięcia.

Konferencja wzywa również wszystkich członków PSPR. i „Siły“ do wzmożonej i energicznej walki z próbami faszyzacji społeczeństwa polskiego w Czechosłowacji.

Koło pięć godzin trwające obrady były świadectwem zdecydowania polskich robotników do walki z jego wrogami.

Robotnik Śląski 30/XI 34.

Jak się traktuje robotników polskich na kopalni Hohenegger?

W prasie czeskiej ciągle czytamy zapewnienia, że robotników polskich w zagłębiu nie spotyka żadna krzywda, że wszyscy są traktowani równomiernie. Oburzają się na to nasi robotnicy, którzy wiedzą, jak się przedstawia stan faktyczny. Posłużmy takim małym przykładem. Od 16 czerwca b. r. przepisano następujących akordowych kopaczy na budowaczy: Krocze Antoni, Wałach Adolf, Koźdoń Franciszek, Morawiec Franciszek, Kamionka Walenty, Kappel Jakób, Krocze Karol, Szkandera Józef, Śmiga Rudolf. Są to wszystko Polacy, przyczem 7 z nich jest członkami polskiej sekcji Związku Górników. Przez to przepisanie ponoszą oni dotkliwą szkodę materialną, wskutek znacznej obniżki płacy. Są to przytem ludzie gorliwie spełniający swoje obowiązki, którym z powodu wykonywania pracy nie można postawić żadnych zarzutów.

Równocześnie na tej samej kopalni kopaczami zrobiono następujących wozaczy: Brudny Jan, Handzel Józef, Mira Jan, Mączka Karol, Radeń Teofil, Dadok Stanisław, Kozieł Gustaw, Goleniowski Rudolf, Michałek Adolf, Volek Józef. Są to wszystko członkowie „Národ. sdružení“ i organizacji czeskich.

Czyli, że w czasie od 16 czerwca wszyscy robotnicy, którym obniżono płace, są Polakami, zaś wszyscy, których przeniesiono do lepszej kategorii, są członkami czeskiej organizacji.

To samo jest we wszystkich innych dziedzinach. Do przygotowawczej szkoły górniczej posłano 29 robotników, z tego aż 2(!) członków PSPR. Mieszkania nie otrzyma nasz człowiek, ale znowu tylko „wybrani“.

Zapytujemy się p. inż. Tejticka, czy to ma być bezstronne postępowanie?

Konferencja w sprawie pomocy dla dzieci bezrobotnych

W dniu 27 b. m. odbyła się w Mor. Ostrawie konferencja przedstawicieli organizacji zawodowych zagłębia ostrawsko-karwińskiego, w której wzięli udział delegaci wszystkich organizacji zawodowych z wyjątkiem komunistów, których nie dopuszczono. Na programie było omówienie akcji odzieżowej dla dzieci bezrobotnych rodziców. Jak wiadomo, ministerstwo opieki socjalnej przeznaczyło na ten cel dla całej republiki 500.000 Kcz, przeznaczonych dla bezrobotnych, wydanych od r. 1929—1934. Kwota ta ma być rozdzielona pomiędzy dzieci w wieku od 3—14 lat. Dla zagłębia ostrawsko-karwińskiego przypada z tej kwoty 187.000 Kcz.

Wynikiem konferencji jest postanowienie utworzenia miejscowych komisji odzieżowych, złożonych z mężów zaufania organizacji zawodowych. Ewidencję bezrobotnych umożliwi Rewirowa Kasa Bracka przy pomocy swoich wykazów oraz gminy, których burmistrzowie mają potwierdzić dane i pomagać w akcji. Zwracamy uwagę naszym bezrobotnym na tę akcję i apelujemy, aby zgłaszali się u mężów zaufania miejscowych organizacji zawodowych, wzgl. w urzędach gminnych. Według prowizorycznych obliczeń obdarowanych ma być około 3740 dzieci, przyczem na głowę przypadnie odzież i obwią za około 50 Kcz.

Česke Slovo 1/XII 34.

Mallhomme spadl s koně

Včera se rozšířily po Těšínsku zprávy, že ve Vendryni spadl s koně a lehce se zranil konsul Mallhomme. Mallhomme byl dopraven autem do svého bytu v Ostravě a je v domácím ošetřování.

Przegląd prasowy

Nowe brednie p. Handzla z „Čes. slova“.
P. Handzel cieszy się jak nagi w pokrzywach. Radość jego ma źródło w tem, że węgierskie pismo „Magyarország“ powtórzyło za prasą czeską informację, jakoby „Dziennik Polski“ wydawał Konsulat R. P. w M. Ostrawie. P. Handzel widzi w tem „dowód nad dowodami“ — boć tak przecież pisze węgierski dziennik. Dla niego więc prasa węgierska jest wyrocznią. A przecież nie kto inny, jak to samo „Čes. slovo“ stale rzuca się na prasę węgierską jako na najbardziej tendencyjną. Czy p. Handzel zgadza się na przykład na artykuł p. t. „Nenávisť Maďarů k Československu“, zamieszczony w jego gazecie w dniu 24 listopada, gdzie jest mowa o zbójach, bandytach, zbrodniach itd. Niech p. Handzel będzie na przyszłość trochę ostrożniejszy i nie wyraża w tak nieopatrny sposób swojego ciełego zachwyty nad głosami prasy węgierskiej.

Jeśli chodzi o sam fakt wydawania dziennika, to musimy niestety stwierdzić, że p. Handzel i w tej rzeczy zdradza całkowitą ignorancję i kłóci się z tem, co pisało samo „Čes. slovo“ w nr. z 25 listopada b. r. w artykule p. t. „Im wolno wszystko“, gdzie wyraźnie pismo to stwierdza, że „Dziennik Polski wychodzi za pieniądze obywateli czechosłowackich. Radzimy p. Handzlowi, aby czytał „Čes. slovo“, którego jest współpracownikiem, i aby nie wywracał do góry nogami tego, co piszą jego koledzy redakcyjni, gdyż i ta reszta czytelników, która jeszcze wierzy w bajdy „Čes. slova“, zacznie pismo to i elukubracje p. Handzla traktować jako wiadomości humorystyczne.

Pisma czeskie bronią swojego Chobota.

Wiadomość o potępieniu Chobota przez Światowy Związek Polaków z Zagranicy podziałała w obozie czeskim, jak kij w mrowisku. Cała prasa czeska, nie wyłączając „Čes. slova“, „Lidových novin“ i „Mor.-sl. deníka“, broni zaciekle swojego sojusznika, wychwalając go pod niebiosy. Jedno z tych pism wśród hymnów pochwalnych przemyciło też gorzką pigułkę pod adresem p. Emanuela, że sam zawinął, zwracając się ze swoim sporem do korporacji zagranicznej, przez co uznał jej kompetencję i wielki autorytet moralny.

P. Chobot nie będzie mógł zatem wykreślić się, że potępiła go instytucja „faszystowska“, skoro sam zwracał się do niej, jeździł do Warszawy i przysyłał memorjały przeciw konsulowi. Kto mieczem wojuje, od miecza ginie. P. Emanuel sądził, że jego krzyki utracą zniechęcenie przez niego i wszystkie pisma czeskie „faszystę“. Stało się inaczej. Zlikwidowany został szkodnik polskości, a sprawa polska zatrumfowała.

Uchwała Światowego Związku Polaków jest ciosem nie tylko dla p. Chobota, ale także dla jego czeskich sprzymierzeńców, którzy sądzili, że masy ludu polskiego pójdą na ich pasku wraz z ostrawskim „proletarijuszem“. Dziś gniewają się na niego, że zwracał się do Świat. Związku Polaków, ale kiedy p. Chobot wysłał znany swój memorjał przeciwko konsulowi generalnemu, prasa czeska krok ten wielce sobie chwalała i pisała, że p. Emanuel postąpił tak, jak się należy. Daremne i późne są więc jej żale, bo dziś już ani płacz, ani zgrzytanie zębów nie pomaga.

Stwierdzenie Komisji Cierlickiej 2/XI 34

Czeski proboszcz cierlicki żandarmami i sądem usiłuje złamać hart polskich parafian.

Z Karwiny donosi (kl): W ostatnich dniach otrzymało szereg kobiet z Cierlicka m. in. starszka 75-letnia, p. Frankowa, wezwanie do sądu. Zarzuca się im, że opuściły kościół, gdy rozpoczynało się nabożeństwo czeskie.

Było to podczas niefortunnego misyjnego demptorystów, którzy skłaniali kobiety polskie do złożenia przed komunją generalną przyrzeczenia posłuszeństwa czeskiemu proboszczowi. Po nabożeństwie polskim część kobiet pozostała dłużej w kościele i wyszły z niego dopiero wtedy, gdy rozpoczynało się nabożeństwo czeskie.

Na życzenie proboszcza zaczęła żandarmerja przesładować biedne kobiety i starała się z nich wydobyć zeznanie, jakoby dla tego wyszły z kościoła, ażeby zaznać swą pogardę dla języka czeskiego i dla państwa czechosłowackiego. A przecież nie o to szło kobietom, lecz tylko o zaznaczenie, że nie wyrzekły się pomimo nalegań misjonarzy walki z krzywdą, którą wyrządzono parafji cierlickiej narzuceniem proboszcza narodowości czeskiej, wbrew życzeniu 80% parafjan.

Jeżeli za opuszczenie kościoła podczas nabożeństwa czeskiego sięga się biedne kobiety polskie przez żandarmerję i cytują się je następnie przed sąd czeski, który nie rozumie duszy polskiego ludu śląskiego, — to widocznie władze chcą nowym systemem złamać stanowczość polskiego ludu parafji cierlickiej, co tak samo nie uda się, jak się nie udało wszystkie dotychczasowe sztuczki czeskie.

Kobiety, sądownie ścigane i przez żandarmów przesładowane, wysłały najstarszą „zbrodniarkę“ p. Frankową do proboszcza ks. Mojżysza, ażeby mu w oczy powiedział, że i ten jego krok nie złamie ich oporu.

Z wielkim zainteresowaniem śledzi lud polski w Czechosłowacji poczynania władz sądowych i zastanawia się czem te uzasadnia swe postępowanie wobec ciężko doświadczonych i srodze pokrzywdzonych mieszkanców Cierlicka.

„Dziennikowi Polskiemu“ w Morawskiej Ostrawie

nie podobają się artykuły naszego korespondenta czechosłowackiego, ponieważ nie przykładają miary sanacyjnej, osądzając życie polityczne w Czechosłowacji i życie Polaków na Śląsku Czeskim. Zaprzecza on twierdzeniom naszego korespondenta, że pod wpływami sanacyjnymi istnieje rozbić mniejszości polskiej, a usiłuje przekonać opinię publiczną, jakoby na Śląsku Czeskim wśród Polaków panowała święta zgoda i wysiłek ofiarnej pracy.

Niestety, ta święta zgoda i ten ofiarny wysiłek pracy istnieje tylko na zadrukowanym papierze „Dziennika Polskiego“. Czechosłowacki korespondent „Polonii“ podpisuje swoje korespondencje inicjałami B. K. Ten fakt wystarcza redakcji „Dziennika Polskiego“, by dopatrywać się w nim Ukraińca Belgovskiego Konstantego. O istnieniu takiego pana dowiadujemy się z „Dziennika Polskiego“; „Polonia“ z p. Belgovskim nigdy nic wspólnego nie miała. Czechosłowackim korespondentem naszym jest Polak, rodowity Ślązak Cieszyński, który ma wielkie zasługi na polu pracy narodowej. Nieuzasadnione podejrzenia, rzucane przez „Dziennik Polski“ na naszego korespondenta, cechują metody polityczne, stosowane przez pismo sanacyjne.

Tych samych metod używa ono w polemice z „Głosem Narodu“, denuncjując to pismo, że korzysta z „Centropressu“, mimo, że jest w Polsce zakazany. Jeśli „Dziennik Polski“ używa takich metod także w stosunku do przeciwników sanacji na Śląsku Czeskim, nie można się dziwić, że życie tamtejszych Polaków stanie się wojną wszystkich z wszystkimi, która zakończy się potem zupełną martwością.

Wskutek tych metod tak samo na Śląsku Opolskim nasamprzód wywołano wojnę domową w obozie polskim, która zakończyła się zamarciem życia polskiego. Życzliwi przyjaciele „Dziennika Polskiego“ powinni coś o tem wiedzieć. Na tej zgubnej dla polskości pracy wychodzą najlepiej „ofiarni pracownicy“, ale ofiarni dla siebie.

Velká řeč posl. soudruha Prokeše ve sněmovně.

Stojíme za republikou a demokracií.

Proti svévoli na dolech a závodech na Ostravsku. - Konsul Malhome nevídaným a obtížným hostem.
Pro splnění spravedlivých požadavků Ostravska. - Pro sanaci samosprávy.

va. — Praha, 29. listopadu. V dnešní schůzi poslanecké sněmovny promluvil starosta Mor. Ostravy posl. soudr. Jan Prokeš velkou řeč, která byla pozorně sledována celou sněmovnou. Považuji za svoji povinnost — pravil posl. soudr. Prokeš — abych jako dlouholetý parlamentární zástupce velkého počtu pracujícího lidu na Ostravsku tlumočil z této tribuny stesky a přání obyvatelstva tohoto nejprůmyslovějšího kraje našeho státu. Domnívám se, že mohu důvodně předpokládati, že moje vývody budou doprovázeny souhlasem převážné většiny českého lidu ostravského kraje, protože vědom si vážnosti doby, nesleduji zde nějaké zájmy stranické, nýbrž zakládám řeč na pilíři tří slov, jež jsou: demokratická republika, mír a práce.

My, občané ostravského kraje, stojíme věrně za naší republikou a jejím demokratickým zřízením,

které zastáváme a hájíme jak ve státě, tak i v samosprávě, pokud máme na ní pracovní účast. Musím však žalovat na to, že jsou ještě na Ostravsku živly, které nemají dostatek pochopení pro demokracii, jak nám ji reprezentuje naše ústava. Jedna z prvních ústavních řádů, svoboda sdružování, je dělnictvu ne-li odpírána, tož aspoň silně omezována bujnou svévolí různých činitelů na dolech a závodech. Je známo, kam touto svojí výtkou mířím a očekávám, že ti na Ostravsku, jichž se to týká, nebudou nadále hlouš k mým varovným slovům.

Trpělivost dělnictva a zejména hornictva vůči všemu tomuto útisku a chytráckým pletichám je u konce

a já apeluji z tohoto místa na odpovědné činitele vlády, aby také u nás zjednali žádoucí respekt naší demokratické ústavě. Je to jejich povinností. A nedovedou-li oni zlomit fašistickou zvlášť materiálním nadbytkem zbujnělých elementů ve správě průmyslu, kteří doposud zůstali nedotčeni bídou krise, pak

je povinností vlády, aby nepostačující a nevyhovující zákon o útisku nahradila zákonem novým,

který vhodněji a rázněji bude čeliti pletichářské rafinovanosti větších i menších mandarinů ostravského průmyslu.

My, Polsko a konsul Malhome.

Ostravské obyvatelstvo a zejména jeho dělnické kruhy, které přešly peklem válečné doby a vřele jsou oddány myšlence míru, uznávají a oceňují všechno úsilí a všechny snahy vlády, které směřují k udržení míru. Je však jisté přísloví, které praví, že ani ten nejlepší nemůže žít v míru, nechce-li tomu zlý soused. Řeknu otevřeně, co tím míním. Ani jako Čech, ani jako socialista nejsem nepřite-

lem Poláků. I když bolestně dotkly se mne různé zjevy a činy, namířené proti milým mně přátelům, s nimiž spojuje mne nejen stranická příslušnost, ale i vzpomínka na dlouhou přátelskou spolupráci na půdě bývalého vídeňského parlamentu, zůstal jsem vždy oddán myšlence českopolské dohody, poněvadž vždy dovedl jsem rozlišovati věc pomíjející od věci, mající význam a užitek trvalý. Avšak události, které v poslední době sběhly se v Mor. Ostravě a na Těšínsku a jichž dotkl se tu již také poslanec soudr. Chobot, zapůsobily trapně na každého, kdo přál slušnému poměru Poláků k Čechům a kdo měl Polsku rád. I kdyby ve skutečnosti bylo se stalo, že by nějaký nekalý nebo aspoň neodpovědný živel na Těšínsku dotkl se citu Poláků, pak přece neměla by polská vláda zapomenouti, že vláda československá snažila se zajistiti početně velmi nepatrné polské menšině vše, nač podle našich řádů má nárok. Snad ještě nebyly spíněny všechny touhy a požadavky Poláků, snad i nařikají, že nemají tu či onde ještě měšťanku, ale nechť nezapomínají, že jsou i české kraje, které na tom nejsou lépe. Jisto a nesporno je však, že jakékoli rozpory mezi místními činiteli nikdy nemohly dáti polskému národu a hlavně jeho tisku odůvodněnou příčinu k tomu, co se tu koná a děje.

Vymezený čas mi nedovoluje vykreslit obraz detailní, ostatně nepravdy polského tisku úředně byly už uvedeny na pravou míru, ale nepochybuji, že i rozvážný a nepředpojatý Polák bude se mnou souhlasiti v tom, že nelze připustit, aby úředník polsk. státu, nemaje od nás patřičného ověření, vystupoval u nás způsobem zde i v tisku již vylíčeným, jak to činí p. konsul Malhome. Pan Malhome si ani nepočíná jako konsul, který už má své exequatur, pan Malhome si počíná jako regent Těšínska a vykonává prerogativy, vyhrazené našemu státu. On diriguje poslance, on diriguje tisk, on obstarává materiální prostředky na vydávání novin a letáků, na agitace a jiné. Jsou snad tyto věci neznámy vládě a povolaným činitelům? Dovedu chápat jistou shovívavost v mezinárodních věcech a dovedu

také promyslet a uvážiti důsledky každého zásahu, avšak v tomto případě, kde se marně dovoláváme nejprimitivnějšího pojmu slušnosti u cizince, nemůže býti řeči o věci mezinárodní povahy; každý stát musí mítí tolik práva, kolik má jednotlivec, aby se bez okolků zhostil člověka, který sám nedovede projevití do-

státek taktu, odchodem odtamtud, kde je hostem nevídaným a obtížným. Chtěl bych věděti, snesla-li by to polská vláda, kdyby kdokoli choval se v Polsku tak, jak u nás se chová pan Malhome. Volám po starém římském způsobu: »Stůjtež na stráži, páni ministři, aby neutrpěla škody republika«. Zásada: »Čel již od počátku věcem zlým« byla opominuta.

Pan konsul Malhome

sáhá také na konsumní družstva.

Informovali jsme již veřejnost o tom, co všechno podnikl a podniká polský konsul Malhome ve snaze, aby rozbil polskou stranu socialistickou, když se nedala gleichšaltovat a zapřáhnouti do káry polské šovinistické politiky, jak je touto dobou diktována přátelstvím vládních představitelů dnešního Polska s Hitlerovým Německem. Konsulu Malhomovi podařilo se sice namluvit Světovému svazu zahraničních Poláků, že polskou socialistickou stranu rozbije a posl. soudr. Chobot zůstane osamocen, ale přání zůstává zde a doufejme zůstane trvale otcem myšlenky. Polští socialističtí dělníci jsou v Československu dost trdně vyspělí, aby pochopili, že Malhomova politika je politikou fašismu a že dělají tuto politiku s sebou nebo před ní ustupovat, prakticky znamená sloužit fašismu.

V posledních dnech se konaly okresní konference polské strany socialistické v Třinci a Dolních Bludovicích, které ukazují, že naděje konsula Malhoma na rozbití socialistické strany jsou marné. Konference jednomyslně schválily postup představenstva polské strany socialistické i postup posl. Chobota v československé sněmovně a vyslovily jim plnou důvěru. Pro šovinistickou politiku podařilo se získati v polské straně socialistické jen několik málo jedinců, kteří byli vedeni zájmy hmotnými, ale polské socialistické dělnictvo zůstává věrno své straně.

Šovinistické kruhy polské, vedené konsulem Malhomem, organisují nyní bojkot polských konsumních družstev, kde mají polští socialisté většinu. Také při této akci uplatňují se živly zahraniční. Máme zjištěno, že i zde užívá se me-

tož nedovoleného nátlaku, které jsou v rozporu s trestním zákonem naší republiky. Bude věcí příslušníků československých úřadů, aby poučily polské šovinisty, že musejí na půdě našeho státu respektovat československé zákony stejně, jako občané československé národnosti.

Duch Času 1/XII 34

tu, trpěný u nás jako host, počínal si tak, že nelze to srovnati s jeho úřadem a že vyvolává to nejen veřejné pohoršení, nýbrž také nebezpečí pro náš stát. Pravdu slov posl. soudr. Prokeše, že na Těšínsku byla opominuta zásada »Čel již od počátku věcem zlým« snad ani nyní nepochopili dosti zřetelně ti, kdož jsou od Těšínska vzdáleni na sta kilometrů, ale chápeme ji my, na Ostravsku, kdož měli jsme a máme příležitost pozorovat, jak vědomě z iniciativy zahraničních činitelů podkopává se zde autorita našeho demokratického státu a jak cílevědomě zasévá se nesvár a nenávisť mezi obyvatelstvo české a polské národnosti, které dávno žilo již v klidu a přátelských vztazích.

Jak daleko zasahují cizí živly do poměrů v našem státě, ukazuje nejen činnost p. konsula Malhoma, nýbrž také usnesení Světového svazu Poláků, publikované v minulých dnech v »Dzienniku Polskim«. Kdo je to »Světový svaz Poláků v zahraničí?« Je to instituce, která naprosto nemá práva mluvit jménem polského národa, ani jménem většiny zahraničních Poláků. Tento Svaz je pokračováním bývalé polské Organisační rady. Na sjezdu, kde Organisační rada byla přejmenována na Světový svaz Poláků, nebyly zastoupeny ani polští socialisté z Polska, ani polští socialisté z jiných států, kde žijí polské menšiny. Na sjezdu měli převážnou většinu zástupci polských vládních úřadů. Polské menšinové organizace z některých zemí nejsou ve Světovém svazu Poláků vůbec zastoupeny. Předsedou tohoto Svazu je maršálek senátu Rackiewicz. Svaz není žádnou nadřízenou institucí pro polské menšiny a má nanejvýš právo, mluvit jménem zglajchšaltované části polského národa. To jsou okolnosti, které jeho zasahování do poměrů v Československé republice a vylučování představitelů polských socialistů z polského národa v našem státě činí tím troufalejšími a opovážlivějšími.

Soudíme, že řeč posl. soudr. Prokeše byla dosti konkrétní a závažná, aby přispěla konečně k obnovení klidu a pořádku na Těšínsku. Ale také polské obyvatelstvo v naší republice, pokud dalo se štváti do akcí, vedených ze zahraničí se záluďnými úmysly, musí veřejně přiznat barvu. Dosud přiznali ji jen polští socialisté, kteří otevřeně a mužně prohlásili, že stojí na půdě Československé republiky a že československá demokracie je jim milejší, než sanační polská diktatura. Je třeba, aby také mimosocialistické vrstvy polské menšiny si uvědomily, že demokratická ústava našeho státu zaručuje jim svobodnější rozvoj kulturní, politický i hospodářský, než kterýkoli jiný stát svým menšinám.

Mezi socialisty a demokraty v Československu není lidí, kteří by si chtěli hráti na utlačovatele některé národnostní menšiny. Považujeme za spravedlivé, aby těm polským občanům, kteří již dlouhá léta žijí a poctivě se živili na půdě Česko-

Duch Času 1/XII 34

Pro klid a solidaritu na Těšínsku.

Frant. Richter.

O otázce polské menšiny v Československu a právech polského konsula v M. Ostravě jednalo se sice v československé sněmovně od té doby, kdy polským konsulem stal se v Mor. Ostravě p. konsul Malhome, již několikrát, ale vždycky jen tak mimochodem. Některý poslanec z Ostravska zmínil se mezi jiným ve své řeči také o tom, co bylo svého času ministrem zahraničí dr. Benešem označeno za věc rázu lokálního, z čeho však vyrostla podle našeho názoru věc, dotýkající se práv a důstojnosti celého československého státu.

Ve čtvrtek mluvilo se v československé sněmovně o polské otázce a konsulu Malhomovi znova. Nár. dem. poslanec Špaček dotkl se této věci podle referátu »Mor.-slez. deníku« několika větami, zato však zaslouženou pozornost věnoval soc. dem. posl. z Ostravska, soudr. Prokeš. Jeho tvrzení a výtky, které přednesl před ceiou poslaneckou sněmovnou, jsou tak přímé a konkrétní, že vyvolaly pozornost nejen všech členů parlamentu, ale že přes ně nemohou přejíti k dennímu pořádku ani ty vládní kruhy, které ve snaze, abychom to nebyli my, kterým by bylo možno vyčítat, že způsobili zkalení poměru mezi Československem a Polskem, přimhuřovaly až nebezpečně blahosklonně oči nad tím, co v posledních měsících v československém Těšínsku a za jeho hranicemi se dělo. Posl. soudr. Prokeš správně prohlásil, že i když lze chápat jistou shovívavost v mezinárodních věcech v touze po dobrém poměru se slovanským sousedem, přece jen nelze trpěti, aby zástupce cizího stá-

slovenské republiky, dostalo se státního občanství. Považujeme za spravedlivý polský požadavek, aby soukromé polské menšinové školy, pokud ještě stávají, byly převzaty do správy veřejné a státní, pokud je jich třeba k výchově polských dětí v jejich mateřském jazyku. Hájíme svůj vlastní jazyk v Rakousku a nechceme bráti nikomu jeho jazyk v Československu. Tím méně Polákům. Má-li polská menšina u nás nějaké stížnosti a jsou-li oprávněné, pak lze o nich věcně jednati a pokud na to stačí naše síly, tedy je odstranit. Chceme, aby polská menšina považovala Československou re-

publiku také za svůj domov.

Pokud jde o pracující vrstvy československého a polského lidu na Těšínsku, zdůrazňujeme, že není rozdílu mezi jejich zájmy. Ve svém společném zájmu pracující lid obou národností lpí na demokratických svobodách v našem státě. Společně musí tyto svobody hájiti. Nad šovinistické štvánice buržoasie všech národností staví pracující lid také na Těšínsku mezinárodní solidaritu pracujícího lidu. Ruku v ruce, spjat společnými zájmy a cíli, bude polský a československý lid na Těšínsku postupovat proti svým společným nepřátelům.

Dziennik Polski 1/XII 34.

P. Chobot a spółdzielnie polskie

Píše starý członek P. S. P. R. i spółdzielca —k.

W ostatnim artykule starałem się ująć charakter p. Chobota w stosunku do Polskiej Partii Socjalistycznej, której on dziś jeszcze jest przewodniczącym. Nie będzie od rzeczy, jeśli obecnie poświęcę kilka uwag jego stosunku do polskich stowarzyszeń spółdzielczych na terenie Śląska.

Aż do ostatniej chwili miał p. Chobot więcej szczęścia w konsumach jako w polityce. Zaczął swoją karierę przed 25 laty spółką spożywczą w Trzyńcu, skąd poszedł do niemieckiego hurtownego nakupu z siedzibą wówczas we Wiedniu, później w Pradze, a to jako kierownik filii „Gecu“ w Mor. Ostrawie. Gdy później na naszym terenie zaczął działać, zlikwidowany został Dom Proletarijusz w Karwinie, który p. Chobot sprzedał Gwarectwu Górniczo-hutniczemu, następnie Dom Robotniczy na Sowińcu, w Starym Mieście itd. Ówczesni założyciele nie mogli tego przeboleć, boć przecież oni Domy wybudowali wielkimi ofiarami i niezwykłym wysiłkiem.

Ze wszystkich spółek spożywczych utrzymało się jedynie na odpowiedniej wyżynie Centralne stowarzyszenie w Łazach. Lecz to nie zasługą p. Chobota, lecz miejscowych działaczy polskich socjalistycznych. Po przewrocie politycznym Spółka Łazińska wzrosła do niespodziewanych rozmiarów. Konsumy werkowe zostały zlikwidowane i oddane do dyspozycji Centralnemu Stowarzyszeniu. Większość jednakowoż konsumów werkowych pochłonęła „Budoucnost“ czeska, dzięki sprytowi jej kierownika p. Bräunera w Mor. Ostrawie. Centralne Stowarzyszenie pomimo tego rozwijało się dobrze, nastąpiła konjunktura, boć przecież robotnicy zarabiali. Obrót wzrastał i dzięki tej okoliczności, spółka rozwijała się pomyślnie i kwitła. Liczba filii wzrastała. Obrót roczny dochodził do 40 milionów koron. Do tego okresu spada i rozbudowanie Centrali według nowoczesnych wymogów techniki.

Dla p. Chobota nastąpiła odpowiednia chwila robienia świetnych interesów, bo sprzedawał towary „Gecu“. Był członkiem zarządu Centralnego Stowarzyszenia, aczkolwiek nieraz jego wnioski gospodarcze przyjmowane zostały z większą lub mniejszą ochotą zarządu.

Trzeba z uznaniem podkreślić, że Centralne stowarzyszenie zatrzymało zawsze charakter spółdzielni polskiej. Dopiero w ostatnim czasie przestało się tej instytucji darzyć. P. Chobot wrzucił do Centrali Łazińskiej politykę niezdrową, która nieodpowiadała duchowi ani

członków zarządu, ani poszczególnych członków-konsumentów.

Jak bardzo wszyscy dumni byliśmy i cieszyliśmy się z rozkwitu Centralnego Stowarzyszenia jako wielkiego przedsięwzięcia polskiego, tak mocno dziś ubolewamy nad jego pewnym zastojem, bo widzieliśmy, jak zaczęła się tam wdzierać wszystkimi zaułkami polityka p. Chobota. To wszystko wywoływało pewną reakcję u członków i zaczęły się burzliwe obrady na walnych zebraniach ostatniej doby. To też zmieniono statut na gorsze, okres funkcji rady nadzorczej i zarządu przeciągnięto z jednego na 3 lata i inne zmiany zaprowadzono. Okleszczano prawa członków coraz to więcej. Wszystkie te rzeczy odrażały członków. Przystrzył się kryzys i spółka zamiast utrzymać stan posiadania, powoli go traci. Obrót zmniejszył się koło 20 procent, nierentowne filje pozamykano. Przyznał to sam p. dyr. Toman na jednym ze zebrań partyjnych socjalistycznych, zarzucając Chobotowi publicznie, że jego dyktatura polityczna się nie opłaca i musi się skończyć, jeśli niema być narażone stowarzyszenie na szwank i na dalsze straty w obrocie.

Tem samem zajmowało się ostatnio zebranie członków spółdzielców w Suchej ze czterech filii i Łazach, gdzie domagano się energicznie usunięcia Chobota z zarządu Centralnego i z jego wpływów, które szkodzą rozwojowi na przyszłość. Opinia taka zatacza też coraz to większe koła wśród członków, zebranych na zgromadzeniach przedwyborczych i przygotowujących się do walnego zebrania Centralnego Stowarzyszenia.

Otóż my starzy członkowie patrzymy na ten stan rzeczy i tę gałęź polskiego ruchu socjalistycznego, jacyemi są nasze polskie spółdzielnie na Śląsku, z obawą i pewnym sceptyzmem i chcemy dać wyraz naszemu przekonaniu, że Chobot swemi agresywnymi antypolskimi wystąpieniami sam przyczynił się o to, że się stałe powoli niemożliwym nawet tam, gdzie dotychczas rej wodził.

strasznego „pietra“. Do tej dwójki przyciągnął znakomicie pasuje p. Chobot, który uzupełnia tę dobraną trójkę.

Ale lud polski na Śląsku wyrobił sobie o nich już dawno swoje zdanie i wie, kto jest jego prawdziwym obrońcą. Ponieważ jednak o nominacji przedstawicieli państwa polskiego zagranicą decyduje ministerstwo spraw zagranicznych a nie dobrana trójka Śpaček—Chobot—Prokeš, dlatego ich krzyki zostaną głosami, wołającymi na puszczy, albowiem „psie głosy nie idą pod niebiosa“.

„Polskie kłamstwo o Czechosłowacji.“

Cała prasa czeska zamieszcza „sprostowania“ informacji pism polskich o stosunkach, panujących wśród ludności polskiej w Czechosłowacji. Rozprawę z temi rzekomymi „kłamstwami“ zapowiadało także z triumfem radio czeskie. Między innymi „prostuje“ także informację, jakoby „Dziennik Polski“ został skonfiskowany z powodu opublikowania statystyki o spadku liczby dzieci w szkołach polskich w Gruszowie i Mor. Ostrawie. Konfiskata dotyczyła rzekomo jedynie komentarza, jakim

Przegląd prasowy

Dobrana paczka.

Działalność pana Konsula Generalnego Malhomme jest dla różnych panów z obozu czeskiego solą w oku. W drugim dniu rozpraw nad budżetem państwowym narodowy demokratą czeski, poseł Śpaček, ponownie zaatakował p. konsula generalnego Malhomme, którego czynnością nie jest zachwycony. Bezpośrednio po nim zabrał głos czeski soc. dem. burmistrz Prokeš, który gorąco poparł p. Śpačka i powtórzył wszystkie jego napaści bez najmniejszej zmiany. W ten sposób obydwaj panowie swoją zgodną współpracą jeszcze raz powiedzieli społeczeństwu polskiemu na Śląsku, dla czego p. konsul generalny spędza tym ludziom sen z powiek i jest dla nich poprostu postrachem, przed którym dostają

redakcja zaopatrzyła cyfry statystyczne.

W imię prawdy stwierdzamy, że twierdzenia prasy czeskiej są kłamliwe. W artykule o szkole w Gruszowie skonfiskowano nie komentarz, lecz dosłowny przedruk „Gazety Kresowej“, omawiającej stosunki w Gruszowie. Zaznaczamy, że artykuł „Gazety Kresowej“, która wychodziła w okręgu dydakcji policji w Mor. Ostrawie, nie uległ konfiskacie.

Łazy. (Zebranie członków w Centr. Stow. Spoż.) Dnia 25 listopada b. r. odbyło się w sali Braterstwa zgromadzenie członkowskie filji okręgu łaziankiego. Zarząd reprezentował p. dyr. Sikora. Wszyscy zebrani domagali się jednomyślnie usunięcia p. Ohobota z zarządu jako człowieka, który swoją polityką przynosi szkody stowarzyszeniu, oraz który jako dyrektor „Gecu“ sprzedaje towary Centralnemu Stowarzyszeniu, a jako członek zarządu Centr. Stow. Spoż. kupuje te same towary od „Gecu“. Ciekawe, że p. dyr. S. pomimo jednomyślnego żądania rezolucji w sprawie p. Ohobota nie dopuścił do odgłosowania. Postępowania takiego członkowie nie rozumieją.

Walne Zgromadzenie Centr. Stow. Spoż. w Łazach

Ze sfer spółdzielczych otrzymujemy następującą korespondencję:

„Ponieważ przed walnem zgromadzeniem Centr. Stow. Spoż. z różnych stron przekonuje się delegatów, że nie wolno im stawiać takich lub innych wniosków i robić tych lub innych rzeczy, zwracamy uwagę, że walne zgromadzenie jest najwyższą instancją stowarzyszenia, które nietylko wybiera zarząd i wszystkie władze stowarzyszenia, ale ma prawo poczynienia wszelkich kroków, które uważa za wskazane, aż do zmiany statutu włącznie. Poniżej podajemy ważne postanowienia statutu Centr. Stow. Spoż., które należy uważnie przeczytać i dobrze rozpatrzyć.

§ 3. Prawo członkostwa gaśnie: punkt 3.

litera b): szkodzi stowarzyszeniu lub działa wbrew jego interesom.

litera c): więcej jak sześć miesięcy nie pobiera towarów.

§ 9. Zarząd.

Jeżeli proponowany przez Radę Nadzorczą nie został wybrany, w takim razie musi Rada Nadzorczą ponownie, bądź to na tem samem albo też na następnem, w przeciągu 14 dni zwołaniem nadzwyczajnem walnem zgromadzeniem przedłożyć nową propozycję. W razie odrzucenia i tej propozycji wybiera walne zgromadzenie z pomiędzy siebie komitet, składający się z pięciu osób, a ten tak długo stawia propozycję, dopóki wybór nie przyjdzie do skutku.

§ 23. Usunięcie z urzędu członków zarządu.

Zarząd w całości lub też każdy pojedynczy jego członek może być każdego czasu uchwałą walnego zgromadzenia pozbawiony swojego urzędu w razie karygodnego przestępstwa, lub też nadużycia w urzędowaniu. Członkowie, pozbawieni swojego urzędu, mają tylko prawo do odszkodowania według umowy, zawartej z nimi przez stowarzyszenie.

§ 24.

Radzie nadzorczej przysługuje prawo pozbawienia urzędu tymczasowo każdego członka zarządu, z tem zastrzeżeniem jednak, że ma się odnieść w tej sprawie do uchwały walnego zgromadzenia, zwołanego w najbliższym czasie.

§ 31. Obowiązki i prawa Rady nadzorczej.

Rada nadzorczą czuwa nad tem, jak Zarząd prowadzi stowarzyszenie, dalej ma prawo każdego czasu przeglądać wszystkie księgi i dokumenty stowarzyszenia, kontrolować kasjera i towary, będące na składzie, a w razie odkrycia niedokładności ma użyć wszystkich sił i środków, aby stowarzyszenie uchronić od upadku lub przerwy w ruchu handlowym.

Przysługuje jej także prawo usuwania

członków Zarządu na czas, aż do rozstrzygnięcia tej sprawy na natychmiast zwołanem walnem zgromadzeniem i może mianować tymczasowych zastępców i użyć wszelkich środków, aby zapobiec upadkowi stowarzyszenia lub przerwie w handlu.

§ 38.

Delegatów wybiera się na przeciąg trzech lat w ten sposób, że na każdych 200 pełnoprawnych członków stowarzyszenia wybiera się jednego delegata, który musi posiadać pełny udział i pobiera towary we wysokości najmniej przeciętnego obrotu, przypadającego na jednego członka w ubiegłym roku obrotowym. Wybory przeprowadzi się przez podźwignięcie ręki. Zarząd i Rada nadzorczą mogą także w razie potrzeby zarządzić przeprowadzenie wyboru delegatów kartkami przez członków na poszczególnych filjach poza zgromadzeniem członków.

§ 44. Przewodnictwo walnego zgromadzenia.

Przewodnictwo na walnem zgromadzeniu przypada przewodniczącemu Rady nadzorczej lub też przewodniczącemu Zarządu, według tego, czy walne zgromadzenie zwołuje Rada nadzorczą, czy też Zarząd. Przewodniczący ustanawia sam sekretarza, który spisuje protokół. Jeżeliby zaś przewodniczący działał wbrew statutowi, albo stronniczo, wolno w takim razie przewodnictwo walnego zgromadzenia oddać innemu członkowi.

Wyciąg z regulaminu C. S. S. w Łazach.

(Str. 45.)

Członek, który więcej aniżeli 1 rok nie zakupuje towarów w stowarzyszeniu, albo też do miesiąca po ukończeniu roku obrotowego nie odda paragonów, albo też najdłużej do trzech lat od dnia przystąpienia nie wpłaci udziału, lub działa na szkodę stowarzyszenia, zostanie z tegoż wykluczony. Wykluczony członek traci z dniem wykluczenia wszystkie prawa członkowskie, lecz może odwołać się do walnego zgromadzenia.

dniu 11 listopada 1918. Głównym punktem programu było odegranie komedji Wł. Perzyńskiego „Lekkomyślna siostra“. Jest to komedja naprawdę współczesna, przedstawiająca w jaskrawych barwach, w sposób prosty, lecz dobitny naga, pospolitą rzeczywistość współczesnego życia, ukazująca prawdziwe błoto mieszczańskiej moralności pozorów. Każda osoba sztuki jest indywidualizmem, wziętym żywcem z rzeczywistości, nie więc dziwnego, że oddanie tego rodzaju ról następuje niezawodnym aktorem nieraz trudności nie do pokonania. Dlatego też — przyznam się — idąc na przedstawienie, zgóry byłem przygotowany na to, że wszelkie wyczyny amatorskie trzeba traktować z pewną dozą pobłażliwości, trzeba czasem przymknąć jedno lub nawet obie oczy na różne niedociągnięcia i braki, tem bardziej, kiedy sztuka jest trudniejsza. Wprawdzie wiedziałem już poprzednio, że do sztuki dobrano najlepszych aktorów, wprawdzie znanem jest, że do reżyserskich zdolności prof. Motyki można mieć wiele zaufania, pomimo tego nie wyzbyłem się pewnego sceptycyzmu, boć jeśli która sztuka, to właśnie „Lekkomyślna siostra“ Perzyńskiego wymaga od aktorów czegoś więcej, niż tylko dobrych chęci. — Spotkało mnie miłe rozczarowanie. W miarę jak akcja rozgrywała się na scenie, nie tylko nie potrzebowałem przymruzać oka

Orłowa. (Takich więcej!) Już dawno chyba publiczność nie odchodziła z żadnego przedstawienia z takim zadowoleniem, jak z wieczorku listopadowego, urządzonego w ubiegłą niedzielę w tutejszym Domu Robotniczym przez miejscową Komisję Oświatową oraz I-sze Koło Macierzy Szkolnej. Program był nader starannie przygotowany. Na wstępie chór „Hasło“ odśpiewał wzorowo oprócz hymnów kilka miłych pieśni, poczem prof. Drózd w starannie opracowanym i głęboko obmyślanym referacie przedstawił historję zmagania Narodu polskiego z przemocą zaborców, ukoronowanych ostatecznym triumfem w

na jakiegokolwiek niedociągnięcia, owszem coraz bardziej otwierały się me oczy w niekłamnym podziwieniu dla prawdziwie artystycznej gry aktorów. Dziwnem mi się wydało, skąd wzięła np. p. Miksova nietylko tyle talentu, lecz i rutynę aktorską dla

Głos Czecha o „Mor.-slezským deníku“

Od jednego z wybitnych Czechów ostrawskich otrzymaliśmy poniższą korespondencję, którą w drodze wyjątku na jego usilną prośbę zamieszczamy dosłownie, w brzmieniu czeskim. Ponieważ jednak nie wszyscy czytelnicy nasi znają język czeski, podajemy także dosłowny przekład.

„Moravsko-slezský deník“ ze dne 24. listopadu otřel se neomaleným způsobem o prof. dra. Goetela. Způsob, jakým se to stało, pobouřil nejen čtenáře polské, ale pobouřil a musil pobouřiti i všechny Čechy dobré vůle, kteří prof. Goetela a jeho práci znají. A proto zde odpověď jednoho z nich:

„Moravsko-slezský deník“, národní a vlastenecký list, bez jakéhokoli důvodu neurvalým způsobem uvedl ve spojení s protičeskou propagandou na Slovensku osobu muže, který vždy sloužil spolupráci s Čechy na poli kulturním a turistickém, čestného člena Klubu alpských československých v Praze, učence světového jména, osobního přítele rektora Karlovy university v Praze, dra Karla Domina. Především dá se silně pochybovati o tom, že nositeli irendenty na Slovensku jsou členové Polského tatranského spolku, jak tvrdí ostravský vlastenecký list. Každý samostatně myslící člověk poznal už dávno, že chtějí-li mezinárodní štváči rozeštvát mezi sebou národy, hodí do tisku nějakou vyhlanou zprávu, která má po-

bouřiti veřejné mínění v národě, v jehož tisku se zpráva objeví. Zřejmě takovým štváčům sedl na lep vlastenecký list v Mor. Ostravě. Rádi bychom však měli odpověď „Mor.-slez. deníku“ na tuto otázku: Je si „Moravsko-slezský deník“ vědom, že tímto hrubým, sprostým útokem na vysoce zaslužilého člověka a Slovana posloužil nejvíce těm, kteří si nepřejí dorozumění mezi Slovany a mezi národy vůbec?

Je snad smutné, že v polském listě musí takto odpovídat česky psanému „vlasteneckému“ časopisu český turista. Avšak daleko smutnější je, že slučují-li list, který se nazývá „český“ a „vlastenecký“, nepříteli všeho Slovanskiva. A tomu „Mor.-slezský deník“ svou vyhlanou zprávou posloužil nejvíce.“

W dosłownym przekładzie korespondencji brzmi następująco:

„Mor.-slez. den.“ z dnia 24 listopada b. r. w nieprzyzwoity sposób napadł prof. dr. Goetla. Sposób, w jaki się to stało, wzburzył nie tylko czytelników polskich, ale wzburzył i musiał wzburzyć także wszystkich Czechów dobrej woli, którzy znają prof. Goetla i jego prace. Dlatego też oto odpowiedź jednego z nich:

„Mor.-slez. den.“, pismo narodowe i patriotyczne, bez jakiegokolwiek powodu w sposób nieprzyzwoity zarzuca związek z antyczeską propagandą na Słowaczninie człowiekowi, który zawsze poświęcał się współpracy z Czechami na polu kulturalnym i turystycznym, członka honorowego klubu czechosłowackich alpinistów w Pradze, uzonego światowej sławy, osobistego przyjaciela prof. uniwersytetu Karola w Pradze dr. Karola Domina. Przedewszystkiem należy mocno powątpiewać, czy nosicielami irendenty na Słowaczninie są członkowie Polskiego Towarzystwa Tatrzńskiego, jak twierdzi ostrawskie pismo patriotyczne. Każdy samodzielnie myślący człowiek poznał już dawno, że jeżeli międzynarodowi podburzacze chcą między sobą pokłócić narody, puszczają w prasie jakąś kłamliwą wiadomość, która ma wzbudzić opinię publiczną w narodzie, w którego prasie wiadomość się pojawia. Patriotyczne pismo w Mor. Ostrawie najwidoczniej idzie na lep takich podburzaczy. Chętnie chcielibyśmy jednak usłyszeć odpowiedź „Mor.-slez. den.“ na takie pytanie: czy „Mor.-slez. den.“ zdaje sobie sprawę, że przez tego rodzaju grubiańskie, prostackie napadki na wysoce zasłużonego człowieka i Słowianina przysłużył się najwięcej tym, którzy nie życzą sobie porozumienia pomiędzy Słowianami i pomiędzy narodami wogóle?

Jest rzeczą smutną, że czeski turista musi odpowiadać po czesku pisanej „patriotycznej“ gazecie w dzienniku polskim. Ale daleko smutniejszą rzeczą jest to, że gazeta, która nazywa się czeską, służy nieprzyjacielowi całej Słowiańszczyzny. A temu „Mor.-slez. den.“ swoją kwapliwą informacją przysłużył się najwięcej.“

oddania trudnej roli Marji, skąd p. Kna-bówna dla świetnego odtworzenia nie mniej trudnej roli Heleny, skąd tyle śmiałości w występach p. Russówny (Ady), dotychczas niewidzianej na scenie w ważniejszej roli. To, że p. Cieńciała (Henryk Topolski), p. Macura (Janek) oraz p. Polok (Władysław) czuli się na scenie jakby u siebie w domu, to o tyle nie jest dziwne, że już dosyć chleba amatorsko-aktorskiego przekąsili od dawniejszych lat. To też nie dziwne, że sztuka wywarła nie tylko na mnie, lecz na całej licznie zebranej publiczności jak najgłębsze wrażenie, tem bardziej, że publiczność mogła śledzić grę aktorów i akcję sceniczną z zupełnym zrozumieniem, dzięki poprzedzającemu przedstawienie krótkiemu referatowi prof. R. Folwarcz-nego, który wyjaśnił istotę i cel wystawianej sztuki. Trochę banalnie wyglądałoby to, gdybym swą recenzję kończył stereotypem podziękowaniem dla aktorów. Zasłużyli sobie bowiem czegoś więcej. Najlepszym podziękowaniem i uznaniem niech będzie dla nich wewnętrzne przekonanie, że pokazali naprawdę bardzo ładną rzecz. Czy nie będzie to może kogoś dziwić i drażnić, kiedy na koniec wspomnę, że p. gen. konsulowa Malhomme'owa i wicekonsulowa Synowiecka, które zaszczyliły wieczorek swem przybyciem, witano w Orłowej nadzwyczaj owacyjnie?

Ostravský večerník 3/XII 34.

Dziennik Polski kontra České slovo

»České slovo« přineslo v sobotu zprávičku, ve které oznámilo, že známý konsul Malhomme spadl s koně a je nyní v domácím ošetřování.

Sami jsme se přesvědčili, že tato zpráva se nezakládá na pravdě a proto jsme ji neuveřejnili.

Včerejší »Dziennik polski« reaguje na zprávu v »Českém slově« a píše: »Čes. slovo« se stále více proměňuje na humoristický časopis.

Podává informace, aniž by si je ověřilo. Redaktoru »Čes. slova« zdá se pravděpodobně v noci, že nenáviděného konsula stihla nehoda a již to napíše jako skutečný fakt.

Jestliže někdo spadl, pak jenom autor zprávičky v »Čes. slově«, a to s býka rovnou na hlavu tak nešťastně, že v nepřítomném stavu píše podobné zprávy.

Dziennik Polski 2/XII 34.

Flasko Chobota w Karwinie

Robotnicy karwińscy rozprawiają się ze szkodnikami.

W dniu 1 grudnia b. r. odbyła się w Karwinie w sali Stowarzyszenia „Postęp“ pofna konferencja P. S. P. R. z Karwinej i okolicy. Zaproszenie na powyższą konferencję otrzymali tylko przypuszczalni zwolennicy Chobota. Zeszło się zaledwie 17 osób, w tem aż 5 prelegentów (!). Konferencję zagał p. Czechowicz, po nim przemówił Mencner, Kotarba, Chobot i Goetze. Jako kontrareferent na wszelkie wywody poprzednich referentów w imieniu zebranych przemówił p. Słowik, który potępił meto-

dy p. Chobota i wezwał go do ustąpienia. P. Emanuel jak zwykle gładził o rozbijaniu Partji, o faszyzmie itp. brednie. Wygadywał też przeciw „Dziennikowi Polskiemu“ i p. konsulowi generalnemu. Za rezolucją, w której Chobot proponował sobie votum zaufania, głosowały zaledwie cztery osoby, zaś reszta nie podniosła nawet ręki.

Ogromna większość zaproszonych na konferencję nie przyszła. Zebranko karwińskie oznacza koniec Emanuela w zagłębiu karwińskim.

Polska idea niepodległościowa

Niemiec o Polsce. — Lektura dla „Ducha czasu“ i „Čes. slova“.

Nie tak dawno, ostrawski „Duch času“, a za nim „Čes. slovo“ i inne gazety czeskie przedrukowały na wyścigi ustępy z książki Niemca Oertzena p. t. „Polen an der Arbeit“, wydanej w 1932 r. „Duch času“ zatytułował wtedy swoje artykuły jako „Lekturę dla Polaków w Czechosłowacji“.

Jak już zaznaczyliśmy, Oertzen wydał ostatnio nową książkę o Polsce p. t. „Alles oder nichts“. Ponieważ tym razem „Duch času“ i inne „Čes. slova“ podejrzanie milczą, musimy je wyręczyć, aby służyć nowszą lekturą Oertzena dla „Polaków w Czechosłowacji“, przede wszystkim jednak dla samych redakcyj wymienionych dzienników.

W pierwszej części swojej książki autor niemiecki przedstawia z bezstronnością, na jaką stać pisarza obcego, 125 lat walk narodu polskiego o wolność, opisując szczegółowo powstanie listopadowe, rok 1846,

tora testamentu Kościuszki, to sięga on do właściwych podstaw polskiej idei narodowej. Istotą tej idei jest to, że każda poszczególne jednostka jest związana z całością narodową i jest zobowiązana do osobistych świadczeń na rzecz tej wspólnoty ogólnopolskiej.

Idea walki, jaką głosił Kościuszko, stała się jeszcze pod innym względem wytyczną dla rozwoju polskiej myśli narodowej. Przekonanie, że wolność nie jest podarunkiem, lecz musi być wykupiona krwią, potrafiło w zadziwiająco krótkim czasie stworzyć tradycje żołnierskie. Realizatorami tej idei stały się w pierwszym rzędzie legjony generała Henryka Dąbrowskiego. Ich znaczenie ideowe dla rozwoju polskiej myśli niepodległościowej jest ogromne. Udział polskich oficerów i żołnierzy w walkach napoleońskich uświadomił szerokie rzesze ludu polskiego, że Polak jako żołnierz potrafi rzeczywiście dokonać niezwykłych

czynów, jak Dąbrowski, jak Chłopicki obok swego bohaterstwa, to wpływał stąd k wielkimi kieliszkami, kiedy w swojej bronił nie dla sprawy

nawiazał do tego poświęcenia Dąbrowski jako symbol tej była motywy podczas długiej walki, że krew, w których walkach, niem, które wy-

żołnierzami wolności, przejętych czerpali wszyscy byli żołnierzami zami politycznej

leńskich, w którym tylko ja polski wyniósł jako przyczynę nie była i i żadnego z wojaczkach prowadzi nieczy, który zaś także w sto Rosji i Niemiec.

ane - gratulacje. nego R. P. Leosła dra Buzka klaskami oklaskami Emaobowem milczących hutników ani jeden, który czynnością polityczną to drobnostka, erdza, że tutaj nie wynurzenia iadeczyć o jego

POISKOSCI, za czystą drogę i weale na nie nie reaguje. Że tak naprawdę jest, świadczy choćby i to, że następną gratulację posła Śliwki przyjęli jego zwolennicy burzliwymi oklaskami. Jedyny wielbiciel p. posła Choboty, przeczuwając fiasko swego wodza, chcąc chociaż w części ratować jego „dobre imię“, zaprosił paru znajomych na kieliszek, odbierając od nich zapewnienie, że będą bić brawo p. Chobotowi. Niestety jednak chciało, że gratulację tę odczy-

Činy p. Konsule:

*Mařeho dne stěně v novinách
jak v napadate ustavičnē*

to naše draké Čechoslovensko

*to je ovšem volik za to co jsme pro
Vaš ve válku učinili*

*Celou válku nejvíce Morava a Čechy
jame šivili Maře vystěhovalce*

et náš doma je a Vaři rodiny

při slušných, teď ustavičnē špinu

vrhat na nás je trochu špinavě

dłuższych lat życia dla dobra społeczeństwa polskiego Śląska.

Bystrzyca n. O. (Echa uroczystości szkolnej.) W niedzielę, 11 listopada b. r. odbyła się w Bystrzycy n. O. uroczystość 150-lecia polskiej szkoły ludowej. Sala Domu Robotniczego wypełniona była po brzegi. Na zakończenie p. kierownik

tano prawie w chwili, gdy oni wychylali kieliszki a kiedy powrócili na sale, było już za późno. Panie, szkoda się było truć! Każdy Polak u nas wie, że czynność posła Choboty jest szkodliwą naszej polskiej sprawie i dlatego słusznie na każdym miejscu go potępia i odwraca się od niego ze wstrętem. — Jeden z obecnych.

Głos Czecha o „Mor.-slezským deníku“

Od jednego z wybitnych Czechów ostrawskich otrzymaliśmy poniższą korespondencję, którą w drodze wyjątku na jego usilną prośbę zamieszczamy dosłownie, w brzmieniu czeskim. Ponieważ jednak nie wszyscy czytelnicy nasi znają język czeski, podajemy także dosłowny przekład.

„Moravsko-slezský deník“ ze dne 24. listopadu otřel se neomaleným způsobem o prof. dra. Goetela. Způsob, jakým se to stało, pobouřil nejen čtenáře polské, ale pobouřil a musil pobouřit i všechny Čechy dobré vůle, kteří prof. Goetela a jeho práci znají. A proto zde odpověď jednoho z nich:

„Moravsko-slezský deník“, národní a vlastenecký list, bez jakéhokoli důvodu neurvalým způsobem uvedl ve spojení s protičeskou propagandou na Slovensku osobu muže, který vždy sloužil spolupráci s Čechy na poli kulturním a turistickém, čestného člena Klubu alpinistů československých v Praze, učence světového jména, osobního přítele prorektora Karlovy university v Praze, dra Karla Domina. Především dá se silně pochybovat o tom, že nositeli irendenty na Slovensku jsou členové Polského tatranského spolku, jak tvrdí ostravský vlastenecký list. Každý samostatně myslící člověk poznal už dávno, že chtějí-li mezinárodní štváči rozeštvát mezi sebou národy, hodí do tisku nějakou vyhlášenou zprávu, která má po-

bouřit veřejné mínění v národě, v jehož tisku se zpráva objeví. Zřejmě takovým štváčům sedl na lep vlastenecký list v Mor. Ostravě. Rádi bychom však měli odpověď „Mor.-slez. deníku“ na tuto otázku: Je si „Moravsko-slezský deník“ vědom, že tímto hrubým, sprostým útokem na vysoce zasloužilého člověka a Slovana posloužil nejvíce těm, kteří si nepřejí dorozumění mezi Slovany a mezi národy vůbec?

Je snad smutné, že v polském listě musí takto odpovídat česky psanému „vlasteneckému“ časopisu český turista. Avšak daleko smutnější je, že sloužil-li list, který se nazývá „českým“ a „vlasteneckým“, nepříteli všeho Slovanstva. A tomu „Mor.-slezský deník“ svou vyhlášenou zprávou posloužil nejvíce.“

W dosłownym przekładzie korespondencji brzmi następująco:

„Mor.-slez. den.“ z dnia 24 listopada b. r. w nieprzyzwoity sposób napadł prof. dr. Goetla. Sposób, w jaki się to stało, wzburzył nietylko czytelników polskich, ale wzburzył i musiał wzburzyć także wszystkich Czechów dobrej woli, którzy znają prof. Goetla i jego prace. Dlatego też oto odpowiedź jednego z nich:

„Mor.-slez. den.“, pismo narodowe i patriotyczne, bez jakiegokolwiek powodu w sposób nieprzyzwoity zarzuca związek z antyczeską propagandą na Słowaczynie człowiekowi, który zawsze poświęcał się współpracy z Czecha-

oddania trudnej roli Marji, skąd p. I. bówna dla świetnego odtworzenia nie m. trudnej roli Heleny, skąd tyle śmiałości występach p. Russówny (Ady), dotychczas niewidzianej na scenie w ważniejszej To, że p. Cieńciała (Henryk Topolski Macura (Janek) oraz p. Polok (Wł. sław) czuli się na scenie jakby u siebie, to o tyle nie jest dziwne, że już syć chleba amatorsko-aktorskiego przysili od dawniejszych lat. To też nie dziwi, że sztuka wywarła nietylko na n. lecz na całej licznie zebranej publiczności jak najgłębsze wrażenie, tem bardziej publiczność mogła śledzić grę aktorów akeję sceniczną z zupełnem zrozumieniem dzięki poprzedzającemu przedstawieniu krótkiemu referatowi prof. R. Folw. nego, który wyjaśnił istotę i cel wyst. nej sztuki. Trochę banalnie wygląda to, gdybym swą recenzję kończył ster. powem podziękowaniem dla aktorów. służyli sobie bowiem czegoś więcej. lepszym podziękowaniem i uznaniem n. będzie dla nich wewnętrzne przekon. że pokazali naprawdę bardzo ładną r. Czy nie będzie to może kogoś dziwić i d. nić, kiedy nakoniec wspomnę, że p. konsulową Malhomme'ową i wicekons. w. Synowiecką, które zaszczyliły wie. rek swem przybyciem, witano w Orle. nadzwyczaj owacyjnie?

3/

že se nikoliha jedinecům chce něčeho
a sám neví co. Stěžíte se p. Malhome
já dlouho mlčela, ale teď já se dám
vidět opatrujte Váš život nebo
smíste z Ostravy je z Váš
vlasteneckou ánou aby se nestalo ještě
něco co by bylo třeba napravit
smíste nebo pomsta musí být
velmi slatková. Vy jediny jste to
vše rozmíchal stěžíte se Váš
varuji

Dziennik Polski 2/XII 34

Flasko Chob

Robotnicy karwińscy

W dniu 1 grudnia b. r. odbyła się w Karwinie w sali Stowarzyszenia „Postęp“ p. ufną konferencja P. S. P. R. z Karwinie i okolicy. Zaproszenie na powyższą konferencję otrzymali tylko przypuszczałni zwolennicy Choboty. Zeszło się zaledwie 17 osób, w tem aż 5 prelegentów (!). Konferencję zagaił p. Czechowicz, po nim przemówił Mencner, Kotarba, Chobot i Goetze. Jako kontrareferent na wszelkie wywody poprzednich referentów w imieniu zebranych przemówił p. Słowik, który potępił meto-

Emanuel jak zwykle głądził o rozbijaniu Partji, o faszyzmie itp. brednie. Wygadywał też przeciw „Dziennikowi Polskiemu“ i p. konsulowi generalnemu. Za rezolucją, w której Chobot proponował sobie votum zaufania, głosowały zaledwie cztery osoby, zaś reszta nie podniosła nawet ręki.

Ogromna większość zaproszonych na konferencję nie przyszła. Zebranka karwińska oznacza koniec Emanuela w zagłębiu karwińskim.

Polska idea niepodległościowa

Niemiec o Polsce. — Lektura dla „Ducha czasu“ i „Čes. slova“.

Nie tak dawno, ostrawski „Duch času“, a za nim „Čes. slovo“ i inne gazety czeskie przedrukowały na wyścigi ustępy z książki Niemca Oertzena p. t. „Polen an der Arbeit“, wydanej w 1932 r. „Duch času“ zatytułował wtedy swoje artykuły jako „Lekturę dla Polaków w Czechosłowacji“.

Jak już zaznaczyliśmy, Oertzen wydał ostatnio nową książkę o Polsce p. t. „Alles oder nichts“. Ponieważ tym razem „Duch času“ i inne „Čes. slova“ podejrzanie milczą, musimy je wyręczyć, aby służyć nowszą lekturą Oertzena dla „Polaków w Czechosłowacji“, przede wszystkim jednak dla samych redakcyj wymienionych dzienników.

W pierwszej części swojej książki autor niemiecki przedstawia z bezstronnością, na jaką stać pisarza obcego, 125 lat walk narodu polskiego o wolność, opisując szczegółowo powstanie listopadowe, rok 1846,

tora testamentu Kościuszki, to sięga on do właściwych podstaw polskiej idei narodowej. Istotą tej idei jest to, że każda poszczególne jednostka jest związana z całością narodową i jest zobowiązana do osobistych świadczeń na rzecz tej wspólnoty ogólnopolskiej.

Idea walki, jaką głosił Kościuszko, stała się jeszcze pod innym względem wytyczną dla rozwoju polskiej myśli narodowej. Przekonanie, że wolność nie jest podarunkiem, lecz musi być wykupiona krwią, potrafiło w zadziwiająco krótkim czasie stworzyć tradycje żołnierskie. Realizatorami tej idei stali się w pierwszym rzędzie legjony generała Henryka Dąbrowskiego. Ich znaczenie ideowe dla rozwoju polskiej myśli niepodległościowej jest ogromne. Udział polskich oficerów i żołnierzy w walkach napoleońskich uświadomił szerokie rzesze ludu polskiego, że Polak jako żołnierz potrafi rzeczywiście dokonać niezwykłych

3) acy, jak Dąbrowski, później generał Chłopicki obok się w walkach nabohaterstwem, to ow wypływał stąd jak wielkimi bohaterami, kiedy ycia swojej broni, lecz dla sprawy

ki nawiązał do tej spuścizny Dąbrowskiego czynu jako symbole, była motywowana, że krew, granymi walkach, sieniem, które wy-

bojownikami wolności, przejętych o, czerpali wszystkie Byli żołnierzami, którzy walczyli o Polskę.

Byli żołnierzami, którzy walczyli o Polskę. Byli żołnierzami, którzy walczyli o Polskę. Byli żołnierzami, którzy walczyli o Polskę.

slane - gratulacje. Walnego R. P. Leopolda dra Buzka milknacem oklaskami postać Ema grobowem milczących hutników i ani jeden, który z czynnością polityczną to drobnostka, wierdza, że tutejsze elkie wynurzenia świadczyć o jego

POISKUSCI, za czy się stało i weale na nie nie reaguje. Że tak naprawdę jest, świadczy choćby i to, że następną gratulację postać Sliwki przyjęli jego zwolennicy burzliwymi oklaskami. Jedyny wielbiciel p. postać Choboty, przeczuwając fiasko swego wodza, chcąc chociaż w części ratować jego „dobre imię“, zaprosił paru znajomych na kieliszek, odbierając od nich zapewnienie, że będą bić brawo p. Chobotowi. Niestety jednak chciało, że gratulację tę odeczy-

Pemyslite pane Malhome:
Ono již to vaše jméno vřhá
stín na ten Slovanský národ
proto a váš čí také rosi ji něho
Hitler sice také provokuje ale
ten háji jinyj způsobem vlast-
něť ty, vy ji strhujete jenom
do horšího postavení než je. Ty
darebáci odročili Poláci chcete zase
vyvolat válku, ale strčte se jme
tu my řeky které se pomstíme za
naše syny které ty vřenete do války
Jatva jme se trochu vzpomínali
již zase jaksi krví proliti a to proto

dłuższych lat życia dla dobra społeczeństwa polskiego Śląska.

Bystrzyca n. O. (Echa uroczystości szkolnej.) W niedzielę, 11 listopada b. r. odbyła się w Bystrzycy n. O. uroczystość 150-lecia polskiej szkoły ludowej. Sala Demu Robotniczego wypełniona była po brzegi. Na zakończenie p. kierownik

tano prawie w chwili, gdy oni wychylali kieliszki a kiedy powrócili na salę, było już za późno. Panie, szkoda się było truć dzięć! Każdy Polak u nas wie, że czynność postać Choboty jest szkodliwą naszej polskiej sprawie i dlatego słusznie na każdym miejscu go potępia i odwraca się od niego ze wstrętem. — Jeden z obecnych.

Głos Czecha o „Mor.-slezským deníku“

Od jednego z wybitnych Czechów ostrawskich otrzymaliśmy poniższą korespondencję, którą w drodze wyjątku na jego usilną prośbę zamieszczamy dosłownie, w brzmieniu czeskim. Ponieważ jednak nie wszyscy czytelnicy nasi znają język czeski, podajemy także dosłowny przekład.

„Moravsko-slezský deník“ ze dne 24. listopadu otřel se neomaleným způsobem o prof. dra. Goetela. Způsob, jakým se to stało, pobouřil nejen čtenáře polské, ale pobouřil a musil pobouřiti i všechny Čechy dobré vůle, kteří prof. Goetela a jeho práci znají. A proto zde odpověď jednoho z nich:

„Moravsko-slezský deník“, národní a vlastenecký list, bez jakéhokoli důvodu neurvalým způsobem uvedl ve spojení s protičeskou propagandou na Slovensku osobu muže, který vždy sloužil spolupráci s Čechy na poli kulturním a turistickém, čestného člena Klubu alpinistů československých v Praze, učence světového jména, osobního přítele prorektora Karlovy university v Praze, dra Karla Domina. Především dá se silně pochybovati o tom, že nositeli irerenty na Slovensku jsou členové Polského tatranského spolku, jak tvrdí ostravský vlastenecký list. Každý samostatně myslící člověk poznal už dávno, že chtějí-li mezinárodní štváči rozeštvát mezi sebou národy, hodí do tisku nějakou vyřhanou zprávu, která má po-

bouřit veřejné mínění v národě, v jehož tisku se zpráva objeví. Zřejmě takovým štváčům sedl na lep vlastenecký list v Mor. Ostravě. Rádi bychom však měli odpověď „Mor.-slez. deníku“ na tuto otázku: Je si „Moravsko-slezský deník“ vědom, že tímto hrubým, sprostým útokem na vysoce zasloužilého člověka a Slovana posloužil nejvíce těm, kteří si nepřejí dorozumění mezi Slovany a mezi národy vůbec?

Je snad smutné, že v polském listě musí takto odpovídat česky psanému „vlasteneckému“ časopisu český turista. Avšak daleko smutnější je, že sloužil-li list, který se nazývá „českým“ a „vlasteneckým“, nepříteli všeho Slovanskova. A tomu „Mor.-slezský deník“ svou vyřhanou zprávou posloužil nejvíce.“

W dosłownym przekładzie korespondencji brzmi następująco:

„Mor.-slez. den.“ z dnia 24 listopada b. r. w nieprzychylny sposób napadł prof. dr. Goetla. Sposób, w jaki się to stało, wzburzył nie tylko czytelników polskich, ale wzburzył i musiał wzburzyć także wszystkich Czechów dobrej woli, którzy znają prof. Goetla i jego prace. Dlatego też oto odpowiedź jednego z nich:

„Mor.-slez. den.“, pismo narodowe i patriotyczne, bez jakiegokolwiek powodu w sposób nieprzychylny zarzuca związek z antyczeską propagandą na Słowaczynie człowiekowi, który zawsze poświęcał się współpracy z Czecha-

oddania trudnej roli Marji, skąd p. bówna dla świetnego odtworzenia nie trudnej roli Heleny, skąd tyle śmiały występach p. Russówny (Ady), dotychczas niewidzianej na scenie w ważniejszych. To, że p. Cieńciała (Henryk Topolski) oraz p. Polok (Władysław) czuli się na scenie jakby u siebie, to o tyle nie jest dziwne, że i syć chleba amatorsko-aktorskiego p. sili od dawniejszych lat. To też nie dziwi, że sztuka wywarła nie tylko na publiczność, ale i na całe licznie zebranej publiczności mogła śledzić grę aktorską, dzięki poprzedzającemu przedstawieniu krótkiemu referatowi prof. R. Foltynego, który wyjaśnił istotę i cel występowania sztuki. Trochę banalnie wyglądało, gdybym swą recenzję kończył słowem podziękowaniem dla aktorów, którzy służyli sobie bowiem czegoś więcej. lepszem podziękowaniem i uznaniem będzie dla nich wewnętrzne przekonanie, że pokazali naprawdę bardzo ładną. Czy nie będzie to może kogoś dziwić i nie, kiedy na koniec wspomnę, że p. konsułową Malhomme'ową i wicekonsułową Synowiecką, które zaszczyliły w rek swem przybyciem, witano w Ostrawie nadzwyczaj owacyjnie?

Wieloletni pan

p. Malhomme

konsul

Polskiego

konsulatu

Morawská Ostrava

Dziennik Polski 2/XII

Flasko Chobota

Robotnicy karwińscy

W dniu 1 grudnia b. r. odbyła się w sali Stowarzyszenia „Postęp“ p. ufną konferencja P. S. P. R. z Karwiny i okolicy. Zaproszenie na powyższą konferencję otrzymali tylko przypuszczeni zwolennicy Chobota. Zeszło się zaledwie 17 osób, w tem aż 5 prelegentów (!). Konferencję zagał p. Czechowicz, po nim przemówił Mencner, Kotarba, Chobot i Goetze. Jako kontrreferent na wszelkie wywody poprzednich referentów w imieniu zebranych przemówił p. Słowik, który potępił meto-

Emanuel jak zwykle gładził o rozbijaniu Partji, o faszyzmie itp. brednie. Wygadywał też przeciw „Dziennikowi Polskiemu“ i p. konsułowi generalnemu. Za rezolucją, w której Chobot proponował sobie votum zaufania, głosowały zaledwie cztery osoby, zaś reszta nie podniosła nawet ręki.

Ogromna większość zaproszonych na konferencję nie przyszła. Zebranka karwińska oznacza koniec Emanuela w zagłębiu karwińskim.

Polska idea niepodległościowa

Niemiec o Polsce. — Lektura dla „Ducha czasu“ i „Čes. slova“.

Nie tak dawno, ostrawski „Duch času“, a za nim „Čes. slovo“ i inne gazety czeskie przedrukowały na wyścigi ustępy z książki Niemca Oertzena p. t. „Polen an der Arbeit“, wydanej w 1932 r. „Duch času“ zatytułował wtedy swoje artykuły jako „Lekturę dla Polaków w Czechosłowacji“.

Jak już zaznaczyliśmy, Oertzen wydał ostatnio nową książkę o Polsce p. t. „Alles oder nichts“. Ponieważ tym razem „Duch času“ i inne „Čes. slova“ podejrzanie milczą, musimy je wyręczyć, aby służyć nowszą lekturą Oertzena dla „Polaków w Czechosłowacji“, przedewszystkiem jednak dla samych redakcyj wymienionych dzienników.

W pierwszej części swojej książki autor niemiecki przedstawia z bezstronnością, na jaką stać pisarza obcego, 125 lat walk narodu polskiego o wolność, opisując szczegółowo powstanie listopadowe, rok 1846, 1848, powstanie styczniowe i legjony Piłsudskiego. Druga część książki przedstawia dzieje polityczne tego okresu. Podajemy z tej części w streszczeniu rozdział pierwszy i drugi, poświęcony polskiej idei niepodległości.

*

Dzieje polskiej bezpaństwowości są najlepszym dowodem, że niezdolność do cierpienia ludu polskiego doprowadziły do zmartwychwstania Polski, lecz upór i wytrwałość, z jaką kultywowano ideę niepodległości w masach ludowych pomimo wszystkich prześladowań.

Godziną, która zrodziła polską ideę niepodległościową, są walki Kościuszki przeciwko Rosji i Prusom w 1794 r. Ta walka, pomimo swojego tragicznego wyniku, była potrzebna, ponieważ krew, która w niej została przelana, użyźniła ziemię polską, tak że na niej mogła wykiełkować i dojrzeć idea łączności całego narodu w walce o niepodległość. Demonstracja dzielności osobistej, strumienie przelanej krwi polskiej, były to jedyne środki, prowadzące do wielkiego celu. „W pogardzie śmierci leży jedyna nadzieja poprawy losu naszego i przyszłych pokoleń. Pierwszym krokiem do oswobodzenia jest odwaga stać się wolnym; pierwszym krokiem do zwycięstwa jest poznanie własnej siły.“ Te słowa Kościuszki zawierają cały program polskich walk o niepodległość.

Historyczna postać Kościuszki nadała kierunek nie tylko całemu okresowi polskiej bezpaństwowości, lecz również odrodzonemu państwu. Jeżeli Józef Piłsudski z dumą uważa siebie za spadkobiercę i realiza-

tora testamentu Kościuszki, to sięga on do właściwych podstaw polskiej idei narodowej. Istotą tej idei jest to, że każda poszczególne jednostka jest związana z całością narodową i jest zobowiązana do osobistych świadczeń na rzecz tej wspólnoty ogólnopolskiej.

Idea walki, jaką głosił Kościuszko, stała się jeszcze pod innym względem wytyczną dla rozwoju polskiej myśli narodowej. Przekonanie, że wolność nie jest podarunkiem, lecz musi być wykupiona krwią, potrafiło w zadziwiająco krótkim czasie stworzyć tradycję żołnierską. Realizatorami tej idei stały się w pierwszym rzędzie legjony generała Henryka Dąbrowskiego. Ich znaczenie ideowe dla rozwoju polskiej myśli niepodległościowej jest ogromne. Udział polskich oficerów i żołnierzy w walkach napoleońskich uświadomił szerokie rzesze ludu polskiego, że Polak jako żołnierz potrafi rzeczywiście dokonać niezwykłych rzeczy. Jeżeli mężowie tacy, jak Dąbrowski i jego oficerowie, jak później generałowie Małachowski i Józef Chłopecki obok wielu innych odznaczyli się w walkach napoleońskich męstwem i bohaterstwem, to dla wszystkich ich rodaków wypływał stąd prosty i jasny wniosek: jak wielkimi kiedyś będą wyniki tych bojowników, kiedy będą mieli sposobność użycia swojej broni nie dla obcych interesów, lecz dla sprawy polskiej.

120 lat później Piłsudski nawiązał do tego samego punktu i objął spuściznę Dąbrowskiego. Idea polskiego czynu jako symbolu idei niepodległościowej była motorem, który poruszał naród podczas długiej nocy niewoli. Ona to powodowała, że krew, przelana w pozornie przegranych walkach, stała się życiodajnym nasieniem, które wydało piękne owoce.

Żołnierze polscy byli bojownikami wolności polskiej. Z tych tradycji, przejętych przez Józefa Piłsudskiego, czerpali wszyscy jego współbojownicy. Byli żołnierzami państwa polskiego, żołnierzami politycznymi, walczącymi tylko o Polskę.

Z doświadczeń walk napoleońskich, w których żołnierza polskiego używano tylko jako środka do celu, naród polski wyniósł przeświadczenie, że Polska jako przyczepka do mocarstwa francuskiego nie była ideałem ani Kościuszki, ani żadnego z wodzów narodu. W tych intencjach prowadzi obecnie Polskę i jej budowniczy, który zachowuje linię samodzielności także w stosunku do swoich sąsiadów Rosji i Niemiec.

Wiadomości z kraju

Frysztat. (50-lecie urodzin zasłużonego działacza.) W ub. tygodniu obchodził w gronie rodziny i licznych przyjaciół 50-tą rocznicę swych urodzin p. Gabriel Ogrodzki, sekretarz „Wzajemnej Pomocy“ we Frysztacie i niestrudzony pracownik społeczny. Do licznych życzeń, jakie Jubilat z okazji tej otrzymał, dołącza się i redakcja „Dziennika Polskiego“, życząc p. Gabrielowi Ogrodzkiemu jak najdłuższych lat życia dla dobra społeczeństwa polskiego Śląska.

Bystrzyca n. O. (Echa uroczystości szkolnej.) W niedzielę, 11 listopada b. r. odbyła się w Bystrzycy n. O. uroczystość 150-lecia polskiej szkoły ludowej. Sala Domu Robotniczego wypełniona była po brzegi. Na zakończenie p. kierownik

Ciahotny odczytał przesłane gratulacje. Życzenia p. konsula generalnego R. P. Leona Malhomme'a oraz p. posła dra Buzka przyjęła publiczność niemiłkającymi oklaskami, natomiast gratulację posła Emanuela Chobota przyjęto grobowym milczeniem. Pośród licznie zebranych hutników i górników nie znalazł się ani jeden, któryby solidaryzował się z czynnością polityczną posła Chobota. Jest to drobnostka, która jednak dobitnie stwierdza, że tutejsza ludność uważa wszelkie wynurzenia posła Chobota, mające świadczyć o jego polskości, za czystą blagę i wcale na nie nie reaguje. Że tak naprawdę jest, świadczy choćby i to, że następną gratulację posła Śliwki przyjęli jego zwolennicy burzliwymi oklaskami. Jedyne wielbiciel p. posła Chobota, przeczuwając fiasko swego wodza, chcąc chociaż w części ratować jego „dobre imię“, zaprosił paru znajomych na kieliszek, odbierając od nich zapewnienie, że będą bić brawo p. Chobotowi. Niestety jednak chciało, że gratulację tę odeczy-

tano prawie w chwili, gdy oni wychylali kieliszki a kiedy powrócili na salę, było już za późno. Panie, szkoda się było truć dzić! Każdy Polak u nas wie, że czynność posła Chobota jest szkodliwą naszej polskiej sprawie i dlatego stusznie na każdym miejscu go potępia i odwraca się od niego ze wstrętem. — Jeden z obecnych.

Sejmik polskich spółdzielców spożywczych

W dniu dzisiejszym, t. j. w dniu 2 grudnia odbywa się walne zgromadzenie Centr. Stowarzyszenia Spożywczego dla Śląska w Łazach. Jest to największa polska spółdzielnia spożywcza. Ciężki kryzys, jaki dotkliwie wszystkim daje się we znaki, odbił się także częściowo na obrotach stowarzyszenia. Wynoszą one w ostatnim roku obrotowym 30,227.217.45 Kcz. Członków liczy stowarzyszenie 14,427, t. zn. o 147 więcej, niż w poprzednim okresie. Członkowie wpłacili udziałów 2,741.244.30 Kcz, pożyczki stowarzyszeniu (wkłady na oszczędność) 9,762.092.71 Kcz, czyli jak na obecne warunki, kwotę imponującą. Fundusz zapomogowy dla pracowników wynosi 554.544 Kcz 50 hal., zaś fundusz pogrzebowy 181.736 Kcz 86 hal. Z funduszu tego w roku ubiegłym wypłacono tytułem wsparć 153.952.10 Kcz. Fundusz rezerwowy osiągnął kwotę 1,288.226.25 Kcz.

Centr. Stow. Spoż. kupuje część towarów od hurtowni niemieckiej „Gec“. Częściowo produkuje już własne towary. Obrót towarów, wyrabianych we własnych zakładach, wynosi 12,287.166.06 Kcz, czyli przeszło 1/4 ogólnych obrotów. Oprócz pracy spółdzielczej stowarzyszenie rozwija także czynność oświatową i propagandową. Wydaje bezpłatnie dla członków „Przegląd Spółdzielczy“.

Dorobek Centr. Stow. Spożywczego, które skupia członków bez względu na przekonania polityczne i wyznanie, trzeba uznać za imponujący. Jeżeli są pewne niedomagania, to napotykamy je wszędzie. — Zresztą dążeniem członków i zarządu powinno być ich usunięcie i doprowadzenie stowarzyszenia na jeszcze wyższy szczebel rozkwitu. W dniu walnego zebrania życzymy Centralnemu Stow. Spoż. jak najlepszego rozwoju na przyszłość, a wszystkim delegatom jak najpomyślniejszych wyników obrad.

*

Przy sposobności musimy stanowczo potępić wybryk ostatniego „Robotnika Śl.“, który nasz artykuł p. t. „Przed walnym zgromadzeniem największej polskiej spółdzielni“, w którym bez zmian przedrukowaliśmy komunikat zarządu Centr. Stow. Spoż., ogłaszający walne zgromadzenie oraz regulamin obrad, nazywa atakiem na spółdzielnię robotnicze(!). Niech wszyscy czytelnicy, którzy czytali nasz artykuł, sami wydadzą sąd o tem, jak należy zakwalifikować bezwstydną napaść wymienionego pisma.

Niemniej kategorycznie rozprawić się musimy z drugim artykułem tego samego pisma, które wykręca się od postawionego przez nas zarzutu, że p. Chobot robi sobie z biur „Centr. Stow. Spoż.“ filję redakcji „Robotnika Śląskiego“. Zarzut ten musimy podtrzymywać w dalszym ciągu, gdyż pomimo wezwania nie nadesłano nam wyjaśnienia w tej sprawie. Jeżeli krytykujemy postępowanie p. Chobota, to żaden rozumny człowiek dobrej woli nie powie, że jest to — atak na spółdzielnię robotnicze. Bieleń murzyna nie tu nie pomoże, nie pomogą zwroty o „przypadkowej“ obecności redaktora(!) — nie p. Chobota i obu redaktorów „Robotnika Śl.“ w biurach Centr. Stow. Spoż. Otóż stwierdzamy jeszcze raz, że nie był to żaden przypadek, ale, że p. Chobot wezwał specjalnie pp. Kotarbę i Mennera do Centr. Stow. Spoż. i tam zrodziły się podyktowane przez p. Chobota artykuły przeciwko „Dziennikowi Polskiemu“. Może p. Chobot powie, że również przypadkiem było posiedzenie Komitetu

Wykonawczego PSPR., które się odbyło w lokalu Centr. Stow. Spoż.?

A więc jeszcze raz: Centralne Stowarzyszenie Spożywcze popieramy, ale potępiamy p. Chobota, który przez swoją politykę szkodzi interesom tego Stowarzyszenia.

Obiecki pod niecki

Na marginesie przemówienia parlamentarnego p. Prokeša, który doniedawna chciał uchodzić za wielkiego przyjaciela Polski, p. Fr. Richter zamieszcza w „Duchu času“ olbrzymi artykuł, którego celem jest odwrócenie uwagi od wybitnie antypolskiej działalności czeskiej soc. demokracji.

Autor gawędzi np. o tem, że dopiero w ostatnim czasie tworzy się sztucznie nienawiść pomiędzy ludnością czeską i polską, która dawno już żyła w spokoju i przyjacielskich stosunkach.

Polaków, że czeska soc. demokracja chce iść ludowi polskiemu na Śląsku jak najbardziej na rękę, to przypomnimy tylko, że partja ta odmówiła podpisania interpelacji naszych posłów przeciwko wydalaniom, i że narówni z nacjonalistami czeskiemi występuje na każdym kroku przeciwko interesom ludu polskiego. Lud polski nie wierzy papierowym obietnicom. Chce czynów, a nie słów. Dopóki czeska soc. demokracja czynami nie pokaże swojej miłości do Polaków, dopóty ludność nasza na frazesy czeskiej soc. demokracji będzie musiała odpowiadać przysłowiem: Obiecanki cacakni, a głupiemu radość...

Przegląd prasowy

Redaktor „Čes. slova“ spadł z byka.

„Čes. slovo“ coraz bardziej zamienia się w pismo humorystyczne. We wczorajszym numerze podaje wiadomość, że p. konsul generalny Malhomme spadł z konia i zranił się w Bystrzyce, tak że musiał zostać przewieziony autem do swojego mieszkania w Ostrawie, gdzie pozostaje pod opieką lekarską.

Podawanie tego rodzaju informacji bez uprzedniego jej stwierdzenia, co na miejscu w Ostrawie jest rzeczą więcej niż łatwą, uznać trzeba za nietakt, jeśli nie chamstwo. Życzenie jest w tym wypadku ojcem myśli. Redaktorom „Čes. slova“ śni się prawdopodobnie w nocy, że tak znienawidzony przez nich konsul generalny ulega nagle nieszczęśliwemu wypadkowi i już wydaje ostatnie tchnienie. Rozkosz z tego powodu płynie tak silno, bije im na mózgi, że swoje halucynacje podają swoim czy-

ako „fakt dokonany“.

„i to z byka na głowę tak nie-“

„Polonji“ katowickiej do łaskawej
wiadomości

RUCH MŁODOLEGJONOWY

listopad 1934r. 5

WITOLD ŁUKASZEWICZ

Między nami a Czechami

*Wiesławowi Wojnarowi, nieustrudzonemu
bojownikowi o niepodległość Cieszyńskiego,
autorowi „Pramdy o Cierlicku“, w domód głę-
bokiego szacunku i uczuć koleżeńskich artykuł
ten poświęcam.*

28 października b. r. odbyła się w Cieszynie uroczystość odsłonięcia pomnika Legionów, padłych w walce z Czechami o niepodległość ziemi śląskiej. Wzięli w niej również udział przedstawiciele Polonji Zaolżańskiej, by zadokumentować swą ścisłą łączność z Macierzą i złożyć hołd wspólnym bohaterom polskości. Z prawnieckiego zamczyska piastowskiego, tuż obok granicy polsko-czeskiej, wznosi się szara sylwetka Ślązaka - Powstańca z ręką wyciągniętą w kierunku Zagłębia Karwińskiego po stronie czeskiej. Fakt odsłonięcia pomnika w dniu święta narodowego czeskiego i sposób samego ustawienia wywołały w prasie czeskiej nową falę oburzenia i ataków na Polskę. Zdawałoby się, że po „maskaradzie“ z Kaszyckim, wystąpieniu dr. Jana Buzka z czeskiej socjal - demokracji, aresztowaniu po zajściach w Skrzeczoniu harcerki polskiej, Stefanji Januszewskiej, a ostatnio aresztowaniach w czeskim Cieszynie — prasa czeska zaprzestanie przynajmniej dla wypoczynku mieszać z błotem wszystko, co polskie. Gdzieżtam! Problem polsko - czeskiego współżycia staje się z dniem każdym coraz bardziej zagmatwany. Rodzą się nowe konflikty, a w ich wyniku potężnieje propaganda antypolska, rośnie ucisk Polaków na zabranym nam zdradziecko przez Czechów obszarze Śląska Cieszyńskiego. Spór polsko - czeski wszedł dziś w stadium największego napięcia od czasów plebiscytowych. W czym tkwi jego źródło i która strona ponosi za wytworzony stan wyłączną odpowiedzialność? Stosunki polsko - czeskie dość trafnie charakteryzuje publicysta czeski, dr. Ferdynand Kahanek, dotychczasowy opozycjonista agrariuszy a ostatnio ich gorący zwolennik i redaktor naczelny ich organu partyjnego: „Venkov“ w artykule „Między nami a Polakami“ z 22 lipca b. r., zamieszczonym w „Nedelnim liście“.

„Mówi się o miejscowych konfliktach, o lokalnym sporze. Powiada się oficjalnie, że rzecz nie jest znów tak ważna, nieoficjalnie baicuje się na pograniczu czesko - polskim sporo lat“. Ludność polska w Czechosłowacji wykazała dużo lojalizmu wobec władzy i podejmowała trzykrotnie próby wspólnego porozumienia na Śląsku Cieszyńskim.

Trzy etapy.

Pierwszy etap zapoczątkował w r. 1925 pierwszy poseł polski do parlamentu czeskiego, dr. Wolf z Fryszgradu, obecnie przewodniczący Polskiego Komitetu Międzypartyjnego, wstępując do klubu czeskich agrariuszy. „Chciał swym wstępem i swym udziałem w koalicji demonstrować lojalność Polaków ku Republice. Polityczny zysk tego kroku był dla Polaków prawie bez znaczenia: kilka upaństwowionych szkół i mianowanie polskiego inspektora“. Nowa dwuosobowa reprezentacja Polaków

w parlamencie w r. 1929 — posłowie: dr. Jan Buzek — ludowiec i Emanuel Chobot — socjalista, wstąpiła do klubu czeskiej socjal - demokracji w charakterze hospitantów. „Zysku z tego nie było żadnego. Obecnie dochodzi do rozłamu. Poseł Buzek wystąpił z klubu i stał się dzikim. Po dziesięcioletniej, pozytywnej polityce polskiej w państwie, część mniejszości polskiej przechodzi do opozycji“.

Drugim etapem usiłowań porozumienia była propozycja ludności polskiej w r. 1931 zwołania konferencji porozumiewawczej polsko - czeskiej w celu rozpatrzenia polskich życzeń i skarg. Rokowania miały dojść do skutku przy pośrednictwie klubów czesko - polskich. Do klubów tych wstąpili wszyscy odpowiedzialni przedstawiciele mniejszości polskiej. Z czeskiej strony weszły tam natomiast osoby, które nie miały legitymacji do ostatecznej realizacji porozumienia. Do żadnego rezultatu nie doszło: dyskusje toczyły się bezowocnie przez kilka miesięcy“.

Trzecim i ostatnim usiłowaniem było — Cierlicko, miejsce tragicznego zgonu Żwirki i Wigury w dniu 11 września 1932 r. Wspólna manifestacja obu armii: polskiej i czeskiej, projekt pomnika Zbratania miały tę wzajemną przyjaźń uwiecznić i otworzyć szerokie horyzonty współpracy politycznej obu państw. Bezpośrednio po tych górnych wzlotach nastąpił bolesny powrót do rzeczywistości. Władze czeskie mianowały Czecha, ks. dr. Mojżiszka, proboszczem w Cierlicku na miejsce zmarłego księdza polskiego. Zawiszy, „Polacy bezskutecznie protestowali a w końcu wystąpili ze wspólnego Komitetu Budowy Pomnika. Sprawa Cierlicka nie zostawiała złudzeń. Nie szło tylko o Cierlicko, ale o trwanie nieprzyjaznego Polakom systemu“. Szło o całkiem typowy przykład: Cierlicko jest od r. 1919 już ósmym probostwem, które obsadzono w miejsce polskiego, czeskim proboszczem. W styczniu 1919 r. z 29 parafii w powiecie frysztańskim i cieszyńskim było 17 obsadzonych Polakami, 10 Czechami a 2 Niemcami. 20 września 1934 zostało 9 w rękach Polaków a 19 — Czechów. *Zamiast pomnika braterstwa wybuchł śmiertelny bój o egzystencję narodową.*

Walka z terenu kościelnego przeniosła się na kulturalny, gospodarczy i parlamentarno - samorządowy. Poza nieśmiałościami głosami za wzajemnym porozumieniem niektórych pism jak: „Ostravsky kraj“, organu katolickiej „Lidove strany“, „Venkova“, „Narodni Policyki“ — szowinistyczna prasa morawsko - śląska rozpoczęła na całej linii atak przeciwko propozycji polskiej. „Moravsko - slesky denik“ z 12 lutego 1932 r. jak zwykle rozpoczął kampanię artykułem: „Jest źle, dlatego Republika Czechosłowacka pomóż“, pisząc: „Krytyczne stosunki gospodarcze ...szczególnie ciężko zwały się na Polskę, która stoi przed bankructwem finansowym. Jaka nędza panuje w Polsce, o tem świadczy straszliwe poprostu zadłużenie gmin polskich. Po-

lacy mają sami z sobą wiele roboty, aby siebie uratować, dlatego zapominają o swoich mniejszościach. Nędzę Polski dotkliwie odczuwa polska mniejszość na Śląsku Cieszyńskim, dla której *źródło dochodów z Polski całkowicie mysechł*. Aby uratować swoje pozycje, nastroili się obecnie Polacy na nutę pokoju i ofertują na gwałt „Zgodę” Czechom. Liczą tak: pogodzimy się z Czechami, a wzamian Republika odejmie nam kłopot o nasze szkoły. No i kiedy będziemy pod dachem, zaczniemy znowu w tych Czechów o gołębach sercach (?) bić głową... Za porozumieniem wywiera presję Warszawa, Poznań a nawet kurjerkowski Kraków się z niem pogodził”. W tym tonie napadają na Polskę „Czeskie slovo” z 7 utego b. r., podając wiadomość, że Czesi wołyńscy umierają w Polsce z głodu, „Śleska obrana”, „Nasinec” i „Lidove Noviny”. Sprawa Cierlicka jest „drobnostką” w mniemaniu rzeczników asymilacji przymusowej żywiołu polskiego z p. Boguslavem Klacem na czele, dyrektorem „Matice Osvety Lidove” na Śląsku (Macierzy Czeskiej). Jest to sypanie piasku w oczy Czechom przez Polaków, a właściwie „spolszczonych morawców”. Ilość Polaków na Śląsku Ciesz. w porównaniu z Czechami jest tak mała, że nie należy się z nimi wcale liczyć, a raczej stosować zasadę, że „gdy konia kuja to niech żaba nogi nie nadstamia” („Prawda o Cierlicku” s. 78).

Nominacja Czecha w Cierlicku była zdaniem tego odłamu politycznego całkiem słuszną, ponieważ ludność miejscowa jest morawska z pochodzenia i została spolszczona dopiero po roku 1862, na co wskazują naleciałości językowe. Dla silniejszego argumentowania swych poglądów i posunięć uciekają się do fałszowania historii i lingwistyki. Fałsze te rozszerza i subsyduje Czeska Macierz na Śląsku, „Jedność Śląska” oraz „Kuratorjum Funduszu Jubileuszowego im. Masaryka”, staraniem których zostały wydane broszury: Ewarista

Pit’a: „Jazykový a národnostní spor v terlicke Jarostovo v letech 1862 — 1864” z r. 1954; Jozeho Vochali: „Vyvoj národnostní a jazykové otázky na sesinsku”; Mikołaja Raszkovica: „Tesinsko historické a jazykové”. Wywody tych płatnych dziejopisów stoją w sprzeczności z czeską nauką, która przez dzieła znanego badacza słowiańszczyzny, dr. Lubora Niederlego (Slovenske starožitnosti), Wincentego Praska, A. Ademusa, archiwisty z Mor. - Ostrawy (Nase Slesko), Niemca dr. Hugona Hasingera „Die Tschechoslowakei” (s. 106) potwierdza polskość Śląska Cieszyńskiego od czasów najdawniejszych.

Terenem, o który walka toczy się najbardziej zacięta, jest szkoła. Czynniki „oficjalne” dążą do zwiększenia za wszelką cenę liczbowego stanu szkół czeskich na Śląsku Cieszyńskim, kosztem ludności polskiej. Sprawa ta łączy się ściśle z zagadnieniem społeczno - gospodarczym: warunkami zarobkowania polskiego robotnika. Corocznie rozpoczynają Czesi nagankę wśród robotników polskich w kopalniach i hutach, aby zapisywali swoje dzieci w szkołach czeskich, grożąc im w przeciwnym wypadku pozbawieniem pracy. Wynik jest corocznie smutny: kilka tysięcy pozbawionych pracy zgłasza się do konsulatu po wsparcie, powiększając „kronikę ucisku”, ale mimo to stan dzieci polskich w szkołkach Macierzy Polskiej stale wzrasta. Posłuchajmy, co pisze o tem czeski publicysta Ferdynand Kahanek w „Polednim lise”: „Niezadowolone socjalne zlaczylo sie z pocuciem narodowej krzywdy. Na Cieszyńskiem przebudzil sie polski nacionalizm... Mamy obowiazek widziec rzeczy, jak sa. Byly przykre zapomiedzi, byly myrzucania i bylo mudalanie chumateli... dzisiejsza mniejszosc polska jest juz narodowo usmiadomiona i nie zmieni sie”. — Wśród ludności polskiej znaleźli się również nieliczni renegaci, których rząd czeski sownie wynagradza. Takiego np. Smyczka mianowano

LUDWIK GOŁĘBIEWSKI

JAK POWSTAŁA POLSKA

W r. 1928 z okazji 10-lecia Niepodległości poruszono w prasie kwestję autorstwa hymnu Legjonów „My Pierwsza Brygada”. Co do melodji — zgodzono się, że jest ona „prawdopodobnie marszem jednego z syberyjskich pułków piechoty, który grała orkiestra 1 pułku Legjonów już w 1914 r. w Kielcach”. Poszukiwania autora tekstu nie dały narazie wyniku. „Ilustr. Kurjer Codzienny” pisał, że „najprawdopodobniej autorów jest kilku”. Wtedy zabrał głos faktyczny twórca pieśni, por. Tadeusz Biernacki, i w cennej broszurce p. t. „My Pierwsza Brygada. Powstanie i historia pieśni” (Warszawa, 1928¹) wykazał swe autorstwo.

Trzeba zaznaczyć, że hymn Legjonów liczy kilka zwrotek, prócz refrenu. Podaję tekst, tak jak

został wydrukowany w zbiorze: „Pieśń o Józefie Piłsudskim” (Warszawa, 1929):

My Pierwsza Brygada...
Legjony to — żebracza nuta²),
Legjony to — ofiarny stos.
Legjony to — żołnierska buta.
Legjony to — straceńców los!
My Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada.
Na stos rzuciliśmy — swój życia los
Na stos, na stos...
O, ile mąk, ile cierpienia,
O, ile krwi wylanych łez,
Pomimo to — niema zwątpienia.
Dodawał sił — wędrowki kres! (Refren).

¹) Z broszury por. Biernackiego pochodzą przytoczone cytaty.

²) Początkowe brzmienie. W tekście z r. 1921: „Żalobna nuta”, z r. 1928 — „żołnierska nuta”.

technikom jako „fakt dokonany“.

Jeżeli ktokolwiek spadł, to autor notatki w „Čes. sl.“ i to z buki na słowo tak nie-

„Polonji“ katowickiej do łaskawej

RUCH MŁODOLEGJONOWY

7

kierownikiem czeskiej (sic!) szkoły w Jabłonkowie i dziś wydaje on czechofilski tygodnik w języku polskim p. t. „Nasz Ślązak“, subsydjowany przez „Matice Oš. Lideve“.

Kto psuje stosunki?

Prasa czeska wszystkich odcieni partyjnych oskarża wyłącznie Polaków o brak lojalizmu i rwanie nici współpracy i współzycia. To mniejszość polska prowokuje a nawet uciska Czechów na Cieszyńsku. Przypatrzmy się, jakimi podłemi metodami posługuje się ogół czeski w szkalowaniu narodu polskiego. Przeglądając czeską prasę na Śląsku musi zauważyć każdy czytelnik, iż na każdej prawie stronicy tego, czy innego dziennika, znajduje się notatka o Polsce i Polakach. Notatki te są spreparowane w redakcjach pism szowinistycznych, w sposób rażący i kłamliwy. Niema dnia, abyśmy nie czytali o wszelkiego rodzaju oszustwach i przestępstwach, popełnianych przez Polaków na terenie Czechosłowacji. „Česke Slovo“, dostosowując się do atmosfery politycznej, zmieniało swego czasu przynależność narodową Stawiskiego z rosyjskiej na włoską, węgierską, by wreszcie stwierdzić, że Stawiski był Polakiem. Nic nie szkodzi, że ten, czy ów przestępca nosi nazwisko Blumental, Korngold, Friedman — szowinizm widzi w nich tylko i wyłącznie Polaków. Niestety inaczej przedstawia się sprawa kiedy chodzi o ludzi sławnych. Czytaliśmy w prasie czeskiej, że Wit Stwosz i Matejko byli Czechami. Należało się nawet poważnie obawiać o Mickiewicza, którego na szczęście zabrala Litwa. — Organ bezpartyjny ludności polskiej w Czechosłowacji — „Dziennik Polski“, świecący białymi plamami prawie co drugi dzień, tak się wyraża o możliwościach wzajemnego współzycia: (z 9. 8. 1934) „Nie jest zupełnie naszą winą, że jesteśmy bardzo daleko od realizacji tych naszych celów. Czyniliśmy i czynimy wszystko, aby doprowadzić do polsko - czeskiej zgody... Niestety, jest

szereg kamieni na drodze do porozumienia. Przede wszystkim poskromić należałoby brutalnych pismaków, hańbiących i lżących Polskę, jej przedstawicieli, bohatera narodowego Marszałka J. Piłsudskiego, naśmiewających się z katastrofalnej powodzi i t. p. Praski tygodnik „Simplicius“, wyśmiewający powódź w Polsce i karykaturujący J. Piłsudskiego, tygodnik „Lucerna“ i „Spravodaj“, kpiące w tytułowych ilustracjach z mocarstwowości Polski — to wszystko zatrute groty, zapadające głęboko w serca Polaków“.

„Przyjaciele“ kopią przepaść bez dna.

Pomijając mniejszego znaczenia fakty: jak kłamliwe rozszerzanie przez prasę czeską wiadomości o niepowodzeniach bałtyckiej polityki polskiej oraz niegościnnosci polskiej wobec lotników czeskich podczas Challenge'u — przedstawię, jak zachowywali się szowiniści czescy wobec tragicznej śmierci ś. p. min. B. Pierackiego i święta dwudziestolecia czynu zbrojnego Legjonów. „Moravsko-slesky denik“, „Lidove Noviny“ i im pokrewny odłam prasy pochwalał publicznie morderstwo min. Pierackiego — jako tego, na którym „ciąży krew i łzy niewinnych Ukraińców“. Kalumnje te rzucał, by „do reszty dobić mniejszość polską“.

A oto drugi objaw czeskiej „dobrej woli“ wobec Polski: 25 sierpnia b. r. odbyła się w lokalu „Pracy“ w Karwinie uroczysta akademja sokoła, poświęcona pamięci wymarszu przed 20 laty 56-ciu druhów do Legjonów. Uroczystość zaszczylił obecnością p. konsul generalny, Leon Malhomme oraz kierownik miejscowej Polonji, między którymi znalazło się 12 uczestników „Pierwszej Brygady“. Szowiniści czescy nie omieszkali w cztery dni później na łamach „Mor. - sles. denika“ zmieszać z błotem wiekopomnego czynu Legjonów. Przytoczę tu dosłownie te pełne fałszu i jadu słowa (podkreśl. autora): „Głównym zamiarem polskich legionistów było pomaganie mocarstwu centralnym: Austrii i Niemcom.

im „Głosie Narodu“ z nazwiskiem Emigracji, charakterystykę dał, a który jest... Jeżeli chodzi o to tak długo będącym przypuszczeniem tej sprawy, nie wymieni nam respondent. Frakowity Ślązak cieżko zasługi na polu zekona u nas niwiadeczenia co do przedają się różnami jedynie o-łskością i pracu-... Jeżeli on jest „Polonji“ i „za-erdecznie gratu-słowacji mają o nie.

34.

re-
kiej
łos
sto-
rja-
tro-

cza,
jest
lak,
riel-
Nie
wy-
by
za-
łone
z jej
laro-
przy-
ituje
owa,
lenił,
laro-
re-
acza

Polo-
zien-
odu“,
jest
ę za-
trony
ode-
nadal
i ten-
wia“
i elo-
i Za-
entro-
st la-
klóre
upra-

e ma
to my
isnych
h „Po-
n sam
jalami
redak-

powta-
ko nie-
się pi-
tomia-
do pło-
na ceta

podważenie linii polskiej polityki zagra-
nicznej.

Jeśli więc nawet „Polonia“ zdoła udo-

„NAJDUMNIEJSZA PIEŚŃ“

Krzyczeli, żeśmy stumanienie,
Nie wierząc nam, że chcieć — to móc!
Leliśmy krew osamotnieni
A z nami był nasz drogi Wódz! (Refren).

Inaczej się dziś zapatrują,
I trafić chcą do naszych dusz.
I mówią, że nas już szanują,
Lecz właśnie czas odwetu już! (Refren).

Nie chcemy już od was uznania,
Ni waszych mów, ni waszych łez!
Już skończył się czas kołatania
Do waszych serc — do waszych kies! (Refren)

„Dziś nadszedł czas pokwitowania,
Za mękę serc i katusz dni,
Nie chcecie więc politowania, —
Zasadą jest: za krew chciej krew! (Refren).

Dzisiaj już my jednością silni
Tworzymy Polskę — przodków mit,
Że wy w tej pracy niedość pilni,
Zostanie wam potomnych wstyd! (Refren).

Należy omówić dokładniej chwilę dziejową, w której powstały pierwsze zwrotki pieśni.

Sytuacja polityczna w r. 1914 była taka, że Legjony mogły powstać tylko przy wojsku austriackim. Przysięga, złożona w Krakowie Austriakom, była koniecznością, ale Pierwsza Brygada i trzecia uważały za swego wodza tylko Komendanta Piłsudskiego. Najsilniej z Austrią związana była druga brygada, składająca się przeważnie z poddanych austriackich. Druga brygada najbardziej liczyła się z t. zw. „Komendą Legjonów“ przy „Naczelnym Komitecie Narodowym“. Do tej polsko - austriackiej „Komendy“ należał ówczesny pułk, Sikorski i major Zagórski.

Najsympatyczniejszą dla Polaków była Austria. Polacy w Austrii prowadzili czysto austriacką politykę, która im przynosiła znaczne korzyści. Z tej sytuacji w czasie wojny światowej skorzystał nieznany szlachcic Piłsudski, który wpadł na myśl utworzenia Legjonu przy Austrii i walczenia z Rosją. ...Między ochotnikami byli po większej części polscy górnicy, którzy przyszli do Legjonu w mniemaniu, że tą drogą ustrzegą się przed służbą w wojsku austriackim. Między legjonistami czesko-słowackimi a polskimi jest ogromna różnica. Czeski naród stanął wnet po wybuchu wojny otwarcie przeciw Austrii. Czeskie legje miały na myśli jedyny cel — oswobodzenie narodu i za ten cel i ideał umierały. Polscy legjoniści szli do wojny za zwycięstwo Austrii i Niemiec i za nie umierali, a nie za wolność Polski. Niewiadomo, co w tego rodzaju umysłowości wpierw podziwiać: bezczelność, zakłamanie, fałszowanie historii, czy tchórzliwą zarozumiałość?

Wieczna Promokacja.

„Poledni ostravsky denik“ z 25 lipca b. r. donosi, że władze czeskie postanowiły połączyć dwa miasta: Frydek i Mistek w jedno i nadać mu nazwę „Bezruč“, aby uczcić w ten sposób „wielkiego śląskiego barda“ Piotra Bezruca. Jest to nowa prowokacja pod adresem Polaków, których lżył i obrzucał stekiem wyzwisk w szeregu swoich utworów wymieniony poeta czeski. Nawet znany uczyony czeski, prof. dr. Adamus wykazał w twórczości Bezruca szowinizm i uprzedzenie do Polaków. Po zakazie używania w szkołach Macierzy Polskiej mapy woj. śląskiego i portretów królów polskich, po prześladowaniach ludności polskiej za słuchanie audycji radja katowickiego, uczeszczenie na filmy polskie, branie udziału w dożynkach śląskich i t. d. — władze czeskie uwieczniły symbol polakożerstwa, nadając miastom, zamieszkałym przez ludność polską, nazwę, wziętą od imienia najzacieśszego wroga polskości.

„Mahlommowa polityka“

W tych warunkach bytowanie ludności polskiej w Czechosłowacji stało się nie do zniesienia. „Nie mogła być trwała ani owocna zgoda, wymuszona na przemileczanej, wciąż krwawiącej krzywdzie“ jak pisze p. Zofja Kossak - Szczucka.

Maltretowana bez litości przez Czechów ludność polska nie mogła i nie chciała dłużej milczeć. Rosta „kronika ucisku ludności polskiej“ w konsulacie w Mor. - Ostrawie, szły ustawicznie protesty posłów polskich do rządu w Pradze. Musiała nastąpić „zmiana kursu“ w polityce polsko-czeskiej. Zrozumiano nareszcie, że, jeśli ta rozreklamowana przez przewrażliwione w Polsce towarzystwa filozofskie przyjaźń polsko-czeska potrwa parę lat dłużej — to Cieszyńskie ulegnie zupełnej czechizacji, a autochtoniczna ludność polska na tym obszarze straci zaufanie do Polski. — Główny rzeczownik zbliżenia polsko-czeskiego, konsul dr. Ripa, musiał ustąpić z Morawskiej - Ostrawy, a miejsce po nim zajął znany działacz ze Śląska Opolskiego, energiczny i zdecydowany konsul generalny p. Leon Malhomme. Fakt ten miał miejsce w lutym b. r. Z niepospolitym zapałem przystąpił p. Malhomme do obrony upadającej polskości na Cieszyńskim i Morawach, narażając się na napaści prasy czeskiej, która jego działalność określiła mianem „Mahlommowej polityki“. Niebawem entuzjazm i przywiązanie miejscowej ludności polskiej do p. Malhomme świadczy najdobitniej o wyniku jego pracy. Dziś każdy Polak na Śląsku Cieszyńskim i wierzy, że w Polsce o niego się troszczą, że w takt serc dwustutysięcznej polskiej rzeszy proletariackiej biją serca rodaków zza Olzy. Z klebów dymu hut witekowiickich, wśród gwizdu syren kopalnianych Karwin, z pod błękitnego, wysokogórskiego nieba Jabłonkowa aż po Odrę biegnie dziś jedno westchnienie: „Do Polski!“ — Ciernisty szlak Cierlicka się dłuży... lecz nie poto, aby w miejscu, gdzie skończyła się słama Piastów śląskich, miała się skończyć słama triumfu polskiego, ażeby to miał być znak groźacej zagłady polskości na Śląsku — jak pisze w rocznicy katastrofy cierlickiej piewca Cieszyńskiego, Gustaw Morcinek („Prawo Ludu“ nr. 38 z 14. 9. 33.).

„Cała Polska, iak długa i szeroka... i ci wszyscy na Śląsku winni przeżywać jedną wielką myśl, że istotnie ta krew, co przed dwoma laty msiakła w ziemię śląską, to była ofiara, straszna według naszego pojęcia, ale konieczna i piękna.“

Z miejsca, skąd nastąpił „Żwirki i Wigury start do Wieczności“ rozpoczyna się start do Wolnej Polski.

Komendant Piłsudski przewidywał, że w wojnie światowej najpierw zostanie pobita Rosja, a później runie zwycięska chwilowo potęga niemiecka. Konflikt Legjonów z Austrią był nieunikniony, to też już w końcu 1915 r. Komendant wstrzymał werbunek do Legjonów, polecając jednocześnie rozwijać jak najintensywniej tajną Polską Organizację Wojskową, założoną w r. 1914 w Warszawie.

P. O. W. walczyła początkowo z Rosją, po wypędzeniu Rosjan przeznaczona była do walki z dwoma pozostałymi państwami zaborczymi.

Po krwawych bojach na Wołyniu (zwłaszcza pod Kościuchnowką), w lecie r. 1916, Komendant Piłsudski stanowczo przeciwstawił się taktyce austriackiej, która dążyła do zniszczenia Legjonów

przez wysyłanie oddziałów polskich na najbardziej zagrożone odcinki frontu. Nie mogąc pozwolić, aby żołnierz polski stał się żerem dla armat, Komendant zgłosił dymisję i w jesieni r. 1916 przestał dowodzić swoim oddziałem.

Wtedy legjoniści, ochotnicy z zaboru rosyjskiego, nieobowiązani do służby w wojsku austriackim, podali masowo prośby do swoich dowódców o zwolnienie, nie chcąc się poddać władzy zaborczej po ustąpieniu Komendanta. Skutkiem tego wycofano Legjony z frontu i zatrzymano przeszło miesiąc w Baranowiczach.

Tymczasem został ogłoszony przez Niemców akt niepodległości Królestwa Polskiego w dn. 5 listopada 1916 r. To uczyniło kwestię polską sprawą międzynarodową. Korzyści bezpośrednie owej fik-

technikom jako „fakt dokonany”.

Jeżeli ktokolwiek spadł, to autor notatki w „Čes. sl.”, i to z byka na głowę tak nie-sześciwie, że w stanie nieprzytomnym wypisuje nieczytelne brednie.

„Atak lotniczy na Polski Cieszyn”.

„Čes. slovo” przynosi „hrůzostrašnou” wiadomość o tem, że w piątek, 11 grudnia przeprowadzony będzie na polskim Śląsku w pobliżu granic czechosłowackich, atak lotniczy przez lotników wojskowych. Dziennik ten obawia się, że z tego powodu może ucierpieć dobre współzycie obydwu sąsiednich miast i że obecny czas nie jest stosowny do tego, aby jeszcze bardziej niepokojono ludność na Śląsku Cieszyńskim.

Możemy uspokoić pp. redaktorów. Ludność nasza nie obawia się ataku lotniczego na Cieszyn. Jeżeli strach mają redaktorzy „Čes. slova”, to nie powinni tego publicznie okazywać i nie robić przedwczesnego alarmu.

„Polonii” katowickiej do łaskawej wiadomości

Artykuł nasz p. t. „Kto informuje prasę chrześc. demokracji w Polsce o ludności polskiej w Czechosłowacji” wywołał w Polsce wielki oddźwięk. „Polonia” katowicka uważa za wskazane bronić siebie i pokrewnej jej „Głos Narodu” przed postawionymi przez nas zarzutami.

Odpowiedź jej osłabia jednak poważnie fakt, że polemikę skierowuje na tory walk partyjno-politycznych, które ludowi polskiemu w Czechosłowacji są obce, a specjalnie nie mogą być poruszane przez „Dz. Polski”, będący organem wszystkich Polaków na zachód od Olzy.

Jeżeli natomiast chodzi o argumenty rzeczowe, to nie możemy dopatrzeć się ich w odpowiedzi „Polonii”. „Polonia” próbuje zaprzeczyć, że korespondencje prasy chrześc. demokrat. w Polsce o życiu Polaków w czechosłowackiej części Śląska nad Olzą nie pochodzą z czeskiej agencji „Centropress”. Otóż stwierdzamy jeszcze raz jak najkategoryczniej, że artykuły o-

publikowane w krakowskim „Głosie Narodu” podpisane są pełnym nazwiskiem Emila Wańkego, którego charakterystykę dałismy w poprzednim artykule, a który jest pracownikiem tej agencji. Jeżeli chodzi o korespondenta „Polonii”, to tak długo będziemy obstawali przy naszym przypuszczeniu, że jest również emisariuszem tej agencji, dopóki „Polonia” nie wymieni nam pełnego nazwiska tego korespondenta. Frazes, że jest to „Polak, rodowity Ślązak cieszyński, który ma wielkie zasługi na polu pracy narodowej”, nie przekona u nas nikogo; mamy smutne doświadczenia co do tego, jacy to „Polacy” zaprzędają się różnym agencjom czeskim. Znamy jedynie osobnika, który zerwał z polskością i pracuje w czeskim „Centropress”. Jeżeli on jest tym współpracownikiem „Polonii” i „zasłużonym Polakiem”, to serdecznie gratulujemy! Polacy w Czechosłowacji mają o nim dawno wyrobione zdanie.

Dziennik Polski 30/XI 34.

Sprostowanie komunikatów o Jubileuszu polskiej szkoły ludowej w Bystrzycy n. Olzą

We wszystkich prawie gazetach polskich pojawiły się niedawno korespondencje z Bystrzycy z opisem przebiegu uroczystości 150-lecia polskiej szkoły ludowej w Bystrzycy. Artykuły te są tak stronnice i obce przekonaniu ogółu obywateli, że w zupełności zasługują na rzeczową krytykę, by zadośćuczynić żądaniom ogółu. Już każdego z czytelników, choć trochę obeznanego z tutejszemi stosunkami, musiało uderzyć to jedno, skąd naraz tyle chwały dla p. kierownika Ciałotnego. Ks. Buchwałdek, któremu powierzono przedstawienie kroniki szkoły, dwukrotnie z naciśkiem, dobitnie i „w barwny sposób” podkreślał zasługi p. kierownika Ciałotnego i prawil szumne komplimenta pod adresem nauczycieli nie-Polaków, pomijając zasługi polskich nauczycieli. Tego jednak nie potrafi w nas wmówić p. kronikarz, bo wyższa cenzura — sprawiedliwość — wykreślił to barwne przedstawienie z kroniki i pozostawi czarną plamę. Zapewne niktby się potem nie był zdziwił, gdyby był jeszcze usłyszał także pochwały dla nauczyciela czes. p. K., który przecież z p. kier. Ciałotnym jest w jednym bloku. Ale my mamy jeszcze świeżo w pamięci publikacje „Dziennika Polskiego” o rekursach przeciw przyszkoleniu części polskich dzieci z Wędrzyni do polskiej szkoły w Bystrzycy i o różnych przygodach z katalogami szkolnymi itp. sprawkach, zdążających do ubijania polskiego szkolnictwa, a nie do rozwoju. A właśnie polska szkoła w bieżącym roku szkolnym straciła 2 klasy i musi się gnieść w jednym lokalu 84 dzieci, a w drugim 74 dzieci, choć ustawa przepisuje maksimum 61 dzieci. W ten sposób 2 nauczycieli polskich straciło chleb. Ale nad tem nie wylewał p. kierownik rzeszystych łez. Wielki niesmak wywołało wyrażenie ks. B. o szkołach polskich w Bystrzycy: „Szkół w Bystrzycy mamy dużo: jest szkoła wydziałowa, ludowa, gospodarcza, przemysłowa (o Ochronce zapomnial). Gdyby było tyle mądrości, ile jest szkół, toby było dobrze.” Takie słowa z pewnością nie przynoszą zaszczytu p. kronikarzowi. Widać, że ks. Buchwałdek pomimo tylu doświadczeń i licznych szkół nie zmienił swego dotychczasowego nastawienia do naszych zagadnień w Bystrzycy i musimy to uważać za zjawisko trwałe, z którym będziemy się musieli liczyć w przyszłości.

Polska Zachodnia 30/XI 34.

Pod światło

A jednak... „Centropress”!

We wczorajszym numerze omówiliśmy rewelację „Dziennika Polskiego” z Morawskiej Ostrawy, wykazującą, że „Polonia” i „Głos Narodu” przy tendencyjnym omawianiu stosunków polsko-czeskich korzysta z materiałów czeskiego biura prasowego „Centropress”.

W odpowiedzi na to „Polonia” oświadcza, że jej korespondentem w Pradze nie jest Ukraińiec Konstanty Belgowski, lecz „Polak, rodowity Ślązak Cieszyński, który ma wielkie zasługi na polu pracy narodowej” (?). Nie wiadomo tylko dlaczego „Polonia” nie wymienia nazwiska owego „korespondenta”, by można było skontrolować prawdziwość zaprzeczenia. Jak bowiem kruche i zmyślane może być zaprzeczenie „Polonii” wynika z jej obrony, udzielonej również „Głosowi Narodu”. Oto „Polonia”, wypierając się korzystania z materiałów „Centropressu”, usiłuje zasłonić również chadecki organ z Krakowa, choć „Dziennik Polski” wyraźnie wymienił, że artykuły, zamieszczane przez „Głos Narodu”, podpisane są przez p. Wańkego, renegata, funkcjonującego w roli tłumacza „Centropressu”.

Wobec tego druzgocącego dowodu „Polonia” ma tylko tyle do powiedzenia, że „Dziennik Polski” „denuncjuje (?) „Głos Narodu”, że korzysta z „Centropressu”, mimo że jest w Polsce zakazany”. Nie obawiając się zarzutu „denuncjacji”, my ze swej strony stwierdzamy, że „Centropress” mimo odebrania mu debitu w Polsce swemi nawskroś tendencyjnymi materiałami. „Uszczęśliwia” zresztą „Centropress” swemi prasowymi elokubracjami również redakcję „Polski Zachodniej”. Tylko że u nas produkty „Centropressu” idą od razu do kosza, natomiast łakomią się na nie te pisma polskie, które wbrew państwowym interesom Polski uprawiają propagandę czechofilską.

I chociaż „Polonia” twierdzi, że ma „własnego” korespondenta w Pradze, to my oświadczamy, że w treści tych „własnych korespondencji” i w innych artykułach „Polonii” raz poraz mogliśmy zauważyć ten sam materiał „informacyjny”, jaki z materiałami „Centropressu” wpływał również do redakcji „Polski Zachodniej”.

Tylko, że my, jak to raz jeszcze powtarzamy, materiałów „Centropressu”, jako nie-nadających się na łamy szanującego się pisma polskiego nie wyzyskiwaliśmy, natomiast „Polonia” materiały te wyzyskiwała do płodzenia swych elokubracji, mających na celu podważenie linii polskiej polityki zagranicznej.

Jeśli więc nawet „Polonia” zdoła udo-

wodnić, że ma istotnie własnego korespondenta w Pradze, to w takim razie ów „własny“ korespondent gorliwie korzysta z materiałów „Centropressu“, które jako nadchodzące również do naszej redakcji mamy możliwość dokładnie śledzić i oceniać.

W rezultacie więc zaprzeczenie „Polonii“ nosi wszelkie znamiona wykrętu. Bo jeśliby w robocie jest propaganda czeskiego biura „Centropress“ i tego „Polonia“ w żaden sposób wybielić nie potrafi.

A że wogóle próbuje rewelacjom „Dziennika Polskiego“ zaprzeczyć, to tylko świadczy o tupecie, który zresztą dobrze znamy i którego nowy objaw przewidywaliśmy.

Polna Zedredis 4/XII 34.

Pod światło

Przygwożdżony tupet

„Polonijne“ próby niedołężnego wyparcia się usług na rzecz propagandy czesko-filskiej, czerpanej z materiałów czeskiego biura „Centropress“ sromotnie zawiodły. Po notatce naszej p. t. „A jednak... „Centropress“, zamieszczonej w ub. sobotę, panuje na łamach Korfanczewego organu znamienne milczenie. Okazuje się, że i na nahałny tupet jest skuteczny sposób. Zabrakło nawet jakos „paryskiego“ konceptu zawodowemu trefniślowi kolonijnemu. A może — sądźmy życzliwie — zastanowił się ten młody człowiek, że ryzykowną jest rzeczą wyciągnąć za starego „hipopotama“ zbyt gorące kasztany z ognia“.

Nie przysądżając losów tego życzliwego przypuszczenia, zacytujemy poniżej treść odprawy, jakiej udzielił „Dziennik Polski“ z Morawskiej Ostrawy na polonijne wykręty.

„Otóż stwierdzamy jeszcze raz jak najkategoryczniej, że artykuły opublikowane w krakowskim „Głosie Narodu“ podpisane są pełnym nazwiskiem Emila Wańkego, którego charakterystykę daliśmy w poprzednim artykule, a który jest pracownikiem tej agencji: Jeżeli chodzi o korespondenta „Polonii“, to tak długo będziemy obstawali przy naszym przypuszczeniu, że jest również emisariuszem tej agencji, dopóki „Polonia“ nie wymieni nam pełnego nazwiska tego korespondenta. Frazes, że jest to „Polak, rodowity Ślązak cieszyński, który ma wielkie zasługi na polu pracy narodowej“, nie przekona u nas nikogo; mamy smutne doświadczenia co do tego jacy to „Polacy“ zaprzędają się różnym agencjom czeskim. Znamy jedynie osobnika, który zerwał z polskością i pracuje w czeskim „Centropress“. Jeżeli on jest tym współpracownikiem „Polonii“ i „zasłużonym Polakiem“ to serdecznie gratulujemy! Polacy w Czechosłowacji mają o nim dawno wyrobione zdanie.“

Parata Polska 29/XI 34

Jeszcze o działalności p. Chobota

CIESZYN, 28.11. (tel. wł.). — „Dziennik Polski“, organ ludności polskiej w Czechosłowacji, zamieszcza dziś uchwałę Światowego Związku Polaków w sprawie posła socjalistycznego do parlamentu praskiego Chobota. Z oświadczenia tego wynika, że Polska Socjalistyczna Partja Robotnicza w Czechosłowacji zwróciła się do Światowego Zw. Polaków o rozstrzygnięcie nieporozumień, jakie powstały między tem stronnictwem, a Str. Ludowem i Zw. Śląskich Katolików. Ponieważ przed przystąpieniem do rozstrzygnięcia tej sprawy Światowy Zw. Polaków zapoznał się z treścią mowy, jaką wygłosił pos. Chobot w parlamencie czeskim, musiał odstąpić od rozpatrywania sprawy ze względu na to, że p. Chobot wystąpieniem swoim wykluczył się ze społeczeństwa polskiego. Równocześnie ten sam dziennik donosi, że w tych dniach odbyła się w Morawskiej Ostrawie konferencja czeskiej socjalistycznej demokracji, poświęcona stosunkom na Śląsku Cieszyńskim, w której wziął udział p. Chobot. Przedstawiciele czeskiej socjalistycznej demokracji wyrazili uznanie pos. Chobotowi za jego działalność, jak wiadomo, szkodliwą dla ludności polskiej. (K.).

Prager Presse 2/XII 34.

* Zur polnischen Pressekampagne. (a)
Die polnische Presse, vor allem die Regierungsblätter, aber auch die von Polen unterstützten, auf unserem Staatsgebiet erscheinenden polnischen Zeitungen, haben bereits seit langen Monaten gegen die Tschechoslovakei und alles, was mit ihr zusammenhängt, eine Kampagne entfesselt. Im Gegensatz dazu bewahrt die tschechoslovakische Presse seit ebenso langer Zeit gegenüber all diesen Uebergriffen — den freiwilligen, wie den inspirierten, absolute Reserviertheit. Dies ist nur vollkommen korrekt: wohl treffen uns die Invektiven der polnischen Presse schwer, nicht nur, weil sie unwahr sind, sondern vor allem aus dem Grunde, weil dadurch das Verhältnis zweier Nachbarstaaten getrübt wird, deren ureigenstes Interesse gerade das Gegenteil ist. Da sich jedoch unsere Politik von der Hauptthese leiten läßt, daß das beste Argument die Wahrheit ist und nicht die Beschimpfung des Gegners, sind wir davon überzeugt, daß die polnische Journalistik eines Tages wiederum zur Ernüchterung gelangen wird. Gleichermassen müssen wir uns aber dafür einsetzen, daß die tschechoslovakische Presse, schon um ihrer eigenen Würde willen, nicht in die Fußstapfen dieser polnischen Presse treten soll und darf. Wir müssen uns — darüber darf kein Zweifel bestehen — ebenso energisch gegen die Uebergriffe auf unserer Seite wie gegen die auf polnischer Seite stellen. Konkret handelt es sich in diesem Falle um einen Artikel eines Mähr.-Ostrauer Abendblattes, das am 22. November über die polnische Armee und die polnische Justiz in einer Art und Weise schrieb, die sich mit den Rechten und Aufgaben einer anständigen und sachlichen Kritik nicht verträgt. Mag es sich auch nur um ein Provinzblatt handeln, bleiben wir doch bei unserer Ansicht, daß diese Schreibweise in einer anständigen Gesellschaft ebenso unzulässig ist, wie es die Ausfälle der polnischen Presse sind.

Moravskohrsky Denik 2/XII 34.

KAINOVO ZNAMENÍ A POLSKÉ KONSUMY.

Tažení válečného stanu Malhomme — dr. Wolf proti posl. Chobotovi obrací se z politického pole i na pole hospodářské. Orgán konsula se domnívá, že verdiktem Světového svazu Poláků stal se poslanec Chobot, jemuž prý vtisknuto tím Kainovo znamení, politickou mrtvolou. A nyní tedy táhne bojovný voj na hospodářskou posici Chobotovu, na lazecké Ústřední potravní družstvo, jehož je Chobot předsedou. U příležitosti valné hromady, jež se koná v těchto dnech, objevilo se v „Dzienniku Pol.“ několik nepodepsaných článků různých „starých“ členů polské soc. strany a družstva, v nichž je prudce útočeno na Chobota. Vytýká se mu především, že zanášením politiky do družstva, polské konsumy poškodil. Dokud však Chobot byl v jedné frontě s polskými nacionálními radikály, nikdo v jeho politice neviděl nic škodlivého pro polské konsumy, ba naopak, všichni, kteří z Polska přijížděli, aby se přesvědčili o postavení naší polské menšiny (na př. Szczucká a j.), vyzvedali vždy velký význam hospodářské činnosti Chobotovy jako základní příčiny úspěchů, jichž docílovali Poláci u nás. A nyní najednou je Chobot obviňován z chyb, jež prý se mstí našim Polákům i na poli jejich hospodářského úsilí. Uveřejňováním určitých článků ze stanov družstva v Malhommově orgánu před valnou hromadou, skandalisováním Chobota hlavně v zahraničním tisku (na př. v pověstných polskotěšínských „Nowinách śląských“), sleduje se až příliš zjevná snaha, která nezastavuje se ani před eventualitou úplného rozvratu a zničení důležitého polského družstevního podniku, který až dosud byl chloubou našich Poláků. X

Kdy se skončí provokace?

Ostrá kritika Mallhommovy činnosti v parlamentě -- Konsul, který štv

Praha — Včera promluvil v poslanecké sněmovně k rozpočtu ministerstva školství a národní osvěty nár. soc. poslanec Jaroslav Hynek. Jeho obsažná a věcná řeč byla poslouchána s velkou pozorností a se souhlasem přijata. K rozpravě o státním rozpočtu promluvil mezi jinými také poslanec Špaček, který se zabýval činností polského generálního konsula Mallhomma, který nemá ještě ověření (exequatur). Tento neoficiální cizinec denně hromadí své

provokace a my je snášíme, aby se nemohlo říci, že jsme dali podnět k dalšímu zostření k Polsku. Poměrem k Polsku se zabýval hned poté také poslanec Prokeš, který prohlásil, že poslední události, které se sběhly na Ostravsku a Těšínsku, se dotkly trapně každého, kdo si přeje slušného poměru. Čs. vláda zajistila poměrně nepatrné polské menšině vše, nač má nárok. Není lze však připustiti, aby úředník polského státu, nemající patřičného ověře-

ní, vystupoval tak, jako generální konsul Mallhomme, který diriguje poslance, tisk, obstarává materiální zájmy pro vydávání novin agitace. Jsou tyto věci známy vládě? Rádi bychom věděli, strpěla-li by polská vláda, aby se kdokoli z cizinců v Polsku choval tak, jak se chová u nás polský generální konsul. Snese řadu dokladů, jež činnost konsula stavějí do podivného světla a který se jistě stane předmětem úředního šetření. —

Moravskoslezsky Deník 30/XI 34.

Nase péče o menšiny Němců a Poláků.

U nás na Ostravsku 23.000 Němců má 3 (tři) německé střední školy, tedy právě tolik, kolik jich má v tomto kraji 180.000 Čechů! 17.000 Němců na Těšínsku má v Bohumíně státní gymnasium, kdežto 300.000 Čechů má dvě střední školy v Čes. Těšíně a Bohumíně.

A jak vypadá opatření v kulturních potřebách našich českých dětí v takových místech, ve kterých žije velká česká menšina, jako v Chomutově, ve Stříbře, Chebu a jinde? Že za těžké situace státních financí vyhovujeme na celé čáře potřebám německým na úkor potřeb českých. Víme také, jak to vypadá v potřebách divadelních. Němci v ryze české Ostravě nedali na české divadlo ani haléře. A dneska česká městská správa dává německému divadlu statisícové subvence. Stejně tak je tomu v Olomouci a Brně. A přesto Němci stále si stěžují a my to trpíme a neděláme nic, abychom si energicky vynutili u Němců respekt. Každá slabost, každé ustupování dává podnět k provokacím v politice vnitřní i vnější. Silný nebude zbytečně zdůrazňovat svou sílu. Ale odpůrci musí vědět, že tato síla je zde. Víme, že i naši polské menšiny dáváme tisíckrát více než Polsko naší menšině na Volyni. Děláme to proto, abychom dokázali své slovanství. Ale jak nám to Polsko oplácí?

Činnost konsula Malhomma.

Je nám známo, jaká je činnost generálního konsula Malhomma v našem kraji na Ostravsku a na Těšínsku zvláště, který není řádným reprezentantem polským u nás, neboť jsme nikde nečetli, že se mu dostalo agement. Tento neoficiální zmocněnec denně hromadí nové provokace a my je snášíme, aby se nemohlo říci, že jsme dali podnět k dalšímu zostření poměrů. I zde děláme pro polskou menšinu všechno. Postátňujeme polské gymnasium v téměř ryze české Orlově a naši Češi na Volyni nemají řádných škol měšťanských a obecných, natož gymnasium. Děláme všechno, abychom se zavděčili jiným a na vlastní národ zapomínáme i v tomto státním rozpočtu. Nemáme-li dostatek příjmů, nemůžeme ovšem hraditi různé kulturní a politické potřeby.

Lidové Noviny 30/XI 34.

Národní demokrat Špaček mluvil o posledních demonstracích v Praze a stěžoval si na činnost polského generálního konsula Malhomma, nemajícího dosud u nás ověření. Tento neoficiální cizinec, pravil řečník, denně hromadí nové provokace, jež snášíme jenom proto, aby se nemohlo říci, že jsme dali podnět k dalšímu zostření poměrů. V závěru řeči líčil těžký život české menšiny na Volynsku, kterou srovnával s dobře vybavenou polskou menšinou v republice.

Také čs. sociální demokrat Prokeš dotkl se poměru česko-polského a prohlásil, že po-

slední události, jež se sběhly v Moravské Ostravě a na Těšínsku působí velmi trapně na každého, kdo si přeje slušného poměru k Polsku. Polská vláda neměla by zapomínat, že se vláda československá snažila zajistit početně velmi nepatrné polské menšině vše, nač má podle našich řádů nárok. Nelze připustit, aby úředník polského státu, nemající ani patřičného ověření, vystupoval tak, jak generální konsul Malhomme, jenž diriguje poslance a tisk a obstarává materiální zájmy pro vydávání novin a letáků na agitaci. Lze pochopit shovívavost ve věcech mezinárodních, pokračoval řečník, ale v tomto případě, kdy se marně dovoláváme pochopení pro primitivní pojmy slušnosti u cizince, nemůže být řeči o věci povahy mezinárodní. Rádi bychom věděli, ptal se nakonec mluvčí, jestli by polská vláda strpěla, aby se kdokoli v Polsku choval tak, jako se chová u nás tento konsul.

Důvěra poslanci Chobotovi

Iv - Moravská Ostrava 29. listopadu

Postup ostravského konsula a jeho pomocníků proti poslanci Chobotovi se končí zatím naprostým neúspěchem. Nasvědčoval tomu již projev Polonie, katovického orgánu polské strany křesťansko-demokratické, jenž protestoval proti tříštění polské menšiny v Československu a odsoudil protičeské štvánice, řízené z polského konsulátu. Poslanci Chobotovi se dostalo dosti učinění od vlastní strany na předvěřejší a věřejší okresní konferenci v Trinci a v Dolních Bludovicích. Za velké účasti zástupců byl jednohlasně schválen postup předsednictva polské strany socialistické a projev poslance Chobota v poslanecké sněmovně. Poslanci Chobotovi byla vyslovena plná důvěra. Konsulovi Malhommovi, praví se v projevu, podařilo se získat pro svou politiku několik jedinců, vedených zájmy hmotnými, ale polské socialistické dělnictvo zachová věrnost své straně. Souhlasí také úplně s poslancem Chobotem v tom, že se postavil otevřeně na půdu čs. republiky a loyálně pracuje spolu s demokratickými a socialistickými stranami československými. Tento projev znamená, že pokus rozložit polskou socialistickou stranu pro její věrnost k socialistickému programu a čs. státu selhal.

Pravo Lidu 7/XII 34.

x Důvěra polské sociální demokracie u nás soudr. posl. Chobotovi. Podali jsme zde již zprávu o postupu šovinistických polských živlů, pod vedením polského konsula Malhomma a za službičkování komunistů proti našemu soudruhu, polskému poslanci Chobotovi. Chobot byl dokonce »vyhazován z národa«, že se chová loyálně k republice, potírá rozvratné živly na Ostravsku a vzepřel se konsulu Malhommovi a dokonce žádá, aby byl z Ostravy odvolán. Očekávalo se proto s napětím, jak dopadne obvodní konference v Karvině a valná hromada ústředního polského konsumního družstva. Na obou těchto významných schůzích byla však soudruhu Chobotovi vyslovena přes zuřivou agitaci spojených polských šovinistů a komunistů plná důvěra a jeho zprávy schváleny. Poměr pro soudruha Chobota v odevzdaných hlasech byl 29:2.

Nie jest prawdą, że „sklepowy miśmie ogłosić zebrania, jak 1 až 2 dni przed zebraniem, albo po prostu w sobotę wieczór i to jeszcze tylko na ucho swoim znajomym i wiernym zarządcom“, lecz prawdą jest, że zgromadzenia członków zostały zwołane i ogłoszone podług postanowień statutu i w terminie statutem przepisany.

Nie jest prawdą, że „w Markłowicach i w 7 innych gminach odgłosowano votum nieufności dla Chobota“, lecz prawdą jest, że takiej uchwały ani w Markłowicach ani na innych zebraniach nie było i być nie może, gdyż uchwalanie absolutorjum dla całego Zarządu a nie dla pojedynczych członków tegoż należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia.

Nie jest prawdą, że „w Łakach wybrano ponownie opoz. PSPR Łukosza za delegata“, lecz prawdą jest, że w Łakach w tym roku uzupełniających wyborów nie było.

Nie jest prawdą, że „tego roku ustępuje Chobot z Zarządu i jest ogólne przekonanie, że ponownie wybrany niebędzie“, prawdą jest, że tego roku ustępuje ze Zarządu Sikora a dlatego też niemoże istnieć przekonanie, że ponownie wybrany niebędzie.

Nie jest prawdą, że „ustępujący członkowie Rady Nadzorczej: Goetze, Janczar, Klais i Wolny nie ciszą się u ogółu delegatów zaufaniem“, prawdą jest, że ustępujący członkowie Rady Nadzorczej posiadali dotąd zaufanie ogółu delegatów, czego dowodem jest ich dotychczasowy wybór.

Nie jest prawdą, że „jak długo są członkami Rady Nadzorczej, to jeszcze gęby nie otworzyli, ani zdrowego wniosku nie postavili“, lecz prawdą jest, że spełniali oni zawsze sumiennie swoje obowiązki w ramach statutu Stowarzyszenia.

Nie jest prawdą, że „Chobot, jako dyrektor GECu płacony przez GEC, 7.100.— miesięcznie, ma w tem swój osobisty interes, aby C. S. Ł. Łazy kupiły jak najwięcej towarów w GECu bez względu na jakiegokolwiek motywy — jakoś, ceny, drożyzna towaru — i że jest za to przez GEC płacony i ma prowizję od każdego sprzedanego towaru“. Prawdą jest, że Chobot otrzymuje płacę o wiele mniejszą, bo wynoszącą po odtrąceniu zaledwie połowę z tego, co „Trynčan“ pisze, dalej, że niema żadnego „osobistego interesu“ na zakupywaniu towarów przez C. S. Ł. w GECu, gdyż towary zakupuje ie Chobot, lecz przewodniczący, do którego kompetencji według statutu zakupywanie towarów należy, a który przy zakupywaniu towaru zawsze uwzględnia najtańsze i najkorzystniejsze oferty, a tam, gdzie by oferta GECu nie odpowiadała tym warunkom, ma prawo zakupywać towar gdzie indziej. Prawdą dalej jest, że płaca Chobota w GECu nie stoi w żadnej łączności z zakupywaniem towarów przez C. S. Ł. w GECu i że nie otrzymuje żadnej prowizji od sprzedanego towaru, a odwrotnie, jest według regulaminu służbowego GECu wypłacanie jakiegokolwiek prowizji wykluczone.

Nie jest prawdą, że „Toman i Sikora są zależni od niego lub z kurtuazji krepują się, i jest zgoda, kosztem Stowarzyszenia i kieszeni członków“ prawdą natomiast jest, że wszyscy członkowie są od siebie niezależni i że przy wykonywaniu swoich statutowych obowiązków, postępują według własnego przekonania i żadną kurtuazją się nie krepują i że za swoją czynność ponoszą odpowiedzialność wobec Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia a nie zostało dotąd nigdzie stwierdzonem, żeby swoje funkcje wykonywali na szkodę dla Stowarzyszenia lub jego członków.

Nie jest prawdą, że „Chobot ma premje od sprzedanych towarów i w swoim własnym interesie używa swoich wpływów w Zarządzie, ażeby GEC jak najwięcej towarów puścił Łazom“. Prawdą jest, że Chobot niema żadnych premij i żadnego własnego interesu przy sprzedaży towarów, a że dla uniknięcia jakiegokolwiek kolizji, wogóle na sprzedaż towarów ze strony GECu do C. S. Ł. w Łazach żadnego wpływu nie wywiera a zastępstwo GECu przy sprzedaży towarów do C. S. Ł. wykonywują inni kierownicy poszczególnych oddziałów w GECu, tak, że kierownictwo C. S. Ł. w Łazach z Chobotem o zamówieniu towarów nigdy nie pertraktuje.

Nie jest prawdą, że „przy wyborach delegatów spółdzielczych przechodzą en bloc opozycjoniści z votum nieufności dla Chobota“, lecz prawdą jest, że przy wyborach delegatów przechodzą przeważnie dotychczasowi delegaci a o votum nieufności na zgromadzeniach członkowskich nie było i niemoże być mowy, gdyż nieodpowiadało by to przepisom statutu Stowarzyszenia.

Za: Zarząd Centralnego Stowarzyszenia Spółdzielczego dla Śląska w Łazach: Emanuel Chobot m. p. Antoni Sikora m. p.

(Umieszczoo bez poprawek.)

Česke Slovo 1/XII 34.

— Melhuba a gazdové ze Smilovic poskytli v minulých dnech krásnou podívanou všem občanům smilovickým. Pan Melhuba — to je totiž pan Malhomme, (ale pod tímto jménem je méně znám,) přijel do Smilovic a banderium mu tvořilo několik tělnatých gazdů, kteří byli terčem smíchu všech kluků. Pan Melhuba by měl dbát trochu cti své země.

-xy-

Moravskoslezský Deník 5/XII 34.

— Obecní volby v Kom. Lhotce. V pondělí konaly se v obci Kom. Lhotce na Těšínsku obecní volby, které dopadly pro českou menšinu velmi příznivě. Starostou zvolen Karel Folwarczny, řídící polské školy. České strany obdržely náměstka starosty, je jím Jan Zagora, a dva radní, Slonzáci mají 1 radního a Poláci také jednoho.

— Polská spisovatelka na Těšínsku. V hotelu »Polonia« v Českém Těšíně ubytovala se minulého týdne pí Maria Wolodkowieczová, spisovatelka z Varšavy, která vyslána byla na Těšínsko »Kurjerem warsawským«, aby se přesvědčila o poměrech polské menšiny u nás. Na počest její přítomnosti uspořádán byl v sobotu v sálu »Polonia« dámský večírek, k němuž dala podnět p. Malhommeová a také se ho zúčastnila i s chotěm. Wolodkowieczová jest vožena autem po Těšínsku a doprovází ji celá družina polské honorace těšínské. Přáli bychom si, aby si pí. spisovatelka prohlédla vše vlastníma očima a pak objektivně referovala časopisu, který ji poslal.

Bití a týrání v Bereze Kartuské

Poměry v polském koncentračním táboře horší, než za carského Ruska

Polská diktátorská vláda zřídila po německém způsobu také koncentrační tábor, tak zvaný obóz izolacyjny. Poměry, které v tomto táboře zavládly, neliší se nikterak od surového týrání v německých táborech, o kterých se píše také v Hnědém knize. Nyní podal Klub Narodowy ministerskému předsedovi interpelaci o poměrech v Bereze Kartuské. Interpelace je hroznou obžalobou dnešního vládního systému polského, který si dovoluje zasahovati také do našich vnitřních záležitostí. V interpelaci se uvádí, že věžňové trpěli hrozně fyzicky i mravně. Způsob jezení s nimi byl značně horší, nežli povolují zákonné předpisy pro zacházení s těžkými zločinci. Věžňové jsou živeni nedopečeným chlebem, hrachem a slaninou, prolezlým červy. Soldateska jde ve své surovosti tak daleko, že nepovoluje ani dietní stravu pro nemocné. Těm, kteří museli jít brzy ráno za prací mimo tábor, byl dáván oběd teprve o 5. hodině odpolední. Věžňové nemají lůžek ani pryčů, leží na tenkých slámnících, přímo na zemi. Bylo jim zakázáno čistit si zuby a po řadu týdnů nedostali mýdlo. V celách není židli, ani stolků a

věžňové nesmějí sedat ani na slámnících, nýbrž na holé zemi. Za přestupky jsou kruté tresty. Věžňové jsou nuceni spát v temné cele na holé zemi, odkud je musejí odnášet, neboť nejsou schopni pohybu. Lidská důstojnost je tam pokořována denně nejhůšnějším způsobem. Věžňové jsou nuceni vymývat plivátka po strážnících holýma rukama.

Čeho je v táboře nadbytek, to je bití. Věžňové byli bití při každé příležitosti. Když padali únavou a vysílením při těžké práci, byli bití hůř než psi, byli bití na chodbách tábora, na rozkaz strážníků museli běžet středem tyranů, a rány se na ně jen synaly. Bití byli všichni věžňové, bez výjimky. Když byla přivezena první část věžňů, tu podinspektor Greffner, veřejně řekl strážníkům: »Walczcie ich prosto w leb (Mlaťte je přímo do hlavy) v případě, že to uznáte za potřebné.« Zástupce Greffnera, při přijímání jedné skupiny věžňů prohlásil: »Svět ještě neviděl toho, co my vám uděláme...« O poměrech v táboře věděly vyšší úřední kruhy velmi dobře a měly strach, aby se o těchto zhovadilostech soldatesky nedověděla cizina. Ředitel politic-

kého oddělení v ministerstvu vnitra Kawecki přijel osobně k propuštění první skupiny věžňů a prohlásil jim, že budou znovu zavřeni, jestliže budou o životě v táboře šířit zprávy. Interpelace uvádí, že tyto případy týrání bezbranných lidí, kterými nebyla dokázána žádná vina a jejichž činy nemohly býti ani předmětem soudního jednání, jsou v hrubém rozporu se základními zákony ústavy. V interpelaci se doslovně uvádí, že tyto poměry jsou horší, nežli byly za carského Ruska.

Takovým bestialním způsobem jedná se ve slovanském státě s lidmi, kteří nemají na svědomí nic jiného, než že snad dělali propagandu proti dnešní vládě maršála Pilsudského, tedy činnost, která je právem každého občana i ve státech, v nichž demokracie není na vyšším stupni vývoje. A zástupci lidí, svolujících k takovému jednání, chtějí nás učit polským moresům, chtějí nám vyprávět, jaký je v Polsku ráj a chtějí podobné metody zavádět i u nás. Všichni dělníci, všichni naši polští spoluobčané, kteří si váží naší demokracie odsoudí tyto hanebné metody.

Parata Poruina 6/XII 34 (red. Ferdinand Poetke)

Polozenie gospodarcze w Polsce

W ŚWIEŹLE CYFR I FAKTÓW.

Polska, jako państwo rolnicze, odczuła dotkliwie skutki kryzysu już w roku 1932. Jednak już przedtem, na jesień roku 1930, zaznaczyły się objawy kryzysu z powodu odpływu kapitałów zagranicznych. Pomimo wstrząsów bankowych w sąsiednich Niemczech i zawisłości od austriackiego Kreditanaltu, banki polskie pozostały jednak temi katastrofami niedotknięte a kurs złotego utrzymany, ponieważ były do dyspozycji dwie pożyczki zagraniczne i saldo wywozu nad przywozem. Trudności powstały, kiedy wskutek szkodliwej polityki czynników rządzących objawił się deficyt w budżecie państwowym, i kiedy finanse krajowe nie wystarczyły do ożywienia jakich takich czynności inwestycyjnych. Najgłębsze „dno kryzysu“ osiągnięto na początku 1933. Obecnie objawiają się zmiany na lepsze, ale kryzys sroży się w całej pełni, ponieważ o jakichkolwiek inwestycjach niema mowy, a ceny się nadal obniżają. Całkowita produkcja rolnicza podniosła się w drugim kwartale roku 1934 w porównaniu z pierwszym kwartalem 1933 roku o 32'4%, ale pomimo tego pozostaje jeszcze o 38%poniżej stanu z roku 1929. Rolnictwo, jako najsilniejsza klasa społeczna, z którego żyje 70% ludności, nęka bieda i niedostatek. Np. wskaźnik cen gotowych wytworów przemysłowych obniżył się w pierwszej połowie 1934 roku z 65'3 na 64'1, zaś wskaźnik cen wytworów rolniczych z 42'6 na 37'6 (według zasady 100 z roku 1928). Rząd jest bezsilny wobec magnatów przemysłowych, którzy dyktują wysokie ceny za fabrykaty, a przy lada okazji obdzierają robotników z płac głodowych, którzy w następstwie tego nie mogą konsumować produktów rolnych — jak i u nas. Na dobitkę, wywóz wytworów rolnych w konkurencji z państwami bałtyckimi i skandynawskimi staje się coraz to trudniejszy. Ubożającego rolnictwa nie można umieścić w przemyśle, gdzie szaleje bezrobocie, jak wszędzie w całym świecie. Do tego przemysł tkacki, skórny, a także i żelazny, jest skazany na dowóz surowców, pomimo, że w kraju, gdyby się do tego zabrano racjonalnie, mogłoby być dosyć wełny, lnu oraz skór zwierzęcych — do tego mając poddostatkiem niewyekspluatowanych złóż rud żelaznych.

Do tego panuje brak kapitału. Już przed w buce

kryzysu 44% kapitału przemysłowego znajdowało się w rękach obcych, zwłaszcza Francuzów, Niemców lub Amerykanów. Przeorientowanie się sfer rządowych na rzecz hitlerowskich Niemiec i wynikły z tego spór z Francją — doprowadziło do odwracania się kapitałów bogatych Francuzów od Polski. Zaprzysiężnione państwa faszystowskie, jak: Niemcy, Włochy, Austria i Węgry, nic nie dają, albowiem same gonią ostatkami dla podtrzymania swych dyktatur. Skutkiem odwrócenia się kapitału zagranicznego, obniżał się także handel zagraniczny pod przeciętną handlu światowego. Rząd wobec tego usiłuje przeorientować przemysł celem spotrzebowania różnych surowców krajowych i przenosi różne fabryki do małych miast, gdzie pono jest tańsze utrzymanie życiowe, aby robotnicy mogli pracować jak najtaniej na rzecz kapitalistów.

Brak kapitału doprowadził za rządów „sanacji“ do znacznego zadłużenia Polski. Samo zadłużenie państwa wynosiło z początkiem bieżącego roku 4.170.000.000 zł., tak, że przeciętnie przypada na obywatela po 130 zł. Do tego trzeba zaznaczyć, że za rządów sanacji nastąpiła wielka obniżka dolara, funta i innych walut, co automatycznie zmniejszyło ten dług, którego zaledwie jedna siódma jest zaciągnięta w kraju. Więc zysk był znaczny. Z powodu wysokości długów zewnętrznych rząd sanacyjny trwa na walucie złotej, pomimo, że stopa życiowa ludności nieustannie się obniża.

Długi rolnictwa oceniają na 4.600.000.000 złotych, których oprocentowanie wynosi 480 milionów złotych rocznie. Jednak konwersją i oddłużeniem obniża się one na 275 milionów złotych. Kasy oszczędności wykazują przyrost wkładek na oszczędność. Niestety, tego dla gospodarstwa prywatnego nawet niedostatecznego przyrostu nadużywa rząd dla podtrzymania swego reżymu. Budżet państwowy Polski na rok 1933-34 zrównoważony pożyczką wewnętrzną, wynosił 2.400.000.000 zł., z czego przypadło na samo utrzymanie armii 825 milionów złotych, a licząc w to straż graniczną z 145 milionami złotych, mamy prawie miliard złotych na same wojsko.

Tak wygląda ogólna sytuacja gospodarcza Polski pod rządami „sanacji“.

Walne Zebranie Centr. Stowarzyszenia Spożywczego w Łazach

Delegaci domagali się zawieszenia czynności Chobota. — Niewyjaśniono zapytania w której filii Centr. Stow. Spoż. p. Chobot pobiera towary. — Podczas skrutynium, jedynego członka opozycji podstępem wysłano na salę dowiedzieć się ile jest uprawnionych do głosowania.

W niedzielę, dnia 2 grudnia b. r. odbyło się w Łazach z wielkim zainteresowaniem oczekiwane walne zgromadzenie Centr. Stow. Spożywczego. Wzięło w niem udział około 140 delegatów. Przed rozpoczęciem porządku obrad wystąpił nowozałożony chór spółdzielczy, złożony z pracowników Stowarzyszenia. Zgromadzenie zagał przewodniczący p. dyr. Sikora, który po odczycie porządku dziennego zapytał się, czy obecni zgadzają się na ten porządek obrad. Odrazu podniosły się głosy licznych delegatów, którzy energicznie domagali się postawienia na porządku dziennym sprawy zawieszenia w urzędowaniu członka zarządu p. Chobota. Wnioski swoje motywowali tem, że p. Chobot postępowaniem swoim szkodzi Stowarzyszeniu, że jego funkcja w zarządzie stowarzyszenia stoi w sprzeczności z jego pesadą w »Gecu«, gdyż w ten sposób Chobot sprzedaje Chobotowi, wreszcie, że p. Chobot nie pobiera towarów w Centr. Stow. i z tych powodów nie może piastować w niem żadnej godności. Punkt 3 paragrafu 3-go statutu Centr. Stow. powiada wyraźnie, że prawo członkostwa gaśnie przez wykluczenie i że wykluczony może być w każdej chwili członek, który więcej, jak 6 miesięcy nie pobiera towarów. Delegaci słusznie podnosili, że nie mogą istnieć inne przepisy dla członków, a inne dla p. Chobota. Ogół członków Stowarzyszenia bardzo chętnie usłyszałby od p. przewodniczącego Sikory, który na walnym zgromadzeniu oświadczył, że p. Chobot jest członkiem, wyjaśnienie, w której filii stowarzyszenia p. Emanuel Chobot pobiera towary.

Tych wniosków jednak przewodniczący nie dał pod głosowanie, przyczem powoływał się na przepisy statutu, oraz zapewnił, że wnioski te przekaże Radzie nadzorczej do rozpatrzenia.

Protokołu z ostatniego Walnego zgromadzenia nie odczytano. P. Sikora złożył sprawozdanie z czynności zarządu opublikowanej w sprawozdaniu. (W nie-

dzielnym numerze podaliśmy już krótki szkic działalności Stowarzyszenia w roku sprawozdawczym.) Po sprawozdaniu z czynności Rady Nadzorczej pod obrady poszła kwestja udzielenia absolutorjum zarządowi. Z zarządu ustępował w tym roku jeden członek, p. Sikora, z Rady Nadzorczej trzech członków. P. Goetze, który składał sprawozdanie z czynności Rady Nadz., postawił wniosek, aby zarządowi udzielono absolutorjum i aby p. dyr. Sikorę wybrano ponownie do zarządu. Wniosek ten próbował przeprowadzić drogą aklamacji, na co nie uzyskał zgody. Odezwały się głosy, podnosząc, że p. Chobotowi delegaci nie mogą odgłaszać zaufania. Dopiero na kilkakrotne wezwanie p. dyr. Sikory i dyr. Tomana, oraz po wyjaśnieniu, że absolutorjum nie można ograniczać do części zarządu, i że wniosek nieufności dotyczyłby także wszystkich innych członków zarządu wraz z pp. Sikorą i Tomanem, delegaci, nie chcąc robić przykrości, z konieczności odgłosowali absolutorjum. Odrazu jednak odezwały się głosy za zwołaniem nadzwyczajnego walnego zebrania, gdzie na porządku dziennym postawionoby kwestję usunięcia p. Chobota z zarządu.

Przy głosowaniu nad członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, którzy mieli wejść w miejsce ustępujących, Rada Nadzorcza, która na mocy statutu proponuje kandydatów, wystawiła listę, w której proponowała tych samych kandydatów. Kandydat opozycji uzyskał 70 głosów, co świadczy o jej sile, tem bardziej, że opozycja szła nieskoordynowanie. Zanotować należy i ten fakt, że podczas skrutynium jedynego członka opozycji wysłano na salę, aby się dowiedział, ilu jest delegatów uprawnionych do głosowania.

Najciekawsze było, że podczas całych obrad p. Chobot nie ośmielił się pokazać na sali, ale ukrywał się w sąsiednim lokalu, obawiając się widocznie, że jego pojawienie się miałoby dla niego przykre następstwa. Dopiero po wy-

borach, kiedy walne zebranie chyliło się ku końcowi i delegaci zaczęli się rozchodzić, p. Chobot widząc, że głosowanie już załatwione, zaryzykował wejście na salę i próbował popisywać się swoim krasomówstwem. Rzucił frazesy o swojej krzywdzie, o faszyzmie w atakach na partję, oświadczył, że nie ustąpi dlatego, że tego domagają się jego wrogowie i t. d. Oczywiście, obecni nie zważali na jego gadanie i tłumnie opuszczali salę obrad, tak że p. Emanuel Chobot właśnie sam sobie śpiewał.

*

Walne zgromadzenie dało dowód przywiązania członków do tej instytucji, wykazało także, jakie brednie głosili ci, którzy pisali o »ataku« na spółdzielnie. Z drugiej strony jednak okazało jeszcze raz dobitnie, jak szkodliwą jest dla stowarzyszenia działalność p. Chobota. Informacje, jakoby p. Chobot został wybrany większością głosów, nie odpowiadają prawdzie, ponieważ wogóle nie ustępował on w tym roku z zarządu. Zarząd miał jeszcze raz sposobność przekonać się, że ogromna większość stowarzyszenia wypowiada się przeciwko Chobotowi.

Po raz pierwszy w dziejach Centr. Stowarzyszenia dochodzi do tego, że przeważająca większość delegatów wypowiada się tak otwarcie przeciwko członkowi Zarządu. Powodem jest jedynie obecność p. Chobota w zarządzie. Jest rzeczą więcej niż pewną, że gdyby p. Chobot ustępował, to ogromna większość delegatów wypowiedziałaby się przeciwko jego ponownemu wyborowi. W ten sposób gwiazda tego »męża opatrnościowego« gaśnie i tam, gdzie doniedawna uważany był za niezbędnego.

Należy się spodziewać, że sprawa zostanie załatwiona ku zadowoleniu członków Stowarzyszenia i że tem samem Centralne Stow., uwolnione od rozterek wewnętrznych, wkroczy na tory nowego pomyślnego rozwoju.

Humanitarna akcja Komitetu Pań Polskich na Śląsku

W ubiegłą sobotę odbyło się staraniem niezwykle czynnego Komitetu Pań przy Konsulacie R. P. w Mo. Ostrawie zebranie towarzyskie z tańcami w salach Polskiego Domu Reprezentacyjnego w Cz. Cieszynie — »Polonji«. Humanitarna akcja Komitetu Pań, któremu przewodniczy p. konsulowa generalna Helena Malhomme, spotkała się z żywym oddźwiękiem całego społeczeństwa polskiego na Śląsku.

Dowodem tego był niezwykle liczny, wprost imponujący napływ gości z całego Śląska, z tej i tamtej strony Olzy.

Wśród gości widzieliśmy wybitne osobistości ze sfer politycznych, społecznych i gospodarczych, przedstawicieli duchowieństwa obu wyznań, nauczycielstwa, towarzystw spółdzielczych polskich, kół i towarzystw oświatowych i wielu działaczy polskich z całego kraju.

W zebraniu towarzyskiem wziął też udział cały personel Konsulatu R. P. w M. Ostrawie z p. konsulem generalnym Leonem Malhomme na czele. W pięknie udekorowanej sali »Polonji« odtańczono kilkanaście tańców śląskich przy dźwiękach doborowej orkiestry Stow. Młodzieży Robotniczej »Siła« z Trzyńca.

Tańce śląskie spotkały się z żywiołowym aplauzem gości z Polski. Zabawa przeciągnęła się w miłym i serdecznym nastroju do godziny 12-tej w nocy. Z wybieciem godziny 12-tej umilkły dźwięki śląskich piosenek i goście opuścili salę »Polonji«. Adwent rozpoczął swoje królowanie.

Poważny dochód z tej nadzwyczaj udanej imprezy przeznaczył Komitet Pań przy Konsulacie R. P. w Mor. Ostrawie na ubogie polskie dzieci.

25 tysięcy polskich nauczycieli otrzyma awans z dniem 1 stycznia 1935

Minister W. R. i O. P., p. W. Jędrzejewicz, omawiając podczas swego ekspozycji stosunki w szkolnictwie polskim, zaznaczył swoją stałą troskę o poprawę warunków moralnych i materialnych pracy nauczycielskiej. Celem odciążenia nauczycielstwa w zakresie prac sprawozdawczych i korespondencji urzędowej powołana została specjalna komisja pod przewodnictwem wiceministra prof. Chylińskiego. W miarę

możności przeprowadzono korzystniejsze zaszerogowanie nauczycieli, oraz uzyskano zniżki kolejowe dla nauczycieli kontraktowych.

Z dniem 1 stycznia 1935 roku przewiduje się w myśl nowej ustawy uposażeniowej automatyczny awans 25 tysięcy nauczycieli, czyli $\frac{1}{2}$ ogółu polskiego nauczycielstwa.

Przegląd prasy

„Prager Presse“ ubolewa...

Oficjalna „Prager Presse“, zajmując stanowisko do ataku na armję polską, który pojawił się w Ostrawskim „Večerníku“ (22 listopada 1934, nr. 13), wyraża wprawdzie ubolewanie ze sposobu wyrażania się tego pisma o armji polskiej i polskim sadownictwie, które nazywa sprzecznem z prawem i zadaniami rzeczowej krytyki, równocześnie jednak usprawiedliwia wybieg ten, że został on spowodowany

Biennik Polski 5/XII 34.

Jeszcze w sprawie konferencji PSPP w Karwinie

W związku ze sprawozdaniem z przebiegu konferencji PSPP w Karwinie, które opublikowaliśmy w nr. niedzielnym, informuje nas jeden z jej uczestników, że faktyczna liczba obecnych wynosiła 19 osób plus 5 referentów, czyli razem 24 osób. I on a, że już sama liczba uczestników okręgu karwińskiego jest najfiaskiem, jakie spotkało kiedyś hobotę w Karwinie. O pojawieniu hoboty na publicznym zebraniu w owości niema mowy.

Spomy. Dami

Prisignę Biennik Polski

primo, że p. J. Pitsucki się stara o pokój w ale całej Europy to jest jakaś jedna garstka z proca granicy nieprzejmione a jeżeli tak temu naprawdę jest to dlaczego Pan nie idzie na jego przykładem? Pan polski wojnie i rozgorszenie tutaj na Kasan.

Wiem Pan nie idzie droga Pitsuckiego - tylko droga Ciulhara. Pan to także taki terowista.

do Pan nie brójt to już my Polacy odstawamy na naszych białychach bo już nas w Pragnen wydalają.

acy

z naszych własnych sił, zone naprzeciwko uciskowi, mu, że było tak bardzo ciężkie księżom i urzędnikom, oardom marek, naprzeciwko nielieznym na szczęście, które własnych szeregach próbowiare i zwątpienie. rzód, bo mamy wiarę coraz ay naprzód, bo zdobywamy siłę ducha, poczucie służyciestwa. Jesteśmy Polacy tę prowadzimy o rzecz najni, o Polskość duszy kaźdemcech, o to, żeby żyła żyem, o to, by kaźda dusza ródła wielkości i nieśmierPolskiego.

ejscia na łzy i na narzekaniejsce na uśmiech radości, st możność w takiej walce

rozumienie tego jest coraz ści polskiej w Niemczech, o twardo i mocno siedzi na emi, jak i tej, co tę ziemię poniosła na obce tereny. z nazwać wobec obcych, naja, jak chcesz. Możesz ała i nie nie znaczy. Biegu zmienisz i nie zatamujesz adnemi sztucznymi przełu naprzód. ści polskiej w Niemczech, cie swych sił, która ma przyszłość, która czerpieodu Polskiego, nikt i nie Zwycięży!

Walne Zebranie Centr. Stowarzyszenia Spożywczego w Ł.

Delegaci domagali się zawieszenia czynności Chobota. — Niewyjaśniono zapytania w kół Centr. Stow. Spoż. p. Chobot pobiera towary. — Podczas skrutynium, jedynego członka o podstępem wysłano na salę dowiedzieć się ile jest uprawnionych do głosowania.

W niedzielę, dnia 2 grudnia b. r. odbyło się w Łazach z wielkiem zainteresowaniem oczekiwane walne zgromadzenie Centr. Stow. Spożywczego. Wzięło w niem udział około 140 delegatów. Przed rozpoczęciem porządku obrad wystąpił nowozałożony chór spółdzielczy, złożony z pracowników Stowarzyszenia. Zgromadzenie zagał przewodniczący p. dyr. Sikora, który po odczytaniu porządku dziennego zapytał się, czy obecni zgadzają się na ten porządek obrad. Odrazu podniosły się głosy licznych delegatów, którzy energicznie domagali się postawienia na porządku dziennym sprawy zawieszenia w urzędowaniu członka zarządu p. Chobota. Wnioski swoje motywowali tem, że p. Chobot postępowaniem swoim szkodzi Stowarzyszeniu, że jego funkcja w zarządzie stowarzyszenia stoi w sprzeczności z jego pesadą w »Gecu«, gdyż w ten sposób Chobot sprzedaje Chobotowi, wreszcie, że p. Chobot nie pobiera towarów w Centr. Stow. i z tych powodów nie może piastować w niem żadnej godności. Punkt 3 paragrafu 3-go statutu Centr. Stow. powiada wyraźnie, że prawo członkostwa gaśnie przez wykluczenie i że wykluczony może być w każdej chwili członek, który więcej, jak 6 miesięcy nie pobiera towarów. Delegaci słusznie podnosili, że nie mogą istnieć inne przepisy dla członków, a inne dla p. Chobota. Ogół członków Stowarzyszenia bardzo chętnie usłyszałby od p. przewodniczącego Sikory, który na walnem zgromadzeniu oświadczył, że p. Chobot jest członkiem, wyjaśnienie, w której filji stowarzyszenia p. Emanuel Chobot pobiera towary.

Tych wniosków jednak przewodniczący nie dał pod głosowanie, przyczem powoływał się na przepisy statutu, oraz zapewnił, że wniosek ten przekaże Radzie nadzorczej do rozpatrzenia.

Protokołu z ostatniego Walnego zgromadzenia nie odczytano. P. Sikora złożył sprawozdanie z czynności zarządu opublikowanej w sprawozdaniu. (W nie-

dzielnym numerze podaliśmy już krótki szkic działalności Stowarzyszenia w roku sprawozdawczym.) Po sprawozdaniu z czynności Rady Nadzorczej pod obrady poszła kwestja udzielenia absolutorjum zarządowi. Z zarządu ustępował w tym roku jeden członek, p. Sikora, z Rady Nadzorczej trzech członków. P. Goetze, który składał sprawozdanie z czynności Rady Nadz., postawił wniosek, aby zarządowi udzielono absolutorjum i aby p. dyr. Sikorę wybrano ponownie do zarządu. Wniosek ten próbował przeprowadzić drogą aklamacji, na co nie uzyskał zgody. Odezwały się głosy, podnosząc, że p. Chobotowi delegaci nie mogą odgłaszać zaufania. Dopiero na kilkakrotne wezwanie p. dyr. Sikory i dyr. Tomana, oraz po wyjaśnieniu, że absolutorjum nie można ograniczać do części zarządu, głosy przysłuchały się do niego.

berach, kiedy walne zebranie się ku końcowi i delegaci zaczęli rozchodzić, p. Chobot widząc, że wanie już załatwione, zaczął wejście na salę i próbował u siebie swoim krasomówstwem frazesy o swojej krzywdzie, o f w atakach na partję, oświadczył nie ustąpi dlatego, że tego domaga jego wrogowie i t. d. Oczywiście nie zważali na jego gadanie i opuszczali salę obrad, tak że Emanuel Chobot właśnie sam sobie

*

Walne zgromadzenie dało przywiązania członków do tej cji, wykazało także, jakie bredni, którzy pisali o »ataku« na nie. Z drugiej strony jednak jeszcze raz dobitnie, jak szkoda dla stowarzyszenia działalność

Humanitarni

W ubiegłą sobotę niezwykle czynnego Konsulacie R. P. w Ł. towarzyskie z tańcami Domu Reprezentacyjnego — „Polonji“. Humanitarny Pań, któremu przewodziła generalna Helena się z żywym oddźwiękiem stwa polskiego na Śląsk.

Dowodem tego było wprost imponujące n. Śląska, z tej i tamtej

Wśród gości widzieć stości ze sfer politycznych, gospodarczych, przedstawa obu wyznań, n. rzystw spółdzielczych, rzystw oświatowych, skich z całego kraju.

25 tysięcy polskich nauczycieli otrzyma awans z dniem 1 stycznia 1935

Minister W. R. i O. P., p. W. Jędrzejewicz, omawiając podczas swego ekspozycji stosunki w szkolnictwie polskim, zaznaczył swoją stałą troskę o poprawę warunków moralnych i materialnych pracy nauczycielskiej. Celem odciążenia nauczycielstwa w zakresie prac sprawozdawczych i korespondencji urzędowej powołana została specjalna komisja pod przewodnictwem wiceministra prof. Chylińskiego. W miarę

możności przeprowadzono korzystniejsze zaszerogowanie nauczycieli, oraz uzyskano zniżki kolejowe dla nauczycieli kontraktowych.

Z dniem 1 stycznia 1935 roku przewiduje się w myśl nowej ustawy uposażeniowej automatyczny awans 25 tysięcy nauczycieli, czyli $\frac{1}{2}$ ogółu polskiego nauczycielstwa.

Przegląd prasy

„Prager Presse“ ubolewa...

Oficjalna „Prager Presse“, zajmując stanowisko do ataku na armję polską, który pojawił się w Ostrawskim „Večerníku“ (22 listopada 1934, nr. 13), wyraża wprawdzie ubolewanie ze sposobu wyrażania się tego pisma o armji polskiej i polskim sądownictwie, które nazywa sprzecznym z prawem i zadaniami rzeczowej krytyki, równocześnie jednak usprawiedliwia wybrak tem, że został on spowodowany...

Biennik Polski 5/XII 34.

Jeszcze w sprawie konferencji PSPR w Karwinie

W związku ze sprawozdaniem z przebiegu konferencji PSPR w Karwinie, które opublikowaliśmy w nr. niedzielnym, informuje nas jeden z jej uczestników, że faktyczna liczba obecnych wynosiła 19 osób plus 5 referentów, czyli razem 24 osób. I onia, że już sama liczba uczestników okręgu karwińskiego jest naj-niższą, jakie spotkało kiedyś Chobota w Karwinie. O pojawieniu Chobota na publicznym zebraniu w Karwinie nie ma mowy.

5/XII 34.

acy

z naszych własnych sił, zozone naprzeciwko uciskowi, temu, że było tak bardzo ciężko w księżom i urzędnikom, o- lardom marek, naprzeciwko nielichym na szczęście, któ- h własnych szeregach próbo- niewiarę i zwątpienie. przód, bo mamy wiarę coraz my naprzód, bo zdobywamy siłę ducha, poczucie służ- zyciństwa. Jesteśmy Polacy lke prowadzimy o rzecz naj- emi, o Polskość duszy każde- Niemcech, o to, żeby żyła ży- wem, o to, by każda dusza źródła wielkości i nieśmier- lu Polskiego.

niejsza na lzy i na narzeka- miejsce na uśmiech radości, jest możność w takiej walce

rozumienie tego jest coraz ości polskiej w Niemcech, co twardo i mocno siedzi na ziemi, jak i tej, co tę ziemię poniosła na obce tereny. sz nazwać wobec obcych, znają, jak chcesz. Możesz nała i nie nie znaczy. Biegu zmienisz i nie zatamujesz żadnymi sztucznymi prze- ędu naprzód.

ości polskiej w Niemcech, ucie swych sił, która ma przyszłość, która czerpie arodu Polskiego, nikt i nie . Zwycięży!

Mielimy pogodę i polską a teraz or
Pan nabrójit to my musimy radnie.
Gdyby to Pański goście który by e
dobrym prawnikiem miał.

Wie Pan po nowym pewna Pań
k. Władcywie słowa dla Pan bymka
bo na koniu to Pan niegraby a do
tego jak Pan pojedzie k. Kuchostawczy
do Galicji aby Pan miał na celu
jeiheri.

Lona na koniu a Pan na byraku
a do tego k. Kuchostawczy od Polaków
je Skaska.

Jr. Władcywie
J. Władcywie
główny mityjony polski
i pogodę.

Walne Zebranie Centr. Stowarzyszenia Spożywczego w Ła

Delegaci domagali się zawieszenia czynności Chobota. — Niewyjaśniono zapytania w kół Centr. Stow. Spoż. p. Chobot pobiera towary. — Podczas skrutynjum, jedynego członka o podstępem wysłano na salę dowiedzieć się ile jest uprawnionych do głosowania.

W niedzielę, dnia 2 grudnia b. r. odbyło się w Łazach z wielkiem zainteresowaniem oczekiwane walne zgromadzenie Centr. Stow. Spożywczego. Wzięło w niem udział około 140 delegatów. Przed rozpoczęciem porządku obrad wystąpił nowozałożony chór spółdzielczy, złożony z pracowników Stowarzyszenia. Zgromadzenie zagał przewodniczący p. dyr. Sikora, który po odczycie porządku dziennego zapytał się, czy obecni zgadzają się na ten porządek obrad. Odrzu podniósł się głosy licznych delegatów, którzy energicznie domagali się postawienia na porządku dziennym sprawy zawieszenia w urzędowaniu członka zarządu p. Chobota. Wnioski swoje motywowali tem, że p. Chobot postępowaniem swoim szkodzi Stowarzyszeniu, że jego funkcja w zarządzie stowarzyszenia stoi w sprzeczności z jego posadą w »Gecu«, gdyż w ten sposób Chobot sprzedaje Chobotowi, wreszcie, że p. Chobot nie pobiera towarów w Centr. Stow. i z tych powodów nie może płać w niem żadnej godności. Punkt 3 paragrafu 3-go statutu Centr. Stow. powiada wyraźnie, że prawo członkostwa gaśnie przez wykluczenie i że wykluczony może być w każdej chwili członek, który więcej, jak 6 miesięcy nie pobiera towarów. Delegaci słusznie podnosili, że nie mogą istnieć inne przepisy dla członków, a inne dla p. Chobota. Ogół członków Stowarzyszenia bardzo chętnie usłyszałby od p. przewodniczącego Sikory, który na walnem zgromadzeniu oświadczył, że p. Chobot jest członkiem, wyjaśnienie, w której filji stowarzyszenia p. Emanuel Chobot pobiera towary.

Tych wniosków jednak przewodniczący nie dał pod głosowanie, przyczem powoływał się na przepisy statutu, oraz zapewnił, że wnioski te przekaże Radzie nadzorczej do rozpatrzenia.

Protokołu z ostatniego Walnego zgromadzenia nie odczytano. P. Sikora złożył sprawozdanie z czynności zarządu opublikowanej w sprawozdaniu. (W nie-

dzielnym numerze podaliśmy już krótki szkic działalności Stowarzyszenia w roku sprawozdawczym.) Po sprawozdaniu z czynności Rady Nadzorczej pod obrady poszła kwestja udzielenia absolutorjum zarządowi. Z zarządu ustępował w tym roku jeden członek, p. Sikora, z Rady Nadzorczej trzech członków. P. Goetze, który składał sprawozdanie z czynności Rady Nadz., postawił wniosek, aby zarządowi udzielono absolutorjum i aby p. dyr. Sikorę wybrano ponownie do zarządu. Wniosek ten próbował przeprowadzić drogą aklamacji, na co nie uzyskał zgody. Odezwały się głosy, podnosząc, że p. Chobotowi delegaci nie mogą odgłaszać zaufania. Dopiero na kilkakrotne wezwanie p. dyr. Sikory i dyr. Tomana, oraz po wyjaśnieniu, że absolutorjum nie można ograniczać do części zarzą-

berach, kiedy walne zebranie się ku końcowi i delegaci zaczęli rozchodzić, p. Chobot widząc, że wejście na salę i próbował pójść swoim krasomównem frazesy o swojej krzywdzie, o w atakach na partję, oświadczył, że nie ustąpi dlatego, że tego domaga jego wrogowie i t. d. Oczywiście nie zważali na jego gadanie i opuszczali salę obrad, tak że Emanuel Chobot właśnie sam sobie

*

Walne zgromadzenie dało przywiązania członków do tej cji, wykazało także, jakie bredni, którzy pisali o »ataku« na nie. Z drugiej strony jednak jeszcze raz dobitnie, jak szkoła dla stowarzyszenia działalność

Humanitar

W ubiegłą sobotę niezwykle czynnego Konsulacie R. P. w Łazach towarzyskie z tańcami w Domu Reprezentacyjnym — „Polonji“. Humanitar tu Pań, któremu przewodniczyła generalna Helena, z żywym oddźwiękiem stwa polskiego na Śląsku.

Dowodem tego było wprost imponujące n. Śląska, z tej i tamtej.

Wśród gości widzieć było stości ze sfer politycznych, gospodarczych, przedstawa obu wyznań, n. rzystw spółdzielczych, rzystw oświatowych, skich z całego kraju.

25 tysięcy polskich nauczycieli otrzyma awans z dniem 1 stycznia 1935

Minister W. R. i O. P., p. W. Jędrzejewicz, omawiając podczas swego ekspozycji stosunki w szkolnictwie polskim, zaznaczył swoją stałą troskę o poprawę warunków moralnych i materialnych pracy nauczycielskiej. Celem odciążenia nauczycielstwa w zakresie prac sprawozdawczych i korespondencji urzędowej powołana została specjalna komisja pod przewodnictwem wiceministra prof. Chylińskiego. W miarę

możliwości przeprowadzono korzystniejsze zaszeregowanie nauczycieli, oraz uzyskano zniżki kolejowe dla nauczycieli kontraktowych.

Z dniem 1 stycznia 1935 roku przewiduje się w myśl nowej ustawy uposażeniowej automatyczny awans 25 tysięcy nauczycieli, czyli $\frac{1}{2}$ ogółu polskiego nauczycielstwa.

Przegląd prasy

„Prager Presse“ ubolewa...

Oficjalna „Prager Presse“, zajmując stanowisko do ataku na armję polską, który pojawił się w Ostrawskim „Večerníku“ (22 listopada 1934, nr. 13), wyraża wprawdzie ubolewanie ze sposobu wyrażania się tego pisma o armji polskiej i polskim sądownictwie, które nazywa sprzecznem z prawem i zadaniami rzeczowej krytyki, równocześnie jednak usprawiedliwia wybryk tem, że został on sprowokowany rzekomo przez prasę polską, która wyzwiskami walczy z Czechosłowacją. Artykuł kończy się zdaniem: „Aczkolwiek chodzi o pismo tylko prowincjonalne, trwamy przy zdaniu, że ten sposób pisania jest w porządnem towarzystwie tak samo niedopuszczalny, jak wybryki prasy polskiej.“

Biernik polski 5/XII 34.

Jeszcze w sprawie konferencji PSPR w Karwinie

W związku ze sprawozdaniem z przebiegu konferencji PSPR w Karwinie, które opublikowaliśmy w nr. niedzielnym, informuje nas jeden z jej uczestników, że faktyczna liczba obecnych wynosiła 19 osób plus 5 referentów, czyli razem 24 osób. I on jest zdania, że już sama liczba uczestników z całego okręgu karwińskiego jest największym fiaskiem, jakie spotkało kiedykolwiek Chobotę w Karwinie. O pojawieniu się Choboty na publicznem zebraniu w tej miejscowości niema mowy.

Biernik polski 5/XII 34.

Polacy walczący

Pod takim tytułem zamieszczają „Nowiny Codzienne“, organ ludności polskiej na Śląsku Opolskim, ciekawy artykuł, charakteryzujący stosunek tejże ludności do niemieckiego otoczenia. „Nowiny Codzienne“, które bronią interesów polskiej ludności w Niemczech, nie spotkała ani razu konfiskata. Świadczy to wymownie o swobodzie, jaką się cieszy prasa polska w Niemczech. Ze względu na treść artykułu, przedrukujemy go w całości:

„Było nam ciężko i dziś jest nadal niełatwo pod wieloma względami. Ale nie to jest najważniejsze, co mamy do powiedzenia o życiu ludności polskiej w Niemczech. W każdym życiu, zarówno jednostek jak i całego społeczeństwa, są smutki i radości, jest zło i dobro, ale smutku i zła nie usuwa się, walcząc z niemi, ale gdy się walczy o radość i dobro. A przeto walczymy o dobro i moc społeczeństwa polskiego w Niemczech. Silna dusza polska, mocna i świadoma swej siły ludność polska, nie zna przeszkód, bo przeciw potędze ducha nie się nie ostoja.

Ktokolwiek wśród nas miałby nie wierzyć we wzrost tej siły polskiej, niech spojrzy na lata minione i obecne, niech spojrzy na społeczeństwo, rozbite organizacyjnie i zwaśnione po wojnie, i niech popatrzy dziś na ludność polską, która posiada szkolnictwo i instytucje gospodarcze, pisma i przeróżne zrzeszenia, i która posiada nade wszystko poczucie słuszności Sprawy Polskiej i wiarę w przyszłość.

Przecież nie z nieba to wszystko spadło i nikt nam tego nie podarował. Zdobyc nasza i wszystkie wartości, które uzyskali-

śmy, wyrosły z naszych własnych sił, zostały wywalczone naprzeciwko uciskowi, naprzeciwko temu, że było tak bardzo ciężko, naprzeciw księżom i urzędnikom, ogromnym miliardom marek, naprzeciwko wreszcie tym, nie liczącym na szczęście, którzy w naszych własnych szeregach próbowali szerzyć niewiarę i zwątpienie.

Idziemy naprzód, bo mamy wiarę coraz większą, idziemy naprzód, bo zdobywamy coraz większą siłę ducha, poczucie słuszności i wolę zwycięstwa. Jesteśmy Polacy walczący. Walkę prowadzimy o rzecz najświętszą na ziemi, o Polskość duszy każdego Polaka w Niemczech, o to, żeby żyła życiem prawdziwym, o to, by każda dusza polska piła ze źródła wielkości i nieśmiertelności Narodu Polskiego.

Niema tu miejsca na łzy i na narzekania, jest tylko miejsce na uśmiech radości, że dana nam jest możliwość w takiej walce brać udział.

Wiemy, że zrozumienie tego jest coraz większe u ludności polskiej w Niemczech, zarówno u tej, co twardo i mocno siedzi na Ojców swoich ziemi, jak i tej, co tę ziemię w sercu ze sobą poniosła na obce tereny.

Rzekę możesz nazwać wobec obcych, którzy jej nie znają, jak chcesz. Możesz mówić, że jest mała i nie nie znaczy. Biegu jej przez to nie zmienisz i nie zatamujesz gadaniem ani żadnemi sztucznymi przeszkodami jej pędu naprzód.

Rozwoju ludności polskiej w Niemczech, która ma poczucie swych sił, która ma wiarę w swoją przyszłość, która czerpie moc z ducha Narodu Polskiego, nikt i nie nie powstrzyma. Zwycięży!

Współpraca socjalistów polskich i czeskich

24 listopada odbyło się w Morawskiej Ostrawie wspólne posiedzenie przedstawicieli Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej w Czechosłowacji z przedstawicielami Czeskiej Partii Socjalistycznej. W posiedzeniu wzięli udział wszyscy ostrawscy posłowie i senatorowie socjalistyczni, członkowie Komitetu Wykonawczego Polskiej Partii Socjal., mężowie zaufania. Z ramienia zarządu głównego Czeskiej Partii Socjal. przybył tow. sen. Soukup.

Obrady zagał tow. Prokesz, poczem, po przedstawieniu postulatów polskiej

ludności robotniczej, rozwinęła się obszerna dyskusja. Omawiano głównie sprawę współpracy obu partyj i wspólnej walki z niebezpieczeństwem faszyzmu. Obrady toczyły się w nastroju życzliwym. Socjaliści czescy jednomyślnie wyrazili gotowość popierania postulatów polskich w sprawach politycznych i kulturalnych. Tow. Soukup przyrzekł poparcie słusznym żądan polskim na gruncie parlamentarnym.

Wyrażono z obu stron życzenie, by podobne zebrania częściej urządzać.

Narz Słazak 6. XII. 34

Mieniać się czasy ----

W jednym z ostatnich numerów „Dziennika Polskiego” czytamy korespondencję z Bystrzycy nad Olzą o uroczystości szkoty. Korespondent pisze, że kierownik Ciachotny przeczytał nadeszłe listy gratulacyjne, między innymi od polskiego konsula Malhomme i dr. Buzka —

których treść przyjęto do wiadomości z burzami oklasków, znowu po przeczytaniu listu od posła Chobota zapanowało w sali grobowe milczenie. Czytając korespondencję tą, musi człowiek zastanowić się nad inną chwilą i przychodzi na myśl słowa „Pisma Świętego”. Raz „hosanna!” — a za niedługo „ukrzyżujcie go!” Czy i tutaj nie jest temu tak? Przecież niedługo temu, co poseł Chobot był według tutejszej prasy polskiej najlepszym i najgorliwiejszym Polakiem, który na każdym kroku bronił interesy „uciemiężonej ludności polskiej pod zaborem czeskim”, który jeździł po Cieszyńsku i referował nawet na zgromadzeniach Związkowców, chociaż sam socjalistą... a dziś? Przecież na wszystkich polskich festynach a uroczystościach widzieliśmy zawsze „nierozłączną trójkę” panów polskich posłów — dr. Buzka, Chobota i Jungę — a dziś ci, którzy niedawno jeszcze wołali „Hosana, panie Chobocie”, wołają „na krzyż z nim!” Mamy przed sobą ulotnik „Aby było jasno czyli kto rozbija jedność polską na Śląsku”. W ulotniku tym nienasził ani jednego „dobrego kudła” na posłowi Chobotowi. Już same napisy świadczą o tem, jak „Chobot jako germanofil”, „Chobot jako dorobkiewicz i karierowicz”, „Przeorientowanie się Chobota z germanofila na czechofila”, „Chobot jako komunista” i „Chobot nawrócony, lecz nie naprawiony”. Dziwimy się, że na ulotniku nie zrobiono jeszcze z niego „mordercy narodu polskiego pod zaborem czeskim” — przecież ludzie ci są do wszystkiego zdolni. A dlaczego to wszystko? Jedynie dlatego, że poseł Chobot miał odwagę powiedzieć Polakom: Panowie, wszystko uczynię dla was, tylko jednego nie: nie będę tańczył według muzyki pana Malhomme i chcę być dobrym obywatelem Czechosłowacji. Pan Chobot chciał zostać dobrym obywatelem!

To właśnie jest ta zbrodnia, którą popełnił poseł Chobot. Wtedy rzuciło się całe szerszenie gniazdo na niego i kłuje go — aby go ukłuć na umór. Jeżeli nie mogą mu nic uczynić w życiu politycznym, tak chcą pomścić się na nim w innym kierunku. Chcą podkopać mu egzystencję. Chobot jest bowiem przewodniczącym w Centralnem Stowarzyszeniu. Chcieliby go pozbawić funkcji tej i piszą w owym ulotniku:

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętałą robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

Te głosy powinny pojawić się na wszystkich zgromadzeniach partyjnych i zgromadzeniach spółdzielczych. Kiedy się to stanie, to wtenczas będzie można poznać prawdziwe oblicze Chobota, które ujawni się na te głosy jako odpowiedź. Chobot dopuści prędzej do niszczenia wszystkiego co polskie, czy już to Centr. Stowarzyszenie, czy też innych stowarzyszeń polskich, zanimby się rzekł jednej funkcji, która mu przynosi zyski.

Lecz jeżeli tego Chobot nie robi dobrowolnie, to należy użyć przeciw niemu wszelkich środków, chociażby i radykalnych (w tych radykalnych środkach marzą najbardziej niektórzy nasi polscy patryoci — Red.) jakimi są bojkot i wstrzymanie płacenia wkładek partyjnych (o tych drugich środkach radykalnych nie piszą! Red.).

W następnym komunikacie podamy do wiadomości, za co uważa Chobot członków partyjnych i ile kosztuje partję z tych pieniędzy, które składają biedni robociarze w postaci wkładek, on, który ma poza partją 13 000 Kł miesięcznie. Odsłoniemy także i tę tajemnicę za co otrzymał odznaczenie Polonia restituta.

Naraz bracia Polacy odkryli co to za burżoj ten socjalistyczny poseł p. Chobot. Pomału zpuszczają welon z tajemnic w obozie polskim. Zdaje się, że publiczność dowie się pomału tego jeszcze więcej, ale nie o p. Chobotowi, lecz o niektórych z tych innych „lojalnych obywateli”!

Dlaczego piszemy to? Chcemy tylko naszej ludności śląskiej ukazać mały przykład w „honorowym postępowaniu” naszych niektórych polskich agitatorów. Dokąd cię potrzebują, to w rękawiczkach z tobą, jak cię chwycili do swojej sieci a więcej cię nie potrzebują, będą cię traktowali jak dziś traktują p. Chobota. Ślązaku, bądź przed nimi na straży!!

Konsul Malhomme.

W sejmie wygłosił dłuższe przemówienie poseł Špaček ze Śl. Ostrawy, które przyjęły wszystkie stronnictwa rządowe z wielką satysfakcją.

Poseł Špaček krytykował między innem czynność polskiego konsula Malhomme z Morawskiej Ostrawy, który do dziś dnia nie otrzymał od naszego rządu dyplomatycznego zatwierdzenia, to znaczy nasza władza go oficjalnie jako zastępcę polskiego państwa nie uznawa. Twierdził dalej, że ten nieoficyalny cudzoziemiec dziennie wywoływa nowe prowokacje, które my cierpimy, aby nie mogło twierdzić się, że daliśmy powód do dalszego zaostrenia stosunków między Czechosłowacją a Polską.

Zaznaczyć trzeba, że rząd polski już trzy razy żądał naszą władzę, aby udzieliła exequatur (zatwierdzenie) konsulowi Malhommemu, co trzy razy zostało odrzucone. Więc Malhomme jest dotąd u nas zwyczajnym cudzoziemcem, może z wyjątkiem tego, że zwyczajnego obcokrajowca za tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

60 Sprawozdanie

**TOWARZYSTWA
OSZCZĘDNOŚCI I ZALICZEK
W CZESKIM CIESZYNIE**

t. j. za czas od 1. stycznia do 31. grudnia

1933 r.

CZESKI CIESZYN 1934.

LUDOWA DRUKARNIA SEMBOL I SKA FRYSZTAT — 297-34.
NAKLAD TOWARZYSTWA.

Współpraca socjalistów polskich

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętacką robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

z wyjątkiem tego, że zwykłego obywatela za tak liczne prowokacye byłoby się dawno wypędziło za granicę.

SPRAWOZDANIE

Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek,

stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką

w Czeskim Cieszynie

z filjami:

**w Jabłonkowie, Fryszacie, Nowym Boguminie, Orłowie, Trzyńcu, Dąbrowie,
Karwinie i Będowicach Dolnych**

z czynności

w sześćdziesiątym okresie rachunkowym

to jest

za czas od 1 stycznia do 31 grudnia

1933.

CZESKI CIESZYN

Współpraca socjalistów polskich

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętacką robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

„Wyjątkiem tego, że zwykłego obywatela za tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

Zamknięcie rachunków

TOWARZYSTWA OSZCZĘDNOŚCI I ZALICZEK W CZESKIM CIESZYNIE, stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką za rok 1933.

Na początku 1933 roku liczyło Towarzystwo

6.139 członków, którzy deklarowali udziałów	5,532.210.— Kč	a wpłacili	1,560.520.12 Kč
w 1933 r. przystąpiło 67 członków, którzy deklarowali	118.030.— Kč	a wpłacili	101.728.91 Kč
razem 6.206 członków, którzy deklarowali	5,650.240.— Kč	a wpłacili	1,662.249.03 Kč
w 1933 r. wystąpiło 390 członków, z deklar. udziałami	358.240.— Kč	a podjęli	142.992.89 Kč

Pozostaje tedy z końcem 1933 roku

razem 5.816 członków, którzy deklarowali 5,292.000.— Kč a wpłacili 1,519.256.14 Kč

W ciągu 1933 roku zgłosiło wystąpienie lub zmarło 437 członków z udziałami deklarowanymi w kwocie 411.370.— Kč, a wpłaconymi na 107.532.85 Kč.

Ilość książeczek wkładowych w obiegu: 9.560.

Ilość dłużników: 4.093.

Oddziały Towarzystwa:	1. Trzyniec	— założony w 1918 roku	
	2. Błędowice Dolne	„	1930 „
	3. Jabłonków	„	1875 „
	4. Frysztat	„	1877 „
	5. Karwina	„	1927 „
	6. Dąbrowa	„	1900 „
	7. Orłowa	„	1913 „
	8. Nowy Bogumin	„	1889 „

Współpraca socjalistów polskich

4

Rachunek obrotów.

Dochód	Kč	h	Rozchód	Kč	h
Gotówka kasowa z początk. roku	137.518	09	Udziały członków	142.992	89
Fundusz rezerwowy	620	—	Wkłady na oszczędność	14,684.725	43
Udziały członków	101.728	91	Banki i P. K. O.	4,311.039	50
Wkłady na oszczędność	7,916.619	44	Papiery wartościowe	18.934	89
Banki i P. K. O.	3,984.026	50	Wierzyciele	54.911	55
Papiery wartościowe	52.660	99	Pożyczki hipoteczne	449.306	62
Wierzyciele	5,318.734	76	Pożyczki wekslowe	5,179.461	25
Pożyczki hipoteczne	2,269.604	90	Rachunki bieżące	22,128.438	75
Pożyczki wekslowe	7,483.435	14	Rachunki wzajemne	4,998.453	31
Rachunki bieżące	21,521.348	15	Nieruchomości	1,630.078	79
Rachunki wzajemne	4,998.453	31	Sprzęty i urządzenie	100.072	05
Nieruchomości	39.965	50	Utrzymanie nieruchomości . .	82.431	61
Sprzęty i urządzenie	300	—	Odsetki od wkładów oszczędn.	1,646.595	44
Utrzymanie nieruchomości . .	264.187	55	Odsetki od wkł. w rach. bież.	31.301	75
Odsetki od pożyczek i za zwłokę	2,391.676	46	Odsetki od pożycz. zaciągu . . .	180.284	79
Zwrot opłat fund. i pod. rent.	77.341	36	Wydatki zawiadowcze	1,215.797	84
Zwrot wydatków zawiadowczych	394.741	87	Wydatki prawne	33.358	40
Zwrot wydatków prawnych . .	28.011	80	Gotówka kasowa z końcem roku	92.789	87
	56,980.974	73		56,980.974	73

Rachunek zysków i strat.

Straty	Kč	h	Zyski	Kč	h
Pokrycie straty w 1932 roku .	22.584	03	Zysk na papierach wartość. .	33.726	10
Umorzenie 2% na zużycie nieruch.	117.555	86	Odsetki od pożyczek udziel. .	2,673.215	30
Umorzenie 10% na zużycie ruch.	61.283	80	Dochody z nieruchomości . .	181.755	94
Odsetki od wkładów	1,646.595	44			
Odsetki od wkł. w rach. bież.	31.301	75			
Odsetki od pożyczek zaciągu .	180.284	79			
Wydatki zawiadowcze	821.055	97			
Wydatki prawne	435	—			
Czysty zysk za 1933 rok . .	7.600	70			
	2,888.697	34		2,888.697	34

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętacką robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

Bilans z dniem 31 grudnia 1933.

Stan czynny	Poszczególne		Łącznie		Stan bierny	Poszczególne		Łącznie	
	Kč	h	Kč	h		Kč	h	Kč	h
Gotówka kasowa	92.789	87			Stan udziałów członków	1,519.256	14		
Banki i P. K. O.	165.005	71	257.795	58	Stan funduszu rezerwowego	821.549	43	2,340.805	57
Papiery wartościowe	18.934	89	18.934	89	Stan wkładów na oszczędności	33,595.137	73		
Pożyczki hipoteczne	17,819.767	12			Wierzyciele	5,310.803	21		
Pożyczki weksłowe	9,911.891	36			Rachunki bieżące	1,496.227	99	40,402.168	93
Rachunki bieżące	5,899.854	20	33,631.512	68	Odsetki od pożyczek pobrane naprzód	39.146	66		
Nieruchomości	7,350.404	05			Zaległe opłaty funduszowe i pod. rent.	77.341	36	116.488	02
Ruchomości biur i urzędz. Domu Repr.	651.326	05	8,001.730	10	Rezerwa specj. pod. zarobkowego . . .	154.406	78	154.406	78
Zaległe odsetki od pożyczek	848.300	45			Czysty zysk za 1933 r.	7.600	70	7.600	70
Zaległe wydatki prawne	12.941	40	861.241	85					
Inne aktywa	250.254	90	250.254	90					
			43,021.470	—				43,021.470	—

W CZESKIM CIESZYNIE, dnia 31 grudnia 1933.

DYREKCJA:

Paweł Manica w. r.
kierownik biura centrali.

Jan Ofiok w. r.
przewodniczący.

Jan Górniak w. r.
właściciel cegielni parowej w Świbicy.

KOMISJA REWIZYJNA:

Jan Cienka w. r.

Jan Kubok w. r.
rolnik i naczelnik gminy, Końska.

RADA NADZORCZA:

Jan Ciemła w. r., sekretarz
naczelnik gminy, Wędrynia.

Jan Jaś w. r., prezes
właściciel wapienników, Dolna Liszna.

Piotr Feliks w. r., wiceprezes
dyrektor gimnazjum, Orłowa.

Emil Adamecki w. r.
rolnik, Marklowice Dolne.

Dr. Jerzy Bałon w. r.
adwokat, Czeski Cieszyn.

Dr. Jan Buzek w. r.
lekarz i poseł do Zgr. Nar., Dąbrowa.

Karol Buzek w. r.
rolnik, Końska.

Gabriel Janeczko w. r.
rolnik. Rychnwałd.

Adolf Kondziółka w. r.
rolnik, Zawada.

Adolf Kotas w. r.
rolnik, Śmitowice.

Jan Kubok w. r.
rolnik, Końska

Dr. Wacław Olszak w. r.
lekarz i burmistrz, Karwina.

Zastępcy członków Rady Nadzorczej:

Karol Ciênciała w. r.
kierownik szkoły gospod., Gór. Sucha.

Alojzy Kokotek w. r.
wytwórca wyrobów żelaznych Łąki.

Jan Mrózek w. r.
właściciel gospody, Milików.

Współpraca socjalistów polskich

Sprawozdanie Dyrekcji.

Już czwarty rok gniecie nas przesilenie gospodarcze, czwarty rok z rzędu czekamy lepszych czasów i wyrażamy nadzieję naprawy stosunków gospodarczych. Nadzieje nas ciągle zawodzą i zwykle znajdujemy się na końcu roku w położeniu nie lepszym — o ile nie gorszym — jak z początkiem roku.

Rok 1933 był znowu próbą wytrzymałości i sprawności dla instytucji pieniężnych, w szczególności ludowych, do których zalicza się nasza spółdzielnia. Napotykałszy na te same trudności, jak w latach ubiegłych, musieliśmy przezwyciężyć różne przeszkody, aby móc spełnić postawione nam zadanie.

Możemy jednak po ukończeniu roku gospodarczego, po cyfrowym zestawieniu wyników naszej pracy i wysiłków, stwierdzić, że Towarzystwo spełniło swoje zadanie tak wobec swoich członków, jak i w odniesieniu do społeczeństwa. Znaczenie jego nie doznało bynajmniej uszczerbku, raczej zyskało na powadze i ugruntowało swoje dobre imię. Stoi nadal na straży interesów członków, służy im jak dobry i oddany przyjaciel. Jest zdrową organizacją, w której ludność znajduje pomoc i ratunek.

Wskutek ogólnej ciasnoty gotówkowej nie było wprawdzie wstanie spełnić swego obowiązku statutowego we wszystkich działach czynności, w szczególności nie mogło udzielać członkom nowych pożyczek, względnie udzielało ich w bardzo ograniczonej mierze. Z tego jednak nikt nie może stawiać Towarzystwu zarzutu, gdyż tylko konieczność a także przezorność nakazywała Dyrekcji ograniczenie czynności pożyczkowej. Natomiast poczytujemy sobie jako zasługę, że mimo wielkiego braku środków obrotowych nie przystąpiliśmy do systematycznego wypowiedziania pożyczek dawniej udzielonych członkom. W tych ciężkich czasach oznaczałby podobny krok ruinę i zniszczenie niejednego gospodarstwa i niejednej rodziny. Jako instytucja samopomocy, której zadaniem jest podniesienie zarobku i gospodarstwa członków, zdecydujemy się tylko w ostateczności na podobne zarządzenie.

Brak środków obrotowych został spowodowany ustaniem dopływu nowych wkładów, a jeszcze w większej mierze odpływem dawniejszych oszczędności. Jest to powszechny objaw ostatnich lat w instytucjach pieniężnych, zwłaszcza u nas na Śląsku. Złożyły się na to różne przyczyny, z których najważniejszą było ogólne ciężkie położenie gospodarcze. Ludność przyzwyczajona w ubiegłych latach lepszych do łatwego zdobywa-

nia pieniądza, uzupełniała ubytek zarobku wycofywaniem oszczędności z dawniejszych lat. Większe wymagania do instytucji pieniężnych wyczerpały prędko ich płynne rezerwy, nastawały zwłoki w wypłacaniu, co wywoływało dalsze wypowiedzi i ogólne zaniepokojenie. Moratorium i niewypłacalność kilku instytucji pieniężnych na Śląsku, bliskość granicy, skąd przenikały różne pogłoski, najczęściej bez realnych podstaw, wcale się nie przyczyniły do uspokojenia umysłów. Pogłoski co do niekontrolowanego spadku korony się nie ziściły i okazały się tylko pogłoskami. Celowe obniżenie wartości korony o jedną szóstą, jakie nastąpiło w lutym 1934 roku, nie wywrze ujemnego wpływu na bieg spraw gospodarczych, ani nie przyniosło nikomu szkody. Wyraźnie podkreślamy, że dalszego spadku nie należy się spodziewać, gdyż niema istotnych przyczyn, któreby ten spadek mogły spowodować.

Do spotęgowania trudności spółdzielni kredytowych przyczyniła się również ustawa o odroczeniu egzekucji u rolników, wydana 5 maja 1933, L. 74 Zb. U. i R. Ustawa ta jest dobrodziejstwem dla ciężko doświadczanego rolnika, nie dopuszczając do rujnowania jego warsztatu pracy, ale z drugiej strony odbiła się ujemnie na spółdzielniach kredytowych, które tego rolnika finansują. Rolnik, chroniony powyższą ustawą, nie musząc płacić rat pożyczkowych i odsetek, pozbawia spółdzielnię tak bardzo jej potrzebnych środków obrotowych. Praktyka niektórych naszych sądów zupełnie wypaczyła intencje ustawodawcy, przyznając odroczenie każdemu, kto posiada choćby tylko zagon roli lub kawałek ogródka, uznając go za rolnika i temsamem utrudniała spółdzielniom ściąganie zaległości.

Do wytworzenia obecnego położenia spółdzielni kredytowych przyczyniła się również — przyznajemy to szczerze — mało przewidująca gospodarka w latach ubiegłych, spowodowana tem, że nie pamiętano na tworzenie płynnych rezerw, rozżyczając wszystkie wolne środki członkom. Towarzystwo również grzeszyło w tym kierunku: można to jednak usprawiedliwić tem, że jako stowarzyszenie samopomocy, starało się przyjąć członkom z pomocą, udzielając im pożyczek. Gdzie zresztą mieli się członkowie zwracać o pomoc, jak nie do swojej instytucji? W owych latach nie przewidywano, że może nadejść chwila, że i pożyczki wekslowe, z natury rzeczy więcej płynne, nie będą możliwe do szybkiego zrealizowania.

Stwierdzić należy, że pożyczki udzielone członkom, są należycie zabezpieczone i z tego tytułu

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętałą robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

... tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

nie grożą Towarzystwu straty. Z tej strony już dawno jest nasze Towarzystwo chlubnie znane, że nie udziela kredytów lekkomyślnie, lecz stara się o ich odpowiednie bezpieczeństwo. Nietylko obowiązek moralny, ale również odpowiedzialność osobista członków Rady Nadzorczej, Dyrekcji i Zarządów Oddziałowych po myśli przepisów ustawy tak zw. bankowej z 21. kwietnia 1932 L: 54 Zb. U. i R. każe troskliwie czuwać nad czynno-

ścią Towarzystwa i nie dopuścić do poszkodowania jego interesów.

Czynność Towarzystwa, choć miała do pokonania nielada przeciwności, przedstawia się cyfrowo wcale pokaźnie. Ogólny obrót kasowy obniżył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 33,725.191'22 Kč, ale jeszcze wynosił 103,869.159'59 Kč. Biura Towarzystwa załatwiły w 1933 roku 63.337 stron, to jest o 7.387 mniej, jak w roku poprzednim.

1. Członkowie i majątek własny.

Z początkiem 1933 r. liczyło Towarzystwo członków	6.139
w 1933 r. przybyło	67
ubyło przez wystąpienie lub śmierć	390
zmniejszyła się zatem liczba o	323
i wynosi z końcem 1933 r.	5.816

Z tej liczby przypada na:

rolników	1.605	=	27·58%
rzemieślników i pracujących w przemyśle	2.403	=	41·32%
kupców, gospodzkich i t. p.	631	=	10·85%
umysłowo pracujących	541	=	9·30%
kapitalistów i bez określonego zajęcia	522	=	8·98%
właścicieli większych posiadłości	34	=	0·59%
osób prawnych (stowarzyszeń, spółdzielni)	47	=	0·81%
samoistnych przemysłowców	33	=	0·57%
razem	5.816	=	100—%

Z 5.816 członków było:

właściciel. nieruchomości	4.425	=	76·08%
nieposiadających nieruchomości	1.391	=	23·92%
razem	5.816	=	100—%

Stan udziałów członków z dniem 31. grudnia 1932 roku wynosił:

wpłaconych	1,560.520·12 Kč,	deklarowanych	5,532.210— Kč
w 1933 roku członkowie wpłacili	101.728·91 Kč,	deklarowali	118.030— Kč
razem	1,662.249·03 Kč,		5,650.240— Kč
w tymże roku zwrócono udziałów	142.992·89 Kč,	w dekl. kwocie	358.240— Kč

pozostał tedy stan udziałów: wpłaconych

z końcem roku	1,519.256·14 Kč,	deklarowanych	5,292.000— Kč
		wanych	411.370— Kč,
		wpłaconych	107.532·86 Kč.

W 1933 r. obniżył się zatem stan udziałów wpłaconych o 41.263'98 Kč, a deklarowanych o 240.210— Kč. Ubytek udziałów należy tłumaczyć temisamemi okolicznościami, które spowodowały ubytek wkładów oszczędnościowych.

Przeciętny udział wpłacony wynosił 261'22 Kč, to jest o 7'02 Kč więcej, jak w 1932 r., kiedy przeciętny udział wynosił 254'20 Kč. Przeciętny udział deklarowany podniósł się z 901'15 Kč na 910'— Kč, to jest o 8'85 Kč. Z podniesienia się przeciętnej tak wpłaconych, jak deklarowanych udziałów wynika, że występowali przedewszystkiem członkowie z mniejszymi udziałami, gospodarczo słabsi, którzy pieniędzy potrzebowali na życie.

W ciągu 1933 r. zgłosiło wystąpienie lub zmarło 437 członków z łączną sumą udziałów: deklaro-

Fundusze rezerwowe Towarzystwa wynosiły z końcem 1932 r. 820.929'43 Kč, podniosły się w 1933 r. z tytułu

wpisowego o 620'— Kč,

wynoszą zatem z końcem 1933 r. 821.549'43 Kč.

Majątek własny Towarzystwa obniżył się w roku sprawozdawczym o 40.643'98 Kč i wynosi 2,340.805'57 Kč. Stosunek własnego kapitału do obcego wynosi 1 : 17'26, czyli na jedną koronę własnego przypada 17'26 Kč obcego (w 1932 r. 20'61 Kč). Stosunek ten uległ korzystnej zmianie wskutek większego stosunkowo spadku kapitału obcego (wkładów i rachunków bieżących) od majątku własnego, który się nieznacznie tylko obniżył.

2. Kapitały obce.

Stan wkładów na oszczędność wynosił z końcem 1932 r. 40,363.243'72 Kč na 9.644 książeczkach, w ciągu 1933 r. złożono 7,916.619'44

Kč a wydano 584 nowych książeczek, razem 48,279.863'16 Kč; podjęto w 1933 r. 14,684.725'43 Kč a skasowano 668 książeczek; stan wkładów

Współpraca socjalistów polskich

8

z końcem 1933 r. 33,595.137'73 Kč na 9.560 książeczek, obniżył się zatem o 6,768.105'99 Kč, czyli o 16'76%. Tempo wycofywania wkładów wzrosło więc w roku sprawozdawczym o 6'75%, gdyż w 1932 r. wynosił ubytek 10'01%. Jeżeli weźmiemy pod uwagę wysokość przeciętnej wkładki na 1 książeczkę, wynoszącej obecnie 3.514'14 Kč, podczas gdy w 1932 r. wynosiła jeszcze 4.185'31 Kč, uwzględniając spadek 84 książeczek w obiegu, dochodzimy do wniosku, że w 1933 r. wycofywano przedewszystkiem wyższe wkłady. Wycofywanie nie było spowodowane nieufnością do naszej instytucji, lecz wynikało z zaniepokojenia wkładców wskutek ogólnego przesielenia gospodarczego. Dowodem tego jest, że tylko w bardzo mało wypadkach przenoszono wkłady do innych instytucji; znaczną część zużyto na zakupno nieruchomości, na udzielanie pożyczek prywatnych lub wreszcie uległy teźauracji.

O znacznym ruchu i obrotach na rachunku wkładów świadczy również ilość zaszłości. W 1933 r. zanotowano wkładów w 7.307 wypadkach, zwrotów w 15.668 wypadkach.

Kredytowe rachunki bieżące prawie wyłącznie wkłady, uległy w roku sprawozdawczym radykalnej obniżce, nie tak dalece z powodu odpływu, jak raczej wskutek odmiennego księgowania w 1933 r. Na rachunku tym prowadzono w poprzednich latach nie tylko wkłady, ale również salda rachunków wzajemnych między poszczególnymi Oddziałami Towarzystwa i zaciągnięte przez Towarzystwo pożyczki. Wszystkie pod ten tytuł nie należące pozycje zostały odpowiednio przeksięgowane, wskutek czego wykazuje ten rachunek znaczny spadek.

Z początkiem 1933 r. wykazywano w rachunkach bieżących 10,469.189'15 Kč
z końcem 1933 r. tylko 1,496.227'99 Kč
ubytek w kwocie 8,972.961'16 Kč
spowodowało wyeliminowanie rachunków wzajem-

nych na kwotę 5,263.672'31 Kč, zaciągniętej pożyczki 1,700.000 Kč i w końcu rzeczywisty spadek wkładów.

Przy stanie wkładów w rachunku bieżącym na 1,496.227'99 Kč wypada przeciętnie na 1 rachunek (przy 105 uczestnikach) 14.249'79 Kč.

Nowością tegorocznego bilansu jest pozycja: wierzyciele, którą wykazujemy kwotą 5,310.803'21 Kč. Wziawszy pod uwagę, że w ubiegłym roku wynosiły zaciągnięte pożyczki sumę 1,700.000'— Kč (objęte rachunkami bieżącymi), wynosi przyrost w 1933 r. 3,610.803'21 Kč. Wskutek naporu wkładców z jednej, a niemożności szybkiego zliwidowania udzielonych przez Towarzystwo pożyczek z drugiej strony, musieliśmy się postarać o środki w drodze pożyczek własnych, któreby nam umożliwiły wywiązanie się ze zobowiązań wobec wkładców i innych wierzycieli. Usiłowania zostały uwieńczone pomyślnym wynikiem, co umożliwiło nam zupełne zaspokojenie wkładców i wstrzymanie pędu do wypowiadania wkładów. Pożyczki udało nam się osiągnąć pod stosunkowo korzystnymi warunkami spłaty i odsetek, wskutek czego nie będą dla nas ciężarem, a stały się nam wielką pomocą.

Na kapitały obce składały się więc:

wkłady oszczędnościowe	33,595.137'73 Kč
kredytowe rachunki bieżące	1,496.227'99 Kč
zaciągnięte pożyczki	5,310.803'21 Kč
razem	40,402.168'93 Kč

i są w porównaniu z rokiem ubiegłym (wynosiły 51,021.920'16 Kč) o 10,619.751'23 Kč niższe. Jest to zresztą twarda rzeczywistość, do której będziemy musieli przywyknąć, że odwrotnie niż w latach ubiegłych, kiedy z roku na rok nie tylko podrosły się obroty, ale i wkłady na oszczędność, będą wkłady i obroty malały, jeżeli sytuacja gospodarcza się nie wyjaśni i nie poprawi. Do tego stanu rzeczy będziemy musieli dostosować naszą czynność i sposób gospodarowania.

3. Działalność kredytowa.

Jeżeli mielibyśmy czynność kredytową osądzać według udzielonych w okresie sprawozdawczym pożyczek, to zanikła prawie że zupełnie. Jest zrozumiałe, że byłoby nierozsądkiem udzielać nowych pożyczek, kiedy dawniej udzielone można było ściągać tylko z wielkim wysiłkiem, a byłoby niesumiennością wobec wkładców, czekających na swoje wkłady.

Obroty i wyniki przedstawiają się następująco:

Pożyczek hipotecznych było z początkiem 1933 roku	19,640.065'40 Kč
w ciągu roku udzielono nowych	449.306'62 Kč
razem	20,089.372'02 Kč
spłacono	2,269.604'90 Kč
pozostaje z końcem 1933 roku	

stan u 1.529 dłużników 17,819.767'12 Kč

Pożyczki hipoteczne obniżyły się o sumę 1,820.298'28 Kč.

Stan pożyczek wekslowych z dniem 1. stycznia 1933 wynosił	12,215.865'25 Kč
w ciągu roku udzielono	5,179.461'25 Kč
razem	17,395.326'50 Kč

spłacono	7,483.435'14 Kč
--------------------	-----------------

pozostaje z końcem 1933 roku

stan u 2.408 dłużników	9,911.891'36 Kč
----------------------------------	-----------------

obniżyły się więc o 2,303.973'89 Kč. Przy pozycji udzielonych pożyczek nie rozchodzi się o rzeczywiste udzielone pożyczki, jak raczej o prolongaty.

W rachunkach bieżących przyjęto stan początkowy	14,265.724'76 Kč
stan końcowy 31. grudnia na 156 rachunkach wynosi	5,899.854'20 Kč
zmniejszył się zatem o	8,365.870'56 Kč

Ubytek tak znaczny tłumaczy się ograniczeniem kredytów, w większej mierze wyeliminowaniem

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętacką robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

Wyjątkiem tego, że zwykłego obywatela za tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

rachunków wzajemnych w tej samej kwocie, jak przy kredytowych rachunkach bieżących, to jest 5,263.672'31 Kč.

Wszystkie pożyczki są odpowiednio zabezpieczone, tak, że z tego tytułu nie musimy się obawiać strat. Jedyną trudność stanowi ściąganie spłat kapitałowych i odsetek temwięcej, że Rząd mimowoli zachęcił dłużników wyżej wspomnianą

ustawą o odroczeniu egzekucji u rolników do nie-dotrzymywania zobowiązań pożyczkowych.

Przeciętnie rozliczona na dłużników hipotecznych i wekslowych wynosiła pożyczka u jednego dłużnika 7.043'85 Kč (w 1932 r. 7.084'95 Kč), obniżyła się zatem o 41'10 Kč. Jeżeli zaś weźmiemy pod uwagę również kredyty w rachunku bieżącym, wynosi przeciętna pożyczka na jednego dłużnika 8.216'79 Kč.

4. Nieruchomości i ruchomości.

W bilansie za 1932 r. wykazywaliśmy nieruchomości za	5,877.846'62 Kč
W ciągu 1933 r. podniosła się ta pozycja wskutek dopłat resztów od nowych budow, zakupna 5 realności z konieczności celem zabezpieczenia naszych pretensyj o do kwoty	1,630.078'79 Kč
obniżyła się o sprzedaną 1 realność w cenie	7,507.925'41 Kč
i o 2% umorzenia z wartości z 1932 r.	39.965'50 Kč
i pozostał stan, przyjęty do bil. za 1933 rok w kwocie	117.555'86 Kč
z czego na Dom Reprezent. w Cz. Cieszyne przypada	7,350.404'05 Kč
na pozostałych 13 nieruchomości kwota	4,585.156'03 Kč
	2,765.248'02 Kč

Chociaż w nieruchomościach mamy znaczne sumy uwięzione, co szczególnie w obecnych czasach odczuwamy ciężko, to jednak z drugiej strony

możemy to uważać za dobrą lokatę, gdyż mimo wysokich cyfr bilansowych nieruchomości nie są naogół przecenione. Wobec obniżenia wartości korony o jedną szóstą, mamy dobre widoki zbycia 5 na licytacji zakupionych realności po cenie, która nie tylko pokryje zagrożone pożyczki, ale pozwoli osiągnąć nadwyżkę.

Dochody z nieruchomości wynosiły w 1933 r. na czysto 2'47%, a są wstawione do rachunku zysków i strat kwotą 181.755'94 Kč. Ze względu, że niektóre realności zakupiono dopiero w jesieni, że np. plac budowlany wogóle nie przynosi, możemy uważać, że dochodowość naszych nieruchomości jest wystarczająca i że w 1934 r. będziemy w stanie uzyskać większy odsetek rentowności.

Ruchomości bilansujemy z końcem 1933 roku kwotą 651.326'05 Kč, po odpisaniu 10% w kwocie 61.283'80 Kč na zużycie. W ruchomościach prowadzimy nie tylko urządzenie 9 biur w kwocie 75.176'90 Kč, ale przedewszystkiem urządzenie i cenny inwentarz Domu Reprezentacyjnego (kawiarni, hotelu itp.) w kwocie 576.149'15 Kč.

5. Wydatki gospodarcze.

Stale obniżający się kapitał obrotowy, a jeszcze więcej unormowanie stopy procentowej tak od wkładów, jak pożyczek, a właściwie maksymalizowanie rozpiętości między obiema stopami, powodują stałe zmniejszanie się dochodów Towarzystwa. Ustawą z 2. marca 1933 r. L. 44 Zb. U. i R. o nieczystej konkurencji zakładów pieniężnych, a właściwie rozporządzeniem wykonawczym z 12. kwietnia 1933 r. L. 59 Zb. U. i R., określono ściśle wysokość odsetek od wkładów i pożyczek. Według tego można od wkładów płać 3'75—4'25%, zależnie od terminu wypowiedzenia, przyczem się wkładcy potraça ustawą przepisana opłatę do Funduszu Ogólnego Zakładów Pieniężnych w wysokości 3% i 3% podatku rentowego, razem 6%. Od pożyczek udzielonych można maksymalnie pobierać 6'75%, względnie 7% w rachunkach bieżących.

Takie ograniczenie rozpiętości musi się odbić na dochodach własnych Towarzystwa. Dyrekcja wyciągnęła z tej okoliczności konsekwencję i stosuje w administracji jak najdalej idące oszczędności. Ze względów oszczędnościowych zwinięto Oddział w Dolnej Suchej, jako słabo się rentujący i nie mający wielkich widoków lepszego rozwoju

w najbliższej przyszłości. Jest przekonana, że wysiłki doprowadzą do pożądanego wyniku i że bilans za 1934 rok będziemy znowu w stanie zrównoważyć, względnie uzyskać nadwyżkę. Zredukowano wydatki nie tylko rzeczowe, lecz i personalne.

Na wydatki zawiadowcze w 1933 r. złożyły się następujące pozycje:

a) Wydatki personalne:	
place	492.197'68 Kč
wynagrodzenia	63.703'30 Kč
obsługa	12.460'— Kč
Kasa Chorych	21.689'95 Kč
Zakład Pensyjny	44.779'60 Kč
	634.830'53 Kč
b) Wydatki rzeczowe:	
czynsz z lokali	36.479'60 Kč
podatki	172.768'95 Kč
należl. bezpośred.	764'65 Kč
stemple	2.510'— Kč
opłaty funduszowe i związkowe	79.459'80 Kč
ogłoszenia	7.382'70 Kč
opłaty pocztowe	33.244'44 Kč
wyjazdy	19.082'05 Kč
do przeniesienia:	351.692'19 Kč
	634.830'53 Kč

Współpraca socialistów polskich

10

z przeniesienia: 351.692'19 Kč 634.830'53 Kč
 druki, księgi . 9.505'75 Kč
 wyd. kancelaryjne 28.997'85 Kč
 opał . . . 14.395'82 Kč
 światło . . . 7.134'20 Kč
 inne wydatki . 169.241'50 Kč 580.967'31 Kč
 Razem . . 1.215.797'84 Kč

Z sumy tej należy potrącić zwroty
 w kwocie 394.741'87 Kč

tak że pozostanie do pokrycia w
 rachunku zysków i strat . . 821.055'97 Kč

Wydatki te znalazły pokrycie w dochodach
 Towarzystwa, uzyskanych w różnicy procento-
 wej.

W 1933 r. pobrano odsetek
 bieżących i za zwłokę . . . 2.391.676'46 Kč
 zaliczono pobr. w 1932 r. naprzód 96.711'95 Kč
 i zaległe z 31. grudnia 1933 r. 848.300'45 Kč
 Razem . . . 3.336.688'86 Kč

Z przeniesienia 3.336.688'86 Kč
 potrącono zaległe w
 1932 r. w kwocie 624.326'90 Kč
 i pobrane naprzód na
 1934 rok . . . 39.146'66 Kč 663.473'56 Kč
 zaliczono na poczet zysków . 2.673.215'30 Kč

Oprócz wydatków zawiadowczych były z tej
 sumy do pokrycia odsetki wypłacone lub przypisane
 wierzycielom Towarzystwa a zwłaszcza:
 od wkładów na oszczędność . . 1.646.595'44 Kč
 od rachunków bieżących . . . 31.301'75 Kč
 od pożyczek zaciągniętych . . 180.284'79 Kč
 1.858.181'98 Kč

W ten sposób uzyskaliśmy z rachunku odsetek
 na czysto 815.033'32 Kč i razem z dochodami z
 nieruchomości i z zyskiem na papierach warto-
 ściowych zdołaliśmy pokryć wszystkie wydatki
 i osiągnąć nadwyżki bilansowej 7.600'70 Kč.

6. Ogólne uwagi.

W składzie władz Towarzystwa nastąpiła zmiana, a zwłaszcza wskutek niespodzianego zgonu naczelnego dyrektora śp. Leopolda Tokarza, który po krótkim cierpieniu zmarł w dniu 2 sierpnia 1933 r. we Frysztacie. Zgon Jego oznacza dla Towarzystwa wielką i bolesną stratę, gdyż ubył jeden z najstarszych pracowników, pod którego kierunkiem rozwinęło się Towarzystwo niebywale. Pamięć Jego nie zginie wśród nas.

W Jego miejsce wybrała Rada Nadzorcza w dniu 5 sierpnia 1933 dyrektorem dotychczasowego inspektora Związku Spółdzielni Polskich w Cz. Cieszynie p. Jana Ofioka, a nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, odbyte w dniu 16 września 1933 r. potwierdziło ten wybór. W składzie Rady Nadzorczej nie było zmiany.

Dyrekcja odbyła w 1933 r. 16 posiedzeń, na których omawiała sprawy bieżące Towarzystwa. Pracowała w porozumieniu z Radą Nadzorcą, której oddawała wszystkie ważniejsze sprawy do rozstrzygnięcia. Zadanie Dyrekcji nie było ze względu na ogólne położenie gospodarcze łatwe. Uzyskanie potrzebnych środków obrotowych napotykało na wielkie trudności; do rozstrzygnięcia były różne sporne kwestje, połączone z budową Domu Reprezentacyjnego, należało unormować stosunek Oddziałów do Centrali i przystosować buchalterję.

Przetrwaliśmy rok 1933 bez wstrząsów i z otuchą wступujemy do nowego okresu. Wyniki pracy są mimo kurczenia się środków obrotowych dobre. I tak jak w ubiegłych 60-ciu latach spełniało

Towarzystwo należycie swój obowiązek i służyło wiernie społeczeństwu, tak też w ostatnim roku nie sprzeniewierzyło się tej samej zasadzie i wykonało wszystko, czego od niego społeczeństwo miało prawo żądać.

Dyrekcja i Rada Nadzorcza uświadamiają sobie odpowiedzialność, jaka na nich ciąży i sumiennym spełnianiem swych obowiązków starają się w niczem nie narazić na szwank interesów Towarzystwa. Do rozwoju Towarzystwa przyczynili się w wielkiej mierze urzędnicy, zwłaszcza kierownicy poszczególnych Oddziałów. Ich obywatelskie pojmowanie i spełnianie obowiązków, ich troska o dobro Towarzystwa, ich zaradność umożliwiły przetrwanie i zamknięcie naszego bilansu dodatnim wynikiem. Dyrekcja dziękuje całemu personelowi za należyte spełnianie obowiązków i obywatelskie pojmowanie i wykonywanie służby.

Wstępując do nowego roku, jesteśmy świadomi czekającej nas pracy, ale też wiemy, że uczciwą, rzetelną i sumienną pracą możemy dużo zdziałać. Domagamy się jednak poparcia całego naszego społeczeństwa. Towarzystwo nie służy sobie, lecz całemu ludowi i dlatego też słusznie domaga się, aby społeczeństwo zachowało spokój, rozwagę, nie dawało posłuchu fałszywym wieściom i darzyło pełnem zaufaniem swoją największą i najstarszą instytucję pieniężną, jaką jest nasze Towarzystwo Oszczędności i Zaliczek. Tylko zgoda, jednomyślność, wzajemne zaufanie pozwolą nam bez wstrząsów przetrwać i doczekać się lepszych czasów.

W Cz. Cieszynie, dnia 3. marca 1934 r.

Dyrekcja:

Paweł Mamica w. r.
 członek.

Jan Ofiok w. r.
 przewodniczący.

Jan Górniak w. r.
 członek.

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętałą robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

... tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

Sprawozdanie Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza pracowała jak zawsze, tak i w ubiegłym roku w ścisłym porozumieniu z Dyrekcją, która informowała ją o wszystkich ważniejszych poczynaniach i przekazywała jej do załatwienia wszystkie sprawy, przypadające po myśli statutu do jej kompetencji. Odbyla 6 posiedzeń wspólnych z Dyrekcją i oprócz tego 7 posiedzeń Komisji Rewizyjnej wspólnie z prezydium Rady Nadzorczej i Dyrekcją. Dzięki zgodnej współpracy, a przede wszystkim dzięki zabiegom Dyrekcji zdołaliśmy przetrwać ciężkie czasy i utrzymać Towarzystwo w płynności.

Pomna swego obowiązku i odpowiedzialności wobec ogółu członków i społeczeństwa, przeprowadzała za pośrednictwem swej Komisji Rewizyjnej kontrolę czynności Towarzystwa tak w Centrali, jakoteż we wszystkich Oddziałach. Zbadała wszystkie działy czynności Towarzystwa i zawsze znalazła zgodność zapisów, rachunków i załączników. Skontrum kasy wykazywało zgodność gotówki z księgowym stanem.

Przekonała się, że udzielone pożyczki są dosta-

tecznie zabezpieczone i że Towarzystwu nie grożą z tego tytułu żadne straty. Zbadała również rachunek nieruchomości i stwierdziła, że mimo wysokiej kwoty inwestowanej, wartość bilansowa nie jest przeceniona, nawet przy dzisiejszych cenach niższych.

Zamknięcie rachunków za 1933 r. porównano z zapisami w księgach, wykazami i załącznikami i znaleziono w zupełnym porządku. Rachunki dają jasny obraz działalności i stanu majątkowego Towarzystwa.

Przekonała się, że Dyrekcja i urzędnicy spełniają należycie swe obowiązki i nie przekraczają granic, określonych przepisami ustaw i statutu.

Na podstawie tego stawia Rada Nadzorcza następujące wnioski:

1. Walne Zgromadzenie zatwierdza zamknięcie rachunków i bilans za rok 1933.
2. Udziela Dyrekcji i urzędnikom absolutorium.
3. Przekazuje czysty zysk Kč 7.600'70 do funduszu rezerwowego.

W Czeskim Cieszynie, dnia 3. kwietnia 1934.

RADA NADZORCZA:

Jan Jaś m. p., prezes.

Jan Ciemała m. p., sekretarz.

KOMISJA REWIZYJNA:

Jan Ciemała m. p.

Jan Kubok m. p.

Wykaz porównawczy ogólnego stanu Towarzystwa od założenie do 31 grudnia 1933 r.

Z końcem roku	Ilość członków	Bilans: Stan czynny.						Stosunek kapitału własnego do obcego		
		Gotówka	Ogólny stan pożyczek	Lokacje i banki	Odsetki zaległe	Sprzęty i urządzenia Domu Reprez.	Realności		Reszta pozycji	Razem
Korony austriackie										
1874	257	888.46	56.443.14	—	183.28	1.314.78	—	557.44	59.387.10	1 : 7.11
1879	1031	10.302.06	408.723.18	11.000.—	3.519.60	3.181.72	—	6.729.42	443.455.98	1 : 9.12
1884	2162	21.896.96	1,115.527.58	26.150.52	6.618.40	4.054.62	2.818.—	25.936.80	1,203.002.88	1 : 6.05
1889	2818	44.688.98	1,272.647.74	371.150.94	21.018.48	3.442.12	29.369.34	10.296.04	1,752.613.64	1 : 4.91
1894	4041	52.954.84	2,298.482.38	399.388.22	22.932.80	—	101.205.26	18.452.96	2,893.416.46	1 : 5.12
1899	5426	44.710.98	3,656.402.82	252.377.53	36.547.40	—	74.113.94	27.572.39	4,091.725.06	1 : 4.83
1904	6225	63.850.97	4,571.914.61	181.028.21	40.043.89	—	80.908.42	16.359.09	4,954.105.19	1 : 4.45
1909	6221	95.064.71	6,205.406.39	624.943.71	60.850.82	—	124.763.02	40.933.22	7,151.961.87	1 : 6.53
1910	6527	50.229.50	7,311.150.53	679.472.90	56.261.41	—	127.778.92	34.392.59	8,259.285.85	1 : 7.31
1911	6874	108.903.08	7,697.653.71	636.063.71	72.384.58	—	127.303.92	35.930.23	8,679.239.38	1 : 7.37
1912	7126	44.819.07	7,754.133.35	776.047.96	75.595.17	—	128.786.54	54.734.31	8,834.116.40	1 : 7.24
1913	7039	114.370.—	7,327.758.57	817.711.70	70.480.32	—	187.002.94	55.216.17	8,572.539.70	1 : 6.68
1914	6779	90.943.78	7,047.084.72	729.522.83	117.972.41	—	188.026.73	47.146.96	8,220.697.43	1 : 6.33
1915	6371	157.452.68	6,423.400.30	1,049.861.38	128.784.63	—	243.187.16	55.755.37	8,958.441.52	1 : 6.02
1916	6002	174.501.25	6,009.263.21	2,327.272.48	109.059.01	—	271.083.99	58.983.35	8,940.163.29	1 : 6.61
1917	5620	133.512.14	5,361.864.61	7,238.223.46	99.201.79	—	237.275.06	76.049.52	13,146.126.57	1 : 8.72
1918	5265	1,625.489.81	7,315.880.85	8,516.680.63	110.957.83	—	291.995.36	4,992.911.97	22,853.916.45	1 : 10.51
1919	5133	580.282.54	7,502.958.94	22,213.449.92	120.234.82	—	231.783.29	10,171.228.16	40,819.942.67	1 : 10.97
Marki polskie i korony czeskie										
1920	3486	818.612.77	7,973.775.99	7,286.599.35	—	—	165.282.29	7,091.011.62	23,335.282.02	1 : 11.42
Korony czeskie										
1921	3520	323.146.38	13,751.995.19	1,312.992.33	12.817.47	—	410.843.13	44.408.97	15,856.203.47	1 : 12.05
1922	3584	303.091.88	14,575.075.33	1,318.560.71	38.370.—	—	470.939.46	106.129.92	16,812.167.30	1 : 12.98
1923	3629	200.114.10	17,425.395.29	1,100.530.51	—	—	433.879.43	112.415.53	19,272.334.86	1 : 13.61
1924	3849	224.014.10	20,186.539.71	415.245.51	—	800.—	706.074.69	30.246.54	21,562.920.55	1 : 13.71
1925	4077	284.763.25	20,698.125.37	633.501.68	—	800.—	1,033.184.22	17.355.63	22,667.730.15	1 : 13.70
1926	4415	278.898.07	22,458.739.71	861.812.51	—	800.—	1,120.608.67	17.484.62	24,738.343.58	1 : 12.90
1927	4943	367.047.78	28,285.094.45	902.179.35	—	800.—	1,041.211.34	20.099.40	30,617.432.32	1 : 14.10
1928	5271	401.670.82	32,452.958.81	1,539.677.70	—	800.—	959.139.92	184.101.22	35,538.348.47	1 : 16.72
1929	5560	520.702.76	38,143.196.23	1,540.901.61	63.238.13	800.—	994.592.23	188.912.74	41,452.343.70	1 : 17.99
1930	5966	552.792.94	45,593.183.70	1,142.463.91	86.770.—	1.000.—	3,320.092.38	188.292.34	50,884.595.27	1 : 20.48
1931	6274	603.397.32	50,001.023.98	456.500.76	107.472.—	1.000.—	5,105.948.06	330.945.59	56,606.287.71	1 : 21.74
1932	6139	137.518.09	46,236.403.22	18.934.89	392.858.—	1.000.—	6,519.433.08	173.986.65	53,480.130.93	1 : 22.16
1933	5816	92.789.87	33,631.512.68	183.940.60	848.300.45	651.326.05	7,350.404.05	263.196.30	43,021.470.—	1 : 17.26

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętacką robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partii, funkcji w Centralnem Stow.

wyjątkiem tego, że z wyjątkiem obywatela za tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

Wykaz porównawczy ogólnego stanu Towarzystwa od założenia do 31 grudnia 1933 r.

Bilans: Stan bierny.											Ogólny obrót kasowy
Z końcem roku	Udziały	Fundusz rezerwowy	Inne rezerwy	Wkładki na oszczędność	Reeskont weksli i pożycz. własne	Rachunki bieżące	Odsetki pobrane naprzód	Czysty zysk	Reszta pozycyj	Razem	
Korony austriackie											
1874	6.511.20	533.48	—	10.123.70	40.000.—	—	1.908.10	306.62	4.—	59.387.10	215.317.08
1879	38.879.56	3.764.36	359.26	381.251.16	8.000.—	—	7.618.42	3.575.46	7.76	443.455.98	1.374.414.32
1884	144.817.60	16.226.46	5.569.20	998.292.04	10.000.—	—	9.657.62	17.354.96	1.085.—	1,203.002.88	5,958.419.24
1889	247.291.72	34.691.24	10.279.54	1,436.148.46	—	—	6.595.16	17.336.08	271.44	1,752.613.64	9,721.544.84
1894	379.321.16	59.585.90	27.005.54	2.388.867.10	—	—	11.460.96	25.869.82	1.305.98	2.893.416.46	4,880.583.88
1899	525.552.08	145.030.90	20.834.22	3.344.562.24	—	—	14.246.62	41.499.—	—	4.091.725.06	5.590.605.82
1904	626.448.03	251.200.64	20.179.23	3.932.682.58	—	66.471.69	16.887.47	40.168.73	66.82	4.954.105.19	8.077.297.59
1909	595.176.88	345.330.18	387.28	5.830.568.48	—	312.159.43	21.908.86	42.775.05	3.655.71	7.151.961.87	15.819.184.04
1910	616.437.31	360.825.40	7.262.50	6.041.746.61	303.759.29	828.598.74	25.657.98	47.250.75	27.747.27	8.259.285.85	18.337.546.89
1911	640.779.79	379.315.49	6.518.69	6.155.890.96	829.377.91	586.759.40	31.596.13	49.001.01	—	8.679.239.38	28.393.931.02
1912	676.183.96	398.535.22	—	5.801.312.78	1,022.922.88	849.113.43	34.122.44	51.925.69	—	8.834.116.40	41.689.136.57
1913	696.332.68	406.357.62	12.186.26	5.823.652.75	638.192.62	910.617.78	31.972.89	53.227.10	—	8.572.539.70	35.913.999.89
1914	698.591.32	411.525.05	1.018.49	5.652.694.46	608.296.39	773.212.21	20.924.83	54.434.68	—	8.220.697.43	26.933.873.34
1915	717.186.72	416.349.06	4.607.27	6.496.749.27	9.333.—	346.958.99	23.671.22	43.585.99	—	8.058.441.52	22.437.750.90
1916	730.809.66	421.158.92	12.429.34	7.374.454.46	8.600.—	324.440.35	23.009.94	45.260.62	—	8.940.163.29	26.126.346.45
1917	733.354.27	425.952.06	185.564.32	9.322.583.19	8.200.—	2,404.188.57	20.158.02	46.126.15	—	13.146.126.58	46.135.155.23
1918	733.280.15	431.888.67	380.228.41	12.775.857.54	7.800.—	3,463.423.53	30.714.07	54.158.63	4,976.565.45	22,853.916.45	95.673.351.77
1919	747.873.25	443.645.03	567.104.23	16,076.144.94	7.400.—	13,849.181.39	115.111.57	332.752.28	8,680.730.—	40,819.942.67	140,364.847.31
Marki polskie i korony czeskie											
1920	535.136.07	376.863.85	81.865.15	8,748.221.98	10,515.259.31	2,852.372.69	61.287.71	111.439.52	52.835.74	23,335.282.02	262,608.255.55
Korony czeskie											
1921	614.433.59	430.658.85	207.074.—	8,365.997.35	—	6,179.435.02	33.494.93	139.21	24.970.52	15,856.203.47	118,026.518.35
1922	631.414.55	434.342.06	208.017.82	10,647.320.23	—	4,850.087.16	33.208.22	571.83	7.205.43	16,812.167.30	85,901.128.60
1923	643.826.45	460.737.86	208.476.42	13,411.534.28	—	4,464.633.91	44.665.37	38.460.57	—	19,272.334.86	81,759.272.64
1924	726.848.31	503.176.22	208.476.42	14,720.614.47	284.020.—	5,009.837.88	48.862.05	61.085.20	—	21,562.920.55	94,743.118.26
1925	812.967.86	568.371.52	208.476.42	15,848.514.81	207.000.—	4,886.245.68	53.804.58	61.273.59	21.075.69	22,667.730.15	83,575.649.77
1926	921.494.47	635.189.52	208.476.42	19,305.244.24	—	3,454.438.55	89.493.97	74.006.41	50.000.—	24,638.343.58	85,599.413.30
1927	1,088.561.77	715.191.—	208.476.42	24,481.024.25	—	3,909.515.20	87.087.65	77.576.03	50.000.—	30,617.432.32	119,371.973.89
1928	1,227.552.73	757.131.—	8.476.42	28,391.676.27	—	4,946.220.64	161.564.57	45.626.84	—	35,538.348.47	147,438.526.68
1929	1,363.376.74	800.743.—	8.476.42	33,356.408.01	—	5,747.733.17	117.281.60	58.324.76	—	41,452.343.70	174,373.523.66
1930	1,502.793.20	847.836.—	8.476.42	41,728.966.47	—	6,588.776.53	140.741.90	67.004.75	—	50.884.595.27	230,292.676.66
1931	1,577.292.31	897.205.—	8.476.42	44,867.410.71	—	9,105.179.15	136.243.75	14.480.37	—	56,606.287.71	220,102.582.80
1932	1,560.520.12	899.690.—	8.476.42	40,363.243.72	19.500.—	10,337.183.44	96.711.95	5.317.99	189.487.29	53,480.130.93	137,594.350.81
1933	1,519.256.14	821.549.43	—	33,595.137.73	5,310.803.21	1,496.227.99	39.146.66	7.600.70	231.748.14	43,021.470.—	103,869.159.59

Współpraca socialistów polskich

„Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętacką robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

... tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

Współpraca socialistów polskich

Członkowie P. S. P. R. powinni już raz zrobić porządek z krętacką robotą Chobota i wezwać go do złożenia mandatu poselskiego, przewodnictwa w partji, funkcji w Centralnem Stow.

Wypowiedź jego, że zwyrodniałego obywatela za tak liczne prowokacje byłoby się dawno wypędziło za granicę.

Český Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowacyę.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debic pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravskij Vecernik“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomiada
bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwimy się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhommowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legjonach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawy o w nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeżeli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wyśle tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obroną Chobota nie kalaj rąk swoich, panie burmistrzu i posle!

SPRAWOZDANIE

ZWIĄZKU
SPÓŁDZIELNI
POLSKICH

(dawniej Związek Spółek Zarobkowych i Gospodarczych na Śląsku Czechosłowackim)

W Č. TĚŠÍNĚ

stowarzyszenie zarejestrowane
z ograniczoną poręką

ZA ROK 1933

1934.

Nakładem Związku Spółdzielni Polskich w Českém Těšíně.

Ceský Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowację.

Odebranie debitu pismu czeskiemu za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debit pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravskij Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomjada bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o Tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwny się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnic“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhomowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dożgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legionach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadza tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačkův i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysła tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obroną Chobota nie kalaj rąk swoich. panie burmistrzu i pośle!

SPRAWOZDANIE**ZWIĄZKU
SPÓŁDZIELNI
POLSKICH**

(dawniej Związek Spółek Zarobkowych i Gospodarczych na Śląsku Czechosłowackim)

W Č. TĚŠÍNĚstowarzyszenie zarejestrowane
z ograniczoną poręką**ZA ROK 1933**

1934.

Nakładem Związku Spółdzielni Polskich w Českém Těšíně.

Ceský Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry. sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowacyę.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debit pocztowy czasopismu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomiada
bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwny się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespożitiłanki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhommowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legionach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekcwazał pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawę o w nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usuwać, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usuwać, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trabi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysłał tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszezki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (co prawda austriackim).

Obrona Chobota nie kalaj rąk swoich. panie burmistrzu i pośle!

Zaproszenie na

XIII. Zwyczajne
Walne Zgromadzenie
Związku Spółdzielni Polskich w Čes. Těšíně

stowarzyszenia zarejestrow. z ograniczoną poręką,

które odbędzie się

we czwartek, dnia 21 czerwca 1934 o godzinie 2 popoł.
w sali Domu Reprezentacyjnego w Českém Těšíně.

Porządek obrad:

1. Sprawdzenie legitymacyj delegatów.
2. Zagajenie i powitanie gości.
3. Odczytanie i zatwierdzenie protokołu z XII. zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.
4. Sprawozdanie Dyrekcji i przedstawienie rachunków za 1933 rok.
5. Sprawozdanie rewizyjne Centrokooperativu i uchwała o niem.
6. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i zatwierdzenie jej wniosków.
7. Zmiana § 2 statutu.
8. Uzupełniające wybory Dyrekcji i Rady Nadzorczej.
9. Wolne wnioski i życzenia.

Zarazem ogłaszamy, że rachunek roczny, zestawienie majątku, wnioski, mające się przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu, jakoteż sprawozdanie Rady Nadzorczej, są wyłożone w kancelarji Związku celem przejrzania przez członków.

Związek Spółdzielni Polskich w Čes. Těšíně
stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką

KAROL BUZEK, wtr. prezes.

Ceský Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry. sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowacyę.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debít pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6. XII. 34

Bagatela — antimalhomiada
bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w maceczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwny się weale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhommowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legionach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endeccy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysła tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (co prawda austriackim).

Obroną Chobotów nie kalaj rąk swoich, panie burmistrza i pośle!

Zamknięcie rachunków

Związku Spółdzielni
Polskich w Č. Těšíně

stowarzyszenie zarejestrowane
z ograniczoną poręką

za rok 1933.

Na początku 1933 roku liczył Związek 71 spółdzielni kredytowych, 24 niekredytowych t. j. 95 spółdzielni i 15 osób fizycznych. W 1933 roku przystąpiły 2 spółdzielnie niekredytowe i 3 członków fizycznych, wystąpili również 3 członkowie fizyczni. Z końcem 1933 r. liczy więc Związek 71 spółdzielni kredytowych, 26 niekredytowych, razem 97 spółdzielni i 15 członków fizycznych, czyli 112 członków.

Český Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowację.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debit pocztowy czasopismu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII. 34

Bagatela — antimalhomiada
bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwimy się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhomowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legionach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawa ta nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnotka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme’a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysłał tu innego p. Malhomme’a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obrona Chobota nie kalaj rąk swoich, panie burmistrzu i posle!

Dochód Rachunek obrotów

	Przedmiot	Kč
1.	Udziały członków	700.—
2.	Fundusz rezerwowy	40.—
3.	Banki	2,022.514.65
4.	Papiery wartościowe	291.466.95
5.	Wkłady w rachunku bieżącym i na oszczędność	983.924.75
6.	Bank Narodowy	780.045.—
7.	Pożyczki	1,535.246.70
8.	Wierzyciele	1,173.755.70
9.	Weksle i zbożowe listy zastawne	638.547.—
10.	Stowarzyszenie sanacyjne	112.231.35
11.	Urządzenie	750.—
12.	Odsetki	226.755.50
13.	Koszta administracyjne	307.845.80
14.	Rachunek przejściowy	74.319.70
		8,148.143.10

za 1933 r.

Rozchód

	Przedmiot	Kč
1.	Banki	2,166.551.70
2.	Papiery wartościowe	22.000.—
3.	Wkłady w rachunku bieżącym i na oszczędność	1,228.784.90
4.	Bank Narodowy	635.547.—
5.	Pożyczki	2,142.378.—
6.	Wierzyciele	436.723.60
7.	Weksle i zbożowe listy zastawne	783.045.—
8.	Stowarzyszenie sanacyjne	180.390.—
9.	Urządzenie	7.004.—
10.	Odsetki	146.136.55
11.	Koszta administracyjne	362.394.35
12.	Rachunek przejściowy	35.707.10
13.	Gotówka końcowa	1.480.75
		8,148.143.10

Cesky Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agiła. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes, Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowację.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debit pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII

Bagatela — antimalhomjada
bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwny się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhomkowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnymi z Polską, że syn jego służył w polskich legjonach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačkův i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysła tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obroną Chobota nie kalaj rąk swoich. panie burmistrzu i pośle!

Straty Rachunek strat

	Przedmiot	Kč
1.	Czysty zysk z 1932 r. do funduszu rezerwowego	3.111.70
2.	Odsetki: od wkł. w rach. bież. 35.490.05 „ „ na oszczędn. 5.515.25 „ „ fund. spółdz. 34.699.55 „ pożyczek zaciąg. 41.593.25	117.298.10
3.	Wydatki osobowe: płace 38.690.— koszta podróz. i rem. 15.833.50 zakład pensyjny . . 11.855.80 kasa chorych . . . 1.471.—	67.850.30
4.	Wydatki rzeczowe: podatki 16.470.30 ubezpieczenie . . . 1.267.05 czynsz i obsługa . . 3.146.— opłata do fund. sanac. 2.417.05 „ pocztowa . . . 1.931.40	25.231.80
5.	Koszta rewizyjne	23.793.85
6.	Wydatki organizacyjne	10.867.55
7.	Strata na papierach wartościow.	10.378.40
8.	Odpis na zużycie urządzenia	954.—
9.	Czysty zysk za 1933 r.	712.45
		260.198.15

i zysków

Zyski

	Przedmiot	Kč
1.	Czysty zysk z 1932 r.	3.111.70
2.	Odsetki: od pożyczek udziel. 148.005.80 „ papierów wart. 38.442.05 „ od banków . . . 1.060.45	187.005.80
3.	Subwencja na koszt rewizyjne	8.000.—
4.	Wynagrodzone koszt administr.	61.578.15
		260.198.15

Ceský Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowację.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debít pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomjada
bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwnym się weale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhommowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnymi z Polską, że syn jego służył w polskich legionach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadza tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśliby nawet stąd poszedł, Warszawa wysłał tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obrona Chobotów nie kalaj rąk swoich. panie burmistrzu i posle!

Stan czynny Bilans

	Przedmiot	Kč
1.	Gotówka kasowa	1.480.75
2.	Banki	94.821.10
3.	Udziały w innych instytucjach	5.000.—
4.	Papiery wartościowe	668.770.90
5.	Dłużnicy	2.605.820.10
6.	Urządzenie	11.300.—
7.	Weksle i zbożowe listy zastawne	251.255.—
8.	Aktywa przechodnie	23.650.85
9.	Depozyty: Stowarzysz. sanacyjne	1.611.157.10
		5,273.255.80

które mimo usilnych starań Dyrekcji i kierowników fachowych znacznie się zmniejszyły.

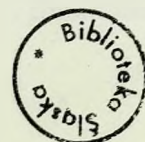
W roku gospodarczym 1932/33 sprzedano różnych towarów za Kč 1.813.483.57, czyli o 49% mniej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Tak znaczny spadek obrotów świadczy dobitnie o ogromnem zubożeniu śląskiego rolnika, który nie jest w stanie uprawiać ziemi tak, jak tego racjonalnie prowadzenie gospodarstwa wymaga. Mimo tak znacznego spadku obrotów powiązała „Ziemia“ koniec z końcem i wykazała jeszcze zysk bilansowy, chociaż niewielki, bo tylko Kč 216.95. Zadaniem „Ziemi“ nie jest jednak gromadzenie wielkich zysków, ale zaopatrywanie rolnika w jakościowo pierwszorzędne nasiona i nawozy sztuczne.

W bilansie figurują w dalszym ciągu jak na nasze stosunki wysokie zaległości odbiorców za towary. W ubiegłym roku gospodarczym zredukowano wprowadzie kwotę tę dzięki energicznemu postępowaniu i ograniczeniu dalszego kredytowania o Kč 144.000.— tak, że wynosi Kč 743.207.62; jest to jednakże zaległość jeszcze bardzo wysoka i nie pozwala Dyrekcji często na wykorzystanie sytuacji na rynku i zakupienie towaru po najniższych cenach.

Ogólny obrót towarowy w wagonach jest również mniejszy w porównaniu z rokiem poprzednim. I tak sprzedano:

nawozów	89 wagonów (—247.5 wag.)
artykułów budowlanych	51 „ (— 35 „)
smarów, oleju, teru	1.5 „ (— „)
nasion, koniczyzny i in.	2.75 „ (+ 0.75 „)
nasion strączkowych	2.75 „ (— 1.25 „)
złóż	18.50 „ (— 1.75 „)
pasz	37.25 „ (—115.75 „)
ziemniaków	9 „ (— 2.75 „)
karm	33 „ (— 24 „)
maszyn rolniczych	34 sztuk (— 12 sztuk)
razem	244.75 wagonów towarów.

Największy spadek w obrotach wykazują dwie grupy towarów, a mianowicie:

Cesky Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a konieczne jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowację.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debit pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravskij Vecernik“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomjada
bez końca

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o Tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwny się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhomkowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnymi z Polską, że syn jego służył w polskich legjonach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekcwazał pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawa ców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysła tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obrona Chobotu nie kalaj rąk swoich. panie burmistrzu i posle!

nawozy o 247'50 wagonów
pasze o 115'75 wagonów.

W nawozach spadek obrotów został spowodowany głównie utratą zastępstwa soli potasowej i kainitu polskiego pochodzenia oraz zubożeniem rolnika, jak już wyżej podniesiono.

Na Śląsku Cieszyńskim, jak zresztą w całej Republice, był urodzaj dobry. Aby więc nie dopuścić z tego powodu do dalszego spadku cen postarała się „Ziemia“ łącznie z innymi organizacjami spółdzielczymi o kredyt na zbożowe listy zastawne i w ten sposób odciążała po żniwach rynek zbożowy okazałymi ilościami zbóż, by je na wiosnę stopniowo spieniężyć. Jeśli nie uzyskano dzięki temu zabiegowi wyższych cen, to w każdym razie je ustabilizowano.

„Ziemia“ jest dla naszego rolnika bezwzględnie potrzebną placówką. Jej znaczenie oceniliby rolnicy w pełni dopiero wówczas, gdyby przestała istnieć i gdyby byli wydani na łaskę i niełaskę prywatnych ludzi oraz innych instytucji, nie mających z naszym ludem nic wspólnego. Dlatego też obowiązkiem rolnika jest popieranie swojej rolniczej spółdzielni przez zakupywanie artykułów rolniczych u niej. Jeżeli wszyscy rolnicy będą popierali „Ziemie“, będzie ona w stanie jeszcze lepiej spełniać swe zadanie i służyć im doborowym towarami po najprzystępniejszych cenach.

Z pomiędzy 8 Spółek spożywczych, wykazanych w statystyce, znajdują się dwie w likwidacji a jedna ogranicza swą działalność do wydzierżawienia swej nieruchomości. W ogólnej statystyce są uwzględnione cztery.

Liczyły one z końcem 1933 r. 1.171 członków i wykazały w bilansach KŁ 64.060'66 wpłaconych udziałów. Majątek własny wynosił KŁ 152.387'39, a majątek obcy, na który składają się zaciągnięte pożyczki i długi u dostawców KŁ 987.851'90. Majątek własny stoi w stosunku do obcego jak 1:6'5%.

Zapas towarów na składzie oceniono kwotą KŁ 413.904'45, zaległości członków za pobrane na kredyt towary wynosiły KŁ 159.708'88. Cyfra ta jest wprawdzie o jedną czwartą część niższa niż przed rokiem,

ale spółdzielnie powinny dążyć, aby zupełnie znikła z bilansów. Sprzedaż artykułów spożywczych na kredyt jest zjawiskiem niezdrowym i powodującym spółdzielniom niepotrzebne kłopoty. Ruchomości i nieruchomości, wstawione do bilansu kwotą KŁ 568.046'15, są ocenione bardzo ostrożnie.

Spółdzielnie elektryfikacyjne, w ogólnej liczbie 6, spełniły swe zadanie, jakie sobie przy założeniu wytyczyły, to znaczy rozbudowały miejscową sieć elektryczną. Obecnie ograniczają swą czynność do rozwikłania interesów finansowych, związanych z budową sieci. Czynność w tym kierunku utrudnia im ogromnie ciągle przesuwanie terminu wypłaty przyznanych na cele elektryfikacyjne subwencji.

Spółdzielnia mleczarska „Rolnik“ ma za zadanie odbierać od swych członków mleko i jego przetwory i dostarczać takowe konsumentom w zagłębiu karwińskim. Założona w 1932 r., a więc w okresie największej depresji gospodarczej, nie mogła się należycie rozwinać z braku dostatecznego kapitału a częściowo z braku fachowych pracowników, jednakże zapewniła swym członkom przystępne ceny za mleko, odbierając od nich 199.900 litrów mleka w 1933 r. Znaczenie i zakres działania spółdzielni z pewnością się powiększy w związku z ustawami z 1934 r., regulującymi gospodarkę i zbyt artykułów mleczarskich.

Inne spółdzielnie w liczbie 9 pracują normalnie. Między niemi Spółka Ziemska Cieszyńska w Końskiejskiej i Spółka pastwiskowa w Śmiłowicach są właścicielkami posiadłości rolnych, a Stow. Domu Polskiego w Mor. Ostrawie i Polski Dom Katolicki we Fryszacie posiadają obszerne i dobrze prosperujące domy ludowe. Reszta, w czem dwa towarzystwa, oparte na przepisach ustawy z 1852 r., rozwija skromną działalność i nie posiada w ogólnym ruchu spółdzielczym większego znaczenia.

Kiedy patrzymy wstecz na ubiegły rok, to stwierdzimy, że był dla naszej organizacji spółdzielczej nadzwyczaj ciężki, że jednak przetrwaliśmy go dzięki wytrwałej i ofiarnej pracy wszystkich funkcjonariuszów

Český Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znówu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilna. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowacyę.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej!

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debity pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawiejącego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomjada
bez końca

(Na marginesie przemowy pośła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwny się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i pośła Prokeš przyłączył się do chóru antimalhomowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legionach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości glosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Kłac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawa o w nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysła tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obrona Chobota nie kalaj rąk swoich. panie burmistrz i pośle!

spółdzielni, za co należy się im pełne uznanie. Nie taimy wcale, że bliska przyszłość nie będzie wcale różowa i że nas czekają jeszcze różne ciężkie chwile. Otuchę jednak czerpiemy z dotychczasowych doświadczeń i żywimy nadzieję, że zbiorowym wysiłkiem dużo się osiągnie. Nie powinniśmy jednak zapominać, że więcej niż kiedykolwiek zdani jesteśmy na samych sobie i dlatego też nie powinniśmy się oglądać na obcą pomoc, ale polegać tylko na sobie w myśl hasła: „Pomagaj sobie sam, a Bóg ci dopomoże“.

W Cz. Cieszynie, dnia 26 maja 1934.

DYREKCJA.

Sprawozdanie Rady Nadzorczej z r. 1933.

Komisja Rewizyjna przeprowadziła z ramienia Rady Nadzorczej w ciągu ubiegłego roku 3 rewizje ksiąg, kasy i czynności Związku. Pełna Rada Nadzorcza odbyła wspólnie z Dyrekcją 2 posiedzenia. Protokoły z rewizji stwierdzają, że rachunkowość i wszystkie sprawy Związku są w porządku. Mimo ciężkich czasów i piętrzących się przed nim przeszkód pracował Związek normalnie i pełnił należycie swe zadanie.

Rewizor „Centrokooperativu“, p. Karol Borecký, przeprowadził w dniach od 15 do 17 lutego b. r. ustawową rewizję Związku. Sprawozdanie rewizyjne było przedmiotem wspólnego posiedzenia Dyrekcji i Rady Nadzorczej. Oświadczenie Rady Nadzorczej do sprawozdania rewizyjnego, jakoteż samo sprawozdanie, przedłożone zostaną Walnemu Zgromadzeniu.

Zamknięcie rachunków za rok 1933 zbadano w dniu 17 maja 1934. Porównano je z księgami i załącznikami i uznano je za dobre i zgodne. Rada Nadzorcza stwierdza, że położenie majątkowe Związku jest dobre.

Rada Nadzorcza stawia następujące wnioski:

1. Walne Zgromadzenie zatwierdza zamknięcie rachunków i bilans za 1933 rok.
2. Udziela Dyrekcji i Radzie Nadzorczej absolutorjum.
3. Przekazuje czysty zysk w kwocie Kč 712'45 do funduszu rezerwowego.

W Czeskim Cieszynie, dnia 17 maja 1934.

Andrzej Wranka mp.
sekretarz.

Ks. Ludwik Knyps mp.
przewodniczący.

Ks. Fr. Buchwałdek mp.

Dr. Jerzy Bałon mp.

Jan Kadłubek mp.

Józef Franek mp.

Jan Kornuta mp.

Józef Chmiel mp.

Twardzik Antoni mp.

Český Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.) W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya” nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal”, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowacyę.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debet pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník”, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomiada
bez końca

(Na marginesie przemowy pośła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojśki nie dowiedział.”

Nie dziwimy się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice” — ale że i pośła Prokeš przyłączył się do chóru antimalhommowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnymi z Polską, że syn jego służył w polskich legjonach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważył pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawę ców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačkův i Chobotów: „Hejże na Malhomme’a!”

Jeżeli Špaček śpiewa, jeżeli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysła tu innego p. Malhomme’a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obroną Chobota nie kalaj rąk swoich, panie burmistrzu i pośle!

Bilans Spółki pastwiskowej w Śmilo-

Stan czynny	Kč
Wartość pastwiska	138.873.40
Udział w Związku	500.—
Strata za rok 1933	28.206.40
	<u>167.579.80</u>

Adolf Kotas, wł.

Jan

Bilans Spółki rolniczo-handlowej
z dniem

Stan czynny	Kč
Gotówka	17.327.75
Wkłady związane w bankach	345.000.—
Dłużnicy	743.207.62
Towary	313.650.25
Ruchomości	49.880.—
Nieruchomości	449.400.—
Udziały własne	16.700.—
	<u>1,935.165.62</u>

R. Dyba, wł.

Jerzy

wikach z dniem 31 grudnia 1933.

Stan bierny	Kč
Udziały członków	2.650.—
Fundusz stabilizacyjny	160.380.—
Fundusz rezerwowy	4 549.80
	<u>167.579.80</u>

Brzezina, wł.

Jerzy Zientek, wł.

„Ziema” za r. gospodarczy 1932/33
30 czerwca 1933.

Stan bierny	Kč
Udziały	267.414.—
Fundusz rezerwowy	170.—
Pożyczki w bankach	258.216.70
Pożyczka hipoteczna	426.118.—
Wierzyciele	980.865.67
Rk. przejściowy	2.164.30
Zysk	216.95
	<u>1,935.165.62</u>

Teper, wł.

Józef Farnik, wł.

Český Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilna. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowacy.

Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debity pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w ostatnim numerze artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6/XII.34

Bagatela — antimalhomjada
bez końca

(Na marginesie przemowy pośła Prokeša.)

... „Gdybyś w mateczniku siedział, nigdyby się o tobie Wojski nie dowiedział.“

Nie dziwimy się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endekiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i pośła Prokeš przyłączył się do chóru antimalhommowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dożgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legionach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekcwożał pp. Kłac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačkův i Chobotów: „Hejże na Malhomme!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli by nawet stąd poszedł, Warszawa wysłał tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obrona Chobotów nie kalaj rąk swoich, panie burmistrzu i pośle!

Bilans Polskiego Domu Katolickiego

Stan czynny	Kč
Gotówka kasowa	48.95
Lokacje: Gotówka u gosp.	53.75
Udziały własne	1.960.—
Wartość nieruchomości	568.869.45
.	2.881.45
Urządzenie restauracji i ogrodu	70.755.—
Towar na składzie	10.402.—
Strata bilansowa za rok 1933	623.15
	649.830.85

Józef Wagner, wł.

Ks. Ludwik

Bilans Stowarzyszenia Domu Polskiego

Stan czynny	Kč
Gotówka kasowa	1.472.40
Wkładki i udziały	700.—
Realność	176.500.—
Odpis z realności	3.500.—
Inwentarz	4.000.—
Odpis z inwentarza	1.000.—
Wkład na rachunek bieżący „GEC“	59.682.85
	237.855.25

Marjan Pawelek, wł.

Rudolf

we Fryszacie z dniem 31 grudnia 1933.

Stan bierny	Kč
Fundusz rezerwowy	280.—
Udziały członków	71.500.—
Wierzyciele	569.405.—
Zaległe odsetki	3.413.85
Dostawcy	5.232.—
	649.830.85

Knyps, wł.

Dr. Leon Wolf, wł.

w Mor. Ostrawie z dnia 31 grudnia 1933.

Stan bierny	Kč
Fundusz rezerw. z 1932 r.	31.241.32
Dopisana nadw. z 1933 r.	1.338.—
Wpisowe z roku 1933	10.—
Udziały członków	32.589.32
Pożyczki hipoteczne	11.400.—
Kaucje	45.571.88
Rachunki otwarte z 1932 r.	29.600.—
. z 1933 r.	75.171.88
Nadwyżka z roku 1933	97.000.—
	20.000.—
	1.694.05
	237.855.25

Knap, wł.

Emanuel Chobot wł.

Zestawienie majątku czyli bilanse spółkowych kas oszczędności i pożyczek z dniem 31 grudnia 1933 r.

Liczba porządkowa	Spółkowa kasa oszczędności i pożyczek	Dzień rozpoczęcia czynności	Liczba członków				Liczba książeczek wkl. w obgu	S t a n c z y n n y															S t a n b i e r n y										I m i ę i n a z w i s k o			Liczba porządkowa																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
			1 I. 1933 r.	+	—	31 XII. 1933		Obróty w 1933 r.	Gotówka kasowa z 31 XII. 1933 r.	Papieru wartościowe	Stan wkładek funduszu rezerwowego w Związku	Wartość bilansowa ruchomości	Wartość nierucho- mości	Stan wkładek w r. b. w Związku	Stan pożyczek w r. b. z członkami	Stan udzielonych pożyczek	Stan udziałów w Związku i innych	Odsetki	Inne aktywa	Straty	Razem	Stan udziałów	Stan funduszu rezerwo- wego	Stan wkładek na oszczędność	Stan zaciągniętych pożyczek	Stan wkładek w r. b. z członkami	Odsetki	Zaległe podatki	Inne pasywa	Zysk 1933 r.	Razem	przewodniczącego Zarządu	członka Zarządu	skarbnika																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ	KŁ</

Ceský Těšín.

(Cudzoziemiec Malhomme podróżuje.)
W czasie ostatnim słyszeć z różnych wsi, że polski obywatel Malhomme znowu podróżuje po Cieszyńsku. Prawdopodobnie nie ma co do roboty, więc przynajmniej robi wycieczki — a koniecznie jest zima, trzeba rozrywki. Lecz nie tylko p. Malhomme, lecz i jego żona jest nader agilną. Jeździ od wioski do wioski, mierzy, strzyga, rozdawa swetry, sztofy itd. W przeszłą sobotę urządziła nawet w Čes. Těšíně w Polonii wieczorek, na który przybyła polska „honoracya“ nietylko od nas, lecz i z poza Olzy. Pewnie to był ten „bal“, na który pani konsulowa tak zapraszała przy rozdawaniu gwiazdki. Niech tylko spędza sobie czas w tak przyjemny sposób, aby miała miłe wspomnienie na Czechosłowacyę.

**Odebranie debitu pismu czeskiemu
za znieważenie armji polskiej**

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odebrało debít pocztowy czasopiśmu czeskiemu p. t. „Ostravský Vecerník“, wydawanemu w języku czeskim w Morawskiej Ostrawie za umieszczenie w jednym z ostatnich numerów artykułu znieważającego armję polską a tem samem, zawierającego w swej treści cechy przestępstwa, przewidziane w Kodeksie Karnym.

Dziennik Polski 6. XII. 34**Bagatela — antimalhomjada
bez końca**

(Na marginesie przemowy posła Prokeša.)

... „Gdybyś w maceczniku siedział,
nigdyby się o Tobie Wojski nie dowie-
dział.“

Nie dziwny się wcale p. Špačkowi, który jest zawodowym endeckiem, nie zrobił nawet Chobot niespodzianki tym, którzy go znają nietylko „jego postać i lica, ale i serca tajemnice“ — ale że i poseł Prokeš przyłączył się do chóru antimalhomkowego — to już dowód, że i on uległ endeckiemu szowinizmowi. — Pomijając już, że związany węzłami dozgonnemi z Polską, że syn jego służył w polskich legjonach, że zawsze się odnosił z wyrozumieniem do spraw polskich i do Polaków, pamiętamy, że niedawno w Domu Polskim, podczas jubileuszowej uroczystości głosił, że zgoda z Polakami to cel jego dążeń, a że — jeśli panowie endecy tej zgody nie chcą — ponad ich głowami on i jego partja wyciągają dłonie do zgody i zgodę tę przeprowadzą tak, że wszelkie prawa mniejszości polskiej będą warowane...

Smutna rzeczywistość wykazała, że jego program lekceważą pp. Klac, Hošek i Špaček i w dalszym ciągu prowadzą konsekwentną politykę na swój sposób. — Jeżeli więc społeczeństwo polskie przeciw temu się burzy, i to nietylko tu na Śląsku czeskim, ale i w kraju, jeżeli więc i rząd polski wyciągnął odpowiednie konsekwencje i odnośnie się nastawił, czemu p. Prokeš — skoro jest przyjacielem Polaków — nie potępia przyczyn niezadowolenia mniejszości polskiej? czemu sprawców nie piętnuje, a przyczyn nie stara się usunąć, — natomiast zabiera głos i to w tej formie, że wszystko drobnostka, bagatela, a gdyby nie konsul Malhomme, nie byłoby żadnych krzywd! Jeśli bagatelka, niech ją usunie Cessante causa — assit morbus.

Zamiast zło usunąć, woła razem z chórem Špačków i Chobotów: „Hejże na Malhomme'a!“

Jeżeli Špaček śpiewa, jeśli Chobot trąbi — to rzecz naturalna, ale p. Prokeš, który ma oczy otwarte, wie, że nie p. Malhomme stworzył krzywdy, lecz że jest tylko wysłany przez rząd polski, by bronił stanu posiadania polskiego, że obcego nie łaknie, cudzego nie tyka. I jeśli nawet stąd poszedł, Warszawa wysła tu innego p. Malhomme'a, może mniej wytwornego.

A powoływanie się na jakieś tam formalności exequatur, to dobre dla biurokraty nieboszczki Austrii, ale nie dla człowieka tej miary, co Prokeš, który bystrością umysłu imponował fachowcom, inżynierom, adwokatom i generałom (coprawda austriackim).

Obroną Chobotą nie kalaj rąk swoich, panie burmistrzu i pośle!

FR. POPIOLEK:

Rzut oka na przeszłość społeczno-gospodarczą wsi Śmiłowic

I.

Śmiłowice, wieś polska po stronie cieszyńskiej, należą do najstarszych osad Śląska Cieszyńskiego. Wymienione są po raz pierwszy w r. 1460. Nazwa ich pochodzi od Smyła czy Śmıla — takie imię przychodzi w średnich wiekach. Potomkowie jego — Śmiłowice — dali początek wsi. Następnie przychodzi w r. 1523 jako wieś należąca do propinacji cieszyńskiej, t. j. do wsi obowiązanych brać piwo z Cieszyna, a nie skądinąd. W późniejszych czasach nie spotyka się nazwy tej wsi, ponieważ jako własność księcia, należąca stale do dóbr kameralnych, nie odgrywała żadnej roli w historii.

Śmiłowice założone zostały na równinie rozciągającej się u stóp Beskidu, nie wkraczając pierwotnie w góry, gdzie w czasie ich powstania rozciągały się nieprzebyte lasy. Lecz zwiększająca się ludność wsi zaczęła się dobierać i do lasu, za pozwoleniem Komory Śmiłowiczanie, szukający ziemi, wyrabali kawałek lasu od strony Ligotki, i dali początek części wsi zwanej Porębą, inni poszli na sąsiednią Godulę i tam na polanach oraz wykarczowanych kawałkach lasu potworzyli łąki, na których wypasali swoje bydło, a przy nich zbudowali sobie mieszkania, jeszcze inni, późniejsi, po r. 1644, zaczęli się wdzierać w góry, wzdłuż rzeki przepływającej przez Śmiłowice i ponieważ tam było więcej miejsca na osady, dali początek nowej osadzie, zwanej Śmiłowską Rzeką. Śmiłowską, ponieważ mieszkańcy jej należeli w dalszym ciągu do tej wsi, a nazwę wzięli od rzeki, nad którą się osiedlili.

Stosunki społeczno-gospod. Śmiłowic poznajemy z licznych aktów, przechowanych w archiwum zamkowym w Cieszynie, z pierwszego urbarza czyli spisu powinności poddańczych, sporządzonego przez urzędników Komory w r. 1770, oraz z pliku akt, objętego nazwą: Śmiłowice, zawierającego umowy kupne i sprzedażne, które musiały być zatwierdzone przez zwierzchność czyli przez zarząd Komory, oraz późniejsze spisy powinności poddańczych.

Śmiłowice przed 160 laty.

W tym czasie byli w kameralnej wsi Śmiłowice następujący chłopci-osadnicy: Kisz Jan, „wolny sędzia“, który miał dom pod nr. 53, siedlacy Jan Śmiłowski, nr. domu 13, Paweł Stefek nr. d. 46, Jan Waliczek 42, Jan Pszczółka 35, Andrzej Zientek 23, Andrzej Baczok 20, Jan Chlebek 9, Jerzy Bartosz 55 i Paweł Bartosz, który miał dwa domy z numerami 56 i 57.

„Pólsiedlacy“ byli dwaj: Adama Bialek 12 oraz Matys i Andrzej Kisz, którzy mieli jeden dom pod nr. 11. Zagrodników było 6, z tych jeden „wolny“ Jerzy Brzezina, nr. d. 27, drugi Adam Hradski, który był zarazem młynarzem, d. 3, czterech „młocarzy“ (Dreschgärtner): Jerzy Waliczek, nr. d. 1, Adam i Jerzy Hradzey, którzy mieli 2 domy, nr. 25 i 60, Andrzej Śmiłowski 24 i Jerzy Molin 26.

Chałupników było razem 49, mieszkających w części w Śmiłowicach, częścią w przynależnej do nich wówczas jeszcze Rzece. Jeden z nich, Jerzy Kisz, był „wolnym“ chałupnikiem i miał dwa domy z nr. 54 i 55 — ten mieszkał w Rzece — inni chałupnicy w Rzece byli: Jan i Jerzy Górny, dwa domy nr. 51 i 50, Jerzy i Jakób Zientek, 40 i 41, Jan Pudlik i Jan Wiewiórka, 41 i 48, Jerzy Spratek 34, Jan Pomykacz 39, Andrzej Brzezina i Andrzej Walaś 58 i 59, Jan i Andrzej Fójcik 36 i 38, Andrzej Szkandera 61, Jakób Zientek 24, Jan Zientek i Jan Motyka, którzy mieli razem jeden dom nr. 49,

Jerzy Sabela 52, Jakób Walaś 46; w Śmiłowicach zaś Jakób Cienčila, kowal, nr. d. 58, wdowa po Pawle Bartoszu 16 i Jan Szromek 27. Nowi chałupnicy byli w Śmiłowicach: Jakób Śmiłowski 31, Jan Brzezina 33, Jan Zientek 37, Jan Brzezina 38, Jerzy Cienčila 39, Jakób Walaś 40, Jan Stefek 42 a 43, Jakób Śmiłowski 44, Matys Śmiłowski 45, Adam Zagóra 48, Jan Kisz 49. Jerzy Rucki, młynarz, 2. W Rzece byli nowi chałupnicy następujący: Jan Brzezina 31, Adam Zagóra 22, Jerzy Pietr 23, Jan Liberda 33, Jan Wiewiórka 37, Jakób Cienčila 42, Jan Grabowski 43, Paweł Ostruska 44, Jan Gromet 30, Andrzej Zagóra 56, Jerzy Grell 57, Adam Błahut 62, Adam Rakowski 32, Zuzanna Zientkova 8, Adam Kisz 14, Adam Zientek 15, Andrzej Kisz 17,

Jan Kisz 19, Jan Zientek, inaczej zwany Bagiński, 53 i Paweł Szromek 29.

Jak widać z tego wykazu, nazwiska mieszkańców-posiadaczy domów się powtarzają, nawet często dosyć także imiona, i tylko numery domów, obok nazwisk napisane, wskazują, że to są inni chłopi. Zientków było w Śmiłowicach i Rzece 9, Kiszów 8 — te nazwiska przychodzą najczęściej — Brzezinów 4, Śmiłowskich 5, Zagórów i Bartoszków 3, Stefków 2.

Obowiązki tych osadników wobec komory książęcej były następujące: płacenie czynszu gruntowego — siedlacy razem uiszczali gotówką 28 fl. 58 gr., wolny sędzia zaś 4 fl. 63 gr., inni mniej, z wyjątkiem zagrodników, z których posiadacz domu nr. 27 płacił 5 fl. 9 gr. i półtora hal, zaś nr. d. 3 tylko o kilka grajcarów mniej. Nie są tu wliczone opłaty gruntowe od dokupionych u zwierzchności kawałków pola, zajętych przez łąki i stawy.

Od paszenia bydła w lasach kameralnych placili nadto Śmiłowiczanie po 12 gr. od krowy, od cielęcia po 9 gr., od warsztatów tkackich zaś 32 gr.

Dalszy obowiązek, ciążyący na mieszkańcach Śmiłowic i Rzeki, polegał na pełnieniu t. zw. pańszczyzny czyli wykonywaniu robót polnych na folwarku kameralnym. Od tej pańszczyzny nikt nie był wolny, nawet t. zw. wolny sędzia był obowiązany pracować w czasie żniw w 2 osoby pieszo przez jeden dzień w 10 tygodniach a z zaprzęgiem w 24—28 tygodniach w ciągu roku. Oprócz tego był obowiązany razem z wolnym sędzią z Ligotki czterema końmi zwozić do wielkiego młyna w Cieszynie z kamieniołomu wiślańskiego kamienie młyńskie i nadzorować przy robotach na pańskim.

Pólsiedlacy pracowali na pańskim z 4 końmi przez cały rok w 90 dniach, nadto przez 24 tygodnie po 2 dni i przez 28 tygodnie po półtora dnia, oprócz tego w czasie żniw w 10 tygodniach po jednym dniu pełnić robociznę pieszo z 1 osobą. Wyjątek stanowił tylko posiadacz domu nr. 9, który robociznę z końmi pełnił tylko przez 45 tygodni w roku. Tak samo pólsiedlacy. Wolny zagrodnik pracował przez cały rok na pańskim jeden dzień w tygodniu.

Drugi zagrodnik, który był zarazem młynarzem, miał się stosować do „warunków umówionych w kontrakcie kupna“.

Młocarze pracowali przez cały rok przez półtora dnia w tygodniu.

Chałupnika wolnego w Rzece obowiązywało to, co „miał w przywileju“.

Mali chałupnicy, których było w Śmiłowicach dwóch a w Rzece 15, byli zajęci przy pracy na pańskim jeden dzień w tygodniu przez cały rok, reszta chałupników tylko pół dnia w tygodniu z jedną osobą.

Nowi chałupnicy mieli się „stosować do swoich kupów i pełnić te obowiązki, które tam wyznaczono“.

To była robocizna, ciężąca na poddanych Komory. Ponadto składali Komorze wolny „sędzia“ 2 kury i 30 jaj i co roku jedną sztukę jasnej przędzy, siedlacy dawali razem 16 kur i 240 jaj, oraz po jednej sztuce przędzy. Po 2 kury i pół kopy jaj, oraz jednej sztuce przędzy dawali również: półsiedlak, obaj zagrodnicy, młocarze natomiast dawali po jednej kurze i 15 jaj oraz po jednej sztuce przędzy. Tak samo młynarz. Chałupnicy byli wolni od tej daniny. Wreszcie była obowiązana cała gmina dawać Komorze na zamek na święta Bożego Narodzenia i na Wielkanoc po jednym jarząbku a gajowy również jednego jarząbka, względnie 2 w roku.

Od robocizny na pańskim nie byli wolni także ci mieszkańcy wsi, którzy nie mieli domów i siedzieli na gruntach chłopskich czyli komornicy i wyrobnicy. Ci też byli obowiązani pracować na pańskim z żonami przez pół dnia w tygodniu lub zamiast tego uiścić opłatę w kwocie 30 gr. Na nich oraz na chałupnikach spoczywał ponadto obowiązek pełnienia kolejno straży we folwarku w Podoborze, z zastrzeżeniem, że to czynność nie mogła trwać dla jednego dłużej niż 4 dni w roku, i pomagać przez 2 dni z jedną osobą przy polowaniu.

Za tę robociznę (pełnioną oczywiście bezpłatnie), otrzymywali pracujący przy żniwach i koszeniu 2 razy na dzień jedzenie, złożone z 2 potraw, oraz swacynę a po skończonem żniwie zwyczajne „piwo żni-

wiarzy“ w postaci 15 garncy piwa (po 4 kwarty garniec); „wolny sędzia“ za zwożenie kamieni młyńskich co roku jednego buka i jedną jodłę na szczyty do świecenia, a ci, którzy pełnili służbę gajowych, byli przez ten czas wolni od robocizny.

Urbarz ten został zatwierdzony przez c. k. Komisję urbarjalną i zaopatrzone pieczęcią dnia 6 lipca 1770 r.

Nie przynosił on chłopom poddanym żadnych ulg, których się oni domagali, odmawiając tu i ówdzie pełnienia powinności — dlatego właśnie cesarzowa wyznaczyła komisję do zbadania postulatów chłopskich — owszem przeciwnie utrwał na piśmie te ciężary, które właściciele wsi — w tym wypadku zarząd Komory — zdołali w ciągu wieków narzucić na swych poddanych niezadowolonych wśród ludności wiejskiej trwało nadal. Dlatego po 6 latach wyszło nowe cesarskie rozporządzenie, dotyczące jednak wyłącznie komorników, którzy byli szczególnie pokrzywdzeni wymiarem robót. W nim ograniczono im pańszczyznę do 13 dni w roku pod tym jednak warunkiem, że w tych dniach, które im przez to odpadły, byli obowiązani również pracować na pańskim, ale za wynagrodzeniem w kwocie od 7 do 15 gr., zależnie od długości dnia pracy, ilość zaś tych dni płatnych nie mogła przekraczać 3 tygodniowo. Wypłata miała nastąpić w końcu tygodnia; za to odpadło im to „dobrodziejstwo“, jakie mieli dotychczas, t. j. nie otrzymywali jedzenia w czasie pracy na pańskim i piwa. Zarządzenie powyższe zostało również wpisane w urbarze i zatwierdzone przez władzę krajową. (C. d. n.)

Przegląd prasy

Prawda jest nieprzyjemna.

Wczorajsza prasa czeska podaje informacje o procesie p. Hieronima Trombali, absolwenta Akademii Eksportowej w Wiedniu, pochodzącego z Karwiny, który przemawiał w Orłowej na powitaniu wycieczki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z Warszawy imieniem młodzieży akademickiej. Według „Pol. ostr. deníka“ powiedział on co następuje: „Droży rodacy! Imieniem akademików polskich w Czechosłowacji jako wychowanek tutejszego gimnazjum, witam was na naszym Śląsku.

Rolnicza kasa chorych we Frydku kpi z polskich rolników

Już raz wskazywaliśmy na zmiany dni urzędowych dla rolników w pow. Cieszyńskim, bez poprzedniego uwiadomienia klientów. W ubiegłą sobotę zdarzył się znów podobny wypadek. Dotychczas urzędnik z kasy chorych we Frydku „ordynował“ w każdą sobotę w restauracji p. Wallka w Czes. Cieszynie. W ubiegłą sobotę całe zgromadzenie klientów przekonało się, że kasa chorych urzęduje w innym lokalu, lecz pod wskazanym adresem nikogo nie znaleźli. Czy Rolnicza Kasa Chorych uważa, że z rolnikami w pow. Cieszyńskim może naigrawać według własnego widzenia? Podobnie jak z bydłem, lecz dla tych istot żywych istnieje przynajmniej ochrona zwierząt!

Drugie zapytanie nasuwa się w sprawie nowelizacji ustawy o ubezpieczeniu na starość. Dlaczego zgłoszenia polskich rolników o ulgę w premjach nie zostały uwzględnione? Ciekawi jesteśmy na rzeczowe wyjaśnienie, gdyż na tendencyjne kręctwa jesteśmy przyzwyczajeni i nie jesteśmy ciekawi. Jeżeli chodzi o dowody na zarzuty z naszej strony, polecamy przejrzeć korespondencję kasy chorych z uwzględnieniem daty nadania na urząd pocztowy.

W razie utrzymania nadal dotychczasowego kierunku pracy, proponujemy zmianę dotychczasowej firmy na inną, odpowiedniejszą nazwę. Zamiast podpisu: Rolnik z przekonania, który wątpi w instytucje rolnicze.

Nowe bujdy p. Handzla.

P. Handzel z „Čes. slova“ (wywodzący swój ród z Polski) uznał, że rozgłośnią katowicka, która ub. niedzieli informowała słuchaczy o stosunkach w Cierlicku, „szczuje, zmyśla i szkaluje“.

Dziennik Polski 8. XII. 34.

~ Dziwne zjawisko natury: w grudniu rosna grzyby i dojrzewaja borówki. Tego roku jesteśmy świadkami dziwnego zjawiska natury, opóźniona zima przynosi nam raz wraz ciekawe do zanotowania fakty, ostatnio dowiadujemy się, że w Grudniadzu w ostatnich dniach, t. j. w grudniu, pojawiły się na targu różne dary leśne, jak grzyby, żurawiny i borówki. Za grzyby i borówki płacono normalne ceny targowe. Jeden z tamtejszych handlarzy sam osobiście dostarczył 30 l pięknie dojrzałych borówek. Fakt ten jest o tyle godny zanotowania, że nawet najstarsi ludzie nie pamiętają dojrzewania borówek w grudniu..

FR. POPIOLEK:

Rzut oka na przeszłość społeczno-gosp. wsi Śmiłowice

II.

Śmiłowice przed 100 laty.

Jak wyglądały Śmiłowice przed 100 laty, o tem dowiadujemy się z dosyć dokładnego urzędowego opisu, sporządzonego w r. 1833 przez urzędników kameralnych i podpisanego przez przełożenie gminy: wójta Pawła Kotasa, oraz Adama Białka i Jana Wałacha. Przytaczam ten opis w streszczeniu.

Powstanie: „Wieś ta istnieje od niepamiętnych czasów i nawet najstarsi ludzie nie umieją nic powiedzieć o jej powstaniu, ani skąd się wzięła jej nazwa. Jedną część wsi stanowi Porembia, a na Goduli stoi 6 domów.

Pieczczę gminna ma datę 1702 i brone jako oznakę zatrudnienia mieszkańców. Obszar: Komora ma w tej wsi 3 morgi 1258 sążni kwadratowych łąki i 56 morgów 361 sążni kwadr. pastwisk. Do poddanych należy (nie jako własność) 777 morgów 980 sążni kwadr.

Ziemia jest żółta i czerwona, lekka, pomieszana z piaskiem i wilgotna spowodu źródeł.

Gmina graniczy z państwem Gnojnik, z posiadłością Komory Trzycieź, z państwem ropickim, z Rakowcem, należącym do państwa gnojnickiego oraz z Gutami, Ligotą i Rzeką, należącymi również do Komory.

Akt zawiera szczegółowy opis granic, podpisany przez urzędników kameralnych, wójta, Jana Wałacha przysiężnego, Hławatę, Stefka, Matuszka, Jerzego Wałacha i Liberde; opuszczam go, bo się pewnie nie różniły te granice od dzisiejszych.

„W gminie jest jeden kanał, przy Buzku, który prowadzi do młyna, lasów gmina nie ma, oprócz pastwiska leśnego na Goduli, salszów także żadnych, oprócz 2 łąk salszniczych Brzeziny i ligockiego Kiszy.

Plony: Uprawia się przeważnie zboża jare, mało ozimin, owies, ziemniaki i kapustę, pszenicę bardzo rzadko i tylko przy bardzo dobrym nawozie. Zboże jest silnie zanieczyszczone stokłosa i dlatego zboże na zasiew się z reguły kupuje od chłopów z

gmin równinnych. Nawóz sporządza się z mchu leśnego i liści, używa się jednak także dużo wapna, sprowadzanego z Wielopola i wypalanego węglem karwińskim.

Śmiłowice mają, według spisu z r. 1830, 69 domów, 125 rodzin (partyj mieszkających), 545 dusz.

Mieszkańcy żyją głównie z uprawy roli i hodowli bydła (pasione częściowo na Goduli). Masła sprzedają tylko tyle, ile potrzebują pieniędzy na kupno soli i innych potrzeb domowych. Niekiedy zarabiają coś furmanką.

W gminie jest 8 tkaczy, 1 magiel na płótno, 2 wałkownie, 1 stolarz, 2 kowali, 2 krawców i 3 młynarzy.

Mieszkańcy mówią językiem polskim, narzeczem śląskim. Katolików jest tylko 3, wszyscy inni są protestanci.

Gmina należy do starej parafii w Trzyciezu i płaci proboszczowi dziesięcinę w pieniądzu oraz koledę w kwocie 6 fl. rocznie, rektorowi zaś 5 fl. Proboszcz dostaje corocznie od Komory 9 buków, które mu odwożą bezpłatnie siedlacy śmiłowscy. Dzieci katolickie uczęszczają do szkoły w Trzyciezu.

Protestanckie mają szkołę w gminie zbudowaną w r. 1785. Obecny nauczyciel nazywa się Adam Hinciolek, otrzymuje od Śmiłowic i Rakowca, gdzie jest 14 domów, 130 fl. rocznie i jako dobrowolny dar od niektórych chłopów trochę ziemniaków oraz od każdego dziecka ćwierćrocznie po 3 gr. opłaty szkolnej.*)

Budynek publiczny jest tylko jeden: gospoda. Niegdyś była na wójtostwie poczta, którą jednak zniesiono przed kilku laty. Pierwsza poczta, założona przy końcu 18-go wieku, szła z Ołomuńca do Bielska przez Frydek, Cierlicko, Jasienicę, Będowice D., Pogórze (potem Skoczów) i Śmiłowice (potem Wędrynię). (Bierm., str. 261.)

*) O tej szkole podaje bliższe szczegóły akt XXXVI w tym pliku: Grunt pod nią odstąpił Maciej Stefek ze swojej posiadłości siedlaczkiej nr. 42 pod warunkiem, że gmina mu będzie płacić coroku 1 zł. 30 gr. Budynek szkolny składał się z domu murowanego, izby mieszkalnej dla nauczyciela i stajni. Wybudowała go gmina i utrzymuje swoim kosztem. Komora dała trochę materiału na budowę i na opał daje „z łąski“ 6 sagów drzewa. Podpisali akt: Matesz Stefek, odstąpił, Jonek Śmiłowski, „świadek“ i Georg Sztefek, „świadek“.

Dziennik Polski 8. X. 34.

Nasi drodzy i mili goście!

W dniu 8 b. m., t. j. w dniu dzisiejszym, przybywają do nas na Śląsk przedstawiciele ludności polskiej ze Śląska Opolskiego. Pragną oni zapoznać się z naszym życiem społecznym i gospodarczym, nawiązać z nami węzły przyjaźni i omówić możliwości współpracy na wszystkich polach zgodnie z wytycznymi, ustalonymi przez Światowy Związek Polaków. Wśród przybyłych witac będzie my prezesa Związku Polaków na Śląsku Opolskim p. Szczepaniaka, dyrektorów banków polskich Webera i Nawrockiego, dyrektorów spółdzielni rolniczych Warquarta i Bożka, doktora i mecenasa Kwoczaków i szereg innych wybitnych działaczy z tamtejszego terenu, reprezentujących 700.000 Polaków, żyjących na Śląsku Opolskim.

Witamy naszych drogich Braci najserdeczniej, ciesząc się z ich inicjatywy. Znajdą u nas pełne zrozumienie dla swych zamiarów, które są i naszymi. Jesteśmy przekonani, że w czasie swego objazdu po naszym kraju znajdą otwarte nasze serca i pełną gościnę. Wszak radości nasze są zawsze do siebie podobne i wspólne, tak jak wspólnymi są nasze smutki i cierpienia.

Pragniemy szczerze, by ze swego objazdu u nas odnieśli jak najlepsze wrażenie i wiarę, że siła ducha ludu śląskiego jest wszędzie niespożyta.

Za ordynarną napaść na honor armii polskiej odebrano Ostravskému večerníku debit w Polsce

W jednym z ostatnich numerów „Ostr. Večerníku“ pojawił się ordynarny napastliwy artykuł, godzący w honor armii polskiej. W artykule tym w ohydny i plugawy sposób jakiś sfanatyzowany pismak szowinistyczny dał dowody, w jaki sposób praktykuje się zbliżenie czesko-polskie. Na podstawie tych ohydnych napaści,

ministerstwo spraw wewnętrznych odebrało debit pocztowy wyżej wspomnianemu czasopiśmu za umieszczony artykuł, znieważający i znieważający armię polską, gdzie tem samem treść ordynarnego artykułu zawierała cechy przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym.

PR. POPIOLEK:

Rzut oka na przeszłość społeczno-gosp. wsi Śmiłowic

III.

„Własność chłopska składa się z jednego gruntu wójtowskiego (Erbrichteregrund), podzielonego na 2 części, 7 siedlaczich, 2 półsiedlaczich, 8 zagrodniczych i 5 wielko-chałupniczych gruntów.

Zwierzchność płaci tytułem podatków 6 fl. 9 i pół gr., poddani 338 fl. 42 gr. Pod względem administracyjnym należy gmina do urzędu okręgowego w Trzyciezu, który załatwia też sprawy spadkowe, i do Zarządu dóbr kameralnych, pod względem sądowym podlega Komorze.

Nowy urbarz, czyli spis powinności poddańskich, sporządziła Komora w r. 1835 (potwierdz. w r. 1837). Porównanie go z poprzednim z r. 1770 da nam wyobrażenie o zmianach, jakie zaszły w Śmiłowicach w ciągu 60 lat, oddzielających jeden urbarz od drugiego.

Przedewszystkiem odpadła Rzeka, gdzie z chałupników utworzono osobną gminę i już w r. 1787 przychodzi w aktach wójt (Kokotek) i przysiężni gminy (Stefek Paweł i Jan Zagóra). Podłożem i przyczyną tego faktu były prawdopodobnie sprawy fiskalne, chęć narzucenia nowej gminie nowych ciężarów, na które się Rzeczanie skarżyli i nie chcieli ich wykonywać (1836). Jeszcze jednak długo potem gmina nosiła nazwę „Śmiłowskiej Rzeki“.

Ilość gruntów chłopskich pozostała oczywiście ta sama, z jednym wyjątkiem: mianowicie Bartosz Paweł kupił w r. 1793 na licytacji od Komory grunt, należący do gospody wraz z gospodą murowaną i domem drewnianym. Z tego miał płacić Komorze czynsz gruntowy i zobowiązał się wszystkie trunki kupować od Komory, nie fałszować ich ani nie sprowadzać obcych trunków, a to pod karą za pierwszym razem 6 dukatów, za drugim razem 100 dukatów, w razie zaś jeszcze jednego przekroczenia groziła mu utrata gospody po wypłaceniu mu odszkodowania za dom i grunt. Grunt ten kupiony od Komory nazywał się dominikalnym czyli pańskim, w odróżnieniu od gruntów rustykalnych czyli chłopskich, które posiadali chłopci. Choć właścicielami ich też nie byli, tylko książę cieszyński, czyli Komora. Ilość tych gruntów chłopskich jest podana w opisie Śmiłowic z r. 1833. Zmienili się ich właściciele; jedni umierając sprzedawali swe grunta synom lub krewnym — sprzedaż ta była połączona z opłatą na rzecz Komory t. zw. laudemium i dlatego została wprowadzona zamiast prostego dziedziczenia. Inni dzielili posiadłość swoją między synów, wskutek tego całych siedlaczich gruntów było w tym czasie tylko 5, inni mieli trzy czwarte, połowę lub nawet jedną ósmą dawnego gruntu siedlaczego.

Kiszowie stracili wójtostwo, które posiadali oddawna z uwolnieniem od pańszczyzny, nabytem w r. 1669. Kupili je od Jana Kiszy w r. 1819 Wieża i Link. Należało do niego 45 morgów pola a oprócz tego łąka na Goduli, którą jednak już przedtem sprzedał Kisza Komorze (1808). Nabywcy zapłacili Kiszy 3587 fl., a Komorze tytułem laudemium 10% ceny kupna. Wieża nie długo posiadał ten grunt, bo już po 5 latach sprzedał swoją połowę Pawłowi Kotasowi za 2500 fl. (ale jeszcze w urbarzu z 1835 r. figuruje jako współwłaściciel z Linkiem). Ten miał odtąd płacić Komorze czynszu 2 fl. 3¼ gr., dawać na zamek 1 kurę i 15 jaj, przedzy z materiału pańskiego pół sztuki i wraz z Linkiem, właścicielem drugiej połowy oraz „wolnym sędzią“ ligockim raz w roku przywieźć z Wisły kamienie dla wielkiego młyna cieszyńskiego oraz stać przy robotach pańskich; za co — w myśl poprzedniego urbarza — dostawał

na rok jednego buka na opał i jedną jodłę na świecenie.

Zmienili się w ciągu tego czasu też posiadacze gruntów chłopskich. Między siedlakami przychodzą nowe nazwiska: Kaleta i dwóch Bruzdów, ubyli Waliczek i Pszczółka, który przychodzi między chałupnikami (pisany raz Pstiolka, drugi raz Pschtscholka); wolnymi od pańszczyzny chałupnikami byli: Śmiłowski Jerzy, Zagóra Jan, Brzezina Paweł i Gallacz Ludwik, którego przedtem nie było. Między chałupnikami zwyczajnymi (którzy się nie uwolnili od pańszczyzny), przychodzą nowe nazwiska: Hlawatka, Martinek, Kokotek, Kaleta, Bobek, Nieboras, Zarieczny i Spień.

Wszyscy siedlacy i zagrodnicy mieli grunta kupione od Komory. Zarząd dóbr habsburskich był dobrze zorientowany w sytuacji i wiedział, że ten stan posiadania nie da się utrzymać, że trzeba będzie wcześniej czy później, może niedługo, odstąpić na własność chłopom grunta, których używali, bez odszkodowania. Dlatego, chcąc jeszcze ówczesny stan wykorzystać i przysporzyć panu swemu dochodów, starali się nakłonić chłopów do kupowania gruntów. Chłopi kupowali, bo w ten sposób ubezpieczali się w ich posiadaniu. Zwłaszcza robili to skwapliwie ewangelicy, bo to utrudniało zwierzchności usunięcie ich z gruntu z powodów religijnych. Obawy były uzasadnione. Zdarzało się bowiem nieraz, że gdy ktoś, otrzymawszy kawałek nieużytku, zrobił z tego urodzajne pole lub łąkę, Komora usuwała go z niego, aby je za dobrą opłatą odstąpić komu innemu.

Doświadczył tego na sobie Brzezina, wolny zagrodnik (numer domu i gruntu 27). Książę Adam Wacław dał (r. 1596) Szczęsnemu Brzezynie miejsce pod Godulą z kawałkiem pola, którego dotąd używał (zapewne go sobie wykarczował). Na nim wystawił sobie B. „dworeczek“. Księciu płacił z niego 3 tal. 18 groszy, dawał na zamek 2 kury, pół kopy jaj, jedną sztukę przedzy, pełnił robociznę w 6 dniach tylko w roku (1 dzień przy koszeniu owsa, jeden przy koszeniu trawy, 4 dni przy zbiorce żyta), płacił księdzu 3 grosze rocznie, zakom (działwie szkolnej) 1 grosz i podatków cesarskich 12 zł. Jeden z jego następców, Jerzy, otrzymał od Komory 2 kawałki trawnika na Goduli na wyrobienie łąki, pod warunkiem, żeby tem lepiej pilnował lasu jako gajowy i szkody w nim nie robił (1765), lecz już w następnym roku odebrano mu ten trawnik i łąkę, ponieważ „okazało się, że obaj Brzeziniowie, stary i młody, wyrabiali w lesie ponad 250 starych i młodych buków i częściowo wypalili“. Oddano je 18 chałupnikom z Ligoty i 11 chałupnikom ze Śmiłowic, którzy tam przed laty mieli swe pastwiska, a to za opłatą 18 talarów śląskich i płatem rocznym do cesarskiego skarbu 2 fl. 30 gr. Transakcję finansową, przy której Komora zyskiwała nowy dochód, upozorowano przewinieniem Brzeziny.

Domów murowanych było w Śmiłowicach w tym czasie 5, drewnianych 149, stajen 54. W nich trzymali chłopci przede wszystkim konie (od 3—5), których potrzebowali do odrabiania pańszczyzny. Innego bydła, krów, nierogacizny posiadali stosunkowo niewiele. Taki np. znany nam Bartosz Paweł miał 3 krowy, 2 cielęta, 2 świnie, a koni 5 (1768). Robocizna Śmiłowiczów z zaprzęgiem o czterech, trzech lub 2 koniach wynosiła w roku 720 dni, oprócz robocizny pieszej, do której byli razem obowiązani w 1144 dniach. To była tak zwana niewymierzona robocizna, którą musieli pełnić Śmiłowiczanie bez względu na porę roku i czas robót polnych. Oprócz tego pełnili wymierzona robociznę: w żniwa w 90 dniach, przy spławianiu drzewa w 14 dniach, przy zbiorce siana w 1 dniu, przy polowaniu w 8 dniach, przy koszeniu owsa

w jednym dniu, przy ścinaniu drzewa 2 dni. Dalej mieli oddać na zamek razem 30 kur, 450 jaj, 5 jarząbków i jedną kunę.

Obowiązki ich zatem wobec Komory nie zmniejszyły się, pozostały takie, jak przed 60 laty, a urzędnicy Komory pilnowali skrupulatnie, żeby dochody wpływały regularnie do kasy arcyksiężęcej, żeby robocizna była ściśle wykonywana i, żeby się przypodobać chlebobdawcy, wyszukiwali nowe źródła dochodów, oczywiście kosztem bezbronnych chłopów.

Tak było aż do r. 1848, kiedy na wniosek posła śląskiego Kudlicha, poparty przez wiceprezydenta parlamentu wiedeńskiego Franciszka Smolkę, uchwalono zniesienie pańszczyzny i uwłaszczenie włościan.

O Śmiałowicach można jeszcze dużo pisać, bo materiał do ich dziejów jest obfity, ale na tem kończę, aby tego feljetonu, już i tak dosyć długiego, jeszcze bardziej, ponad miarę, nie przedłużać.

Orłowa. (Uroczystość Mikołaja.)
Wiedzieliśmy o tem, że Sekcja żeńska I-go Koła Macierzy Szkolnej w Orłowej przygotowuje w dniu 6 b. r. w pol. gimnazjum „Mikołajka“ dla obu ochronek i szkoły ludowej w Orłowej. Ciekawi więc byliśmy, co też przygotowuje dla naszych najmilszych pociech? Jak to wypadnie? — ile będzie radości, ile popłynie rzewnych dziecięcych łez, czy to na widok siwego staruszka Mikołaja, czy też djabłów — oto pytania, które cisnęły się do głowy, gdy zbliżałem się do gmachu. Spory zastęp rodziców, oraz przeszło dwie setki dzieci weisnęły się do auli, aby oglądać dziwy sceniczne bardzo ładnie obmyślane. Obrazek sceniczny ciekawie ujęty przedstawił dzieciom niebo, chór aniołów, deklamacje, oraz upragnionego Mikołaja, który przychodził z pełną garścią. Jak się później dowiedziałem, około 230 dzieci zostało obdarowanych. Nie będę wchodził w obliczenia kosztów, bo zaprowadziłoby mnie to do okazałej kwoty, wystarczy tylko stwierdzić, że były to pieniądze zebrane przez Sekcję żeńską niemal wyłącznie wśród swoich — Orłowiaków. Jako spokojnemu obserwatorowi tej niewymownej radości dzieci niech mi będzie wolno podziękować Sekcji żeńskiej I Koła Macierzy Szkolnej w Orłowej za poniesione trudy, Ofiarodawcom za okazane serce i zrozumienie duszy dziecka, wreszcie za miłą niespodziankę przybycia Gen. Konsulostwu Malhommeom, p. Sekr. Stapińskiej i Prezesowi Macierzy Szkolnej p. Dyr. Feliksowi, iż przybyli, aby się przyjrzeć skromnej uroczystości orłowskiej.

Dziennik Polski 8. XII. 1917

Jak traktuje się robotników polskich w Karwinie?

Skrajna nędza panuje wśród naszych bezrobotnych.

Przed kilku dniami podaliśmy kilka autentycznych faktów, dowodzących, jak nierówną miarką traktuje się robotników polskich na szybie Hoheneggera w Karwinie. Dziś przynosimy dalsze informacje z innych kopalni.

Po tegorocznych masowych wydalaniach skrajna nędza panuje wśród naszych bezrobotnych. Pomimo to przyjmuje się do pracy ludzi obcych, nie miejscowych. Przyjmuje się w taki sposób, że najpierw zatrudnia ich firma, pracująca dla kopalni, a później, po 3—4 miesiącach kopalnia przyjmuje ludzi tych definitywnie. Ostatnio taki wypadek miał znowu miejsce na szybie Gabrjeli w Karwinie, gdzie w dniu 23 listopada b. r. od firmy szybowej przyjęto definitywnie na kopalnię do warsztatu ślusarskiego jako ślusarza niejakiego Jestříbka Franciszka, pochodzącego z Radwanic, liczącego lat 25. Ojciec jego posiada własny dom w dzielnicy wilowej w Radwanicach. Chodzi tu więc o osobę pozamiejscową i nie najbiedniejszą w czasie, kiedy liczne rzesze bezrobotnych Karwiniaków przymierają z głodu. Zaznaczyć trzeba, że według obowiązujących przepisów umownych kierownicy kopalń mogą przyjmować bezpośrednio tylko dorost do 18 roku życia.

Z szybu Franciszki otrzymujemy drugą smutną wiadomość o wydalaniu robotników z mieszkań. Wszystkich górników na emeryturze wraz z wydalonymi obecnie bezrobotnymi w mieszkaniach kopalnianych jest 134. Z pomiędzy nich jest 70 takich, którzy mają na kopalni synów, tak że mieszkanie zostanie na nich przepisane. Pozostaje zatem 64 mieszkań. Z tego wypowiedziano 31 górników i wdów, a pozostałych 33 nie otrzymało wypowiedzenia. Oto nazwiska wypowiedzianych: Rzewczyński Kazimierz, Sztwiertnia Jan, Głowacz Ludwik, Rymorz Adam, Leśniak Jan, Bulanda Józef, Cieśla Andrzej, Strzelczok Teodor, Migdalek Alojzy, Kowolowski Józef, Młynarczyk Antoni, Płoszaj Karol, Śniegoń Karol, Szemliński Franciszek, Michalski Wawrzyk Józef, Piątek Józef, Mucharski, Szydłowski, wszyscy z Polski. Poza tem wypowiedziano następujących obywateli, przeważnie z Karwiny: Palowska, wdowa, Sucek Antoni, Mikołaj Józef, Moskwa Edward, Bonczek, Damek Teodor, Siuda Franciszek, Fukala, Kapias, Sadowski. Niemal wszyscy oni są obarczeni rodzinami i posiadają od 1—4-ga dzieci.

Kiedy rada kopalniana chciała w tej sprawie interwenjować, p. inż. Říman miał oświadczyć, że według statutu nie ma on pono prawa reklamowania w tej sprawie (?). Wypowiedzenie zarządził sam kierownik kopalni, a nie dyrekcja, gdyż wypowiedzenia noszą podpis p. kierownika Římana.

Ale rzecz jeszcze dziwniejsza, że 33 górników-pensjonistów, niewypowiedzianych z mieszkania, są niemal wyłącznie członkami „Nar. sdružení“, względnie do tej organizacji należą ich synowie.

Zwracamy się do dyrekcji kopalń dr. Larisch-Mönnicha o wyjaśnienie w tej sprawie i oczekujemy, że wszyscy robotnicy bez względu na przynależność organizacyjną zostaną potraktowani równą miarką.

České Slovo 8. XII. 1917

Malhomme bude vyřizen?

Dotaz v senátě

Praha — Ve včerejší schůzi rozpočtového senátu odpověděl zplnomocněný ministr dr. Krofta na dotazy a námítky. Mimo jiné byl vznesen dotaz ohledně působení polského konsula v Mor. Ostravě. Ministerstvo zahraničí nepouští tyto věci se zřetelem a jest si vědomo, že musí býti brzy vyřizena. V rozpočtovém výboru senátorka Plamínková zdůraznila, že by se mělo začít s vrtáním v Karpatech a hledáním nafty.

Ordynarna napaść na honor Armii Polskiej

W czeskiej prasie ostrawskiej mnożą się w ostatnich czasach ordynarne i prowokacyjne ataki na Polskę. Cała prasa bez względu na różnice partyjne prześciga się w szkalowaniu naszego kraju. Specjalnie dobraną kolekcję cuchnących pomył na Polskę zamieścił organ narodowej demokracji, ostrawski „Večerník” z dnia 22 listopada b. r. Wspomina on o rzekomych milionach bezrobotnych, o ustawicznych rewoltach po wsiach i miastach, tłumionych wojskiem, o łapownictwie i przekupstwie sędziów polskich (widocznie w myśl przysłowia: „każdy sędzi według siebie”), ale przede wszystkim uderza w honor Armii Polskiej, twierdząc, iż jest niezdyscyplinowana i „bardzo często odmawia posłuszeństwa”. Ostrawski „Večerník” twierdzi, iż „jeżeli w Polsce panuje jeszcze jaki taki porządek, to tylko dzięki gwałtowi”. Zdaniem czeskiego brukowca, żołnierze polscy, przebywający na urloпах, nic innego nie robią, jak tylko pomagają policji i żandarmerji „w tłumieniu rozruchów i utrzymywaniu porządku”. Nawet żołnierze z ćwiczeń są często odwoływani do tłumienia tych ustawicznych „rewolucyj”, które roją się w głupich i nienawistnych do Polski przepojonych mózgownicach czeskich redaktorów. A ponieważ ci żołnierze, jak chce ostrawski „Večerník”, odmawiają posłuszeństwa w „tłumieniu rozruchów”, spotykają ich straszne kary. Omawiany artykuł zasługuje na uwagę społeczeństwa polskiego dlatego, że jest nikczemną próbą zniesławienia i potwarzenia Armii Polskiej przez „słowiańskich braci”. Armia Polska winna sobie dobrze zapamiętać, jaką nienawiścią pała do niej „słowiański brat” i na obelgę tę kiedyś winna odpowiedzieć. Nienawiść słowiańskich Prusaków do Polski przechodzi już w paroksyzm furji i pomył antypolskich wylewa się w Č. S. R. coraz więcej. Słowiański Kain całą duszą nienawidzi zmartwychwstałej Polski i nienawiść ta od 15 lat zatrzuwa mu krew i niszczy organizm. Ale wara czeskim tchórzom i zawodowym dezterterom z wojny światowej od plugawienia honoru i dyscypliny naszej bohaterskiej Armii! Wara złodziejom złota carskiego z Kazania na Syberji od szarpania dobrego imienia Wojska Polskiego!

Jest publiczną tajemnicą, iż szef francuskiego sztabu generalnego gen. Gamelin, który przebywał na ćwiczeniach „walecznej” armji czeskiej w tym roku w lecie, stwierdził skandaliczny stan wyszkolenia i bojowości tej armji. I tego rodzaju „bohaterzy” z pod znaku tchórzliwego lwa, porywają się na krytykę i zniesławianie Armii Polskiej.

Robotnik Śląski 8.XII.34

Drzazgi.

Organ sanatorów napisał o „konferencji prasowej” w Centralnem Stowarzyszeniu Spożywcem w Łazach, podał do publicznej wiadomości jej skład osobowy, a nawet uchwały. W niedzielę jeszcze bardziej pogniewał się na Robotnika Śląskiego, a ob staje przy swem, bo on tak napisał i tak być musi. Naprawdę, ani wymienione osoby, ani konferencji prasowej, ani uchwał w tym czasie nie było. Ale przecież musiało być — tak twierdzi „bezpartyjny” — bo wezwany do raportu zarząd spółdzielni nie odpowiedział. Zresztą słusznie. Po pierwsze: nikt z członków zarządu nie ma potrzeby tłumaczyć się i błagać przebaczenia; po drugie: u nas nikt nie jest przyzwyczajony do metod brzeskich; po trzecie: wsuń mordo faszystowska nos do... ula!

Hocki-klocki

„Światowego Związku”

Dziś już jest rzeczą jasną, że ogłoszona w zeszłym tygodniu uchwała prezydium Rady Naczelnej Światowego Związku Polaków, miała być hasłem do wielkich zwycięstw faszystowskich i ostatnim gwoździem do trumny, w której miano pochować w ubiegłą niedzielę tow. Chobota (specjalnie po nią czynnik zewnętrzny do Warszawy jeździł!). Uświadomieni robotnicy polscy pochowali jednak kogoś innego. „Kanciaste” głowy pokazały swoje.

Pomimo przekreślenia tej uchwały przez robotników chcemy zająć się przy tej sposobności dziwną rolą, jaką odegrał tu Światowy Związek Polaków. Z uchwał partyjnych opublikowanych w „Robotniku Śląskim” wiadomo wszystkim, że partja wysłała do Warszawy szereg listów i memoriał w sprawie postępowania na tutejszym terenie czynników „zewnętrznych” i prezesa Komitetu Międzypartyjnego p. dra Wolfa, żądając przybycia na Śląsk delegata Związku celem wyjaśnienia sprawy. Delegat taki rzeczywiście przybył, ale wyjechał, nie starawszy się, wbrew zapowiedzeniu, nawet porozumieć się z przedstawicielami partji a Światowy Związek Polaków, mimo upływu wyznaczonego przez partję terminu, odpowiedzi nie dawał. Przeciwnie, nawet w obecności przedstawiciela Światowego Związku Polaków, opracowano znane oświadczenie dwu stronnictw polskich, wymierzone przeciwko naszej partji, a reprezentant Św. Zw. Pol. nie przeciwdziałał, by nie narażać — jak twierdzą wtajemniczeni — na szwank „autorytetu” Związku. Przeciwnie podobnemu traktowaniu partji ze strony przedstawicieli Związku władze partyjne złożyły stanowczy protest u samego Związku. Załatwienia protestu niedoczekaliśmy się dotychczas, natomiast prezydium Związku przeciw ruszyło swym autorytetem i uraczyło nas wymienioną na początku uchwałą.

W uchwale tej wskazuje się na to, że sprawa przestała być aktualną po przemówieniu tow. Chobota w parlamencie praskim i że partja powinna rzec się tow. Chobota a wyznaczyć do Komitetu Międzypartyjnego innego człowieka. Przemówienie tow. Chobota w parlamencie praskim miało być niby dowodem jego zdrady narodowej. Tymczasem Chobot w swem przemówieniu powtórzył tylko kilka uchwał partyjnych, ogłoszonych w „Robotniku Śląskim” i ogłoszonych z memoriału Zarządu partji w oświadczeniu stronnictw polskich. Nie było to więc ani osobiste stanowisko tow. Chobota, lecz stanowisko całej partji i nie załatwiało ono bynajmniej sprawy, której załatwienia w myśl żądań partji Św. Związek Polaków dotychczas nie przeprowadził. Również ani udział tow. Chobota w Komitecie Międzypartyjnym nie wyczerpuje sprawy naszych przedstawicieli w tym Komitecie w sytuacji, jaką wytworzył jego prezes p. dr. Wolf.

Stanowisko Światowego Związku Polaków nas trochę zdziwiło, ale nie zaskoczyło. Nie uważaliśmy bowiem dotychczas Św. Związku Pol. — jak to twierdzą dobrze poinformowani — za to samo, co Ministerstwo Spraw Zagranicznych, lecz mieliśmy jeszcze zawsze złudzenie, że jest to przynajmniej dla nas, obywateli obcego państwa, reprezentacja zagraniczna skupień narodu polskiego i jako do takiej zwróciliśmy się z naszymi sprawami. Robotnicy polscy z innych środowisk i z kraju twierdzili zawsze co innego, lecz myśleliśmy, że oni tak patrzą na to jako obywatele polscy, temwięcej, że dawna Rada Organizacyjna zawsze podkreślała wyjątkowe nasze stanowisko, tu na terenie mniejszości polskiej w Czechosłowacji. Dla uniknięcia ewentualnego rozczarowania, świadomie w naszym memoriale domagaliśmy się jasnego oświadczenia stosunku Związku

do metod faszystowskich. I to podobno był najboleśniejszy punkt, który uniemożliwił Związkowi zajęcie stanowiska do memoriału. Dlatego też Związek wybrał ten sposób załatwienia sprawy, aby tą drażliwą dla niego kwestję o ile możliwości ominąć. Dla nas zaś stało się jasnym to, co towarzysze polscy twierdzą oddawna, że Światowy Związek Polaków jest tylko zagraniczną ekspozyturą „sanacyjnej” polityki polskiej. Okazało się niezbitą, że socjalista w tym towarzystwie jest tak długo mile widzianym, jak długo ma odgrywać rolę wabika dla robotników.

Uchwałę prezydium Światowego Związku Polaków podjął skwapliwie Dziennik Polski i przez cały tydzień wywijając najwyższym autorytetem

moralnym, przygotowywał grunt dla mniej moralnych wystąpień. Rozdzielał piętna Kaina, które z pożytkiem mógł sobie zachować dla prawdziwych rozbijaczy, którzy biorąc za swą pracę pieniądze, szkodzą całej ludności polskiej. „Najwyższym autorytetem moralnym” sanacyjny Św. Związek Polaków już dawno nie jest dla robotników emigrantów polskich zagranicą, ani w Niemczech, ani we Francji, nie jest nim ani dla szeregu organizacji polskich w Amryce, a nie będzie nim także więcej dla robotników polskich w Czechosłowacji.

O tem zdecydowali już robotnicy polscy sami w niedzielę.

Na właściwej drodze

Obrady karwińskich Komitetów P. S. P. R. nad sytuacją polityczną i taktyką partii.

W sobotę, 1 grudnia odbyła się w sali stow. „Postęp” konferencja okręgu karwińskiego PSPR, przy udziale delegatów wszystkich 4 Komitetów miejscowych. Na porządku obrad były sprawy organizacyjne i polityczne. O sprawach prasowych mówił tow. Mencner, który na wstępie wyjaśnił przyczyny, z powodu których prasa robotnicza jest uboższa i droższa od burżuazyjnej. Wartość pisma należy cenić nie według tego, ile ono kosztuje, lecz według jego treści. Nasza prasa broni spraw robotniczych, organizacji ludzi pracy oraz ideologii socjalistycznej. Tem „Robotnik Śląski” różni się od prasy burżuazyjnej. Szczupłe rozmiały naszej gazety nie pozwalają nam spełniać całkowicie życzeń i potrzeb naszego ludu. Czynimy usiłowania, aby od nowego roku objętość gazety powiększyć bez podwyższenia ceny prenumeraty. Stosowne przygotowania są w toku; ich urzeczywistnienie zależy od powiększenia ilości stałych odbiorców i w tym duchu trzeba pracę naszą rozwijać. Ataki wrogiej socjalizmowi prasy musimy odierać wspólnymi siłami; „Robotnik Śląski” nadal występować będzie w obronie godności partii i klasowego ruchu robotniczego. Bez „Robotnika Śląskiego” nie może istnieć polski ruch socjalistyczny, a dlatego obdarzamy naszą prasę pełnem zaufaniem, dawamy jej wszędzie pierwszeństwo przed prasą obcą i wroga.

Następnie tow. Kotarba podał szczegółowe sprawozdanie z wyniku wspólnej konferencji z czeskimi socjalnymi demokratami i rozprawił się z fałszywymi informacjami „Dziennika Polskiego” w tej sprawie. Podał pod dyskusję sprawozdanie, stawiając zarazem zapytanie, co należy robić i o kogo się opierać, jeżeli takie szukanie porozumienia z czeskimi robotnikami miało być złe i dla polskiego ludu pracującego niewłaściwe. Brak ściślejszej współpracy z czeskimi towarzyszami powodował nieporozumienia i sprzeczności, szkodliwe dla obu stron. Przez wzajemne poznanie się, spotykanie i naradzanie nasza współpraca z czeskimi soc. dem. może odnieść pożądany skutek.

Tow. Chobot przedstawił szczegółowo ostatnie wypadki polityczne i widoki dla polskiej klasy pracującej na najbliższą przyszłość. Tow. Goetze skreślił sytuację w górnictwie.

W dyskusji przemawiali tow. Krochmalny, Czechowicz, Słowik, Drezdowicz, Spandel i Zielina, poczem uchwalono rezolucję, w której przyjmuje się do wiadomości podane sprawozdanie, jakoteż wynik obrad z czeską partią socjalno-demokratyczną, wyraża zaufanie zarządowi partii i posłowi Chobotowi, odiera ataki faszystów na nasz ruch a poleca się rozwinąć akcję propagandystyczną na rzecz „Robotnika Śląskiego” i pozyskania nowych

członków do partii. Treść rezolucji jest analogiczna z uchwaloną na konferencji okręgu suskiego.

Konferencja przyczyniła się do uzgodnienia poglądów, czego dowodem, że rezolucję uchwalono przygniatającą większością (2 gł. przeciw). Dziennik Polski, nie mogąc przeboleć, że konferencja nie wypadła po jego myśli, rzucił kłamstwo, że zaproszono tylko zwolenników Chobota, a ostatecznie napisał nawet, że konferencja była fiaskiem i oznaczała koniec dla Chobota w karwińskim. Na takie informacje Dziennika Polskiego robotnicy odpowiadają tylko pogardą.

Przebieg i wynik konferencji wykazał, że możemy być spokojni o przyszłość polskiego ruchu socjalistycznego na Śląsku.

Podłość!

Jak wiadomo, w Cieszynie polskim wychodzi piśmi-dło pod nazwą „Nowiny Śląskie”, które jako swego organu używają agenci kliki konsularnej w M. Ostrawie, oraz ich pomocnicy, klerykałni, nie mający odwagi przyznać się do autorstwa swych napaści na PSPR i na tow. Chobota. Ponieważ zdemaskowaliśmy oszczerców i rozbijaczy polskiego ruchu robotniczego na Śląsku czechosłowackim, użyli oni nowego stosowania „bandytyzmu politycznego”. Mianowicie wydrukowali podłą napaść anonimową na tow. posła Em. Chobota pod napisem: „Zdrajca polskości” a podpisali przez „Robotnicy-Polacy w Cz. S. R.”, ze stronicy odcięli nagłówek, datę i podpis, tak, że pozostał tylko anonimowy paszkwil. To są naprawdę faszystowskie metody. Rzucają błotem — lecz z poza płotu. Ulotki te wydawane za pieniądze, które płacą obywatele polscy we formie podatków, przysyła się przez agentów kliki konsularnej z Cieszyna polskiego do „Komitetu akcyjnego” w Cieszynie Czeskim lub Frysztacie, a stamtąd rozsyła się pocztą przedewszystkiem na adresy ludzi z obozu sanacyjno-faszystowskiego, którzy zostali najęci do rozbijania PSPR. I w tym ostatnim pamflecie anonimowym zwracają się rozbijacze PSPR do robotników polskich i liczą na to, że takimi środkami zyskają ich do swych siatek. Lecz daremne są ich wysiłki. Robotnicy polscy spluną z pogardą na tych ludzi, którzy takimi podłymi środkami prowadzą walkę polityczną.

Głupie dokuczanie

W dniu 24 listopada odbyło się nadzwyczajne walne zgromadzenie Macierzy Szkolnej w celu uchwalenia umowy w sprawie upaństwowienia gimnazjum polskiego w Orłowej. Ponieważ w prasie (Dzienniku Polskim i Prawie Ludu) zarzucono tow. posłowi Chobotowi, że na tem walnym zgromadzeniu nie był obecny, stwierdzamy, że nie otrzymał on zaproszenia na to walne zgromadzenie, chociaż jest członkiem wieczystym i chociaż — jak p. prezes Macierzy Szkolnej sam osobiście kilkakrotnie stwierdził — przyczynił się on do upaństwowienia gimnazjum conajmniej tyle, ile inni posłowie. Ponieważ tow. Chobota najpierw nie zaproszono, a potem publicznie zarzuca mu się jego nieobecność, uważamy za konieczne zgodnie z prawdą podać fakt ten do publicznej wiadomości.

Sanacyjno-faszystowska klika zabiera się już widocznie i do Macierzy Szkolnej. Ostrzegamy przed tego rodzaju postępowaniem. Panowie sanatorzy zapominają o tem, że Macierz Szkolna nie może być polem do popisów pismaków z Dziennika Polskiego.

Kto więcej naraza prestiż

Największą zbrodnią tow. Chobota — zdaniem niektórych — ma być to, że ośmielił się napiętnować czynnik „zewnątrzny”, co ma być występkiem przeciwko prestiżowi państwa polskiego. Naszem zdaniem o wiele więcej szkodzi prestiżowi państwa płatny urzędnik, prowadzący walkę osobistą środkami mało wybrednemi. Zresztą wyżej cenimy interes ogółu pracującej ludności polskiej, niż wszelkie prestiże, reprezentowane przez kiepskich urzędników.

Głosy czytelników.

STONAWA. Ciąg dalszy dyskusji na temat polityki i taktyki PSPR odbył się w niedzielę, 25 listopada na trzecim z rzędu zgromadzeniu członków Kom. miejscowego PSPR. Referat wygłosił tow. Kotarba, który przedstawił najnowsze wypadki polityczne, zwłaszcza metody czynników, dążących do sfaszyszowania polskiego ruchu socjalistycznego. Referent wskazał również na wysiłki PSPR w kierunku utrzymania dotychczasowej współpracy w obozie polskim, które jednak pozostały bez żadnego skutku. W dalszym ciągu złożył sprawozdanie z odbytej wspólnej konferencji zastępców PSPR a przedstawicieli czeskosłowackiej soc. dem. w Mor. Ostrawie. Na konferencji tej nie chodziło o zaprzędanie interesów polskich — jak twierdzi „Dziennik Polski” — lecz o nawiązanie lepszego kontaktu z bratnią partią socjalistyczną, celem wspólnej obrony praw polskiej ludności pracującej. Łączność ta jest tak zrozumiała, jak zrozumiała jest łączność międzynarodowa wrogów socjalizmu. Wkońcu mowca podkreślił potrzebę dalszej pracy w obronie socjalistycznego stanowiska PSPR, temwięcej, że zagraża niebezpieczeństwo skoncentrowanego ataku przedwyborczego faszyzmu czeskosłowackiego przeciwko klasie robotniczej, wobec czego musimy być należycie przygotowani. W dyskusji zabierali głos ttow.: Motyka, Handzel, Macura, Buba, Delong, Hrabiec i inni. Każdy wypowiedział swoje poglądy zupełnie swobodnie, tak, że dyskusja przeciągnęła się aż do popołudnia i dała następujące wyniki: 1. Uchwalono prowadzić dalszą działalność Komitetu miejscowego. 2. Przyjęto do wiadomości sprawozdanie ze wspólnej konferencji PSPR z czeską soc. dem. 3. Uchwalono przedłożyć Zarządowi Głównemu szereg wniosków, ujętych w specjalnej rezolucji. Na podstawie przebiegu i wyniku zgromadzenia można stwierdzić, że przyczyniło się ono do dalszej krystalizacji poglądów naszych towarzyszy, co niewątpliwie przyniesie korzyść dalszej pracy organizacyjnej i politycznej naszej placówki w Stonawie.

BYSTRZYCA. (Po pazurach!) Proszę tow. redaktorze umieścić mi to: Kiedyśmy robotnicy czytali te oszklawe artykuły w Dzienniku Polskim na naszego posła tow. Chobota, widzimy, że nie są one niczem innym, jak rozbijaniem ruchu robotniczego na Śląsku. Zawsze się usprawiedliwia ta szmata faszystowska, że uznaje pracę PSPR, lecz nie tow. posła Chobota. Więc teraz wychodzi sztydło z worka i widzimy, że nie chodzi o tow. Chobota, lecz o całą partię, która jest niewygodna poszczególnym czynnikom faszystowskim. Dlatego kiedy czytamy artykuł w Dzien. Pol. z dnia 2 grudnia, że jeden tylko wielbiciel tow. Chobota był tu na jubileuszu 150 lat istnienia szkoły ludowej w Bystrzycy, a że prawie wywracał kieliszki przy szynkiasie i niemógł kłaskać przy odczytaniu gratulacji Chobota, widzimy tą nienawiść do robotników. Nie jest prawdą, że był tylko jeden, lecz było cały szereg robotników, którzy pracę Chobota uznają. Panowie, my nie chcemy pisać o was, co wy robicie, kiedy sobie wypijecie parę kieliszków i jakie wydamy świadectwo sobie, za co my robotnicy nieraz się wstydzimy. Ale powiadamy: gdzie nie dasz grosza, nie styrkej nosa!

— My, robotnicy polscy w Bystrzycy, protestujemy przeciwko napadaniu Dziennika Polskiego na naszych towarzyszy i nie chcemy iść na wasz lep. Nie chcemy być gnani do Brześcia! Niech żyje demokracja, o którą walczymy! O.

LESZNA DOLNA. O ostatnim posiedzeniu wszystkich polskich towarzystw kulturalnych Dziennik Polski z dnia 1 grudnia podał niepełną wiadomość, że zastępcy „Siły” i Fizkultury zapowiedzieli usunięcie się od współpracy w Macierzy Szkolnej. Dla uzupełnienia tego trzeba dodać, że zastępca „Siły” uzasadnił swe postępowanie tem, że tak długo dopóki stronnictwa polskie i otoczenie konsulatu nie zaprzestanie walki z polskim ruchem socjalistycznym na Śląsku, którego „Siła” jest częścią składową, a wyrzucane na ten cel pieniądze nie zostaną obrócone na potrzeby Macierzy Szkolnej, tak długo trudno będzie mówić o zgodnej współpracy, którą w ten sposób się burzy. To samo stanowisko podzielił zastępca komunistycznej Fizkultury, który przy tem wskazał, że działalność konsulatu polskiego w Mor. Ostrawie przynosi szkodę polskiej klasie robotniczej.

Dopisek redakcji: Ponieważ chodzi o sprawę zasadniczą, polecamy naszym towarzyszom nie podejmować żadnych kroków, bez porozumienia się z sekretariatem PSPR, aby jeszcze bardziej nie ucierpiała sprawa ogólnopolska. W stosownym czasie do sprawy tej powrócimy.

Sojusz sanacyjny i komunistyczny

Jeszcze o Walnem zebraniu Centr. stow. spoż. w Łazach, — Dziennik Polski drukuje treść tajnego ulotka komunistycznego.

Na innym miejscu piszemy o walnem zgromadzeniu CSŁ. Dziennik Polski, niezadowolony z wyniku obrad, przynosi fałszywe, nakręcane na swe kopyto sprawozdanie. Nie jest prawdą — jak pisze Dziennik Polski — że liczni delegaci domagali się uzupełnienia porządku dziennego i wykluczenia Chobota, lecz mówił o tem tylko komunista Słowik, a swoje żądanie **niczem nie uzasadnił**. Motywów Dziennika Polskiego, że niby Chobot szkodzi spółdzielni, **nikt nie przedstawił**. Dopiero po głosowaniu, komunista Kozubek odczytał tajny, na cyklostylu odbity okólnik, zatytułowany „Nasz obowiązek”. Treści jego **nie słyszano**, bo odczytywanie było automatyczne i niezrozumiałe. Treść tego ulotka zgadza się jednak z treścią motywów Dziennika Polskiego, co dowodzi, że

między sprawozdawcą Dziennika Polskiego a komunistami było porozumienie.

W ulotku tym było także żądanie zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia, czego pozbawiony nikt nie żądał. Dalej w imię prawdy trzeba stwierdzić: przeciw absolutorjum Zarządowi i Radzie nadzorczej głosowali zgodnie komuniści z narodowcami, pozostali jednak

w ogromnej mniejszości.

Nie była to więc uchwała z konieczności, lecz fiasko komunistów i sanatorów.

W opozycji wodzili rej komuniści a sekundowali im narodowcy, nie wyłączając pewnego polskiego kierownika szkoły i kilku tak zwanych inteligentów. Z opozycji największą ilość, — bo

70 głosów — dostał znany ogólnie Łukosz, był jednak w mniejszości a ustępujący kontrakandydat, mimo, że był osobą o wiele mniej znaną, dostał głosów więcej. Nieprawdą jest, że Chobot obawiał pokazać się na salę, Chobot w pierwszej części porządku dziennego nie był na sali, aby dać możność swobodnego wypowiedzenia się delegatom, którzy mogliby czuć się krępowani jego obecnością. Mimo to nikt nie powiedział, iżby Chobot czem spółdzielnię poszkodził, lub sprzeniewierzył, przeciwnie, delegaci z uznaniem wyrażali się o zasługach Chobota dla rozwoju CSŁ. Nie jest prawdą, że po wyborach Chobot sam siebie śpiewał, lecz salę opuściło tylko kilku komunistów, znaczna większość delegatów na sali pozostała a przemówienie Chobota przyjęła oklaskami. Kłamstwem wreszcie jest twierdzenie Dz. P., że przeważająca część delegatów wypowiedziała się otwarcie przeciwko członkowi Zarządu Chobotowi. — Tyle w imię prawdy stwierdzić może każdy aktywny uczestnik powyższego zgromadzenia.

Podobnie jak o przebiegu akademii robotniczej w Sucheju, i tym razem Dziennik Polski pisze nieprawdę, wydając o sobie świadectwo krętowności faszystowskiego.

WOŚCIUSZKO

RKWO

MŁODY POLAK
ZAGRANICA,

MŁODY POLAK

ROK II-gi

Nr. 9 - 11

ZAGRANICA

CZASOPISMO DZIAŁU MŁODZIEŻOWEGO
ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU POLAKÓW Z ZAGRANICY

W R Z E S I E Ń P A Ź D Z I E R N I K L I S T O P A D

TREŚĆ

NUMER POZLOTOWY

ZŁOT I ODLOT
U STARTU
TU... ZBĄSZYŃ
Z SIERPNIOWYCH DNI
DOŻYNKI W ŁOWICZU
WIEŚ POLSKA — A ZŁOT
JAK T R Z E B A PRACOWAĆ...
NA WAWELU
O ZŁOCIE SŁÓW KILKORO
SZKLANE DOMY
CZEKAMY NA DRUGI MILJARD
PRACUJEMY RAZEM
OGNISKO HARCERSKIE
DO MŁODYCH!!!
SZYBKO PRZEMINĘŁY DNI...
TURNIEJ LOTNICZY 1934
ZAWODY BALONÓW O PUHAR GORDON-BENNETTA
ROK PRACY SIĘ KOŃCZY...
I-sze IGRZYSKA SPORTOWE POLAKÓW Z ZAGRANICY MAMY ZA SOBĄ!
ROZDANIE NAGRÓD I ZAMKNIĘCIE IGRZYSK
POLSKA ODZNAKA SPORTOWA
PIERWSZE ŚWIĘTO SPORTU POLSKIEGO W RYDZE
BŁĘKITNA PODRÓŻ MAUD
KRONIKA

ZILOT I ODILOT

Zlecieliście się wszyscy ze wszystkich stron ziemi
I przyszło wam odlecieć znów, na wszystkie strony...
Pójdą z wami na długą wędrówkę w przestrzeni
Dni i noce z ojczyzny, krokiem niestrudzonym.

Rozwiną się przed wami długą wstęgą drogi —
Wstecz odmotane nici na kłębku przeznaczeń,
Za wami wszystko było bliżej i inaczej,
Za wami były niskie ziemi waszej progi...

Noce zostaną dla was ciemną, wielką bramą,
Gdy w nie patrzeć będziecie z waszych okien szarych...
Gwiazdy są wszędzie srebrne i świecą taksamo
Nad chłodem Himalajów i pustką Sahary.

Spłynie na mroczne niebo księżyc i wyświetli
Wam, ballady przedmieści i ulic mijanych
I waszych chłodnych domów skamieniałe ściany,
Z którymi wyście waszą teraźniejszość splekli.

Księżyc — ten srebrny zenit wyżyn niedościgłych,
Taksamo widny z Polski, jak z dróg waszych biegu,
Przyniesie wam wspomnienia niezatarte nigdy,
Wracające, jak fale odbite od brzegów.

Księżyc — biały talizman, żrenica cyklopa,
Patrząca z granatowej chmur skłębionych twarzy,
Odnawiacz starych dachów i spleśniałych marzeń,
Światłem ścigać was będzie w waszych nocnych krokach...

Ojczyzna — wielkie słowo, niechaj was dosięgnie
Krzykiem ognistych reklam, płonących z oddali
I ciszą krypt wawelskich i pluskiem bezwiednie
Bijącej o wybrzeże nadbałtyckie, fali.

Dni wasze, słońcem złote i trudem znaczone,
Zaszumią wam, jak muszla błękitno-przestrzenna
O chwilach, które trwały i których już niema,
Zaszumią wam, jak przeszłość, mowy polskiej tonem...

Młodzi wędrowcy świata, przecież wszystko jedno
Dokąd niesiemy młodość i ręk twardych pięście,
Bo kiedy nasze gwiazdy i słońca nam zbledną,
Wrócimy, choćby myślą, po chwil polskich szczęście.

U S T A R T U

Motto: Zlot Młodzieży, uznając konieczność istnienia pisma centralnego, poświęconego sprawom młodzieży polskiej z zagranicy, które służyłoby jaknajszerszej wymianie myśli młodzieży polskiej z zagranicy i młodzieży polskiej w kraju oraz scentralizowaniu postulatów i uchwał I-go Zlotu, uznaje pismo „Młody Polak Zagranicą” za swój naczelny organ.

(Punkt 9-ty Deklaracji, uchwalonej przez I-szy Zlot Młodzieży Polskiej z Zagranicy).

Wielki, otoczony wieńcem kamiennych galeryj, hall Politechniki Warszawskiej rozbrzmiewał niemilkącym echem oklasków. To przedstawiciele młodzieży polskiej z zagranicy dawali wyraz swej ścisłej łączności z Macierzą, uchwalając jednogłośnie deklarację zlotową.

Twardo i zdecydowanie padały słowa: „Przybyliśmy do Polski, aby zmanifestować nasz żywiołowy entuzjazm dla jedności narodu polskiego, złączonego poprzez oceany i lądy trwałą więzią w Światowym Związku Polaków z Zagranicy... My i młodzież polska w kraju zamieszkała, pragniemy w jednym szeregu pracować nad wielkością i sławą Polski Odrodzonej... Cała młodzież polska na obczyźnie musi się znaleźć w organizacjach młodzieży polskiej, dążąc do wytworzenia silnych zrzeszeń centralnych”.

Zapał, entuzjazm, najszczytniejsze uchwały pozostałyby tylko w sferze chwalebnych zamiarów, gdyby już na wstępie nie wskazać im dróg realizacji. Jedną z takich dróg daje nam punkt 9-ty deklaracji, mówiący o „Młodym Polaku Zagranicą”.

Gdy niemilkące brawa i okrzyki dały nam znać o przyjęciu deklaracji, zdaliśmy sobie sprawę z wielkiej odpowiedzialności, jaka od tej chwili na nas ciąży. I dziś, gdy puszczamy w świat pierwszy numer pozłotowy, zdajemy sobie sprawę, że stoimy u startu, że przed nami ciężka droga, którą musimy przebyć, jeżeli chcemy spełnić nadzieje, jakie w nas pokładał I-szy Zlot Młodzieży Polskiej z Zagranicy.

Lecz stając u startu nie jesteśmy sami. „Młody Polak Zagranicą”, to nie tylko garstka ludzi, zgrupowanych w kraju przy Redakcji, lecz także wielomilionowa rzesza młodzieży polskiej z zagranicy, która czytuje swój organ naczelny. Dziś my wszyscy musimy być ściśle zespoleni, bo tylko przy bliskiej współpracy możemy spełnić zadania, które na nas ciąży.

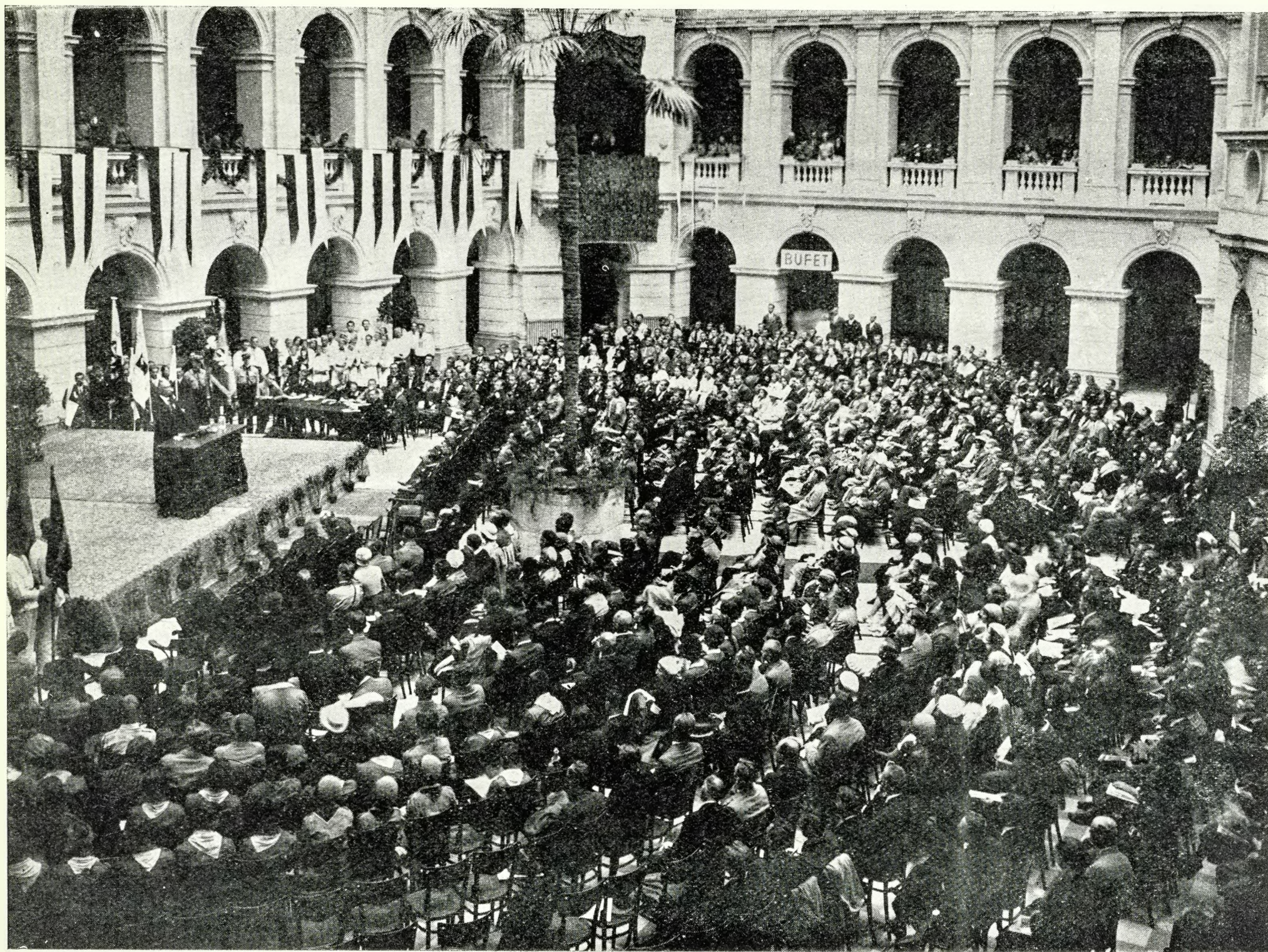
„Młody Polak Zagranicą” jest własnością całej młodzieży polskiej — zagranicą, wszyscy musicie zabierać w nim głos, wpływać na kierunek, domagać się poruszania takich, a nie innych spraw, wszyscy jesteście jego współredaktorami. Piszcie, opiszcie swe życie, zwyczaje i uczucia. Prosto, szczerze i otwarcie.

Dla ściślejszego zespolenia ze sobą mas czytelników, rzucamy hasło: „W każdym ośrodku polskim zagranicą musi być lokalny komitet redakcyjny „Młodego Polaka Zagranicą”.

Podczas Zlotu uchwalono, że każdy młody Polak zagranicą musi należeć do stowarzyszenia polskiego. Czyż może być lepszy załączek organizacji polskiej świetlicy, jak komitet redakcyjny „Młodego Polaka”? Odczytywanoby tam i dyskutowano nad zagadnieniami, poruszanymi na łamach czasopisma, pisano artykuły, przygotowywano specjalne, lokalne dodatki i t. p.

W numerze przedzłotowym wysunęliśmy myśl: „Każdy młody Polak zagranicą ma swego przyjaciela w kraju”. Uczestnicy Zlotu podjęli naszą inicjatywę, a nawet częściowo wprowadzili w życie. Całkowite urzeczywistnienie zależy jednak od Was. W tym celu, poczynawszy od przyszłego numeru, otwieramy „Kącik Dobrych Znajomych”. Znajdziecie tam adresy i dokładne dane Waszych kolegów, zamieszkałych w kraju, którzy pragną z Wami nawiązać bliski kontakt listowy.

Ten prosty sposób przyczyni się do zadzierzgnięcia bezpośrednich więzów między nami a Wami. Na tem jednak nie koniec.

Uroczyste otwarcie obrad I-go Zlotu Młodzieży Polskiej z Zagranicy w Politechnice Warszawskiej

„Młody Polak Zagranicą” będzie szkołą wychowania narodowego. Dlatego też na łamach jego musi się znaleźć to wszystko, co podtrzymuje ducha narodowego.

Na pierwszy ogień pójdą wiadomości z kultury polskiej. Niech każdy Polak zagranicą zrozumie, że jest synem narodu dobrze zasłużonego dla ludzkości i niech z tego będzie dumny.

W szeregu artykułów będziemy omawiali jak żyje i organizuje się młodzież w kraju, jak z gruzów powojennych, wspólnym wysiłkiem pracy narodu powstała wielka, potężna Polska mocarstwowa.

„Młody Polak Zagranicą” będąc ogniwem, łączącym młodzież polską z zagranicy z Macierzą, musi być dla niej informatorem, który zapoznaje ją ze wszystkimi przejawami życia w Polsce, z jej rozwojem i da materiał do prostowania zwykle mylnych pojęć o Polsce, jakie mają cudzoziemcy.

A gdy po całym świecie, wszędzie, gdzie rozbrzmiewa mowa polska, będą rozsiane lokalne komitety redakcyjne, gdy „Młody Polak Zagranicą” będzie jakby wielkim łańcuchem, łączącym całą młodzież polską zagranicą, gdy szpalty jego będą wyrazem jej uczuć, myśli i dążeń, gdy każdy z Was będzie czuł, że „Młody Polak” jest jego własnym pismem, w którym zawsze może zabrać głos i gdzie będzie dobrze zrozumiany — wtedy będziemy mogli z całym spokojem powiedzieć, że spełniliśmy ciężki obowiązek, jaki włożył na nas I-szy Zlot Młodzieży Polskiej z Zagranicy.

REDAKCJA

TU... Z BĄSZYŃ

toś rzucił w gwar podniesionych głosów: za dziesięć minut Zbąszyń! W wagonie zawrzało. Wszyscy cisną się do okien i patrzą w dal — tam jest — POLSKA! Za chwilę ostatnie słupy graniczne zostały za nami; zgrzytają hamulce — pierwsza polska stacja. Po tylu latach długiej tęsknoty, od chwili, kiedy zrozumieliśmy słowo Ojczyzna i Macierz, poraz pierwszy jesteśmy wreszcie w Polsce. Jak Ona wygląda? Czem jest? Wprawdzie dużo słyszeliśmy od naszych ojców, ale smutne to były opowiadania, pełne skarg i łez, przepełnione krwią powstańców. Znamy bohaterską epopeję Legionów Piłsudskiego. Czytaliśmy dużo o olbrzymiej pracy nad odbudową państwa — ale jak jest naprawdę?

Ładne, czyste domy Zbąszynia i piękny dworzec robią bardzo miłe wrażenie. Ja-

ka niespodzianka! Na peronie witają nas delegaci Koła Opieki. W imieniu całej polskiej młodzieży witają nas szczerze, serdecznie jak swoich bliskich, których niedawno żegnali. Więc nie zapomniano o nas, przyjęto jak synów tej samej Matki, coś chwyta za gardło...

AUTOKAREM PO WARSZAWIE.

Rano wjeżdżamy do Warszawy. Witają nas dźwięki polskiej muzyki. Potem znowu tak bardzo serdecznie przemawiają delegaci Koła Opieki. W oka mgnienia zebrano się kilkaset osób, wiwatują na naszą cześć. Coś niewidzialnego a mocnego łączy wszystkie serca, łzy stają w oczach... Wszak my wszyscy jesteśmy Polakami, chociaż dzielą nas granice — jesteśmy synami jednej Macierzy.

Ledwo zdążyliśmy się przebrać i coś niecoś zjeść (na naszych kwaterach), już zajeżdżają autokary i uwożą nas do miasta. Pokazano nam kilka zabytkowych pałaców, ale to nic specjalnie ciekawego — w każdym mieście mniej więcej to samo. Mocniej zainteresowało nas jedynie Stare Miasto, tak niezwykle urocze, ze swoją sławną polichromią.

Podziw i dumę wzbudziły przepiękne, olbrzymie gmachy, zbudowane w ostatnich latach. A więc Biblioteka Narodowa, Szkoła Główna Handlowa, Dom Akademicki, Ministerstwo Komunikacji, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Bank Gospodarstwa Krajowego, wspaniałe gmachy na placu Napoleona, budujące się lotnisko na Okęciu, jedno z najlepiej urządzonych na świecie, olbrzymi rozmach przy budowie nowego dworca kolejowego, wielkie kompleksy budynków wojskowych przy ul. Nowowiejskiej i dużo, dużo innych. To wszystko jest naprawdę interesujące. W krótkim czasie odbudowy państwa dokonano gigantycznej pracy; zgodny wysiłek rządu i społeczeństwa stworzył rzeczy wprost olbrzymie, takiej pracy nie dokonał żaden inny naród. Warszawa jest dzisiaj wielką stolicą mocarstwowego państwa.

Wieczór spędziliśmy w teatrze. Pierwszy raz w prawdziwie polskim teatrze! Nie umiem opisać przejęcia i wzruszenia...

5-GO SIERPNIA 1934 r.

Ta niedziela, 5 sierpnia 1934 roku, miała na długo pozostać w naszych sercach. Już od rana przez całe miasto ciągnęły na wielkie Pole Mokotowskie pułki kawalerji, piechoty, artylerji i czołgów, a całe trotuary ulicy Marszałkowskiej pełne były tysiący widzów, ciągnących na wielką rewję wojskową.

Wreszcie znaleźliśmy się na trybunie. Obok, ze wszystkich trybun migocą w podmuchach wiatru setki sztandarów. Każda grupka „zjazdowiczów” skupiła się pod

barwnym sztandarem i chorągwią państwową. Nad polem słychać wielki trzepot flag, jak tysiąca orlich skrzydeł.

Wreszcie robi się cisza. Szeregi żołnierskie, wyciągnięte równo wzdłuż całego, olbrzymiego placu zamierają w bezruchu. Z boku, od środkowej trybuny rozlega się srebrny głos fanfary.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej przybył na defiladę. Mocny głos komend podrywa szeregi żołnierskie na baczność. Kilkanaście orkiestr gra Hymn Narodowy. Wzdłuż wyciągniętych pułków wolno jedzie samochód Pana Prezydenta...

Zaczyna się defilada. Najpierw idą oddziały Szkoły Podchorążych w historycznych mundurach z roku 1830... Belwederzczy, orły Listopadowego Boju o Polskę. Potem długie, długie szeregi szarej piechoty. Pułk za pułkiem idą w groźnym chrzęście karabinów i mocnym rytmie żołnierskich kroków. Nagle z boku lotniska wyłania się parę czarnych punktów rosnących z chwili na chwilę. Z góry rozlega się oszałamiający warkot motorów i 300 samolotów bojowych przelatuje w rozwiniętym szyku eskadowym nad rozentuzjasmowanym trybunami. Zrywa się burza oklasków: Niech żyją polskie Orły! Delegaci zjazdu powiewają ku stalowym ptakom setkami sztandarów, entuzjazm nie minął a już wylatuje w pełnym galopie pułk ułanów. Za nim drugi, trzeci... Trybuny znów falują flagami i trzęsą się od oklasków: Niech żyją polscy ułani!

Potem rwie kłusem artylerja konna, za nią warczy dywizjon czołgów, samochody pancerne, tankietki pościgowe, motocykle, cykliści...

Ale największe wzruszenie wywołał granatowy czworobok marynarzy, maszerujących sztywnym, paradnym krokiem. To dopiero była radość wielka, że to idą te polskie nasze wilki morskie, stojące na straży polskiego Bałtyku, polskiego okna na świat!.....

Później defilowało Przysposobienie Wojskowe chłopców i

dziewcząt, Strzelec, Harcerstwo i na zakończenie, ukryci pod maskami i kostjumami przeciwiwiperytowymi funkcjonariusze Ligi Obrony Lotniczej i Przeciwgazowej.

Wreszcie po dwóch godzinach defilady, przy dźwiękach Pierwszej Brygady odjeżdża Pan Prezydent. Powoli pustoszeją trybuny. Rozchodzimy się do naszych szarych, codziennych trosk. Przyświecać nam w nich jednak będzie niezapomniany widok rewji wojskowej, na której poznaliśmy i zrozumieliśmy wielką siłę Państwa Polskiego.

W HALLU POLITECHNIKI.

Jeszcze kilka wolnych dni.

I wreszcie zaczął się oficjalny Pierwszy Zlot Młodzieży Polskiej z Zagranicy. Przybyło nas wiele tysięcy młodych z Austrii, Belgji, Brazylii, Czechosłowacji, Danji, Estonji, Francji, Gdańska, Holandji, Jugosławji, Kanady, Litwy, Łotwy, Niemiec, Rumunii, Stanów Zjednoczonych A. P. i Węgier. Dnia 6-ego sierpnia popołudniu, w historyczny dzień wymarszu Legionów Piłsudskiego w bój o wolność Polski, złożyliśmy na Zamku hołd Panu Prezydentowi R. P., poczem w pochodzie udaliśmy się do Politechniki, gdzie nastąpiło uroczyste otwarcie obrad Zlotu. Wspaniałe i olbrzymie hall, nie mógł pomieścić przybyłych. Na estradę wchodzi prezes Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy Marszałek Senatu Wł. Raczkiewicz. Orkiestra gra „Jeszcze Polska nie zginęła”. Zlot otwarty!

„W dniu dzisiejszym — mówi Marszałek Raczkiewicz — młodzież podejmuje wielką próbę zjednoczenia swojej pracy dla dobra Narodu. Niechaj ten Zlot będzie dla nas, rozsianych po całym świecie, nowym bodźcem do tem silniejszej pracy, do tem większych wysiłków, niech nam uświadomi, że jesteśmy żywą i nierozłączną częścią Narodu Polskiego, powołaną do największych ofiar i najpiękniejszych czynów”.

Po żołniersku, prosto i gorąco przemówił gen. Orlicz - Dreszer.

Rewja wojska polskiego w czasie I-go Zlotu Młodzieży Polskiej z Zagranicy

Wspominając rocznicę legionową, podkreślił, że dzisiejsze pokolenie musi budować Polskę Mocarstwową, i że zadanie to nie jest łatwiejsze od tego, jakie wzięło na swoje barki pokolenie poprzednie. Młodzi Polacy na obczyźnie—to wpływy i i znaczenie Polski, to awangarda Polski-Mocarstwa!

Na zakończenie odczytano projekt deklaracji ideowej, którą przyjęto wśród niebywałego entuzjazmu. „Pragniemy w jednym szeregu pracować nad wielkością i sławą Polski Odrodzonej. Zasłużone dla sprawy polskiej starsze pokolenie przekazuje nam kiedyś swój, wielkimi ofiarami, trudem i krwią bohaterską uświęcony dorobek. Ze wszystkich sił naszych przygotowujemy się należycie i świadomie do tej zmiany... Ręce z zapalem wyciągamy do warsztatów pracy, aby poprzez twórczy, zorganizowany wysiłek rozstawić szeroko na bliskich i dalekich lądach imię Narodu i Państwa Polskiego..... Pragniemy być awangardą, legionami pracy nowej Polski Mocarstwowej...” — powtarzałem kilkanaście razy, błędząc po rzęsiście oświetlonych ulicach stolicy, na pół oślepiiony tysiącem neonowych reklam.

W drugim dniu obrady toczyły się w trzech komisjach: akademickiej, harcerskiej i młodzieży pracującej. Na komisjach tych wygłoszono cały szereg referatów i sprawozdań. Gospodarze mówili o potrzebie ścisłej współpracy, ofiarności dla sprawy ogólnej, o konieczności ujęcia wszystkiego w ścisłe ramy organizacyjne. Młodzi z zagranicy dawali sprawozdania ze swojej pracy, informowali o życiu Polonii w poszczególnych państwach, tutaj wymienić należy przede wszystkim referat kol. Flis z Kanady, wygłoszony z wielkim entuzjazmem. Obrady komisyjne zakończone zostały przyjęciem też, określających zadania na najbliższą przyszłość dla poszczególnych warstw młodzieży.

POLSKA i POLACY W ŚWIECIE.

Następnego dnia zwiedzamy wystawę „Polska i Polacy w świecie”. Dumne hasło „Oparty o mocną Polskę, Polaku, zdobywaj świat!” — znalazło tam swój pełny wyraz. W krótkim i plastycznym skrócie pokazano nam to, czym na tle historycznego rozwoju jest Polska dzisiejsza.

Pierwszy dział poświęcono potęgze Polski. W kapitalnych skrótach przedstawiono cztery czynniki, które składają się na tę potęgę: trwały rząd, silna armia, samodzielna polityka zagraniczna i zasobny skarb. Nie można opisać tego niebywałego postępu, jaki uczyniła Polska w latach odzyskanej niepodległości. Dość powiedzieć, że programem były słowa Marszałka Piłsudskiego: „Idą czasy, których znamię będzie wyścig pracy, tak, jak przedtem był wyścig żelaza, tak jak przedtem był wyścig krwi”. A program w całości wykonano.

Idę dalej. Obszerny dział Polonii Zagranicznej. Jest to dokładny obraz życia 8 milionów Polaków na obczyźnie. Obrazy, wykresy i mapy mówią o życiu politycznym, społecznym i gospodarczym, o szkolnictwie, organizacjach polskich, prasie, dziedzinach pracy zawodowej robotników polskich i t. d. Następne stoisko „w służbie dla Ojczyzny” z krwawą datą 1914 r., gdzie przez flagi trzech mocarstw przebija się polskie godło państwowe, każe się cofnąć do przeszłości, której kresem był czyn zbrojny, upamiętnia w tym czynie udział Polonii. Naprzeciw przedstawiono

opiekę duszpasterską nad emigracją polską, obok zajęła miejsce polska prasa wychodźcza, wykazując wspaniały rozwój tak liczbą wydawnictw jak i nakładem, wreszcie tak bardzo zasłużone Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej w Niemczech.

Wspaniale przedstawia się stoisko Rady Organizacyjnej, dające krótki ale wymowny wyraz tego, czego dokonała od 14 lipca 1929 r. t. j. od dnia swego założenia. Obejmuje działy: Ogólny, Komitet Wychowania Narodowego Młodzieży, Koło Opieki nad Młodzieżą Polską z Zagranicy, komisja współpracy gospodarczej Polonii Zagranicznej, kulturalno - oświatowy, sportu i wychowania fizycznego oraz propagandowo-prasowy.

Bogato ilustrowane są działy Ligii Morskiej i Kolonjalnej, Plastyki i Sztuki Stosowanej oraz Literatury i Muzyki.

Tego, co widziałem, nie umiem opisać — to trzeba zobaczyć! Ale najważniejsze, że wyszedłem całkowicie przekonany, że Polska to wielkie mocarstwo, to bogaty kraj, tętniący życiem i pracą, że jest ojczyzną wielkich ludzi, że jest piękna!

ŚLĄSK ŚPIEWA...

W miarę zbliżania się, niebo coraz ciemniejsze, w powietrzu coraz więcej dymu i pyłu. Wyrastają kominy — drugi, piąty, dziesiąty. Za chwilę jeden tuż przy drugim — nieskończony las kominów. Śląsk to jedna wielka fabryka. Dudnią koła rozpędowe, jęczą pasy transmisyjne, zgrzytają przekładnie, uderzają młoty, skrzypią dźwigary, uginają się pod ciężarem długie wagony kolejowe, pędzą naładowane auta. Olbrzymie paleniska buchają wiecznym ogniem. Wszędzie praca, praca i jeszcze raz pra-

ca. Tutaj tworzy się polski przemysł, tu rozwija się nowa potęga Polski.

A tam, głęboko pod ziemią, miarowym stukotem tysięcy kilofów rąbie się polski węgiel, jeden z najlepszych na świecie. Codziennie dziesiątki pociągów idą w świat, zdobywając coraz to nowe rynki zbytu. Gospodarcza potęga Polski rośnie, krzepnie.

Nasz pociąg szybko mknie naprzód, a wokół wciąż nowe, wciąż tętniące pracą maszyny. Zapada mrok, zapalają się miliony światła. Patrząc przez okno — morze światła. To nic, że teraz już noc — praca idzie dalej. Śląsk żyje. Śląsk śpiewa swą pieśń pracy!

Jesteśmy w Gdyni. Zajeżdżamy na śliczny dworzec morski. Po krótkim i serdecznym powitaniu przez przedstawicieli miejscowych władz i społeczeństwa i rozlokowaniu się

...„a w górze, jak wielkie stada orłów... eskadry...”

Uroczyste przedstawienie w Operze dla młodzieży zlotowej

w Hotelu Emigracyjnym, wsiadamy na duży holownik — jedziemy na zwiedzanie portu.

Dużo wiedziałem o Gdyni, o jej rozbudowie, o jej potędze, ale nie przypuszczałem, że Polska stworzyła coś aż tak ogromnego. Słyszę, jak dowódca statku objaśnia: długość nabrzeży 9.200 m., obszar 950 ha, powierzchnia magazynów 165.000 m. kw., długość torów kolejowych 150 km., 1/3 handlu zagranicznego idzie przez port, w r. 1933 wyszło 4337 statków o tonażu trzech i pół miliona ton, po Rotterdamie, Hamburgu, Antwerpii, Rouen i Marsylii zajmuje Gdynia szóste miejsce w Europie, a pierwsze na Bałtyku, mając w r. ub. 6.105.866 ton obrotu...

Port zewnętrzny obejmuje oprócz awanportu trzy baseny: Węglowy, Południowy i Prezydenta. W basenie Węglowym znajduje się kilkanaście ogromnych żórawi, z których na podkreślenie zasługują

dwa transportery taśmowe kombinowane z wywrotnią wagonową o przeładunku 650 ton na godzinę. Port wewnętrzny tworzą: Kanał Portowy, basen im. Marszałka Piłsudskiego i basen min. Kwiatkowskiego. Specjalne zaciekawienie budzi chłodnia portowa, pierwsza co do wielkości w Europie, oraz wspaniała łuszczarnia ryżu i olejarnia.

Ażeby poznać Gdynię — trzeba ją widzieć. Tam, gdzie przed dziesięciu laty były piaski i mała uboga wioska rybacka. Gigantyczną pracą Polska zbudowała najlepiej na świecie urządzone port. Tu ciągle wre ruch i praca. Codziennie odpływają i przyływają olbrzymie transoceaniczne, odjeżdżają setki pociągów i tysiące aut. Tu niepowstrzymanym nurtem przewała się dzień i noc życie gospodarcze Polski. Jakiś tytaniczny rozmach tchnie z niezliczonych ilości kominów okrętowych, ze zgrzytu

elektrycznych kranów, z sapania bagrów, ze świstu lokomotyw, z nieustannego krzyku robotników, z jazgotu sygnałów samochodowych. Gdynia żyje!!!

Popołudniu odbyła się uroczysta akademia pożegnalna w Szkole Morskiej. A więc niestety już koniec, już musimy wracać. Mocno, serdecznie przemawia kol. Tadeusz Budzyński, prezes Koła Opieki nad Młodzieżą Polską z Zagranicy: „Żegnajcie! Zobaczyliście Polskę taką, jaką jest, silną, potężną, mocarstwową. I jesteście dumni, że Ona jest Waszą Macierzą. Rozjedźcie się po całym świecie, wróćcie do swoich warsztatów pracy. Będziecie tam naszymi ambasadorami, awangardą tworzącej się potęgi. Dowidzenia — przyjaciele, rodacy! Bądźcie dobrymi Polakami!”

Będziemy! Całą naszą pracę, życie oddamy Polsce! Cześć!!! Niech żyje Polska!!!

Jan Domańczuk

Z SIERPNIOWYCH DNI

— Nagle z boku, od prawej strony trybun rozległ się srebrny dźwięk fanfary. Raz, drugi, trzeci... I zaraz orkiestry zanosły się trium-

falnie po całym, olbrzymim polu dostojną pieśnią „Jeszcze Polska nie zginęła...”

Długie szeregi wojska z chręstem sprezentowały broń, a trybuny buchnęły okrzykami i oklaskami.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej w samochodzie począł objeżdżać wyciągnięte jak struna pulki.

— A potem zaczęła się defilada. Węć najpierw Szkoła Podchorążych. Takie granatowe mundury

ze złotemi lampasami i haftami, wielkie, wysokie czaka i kity. To ci, co sto lat temu rzucili wyzwanie caratowi i poszli w dni „k r w i i c h w a ł y”... A później pułki za pułkami. Piechota, kawalerja, armaty, czołgi, samochody pancerne, a górą, jak wielkie stada orłów w przejmującym warkocie motorów kołowały klucze i eskadry samolotów bojowych. 300 samolotów bojowych...

— Starszy pan, o dobrze przyproszonych siwizną skroniach — stoi tuż obok mnie — wsparł się ciężko na lasce i westchnął „M ó j B o ż e, k t o b y t o p o m y ś l a ł 20 l a t t e m u...” Potem spojrzał na mnie. Długo, uważnie przyglądał się znaczкови rodła nim zapytał: „Pan z Niemiec?” — I zaczęliśmy rozmowę...

...Widzi pan, ja pamiętam to wszystko od początku. Kiedy zaczęło się — miałem 16 lat. Byłem wtedy w 7 klasie gimnazjum w Krakowie. — Zna pan Kraków? — to najpiękniejsze miasto Polski. W niem zaczęła się nasza wolność...

Starszy mój brat studjował w Belgji. Na politechnice w Leodjum. I tam poznał kiedyś Jego, Komendanta...

W marcu roku 14 brat wrócił z dyplomem w kieszeni do Krakowa. Przywiózł ze sobą dużo książek, białego orzełka i karabinek Steyera. Tak, brat był już wtedy „d r u ż y n i a k i e m”. Naturalnie, że po 3 miesiącach i ja byłem w Drużynie.

— To były piękne czasy. Wie pan miało się wtedy 16 lat i myślało o całej Polsce... Bo my już wtedy wiedzieliśmy, jak Komendant, że Polska musi być...

Siwy pan przerywa. Bokiem przelatują teraz oddziały kawalerji w wicherze proporczyków i skocznym rytmie kujawiaków.

Potem nasuwa głębiej na czoło szerokie rondo kapelusza i mówi dalej:

...Ranek był mglisty i deszczowy. Brat zbudził mnie o 4 rano. Zapinaliśmy prędko pod łzawemi oczami matki nasze kurtki i sami mieliśmy łzy w oczach. Cóż pan chce: nie mieliśmy obaj razem nawet 40 lat...

Potem stanęliśmy wraz z innymi w długim, wyciągniętym szeregu. Wtedy pierwszy raz zobaczyłem Komendanta. Był, jak zwykle, przygarbiony i patrzył gdzieś daleko siwemi oczyma. Zrobiła się wielka cisza. Potem On zaczął mówić. Minęło 20 lat, a mógłbym panu powiedzieć wszystkie Jego słowa. Pamiętało się je zawsze, w bitwie i marszu, w doli i niedoli...

Później podszedł do jednego z „drużyniaków”, odpiął mu z czapki znaczek i przypiął go do swojej szarej maciejówki.

— Bo trzeba panu wiedzieć, żeśmy się wtedy — ot tak przez żarty i zbytki — boczyli na strzelców, a strzelcy spodełba patrzeli na nas, drużyniaków. Taka to była u nas hardość i fanfaronada...

On wiedział o tem i nie chciał mieć żadnych różnic wśród swoich chłopaków...

— Wtedy rozprężyły się szeregi i nuż drużyniaczy całować się, jak z dubeltówki, ze strzelcami i zamieniać znaczki na czapkach i cieszyć się sobą z Wodzem.

— Pamiętam...

— W jakiś czas później ruszyliśmy z Oleandrów. Garstka mała, stukilkudziesięciu chłopców. Młodzień, prawie dzieci, niejednemu dopiero co meszek sygnął się pod nosem. Niewykwipowani, źle uzbrojeni — z wiarą tylko w słuszność swej idei.

— A dziś...

— Wspaniała armja, nowocze-

śnie uzbrojona, jedna z najpotężniejszych w Europie.

To wszystko w ciągu lat dwudziestu. To mogła stworzyć tylko wielka idea, potężna wola i wysiłek twórczej pracy.

— Później przyszły ciężkie dni. W okopach nad Nidą długie noce na zimnie i deszczu w nieustającej walce. Potem długie marsze w topniejącej jak śnieg C. K. armji. Wie pan, wtedy Komendant był zawsze z nami w największym ogniu i trudzie. Taki Wódz zjawia się raz na tysiąc lat. Wódz, którego by tak kochali jego żołnierze...

Najgorzej było pod Łowczówkiem. Dostałem 3 rany. Lizałem się potem 4 miesiące. Myślałem, że to już koniec, że nie zobaczę Wolnej Polski...

Ale to wszystko minęło. I dziś, panie, po 20 latach, trudno wierzyć, że to co widzi pan teraz, to prawda. W i e l k a p r a w d a W o l n e j P o l s k i...

— Przestał mówić. Spojrzałem na jego twarz. Mądre, siwe oczy patrzyły z dumą na pole, po którym szły teraz szeregi Przysposobienia Wojskowego. Oni mają teraz po tyle lat, co siwy pan miał wtedy, gdy wyruszał do boju o Polskę.

Obrócił ku mnie oczy i uśmiechnął się:

— Ja tu nudziłem pana przez dwie godziny i nawet nie przedstawiłem się. Nazywam się... Ale resztę słów zagłuszyły okrzyki n i e c h ż y j e ! i mocny, triumfalny rytm P i e r w s z e j B r y g a d y...

— P o s k o ń c z o n e j d e f i l a d z i e o d j e ż d ż a ł P a n P r e z y d e n t R z e c z y p o s p o l i t e j.

Aleksander Czyżewski

DOŻYNYKI W ŁOWICZU

Wagon pełny młodzieży: z Niemiec, Czechosłowacji, Łotwy, Estonii, ze wszystkich stron świata.

Jedziemy na prawdziwe polskie święto pracy rolnika — dożynki, do serca Ziemi Księżackiej — Łowicza.

Na dworcu wita nas tłum różnobarwny: pasiaki łowickie, krasne, barwne, aż w oczy biją blaskiem tęczy.

Idziemy do Szkoły Rolniczej na Blichu. Orkiestra przygrywa rażnego marsza, wszędzie nas pozdrawiają wesole twarze, a krasne łowiczanki wręczają bukiety kwiatów.

Wchodzimy do szkoły. Oto widomy znak dorobku polskiego w zakresie oświaty rolniczej: sejmikowa jednoroczna szkoła rolnicza, wspaniałe gmachy mieszkalne, budynki gospodarskie, wzorowe gospodarstwo. Stu młodych rolników, synów ziemi łowickiej uczy się w niej jak gospodarować wydawnie na swym kawałku ziemi, jak działać na terenie wsi.

Orkiestra, prawdziwa kapela ludowa, przygrywa ogniste oberki, kujawiaki, polki, że aż nogi same się rwą do tańca. Entuzjazm wybucha podczas śniadania, gdy na salę wnoszą lalki w stroju łowickim. Przechoodzimy na podwórze, zasiadamy na estradzie. Nadjeżdża wojewoda warszawski dr. Bronisław Nakoniecznikoff-Klukowski w towarzystwie starosty i przedstawicieli społeczeństwa. Rozpoczyna się uroczystość obrzędu dożynkowego. Przesuwa się przed naszymi oczyma cały korowód, obrazujący pracę rolnika. Oracze z pługiem i broną, siewcy idący w pole z ziarnem, kosiarze z kosami na ramieniu, dziewczęta z sierpami, wozy pełne zboża, a wreszcie z cepami gospodarze, żeby młócić zebrane i do stodół zwiezione zboże.

Jedna z tych, które widzieliście w Łowiczu...

Ten korowód jest symbolem ciężkiej pracy rolnika na ziemi. Podchodzą kolejno grupy (2 szkoły rolnicze i 18 Kół Młodzieży Wiejskiej „Siew”), składając na ręce wojewody i najstarszych gospodarzy powiatu doroczny plon.

Plon niesiemy, plon,
W gospodarza dom,
Żeby dobrze plonowało,
Po sto korcy z morgi dało,
Plon niesiemy, plon...

Każda grupa z innym wieńcem, każda z innymi przyśpiewkami. Oj, wyśpiewano wiele radości, ale i wiele bólów i pragnień. Że jest Dom Ludowy, że szkoły rolnicze dwie są w powiecie, ale, że szkół powszechnych za mało, że kryzys rolnika za bardzo gniecie.

Ale jedno wszystkie grupy śpiewały zgodnie, że pracować będą ile sił, żeby „Siew” się nie powstydził, a młoda wieś była chlubą Polski.

Kapela przygrywa mazurską nutę, a w jej takt podchodzi grupa powiatowa główna, na czele ze starostą dożynkowym i przodownicą.

Serdecznymi słowy powitał starosta dożynkowy zebranych, mó-

wiąc o dniu dożynek, jako święcie, które jest symbolem pracy gromadzkiej wsi. My, młoda wieś polska, z ziemi bierzemy siły żywotne do pracy dla Państwa i Narodu. Żniwa już skończyliśmy, ale plon z całokształtu pracy na wsi nie prędko zbierzemy.

Wesoło, serdecznie przemówiła przodownica — niedawno wróciła z Uniwersytetu Wiejskiego by przodować w pracy i zapale.

Wedle starodawnego zwyczaju złożono na ręce wojewody dla wszystkich gości zebranych olbrzymi bochen chleba, wypieczony już z nowego żyta.

Macie tu bochen chleba
Tego najwięcej nam trzeba
Dzielcie nie wiele, nie mało
Żeby dla wszystkich stało.

Dzieliliśmy się tym chlebem z nabożnem wzruszeniem, bo dano nam przecież spożywać najwięk-

szy skarb ziemi polskiej — chleb pożywny. Jedliśmy wolno, żeby smak jego nazawsze w pamięci zachować.

Kapela zagrała oberka i rozpoczęły się tańce, na trawie jak kto chciał i umiał. Pary się pomieszały, zbratały, niejedna łowiczanka z dalekim „cudzoziemcem” polskie tańce wytańcowywała.

Po obiedzie Szkoły Rolnicze i Koła Młodzieży Wiejskiej dały popis artystyczny: inscenizacje pieśni ludowych, tańce ludowe, chór i t. d.

Niestety nadchodzi pora wyjazdu. Goście nasi rozjeżdżają się z przeświadczeniem, że młoda wieś polska to żywotna siła, która poważnie pracuje nad podniesieniem oświaty w zrozumieniu głębokim, że w kulturze ludowej tkwią wielkie i niezapomniane wartości.

H. Brzuskówna

Kapela huculska.

WIEŚ POLSKA—A ZŁOT

Pierwszy raz w uroczystościach, związanych z Polakami z zagranicy brała udział wieś—młoda wieś, podkreślając w ten sposób łączność duchową młodzieży polskiej z zagranicą z młodzieżą, mieszkającą w kraju.

Organizatorom zależało także na zetknięciu młodzieży zagranicznej z poszczególnymi regionami polskimi, z ich kulturą i zwyczajami. Nie udało się ściągnąć wszystkich regionów: krakowiacy i górale nie przyjechali spowodu klęski powodzi, która ich dotknęła, ślązacy cofnęli się w ostatniej chwili, Pomorze i Poznań, w tak krótkim czasie, nie dały się zmontować.

Najlepiej były reprezentowane województwa centralne i wschodnie: a więc Mazury z pod Wilanowa, Księżacy z łowickiego z własną kapelą, Kurpie Czerwone (bo są i Zielone), Opoczyńniacy z okolic Spały, Sieradzanie, Wilnianie (grupy białoruskie i litewskie), Poleszuki, kraśni Wołyniacy, a wreszcie Huculi ze swą oryginalną muzyką. Każda grupa, to nietylko inny strój, ale prawie że odmienny typ ludzki, inna gwara, inne tradycje w zwyczajach i życiu. Nic też dziwnego, że, gdy poszczegól-

ne regiony przechodziły w pochodzie, nasi „zagranicznicy“ nie mogli się nadziwić różnorodności strojów, bogactwu barw i oryginalności poszczególnych grup.

W przyjęciu u Pana Marszałka Raczkiewicza brały udział następujące grupy: wileńska, wołyńska, sieradzka, opoczyńska i huculska.

Z zainteresowaniem wysłuchano przemówienia przodownicy wileńskiej do Pana Marszałka, wypowiedzianego w gwarze ludowej. Odtąnczone następnie przez poszczególne regiony tańce ludowe wywołały ogólny zachwyt. Zwłaszcza podobała się huculska muzyka i ich „kołomyjka“.

W tym samym czasie reszta grup zabawiła swymi popisami gości na Festiwalu w Łazienkach.

Opoczyńniacy dali podczas Złotu 4 przedstawienia w Teatrze Pomarańczarni w Łazienkach. „Pieśń o życiu i chlebie“ — bardzo ciekawie ujęte w inscenizacjach całoroczne życie rolnika i zwyczaje dotychczas na wsi zachowane. Zima — Boże Narodzenie, choinka, kolenda, turoń, szopka, wróżby noworoczne; wiosna — tradycyjny gaiczek, powitanie wiosny, insceni-

zowanie odpowiednich ludowych piosenek o wiośnie; lato — prace przy żniwie, dożynki. A wreszcie na jesieni, po skończeniu pracy żrękowiny Hanusi z Franusiem i... wesele.

Udział grup regionalnych w Zlocie Młodzieży, poza momentami atrakcyjnymi, miał według mnie i głębsze znaczenie — zainteresował wielu ludzi zagadnieniami, związanymi z życiem wsi, a naszym gościom zagranicznym pokazał całe bogactwo, tkwiące w kulturze ludowej, wykazał, że kultura polska, opierając się na istniejącym dorobku kultury ludowej, wniesie ożywcze i nowe elementy do kultury ogólnoludzkiej.

A na końcu jedna uwaga: dla młodzieży wiejskiej (krajowej) wzięcie udziału w Zlocie Młodzieży Polskiej z Zagranicy było przeżyciem tak wielkim i głębokim, że wielu dotychczas nie może się z niego otrząsnąć. Radość z tego, że mogli zagranicznym gościom pokazać choć „skrawek“ wsi, była ogromna. Na przyszłość jednak chcieliby pokazać prawdziwą wieś — jak pracuje, jak się organizuje, jak walczy o byt i o lepszą przyszłość Polski.

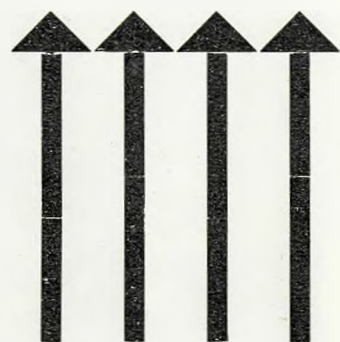
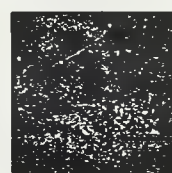
B. Habecka

**W CHICAGO, KURYTYBIE, LILLE,
W ESSEN, W DYNEBURGU**

WSZĘDZIE... WSZĘDZIE...

M Ł O D Z I E Ź Z A K Ł A D A

**LOKALNE KOMITETY
REDAKCYJNE
MŁODEGO POLAKA**

JAK TRZEBA PRACOWAĆ....

Poniżej podajemy w skrócie referat podstawowy, wygłoszony podczas obrad na Zlocie.

Redakcja

Gdy ci, którzy właśnie w tej chwili kładą fundamenty pod Światowy Związek Polaków byli w naszym wieku, Państwo Polskie istniało tylko w ich marzeniach. Minęło lat kilkadziesiąt, a marzenia ich spełniły się całkowicie. Państwo Polskie nie tylko istnieje, lecz dzięki swej spójności i sile wewnętrznej pod kierownictwem ukochanego Wodza, Marszałka Józefa Piłsudskiego, wkroczyło śmiałym krokiem do rzędu mocarstw Europy.

Dziś mogą oni powiedzieć, że spełnili swój obowiązek, obowiązek, który ciążył na ich całym pokoleniu — wywalczyli Wolną i Niepodległą Polskę.

Zmieniły się czasy. My nie potrzebujemy chwycić za oręż, by walczyć o wolność.

Przyszedł okres bez walk, bez szalonych porywów, owianych mgłą bohaterstwa, okres szarej, twórczej pracy, kładącej kamień po kamieniu na fundamenty Polski Mocarstwowej.

Legjony Marszałka Piłsudskiego, złożone z młodzieży wywalczyły Niepodległość Polski. Dziś młodzież polska, na wezwanie Marszałka Józefa Piłsudskiego tworzy Legjony Pracy dla Państwa, których zadaniem będzie wywalczenie niepodległości gospodarczej i budowa Polski Mocarstwowej.

Żyjemy w okresie przełomowym. Walą się w proch, zdawało się nie-
wzruszone zasady, pewniki, które

światem dotąd rządziły.

W takiej chwili, my, Młodzież, musimy sobie zdać sprawę, że стоимy na progu nowych czasów, nowych form, że będziemy budować Polskę Mocarstwową w zupełnie nowych, nieznanych nam warunkach. Czasom, które idą, musimy wyjść na spotkanie, przygotowani i zorganizowani.

Wy — Młodzież z zagranicy — żyjecie daleko od kraju, narażeni na ciągłe ataki wynarodowienia. Cóż może być dla Was lepszą ostoją, silniejszym ogniwem, łączącym z Ojczyzną, jak młodzież z kraju, która czuje i myśli tak, jak Wy myślicie, i która jest tak samo gorąca i pełna zapału do pracy dla wspólnej sprawy, jak i Wy.

Nie chcemy jednak, by współpraca ta istniała tylko między organizacjami. Rzucamy hasło: „Każdy młody Polak zagranicą ma przyjaciela w kraju“. Gdy hasło to stanie się rzeczywistością, będziemy mogli powiedzieć, że młodzież polska z całego świata stanowi jedną całość, jeden obóz, który czuje i rozumie tak samo, w imię pracy dla Narodu Polskiego.

Naczelne hasłem przez nas wysuniętem winno być: „Każdy młody Polak na obczyźnie jest członkiem organizacji młodzieży polskiej“. By hasło to w czyn wprowadzić, musimy tworzyć na obczyźnie organizacje polskiej młodzieży.

Poza współpracą z organizacjami starszego społeczeństwa należy, o ile możliwości, dążyć do tworzenia oddzielnych organizacji młodzieżowych.

Działalność wszystkich organizacji musi być skoordynowana. Osiągnąć się to da jedynie przez wyłonienie przy Światowym Związku Polaków specjalnego przedstawicielstwa całej polskiej młodzieży z zagranicy, któreby w swych rękach skupiało wszystkie nici organizacyjne młodzieży z całego świata i prowadziło je planowo do jednego wspólnego wszystkim celu.

Organizacje młodzieży winny się kierować zasadą, by skupiać tych, którzy interesują się pewnym konkretnym odcinkiem pracy.

A więc w jednych organizacjach będą się grupować sportowcy, w innych ci, których interesuje praca kulturalno-oświatowa i t. p.

Przy tworzeniu organizacji, czynnikiem, któryby łączył młodzież musi być tylko wspólne pochodzenie, ponieważ się niejednokrotnie zdarza, że ci, którzy są i uważają się za Polaków nie władają językiem polskim, zadaniem takiej organizacji, która grupuje młodzież nie mówiącą po polsku, musi być przede wszystkim przyswojenie swym członkom języka polskiego, tej jednej z największych więzi, łączącej — Polaków.

Poza organizacjami polskimi na obczyźnie, drugim czynnikiem wychowawczym jest szkoła polska.

Nie wszędzie jest możliwe zakładanie szkół polskich. Napotyka to prawie zawsze na olbrzymie trudności. Tembardziej więc, jeżeli już istnieje szkoła polska, młodzież cała bez wyjątku, powinna do niej uczęszczać, nie traktując tego jako uciążliwy obowiązek. Szkoła polska wychowuje młodzież w kulturze polskiej, daje jej mowę polską, największy skarb dla wychodźcy, zabezpiecza przed utratą poczucia

Delegat Jugostawii
kol. Helena Grzybkówna.

narodowego, przetwarzając wrodzone uczucia patriotyczne w jasną świadomość przynależności do polskiego Narodu.

Tam, gdzie tworzenie szkoły polskiej jest niemożliwe, młodzież polska może uczęszczać do obcych zakładów naukowych, starając się wybierać jednak takie, gdzie jest już pewna ilość Polaków, by stworzyć na terenie uczelni zwartą i jednolitą celem, grupę Polaków i prowadzić w duchu polskim pracę samokształceniową.

Każdy młody Polak na obczyźnie winien dążyć do tego, aby po-

Delegat Łotwy kol. Gołubiec.

pierać inteligencję polską. Robotnik polski powinien mieć Polaka adwokata, Polaka doktora i t. d. Każdy młody Polak, po ukończeniu nauki powinien pracować zawodowo wśród środowiska polskiego.

Zdarzają się często wypadki, że przyjęcie obcego obywatelstwa jest koniecznością. W wielu państwach są ograniczenia, że całego szeregu zawodów nie może wypełniać obcy poddany. W takim wypadku konieczne jest, by jednostki posiadające odpowiednie warunki, by zostać np. doktorem, adwokatem, przyjęły obce obywatelstwo, ażeby w ten sposób służyć lepiej Państwu Polskiemu i wychodźtwa.

Delegat Francji kol. Radomski.

W większości wypadków jest pożądaną, aby młodzież polska utrzymywała stały kontakt z młodzieżą cudzoziemską, starając się przyswoić sobie jej dodatnie cechy charakteru i jej wiedzę. Dalsze współzycie z młodzieżą cudzoziemską, nawiązywanie nawet bliższych więzów koleżeństwa między poszczególnymi jednostkami a nawet organizacjami o podobnych celach i założeniach, może oddać duże usługi w przyszłej pracy społecznej młodzieży wśród wychodźstwa i polepszyć los naszej emigracji.

Stworzenie nawet najlepszych form organizacyjnych nie zapewni

Delegat Rumunii kol. Stefan Busz.

nam osiągnięcia postawionego sobie celu, jeżeli nie będziemy prowadzili pracy samowychowawczej, nie będziemy pracowali nad swym charakterem, by nadać mu cechy konieczne dla przyszłego wzorowego obywatela Państwa Polskiego, budowniczego Polski Mocarstwowej.

Wszyscy, jak tu jesteśmy, musimy być nie tylko Polakami z nazwy, lecz przede wszystkim z czynu. Przyznawanie się do polskości, nie poparte czynem i ofiarą jest równe zaparciu się imienia polskiego.

Ambicją młodego Polaka powinno być zajęcie przodowniczej

Delegat Niemiec kol. Murek.

Delegat Czechosłowacji kol. Karol Kisza.

roli w społeczeństwie polskim na obczyźnie. Dążąc do tego celu, młody Polak nie zapomina jednak, że naród polski cieszy się powszechną równością wobec prawa i że wyniesienie się jednostki ponad

Delegat Litwy kol. Józef Majewski.

współobywateli, opiera się w Polsce nie na przywileju urodzenia, ani na przynależności do wpływowej grupy społecznej, lecz na rzeczywistych wartościach osobistych i zdobytych dla kraju zasługach.

Każdy Polak winien być dumny z tego, że jest obywatelem państwa, które zaledwie po kilkustoletnim okresie bytu niepodległego, potrafiło wejść do rzędu mocarstw europejskich.

Z uczuciem tem jednak musi się łączyć ogromne poczucie odpowiedzialności, jaka ciąży na każdym emigrancie polskim. Polak na obczyźnie jest przedstawicielem narodu polskiego i musi pamiętać, że za jego czyny, słowa i tryb życia ponosi odpowiedzialność cała Polska. Takim, jakim będzie nasz Polak na obczyźnie, takimi będą w oczach cudzoziemca wszyscy Polacy.

Młodzież polska ma tu do spełnienia wielką rolę propagandową.

Posiadając niezbędną wiedzę o kraju ojczystym i śledząc uważnie rozwój współczesnej Rzeczypospolitej Polskiej, może zwalczać wszelkie usiłowania szkodenia imieniu Polski i prostować błędy i fałszy rozsywane o Polsce.

Młody Polak zagranicą okazuje państwu, w którym mieszka, należną lojalność obywatelską, bierze udział w powszechnym wysiłku obywatelskim, zdążającym do podniesienia dobra materialnego i moralnego państwa, w którym mieszka.

Dlatego też młodzież polska winna twardo bronić swych praw,

Delegat Francji kol. A. Drągowski, komendant Z. H. P. we Francji.

jakie jej przysługują, pamiętać, że stoi za nią nie tylko własna zasługa, ale i Wielkie Państwo Polskie, zawsze gotowe i mocne i te jego prawa się upominać.

Wiesław Junosza-Bieliński

Delegat Stanów Zjednoczonych A. P. kol. Marjan Grochal.

Proklamowanie Światowego Związku Polaków z Zagranicy na Wawelu

N A W A W E L U

Nie można było chyba wybrać lepszego miejsca dla zawiązania Światowego Związku Polaków z Zagranicy, jak Kraków, prastarą kolebkę Państwa polskiego, na każdym kroku pełną pamiątek i potęgi z czasów Piastów i Jagiellonów.

Gdy po oficjalnych przemówieniach powitalnych szara bracia wychodząca wysypała się na plac przed dworcem i gdy z tłumu zgromadzonych, mimo wczesnej pory, Krakowian padły okrzyki na cześć braci przybyłej z zagranicy, a dziewczęta zaczęły rozdawać kwiaty, dało się odczuć odrazu, że nieć serdeczna, między miastem a przybyłymi, została nawiązana, że pobyt w Krakowie będzie wielkim końcowym akordem II Zjazdu Polaków z Zagranicy.

Na Wawelu grupa kilkudziesięciu Polaków z Niemiec. Dwóch starszych panów omawia przeżycia dnia dzisiejszego:

Przed wrotami katedry na Wawelu długim szeregiem stanęli konni Krakusi.

Przewodnik wycieczki objaśnia: „To gospodarze z pod Racławic przybyli tu, aby Was uczcić. Z pól racławickich, gdzie ich ojcowie ubrani w takie same białe siermięgi, jak oni teraz, uzbrojeni tylko w kosy, szli do ataku na armaty moskiewskie, przybyli tu, aby Wam pokazać, że cały Naród, tak jak i oni jest zawsze w pogotowiu”.

Obszerny dziedziniec otoczony wokół krużgankami zaległy liczne delegacje. Patrząc z góry widzi się morze głów poprzdzielane czerwonymi transparentami, na

których są wypisane nazwy kilkudziesięciu państw całego świata. Przybyli tu, by w obliczu prochów tych, którzy budowali Polskę o dwa morza opartą, ślubować, że są zawsze wiernymi synami swej Ojczyzny, zdecydowani wiernie Jej służyć i przyjść Jej z pomocą w każdej chwili.

Gdy podczas przemówienia marszałka Raczkiewicza odezwał się dzwon Zygmunta zdawało się, że w takt z nim biją serca wszystkich Polaków, zjednoczonych jednym imieniem miłości do Ojczyzny.

Uroczystość skończona.

Marszałek Raczkiewicz otoczony tłumem wychodźców przechodzi przez dziedziniec Wawelu.

Nie minęła nawet godzina od chwili, gdy marszałek Raczkiewicz zabrał głos. Jedno przemówienie, dwie pieśni odśpiewane przez chór. A jednak w ciągu tych paru chwil wiele zmieniło się w duszach uczestników Zjazdu.

Leader wychodźstwa polskiego z Czechosłowacji mówi:

— Wczoraj zapadły uchwały. Od wczoraj wiemy o istnieniu Światowego Związku Polaków z Zagranicy, jednakże czuję, jakby dopiero w tej chwili powstał łańcuch, który łączy wszystkich Polaków, dopiero dziś czuję, jak tu wszyscy obecni są mi drodzy i bliscy.

Z Wawelu rzędzili Polską Piastowie i Jagiellonowie, dwadzieścia lat temu z jego cienia ruszyła w bój I-sza Kadrowka. Los tak zrzędził, że każdy wiekopomny czyn, który żłobił głębokie rysy w naszych dziejach, miał miejsce na wzgórzu Wawelskim. I dziś stał się tu fakt, który przejdzie do historii, jako wielki krok naprzód w drodze do Polski Mocarstwowej.

Wiesław Krzęcieski

O ZŁOCIE SŁÓW KILKORO

W oddali znikają czerwone transparenty z napisem — „Witajcie”.

Monotonny stukot kół wagonu. Warszawa ucieka w dal.

Jeszcze kilkanaście godzin wspólnej podróży, lśniąca białymi prostopadłościanami domów Gdynia, długie moło, okręt i może na zawsze pożegnany się z tymi, z którymi razem żyłem, czułem i myślałem przez kilkanaście tygodni, którzy przyjechali z za oceanu, by zobaczyć swą ziemię rodzinną i którym ja starałem się to ułatwić, pokazując to, co w Polsce jest najbardziej godne oglądania.

A teraz koniec. Jadą oni do dalekiego kraju, który im daje chleb, lecz który im serca nie da.

Co z sobą wywiozą? Co da im Złot? Co dał kilkutygodniowy pobyt w Polsce?

Czy wysiłki nasze — jaknajścisłego zespolenia z Polską i Polakami tysięcy rzesz młodzieży polskiej z zagranicy — nie poszły na marne?

Na mem ramieniu poczułem czyjaś rękę. Obok mnie, wyglądając przez okno stał jeden z liderów młodzieży polskiej na wychodźstwie. Za kilkadziesiąt godzin miał on opuścić Polskę.

Spojrzałem mu w oczy, i zrozumiałem, że on da najlepszą odpowiedź na dręczące mnie pytania.

— Koło Opieki nad Młodzieżą Polską z Zagranicy, przystępując do organizowania Złotu, postawiło sobie szereg zadań, jak poznanie Polski przez młodzież z zagranicy, nawiązanie bezpośredniego kontaktu między młodzieżą z zagranicy a — młodzieżą mieszkającą w kraju; sprawdzenie w jakim stopniu

Czy pamiętacie
jak to było w Krakowie.

Zakończenie obrad Zlotu w Gdyni.

młodzież z zagranicy zachowała poczucie narodowe i znalezienie form organizacyjnych dla stałej i ścisłej współpracy między młodzieżą z kraju i z zagranicy.

— Czy cele te zostały osiągnięte?

— Czy poznaliśmy Polskę? — powtórzył i zamiast odpowiedzi wskazał na stojącą obok walizkę.

Żółta jej skóra była upstrzona różnokolorowymi naklejkami hotelowymi—Gdynia, Warszawa, Kraków, Katowice, Poznań, Toruń, Wilno. Tak, miał rację, lepszej odpowiedzi nie trzeba. Nie było chyba ciekawszego zakątka Polski, gdzieby w ciągu tych paru tygodni złotowicze nie zawitali.

— Ale jak zostały spełnione dalsze punkty?

— Trudno, mam wrażenie, byłoby znaleźć takiego uczestnika Zlotu, któryby nie czuł jak mocne nici sympatii zostały nawiązane w ciągu tych paru tygodni między nami, a młodzieżą mieszkającą w kraju. Rzucone w „Młodym Polaku“ hasło: „każdy młody Polak zagranicą ma swego przyjaciela w kraju“ znalazło oddźwięk u stron obu. I dziś, gdy opuszczamy granice Polski niejeden z nas pozostawia tu „bratnią duszę“ — przyjaciela, z którym będzie nadal korespondował, który będzie ostoją jego polskości i ochroną przed wynarodowieniem.

— Ponadto do nawiązania ścisłego kontaktu między Nami a Wami przyczynił się pomysł Koła Opieki podzielenia wszystkich uczestników Zlotu na grupy i oddania ich

pod opiekę poszczególnym organizacjom młodzieży krajowej. Dzięki temu systemowi akademicy z zagranicy mieli możliwość poznać jak żyją, organizują się, myślą i czują ich koledzy w kraju, harcerze zagraniczni nawiązali kontakt z — miejscowymi i t. p. To sprawiło, że dziś opuszczając Polskę nietylko, że nawiązaliśmy bliski kontakt z młodzieżą tutejszą, lecz zwłaszcza poznaliśmy ją dokładnie w jej pracy i życiu codziennym, zorientowaliśmy się, jakie prądy i ideały ją nurtują, a to wszystko jest najważniejszym bodaj warunkiem do przyszłej stałej i ścisłej współpracy.

Zamilkliśmy. W stukocie kół pociąg mijał zabudowania stacyjne. To Łowicz. Kilkanaście dni temu przesunął się tu przed naszymi oczyma barwny korowód tancerzy. Dożynki łowickie. Wszyscy wylegli do okien — wspomnienia. Mój towarzysz z nad Michigan zwrócił się do mnie:

— Na trzecie pytanie, to wy sami musicie odpowiedzieć.

— Już podczas pierwszego

dnia obrad rzuciła mi się w oczy ogromna jednomysłność wśród młodzieży polskiej przybyłej z najdalszych krańców świata. Różnice nie istniały prawie. Za hasło postępowania przyjęli wszyscy dobro całego Narodu i w myśl tego szli na najdalej idące ustępstwa z interesów poszczególnych grup.

— A gdy podczas uroczystego otwarcia Zlotu została odczytana i przyjęta przez aklamację deklaracja, stwierdzająca, że wszyscy jesteśmy członkami Wielkiej Rodziny Narodu Polskiego można było stwierdzić, że polska młodzież z zagranicy, której znaczna część poraz pierwszy ogląda Polskę, ma wyrobione poczucie narodowe i przedstawia jednolitą całość.

Jeden po drugim gasły światła w przedziałach — nasi zagraniczni goście układali się do snu, by na ławkach wagonu spędzić ostatnią noc w Ojczyźnie.

Za oknem czerń nocy rozrywana snopami iskier z lokomotywy. Cóż może wytworzyć lepszy nastrój do refleksji, jak ten pusty, w półmroku tonący korytarz Poullmana, noc, za przymkniętymi oknami i miarowy stukot kół wagonu.

— Lecz największą bodaj i najbardziej konkretną zdobyczą Zlotu —przerwał milczenie mój towarzysz — jest bezwątpienia postanowienie utworzenia Tymczasowego Komitetu Organizacyjnego Młodzieży Polskiej z Zagranicy.

— W ciągu kilkutygodniowego pobytu w Ojczyźnie, zgromadzeni przedstawiciele młodzieży polskiej z zagranicy, doszliśmy do wniosku,

Zakończenie obrad Zlotu w Gdyni.

że musimy iść w ślady ojców naszych, że jedynie utworzenie jednolitego i dobrze zorganizowanego frontu może nas zabezpieczyć od wynarodowienia. Zjednoczeni — stanowimy potęgę, rozdzieleni — nie będziemy w stanie oprzeć się prądom asymilacyjnym. Musimy dążyć do utworzenia w każdym państwie jednej organizacji naczelnej, lub komitetu, w którego skład wchodziłoby przedstawiciele wszystkich stowarzyszeń młodzieży polskiej. To byłby pierwszy etap pracy Tymczasowego Komitetu Organizacyjnego Młodzieży Polskiej z Zagranicy. Następnym — winno być doprowadzenie do utworzenia Centralnej Organizacji w Warsza-

wie, na wzór Światowego Związku Polaków z Zagranicy, reprezentującej całą młodzież polską z zagranicy. Stworzenie tego rodzaju instytucji doprowadziłoby do skoordynowania działalności stowarzyszeń młodzieży polskiej na obczyźnie.

— Uchwała Złotu, kładąca bazy pod Tymczasowy Komitet Organizacyjny Młodzieży Polskiej z Zagranicy, to największy sukces Złotu, na którego rezultaty nie będziemy długo czekali. Mam nadzieję, że przy intensywnej akcji Komitetu, będziemy mogli już w przyszłym roku, podczas Zjazdu Delegatów, zadookumentować, że młodzież polska z zagranicy, idąc w ślady swych oj-

ców, chce utworzyć jednolity front wspólnej pracy nad pielęgnowaniem ducha polskiego na obczyźnie.

Minęło dwie doby niespełna. Od mola gdyńskiego odbił okręt wiozący złotowiczów do Ameryki.

Zostaliśmy sami. Piękne były tygodnie spędzone z braćmi z zagranicy. Najpiękniejsze jednak jest poczucie, że Złot spełnił zadanie w nim pokładane.

Jeden etap skończony. Stoimy przed drugim, niemniej ciężkim. Ale do przebycia jego nie wystarczą tylko wysiłki młodzieży polskiej, mieszkającej tu, w kraju. Musi tu być ścisła współpraca całej polskiej młodzieży z zagranicy.

Eugenjusz Lisicki

SZKLANE DOMY

„...co będzie z nami? Dokąd się udamy?

Do Polski —

Poco?

Dlatego do Polski — że tam się zaczęła nowa cywilizacja...

...Baryka udał się nad Morze Bałtyckie i tam długo chodził po wybrzeżach, oglądając piaszczyste góry nadmorskie, dумы, zasy py lotne, conajbardziej sypkie i zwiewne...

...udało mu się skupić w jednym miejscu wielki kawał wybrzeża, zasypanego piaskiem, litym na kilometry, w głąb kraju i na ogromnej przestrzeni... A morze wciąż mu jeszcze podrzucało najczystszy piasek na to barykowe wybrzeże...

...wzdłuż kanału pobrał fabryki, poruszane przez turbiny, ustawione tu i tam na całej długości. Była to wprawdzie jedna wielka fabryka i olbrzymia huta szklana.

...Domy są szklane, a cóż powiesz o szkołach szklanych...

...stare miasta będą znikać, będą stawały się zabytkami muzealnymi, — a powstaną nowe miasta — ogrody, miasta — siedziby wśród pól, lasów, wzgórz, rozciągnięte, rozwleczone po okolicach, wzdłuż linii elektrycznych kolei i tramwajów..."

(Stefan Żeromski, „Przedwiośnie”).

...Zdała, jeszcze o bury pas kilometrów skłębionej, zmierzwionej fali wyszła im naprzeciw Gdynia. W skąpych promieniach słońca białe, wielkie bloki domów jaśniały dziwnym światłem. Powoli dopływali do portu. Słysząc już było uprzykrzony jazgot dźwigów i wielkich maszyn wiertniczych. Długi wąż pociągu towarowego, wypełniony czarną kostką węglową wpada na molo. Chciwe ramiona dźwigów łapią wielkie, czarne bryły i z przeraźliwym łoskotem zsypują je do brzuchatych wnętr statków. Port budzi się... Różnobarwne, potężne bloki, hale i magazyny wyrzucają z siebie i pochłaniają coraz

to nowe towary... Od czasu do czasu donośny ryk syreny okrętowej przecina powietrze i płoszy wielkie stada białych, krzykliwych mew. Na skraju horyzontu, tam gdzie niebo łączy się z morzem raz po raz wykwitają nowe wstęgi burego dymu...

Potem miasto: — pola, przeplatane najnowocześniejszymi bryłami betonu i stali i szkła, białe domki na Kamiennej górze, asfaltowe, szerokie ulice... Pierwsze wrażenie z kraju: myśl, że z pracy i potu pokoleń wyrastają szklane domy na pustym wybrzeżu Bałtyku...

Jak bardzo różni się stara i nowa Polska. Kraków budzi nas zaczarowanym z odległej przeszłości hejnałem Maryjackiej wieży. A potem rozbudzono Wawel młodym, radosnym śmiechem i gwarem. Znow z prastarych murów i wieżyc załopotwały w słonecznym poranku czerwono-białe wstęgi flag, znow wyszły im naprzeciw gorące serca polskie. Potem Zamek Królewski w Warszawie z dumną, wysmukłą kolumną Zygmunta, białe pałace w Łazienkach i Wilanowie, odżyły z dalekiej przeszłości dumne słowa o jasnym Księciu Józefie i Królu Stasiu...

A kiedy patrzyłeś na pałac Belwederski, — „też taki stary dom — biały jak księżyc” — to przypomniała ci się legjonowa Legenda i stanęły ci w oczach jak żywe wszystkie dzisiejsze zmagania nie o to już, żeby Polska była, ale żeby była inna niż dawniej, piękniejsza i lepsza...

...A w hutach Górnego Śląska, w tysiącach szybów i kopalń huczy robota. Długie węże pociągów, napelnionych stalą, węglem i rudą rozjeżdżają się po całej Polsce.

Szare kłębowiska dymów z tysięcy kominów płaczą się ze sobą i przykrywają grubym, burym nalo-tem cały kraj. Raz po raz z piekielnym jazgotem i świstem zjeżdżają wdół głębokich szybów maleńkie wagoniki i windy, oblepione mrowiem robotników. Już o parę kilometrów od Chorzowa, Mościc i Królewskiej Huty słyszeć łoskot maszyn i przeciągłe ryki syreny. Tempo pracy przyciąga i oczarowuje oczy. Dopiero tu widzi się i rozumie nową Polskę przyszłości...

Śląsk śpiewa...

Polska chłopska jest też dużo inna, niż czytało się w „Chłopach” Reymonta.

Z Boryny zostało tylko ukochanie ziemi i twarda hardość. Reszta przeszła w niepamięć. Trzeba było jechać z nami do pasiastego, zadzierzystego łowicza, trzeba było posłuchać śpiewu radosnego żniwiarzy, trzeba było upić oczy rozszalałym oberkiem i mazurem, trzeba było...

A w wielkim, z betonu i szkła Domu Ludowym stary, siwy gospodarz, prosto od ostatnich żniw wracający radzi się młodego wesołego chłopca z Siewu jak to odżywić teraz, po obfitym plonie, karmicielkę-ziemię...

Stary słucha uważnie słów chłopca i napewno zrobi to co mu radzi. Napewno wiele razy wysłuchał już dobrej rady i przekonał się o jej słuszności...

Piękny Dom Ludowy kosztował 150.000 tysięcy złotych. Budowali go nie rok i nie dwa, ale teraz mają oto chlubę i duszę całego miasta:

Pierwszy szklany dom wsi polskiej...

Propaganda zagraniczna niezawsze jest uczciwa. Przyjedzie byle pismak zagranicznej gazety i napisze co przyjdzie mu do głowy. Jak obudzi się w złym humorze, to przedstawi Polskę w czarnych barwach...

A nam później na obczyźnie kraje się serce i ...wierzymy w to co czytamy.

A jednak, kiedy ogarnie się wzrokiem dorobek szesnastu zaledwie lat, to widzi się, że idziemy stale naprzód. Nie wszędzie jeszcze zdążono pobrać „Szklane domy”, nie wszędzie jeszcze jest tak, jak powinno być, ale...

Polska ma jeszcze dużo kłopotów i wielką pracę przed sobą, musimy wszyscy zakasać rękawy i stanąć w zwartych szeregach do pracy.

Bo szklane domy sprawiedliwości społecznej dla wszystkich, tylko wszyscy mogą zbudować...

Kazimierz Perl.

CZEKAMY NA DRUGI MILJARD

Ciągną się długim szeregiem pawilony Wystawy — Polacy w Świecie. — Przemysł, Handel, Rolnictwo — dorobek lat szesnastu.

Na placu Mokotowskim furczą chorągiewki, przed okiem najwyższego dostojnika Państwa przesuwają się zbrojne oddziały — twarzym krokiem idąca piechota, terkoczące tanki, bronie techniczne. Ponad tem wszystkiem trzysta samolotów.

To dorobek szesnasto-letniej pracy, trzydziesto - milionowej ludności. Lecz Polska, to nietylko trzydziści milionów Polaków, mieszkających w kraju, lecz także te osiem milionów — po za jego granicami.

Osiem milionów to masa, to potęga. Te osiem milionów musi wnieść także swoją część do gmachu Polski Mocarstwowej.

Po szesnastu latach Polska eksportuje rocznie towarów wartości jednego miljarda złotych. To dużo jak na każde państwo europejskie — mało jak na Mocarstwo. Nasz przemysł i handel jest przygotowany do podwojenia tej sumy.

Pierwszy miliard jest dziełem tych, którzy mieszkają w kraju, drugi — musi być dziełem ośmiomilionowej rzeszy pionierów polskości po za granicami państwa.

To właśnie będzie ta cegiełka, którą wnieśnie wychodźstwo do gmachu Polski Mocarstwowej.

Nie jest to niemożliwe. Niech każdy zagranicą kupuje miesięcznie za dziesięć złotych towarów polskich. Stworzy to sumę stu dwudziestu złotych rocznie, pomnożone przez osiem milionów Polaków Zagranicą, da jeden miliard złotych.

Ktoby pomyślał, że drobny wysiłek jednostki może dać tak olbrzymie rezultaty. Dziesięć złotych miesięcznie to para spodni, z bielskich materiałów, to osiem paczek Maden'ów. A któż z palących nie wydaje przynajmniej 10 złotych miesięcznie na papierosy? Wystarczy palić wyłącznie polskie papierosy a eksport nasz się podwoi.

Starsze społeczeństwo, osiadłe od szeregu lat na obcej ziemi, częstokroć nie ma sił i ochoty, by walczyć o sprowadzanie towarów z Polski. Tu otwiera się wielkie pole do działania dla młodzieży. Każdy młody Polak zagranicą powinien za ambicję swoją uważać, by jego najbliższa rodzina kupowała możliwie najwięcej towarów pochodzenia polskiego.

Napotkacie na duże trudności, w większości jednak wypadków dadzą się one pokonać. Jeżeli Wy, klienci, będziecie się stanowczo domagać towarów polskich, kupcy będą musieli je sprowadzać, zwłaszcza, że towar polski jest dobry i bardzo tani.

Podwojenie eksportu byłoby jeszcze łatwiejsze gdyby znaczny odsetek Polaków zagranicą zajmował się handlem. Dążeniem naszym winno być, by cały handel w ośrodkach emigracji polskiej został ujęty w polskie ręce.

Nie możemy dopuścić, by inne narodowości dorabiały się na ciężko zdobytym groszu robotnika polskiego. By osiągnąć ten cel musimy starać się stworzyć na wychodźstwie taką ilość polskich placówek handlowych, by mogły one zaspokoić wszystkie potrzeby Polonii zagranicznej.

Za parę lat szerokie rzesze czytelników „Młodego Polaka Zagranicą” staną wobec zagadnienia: jaki zawód sobie wybrać na przyszłą drogę życia. Wieloletnie doświadczenie wykazuje, że znikomy odsetek poświęci się handlowi.

Dlaczegoż się tak dzieje?

Przecież perspektywy w handlu są wielkie, byt zapewniony. Wychodźstwo polskie każdego nowego pioniera handlu polskiego przyjmuje z otwartymi rękami, czynnie go popierając.

Poza granicami swych krajów rolniczych pracuje wielu kierowników wielkich firm niemieckich, angielskich czy francuskich. Każdy z nich zaczynał od małego, opierając się o własne państwo. Dlaczego młodzież polska zagranicą nie może stworzyć wielkich polskich przedsiębiorstw handlowych?

Państwo Polskie będzie służyć jaknajdalej idącą pomocą.

Młodzież polska w kraju zrozumiała już, że może osiągnąć duże korzyści zarówno dla Państwa, jak i dla siebie, jeżeli poświęci się zawodowi handlowemu.

Rada Organizacyjna Polaków z Zagranicy stworzyła specjalne kursy eksportowe, które ze sporego zastępu młodzieży wyłoniły grupę fachowców w sprawach handlu zagranicznego. Jedni wychowankowie tych kursów poszli już w świat jako handlowcy, reszta pracuje w kraju nad rozwojem eksportu.

Zorganizowani są oni w Koła Eksportowe, które mają za cel szerzenie polskiego handlu na całym świecie.

Koło Eksportowe osiągnie swój cel, jeśli będzie w kontakcie z odpowiednimi jednostkami lub grupami młodzieży polskiej zagranicą, któraby pragnęła się poświęcić zawodowi handlowemu. W tym celu Koło posiada swych członków „korespondentów”, którzy ze swej strony donoszą Koło o sytuacji handlowej i możliwościach eksportowych zagranicą. Wzajemnie za to otrzymują oni odpowiedzi na interesu-

jące ich kwestje i zagadnienia z Polski. Organizują oni oddziały Koła Eksportowego zagranicą, złożone z młodzieży, mającej za cel propagandę handlu z Polską. Otrzymują od Koła Eksportowego w Warszawie pomoc w uzyskaniu reprezentacji handlowych i w wykonywaniu zawodu handlowca polskiego zagranicą. Korespondenci Koła Eksportowego zajmują się także zakupem potrzebnych, niewyra-

bianych w kraju towarów. A kupujemy towarów też za miliard. Są to: nerbata, kawa, owoce południowe, etc. Winniśmy wymieniać je na polskie produkty.

Jednakże nawet najlepiej zorganizowane Koło Eksportowe nie może nic zdziałać bez pomocy całego społeczeństwa polskiego zagranicą.

Utworzenie Światowego Związku Polaków, to moment startu ośmio-

miljonowej polonji zagranicznej do wyścigu o Polskę Mocarstwową. Jednym z etapów tego wyścigu jest podwojenie eksportu polskiego. Droga do tego prowadzi, między innymi, przez ścisły kontakt z Kołem Eksportowym.

Na trasie wyścigu nie może zabraknąć młodzieży polskiej z zagranicy.

Jan Kozłowski

BUDUJEMY!...

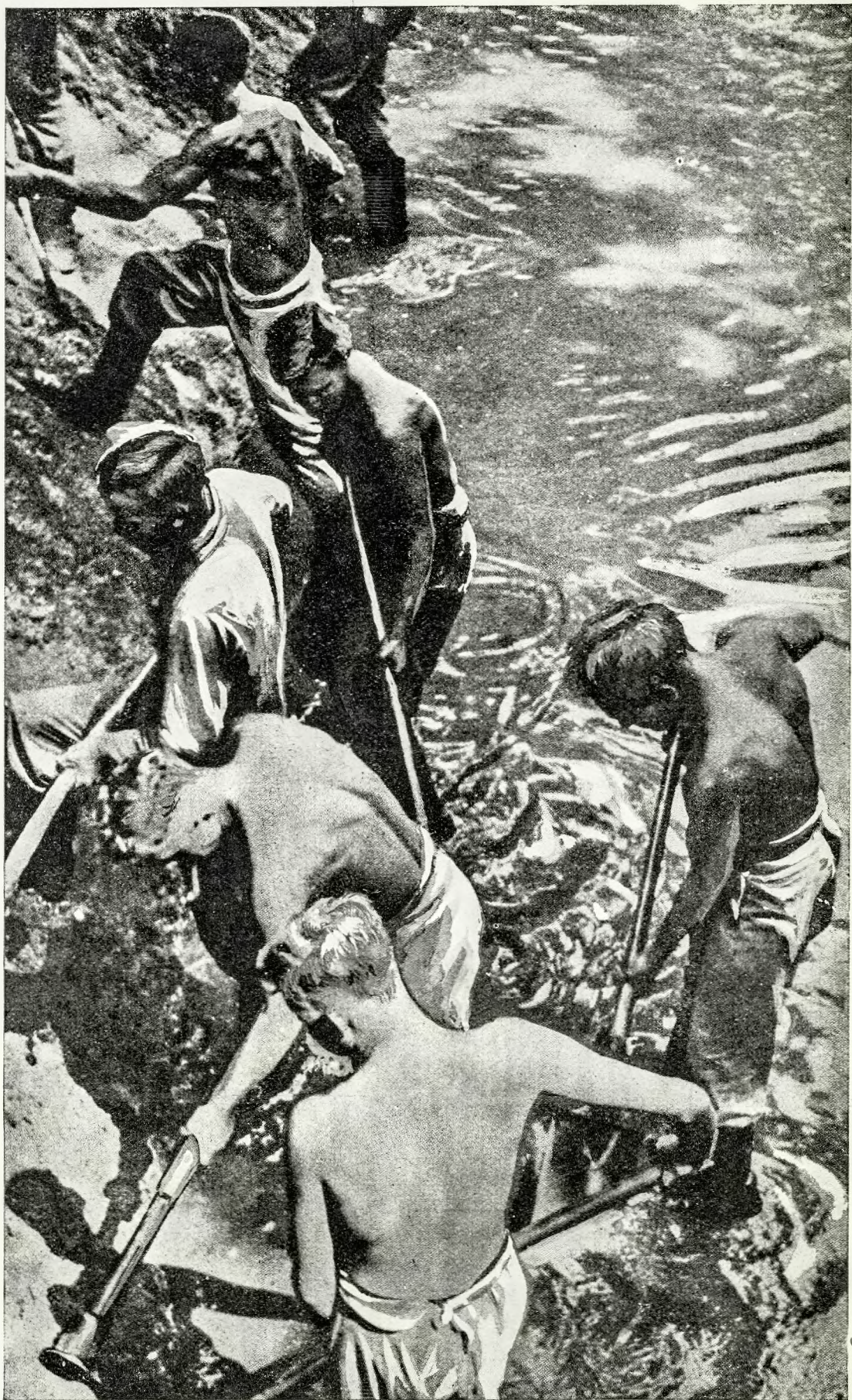
(do art. „Pracujemy razem”).

PRACUJEMY RAZEM

Dni odświętnej radości trwają krótko. Chwilę szczęśliwe błysną tylko i gasną jak fajerwerki. Znowu powraca szary dzień powszedni,znaczony znojną pracą. Dni Złotu Młodzieży Polskiej z Zagranicy, kiedy gościliśmy Was sercem radośnym, mamy już poza sobą. Dwa miesiące prawie, jak powróciliście do siebie, do krajów, które Wam dziś służą jako druga Ojczyzna. Lecz owych chwil świątecznych nie przysypał czas niszczący, błyskają jeszcze one jasnym blaskiem radośnego wspomnienia. Kiedy radowaliście się ziemią ojczystą, byliśmy przy Was. Nasze błękitne mundury ompiackie towarzyszyły Wam wszędzie w Waszych wędrówkach, dzieliliśmy z Wami radość świętowania i poznania. Pamiętacie nas napewno, nie zapomina się bowiem braci rodzonych. I dlatego nie potrzebujemy się Wam przedstawiać. Przypominamy się tylko.

Ci z Was, którzy mieli szczęście gościć w Ojczyźnie, widzieli sami, inni słyszeli o tem, że Polska cała idzie wielkimi krokami ku nowej, mocnej przyszłości. Umacniamy się, wzrastamy, maszerujemy wciąż naprzód. W marszu tym nie braknie i nas, młodzieży robotniczej. Dotrzymujemy kroku innym, choć zadanie nasze nie należy do łatwych.

Robotnik polski dobrze się zasłużył Ojczyźnie. Nie zabrakło go na polach krwawych walk wojennych, znać swymi krokami drogę na mroźny Sybir, krwawił pod batem najeźdźcy ignił po więzieniach. A gdy już Polska powstała do no-

Ujarczmiamy rzeki.

wego życia, pierwszy śpieszył do pracy nad jej odbudowaniem. Dziś my staramy się iść w ślady naszych ojców i braci starszych.

Nadszedł czas, kiedy świat cały stanął wobec konieczności przebudowania starego porządku. Odczuwamy tę konieczność i w Polsce. Nowe życie stawia nowe wymagania. Jesteśmy pierwszym pokoleniem Polski Odrodzonej.

Musimy więc przygotować się do pracy, jaka nas czeka. A pracę trzeba zawsze zacząć od siebie. Pracujemy więc nad sobą, udoskonalamy się wewnętrznie.

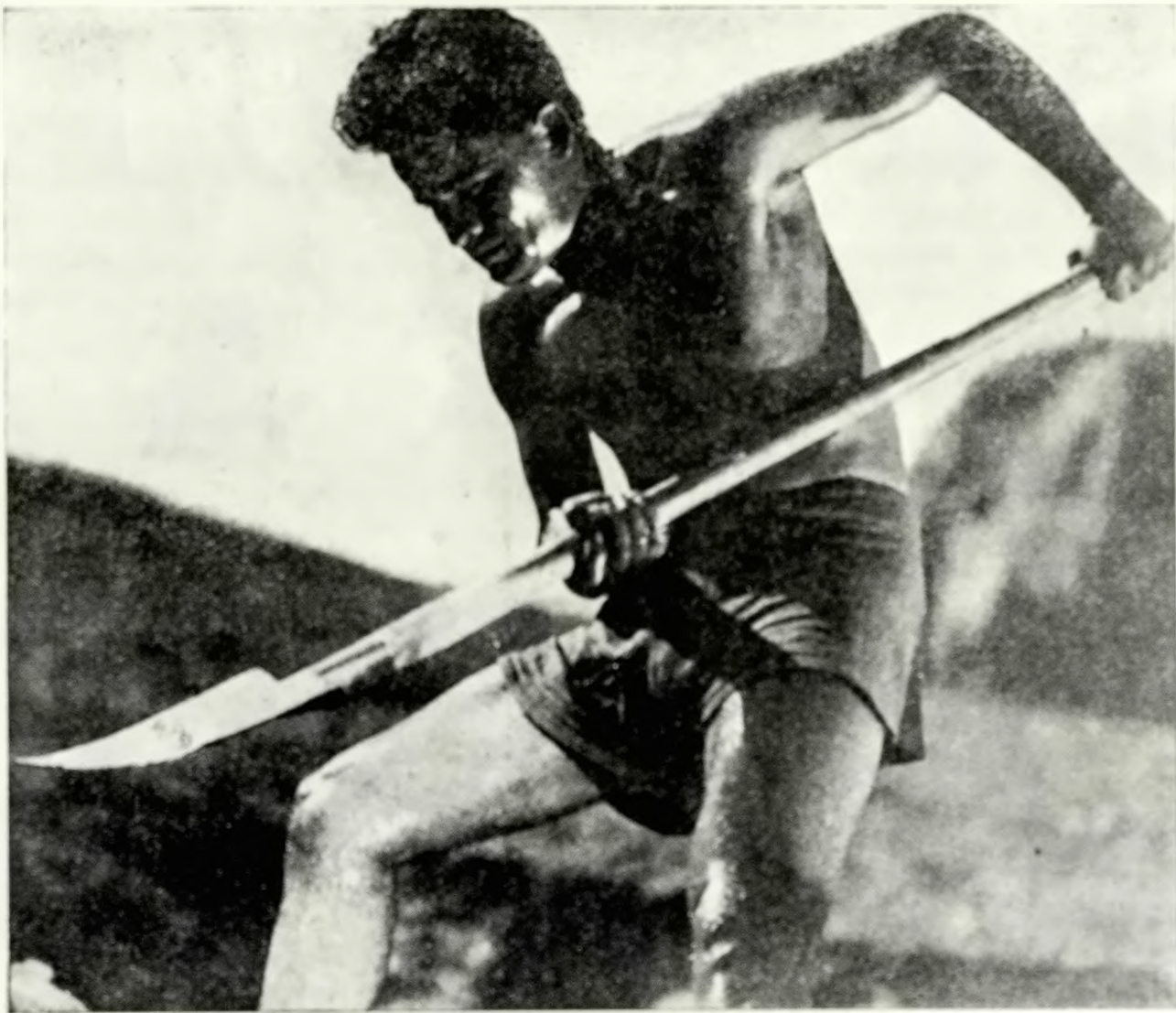
Światły, szlachetny Polak, karny i pełen poświęcenia oraz zrozumienia potrzeb Ojczyzny własnej obywatel — oto cel do którego osiągnięcia dążymy. Musimy podnieść robotnika polskiego do poziomu, jaki zakreślają jego obowiązki względem siebie samego i Ojczyzny. Wyzwolić go z pod ciężarów, jakie nań nakłada międzynarodowy kapitał. Dwa są najważniejsze hasła, które przyświecają naszej pracy:

„Honor Polski i jej potęga jest naszym honorem osobistym. Służba Państwa Polskiego jest naszym obowiązkiem, któremu musimy podporządkować wszystkie nasze siły”.

„Praca jest źródłem wszelkiej wartości i jej miarą. Czynnikiem prawdziwie twórczym może być tylko praca ludzi wolnych”.

Niemi się kierujemy i je realizujemy.

Szeregi nasze wciąż wzrastają. Dziś już jest nas ponad 22.000 ompiaków — Organizacja Młodzieży Pracującej — i 10.000 junaków — Stowarzyszenie Opieki nad Niezatrudnioną Młodzieżą. Różnie się jeszcze nazywamy, lecz jednakowo czujemy i myślimy. Uczymy się w Ogniskach, pracujemy w Ośrodkach Pracy. Te ostatnie są naszą już dziś bezpośrednią służbą Ojczyźnie. Budujemy drogi, regulujemy rzeki, sypimy wały. Przez całą Polskę idzie brzęk naszej łopaty i

Zogłębiamy się w ziemię

kilofa, rozlega się mocny śpiew ompiaków.

Chcemy, abyście i Wy, rozsiani po całym świecie, usłyszeli echo naszej pracy. Praco to jest Wam wszak bliska, bo i Wy służycie Polsce i Jej chwale. Kopalnie Francji czy Niemiec, fabryki Ameryki, farmy Kanady czy Brazylii rozbrzmiewają echem Waszej pracy. Roznosicie godnie imię Polski po obcych lądach i pracą własną ją wstawiacie.

I dlatego tak nam jesteście bliscy. Służymy wspólnie jednej sprawie. Niechże więc w Waszej pracy dodaje Wam otuchy myśl, iż w służbie Ojczyzny macie nas zawsze przy sobie, nas i nasze gorące uczucia.

Tak bowiem braciom przystoi.

Czesław Szlubowski

CO TO JEST O. M. P.

Organizacja Młodzieży Pracującej (O. M. P.) ma na celu wychowanie młodzieży robotniczej na dobrych Polaków - obywateli i pracowników. Rozpoczęła swą dzia-

łalność w połowie r. 1933, przyjmując z miejsca wyteżone tempo pracy.

Dziś — po niespełna półtora roku pracy — O. M. P. posiada na terenie całej Polski ponad 250 komórek organizacyjnych. W ramach Organizacji skupia się dziś ponad 22.000 młodzieży.

Pracę swą O. M. P. prowadzi poprzez samowychowanie się młodzieży przy pomocy starszych kolegów. Służą do tego zespoły oparte na koleżeńskim życiu uczestników. Ponadto prowadzi się pracę kulturalno-oświatową, chóry, orkiestry i teatr. Wychowaniu fizycznemu młodzieży służą koła i kluby sportowe oraz obozy, które w r. ub. zgromadziły około 1.600 uczestników. Ponadto prowadzone są warsztaty, spółdzielnie zarobkowe i t. p.

O. M. P. wydoje własne czasopismo „Obóz Młodych”, rejestrujące życie młodzieży robotniczej w Polsce.

Na czele władz O. M. P.-u stoi słynny uczestnik walk o niepodległość płk. Jur-Gorzechowski.

A co robi S. O. M.?

elem zaprawienia do pracy zespołowej młodzieży, której szalejący dziś kryzys zamknął drogę do innych warsztatów pracy, zostało powołane do życia Stowarzyszenie Opieki nad Niezatrudnioną Młodzieżą (S. O. M.). Akcja SOM-u pomyślana jest jako dalszy ciąg prac wychowawczych OMP-u, mających na celu wychowanie nowego typu obywatela - pracownika.

S. O. M. organizuje ochotnicze ośrodki pracy, podejmujące się prowadzenia robót o charakterze publicznym. W r. ub. działało 60 ośrodków, zajmując się regulowaniem rzek, głównie Wisły, budową szos i kolei, stadionów sportowych i t. p. Ośrodki gromadziły ponad 10.000 uczestników, zwanych junakami.

Junacy otrzymują za swą pracę

utrzymanie, umundurowanie, pomieszczenie, wynagrodzenie w gotówce w wysokości 50 groszy dziennie oraz po zł. 5.— miesięcznie na książeczkę oszczędnościową. Praca w Ośrodkach Pracy trwa 6 godzin dziennie, reszta czasu zużytkowana jest na wychowanie obywatelskie, oświatę, gry i zabawy oraz sport.

Zygmunt Jasiński

W słoneczne dni sierpniowe witała Warszawa niecodziennych gości. Przeszło kilkuset harcerzy polskich z zagranicy rozbiło swoje namioty w parku Paderewskiego. Tak pod względem wieku, jak i obyczajów brać harcerska przedstawiała się bardzo różnie. Z niektórych krajów przyjeżdżały dzieciaki dzieścioletnie, „wilczki”, „zuchy”. Tacy byli druhowie i druchny z Danii, Rumunii, Węgier. Ale już naprzekład z za oceanu takich malców

niktby nie puścił w wielką podróż, więc naturalnie przybyli starsi, często już pod wąsem.

Kto zna obozy—harcerskie miasta — ten wie, jak nagle i niespodziewanie wzrasta mrowie namiotów, i jak na pustej przedtem polanie, ni stąd ni zowąd, wybucha życie. Na jeden dzień przed przybyciem pierwszych gości zaczęły się uwijać drużyny służbowe — postawiono namioty, maszt, bramki, bo przecież to nie będą zwykli harce-

rze, którzy sobie wszystko mogą sami zrobić — ale tacy „specjalni”, swoi, bliscy. Trzeba przygotować niejedno i niejedno ułatwić.

Aż wreszcie przyjechali. Najwięcej było gdańszczan, ale to prawie tutejsi. Czuli się jak w domu, bo i naprawdę cóż ich dzieli od Ojczyzny, ich, którzy pod boki mają chlubę Polski — Gdynię! Zjawili się w kilku grupach, — razem 204-ch chłopaków i dziewczyn. Potem przyjechali Ślązacy z Cze-

Harcerskie fanfary.

chosłowacji: wielu z nich znamy jeszcze z zeszłorocznych choćby wędrówek po powrocie z Jambo, albo i z przed trzech lat — kiedyś to opuszczali Pragę. Oddziały to świetnie zorganizowane, ale nade wszystko karni i dzielni, a przytem głęboko Polakami się czujący wydali się Polacy z Francji i Belgji, w wielką — blisko 100 chłopaków i dziewczyn liczącą — grupę połączeni. Tu kwitł duch prawdziwie harcerski — uśmiech i ochocza praca nietylko dla siebie, ale dla wszystkich — może zasługa to dzielnych instruktorów tamtejszych?

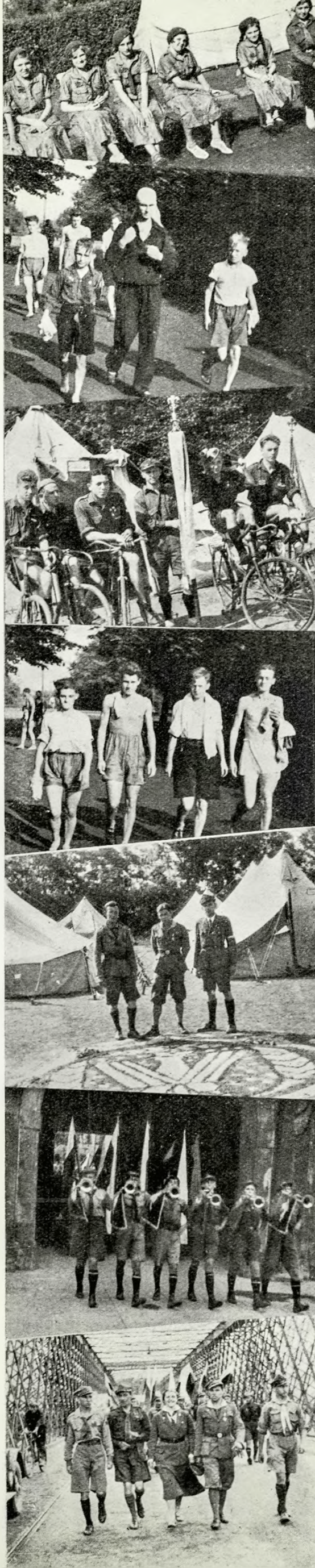
Młodzi z Niemiec byli poważni, często nazbyt poważni, czuło się ciężką przeszłość, czuło się, że tychby specjalną opieką trzeba otoczyć.

Przyjechali jeszcze Łotysze, Węgrzy, Austriacy, Duńczycy, Estończycy.

Wzdłuż linii informacyjnych tabliczek, dochodziło się w najbardziej ustronny zakątek parku, i tu, wielkie, harcerskie „Czuwajcie!” witało u wejścia, spowite w białoczerwone flagi. Rozlokowano harcerzy, niezbyt ściśle trzymając się ram narodowościowych — przeciwnie! Chodziło o to, aby „Amerykanin“, „Czech“ czy „Rumun“ zbliżył się wzajemnie — czuł się jeszcze bardziej Polakiem, aby tylko po polsku mógł rozmawiać.

Fragment z defilady.

Harcerskie fanfary.

Przychodzimy w chwili najweselejszej. Brzęk menażek daje zdaleka znać o porze obiadowej. I tu — odstępstwo od zwykłego szablonu na rzecz niezwykle gości: jedzenie przynosi 36 p. p. Nie różni się ono jednak zbyt od zwykłej strawy obozowej: rano — kawa lub kakao, na obiad — oślawiona, nieśmiertelna grochówka... Zresztą wszystko jedno co — bo grunt, „żeby było dużo“ — jak mnie objaśnia jeden z malców.

Proszę, aby przyjść wieczorem, na ognisko. Cały ranek trwają defilady, popołudniu przyjmuje się gości, najprzyjemniejszy jednak jest sam wieczór. Zdaleka widać płomień, buchający nad polaną, tu skauci mogą prześcigać się wzajemnie w śpiewaniu i tańcach, mogą pokazać co umieją.

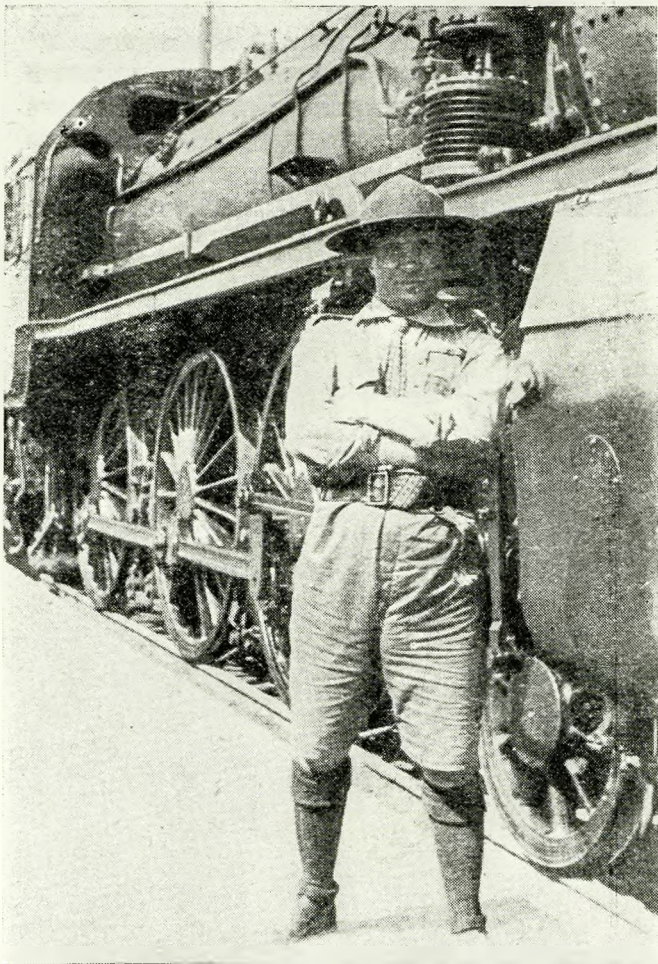
Pytamy, jakie wrażenie odnieśli z defilady. Błysk oczu. Ach, wojsko — to było nadzwyczajne. I mówią, że takiego wojska, jak polskie niema nigdzie. Ani w Czechosłowacji, ani na Węgrzech, ani nawet we Francji.

A u Pana Prezydenta?

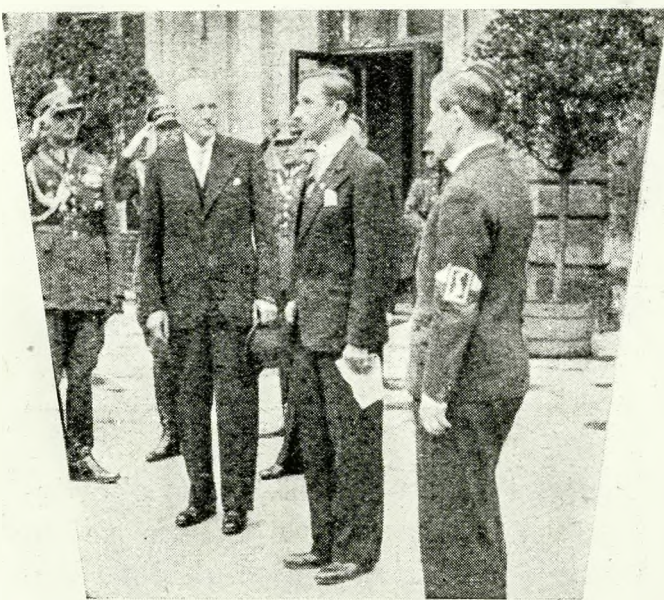
Byliśmy, a jakże. Przemawiał do nas, podchodził, witał się. Ale tu chłopaki wracają znów do ulubio-

Fragment z defilady.

U góry: Po przyjeździe.
U dołu: Na trampolinie.

Fragment z pobytu młodzieży na Zamku
u p. Prezydenta.

nego tematu — do wojska. Znają wszystkie formacje, dyskutują, który oddział lepszy, a który ładniejszy. I aż wypieków dostają, tak jest to dla nich sprawą ważną i zasadniczą. Obchodzimy namioty, białe trójpalówki rozsiadły się w malowniczym kręgu, wewnątrz panuje ład i porządek.

Niemala w tem zasługa Komen-
dy: na czele obozu stoi druh Ale-
ksander Dobrzyński, a owocną po-
moc niesie cały zespół z druhami
Al. Olbromskim, Mielczarkiem, W.
Kuleszą, Krupieckim, oraz druha-
mi: Tworkowską, Hryniewicz i Be-
dlową w pierwszym rzędzie.

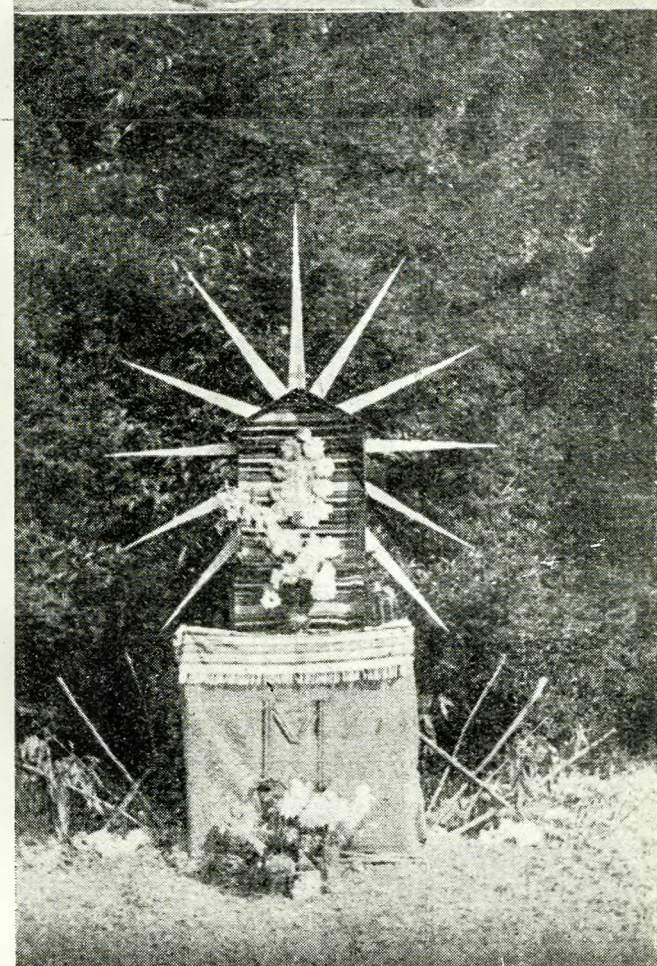
Obiecujemy przyjść na ognisko.
Okazuje się, że następnego wie-
czoru będzie ono specjalnie uro-
czyste. Z samego rana przyjechał
druh Przewodniczący Z. H. P. Mi-
chał Grażyński. Spotkała go na
lotnisku reprezentacyjna drużyna z
Francji. Rankiem odbył się przegląd
obozów. Wieczorem druh Prze-
wodniczący sam rozpałił ognisko
na placu Marszałka Piłsudskiego.
Wokół tłumu skautów, drugi krąg
utworzyła zbita masa warszawian.
Zagrano „Jeszcze Polska...” Druha
woj. Grażyńskiego powitał w imie-
niu harcerzy druh Józef Sosnowski.
Potem przemówił sam wojewoda.
W krótkich i uroczystych słowach
kreślił pionierskie zadania harce-
rzy zagranicą. I choć może z wielu
przemówień, które potem nastąpiły,
nie wszystko dosłyszała mała brać
harcerska, ale każdy pamiętał to,
co powiedział Druh-Przewodniczą-
cy, dzielny żołnierz polskości na
kresach śląskich. Wiedzieli, że mó-
wił do nich duchowy wódz małych
skautów polskich całego świata, że
mają się trzymać razem, mocno zę-
by zacisnąć i nigdy Polski nie za-
pomnieć. Rozumieli.

A już potem — to zaczęli się
rozjeżdżać. Pierwsi umknęli „Ame-
rykanie” — bo przecież czekała ich
długa droga powrotna, potem wy-
jeżdżała młodzież z Czechosłowa-
cji, Gdańszczanie, Francja i Belgja.
I coraz było puściej w Skaryszew-
skim Parku.

„Węgry”, „Danja” i część „Ło-
twy” — zajęła miejsce „Ameryka-
nów” na informacyjnym obozie w
Pomiechówku. Druhny służbowe li-
kwidowały teren, a w Warszawie
długo wspominano gości, którzy
obozowali w parku.

Kiedy znów przyjadą?

Ryszard Matuszewski

U góry: Przed wejściem do obozu.
U dołu: Polowy ołtarzyk.

Fragment z pobytu młodzieży na Zamku
u p. Prezydenta.

Do Redakcji wpłynął niezmiernie ciekawy list otwarty do młodzieży wychodźczej, który zamieszczamy. Autor listu odbył wakacyjną praktykę w Strasburgu, gdzie poraz pierwszy zetknął się z młodą Polonią zagraniczną.

Od Redakcji

Jechałem do Was ciekawy. Lecz nie tylko ciekawy: przyznam się szczerze, że jechałem do Was niepewny czy zastanę Was takimi, jakimi chciałem Was zastać.

Któż bowiem mógł mi zaręczyć, że zastanę w Noveant prawdziwy obóz prawdziwych polskich harcerzy. Wszak mówiono nam, że będzie tam kilkadziesiąt dziewcząt i kilkudziesięciu młodych chłopców, których po raz pierwszy wzięto na obóz i z których ma się dopiero robić harcerzy.

Jechałem do Noveant aby Was zobaczyć i aby o Was napisać do Kraju. Stało się jednak, że piszę nie tylko tam — jak początkowo zamierzałem — lecz także do Was samych i do tych wielu tysięcy młodzieży polskiej na obczyźnie, która nie zdążyła jeszcze pójść w Wasze ślady.

A dlaczego tak się stało — zaraz Wam powiem.

Widziałem Was na Waszym pierwszym obozie i to na jego początku, kiedy wszystko, wiem o tem dobrze — jest trudne, często nawet ciężkie.

Swojami pokazami dowiedliście, żeście te początki przebrnęli zwycięsko, żeście zdali Wasz pierwszy harcerski egzamin. I nie tylko my widzieliśmy to, lecz widzieli to także Wasi Francuscy goście i nie mniej od nas podziwiali Waszą dzielną postawę.

Garstka Was była zaledwie, lecz mocniejsi byliście od setek. Mocniejsi byliście organizacją, dyscypliną a nade wszystko duchem, który Was złączył.

Przez ten jeden wieczór pokazaliście, że chcecie i umiecie być harcerzami i że tak, jak Wasi starsi koledzy na Zlocie warszawskim wywalczyli sobie pierwsze miejsce, tak i Wy najmłodsi, w przyszłości potraficie ich godnie zastąpić.

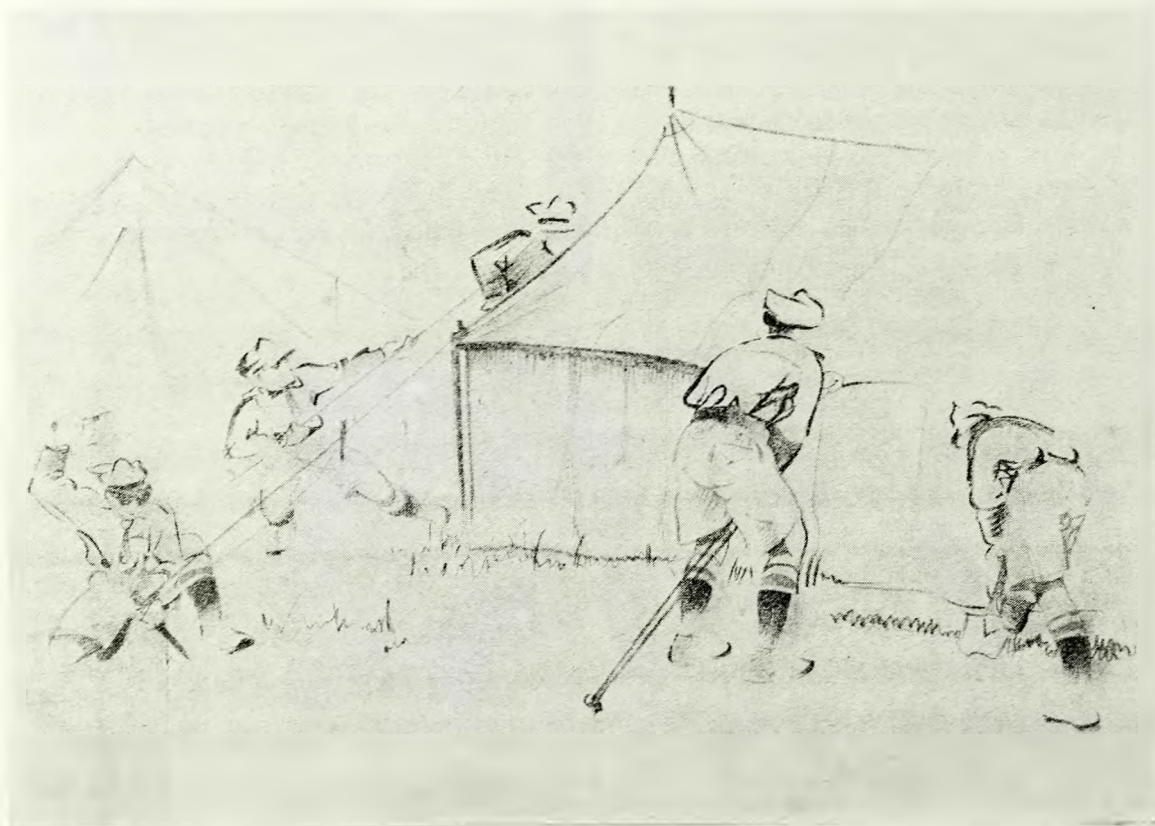

Ale teraz pamiętajcie, że nie tylko Wy jesteście wybrani — bo Harcerstwo jest dla wszystkich i Waszym zadaniem jest nieść go tam wszędzie, gdzie jeszcze go nie ma. Promieniujcie harcerskością, bo synów — har-

cerzy Polska potrzebuje. Ten obowiązek, który spada na Wasze młode barki od dzisiaj, musicie dzielnie wypełnić, bo przyrzekliście to, kładąc dwa palce na sztandarze i przyrzekając „Miłość Bogu i Polsce“.

Harcerze rozbijają obóz...

I gdy wróćcie do domów, obejrzyjcie się wokół siebie. Gdy będzie tam ktoś z Waszych kolegów, kto nie przysiągł jeszcze tej miłości, pamiętajcie, że od Was zależy by to rychło uczynił.

Świat idzie szybko naprzód, a Polska nie może za nim w tyle zostać. Wy tworzyście Polskę i od Was jest los Jej zależny. Więc bądźcie dobrymi harcerzami, bo Harcerstwo Wam powie, jak kochać Ojczyznę.

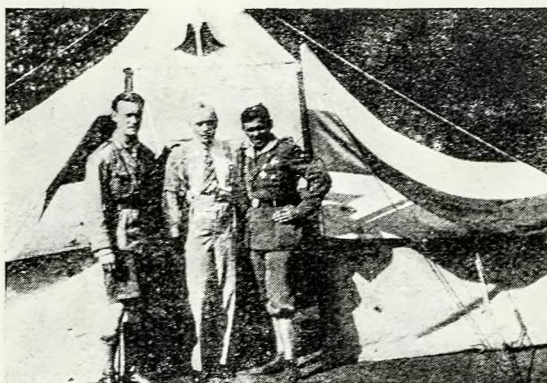
Niech w przyszłym roku będzie Was wiele więcej. Niech objeżdżając Wasze obozy zamęczone się na śmierć. Nic złego się nie stanie: w zamian Polska zyska tysiące nowych harcerzy — których potrzebuje.

Andrzej Powierza

SZYBKO PRZEMINĘŁY DNI...

W roku bieżącym 23 harcerki i 28 harcerzy Związku Narodowego Polskiego w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej spędziło siedem tygodni w Polsce. Zwiedzając Polskę zagraniczni goście spędzili kilkanaście dni w Pomiechówku w obozie harcerskim wraz z kolegami z kraju.

Pomiechówek. Już na wstępie rozczulił wszystkich wielki tłum wieśniaków zgromadzonych na stacji kolejowej, aby powitać miłych rodaków z za oceanu. Padają serdeczne słowa z ust przedstawicieli miejscowego społeczeństwa, cicho, bez słów, ale z mocnym biciem serca wręczają wiązanki kwiatów polnych małe wiejskie pacholęta. Miejsce na obóz — las sosnowy na wysokim brzegu Wkry, która tam w dole toczy spokojnie swe wody i zaprasza w dzień gorące do orzeźwiającej kąpieli. Pierwsze dni pobytu — to czas wielkiego wysiłku mięśni, okres, w którym rewiduje się cały szereg poglądów, bo harcerze krajowi nie bacząc na „delikatne łapki” i inteligencję studentek i studentów, każą im samodzielnie urządzać się w obozie, zresztą przodując sami w tej pracy. Po kilku dniach wtaszczone na górę ogromną ilość sprzętu, które w kilku samochodach zwieziono na brzeg rzeki, rozbito namioty, urządzono się w nich i przyozdobiono teren obozowy, a nad tem wszystkim wysoko w górze powiewa polska flaga. O jakąż duma rozpiera serca, bo przecież „my sami, zupełnie nieprzyzwyczajeni do wysiłku fizycznego”, potrafiliśmy dokonać

Rozmowa przed namiotem.

tę, wykazaliśmy, że umiemy sobie radzić — myśli prawie każda uczestniczka i każdy uczestnik obozu. Płyną teraz normalne dni obozowe, a każdy z nich znaczący się nowymi wiadomościami o życiu harcerskim, o metodach postępowania z młodzieżą, o sprawach dotyczących Polski. I prawie codziennie przeżywają nowe przygody na grach i ćwiczeniach w lesie, i prawie każdego wieczoru zasiadają wokół ogniska i śpiewają pieśni harcerskie i gawędzą o tem, jak stać się lepszymi, jak lepiej służyć Polsce. Są i inne dni. Zachmurzyły się niebiosa i wylewają potoki wody, która częstokroć przenika przez płócienny dach i kapie po nosie. Trudno w takich momentach zachować tempo pracy, ale prześcigają się w wytwarzaniu wesołego nastroju, no i jest dobrze. Pobyt tu urozmaicają takie momenty, jak odwiedzenie kolonii dla dzieci, którą po drugiej stronie rzeki prowadzi p. Ministrowa Składkowska. Wita tam ich ser-

decznie Pan Minister, gra ochotczo orkiestra wojskowa, więc krążą wokół sali pary taneczne i radość tryska z roześmianych twarzy. Wreszcie na koniec obozowania przyszła wielka przygoda: „woja harcerska”. Wędrowały wszystkie zastępy poprzez lasy, pola i wioski, a wszędzie czekały na nich zasadzki, okazje do robienia dobrych uczynków i poznawania ludu polskiego.

Skończył się obóz i już następnego dnia wszyscy stawili się na polu Mokotowskim, gdzie z okazji 20-lecia wyruszenia Legionów Piłsudskiego z Krakowa i rozpoczęcia się II Światowego Zjazdu Polaków z Zagranicy i Zlotu Młodzieży Polskiej z Zagranicy odbyła się wielka rewja wojskowa.

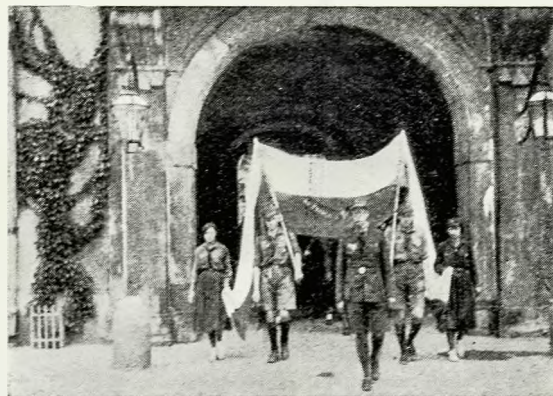
Szybko jednak przeminęły dni zlotowe, w czasie których specjalnie w pamięć wrażliwość przyjęcie u Pana Prezydenta, a wreszcie ognisko harcerskie na pl. Marszałka Piłsudskiego.

Teraz każdy ruszył w swoją stronę, odwiedzał krewnych, których dotychczas zupełnie nie znał, poznawał wioski, z których hen za ocean wywędrowali Ojcowie i ugruntowywał w sobie wielkie przywiązanie do tego „Starego Kraju”.

Tak przeminął pobyt w Polsce, to też nic dziwnego, że jeden z uczestników, zanim dojechał do Stanów Zjednoczonych w liście do pozyskanego przyjaciela w kraju, napisał: „...Te kilka tygodni, które spędziłem tam z Wami, wydają mi się jakąś cudnie wyczarowaną baśnią”.

Seug

Fragmenty
z defilady
harcerzy

Fragmenty
z defilady
harcerzy

TURNIEJ LOTNICZY 1934

32 samoloty przed startem do Turnieju Lotniczego.

Druty telegraficzne i radio obwieściły światu zwycięstwo Polski w tegorocznym Challenge lotniczym. Radosna ta wieść dotarła wszędzie, gdzie tylko rozbrzmiewa mowa polska — do najdalszych osad w lasach Brazylii i Kanady — do podziemnych sztolni Francji i Belgji, gdzie dzwoni kilof polskiego górnika — do tysiąca fabryk Chicago i Pittsburgu — gdzie pracują polscy robotnicy schyleni przy krosnach, szlifierkach i wiertarkach.

Przez chwilę grzbiet pochyłony nad pracą wyprostował się, oczy rozbłyły, serce zabiło żywszym tętnem — nad każdym Polakiem zaszumiały zwycięskie skrzydła polskich lotników.

Dumna spuścizna, na straży której stanęło całe polskie lotnictwo po zgonie swych bohaterów — Żwirki i Wigury — znalazła godnych dziedziców.

Zwycięzcą tegorocznego turnieju i zdobywcą pucharu został kpt. Bajan; drugie miejsce zajął Płoczyński — obaj na polskim samolocie RWD 9 z polskim silnikiem Skoda Gr. 760.

W pobitem polu znaleźli się przede wszystkim Niemcy, którzy przywieźli ze sobą aż 3 rodzaje maszyn — „Messerschmidt'y", „Klemm'y" i „Fieseler'y", następnie Czesi, startujący na „Aero" oraz na polskich RWD 9, Włosi na „Breda 42" oraz Anglik na Puss Moth (w barwach polskiego Aeroklubu). Konkurs składał się z dwóch części: z prób własności technicznych oraz lotu okrężnego.

Próby własności technicznych trwały tydzień i odbywały się na lotnisku warszawskim, gromadząc tłumy publiczności.

— Jak niegdyś rycerze w szrankach turniejów kruszyli kopie o honor swego kraju, tak obecnie lotnicy polscy, niemieccy, czescy i włoscy zmagali się o każdy gram zużytego paliwa i każdą dziesiątą część metra startu, czy też lądowania. Nie był to jednak tylko popis zręczności i umiejętności pilota, nie równie więcej trzeba było zimnej krwi i odwagi, aby wznieść się z ziemi nieomal pionowo ponad sznurem bramki („skokiem przez

bramkę" nazwali to widzowie), aby utrzymać się w powietrzu lotem powolnym, jak lot sennej muchy.

Co chwila lotnicy narażali życie. To wolno im było. Nie wolno im było natomiast wyczerpać silnika, uszkodzić czegokolwiek — gdyż samolot musiał jeszcze przecież przebyć 10.000 km. lotu okrężnego. Konkurencja była silna i wyrównana.

I tak:

Szybkość minimalna: najlepszy, wynoszący 54 km/godz. wynik należy do nas. Ustalił go Bajan na RWD 9, wynik ten jest o 3 km/godz. lepszy od wyczynu Żwirki w roku 1932.

Wystartował najkrócej: Zacek na Aero, osiągając 74,5 m., wobec odległości 91,5 m., ustanowionej w zawodach 1932 roku. Z kolei Bajan osiąga 76,1 m.

Rekord lądowania należy do Niemców i wynosi 75 m. wobec 92,5 m. w roku 1932. Ustanowił go Seidemann na Fieseler'ze.

Dalej Karpiński na RWD 9 osiągnął 76,9 m.

Najmniejsze zużycie paliwa osiągnęli Niemcy na Messerschmidtach; wyniosło ono niewiele ponad 10 kg. na 100 km.

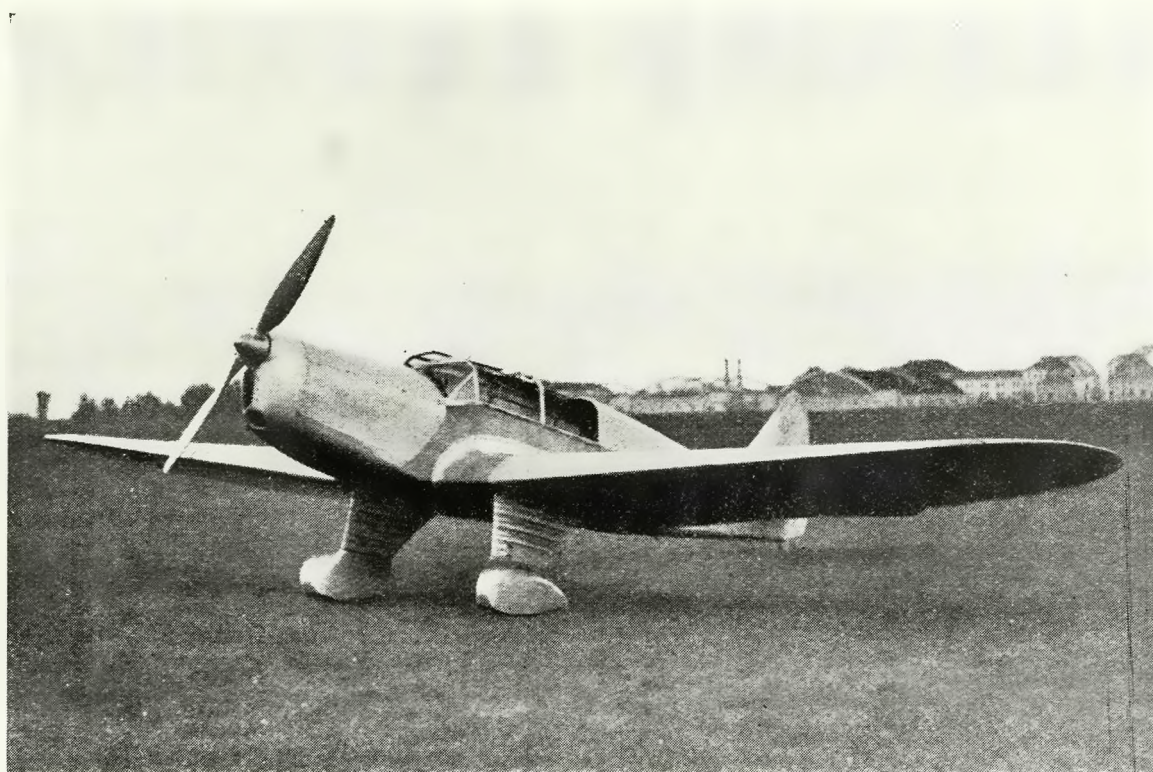
W próbie rozruchu najlepsze wyniki należą do RWD i maszyn niemieckich.

Montaż i demontaż najsprawniej wykonały RWD i Bredy.

W ocenie własności technicznych (urządzenia wewnętrzne, materiały i t. p.) najlepiej sklasyfikowane zostały Messerschmidty, Fieseleiry i RWD.

Start do lotu okrężnego, którego trasa wiodła przez Europę i Afrykę nastąpił dn. 7 września. z lotniska w Warszawie. Już na pierwszym etapie napotkali lotnicy na trudności i mgły. Również już na pierwszym etapie zaczynają się złośliwe defekty (Karpiński, Płonczyński). W miarę przebytych kilometrów i wydostawania się poza obręb znanych szlaków lotniczych niebezpieczeństwo rosło: takie np. przebycie gór Pirenejskich w czasie mgły należało do karkołomnych sztuczek, gdyż lecieć trzeba było wąwozami. Lot ponad pustynną Afryką nastroczał znów nowe trudności: upał panował nie do wytrzymania a do maszyny zaczynał się dostawać piasek. Defektów było coraz więcej, zawsze jednak jak burza na czele zawodników leciał polak — Włodarkiewicz i w każdej chwili zawodów miejsce pierwsze w ogólnej klasyfikacji obsadzał kpt. Bajaj, lecący ostrożnie, „z ołówkiem w ręku”, jak się sam wyraził.

Lotnicy, przez morza, powrócili do Europy i lecąc wzdłuż malowniczych brzegów Italii, ponad Alpami (znowu niepogoda i mgła!), Austrią i Czechosłowacją dotarli wreszcie do Polski — do

PZL-26 — Polska maszyna na Turniej 1934.

Katowic. Na ich czele Włodarkiewicz — który zdobył nagrodę m. Katowic dla pierwszego zawodnika w locie, który przybędzie do tego miasta. Rozpoczął się finisz tego gigantycznego wyścigu dookoła Europy. Tłumy zebrane w Katowicach, Lwowie, Wilnie, Warszawie, a nawet na lotniskach pośrednich w olbrzymiej, niewidzianej ilości (w samej Warszawie było ponad 100.000) witały każdego z zawodników, swój czy obcy, burzą okrzyków i zachęcały do wysiłku. Prawdziwy jednak entuzjazm wybuchał, kiedy lądował pierwszy — kpt. Gedgowd, który objął po Włodarkiewiczu (defekt silnika) prowadzenie i nie oddał go nikomu aż do Warszawy oraz kpt. Bajaj lecący pewnie w czołowej grupie.

Próba szybkości maksymalnej, odbyta na dystansie ok. 300 km. w niedzielę, 16 września, przypieczętowała zwycięstwo Polski. Bajaj — pierwszy, Płonczyński — drugi. Na trzecim i czwartym miejscu — Niemiec i Czech a potem znów Polak — Buczyński. Po zawodach p. Prezydent Rzplitej, ucałował serdecznie zwycięzcę, nadając jemu i p. Płonczyńskiemu order „Polonia Restituta”. Zebrane zaś tłumy pu-

bliczności przerwały wszystkie policyjne kordony i uniosły zwycięzców na ramionach wśród ogólnego entuzjazmu i zachwytu.

Jakież jest znaczenie tego zwycięstwa?

Oto, co mówi bohater Atlantyku, kpt. Skarżyński:

„Zdobycze nasze na polu lotnictwa, zwycięstwa na międzynarodowej arenie powietrznej są najdobitniejszym, widomym dowodem rozwoju tej dziedziny w Polsce. Świadczą one, że najtrudniejsza gałąź techniki, jaką jest lotnictwo, została przez Polskę opanowana w stopniu bardzo wysokim, że nasz przemysł lotniczy rozwija się coraz pomysłniej, że wyszkolenie polskich kadr lotniczych staje na coraz wyższym poziomie. Zwycięstwa te stwarzają w dziejach naszych kartę, chlubnie świadczącą o sile i harcie ducha polskiego”.

Bardzo znamienne są słowa, zwracające uwagę na znaczenie techniki przemysłu lotniczego — na zależność lotnika od konstruktora i mechanika.

32 samoloty wystartowały do lotu okrężnego z Warszawy — ukończyło Challenge — zgodnie

z wymaganiami regulaminu — zaledwie 19! Wśród tych, co zostali na trasie, znajdujemy tak znane nazwiska jak Niemiec Morzik, Włosi Colombo i Tessore, Polak Karpiński. Lotnik bezsilny jest jeśli motor zawiedzie, wał korbowy pęknie, silnik nie wytrzyma. Zwycięzcą więc — obok lotnika jest również konstruktor i mechanik. I dlatego Polska mo-

że być dumna, że zwycięstwo osiągnięte zostało przez Polaka na polskim samolocie i z polskim silnikiem.

Wreszcie jest jeszcze jeden bezimienny, wielomilionowy zwycięzca ostatniego Challenge'u.

Samoloty pilotowane przez lotników polskich ufundowane były drobnymi składkami pol-

skich pracowników umysłowych i fizycznych, wojskowych i cywilnych — były one własnością całego społeczeństwa. W zawodach tych więc wzięła udział — cała Polska. Dlatego też skromny triumfator kpt. Bajan mógł powiedzieć:

„Zwycięzcą Challenge'u — społeczeństwo polskie“.

A. M. Schmidt

Byliście

Widzieliście

Pracujcie by inni zobaczyli — Polskę!

Zakładajcie komitety, organizujące wyjazd na

II-gi ZLOT POLSKIEJ MŁODZIEŻY Z ZAGRANICY

który odbędzie się w roku

1935

w KRAKOWIE

Kiedy piszemy te słowa, piękny puchar Gordon Bennetta jest wprawdzie w posiadaniu Aeroklubu Rzplitej Polskiej, jako zwycięzcy z zawodów poprzednich, oficjalnie jednak wręczony będzie dopiero później, gdyż obliczanie wyników zawodów, jest bardzo zawile, potrwa jeszcze czas dłuższy.

Temniemniej zwycięstwo polskie, nie podlega wątpliwości, przyczem zaznaczyć trzeba, że wszystkie balony polskie, a oprócz tego jeden szwajcarski i francuski wykonane zostały w polskich warsztatach balonowych Legjonowo, pod Warszawą.

Najdokładniej przeprowadzone pomiary nie zmieniają zbytnio wyniku, który brzmi:

1) „Kościeszko” — kpt. Hynek i por. Pomaski, ok. 1380 km.

2) „Warszawa” — kpt. Burzyński i por. Zakrzewski, około 1300 km.

3) „Belgica” — Demuyter i Coeckelbergh — 1160 km.

4) „Polonia” — kpt. Janusz i por. Wawszczak.

A więc dwa pierwsze miejsca zdobyli Polacy. Trudno o bardziej przekonujące zwycię-

P u c h a r
Gordon-Bennetta
zdobyty przez Polskę

stwo. Ponieważ zaś w zawodach balonów wolnych warunki techniczne, wszystkie przyrządy, aparaty, gaz, są te same, ten sam wiatr każdemu wieje, więc momentem decydującym o zwycięstwie są jedynie i wyłącznie umiejętności pilota. Kwalifikacje pilotów polskich wyszły dobitnie na jaw, to też każda z załóg balonowych, które brały udział w tegorocznych zawodach a obecnie opuszczają Polskę, przy pożegnaniu raz jeszcze gratulowały zwycięstwa i raz jeszcze zaznaczyły, że dostało się ono we właściwe ręce.

Na starcie tegorocznych zawodów stawilo się 18 balonów:

3 polskie, 3 niemieckie, 1 czesko-słowacki, 2 belgijskie, 1 włoski, 2 ze Stanów Zjednoczonych A. P., 2 szwajcarskie, 3 francuskie i 1 hiszpański.

Na skutek trudności regulaminowych nie mógł wziąć udziału w zawodach balon hiszpański, niedokładności techniczne spowodowały wycofanie się jednego balonu francuskiego.

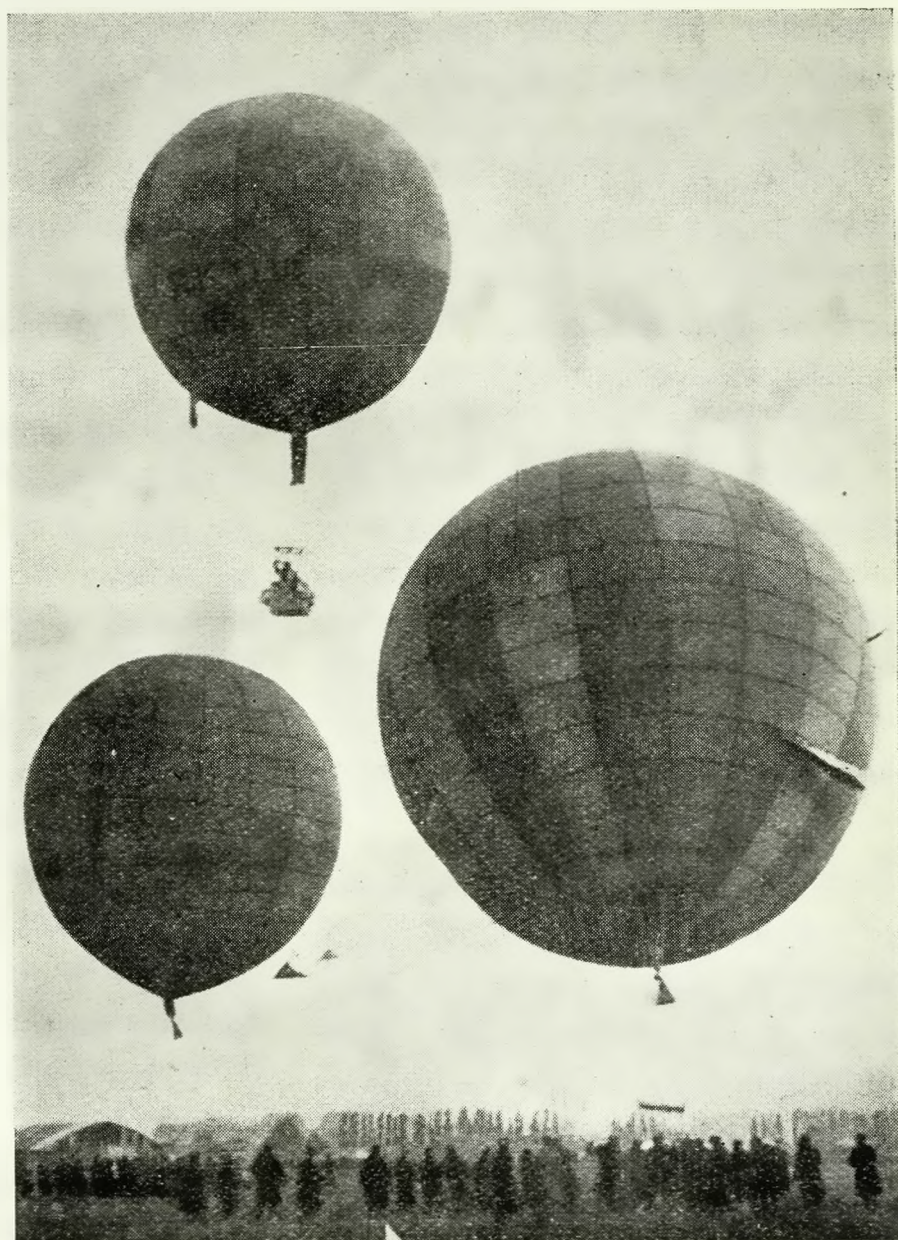
Pozostałych 16 wzniosło się w dniu 23 września w Warszawie, aby po 2 dniach lotu, gnanych wiatrem na wschód, opaść na

terytorjum Z. S. R. R. i Finlandji szerokim wachlarzem od Helsingforsu w Finlandji aż po Moskwę.

Wśród uczestników tegorocznych zawodów były takie sławy, jak Demuyter, czterokrotny zdobywca pucharu, doświadczona załoga balonu amerykańskiego „U. S. Navy”—Kendel i Orville, wreszcie szwajcarzy, posiadający piękną tradycję w tych najstarszych lotniczych zawodach świata.

Zwyciężyli Polacy w warunkach, które nie należały do łatwych. Tylko przez czas przelotu nad Polską sprzyjała zawodnikom pogoda, z chwilą przekroczenia granicy rosyjskiej musiały balony walczyć z deszczem i oblodzeniem, co wpłynęło znacznie na zmniejszenie się dystansu lotu. Wreszcie samo lądowanie odbywało się nieraz w tragicznych bardzo warunkach. I tak np. balon polski „Polonia” pilotowany przez kpt. Janusza, osiadł na środku jeziora w Finlandji, a polscy lotnicy musieli się wplaw ratować do wyspy, gdzie się dopiero niemi zaopiekowały władze fińskie.

Start balonów do zawodów o puchar Gordon - Bennetta

Parę balonów ostrzeliwały posterunki pograniczne. Zwyciężyliśmy więc w tym roku w przestworzach po raz drugi—wszystkie z nami współzawodniczące narody. Puchar Gordon - Bennetta, zdobyty w roku przyszłym, w razie naszego zwycięstwa,

przeszedłby na naszą własność — cel ten przyświeca naszym aeronautom.

Znając zaś ich skromność i rzetelną pracę, wiemy, że nie spoczną na zdobytych laurach.

Karol Soszyński

ROK PRACY SIĘ KOŃCZY...

Sezon w sporcie polskim zbliża się ku końcowi.

Wszystkie najważniejsze zawody, starty międzynarodowe, głośne imprezy mamy w tej chwili poza sobą; oficjalny kalendarzyk nie przewiduje już nic takiego, coby na tegoroczny bilans sportowy wpłynąć mogło w sposób decydujący.

Nim jednak przejdziemy do sumiennego, drobiazgowego zbadania wszystkich pozycji strat i zysków tak, jak to robi każdy zapobiegliwy gospodarz w swoim gospodarstwie, aby móc dla przyszło-

ści wyciągnąć naukę — słabe strony wzmocnić, a mocne — utrzymać, spróbujemy pracę sportową Polski 1934 r. scharakteryzować ogólnie, bezstronnie, zzewnątrz. Stańmy zatem na boku, zmieszajmy się z którymkolwiek obcem społeczeństwem — amerykańskim, czy francuskim, niemieckim czy czeskim i zapytajmy się — tak, jak to Wy, Czytelnicy często robicie — jakiegoś Francuza, Niemca czy też Łotysza, co myśli o sporcie polskim, co o nim słyszał.

Na odpowiedź nie trzeba będzie zbyt długo czekać. Polacy zawodnicy z orłem białym na piersiach znani są każdemu większemu stadionowi w Europie. Oklaski i okrzyki na cześć zwycięskiej Polski rozbrzmiewały w tym roku z równą siłą na dalekiej, chłodnej Północy — w Anglii, Szwecji, Finlandji, jak i w gorących krajach Południa — we Włoszech, Jugosławii, czy na Węgrzech. Jednakowo zasłużyli się Polsce Kusociński, zwyciężając w Wybörgu, Sztokholmie, Amsterdamie najlepszych stayerów

świata, co Biniakowski, gromiąc w Medjolanie na głowę sprinterów włoskich. Tak samo cenić należy rekord świata Wajsówny ustanowiony w Londynie, co puchar Narodów, zdobyty przez naszych jeźdźców w Rydze, lub zwycięstwa Tłoczyńskiego w Budapeszcie, Tallinnie, Witmana w Zagrzebiu, a Walasiewiczówny w Brukseli i tyle tyle innych. Każdy więc sportowiec-cudzoziemiec powie Wam, Czytelnicy, nazwisko tego Polaka, którego zwycięstwo sam podziwiał i okłaskiwał. Ale nie tylko wśród sportowców zagranicą imię „Polska” wymawiane jest z szacunkiem i uznaniem.

Laik, człowiek ulicy może się nie znać na fachowych określeniach sportowych, może nie przywiązywać wagi do centymetrów, gramów i ułamków sekundy — temniej i człowiek najprostszy, najdalej czasem od sportu stojący patrzeć się musiał z podziwem na fantastyczny lot uczestników Challenge'u 1934, na którego czele przez Europę i Afrykę, przez morze i pustynię, mgły i góry gnali zawodnicy polscy — po zwycięstwo. Zwyciężyliśmy. Zwyciężyliśmy poraz drugi, gdy przyszło bronić najstarszego trofeum lotniczego — pucharu Gordon Bennett'a dla balonów wolnych. Zwycięskie skrzydła polskich lotników cień rzuciły na Europę i Afrykę, od Atlantyku aż po rosyjską Wołgę—od pustynnej Sa-

hary aż po jeziora Finlandji. Wśród zwyciężonych w rycerskiej walce przeciwników są przedstawiciele wszystkich prawie narodów, którzy zgodnie stwierdzili: „Polska ma najlepszych lotników świata!” Ci będą nas pamiętać. Spytajcie ich zresztą sami... Uznanie w cudzych oczach — rzecz miła i cenna, jednak na niem poprzestać nie można, nie dla czyjegoś uznania bowiem i podziwu pracuje Polska. Sport zaś jedynie wtedy ma rację bytu i jest poważnym, wychowawczym czynnikiem, jeśli staje się potrzebą mas, a nie tylko zabawką uzdolnionych jednostek. To też czyniąc bilans sportowy roku 1934 zbadać powinniśmy, czy rzeczywiście imponujące wyniki czołowych reprezentantów sportu polskiego oparte są o racjonalną kulturę sportową mas.

Niewątpliwie tak.

Challenge lotniczy przyciągnął na lotnisko w Warszawie 600.000 widzów, którzy w ciągu 7 dni technicznych prób obozowali prawie na lotnisku, bogaci i biedni, starsi i młodzi, którzy wykazali zadziwiającą znajomość rzeczy, niegasnący zapał i niezłomną chęć zwycięstwa. Te same tłumy witały powracających lotników w Katowicach, Lwowie, Wilnie, a w Warszawie stawiły się w końcowym dniu turnieju w ilości 100.000. Te rzesze — to członkowie L. O. P. P., fundatorzy samolotów ekipy polskiej — żyzna gleba, z której wyrosną

przyszli Żwirkiowie, Bajanowie, Płończyńscy...

Dalej Państwowa Odznaka Sportowa — dowód osobistej tężyzny zdobywa rok rocznie coraz więcej ludzi w Polsce — w r. 1934 nosi ją około 400.000, o 100% więcej niż w roku poprzednim. Ilu wśród nich będzie Kusocińskich, Walasiewiczównien — czas pokaże.

Mecz Polska — Niemcy oglądało 37.000 ludzi. Więcej nie mógł pomieścić Stadion. Zawody tenisowe o puchar Davisa (Polska — Danja, Polska — Grecja) odbywają się z reguły przy wypełnionej widowni — pojedynek Kusocińskiego z Lethinenem zgromadził 10.000 widzów.

Te cyfry wystarczą. Mówią one, że lato tegoroczne było pracowite. Rekordy wyników, rekordy startów, rekordy widzów.

Wśród tego pasma zwycięstw są oczywiście i niepowodzenia — muszą być wobec nadmiaru czasem występów, imprez, zawodów.

Cyfry mówią jednak, że strona zysków, ilość i wartość zwycięstw przewyższa o wiele sumę poniesionych porażek.

Przedewszystkiem jednak rok 1934 zamykać będziemy przeświadczeniem, że sport polski znajduje się na właściwej drodze równomiernego, stałego rozwoju.

Rozwoju wszecz i wzwyż.

Marjan Szmitowski

ROK W SPORCIE POLSKIM

LEKKA ATLETYKA

Bezspornie na czoło wszystkich rozkwitających w lecie gałęzi sportu wysunęła się w tym roku lekka atletyka.

Zarówno bowiem ilość rozegranych spotkań, jak i uzyskane w nich wyniki odpowiadały prestiżowi Polski, jako mocarstwa sportowego. Na szczególne jednak uznanie zasłużyła sobie polska kobieca reprezentacja lekko-atletyczna, która w trzech po sobie następujących poważnych spotkaniach — w Londynie, Brukseli i Poznaniu nie tylko utrzymała wszystkie dotychczas dzierżone pozycje w opinii międzynarodowej, ale ponadto zdobyła szereg nowych.

IV IGRZYSKA KOBIECE W LONDYNIE

(10 i 11 sierpień 1934 r.)

Igrzyska obelane zostały przez wszystkie prawie państwa. Polki mimo szczupłości swej reprezentacji (tylko 6 osób!) oraz złej formy Walasiewiczówny, zajęły drugie miejsce za Niemkami, a przed Anglią, Kanadą, Czechosłowacją, Poł. Afryką, Szwecją, Japonią i t. d.

Najlepszy wynik zawodów, pierwsze miejsce i rekord świata ustaliła Jadwiga Wajsówna w rzucie dyskiem z wynikiem 43,79 m., poatem Polki uzyskały: Walasiewiczówna — I miejsce w biegu

na 60 m. czas 7,6 sek. przed Kuhlman, Johnson i Burke, II miejsce na 100 m. w czasach 12:24,9 (a więc poniżej swych normalnych wyników), Kwaśniewska była czwarta w rzucie oszczepem.

MIĘDZYNARODOWE ZAWODY

W BRUKSELI

(14 i 15 sierpnia 1934 r.)

Zawody te, organizowane przez kraj, z którym łączą nas trwałe sportowe węzły, potwierdziły wysoką klasę zawodniczek polskich.

Polki zajęły 3 pierwsze miejsca, 4 drugie, a Wajsówna była przedmiotem

gorących owacyj licznej publiczności, bijąc swój przed paroma dniami ustanowiony rekord światowy w rzucie dyskiem, wspaniałym wynikiem 44,195 m.

Walasiewiczówna wygrała 100 i 200 m. „jak chciała” w dobrych (lepszych niż londyńskie) czasach 12,2 sek i 24,6 sek.

Freiwaldówna zrewanżowała się swym londyńskim rywalkom w biegu na 80 m. przez płotki w czasie 12,4, ponadto drugie miejsce uzyskały Polki w pchnięciu kulą (Wajsówna), oszczepie (Kwaśniewska) i dysku (Cejzikowa).

POLSKA — JAPONIA 62 : 37

(Poznań, 18 i 19 sierpień 1934 r.)

Kulminacyjnym punktem sezonu kobiecej lekkiej-atletyki był mecz międzypaństwowy z Japonią, zakończony imponującym zwycięstwem Polski. Dość powiedzieć, że na 9 konkurencyj Polki wygrały aż 8, za wyjątkiem skoku w dal. Była to też najsłabsza konkurencja tego ciekawego i sprawnie przeprowadzonego spotkania.

Wyniki osiągnięto bardzo dobre, między innymi ustanowiła Kwaśniewska nowy rekord Polski w rzucie oszczepem, rzucając 40,50 m., a Wajsówna w pchnięciu kulą — wynikiem 12,23 m. Ponadto Walasiewiczówna wyrównała rekord światowy w biegu na 100 m., osiągając 11,8 sek.

Tym pięknym rekordem zakończyły Polki swój sezon międzynarodowy.

Jeśli chodzi o mężczyzn, to nie występowali oni w tym sezonie nigdzie w pełnym składzie za wyjątkiem trójmecz bałtyckiego w Rydze, wygranego przez Polskę przed Estonją i Łotwą. Indywidualnie największą ilość startów międzynarodowych miał oczywiście Kusociński, któremu jednak szczęście niebardzo dopisywało. Wtedy, kiedy był w dobrej formie — brakowało mu szybkiej bieżni i silnych przeciwników — warunków nieodzownych do rekordowego wyniku, kiedy zaś przychodziło do poważniejszych zawodów — jego kondycja fizyczna nie była najlepszą. Stąd dwie nieoczekiwane porażki od niepilnowanych out-sider'ów (w Turynie — Rochard, w Sztokholmie — Nielsen). Tem niemniej tytuł najlepszego długodystansowca świata ciągle jeszcze jest przy nim.

Pokonał on kolejno wszystkich estończyków i Łotyszów w Rydze (5 klm. czas 14.40,6), finów, za wyjątkiem Lehtinena, w Wybörgu, Szwedów — między innymi Petersena i duńczyka Larsena w Sztokholmie, Niemców w Berlinie, a porażki z Lehtinenem w Warszawie nie można brać poważnie ze względu na chore kolano.

Inni czołowi polscy lekkoatleci walczyli ze zmiennym szczęściem, które

zwłaszcza na mistrzostwach Europy w Turynie nie chciało się do nas uśmiechnąć. Sukces osiągnął — obok Kusocińskiego — Pławczyk, zajmując w 10-boju trzecie miejsce. Rekord Polski w biegu na 800 m. ustalił Kucharski czasem 1.53,4. Luckhaus zajął w trójskoku 4-te miejsce.

W ramach międzynarodowych mistrzostw Włoch w Mediolanie startował Biniakowski, zajmując 3-cie miejsce w biegu na 100 m. oraz zwyciężając na 400 m. w czasie 48,8, który jest nowym rekordem Polski na tym dystansie.

TENNIS.

„Biały sport” jest naszą nową, mocną pozycją w sporcie międzynarodowym. Usilną pracą wydzwignęliśmy się z państwa, kroczącego w ogonie wszystkich imprez i zawodów na mocarstwo, z którym każdy, choćby najsilniejszy w tenisie naród liczyć się musi.

Obok „starej gwardii” — Tłoczyńskiego i Hebda w szranki weszli młodzi — Wittman, Bratek, Tarłowski. Polskie rakietki walczyły w Anglii, Francji, Niemczech, Estonii, Łotwie, Bułgarii, Jugosławii oraz na Węgrzech, wywożąc szereg cennych zwycięstw i nagród, między innymi tytuły mistrzów Estonii, Łotwy i Bułgarii powędrowały do Polski. Zespół polski zwyciężył Danję 4:3, a w ramach zawodów o puchar Davis'a odbyły się trzy kolejne mecze, które przyniosły barwom polskim trzy piękne zwycięstwa. I tak:

POLSKA — BELGIA 4 : 1.

Mecz odbył się w Warszawie, przy wypełnionej widowni, która była świadkiem ładnej gry i pewnego zwycięstwa rakiet polskich. Zwłaszcza Tłoczyński stanowił klasę dla siebie i imponował swą pewnością i koncepcją pomysłów. Wszystkie single wygrali Polacy (Tłoczyński i Hebda) względnie łatwo, w trzech setach i jedynie double skończył się naszą porażką w czterech setach, przyczem ze strony polskiej występowała niezbyt szczęśliwa kombinacja — Hebda—Stolarow. Barw Belgii bronili Lacroix i Naeyaert w single'ach oraz Lacroix i de Borman w double'u.

POLSKA — ESTONIA 5 : 0.

Następna runda walk o puchar Davis'a dała nam przeciwnika względnie słabego, to też kierownicy sportu polskiego postanowili wypróbować poraz pierwszy w międzynarodowej walce zdolności dorastającego pokolenia tenisowego, wystawiając do single'a Tarłowskiego, a do double'a Wittmana. Nie zawiedliśmy się. Tarłowski pobił obydwu estońskich graczy — Lasna i Pukka, a para polska (Tłoczyński — Wittman) zwyciężyła parę estońską, co prawda dopiero po heroicznej pięciosetowej walce.

Tłoczyński, jak zwykle nie oddał w single'u ani jednego seta.

POLSKA — GRECJA 5 : 0.

Trzecie z kolei spotkanie pucharowe, rozegrane w Warszawie, skończyło się znowu zwycięstwem Polski w najwyższym możliwym stosunku. Był to prawdziwy pogrom rakiet Grecji — Staliosa i Zachosa, którzy nie wygrali ani jednego seta, choć ze strony polskiej występowali Tarłowski i Bratek w double'u, a Tarłowski grał również jednego single'a obok Hebda i Tłoczyńskiego. 15 : 0 setów i 92 : 28 gemów — oto miażdżąca wymowa cyfr z meczu Polska — Grecja, który Polsce uutorował drogę do gier w roku przyszłym w rundzie finałowej o puchar Davis'a.

W ramach meczu Legja (Warszawa) — Racing Club (Paryż), spotkał się ostatnio Hebda z czołowym tenisistą francuskim i niegdyś jednym z najlepszych graczy świata — Jean Borotą. Polak wygrał 12 : 10 i 6 : 4. Aczkolwiek do zwycięstwa tego nie można przywiązywać pełnej wartości, gdyż obecny Borota nie jest Borotą z przed paru lat, wynik jednak pozostając wynikiem, wskazuje, że dla tenisu polskiego już nie było jakiego trzeba przeciwnika, aby uznać jego wyższość.

PIŁKA NOŻNA.

W sporcie tym stoją wszystkie wyniki w cieniu rezultatu meczu międzypaństwowego Polska — Niemcy w Warszawie, a właściwie jego ostatnich 20 minut, gdyż w 71 minucie Polska prowadziła jeszcze 2:1 i nic nie zapowiadało końcowej klęski.

Wyprowadzenie z tego jedyne meczu ogólnego pesymistycznego wniosku byłoby o tyle niesłuszne, że z jednej strony nawet Niemcom wynik 5:2 wydaje się za wysoki, z drugiej strony natomiast posiadane cyfry z meczów drużyn polskich z obcymi świadczą, że raczej na ich podstawie należy obliczać właściwą wartość polskich piłkarzy. A więc:

„Ruch” (Górny Śląsk) bije „Vorwaerts” (Gliwice) 9:2, „Wawel” (Nowa Wieś) — „Favoritner” (Wiedeń) 8:3, „Naprzód” (Lipiny) — „Temeszwár” 0:0, Wilno — Ryga 2:1, włoski klub F. F. Milano przegrał z „Pogonią” we Lwowie 3 : 5 i t. d.

Jeśli natomiast wrócimy do owego meczu międzypaństwowego, w którym fortuna raz jeszcze zadrwiła sobie z nas, wyrывая nam tak, jak to było w Berlinie rok temu — zwycięstwo w ostatniej chwili z rąk, ku niemej rozpacz 32.000 widzów polskich a zrozumiałej radości 6.000 widzów z Niemiec to najlepszą ilustracją jest recenzja niemieckiego fa-

chowego czasopisma „Fussballwoche“.

Spotkaniu Polska — Niemcy poświęca to pismo 15 stron (!), a tytuł jego brzmi: „Serja spotkań międzypaństwowych szczęśliwie rozpoczęta. 5:2 przeciw Polsce. Ciężka walka z rycerskim przeciwnikiem przed sportowo nastawioną publicznością“.

A w dalszym ciągu czytamy:

„Okazało się w sposób oczywisty, że nasza ostrożna i wysoka ocena Polaków była słuszna. Znowu (poprzednio w Berlinie) zauważyliśmy cały szereg naprawdę pierwszorzędnych graczy w polskiej drużynie, ludzi z doskonałą i wysooko-postawioną techniką...”

„W polskich piłkarzach tkwi coś z żywiołowej siły...”

„Fussballwoche” kończy wezwaniem:

„Do zobaczenia w Berlinie, Polacy!”

Mecz, który pozostawił po sobie takie wrażenie nie jest przegrany beznadziejnie.

W Warszawie Niemcy byli lepsi i... szczęśliwsi.

Do zobaczenia w Berlinie!

INNE SPORTY.

B o k s.

Boks polski w lecie przeżywa właściwie „sen zimowy”, szykując się do swego istotnego zimowego sezonu. Z drugiej strony oceanu przychodzi natomiast radosna wiadomość, że Polak Tadeusz Jarosz zdobył w Pittsburgu po 15-torundowej walce na punkty tytuł mistrza świata w kategorii średniej, de-tronizując Dundee'go. Ponieważ Polak

jest młody i są to jego pierwsze kroki bokserskie, można mu wróżyć piękną przyszłość.

H i p p i k a.

Jeźdźcy polscy startowali w międzynarodowych konkursach hippicznych w Rydze i zdobyli szereg cennych nagród. W i o ś l a r s t w o.

Verey (Kraków) zdobył na mistrzostwach Europy w Lucernie (Szwajcaria) na skul'u tytuł wicemistrza Europy, inne osady polskie przegrały dopiero po zaciętej walce w finałach.

P ł y w a n i e.

Na mistrzostwach Europy w Magdeburgu zajął Bocheński (A. Z. S. Warszawa) 6-te miejsce w biegu na 100 m. stylem dowolnym w czasie 1.03,3.

Mistrzyni Polski w rzucie oszczepem Kwaśniewska

PIERWSZE IGRZYSKA SPORTOWE POLAKÓW == Z == ZAGRANICY MAMY POZA S O B A

Blisko 3 miesiące dzieli nas już od nich, a jednak czasem się wydaje, że zaledwie wczoraj reprezentacyjny Stadion Wojska Polskiego, przybrany odświętnie, witał 400 wysłanników sportu polskiego na Emigracji. Jeszcze, zda się nie umilkły strzały startera i gwizdek sędziego, jeszcze brzmi w powietrzu entuzjizm tłumów i oryginalny zew bojowy przedstawicieli Polonii amerykańskiej, a boisko plamą sprężyste sylwetki sportowców polskich, przybyłych z daleka, z bardzo daleka.

Skończyły się Igrzyska. Ich uczestnicy powrócili do swych domów, zabierając ze sobą puchary, dyplomy, żetony i przeprowadzona skrupulatnie klasyfikacja wysunęła jednych na czoło, innym przyznała dalsze miejsca.

Oni wszyscy jednak, wszyscy bez wyjątku i ci zwycięzcy i ci zwyciężeni jednakowe sobie

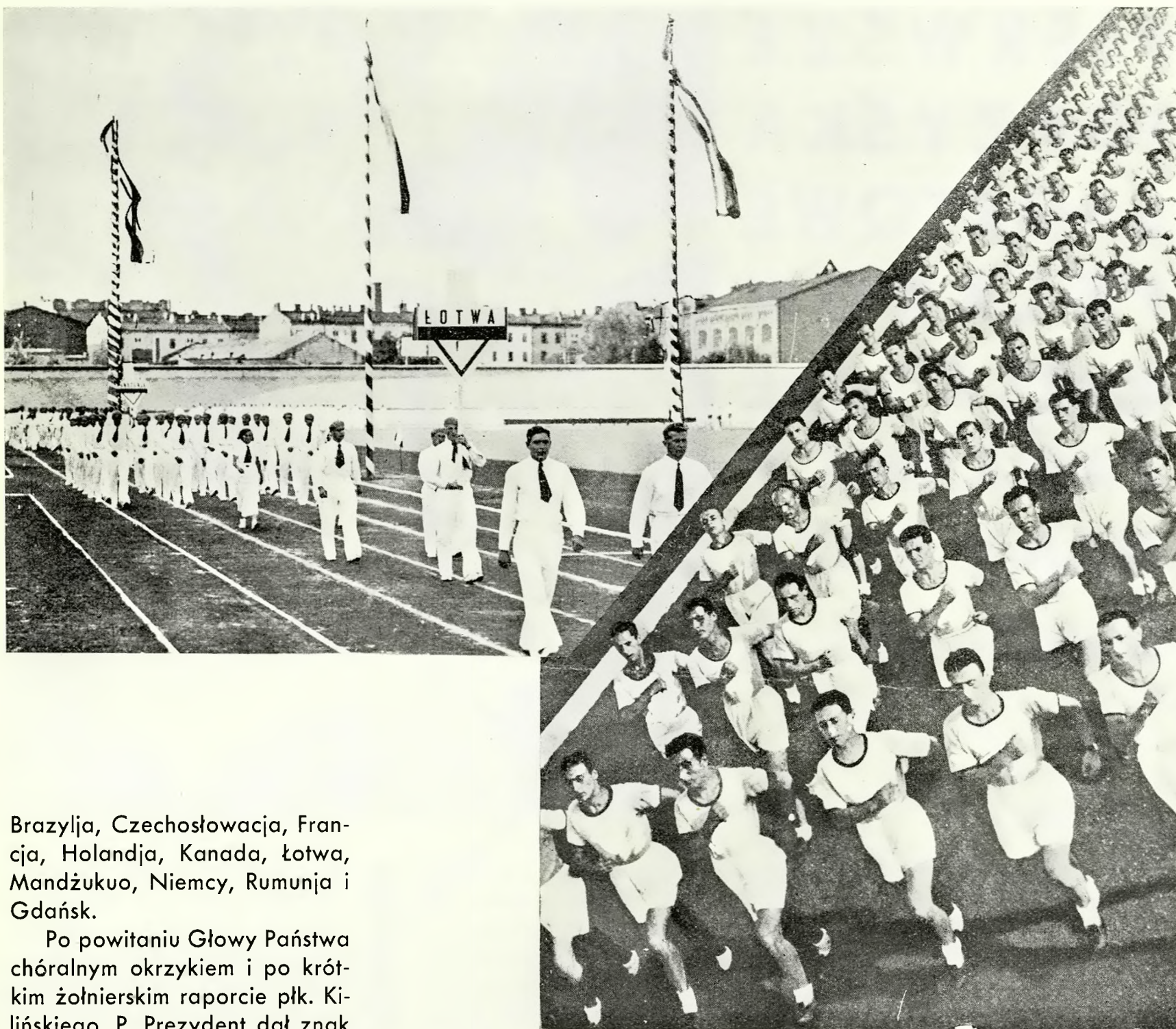
zdołali zdobyć w oczach widzów tej niezapomnianej uroczystości. Tą samą bowiem wartość posiada porywający swą lekkością bieg Szumachowskiego — Polaka z Ameryki, co odmierający z zajądłym uporem twardy krok Nowaka — górnika polskiego z podziemi Francji. Czyż nie ten sam niespożyty duch polskiego narodu tkwi w talencie Walasiewiczówny, lub w locie Wąsowicza, szybującego na 4-metrowej wysokości ponad poprzeczką, co w przedstawicielu Junaka z Brazylii, który w ostatniej chwili zdążył na start, wprost z podróży przez lądy i morza i który nieustępliwie, do ostatka walczył o każdy centymetr swego dystansu ze świeższymi od siebie, z wypoczętymi.

Im wszystkim należy się szacunek, oni wszyscy zdali swój egzamin. Zdali go przed Głową Państwa Polskiego — Prezyden-

tem Rzeczypospolitej i tłumami rodaków, którzy w dniu tym z radością się przekonali, że Polska sportowa wybiega daleko poza kordony i granice...

W obecności Pana Prezydenta Rzplitej i przedstawicieli Rządu pp. premiera Kozłowskiego, min. Butkiewicza, min. Kilińskiego, min. Paciorkowskiego, marszałka Sejmu Światalskiego, Prezesa Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy marszałka Senatu Raczkiewicza, prezesa Ligi Morskiej i Kolonjalnej gen. Orlicz-Dreszera, wojewody Jaroszewicza, prezesa Związku Związków Sportowych — płk. Ulrycha i dyrektora PUWF'u płk. Kilińskiego dokonano otwarcia Igrzysk Sportowych naszej Emigracji.

Na stadionie Wojska Polskiego stanęło w karnym ordynku 13 reprezentacji polaków, w kolejności alfabetycznej: St. Zjednoczone A. P., Austria, Belgia,

Brazylja, Czechosłowacja, Francja, Holandia, Kanada, Łotwa, Mandżukuo, Niemcy, Rumunja i Gdańsk.

Po powitaniu Głowy Państwa chóralnym okrzykiem i po krótkim żołnierskim raporcie płk. Kilińskiego, P. Prezydent dał znak otwarcia Igrzysk. W tej chwili na maszt wzniosła się i załopotała biało-czerwona chorągiew. Wreszcie we wzorowych, karnych szykach zawodnicy predefilowali przed głęboko wzruszoną widownią.

Zawody się rozpoczęły ściśle według planu 1 sierpnia i trwały do 5 sierpnia w następujących konkurencjach:

1. LEKKA-ATLETYKA.

Panowie:

100 metrów. Przedbiegi wygrywają: Baca 11,7 przed Lubojewskim, Janiak 11,0 przed Kuncem i Golankiewicz 11,6 przed Onderkiem. Finał: 1) Janiak (U. S. A.) 10,9; 2) Golankiewicz (U. S. A.) 11,2; 3) Baca (U. S. A.) 11,3, 4) Onderek (Czechosłowacja); 5) Kunc (Gdańsk).

200 metrów. Półfinały wygrywają: Golankiewicz 23,6 przed Onderkiem, Klinkowski 23,5 przed Kaczmarskim. Finał: 1) Klinkowski (U. S. A.) 23,2; 2) Golankiewicz (U. S. A.) 23,8; 3) Gołek (Niemcy), 4) Baca (U. S. A.), 5) Kaczmarski (U. S. A.), 6) Odnerek (Czechosłowacja).

400 metrów — przedbiegi wygrali Golankiewicz (U. S. A.) 53,2 przed Małanowskim (Gdańsk), Kaczmarski (U. S. A.) 54,2 przed Majerczukiem (Rumunja) i Klinkowski (U. S. A.) 52,9 przed Potrzebą (Niemcy).

Finał: 1) Klinkowski (U. S. A.) 50,9; 2) Kaczmarski (U. S. A.) 51,8; 3) Majerczuk (Rumunja) 54,2; 4) Małanowski (Gdańsk); 5) Potrzeba (Niemcy).

800 metrów — 1) Kaczmarski (U. S. A.) 2:02,2; 2) Oleksy (U. S. A.) 2:03,6; 3) Winslow (Łotwa) 2:04,8, 4) Piaski (U. S. A.).

1500 metrów — 1) Szumachowski (U. S. A.) 4:08,6; 2) Oleksy (U. S.

A.) 4:14,3; 3) Nowak (Belgia) 4:15; 4) Łakomy (Niemcy) 4:20; 5) Jurczek (Czechosłowacja); 6) Lewandowski (Francja).

5000 metrów — 1) Szumachowski (U. S. A.) 15:59,2; 2) Szeljański (U. S. A.) — 16:35; 3) Jurczek (Czechosłowacja) 16:39; 4) Pośpiech (Czechosłowacja); 5) Kadel (Niemcy); 6) Świętochowski (Gdańsk) przez 4 kilometry biegł tuż za Szumachowskim Nowak (Belgia), ale wskutek upadku i kontuzji wycofał się z biegu.

Sztafeta 4×100 m. 1) Ameryka 45,4; 2) Niemcy 46; 3) Gdańsk 46,2; 4) Francja; 5) Rumunja; 6) Czechosłowacja.

Kula — 1) Podolak (U. S. A.) 12 m. 81 cm.; 2) Farny (Czechosłowacja) 12,51; 3) Zboralski (Francja) 12,45; 4) Chudzikiewicz (U. S. A.) 12,28; 5) Urbaniak (Francja) 11,93.

Oszczep — 1) Chudzikiewicz (U. S. A.) 50,64; 2) Urbaniak (Fran-

cja) 48 m.; 3) Farny (Czechosłowacja) 47,32; 4) Płoszek (Czechosłowacja) 46,97; 5) Santarius (Czechosłowacja) 43,67; 6) Zboralski (Francja) 42,02.

Skok w dal — 1) Janiak (U. S. A.) 642; 2) Ratkowski (U. S. A.) 641; 3) Gołek (Niemcy) 631; 4) Jaworek (Czechosłowacja) 610; 5) Iciakowski (Francja) 606.

Skok w wyż — 1) Ratkowski (U. S. A.) 1.70 (poza konkursem 1.75); 2) Wąsowicz (U. S. A.) 170; 3) Piaski (U. S. A.) 1.65; 4) Chlebek (Czechosłowacja) 165; 5) Orłoś (Francja) 160; 6) Kunc (Gdańsk) 160.

Skok o tyczce — 1) Wąsowicz (U. S. A.) 408; 2) Majerczuk (Rumunia) 300; 3) Urbaniak (Francja) 300; 4) Farny (Czechosłowacja) 280; 5) Czechczt 280.

110 m. przez płotki — 1) Ratkowski (U. S. A.) 17,2; 2) Zboralski (Francja) 19; 3) Bratkowski (Gdańsk) 19,4; 4) Tomas (Francja).

Rzut dyskiem — 1) Podolak (U. S. A.) 36,72; 2) Farny (Czechosłowacja) 35,18; 3) Zboralski (Francja) 34,62; 4) Chudzikiewicz (U. S. A.).

Sztafeta 4×100 m. 1) Ameryka — 3:36,6; 2) Niemcy — 3:40; 3) Czechosłowacja — 3:47,4; 4) Francja; 5) Gdańsk.

Panie:

100 m. — przedbiegi wygrywają: Przybylska 13,4 przed Paluszek i Walasiewiczówna 12,3 przed Śliwą — wszystkie U. S. A.

Finał wygrywa 1) Walasiewicz 12,2; 2) Śliwa 13,2; 3) Przybylska 13,4; 4) Paluszek.

200 m. — 1) Walasiewicz 24,5; 2) Przybylska (U. S. A.) 28; 3) Paluszek (U. S. A.) 30; 4) Malanowska (Gdańsk) 32,8.

Dysk — 1) Walasiewicz (U. S. A.) 33,78; 2) Górna (U. S. A.) 29,36; 3) Malanowska (Gdańsk) 28,96; 4) Przybylska (U. S. A.) 26,35; 5) Michalska (Niemcy) 26,13; 6) Paluszek (U. S. A.) 20,67.

Oszczep — 1) Walasiewicz (U. S. A.) 32,61; 2) Przybylska (U. S. A.) 24,15; 3) Malanowska (Gdańsk) 23,89; 4) Samuelsonówna (Gdańsk) 23,53.

Skok w wyż — Przybylska (U. S. A.) 135; 2) Śliwa (U. S. A.); 3) Paluszek (U. S. A.); 4) Malanowska (Gdańsk); 5) Wesołowska (Gdańsk).

Kula — 1) Paluszek (U. S. A.) 9,20; 2) Przybylska (U. S. A.) 9,07; 3) Michalski (Niemcy) 8,91; 4) Górna (U. S. A.); 5) Malanowska (Gdańsk).

Skok w dal — 1) Paluszek (U. S. A.) 5,01; 2) Śliwa (U. S. A.) 4,88; 3) Paknisówna (Łotwa) 4,60; 4) Przybylska (U. S. A.) 4,51.

Zawody lekkoatletyczne wykazały dosyć dużą przewagę Polaków z Ameryki, którzy, posiadając do dyspozycji trenerów i sale gimnastyczne byli w możności rozwinąć wrodzone zdolności i nadali im już odpowiedni szlif. Wśród pozostałych — wiele wspaniałego materiału, przyczem zespołowo imponowali Polacy z Czechosłowacji, Gdańska, Francji i Niemiec a indywidualnie, oprócz „Amerykan”, którzy zajęli wszystkie pierwsze miejsca, odznaczyli się: Gołek (Niemcy), Majerczuk (Rumunia), Winslow (Łotwa), Nowak (Belgia) i Farny (Czechosłowacja).

Wśród pań hegemonia Ameryki była jeszcze dobitniejsza a wśród drużyny U. S. A. na plan pierwszy wybiła się Walasiewiczówna.

Ostateczna punktacja lekkoatletyczna: 1) U. S. A. 387 punktów, 2) Czechosłowacja 61 p., 3) Gdańsk 44, 4) Francja 40, 5) Niemcy 39, 6) Łotwa 15, 7) Rumunia 14, 8) Belgia 8.

II. PŁYWANIE.

100 m. dowoln. 1) Chrostowski 1:00,4 (rekord polski wyrównany); 2) Sendlak (Niemcy) 1:21,4; 3) Krzywoń (Austria) 1:24,5; 4) Siefert (Rumunia); 5) Nerlewski (Gdańsk).

200 m. klasycz. 1) Nieznalski (U. S. A.) 3:15,6; 2) Muzyk (Gdańsk) 3:23,3; 3) Porada (Niemcy) 3:24; 4) Zacherski (Rumunia); 5) Bojar (Gdańsk); 6) Reiche (Austria).

100 m. na wznak. 1) Chrostowski (U. S. A.) 1:21,5; 2) Krzywoń (Austria) 1:30; 3) Jesikiewicz (Gdańsk) 1:45,8; 4) Preiss (Rumunia).

400 m. dowoln. 1) Chrostowski (U. S. A.) 5:35,4; 2) Rogalski (Kanada) 6:07,2; 3) Muzyk (Gdańsk) 7:52,6; 4) Jesikiewicz (Gdańsk) 8:57,8.

1500 m. dowoln. 1) Rogalski (Kanada) 24:36,2; 2) Olszewski (Gdańsk) 37:37,3.

Sztafeta 3×100 st. zmienne. 1) Rumunia 5:43. Gdańsk, który przyszedł pierwszy w czasie 5:14,6 został zdyskwalifikowany.

Również i w pływaniu pokazali Polacy z Ameryki a przede wszystkim Chrostowski „lwi pazur”. Obok nich brylował także reprezentant Kanady — Rogalski. Reszta stanowiła wyrównaną klasę, wśród której wysuwała się nieco Austria.

III. PIŁKA NOŻNA.

W zespołowym turnieju o mistrzostwo w piłce nożnej miejsce pierwsze zdobyła „Polonia” z Karwiny, która obok Polaków z Niemiec reprezentowała najlepszy styl gry. Na tym samym mniej więcej poziomie grały —

„Gdańsk”, „Francja” (faworyci), „Rumunia”, „Belgia”, „Łotwa” oraz „Austria”. Walki były czasem b. zacięte, tem miler uderza niezwykle fair przebieg tych rozgrywek. Gwizdek sędziego, karzący jakiś faul lub inne wykroczenie odzywał się niezmiernie rzadko. Dżentelmeni na boisku — taka była zgodna opinia widzów tych zawodów.

Rumunia — Francja 1:0. Jedyną bramkę strzelił Kaczmarek dopiero w drugim przedłużeniu, w 139 (!) minucie gry.

Niemcy — Gdańsk 2:1 (2:1). „Niemcy” ambitnie grający — Gedanja natomiast bez formy. Bramki dla zwycięzców strzelili: Kwalek i Ulrich, dla pokonanych Piasecki z karnego.

Czechosłowacja — Austria 8:0 (4:0). Duża przewaga mistrza żupy cieszyńskiej, który wygrał bez trudu.

Belgia — Łotwa 3:2 (1:2). Emigranci z Belgii dopiero po przerwie przechylili szalę zwycięstwa na swą stronę.

Półfinały: Czechosłowacja — Rumunia 4:2 (2:1). Pomimo zaciętej obrony, udało się lepszej technicznie Czechosłowacji strzelić 4 bramki (Ferrek i Stanowski po dwie), decydujące o zwycięstwie. Strzelcami Rumunii byli Parnenko i Suk.

Niemcy — Belgia 4:1 (1:0). Belgowie nie wytrzymali tempa w drugiej połowie i musieli się uznać za zwyciężonych. Bramki strzelili „niemcy” — Drukarczyk, Burczyk, Kwalek i Ulrich. Dla Belgii wykorzystał wolny — Lubański.

Finał: Czechosłowacja — Niemcy 2:0 (2:0). „Cześci” wygrali, bo byli lepsi, prócz tego wykorzystali (przez Stonawskiego) dwa nieszczęśliwe wybiegi bramkarza „niemieckiego”.

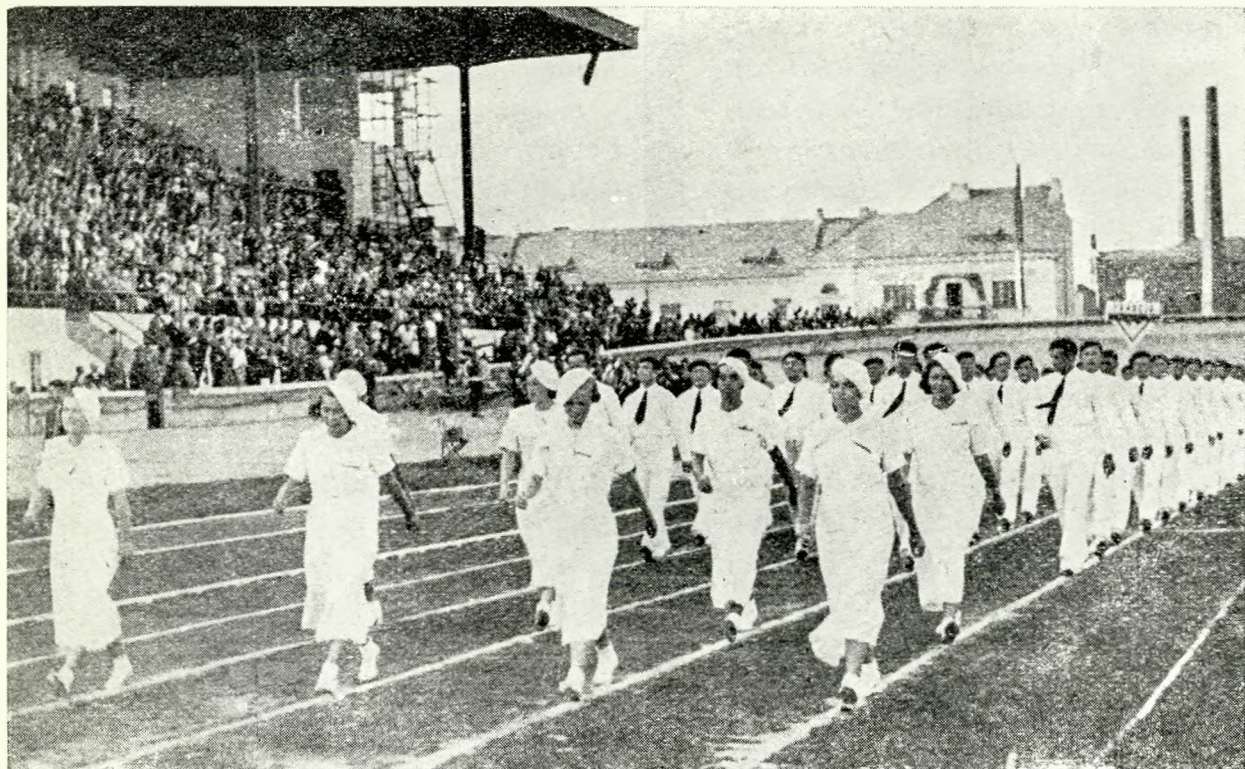
IV. GRY SPORTOWE.

a) **Siatkówka.** Do zawodów kobiecych zgłosiły się 3 drużyny: **Gdańsk — Niemcy 2:0 (15:4, 15:1).** Niemcy grają jeszcze dosyć prymitywnie. Czechosłowacja wchodzi walk'over'em.

Finał: Czechosłowacja — Gdańsk 2:1 (12:15, 15:11, 15:10) zakończył się zwycięstwem, ciężko wywalczonym, lepszej technicznie Czechosłowacji nad dobrze broniącym się Gdańskiem.

Siatkówka panów: **Łotwa — Belgia 2:0 (15:0, 15:3).**

Czechosłowacja — Gdańsk 2:0 (15:4, 15:7).

Rumunia — Niemcy 2:0 (15:6, 15:11).

Duża przewaga drużyn, wymienionych na pierwszym miejscu. Francja weszła do półfinałów walk'over'em.

Półfinały: Łotwa — Rumunia 2:0 (15:3, 15:11).

Czechosłowacja — Francja 2:0 (15:4, 15:5).

Finał: Czechosłowacja — Łotwa 2:1 (15:0, 16:18, 15:6). Zespół mistrza — drużyna gimnazjum polskiego w Orłowie na Śląsku Cieszyńskim — uporał się w trzech partjach z ambitną Łotwą. Ładna walka.

b) Koszykówka panów:

Gdańsk — Niemcy 20:15 (13:11). Gra bardzo szybka i ostra, o stałej, choć nieznacznej, przewadze akademików gdańskich.

Rumunia — Belgia 13:10 (10:10, 4:4). Rumuni dopiero w dogrywce zdołali zwyciężyć zacięcie broniącego się przeciwnika.

Francja — Czechosłowacja 38:24 (16:16). Obydwie drużyny wysoko zaawansowane technicznie. Francja pięknym finiszem w drugiej połowie zapewniła sobie zwycięstwo.

Półfinał: Gdańsk — Rumunia 28:17 (9:11). Rumunia nie wytrzymała tempa narzuconego w pierwszej połowie i przegrała. Francja wchodzi walk'over'em do finału.

Finał: Francja — Gdańsk 15:11 (9:7). Francja nie mogła wykorzystać swej dużej przewagi technicznej wskutek ambitnej, chwilami za ostrej gry „gdańszczan”. Zwycięzcy rekrutują się z towarzyszt „Sokoła” i „Strzelca” we Francji.

Turniej gier sportowych był widowiskiem b. ciekawym i wykazał duże walory tych zespołowych gier; w koszykówce drużyny były bardziej zaawansowane.

V. KOLARSTWO.

Wyścig szosowy na szosie radomskiej na dystansie 100 km. o mistrzostwo Emigracji, zamienił się na walkę Emigracji z Macierzą.

W trakcie walki wyszły na jaw duże walory Polaków z Francji, którzy prowadzili przez dłuższy czas wyścig. Bieg rozegrano na finiszu i pierwsze trzy miejsca zapewnili sobie kolarze Macierzy: 1) Michalak 3:06:16,4, 2) Połńczyk, 3) Olecki.

Jako pierwszy z Emigracji przybył: 4) Praczyk (Belgia) a za nim 5) Napierała (Francja), 6) Zieliński (Macierz), 7) Majorczyk (Francja), 8) Baranek (Francja), 9) Wittek (Francja), 10) Kula (Belgia), 11) Sperber (Gdańsk), 12) Walkowiak (Gdańsk), 13) Cypser (Czechosłowacja), 14) Ratajczak (Belgia), 15) Węclewicz (Niemcy).

VI. BOKS.

Turniej bokerski Emigracji stał się zawodami popularyzującymi ten męski sport — w pełnym tego słowa znaczeniu. Zawodnicy wykazali wyrównany, wysoki techniczny poziom, niezwykłą ambicję i zaciętość. Zwłaszcza pięściarze Francji a także Niemiec i Gdańska wnieśli na ring wiele z prawdziwych cech boksera.

Wyniki:

Waga kogucia: Kasprowiak (Niemcy) bije Chmielewskiego (Gdańsk); Górecki (Rumunia) bije Chramca (Holandia) przez techniczny k. o.; Kasprowicz (Niemcy) bije w finale słabego Góreckiego (Rumunia).

Waga piórkowa: Bianga (Gdańsk) bije k. o. Jokla (Niemcy) w 3 rundzie; Gierdal (Francja) bije przez techniczny k. o. Kusznerusa (Łotwa); Bianga bije przez techniczny k. o. Do- wążeluka (Belgia). Wreszcie w finale Bianga bije przez techniczny k. o. Do- Gierdala (Francja) dzięki celności swych ciosów i lepszej defenzywie.

Waga lekka. Rendzionek (Łotwa) zwycięża problematycznie Karwińskiego (Francja) a w finale Hirscha (Gdańsk) po nieciekawej, nieczystej walce.

Waga półśrednia. Neuman (Gdańsk) nokautuje po kilkunastu sekundach Dworzaka (Czechosłowacja); Wojczak (Francja) bije Kołoczka (Niemcy). W finale Wojczak (Francja) wygrywa nieznacznie z Neumanem.

Waga średnia. Stachowiak bije na punkty Puchniaka (Kanada). Sędziowie sprostowali przytem odwrotną, niesłuszną decyzję z dnia poprzedniego; Lange (Francja) bije Sarnowskiego (Gdańsk); Moczukin (Łotwa) bije Kłodę (Czechosłowacja). Lange (Francja) bije przez techniczny k. o. Moczukina w 3 rundzie; Stachowiak bije Mecha (Rumunia) w 1 rundzie k. o. W finale Lange i Stachowiak stoczyli najładniejszą walkę dnia, w której technika i orientacja „francuza” szła o lepsze z ciosem i szybkością „Niemca”. Zwyciężył ostatecznie Lange (Francja).

Waga półciężka. Jabłoński (Francja) bije Hańskiego, potem Polowika (Niemcy), Wojcieszek bije nieoczekiwanie k. o. Polacka (Czechosłowacja).

W finale Jabłoński II (Francja) zwycięża Wojcieszka w 1 rundzie przez techniczny k. o.

Waga ciężka. W tej wadze zwycięża Chistowski walk'over'em.

Waga musza: Sieracki (Gdańsk) bije Fischera (Niemcy) przez techniczny k. o. w 2 rundzie.

Drużynowo w boksie zwyciężyła Francja przed Niemcami.

Na zakończenie odbyły się zawody reprezentacji Polski z reprezentacją Emigracji w lekkiej atletyce, piłce nożnej, grach sportowych i boksie. Sportowcy polscy z emigracji pomimo częstokroć ciężkich warunków pracy nie odbijali zbyt od sportowców Macierzy, która jednakże wygrała większość konkurencji.

POLSKA — EMIGRACJA

80 : 50 w lekkiej-atletyce.

W zawodach lekko-atletycznych osiągnięto szereg świetnych wyników. Na poziomie światowym znajduje się wynik w skoku o tyczce Wąsowicza, doskonały czas na 100 m. osiągnął Ja-

niak, wreszcie dwukrotnie pobity został rekord Polski w rzucie dyskiem początkowo przez Heljasza później przez Siedleckiego. Dobrze skakał też tyczkarz Morończyk.

100 m. wygrał Janiak (Emigr.), który mimo miękkiej bieżni osiągnął dobry czas 10.6. 2) Biniakowski 10.7 (rekord polski wyrównany), 3) Trojanowski II, 4) Golankiewicz (Emigr.).

Rzut dyskiem — przyniósł zwycięstwo świetnie usposobionemu Siedleckiemu 45,95 (nowy rekord polski), 2) Heljasz 45.50 (lepszy od starego rekordu), 3) Podolak (Emigr.) 39.25, 4) Farny (Emigr.).

Skok w zryw: 1) Pławczyk 180, 2) Patkowski (Emigr.) 175, 3) Lokajski 170, 4) Piaski (Emigr.).

Bieg 1500 m. — wygrali pewnie: 1) Kucharski 4,01,6, 2) Sołdan 4,02,2, Szurachowski (Emigr.) rezygnuje z walki i przychodzi razem z Oleksym (Emigr.) w 4 m. 4 sek.

Skok o tyczce — wygrał w imponującym stylu Wąsowicz (Em.) 4 m. 10 s., 2) Morończyk 3,85, 3) Kluk 3,65.

Sztafeta 4×100 — wygrała Polonia zagran. w składzie: Golankiewicz, Baca, Klinkowski i Janiak. Przegrał biegnący w 3 zmianie Pławczyk, który stracił nadrobiony przez Twardowskiego i Trojanowskiego teren.

Sztafeta olimpijska — Polska w składzie Kucharski, Kostrzewski, Biniakowski, Twardowski, ustanowiła nowy rekord polski w 3 m. 22,8 s. bijąc Emigrację, która uzyskała 3 m. 24,2 s.

5.000 m. — wygrał bezapelacyjnie Kusociński w czasie 14,47,6 przed Fiałką 15,54,8; 3) Nowak 16,05,6 (Emigr.); 4) Jurczak (Emigr.).

Oszczep — 1) Mikrut 59,55; 2) Wojtkiewicz 53,22; 3) Chudzikiewicz (Emigr.) 51,25; 4) Urbaniak (Emigr.).

Pchnięcie kulą — 1) Heljasz 14,93; 2) Tolgner 13.63; 3) Podolak (Emigr.) 12,82; 4) Chudzikiewicz (Emigr.).

Skok w dal — 1) Nowak 710½, 2) Hofman 685, 3) Janiak (Em.) 673, 4) Ratkowski (Emigr.).

400 m. — wygrał Biniakowski 50 s. przed Klinkowskim (Emigr.) 52 s., 3) Kostrzewskim i 4) Kaczmarzem (Em.).

110 przez płotki — wygrał Twardowski przed Majerzewskim (Emigr.) w 15,7.

2:0 w siatkówce.

Spotkanie w męskiej siatkówce zakończyło się dosyć łatwym zwycięstwem Polski reprezentowanej przez warszawski A. Z. S. w stosunku 2:0 (15:3; 15:7).

60:6 w koszykówce.

W koszykówce panów reprezentacja Polski (jeden atak złożony z graczy warszawskich, drugi z krakowskich) pokonała pewnie reprezentację emigracji 60:6, do przerwy 28:3.

10:4 w boksie.

W wadze muszej Rotholc znokautował w pierwszej rundzie Fleischera (Emigracja).

W wadze koguciej Moczek pokonał na punkty Wieczorka (Emigracja).

W wadze piórkowej Gerdal (Emigr.) zremisował z Polusem.

W wadze lekkiej — Bąkowski zwyciężył na punkty Rendziorka (Emigr.).

W wadze półśredniej — Wójczak (Emigr.) zremisował z Garnarnikiem.

W wadze średniej — Chmielewski odniósł zwycięstwo nad Puchniakiem (Emigr.).

W wadze półciężkiej — Polnik (Emigr.) wygrał na punkty z Hankem.

W wadze ciężkiej — Piłat znokautował w pierwszej rundzie Chistowskiego (Emigr.). Ostatnie miało charakter towarzyski.

8:1 w piłce nożnej.

Sam przebieg gry nie wskazywał aż tak wielkiej różnicy sił. W pierwszej połowie gra była wyrównana w polu, natomiast pod względem skuteczności strzałów górowali napastnicy krajowi. Po przerwie przewaga reprezentacji polskiej była silniejsza.

Bramki zdobyli Wilimowski (4), Matjas (3) i Martyna z karnego. Honorowy punkt dla Emigracji zdobył Ferek z karnego za faul Martyny.

W drużynie Emigracyjnej dobry był bramkarz. Poza tym wyróżnić należy doskonałego pomocnika Czibę, łączników Stonawskiego i Fereka.

W reprezentacji polskiej — obrońce wyróżnił się Martyna, w pomocy Zizka, w ataku najlepszy Wilimowski.

ROZDANIE NAGRÓD I ZAMKNIĘCIE IGRZYSK

Po zawodach piłkarskich marszałek senatu Raczkiewicz, prezes Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy wręczył zwyciężcom zespołom i zawodnikom nagrody.

Puchar Prezydenta Rzplitej zdobyła pierwsza w ogólnej punktacji „Francja” — 35 punktów; 2) „Gdańsk” 34 p.; 3) Czechosłowacja — 27 p.; 4) „Niemcy” — 21 p.; 5) „U. S. A.” 20 p.; 6) „Rumunia” 17 p.; 7) „Belgia” — 11 p.; 8) „Łotwa” — 10 p.; 9) „Kanada” — 3 p.; 10) „Austria” — 2 p. Holandia, Mandżuria i Bra-

zylja nie zdobyły miejsc punktowych.

Nagrodę najlepszej lekko-atletyki zdobyła Walasiewiczówna, najlepszego lekko-atlety Wąsowicz (U. S. A.), najlepszego pływaka — Chrostowski (U. S. A.), za najładniejszą walkę bokserką — Puchniak (Kanada), najlepszego kolarza — Praczyk (Belgia).

Nagrodę Ministra Spraw Zagranicznych oraz nagrodę Ministwa Oświaty zdobyła „Czechosłowacja”. „Francja” uzyskała nagrodę Banku Polskiego, Pań-

stwowego Urzędu W. F. i P. W. i Prezydenta m. Warszawy. „Ameryka” zdobyła nagrodę Ligi Morskiej i Kolonialnej, Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy, Tow. Krzewienia Kultury Fizycznej Kobiet, Marszałka Senatu i Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy. Ponadto zwycięscy 1, 2, 3 miejsca otrzymali z Komitetu Organizacyjnego wielkie plakaty sportowe a wszyscy uczestnicy I Igrzysk Sportowych Polaków z Zagranicy plakiety uczestnictwa.

I Igrzyska Sportowe Polaków z Zagranicy zostały zamknięte! Jeden etap pracy skończony. Jakież jest jego bilans?

W historii sportu na obczyźnie zapisane zostały nie tylko owe suche wyniki, czysto techniczne.

Igrzyska Sportowe obesłane przez Polaków z 13 państw całego ziemskiego globu były jeszcze jednym sprawdzianem, że żywotność rasy polskiej szuka sobie ujścia na obczyźnie, nawet w warunkach najcięższych w szlachetnym przejawie zdrowia i siły jakim jest sport i wychowanie fizyczne.

Żadne tamy, zakazy i zakusy

wrogich Polsce sił nie zdolne są stłumić tego rwącego poprzez sportowe organizacje strumienia polskości. Jest to ruch żywiołowy, organiczny, naturalny. Brak mu może czasem właściwych ram, nie zawsze mógł być ujęty w racjonalne łożysko, ale pęd jego i kierunek—do Polski i polskości jest niepowstrzymany.

Obok sportowców na boisku, obradował w Warszawie Kongres działaczy emigracyjnych i tych wszystkich, którym wychowanie fizyczne Polaków na obczyźnie głęboko w sercu leży.

Obrady Konferencji trwały dwa dni, obecni zapoznali się z

całokształtem zagadnienia, rozważali warunki pracy w poszczególnych ośrodkach wychodźczych i doszli do jednomyślnego wniosku.

Następny etap pracy — to zcentralizowanie wysiłków na polu wychowania fizycznego — poszczególnych krajach pod hasłem: Polak w polskim klubie i wcielenie idei sportu i wychowania fizycznego do całości wychowania narodowego na obczyźnie.

W ten sposób rwący dotychczas strumień wprowadzony będzie we właściwe, pożyteczne dla całości, łożysko. A. M. S.

PIERWSZE ŚWIĘTO SPORTU POLSKIEGO NA ŁOTWIE

Przez wprowadzenie tradycji „Święta Sportu Polskiego” na terenie naszej Polonii, położyliśmy podwaliny pod nową erę życia sportowego. Od dawna już chodziło nam o to, by stworzyć i wynaleźć czynnik pobudzający liczne ośrodki młodzieży polskiej do czynnej pracy sportowej. A święta takie niewątpliwie wprowadzają moment konkurencji i walki o zajęcie możliwie lepszego miejsca oraz dają możliwość naszej młodzieży legitymowania się swoim dorobkiem i wy-

nikiem dotychczasowych trudów sportowych przed całym szerokim społeczeństwem.

Polski sport za rubieżą musi być też traktowany jako czynnik wychowania społecznego. Polski sport na obczyźnie nie powinien zajmować się jedynie produkcją rekordzistów w poszczególnych konkurencjach, lecz musi on być uważany jako czynnik do podniesienia sprawności fizycznej szerokiego

ogółu. W pierwszym rzędzie powinno chodzić o to, by polska młodzież zagranicą pod względem kultury fizycznej nie pozostawała na ostatnim miejscu wśród narodów ją otaczających, bowiem tylko podniesienie ogólnej sprawności fizycznej zapewnia nam siłę, na której opiera się żywotność Polonii Zagranicznej.

15 i 16 września odbyło się w Rydze Święto Sportu Polskiego. W święcie tem wzięły udział wszystkie liczniejsze ośrodki polskie, jak Dyneburg, Lipawa, Mitawa i Ryga. W święcie brało udział 49 zawodników.

Na program święta złożyły się:

15.IX.34 r. 1. Inauguracja Święta w Domu Polskim,

2. zawody drużyn siatkówki i koszykówki,

3. Ping-pong, nowus i szachy.

16.IX.34 r. 1. zawody lekkoatletyczne:

a) biegi: 100 m., 400 m., 800 m. i 1.500 m.

b) skoki: wdal, wzwyż,

c) dysk,

d) oszczep,

e) kula,

f) sztafeta 4×100.

2. Rozegranie meczu futbolowego między dyneburską i ryską drużyną piłki nożnej.

Wieczorem o godz. 20-ej odbyła się uroczysta akademja sportowa, zakończona rozdaniem nagród najlepszym zespołom oraz indywidualnym zwycięzcom.

B. Gołubiec

BŁĘKITNA PODRÓŻ MAUD

...Jeszcze ostatnie uderzenia kół. Sąsiad z prawej strony mozolnie ugniata i zamyka swoją walizkę. Szyny metalicznie jęczą na zwrotnicach, jakgdyby przecinano je ostrą, cieniutką piłą do stali. Coraz wolniej migają na ekranie szyb szare i białe domy, jakieś drzewa, dachy, ulice.

— A na peronie już gra orkiestra.

Co gra? Tysiąc głów wychyla się z okien. Białe i czerwono. Dalej zielone mundury wojskowych. Pociąg zatrzymuje się niespostrzeżenie a dźwięki orkiestry, szum peronu i oczekujący wdzierają się na kurytarze. Powoli następuje w huczącej głowie koncentracja myśli. Maud już wie co gra orkiestra. Mazurek... hymn narodowy. Nie słyszała tylko, aby go kiedykolwiek grano tak głośno, tak triumfalnie. Przypomina jej się stary patefon w Iquitos, na którym co niedziela ojciec układał płytę z tym właśnie mazurkiem. Tylko to było inaczej. Napewno inaczej.

Na peronie ktoś mówi. Powitanie. Długie, serdeczne uściski rąk, kogoś w gardle dławią łzy. A ponad tem wszystkim wysokie, białe-czerwone maszty i krzyczące w niebo: Witajcie! Maud nie wierzy, ażeby to się mogło odnosić i do niej. Jest przecież taka maleńka, nic nie znacząca. Przez chwilę zdaje się jej, że nowa walizka, specjalnie kupiona na tę długą podróż do ojczyzny, nowa walizka z jasno-żółtej skóry i z błyszczącymi okuciami — zwraca bardziej uwagę wszystkich, aniżeli ona sama. Zapewne dlatego nie może nic zrozumieć, taki ma bowiem okropny szum w głowie. — A opodal znowu ktoś wygłasza przemówienie.

Orkiestra. Piękna walizka wędruje do rąk tragarza a po chwili Maud siedzi w samochodzie. Jeszcze raz migają jej w oczach czerwone litery: „I Złot Młodzieży Polskiej z Zagranicy“, jeszcze raz zatrzymuje przez chwilę oczy na błyszczącym, ogromnym bębnie orkiestry — poczem zaczyna do jej uszu wdzierać się głos przewodnika: jedziemy teraz ulicą Marszałkowską, proszę państwa!

A potem było wielkie święto. Radosne święto rano i wieczorem, przybrane we flagi i zieleń, rozkrzyczane transparentami, kochane, serdeczne, polskie. Maud nie wie, dlaczego właśnie tylko „polskie“ święto może być takie, ale czuje to najgłębiej i najwyraźniej, że napewno żadne inne i już chyba nigdy więcej, jak to pierwsze i pierwszy raz oglądane. I wie Maud to także, że Warszawa jest najpiękniejszym miastem na świecie. Wie, aczkolwiek oglądała Chicago i New-York. Tylko tam nie płynęły jej łzy z oczu jak płyną tutaj. I nic nie było tak bliskie i nic nie było tak swoje. I nic nie było wreszcie tak dumne jak polskie wojsko, huraganowe jak konnica i śmigłe jak grzmiące eskadry polskich samolotów. I przypomina Maud inne cuda, które opasały jej serce łańcuchem miłości i oddania: majestatyczny dzwon Zygmunta, srebrzyste głosy fanfar na Wawelu i rotę ślubowania, tak gorącego jak krew, tak szczerego jak miłość i tak czystego jak łzy. Chóralne „ślubujemy“ brzmi jej w uszach harmonijnym akordem i zda się spajać w jeden, olbrzymi łańcuch to co było wczoraj, święte i niezapomniane i to co będzie jutro, zdaleka od ojczyzny, ale silne właśnie tym dniem wczorajszym, silne dzwonem Zygmunta, fanfarami, zadumanem w śpiewie dzwonów Wilnem, kominami polskiego Śląska, Wisłą, Niemnem i Wilją, wszystkim, wszystkim... Polską. Dziwnego znaczenia nabiera dla Maud to krótkie słowo: pachnie jak siano na długich łąkach kresów wschodnich, albo pachnie żywicą lasów sosnowych. Śmieje się słońcem. I jest błękitne. Dlaczego błękitne?... Maud już wie. Błękitne jak chabry w życie, jak oczy Inianowłosych dzieci, jak niebo i woda. Błękitne są również oczy Maud.

— W tej cudownej bajce kilku tygodni w Polsce był jeden dzień inny niż wszystkie. Dzień Maud. Może nie powinien być być, ale był.

Ktoś mówił: — Maud... dlaczego właśnie Maud?

— Tak sobie. Tak nazywają koleżanki w Iquitos.

— Tak nie trzeba. Trzeba po polsku. Rozumiesz?

— Tak.

A wtedy ktoś spojrzał radośnie i błękitnie, takimi samymi właśnie jak chabry w życie, błękitnymi oczami.

— Możesz się nazywać — płynęły niezapomniane słowa — jak nazywała się pięknie w „Krzyżakach“ Sienkiewicza umiłowana Zbyszka: Danusia. Możesz być również Zosią, taką polską Zosią z modrzewiowego dworku z Soplicowa. Albo... Basią. Czytałaś, Pamiętasz żonę bohaterskiego rycerzka, pana Michała Wołodyjowskiego? Możesz być i Wandą... Ale nie Maud. Dobrze?

— Oczy Maud uśmiechnęły się radośnie. Naturalnie, że dobrze. Przecież na chrzcie rodzice dali i tak jej polskie imię: Krystyna. Nie chciała go tylko wymienić głośno, bo przecież... nie jest ono chyba tak piękne jak Danusia, Zosią, Basia albo Wanda. A Maud bardzoby w owej chwili chciała, aby imię jej było najbardziej polskie i najbardziej piękne.

I znów płynęły słowa. Ciche i radosne, nabrzmiałe szczęściem, tęsknotą, słowa dla Maud. Ktoś bardzo bliski i bardzo daleki mówił, że nie wróci już mała Maud do kraju — do Ameryki. Za kilka lat rodzice opuszczą Iquitos. A oni, „my“ — jak to dziwnie brzmi „my“ — pozostaną w Polsce, to jest.... Maud pozostanie z nim. Obecnie trudno jest przypomnieć i trudno jest policzyć wszystkich, cudownych słów, w których zakłeta jest miłość, w których są również łzy i uczucia, również „wczoraj“ i „dziś“. A jutro...?!

Błękitna droga prowadzi w daleki świat. I znów jest wszystko błękitne, ale nie jest już wszystko radosne: ani biały okręt, ani smuga pian za rufą, ani złociste włosy na wietrze.

— I nie jest radosna mała Maud.

— Ktoś, ktoś z Polski przyniósł do okna wagonu bukiet kwiatów błękitnych. Jasno-żółtą walizkę trzeba było postawić na wysokiej półce. A potem... stuk kół, Gdynia, okręt. — Smutek.

Nie pozostanie Maud w ojczyźnie, gdzie są tacy piękni żołnierze, gdzie majestatycznie dźwięczy stary Zygmunt i pachnie na łąkach siano: bo...

— To przecież zrozumiałe. Codzienne. Głupie kilka tysięcy, których jeszcze nie wypracował stary ojciec w Iquitos, i których nie zebrał ten, dla którego Maud zgodziłaby się zostać Danusią albo Wandą.

Płakać?... Nie.

Przy dźwiękach fanfar, na starym Wawelu i ona także z drżeniem w głosie wyrzekła słowo: ślubujemy. Jeżeli w ślubie tym była ojczyzna, ojczyzna na wszystkich łąkach świata rozsiana, jeżeli ślub nałożył obowiązek pracy dla jej dobra wszędzie, to przecież...

— Maud już wie. I teraz czuje głęboko, że z pewnością będzie przedstawiała większą wartość dla otoczenia niż jej piękna walizka z błyszczącymi okuciami. Trzeba powracać do Iquitos. Trzeba pracować, pracować i potem....

Jeszcze jedno spojrzenie w niebo, hen, poza czubek maszty. Tamte białe chmury z pewnością do Polski płyną. A za rufą... kłębi się piana, ściele długim szlakiem srebrzysta droga.

Może, kiedyś... kiedyś... Maud powróci. Tym samym szlakiem, przez błękitne morze i niebo, do złotokłosej, słoneczno-błękitnej Polski.

Ryszard Kiersnowski

Jak pracuje młodzież polska zagranicą dla dobra Państwa

W Czechosłowacji....

Polska młodzież akademicka zgrupowana w „Ognisku Polskim” i Kole Akademików w Pradze, bez względu na przynależność państwową pracuje na tutejszym terenie, ile tylko jej sił i środków starczy, nad szerzeniem dobrego imienia polskiego zagranicą. Pracując w ciężkich warunkach materialnych i w obcym środowisku, dążymy wytrwale krok za krokiem do naszego celu.

Zapoznajemy społeczeństwo czeskie przez liczne odczyty, koncerty chóru męskiego naszych kolegów ze Śląska czeskiego, przez dyskusje i inne imprezy z dorobkiem kulturalnym i gospodarczym naszej niepodległej Ojczyzny.

Jesteśmy dumni, że możemy pokazać obcym ten ogromny postęp w każdej dziedzinie naszego życia społecznego i państwowego, tę konsolidację społeczeństwa polskiego, której nam tak obcy zazdroszczą. Z podziwem i wiarą w przyszłość patrzymy na pracę Narodu, który realizując idee Śwego Wodza, zdobywa dla Polski w świecie miejsce, które się Jej słuszenie należy.

I my, młodzież akademicka na obczyźnie, nie chcemy pozostać w tyle za starszym społeczeństwem. Trafiły nam do serc idee naszego Wielkiego Wodza, który sam jako student dał nam przykład, jak się pracuje dla Narodu.

W Rumunii....

Na terenie Rumunii istnieją trzy polskie stowarzyszenia akademickie: Korporacja „Lechia” w Czerniowcach, Towarzystwo „Ognisko” w Czerniowcach i Koło Studentów Polaków w Bukareszcie.

Akademicy Polacy w Rumunii biorą czynny udział we wszystkich obchodach i uroczystościach narodowych polskich i rumuńskich, uwidoczniając w ten sposób jawnie przynależność swą do Narodu Polskiego.

Przychodzimy niezamożnym kolegom z pomocą, urządzając wieczorki w Bukareszcie i na prowincji, na które przybywa sporo osób ze społeczeństwa rumuńskiego. Z dochodów fundujemy stypendja i pożyczki oraz budujemy domy polskie.

Utrzymujemy ścisły kontakt z towarzystwami polskimi zagranicą oraz z towarzystwami rumuńskimi przez obszerną

korrespondencją. Kontakt z kolegami Rumunami utrzymywany jest przez wygłaszanie odczytów o Polsce w języku rumuńskim oraz branie udziału w zjazdach ogólno-akademickich, przez nich organizowanych.

W Czerniowcach akademicy polscy pracują w każdym niemal istniejącym tam towarzystwie, a więc w Bratniej Pomocy i Czytelni Polskiej, w Z. S. P. w Towarzystwie sportowym „Sokół”, w Polskim Związku Szkolnym, w Komitecie Wychowania Fizycznego.

Założona przy Polskim Związku Szkolnym t. zw. Sekcja Oświaty Pozaszkolnej, zawdzięcza swoją aktywność przeważnie studentom Polakom w Czerniowcach.

Akademik Polski bierze wydatny udział w konsolidacji i budowaniu jednolitego frontu polskiego w Rumunii.

Wytyczne nasze — to owocna praca dla Ojczyzny, będąca wyrazem ideologii Wielkiego Budowniczego potężnej Polski — Pierwszego Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W Kanadzie....

Młody Polak urodzony w Kanadzie kształtuje opinię i ustala swój stosunek do Narodu Macierzystego i Ojczyzny jego przodków przez: 1) wychowanie w domu, 2) wpływ towarzystw polskich, 3) szkolnictwo polskie.

To ostatnie daje mu znajomość czytania i pisanie w języku polskim oraz możliwość czerpania wiadomości o Polsce.

Drugą fazą jest wyższe wykształcenie. Student uniwersytetu styka się na terenie nauki historii światowej z historią Polski i zaczyna się interesować rolą Polski, jej kulturą, nauką i wybitnymi mężami.

Każdy niemal student-Polak w Kanadzie jest synem robotnika, musi więc podczas wakacji ciężko pracować, aby zdobyć możliwość studiów.

Skupienie studentów w jedną organizację datuje się od r. 1933, kiedy to w Winnipeg powstało Koło Polskich studentów, entuzjastycznie powitane przez całą Polonję w Kanadzie.

Zorganizowanie polskiej młodzieży w Winnipeg podziało zachęcająco na kolegów naszych w Toronto, we wschodniej części Kanady, gdzie w kwietniu r. b. założony został Klub Akademików Polskich. Celem Koła jest zbliżenie koleżeńskie polskiej młodzieży uniwersyteckiej, bliższe zapoznanie się z kulturą Polski i nawiązanie łączności z polskimi or-

organizacjami studenckimi w Starym Kraju. Wszyscy członkowie Koła władają poprawnie językiem polskim i w tym języku prowadzą posiedzenia. Prezesem Koła jest kolega S. Tomalski, który zeszłego roku bawił z pierwszą wycieczką kanadyjską w Polsce i po przyjeździe rozwinął żywą działalność wśród kolegów.

Stosunki z akademickimi organizacjami kanadyjskimi nacechowane są przyjaźnią. O tem, jak wzrasta zainteresowanie Polską wśród młodzieży anglosaskiej, świadczy stworzenie kanadyjskiego akademickiego Koła Przyjaciół Polski, którego celem jest zbliżenie się z narodem i młodzieżą polską oraz lepsze poznanie naszej Ojczyzny.

Z wielkim zadowoleniem przyjęta została przez nas wiadomość o możliwości wysłania jednego z naszych członków do Polski, celem uzupełnienia studiów. Będzie naszym dążeniem, aby taki sam przywilej został przyznany na naszym uniwersytecie w Winnipegu dla studenta z Polski. Także z wiel-

ką radością powitaliśmy przysłanie nam przez Światowy Związek Polaków 440 książek, które stworzą naszą bibliotekę studencką.

Polacy studenci pracę swą skupiać powinni na terenie organizacji młodzieży akademickiej oraz klubów sportowych i prowadzić użyteczną propagandę wśród kanadyjskich klubów akademickich, aby w te koła przenikały prawdziwe wiadomości o Polsce i gruntowała się przychylna dla Niej opinia.

Zadania każdego polskiego studenta w Kanadzie określić można w punktach następujących: 1) ambitne studia fachowe w obranej gałęzi nauki, 2) gruntowanie znajomości polskiej historii, kultury i mowy wśród swego polskiego studenckiego otoczenia, 3) rozwijanie propagandy Polski, podnoszące imię Polski w oczach kolegów anglosaskiego pochodzenia, 4) umiejętne i przykładowe oddziaływanie na pracę społeczeństwa polskiego w Kanadzie, celem podniesienia jej na wyższy i godny wielkości Narodu Polskiego poziom.

B L I Ż E J P O L S K I

Z życia świetlicy w Berlinie

Najpierw trzeba było ich szukać i prosić, żeby przyszły. Schodziły się nieśmiało i trzymały grupkami, rozmawiały jakimś mieszanym dżalektem polsko-niemieckim z nami, a między sobą najchętniej po niemiecku. Niewiele rozumiały, co się do nich mówiło, jeszcze mniej, co im się czytało. Przy układaniu programu prosiły, żeby je tylko nie uczyć początków historii, bo tę już parokrotnie zaczynały na kursach i pogadankach i wiedzą, że Mieszko ochrzcił Polskę, a Jadwiga Litwę, i wołałyby czegoś o teraźniejszej Polsce się dowiedzieć. Przynosiły ze sobą „Filmwelt” lub inne niemieckie czasopisma i trzeba je było przekonywać, że polskie tygodniki są równie, jeśli nie bardziej interesujące.

W prędkim czasie jednak wiele się zmieniło. Było ich dużo, coraz więcej, nawet z braku miejsca sytuacja stawała się kłopotliwa. Porzuciły zbiórki harcerskie, czy Sokoła, dla których Świetlica stała się niebezpieczną „konkurencją” i tak przywykły do nowej świetlicy, że w okresie przerw świątecznych zaczynało im brakować świetlicowej środy.

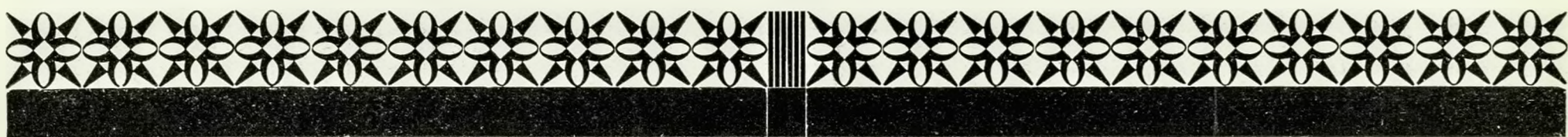
O co chodziło przy założeniu świetlicy. O zbliżenie ich do Polski. To prawda, miały Sokół, harcerstwo, ale świetlica miała bawić i uczyć zarazem, w myśl łacińskiej zasady, i nie tracić z oczu wytkniętego celu — spolszczenia miejscowych dziewcząt.

Zmęczone po zawodowej pracy, uczyć się nie zawsze miały ochotę. Jednak polskie wzory ludowe, stosowane w godzinach robót ręcznych i rytmiki, bez wstępnego boju zdobyły ich serca. — Podczas robót dobrze się śpiewa. Ale pożyteczniej też jest posłuchać, co mówią panie. Trzeba było pomimo pierwotnych protestów sięgnąć do historii, trzeba było również otworzyć furtkę w świat literatury. Dla odmiany, od czasu do czasu, jakaś króciutka nowelka, Konopnickiej, czy Prusa o temacie im dostępnym i do ich zainteresowań zbliżonym. Zastłuchane przestały haftować i chciały się dowiedzieć końca, którego sam autor poskąpił czytelnikowi, jak np. w „Katarzynce”.

Po roku próby praca poszła bardziej gładko. Utał się zwyczaj godziny robót, półgodzinnej pogadanki. Od czasu do czasu towarzyskie zebranie z herbatką, po której nieraz się tańczy. — Teraz wystąpiły już nie ciche protesty, ale głośne życzenia. Żeby się więcej uczyć, a nawet historii, żeby chodzić często na wspólne wycieczki, żeby przestrzegać punktualności, więcej tańca, częściej gimnastyki.

Nie wszystkim życzeniom można było sprostać.

Wycieczka jest wydarzeniem odświętnym, raz do roku na zakończenie zebrań, wieńczy dzieło całorocznej pracy.

Odbywa się za miastem, trwa cały dzień. Swoboda pozostawiona wielka. Które chcą, bawią się, inne siedzą, leżą, wypoczywają. Niech która ośmieli się odezwać po niemiecku, a już sąsiadka strofuje: mów po polsku. Jeśli nie wie, pyta się odważnie. Znikła nieśmiałość i brak zaufania. W ciągu 2 lat, żyły się między sobą i z nami. Podchodzą, pytają, rozmawiają, jak w dobrym kółku znajomych.

Co pewien czas świetliczanki przeżywają chwile emocji — rozstania i pożegnań. Mandżurja, Włochy, Ameryka, Polska, to kraje, które zabierają im panie. Ciągłe trzeba kogoś żałować, że odchodzi, że opuszcza i nie pozostawia po sobie nikogo. Potem dostają listy i piszą zbiorowe odpowiedzi, a w rozmowach często wspominają.

Roboty wykonywane przechodzą na własność tych, które je robiły. Jakość jest rozmaita. Jedne mają talent i zamiłowanie, inne dość się naszyją w ciągu dnia i nie chce im się męczyć oczu przy lampie. Warto się jednak pomozolić nad serwetką, czy

chusteczką. Wszystko jest w świetlicy ocenione i rozważone.

Odbywa się wystawa robót, a potem rozdanie nagród. Nietylko za wykonaną pracę otrzymują nagrody w postaci zabawki, czy ceramiki ludowej. Nagrody dostaje się za wzorowe i pilne uczęszczanie na zebrania.

Czy warto chodzić do świetlicy. Czy warto po całodziennym dniu stukania na maszynie, lub drep-tania w sklepie, przyjść na te dwie godziny wspólnej pracy i zabawy?

Odpowiedź dają fakty. Gdy je skupi razem jakieś niecodzienne wydarzenie, wycieczka, czy pożegnalny wieczór, trudno im się rozstać, ciężko wracać do domów.

Coś je złączyło w świetlicy, co mocno trzyma razem. To coś przez nie jeszcze nieuświadomione, ale co wszystkie czują jednakowo, to atmosfera, jaka je zbliża wśród obcych — do Ojczyzny.

nk.

W K O W N I E...

Odbył się w Kownie ósmy doroczny zjazd polskiej młodzieży akademickiej na Litwie, zwołany jako walne zgromadzenie Związku Polskiej Młodzieży Akademickiej Litwy. Związek od 1928 r. łączy w swych szeregach wszystkich Polaków, odbywających wyższe studia na uczelniach w kraju i zagranicą. Na zjazd przybyło przeszło 130 członków i ok. 70 gości, przedstawicieli polskich organizacji społecznych i maturzystów gimnazjów polskich, którzy nie rozpoczęli jeszcze studiów. Młodzież polska z Łotwy przysłała na zjazd delegację z prezesem Polskiego Stowarzyszenia Akademickiego na Łotwie F. Skierszkanem na czele. Oczekiwany był również przyjazd przedstawiciela Koła Akademickiego „Polonia” w Berlinie S. Murka, lecz poselstwo litewskie w Niemczech nie udzieliło mu wizy. Korporacja Akademików Polskich w Czerniowcach w Rumunii „Lechja” nadesłała gratulacje na piśmie.

Obrady zajął prezes Związku J. Majewski, poczem powołano prezydium w składzie E. Borkowskiego (Korporacja „Samogitia” w Bernie Morawskim) jako przewodniczącego, oraz J. Majewskiego i A. Dowgirda (Zjednoczenie Studentów Polaków Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie).

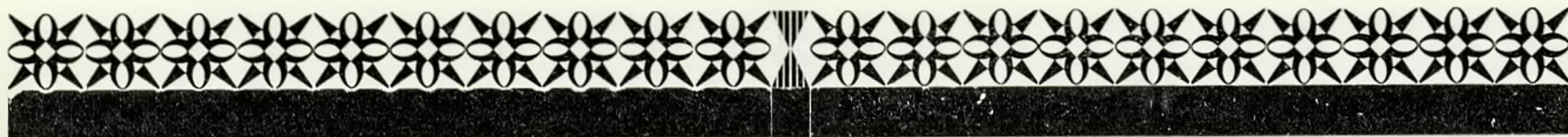
Po przemówieniach powitalnych i odczytaniu gratulacji, sekretarz generalny Związku H. Nagurska-Ukińska złożyła sprawozdanie z działalności w ub. r. ak. Związek liczy obecnie 357 członków. Praca zarządu koncentrowała się w komisjach: 1) pośrednictwa pracy, przy której utworzono wydział informacyjny dla rozpoczynających studia, 2) pracy społecz-

nej i 3) redakcyjnej miesięcznika „Iskry”. Pozatem zarząd utrzymywał ścisły kontakt z obu stowarzyszeniami lokalnymi (Zjednoczeniem i „Samogicią”) oraz z organizacjami polskiej młodzieży akademickiej na innych terenach mniejszościowych. Delegaci Związku brali również udział w I Zlocie Młodzieży Polskiej z Zagranicy w Warszawie. Projektowana szersza wycieczka na Złot nie doszła do skutku z powodu nieuzyskania zezwolenia.

Drugi dzień obrad wypełniła dyskusja nad planem pracy na przyszłość i wybory władz na r. ak. 1934/35. Dyskusję zajął kol. B. Kobyliński, stwierdzając, że Związek stoi na gruncie uchwalonej przez I Złot Młodzieży Polskiej z Zagranicy deklaracji ideowej oraz wysuwając cały szereg postulatów co do usprawnienia i rozbudowy działalności organizacji. M. in. Związek winien, zdaniem mówcy, wziąć na siebie inicjatywę utworzenia w myśl uchwał Złotu Młodzieży Polskiej z Zagranicy naczelnej instytucji młodzieży polskiej na Litwie.

Po dłuższej wymianie zdań, w trakcie której rzucono m. in. myśl budowy polskiego domu akademickiego w Kownie lub przynajmniej stworzenia bursy, zjazd zaakceptował wysunięte przez referenta dezyderaty i przyjął zaproponowaną przezeń rezolucję ogólną następującej treści:

„Związek Polskiej Młodzieży Akademickiej Litwy” zreszta wszystkich studentów Polaków bez względu na ich przekonania polityczne lub poglądy społeczne.

Organy Związku dbają o to, by Związek, jako organizacja ogólnoakademicka, nie był terenem ścierania się jakichkolwiek grup bądź społecznych, bądź politycznych. W myśl tej zasady organy Związku same świecą tego przykładem.

Związek broni honoru Akademika Polaka na Litwie i dba o czystość obyczajów społecznych ogółu akademickiego".

Na zakończenie dokonano obioru władz, przyczem prezesem Związku został kol. Bolesław Kobylński, członkami Zarządu kol. kol.: Helena Jodkowska, Zygmunt Borysowicz,

Marjan Kierszewicz I, Piotr Kondratowicz, Konrad Łapin i Anatol Paszkiewicz oraz kandydatami do Zarządu kol. kol.: Ryszard Pacowski, Wanda Dowgirdówna i Witold Soński.

W skład Komisji Rewizyjnej zostali wybrani kol. kol.: E. Borkowski, J. Majewski, Z. Pozarzecki, W. Stomma i Z. Ugiński, jako członkowie, oraz T. Jankiewicz i Z. Niekrasz, jako kandydaci.

Sąd Koleżeński został obrany w składzie kol. kol.: St. Bukowskiego, A. Dowgirda, St. Giedgowda, Z. Mirowskiego i H. Szyłkarskiego, jako członków, oraz L. Wojczulewicz i W. Jurewicz, jako kandydatów.

W RYDZE

Rozpoczęliśmy pracę, w ciągu dalszym, przytrzymując się lat ubiegłych.

Kończąc zeszły rok akademicki zostało obrane, na ostatnim konwencie naszym prezydium na rok akademicki 1934/35

w skład którego wchodzi: Senjora — Mejnartówna Wiktorja, stud. phil., Merkela iela I. dz. 9, Vice-senjora — Drejmanówna Marja, stud. mech., Brivibas iela 104, dz. 23, Sekretarz — Leśńska Jadwiga, stud. rer. nat., Riekstu iela 8, dz. I.

P O L S K A O D Z N A K A S P O R T O W A Z A G R A N I C Ą

Polska Odznaka Sportowa, o której pisaliśmy już w poprzednim numerze „Młodego Polaka Zagranicą” w czasie swego trzyletniego istnienia spopularyzowała się jaknajbardziej w całym społeczeństwie polskim. POS zdobywany jest obecnie nie tylko przez liczne rzesze sportowców, młodzieży szkolnej i hufce Przysposobienia Wojskowego, ale także przez liczny odsetek ludzi starszych, dobrze rozumiejących znaczenie wyrobienia fizycznego jednostki.

Podczas obrad II Zjazdu Polaków z Zagranicy powzięto szereg rezolucyj, dotyczących wychowania fizycznego i sportowego młodzieży polskiej zagranicą. Między innymi zwrócono baczną uwagę na stałe manifestowanie przez sportowców polskich ich polskości na obcych stadionach i boiskach. Rozumieemy dobrze, że rezolucja ta nie wszędzie da się wprowadzić w życie, jeśli chodzi o organizowanie polskich klubów sportowych na emigracji. Przyczyni się do tego brak odpowiednich środków finansowych, a niejednokrotnie i niechęć miejscowych władz sportowych do sa-

modzielnym polskich organizacji wychowania fizycznego. We wszystkich więc ośrodkach życia polskiego na obczyźnie powinniśmy jaknajbardziej propagować Polską Odznakę Sportową, która wskazywać będzie na silną więź ideową ze sportem polskim w Polsce.

POS pomyślany jest w ten sposób, że zdobycie go nie powinno stanowić żadnych trudności dla przeciętnie zdrowego człowieka. Akcją zdobywania Polskiej Odznaki Sportowej ogarnąć więc należy jaknajszersze warstwy emigracji polskiej.

Młodzież polska na obczyźnie powinna postawić sobie za zadanie realizację następującego założenia:

Każdy młody Polak na obczyźnie zdobywa Polską Odznakę Sportową, wykazując w ten sposób bezpośrednią swą łączność ze sportem polskim i ciężką fizyczną pracę narodu polskiego.

ace.

„A R A S”

WŁ. J. ANTONIEWICZ

Warszawa, Widok 8, tel. 292-48

P O L E C A :

DYWANY RĘCZNE
KRAJOWE I PERSKIE

KILIMY I NARZUTY
STYLOWE I MODERN

FIRANKI RĘCZNE

KANAPY – ŁÓŻKA
„AMERYKANKA”

MEBLE (GABINETY –
SALONIKI ETC.)

**W S Z Y S T K I E A R T Y K U Ł Y
P O C E N A C H Ś C I Ś L E F A B R Y C Z N Y C H**

Układ graficzny:
CZESŁAW KARCZMARCZYK

KLISZE DO NUMERU ŁASKAWIE WY-
POŻYCZYŁY PISMA: „ŚWIAT”,
„TYGODNIK ILUSTROWANY”,
„O B O Z Y P R A C Y”,
i „POLACY NA JAMBOREE”
(rys. STEFAN CZARNECKI)

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:
**W A R S Z A W A
MAZOWIECKA 1 m. 5**

C e n y o g ł o s z e ń:
Cała strona 400 zł., pół strony 220 zł.,
czwarta część strony 130 zł., ósma
część str. 80 zł., szesnasta część str. 50 zł.

Cena-ru **30** groszy

ZŁOŻONO I WYDRUKOWANO
W ZAKŁADACH GRAFICZNO-INTROLIGATOR.
J. DZIEWULSKI, WARSZAWA, SENATORSKA 10

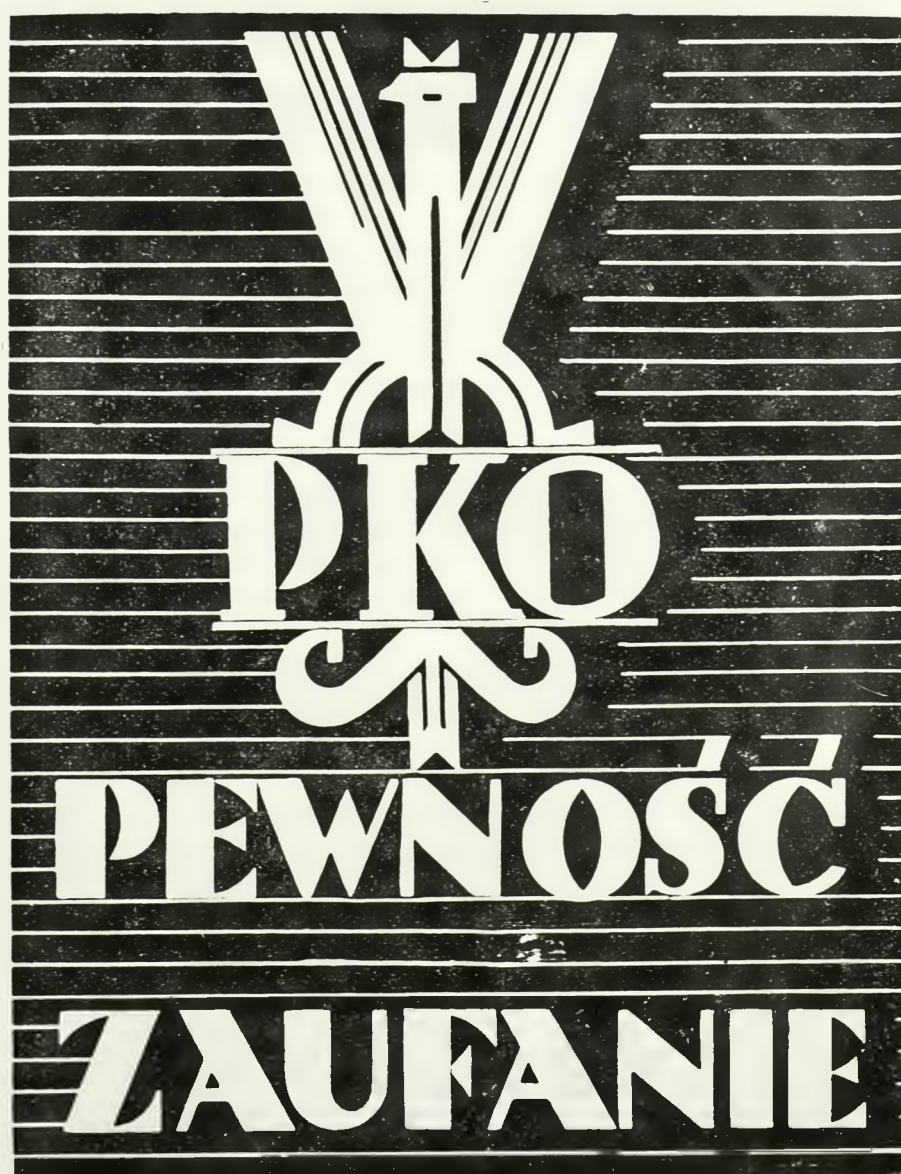
STEFAN LENARTOWICZ
W y d a w c a

Dr. ZYGMUNT GRABOWSKI
Kierownik Biura Prasowo-Wydawniczego

TADEUSZ BUDZYŃSKI
Za komitet redakcyjny

FRYDERYK KULLESCHITZ
Redaktor odpowiedzialny

Komitet redakcyjny:
WIESŁAW BIELIŃSKI,
TADEUSZ CHILIK,
RYSZARD KIERSNOWSKI,
JULJUSZ ZNANIECKI,
MIKOŁAJ DOROSZKIEWICZ
i ZDZISŁAW SOSZYŃSKI

Biblioteka Śląska

R 828

IV

Rekopisy t. 14

kdś — 496/63 90000 szt.